

USBES 2025

13. Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi Sempozyumu

*13th International
Social Studies Education Symposium*

15-17 Mayıs 2025 Tokat-TÜRKİYE

Özet Kitapçığı

Onur Kurulu

Abdullah KÖKLÜ (Tokat Valisi)

Prof. Dr. Fatih YILMAZ (Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Rektörü)

Mehmet Kemal YAZICIOĞLU (Tokat Belediye Başkanı)

Prof. Dr. Cemil ÖZTÜRK (Sosyal Bilgiler Eğitimcileri Birliği Derneği Onursal Başkanı)

Prof. Dr. Erdal ŞENOCAK (Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)

Düzenleme Kurulu

Düzenleme Kurul Başkanı / (Chair of Symposium)

Prof. Dr. Ömer Faruk Sönmez, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Prof. Dr. Bayram Tay, (Sosyal Bilgiler Eğitimcileri Birliği Derneği Başkanı)

Düzenleme Kurulu (Programme Committee)

Prof. Dr. Bülent Aksoy, Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Fatih Yazıcı, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Prof. Dr. Handan Deveci, Anadolu Üniversitesi (SBEB)

Prof. Dr. Kadir Karatekin, Kastamonu Üniversitesi

Prof. Dr. Zafer Kuş, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi (SBEB)

Doç. Dr. Ayşe Çağlar, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Doç. Dr. Elif Meral, Atatürk Üniversitesi

Doç. Dr. Esra Mindivanlı Akdoğan, Atatürk Üniversitesi

Doç. Dr. Fadime Seçgin, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Doç. Dr. Mustafa İçen, Yıldız Teknik Üniversitesi(SBEB)

Doç. Dr. Ufuk Sözcü, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Doç. Dr. Yasemin Er Tuna, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Abdulkemir Demir, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Büşra Güven, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Hakan Örtten, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi İsa Tak, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Arş. Gör. Dr. Sevda Yılmaz Ünal, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Arş. Gör. Elif Tuğçe Demir, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Arş. Gör. Emine Demir, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Arş. Gör. Gizem Ünsal, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Dr. Sadettin Erbaş, Gazi Üniversitesi

İbrahim Himmetoğlu, Millî Eğitim Bakanlığı

Öğr. Gör. Raif Sadıç, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Bilim Kurulu

Dr. Abamüslim Akdemir, Bursa Uludağ Üniversitesi
Dr. Abdullah Faruk Kılıç, Trakya Üniversitesi
Dr. Abdulkadir Ergün, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Dr. Abdulkadir Uzunöz, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Dr. Abdulkerim Demir, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Dr. Abdulkerim Diktaş, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Abdulkerim Şen, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Dr. Abdullah Balcioğulları, Çukurova Üniversitesi
Dr. Abdullah Cevdet Kirikçi, Harran Üniversitesi
Dr. Abdullah Gökdemir, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Dr. Abdullah Saydam, Erciyes Üniversitesi
Dr. Abdullah Uğur, Pamukkale Üniversitesi
Dr. Abdusselam Ertekin, Dicle Üniversitesi
Dr. Adem Beldağ, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Dr. Adem Dağışan, Kafkas Üniversitesi
Dr. Adem Karataş, Uşak Üniversitesi
Dr. Adem Sezer, Uşak Üniversitesi
Dr. Adil Adnan Öztürk, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Adnan Altun, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Dr. Ahmet Emin Osmanoğlu, Bingöl Üniversitesi
Dr. Ahmet Akgün, Balıkesir Üniversitesi
Dr. Ahmet Ali Gazel, Afyon Kocatepe Üniversitesi
Dr. Ahmet Doğanay, Çukurova Üniversitesi
Dr. Ahmet Durmaz, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Dr. Ahmet Edi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
Dr. Ahmet Esenkaya, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Ahmet Gündüz, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
Dr. Ahmet Katılmış, Marmara Üniversitesi
Dr. Ahmet Köç, Akdeniz Üniversitesi
Dr. Ahmet Kürşat Gökkaya, Siirt Üniversitesi
Dr. Ahmet Nalçacı, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Dr. Ahmet Rifat Güzey, Kastamonu Üniversitesi
Dr. Ahmet Sağlamgöncü, Millî Eğitim Bakanlığı
Dr. Ahmet Saylık, Siirt Üniversitesi
Dr. Ahmet Şimşek, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
Dr. Ahmet Utku Özensoy, Muş Alparslan Üniversitesi
Dr. Ahmet Uysal, Balıkesir Üniversitesi
Dr. Alaattin Kızılçaoğlu, Balıkesir Üniversitesi
Dr. Ali Altıkulaç, Çukurova Üniversitesi
Dr. Ali Ekber Gülersoy, Dokuz Eylül Üniversitesi
Dr. Ali Ergin Gümüş, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
Dr. Ali İlhan, Artvin Çoruh Üniversitesi
Dr. Ali Meydan, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Dr. Ali Sinan Bilgili, Atatürk Üniversitesi
Dr. Ali Yılmaz, Marmara Üniversitesi
Dr. Alpaslan Ay, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Dr. Alpaslan Öztürkci, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Dr. Alpay Aksin, Amasya Üniversitesi
Dr. Alper Kesten, Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Dr. Arcan Aydemir, Artvin Çoruh Üniversitesi
Dr. Arife Figen Ersoy, Anadolu Üniversitesi
Dr. Arzu Boy, Kafkas Üniversitesi
Dr. Arzu Meryem Demirkiran, Marmara Üniversitesi
Dr. Asli Avcı Akçali, Dokuz Eylül Üniversitesi
Dr. Aşkin Baydar, Artvin Çoruh Üniversitesi
Dr. Ayça Kartal, Muş Alparslan Üniversitesi
Dr. Aydan Ustaoglu Çelik, Yozgat Bozok Üniversitesi
Dr. Ayhan Akiş, Akdeniz Üniversitesi
Dr. Ayfer Uz, Trakya Üniversitesi
Dr. Aynur Gıcı Vatansever, Trakya Üniversitesi
Dr. Aylin Gürbüz, Trakya Üniversitesi
Dr. Aylin Yazicioğlu, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Aysun Aynur Yılmaz, Necmettin Erbakan Üniversitesi
Dr. Ayşe Çağlar, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Dr. Ayşe Özdemir Kizilkan, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Dr. Ayşe Seyhan, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Dr. Ayşegül Çelik Geldi, Yozgat Bozok Üniversitesi
Dr. Ayşegül Kirtel, Sakarya Üniversitesi
Dr. Ayşegül Pehlivan Yılmaz, Anadolu Üniversitesi
Dr. Ayşegül Şeyihoğlu, Trabzon Üniversitesi
Dr. Ayşegül Tural, Bartın Üniversitesi
Dr. Bahadır Kilcan, Gazi Üniversitesi
Dr. Bahri Ata, Gazi Üniversitesi
Dr. Banu Çulha Özbaş, Dokuz Eylül Üniversitesi
Dr. Barış Çiftçi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Dr. Barış Kaya, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
Dr. Barış Metin, Uşak Üniversitesi
Dr. Baykal Biçer, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Dr. Bayram Polat, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Dr. Bayram Tay, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
Dr. Bekir Taştan, Kastamonu Üniversitesi
Dr. Belgin Uzunoglu Yegül, Trakya Üniversitesi
Dr. Belma Barak, Bartın Üniversitesi
Dr. Besime Arzu Güngör Akinci, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
Dr. Betül Akyürek Tay, Yusuf Demir Bilim Sanat Merkezi
Dr. Betül Batır, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
Dr. Bilgin Ünal İbret, Kastamonu Üniversitesi
Dr. Birgül Küçük Turgut, Atatürk Üniversitesi
Dr. Birol Bulut, Fırat Üniversitesi
Dr. Brad Maguth, University Of Akron Dr. Bülent Akbaba, Gazi Üniversitesi
Dr. Burak Ayçiçek, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Dr. Bülent Aksoy, Gazi Üniversitesi
Dr. Bülent Alagöz, Gaziantep Üniversitesi
Dr. Bülent Güven, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Can Ekiz, Giresun Üniversitesi
Dr. Can Mıhçı, Trakya Üniversitesi
Dr. Canan Akyol, Dokuz Eylül Üniversitesi
Dr. Canan Tunç Şahin, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
Dr. Cansel Şenoğlu Özdemir, Trakya Üniversitesi

Dr. Celal Erdönmez, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Dr. Celal Metin, Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Cem Çuhadar, Trakya Üniversitesi
Dr. Cemal Avcı, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Dr. Cemal Güven, Necmettin Erbakan Üniversitesi
Dr. Cemil Cahit Yeşilbursa, Gazi Üniversitesi
Dr. Cemil Öztürk, Marmara Üniversitesi
Dr. Cengiz Dönmez, Gazi Üniversitesi
Dr. Cengiz Kayacılar, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Dr. Cengiz Özmen, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Dr. Cengiz Taşkıran, Muş Alparslan Üniversitesi
Dr. Ceren Çevik Kansu, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Dr. Ceren Utkugün, Afyon Kocatepe Üniversitesi
Dr. Cevdet Bozkuş, Kafkas Üniversitesi
Dr. Cevdet Kirpik, Erciyes Üniversitesi
Dr. Christopher T. Dague, The Military College Of South Carolina
Dr. Cihan Kara, Artvin Çoruh Üniversitesi
Dr. Coşkun Doğan, Trakya Üniversitesi
Dr. Çağrı Öztürk Demirbaş, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
Dr. Çağlayan Karaoğlu Bircan, Trakya Üniversitesi
Dr. Çiğdem Baki Pala, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Dr. Çiğdem Kan, Fırat Üniversitesi
Dr. Çiğdem Kozaner Yenigül, Başkent Üniversitesi
Dr. Danyal Tekdal, İnönü Üniversitesi
Dr. Davut Gürel, Bartın Üniversitesi
Dr. Deniz Akpınar, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Dr. Deniz Coşkun, Pamukkale Üniversitesi
Dr. Deniz Mertkan Gezgın, Trakya Üniversitesi
Dr. Deniz Tonga, Kırıkkale Üniversitesi
Dr. Derya Ceylan, Giresun Üniversitesi
Dr. Derya Çiğir Dikyol, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
Dr. Dilber Tezel, Trakya Üniversitesi
Dr. Dilek Girit Yıldız, Trakya Üniversitesi
Dr. Dionysios Gouvias, University Of The Aegean
Dr. Doğan Duman, Dokuz Eylül Üniversitesi
Dr. Döndü Özdemir Özden, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Dr. Duran Aydınözü, Kastamonu Üniversitesi
Dr. Durdane Öztürk, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
Dr. Dursun Dilek, Sinop Üniversitesi
Dr. Ebru Ay, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Dr. Ebru Demircioğlu, Trabzon Üniversitesi
Dr. Ebru Gençtürk Güven, Trabzon Üniversitesi
Dr. Ebru Selçioğlu Demirsöz, Trakya Üniversitesi
Dr. Ebru Ocakcı, Atatürk Üniversitesi
Dr. Eda Bozkurt, Atatürk Üniversitesi
Dr. Elif Aladağ, Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Elif Meral, Atatürk Üniversitesi
Dr. Elvan Günel, Anadolu Üniversitesi
Dr. Elvan Yalçinkaya, Erciyes Üniversitesi
Dr. Emel Demir Görür, Dicle Üniversitesi

Dr. Emel Silahsızoğlu Chasan, Trakya Üniversitesi
Dr. Emin Atasoy, Bursa Uludağ Üniversitesi
Dr. Emine Ahmetoğlu, Trakya Üniversitesi
Dr. Emine Altunay Şam, Amasya Üniversitesi
Dr. Emine Karasu Avcı, Kastamonu Üniversitesi
Dr. Emine Meliha Kurttaş, İnönü Üniversitesi
Dr. Emine Pınar Paksuz, Trakya Üniversitesi
Dr. Emine Özlem Yiğit, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Dr. Emrah Oğuzhan Dinçer, Trakya Üniversitesi
Dr. Emre Güvendir, Trakya Üniversitesi
Dr. Engin Zabun, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Dr. Enis Harun Başer, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Dr. Ensar Köse, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
Dr. Eray Alaca, Giresun Üniversitesi
Dr. Ercenk Hamarat, Gazi Üniversitesi
Dr. Erdal Yildirim, Aksaray Üniversitesi
Dr. Erdem Yavuz, Erzincan Binali Yildirim Üniversitesi
Dr. Erdi Erdoğan, Kirikkale Üniversitesi
Dr. Erdiç Gülcü, Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Dr. Erdoğan Kaya, Anadolu Üniversitesi
Dr. Erhan Görmez, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Dr. Erhan Vatansever, Trakya Üniversitesi
Dr. Erhan Yaylak, Ordu Üniversitesi
Dr. Erkan Bozkurt, Uşak Üniversitesi
Dr. Erkan Dinç, Anadolu Üniversitesi
Dr. Erkan Şenşekerci, Bursa Uludağ Üniversitesi
Dr. Erkan Yeşiltaş, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Dr. Erol Kaya, Erzincan Binali Yildirim Üniversitesi
Dr. Erol Koçoğlu, İnönü Üniversitesi
Dr. Ersin Topçu, Amasya Üniversitesi
Dr. Esen Durmuş, Fırat Üniversitesi
Dr. Esen Sucuoğlu, Yakın Doğu Üniversitesi
Dr. Esin Akyay Engin, Trakya Üniversitesi
Dr. Esin Özcan, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Dr. Esma Kuru, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Dr. Esra Mindivanlı Akdoğan, Atatürk Üniversitesi
Dr. Eyüp Artvinli, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Dr. Eylem Bayır, Trakya Üniversitesi
Dr. Ezgi Akşin Yavuz, Trakya Üniversitesi
Dr. Fadime Seçgin, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Dr. Fadime Tosik Dinç, Adıyaman Üniversitesi
Dr. Fahri Kiliç, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Dr. Fatima Betül Demir, Bartın Üniversitesi
Dr. Fatih Demirel, Bursa Uludağ Üniversitesi
Dr. Fatih Dereli, Trakya Üniversitesi
Dr. Fatih Günay, Trakya Üniversitesi
Dr. Fatih Kayaalp, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
Dr. Fatih Öztürk, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Dr. Fatih Tıkman, Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Dr. Fatih Yazıcı, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Dr. Fatma Akcan, Kırıkkale Üniversitesi
Dr. Fatma Akgün, Trakya Üniversitesi
Dr. Fatma Budak, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Dr. Fatma Gültekin, Aksaray Üniversitesi
Dr. Fatma Torun, Adıyaman Üniversitesi
Dr. Fatma Özge Bayram, Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi
Dr. Fatma Ünal, Bartın Üniversitesi
Dr. Feride Ersoy, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Dr. Feyyaz Karaca, Pamukkale Üniversitesi
Dr. Feyza Nazan Gündüz, Trakya Üniversitesi
Dr. Feyzullah Ezer, Fırat Üniversitesi
Dr. Figen Girgin, Trakya Üniversitesi
Dr. Filiz Zayimoğlu Öztürk, Ordu Üniversitesi
Dr. Fitnat Gürgil, Gazi Üniversitesi
Dr. Funda Gündoğdu Alaylı, Trakya Üniversitesi
Dr. Funda Varnacı Uzun, Aksaray Üniversitesi
Dr. Fisun Bozkurt Ourila, Pamukkale Üniversitesi
Dr. Galip Öner, Erciyes Üniversitesi
Dr. Genç Osman İlhan, Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Gizem Bengiç Çolak, Trabzon Üniversitesi
Dr. Gökçe Kiliçoğlu, Gazi Üniversitesi
Dr. Gökhan Abanoz, Amasya Üniversitesi
Dr. Gökhan Eşel, Erciyes Üniversitesi
Dr. Gökhan Ilgaz, Trakya Üniversitesi
Dr. Gökhan Önal, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Dr. Gökhan Önal, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Dr. Gönül Türkan Demir, Amasya Üniversitesi
Dr. Gül Güler, Trakya Üniversitesi
Dr. Gül Kurum Tiryakioğlu, Trakya Üniversitesi
Dr. Gül Sakarya, Trakya Üniversitesi
Dr. Gül Tuncel, Marmara Üniversitesi
Dr. Gülçin Dilek, Sinop Üniversitesi
Dr. Gülşah Açar Günşen, Trakya Üniversitesi
Dr. Gülten Yildirim, Pamukkale Üniversitesi
Dr. Güngör Karauğuz, Necmettin Erbakan Üniversitesi
Dr. Gürcan Gürgen, Ankara Üniversitesi
Dr. Gürkan Fırat Saylan, Giresun Üniversitesi
Dr. Hacer Dolanbay, Muş Alparslan Üniversitesi
Dr. Hacı Çoban, Yozgat Bozok Üniversitesi
Dr. Hafize Er Türküresin, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Dr. Hakan Akdağ, Mersin Üniversitesi
Dr. Hakan GÜLDAL, Trakya Üniversitesi
Dr. Hakan Önal, Balıkesir Üniversitesi
Dr. Hakan Örtün, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Dr. Hakki Yazıcı, Afyon Kocatepe Üniversitesi
Dr. Halil Ersin Avcı, Avcı Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Halil İbrahim Görür, Dicle Üniversitesi
Dr. Halil İbrahim Sağlam, İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Dr. Halil Tokcan, Gazi Üniversitesi
Dr. Hamide Kiliç, Manisa Celal Bayar Üniversitesi

Dr. Hamza Yakar, Kirşehir Ahi Evran Üniversitesi
Dr. Handan Deveci, Anadolu Üniversitesi
Dr. Handan Köksal, Trakya Üniversitesi
Dr. Harun Er, Bartın Üniversitesi
Dr. Hasan Özgür, Trakya Üniversitesi
Dr. Hasan Özyıldırım, Trakya Üniversitesi
Dr. Hasan Türker, Dokuz Eylül Üniversitesi
Dr. Hasan Yapıcı, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Dr. Hatice Gedik, Aksaray Üniversitesi
Dr. Hatice Güzel Mumyakmaz, Yozgat Bozok Üniversitesi
Dr. Hatice Memişoğlu, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Dr. Hatice Türe, Anadolu Üniversitesi
Dr. Hatip Yıldız, Dicle Üniversitesi
Dr. Hayati Adalar, Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Hayriye Sayhan, Kirşehir Ahi Evran Üniversitesi
Dr. Hidir Karaduman, Anadolu Üniversitesi
Dr. Hikmet Asutay, Trakya Üniversitesi
Dr. Hilal Karavar, Akdeniz Üniversitesi
Dr. Hilmi Demirkaya, Akdeniz Üniversitesi
Dr. Hülya Çelik, Sakarya Üniversitesi
Dr. Hülya Gölgesiz, Ege Üniversitesi
Dr. Hülya Karaçali Taze, Sinop Üniversitesi
Dr. Hürü Sağlam Tekir, Sinop Üniversitesi
Dr. Hüseyin Bayram, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
Dr. Hüseyin Çalışkan, Sakarya Üniversitesi
Dr. Hüseyin Erol, Adıyaman Üniversitesi
Dr. Hüseyin Köksal, Gazi Üniversitesi
Dr. Hüseyin Vehbi İmamoğlu, Sinop Üniversitesi
Dr. Hüsnü CEYLAN, Trakya Üniversitesi
Dr. Hüsnüye Durmaz, Trakya Üniversitesi
Dr. Işıl Gamze Yıldız, Trakya Üniversitesi
Dr. İsmail Hakki Çatlak, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Dr. İsmail Hakki Demircioğlu, Trabzon Üniversitesi
Dr. İsmail Kılıç, Trakya Üniversitesi
Dr. İbrahim Coşkun, Trakya Üniversitesi
Dr. İbrahim Fevzi Şahin, Atatürk Üniversitesi
Dr. İbrahim Güner, Muğla Sitki Koçman Üniversitesi
Dr. İbrahim Özgül, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
Dr. İbrahim Sari, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Dr. İbrahim Turan, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
Dr. İhsan Sabri Balkaya, Atatürk Üniversitesi
Dr. İhsan Ünlü, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Dr. İlhan İlter, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Dr. İlhan Turan, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Dr. İlker Aysel, Muğla Sitki Koçman Üniversitesi
Dr. İlker Dere, Necmettin Erbakan Üniversitesi
Dr. İlyas Kara, Amasya Üniversitesi
Dr. İpek Danju, Yakin Doğu Üniversitesi
Dr. İrem Namli Altıntaş, Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi
Dr. İrem Pamuk, Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Dr. İsa Tak, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Dr. İskender Daşdemir, Ege Üniversitesi
Dr. İskender Dölek, Muş Alparslan Üniversitesi
Dr. İsmail Acun, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Dr. İsmail Ayhan, Dicle Üniversitesi
Dr. İsmail Güven, Ankara Üniversitesi
Dr. İsmail Hakan Akgün, Adiyaman Üniversitesi
Dr. İsmail Oğuz, Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. İzzet Şeref, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Dr. Kadir Adamaz, Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Kadir Karatekin, Kastamonu Üniversitesi
Dr. Kadir Ulusoy, Mersin Üniversitesi
Dr. Kamil Uygun, Uşak Üniversitesi
Dr. Kamile Gülüm, Balıkesir Üniversitesi
Dr. Kamuram Özdemir, Milli Eğitim Bakanlığı
Dr. Kaya Yılmaz, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Dr. Kemal Kaya, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Dr. Kenan Aribaş, Aksaray Üniversitesi
Dr. Kenan Baş, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
Dr. Kenan Özdil, Trakya Üniversitesi
Dr. Kerem Çolak, Trabzon Üniversitesi
Dr. Kibar Aktin, Sinop Üniversitesi
Dr. Kubilay Yazıcı, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Dr. Kudret Aykiri, Pamukkale Üniversitesi
Dr. Kutay Uzun, Trakya Üniversitesi
Dr. Lale Aslan, Trakya Üniversitesi
Dr. Levent Vural, Trakya Üniversitesi
Dr. Leyla Dönmez, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Dr. Mahmut Bozkurt, Sinop Üniversitesi
Dr. Mavi Akkaya Yılmaz, Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Mehmet Açıkalin, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
Dr. Mehmet Akpınar, Trabzon Üniversitesi
Dr. Mehmet Ali Çakmak, Gazi Üniversitesi
Dr. Mehmet Aydın, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Dr. Mehmet Elban, Fırat Üniversitesi
Dr. Mehmet Güngör, Mersin Üniversitesi
Dr. Mehmet Fatih Doğuyurt, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Dr. Mehmet Kürşat Koca, Afyon Kocatepe Üniversitesi
Dr. Mehmet Melik Kaya, Anadolu Üniversitesi
Dr. Mehmet Oğuz Günşen, Trakya Üniversitesi
Dr. Mehmet Özmenli, Giresun Üniversitesi
Dr. Mehmet Tamer Kaya, Afyon Kocatepe Üniversitesi
Dr. Mehmet Sait Korkmaz, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Dr. Mehmet Şentürk, Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Dr. Mehmet Şimşir, Necmettin Erbakan Üniversitesi
Dr. Mehmet Şirin Demir, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Dr. Mehmet Tahir Karaboğa, Mersin Üniversitesi
Dr. Mehmet Uymaz, Sakarya Üniversitesi
Dr. Mehmet Yavuz, Trakya Üniversitesi
Dr. Mehpare Saka Melen, Trakya Üniversitesi

Dr. Mehtap Aktaş, Trakya Üniversitesi
Dr. Mehtap Dinçer, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Dr. Mehtap Kodaman, Trakya Üniversitesi
Dr. Melehat Gezer, Dicle Üniversitesi
Dr. Melek Körükcü, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Dr. Melike Bulut Albaba, Trakya Üniversitesi
Dr. Melike Faiz, Kastamonu Üniversitesi
Dr. Meltem Acar Güvendir, Trakya Üniversitesi
Dr. Meltem Begüm Saatçi, Ata Akdeniz Üniversitesi
Dr. Memet Kuzey, Bayburt Üniversitesi
Dr. Meral Metin Göksu, Kafkas Üniversitesi
Dr. Mert Baştaş, Yakın Doğu Üniversitesi
Dr. Meryem Hayir Kanat, Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Mesut Aydın, İnönü Üniversitesi
Dr. Michele Bertani, University of Verona
Dr. Mithat Aydın, Pamukkale Üniversitesi
Dr. Muammer Demirel, Bursa Uludağ Üniversitesi
Dr. Muhammed Sari, Aksaray Üniversitesi
Dr. Muhammet Avaroğullari, Muğla Sitki Koçman Üniversitesi
Dr. Muhammet Erat, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Muharrem Özden, Trakya Üniversitesi
Dr. Muhlise Coşgun Ögeyik, Trakya Üniversitesi
Dr. Mukadder Seyhan Yücel, Trakya Üniversitesi
Dr. Murat Açar, Milli Eğiti Bakanlığı
Dr. Murat Bayram Yılar, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Dr. Murat Çalışoğlu, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
Dr. Murat Çelteç, Trakya Üniversitesi
Dr. Murat Ekici, Muş Alparslan Üniversitesi
Dr. Murat Yılmaz, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Dr. Musa Uludağ, Trakya Üniversitesi
Dr. Mustafa Akkaya Aydın, Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Mustafa Aydın, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
Dr. Mustafa Bektaş, Sakarya Üniversitesi
Dr. Mustafa Girgin, Muğla Sitki Koçman Üniversitesi
Dr. Mustafa İçen, Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Mustafa Kiliç, Amasya Üniversitesi
Dr. Mustafa Özkan, Trakya Üniversitesi
Dr. Mustafa Öztürk, Erciyes Üniversitesi
Dr. Mustafa Remzi Yardımcı, Dicle Üniversitesi
Dr. Mustafa Safran, Gazi Üniversitesi
Dr. Mustafa Sağdıç, Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Mustafa Samet Altınbilek, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Dr. Mustafa Şahin, Dokuz Eylül Üniversitesi
Dr. Mustafa Şeker, Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Mustafa Yılmaz, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
Dr. Mustafa Zeki Aydoğdu, Trakya Üniversitesi
Dr. Muzaffer Başkaya, Trabzon Üniversitesi
Dr. Muzaffer Çatak, Siirt Üniversitesi
Dr. Müslime Güneş Aydın, Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Nadir Baştürk, Necmettin Erbakan Üniversitesi

Dr. Nadir Yurtoğlu, Kastamonu Üniversitesi
Dr. Nadire Emel Akhan, Akdeniz Üniversitesi
Dr. Nalan Altay, Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Nazan Kahraman, Amasya Üniversitesi
Dr. Nazim Elmas, Giresun Üniversitesi
Dr. Nazike Karagözoğlu, Yozgat Bozok Üniversitesi
Dr. Nazlı Gökçe, Anadolu Üniversitesi
Dr. Necati Fahri Taş, Erzincan Binali Yildirim Üniversitesi
Dr. Necati Tomal, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Dr. Necmettin Elmastaş, Harran Üniversitesi
Dr. Nesrin Günay, Trakya Üniversitesi
Dr. Neval Akça Berk, Çukurova Üniversitesi
Dr. Nevin Özdemir, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Dr. Nevzat Gümüş, Dokuz Eylül Üniversitesi
Dr. Nihal Baloğlu Uğurlu, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Dr. Nihat Gürel Kahveci, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
Dr. Nihat Karaer, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Dr. Nihat Şimşek, Gaziantep Üniversitesi
Dr. Nil Türker Tekin, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
Dr. Nilgün Tosun, Trakya Üniversitesi
Dr. Nilüfer Köşker, Kirikkale Üniversitesi
Dr. Numan Ertaş, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Dr. Nur Leman Balbağ, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Dr. Nuran Ekici, Trakya Üniversitesi
Dr. Nurcan Özkan, Trakya Üniversitesi
Dr. Nuray Kurtdeğede Fidan, Afyon Kocatepe Üniversitesi
Dr. Nurettin Birol, Erzincan Binali Yildirim Üniversitesi
Dr. Nuri Yavuz, Artvin Çoruh Üniversitesi
Dr. Oğuz Kantürer, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Dr. Oğuzhan Karadeniz, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
Dr. Onur Çalışkan, Ankara Üniversitesi
Dr. Osman Akhan, Akdeniz Üniversitesi
Dr. Osman Çepni, Karabük Üniversitesi
Dr. Osman Çoşkun, Gazi Üniversitesi
Dr. Osman Kubilay Gül, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Dr. Osman Musaoğlu, Trakya Üniversitesi
Dr. Osman Sabancı, Gazi Üniversitesi
Dr. Osman Samancı, Atatürk Üniversitesi
Dr. Osman Yılmaz, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Dr. Ömer Düzbakar, Bursa Uludağ Üniversitesi
Dr. Ömer Erbasan, Trakya Üniversitesi
Dr. Ömer Faruk İncili, Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Dr. Ömer Faruk Sönmez, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Dr. Ömer Temizkan, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Dr. Ömer Türksever, Yozgat Bozok Üniversitesi
Dr. Ömür Gürdoğan Bayır, Anadolu Üniversitesi
Dr. Önder Eryılmaz, Amasya Üniversitesi
Dr. Özcan Ekici, Dicle Üniversitesi
Dr. Özge Metin, Giresun Üniversitesi
Dr. Özge Tarhan, Pamukkale Üniversitesi

Dr. Özgür Yıldız, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Dr. Özkan Akman, Süleyman Demirel Üniversitesi
Dr. Özlem Bektaş, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Dr. Özlem Çakar Çelik, Fırat Üniversitesi
Dr. Özlem Dönmez, Trakya Üniversitesi
Dr. Özlem Elvan, Ordu Üniversitesi
Dr. Özlem Muraz Budak, Gaziantep Üniversitesi
Dr. Özlem Tuzcu, Trakya Üniversitesi
Dr. Özlem Ulu Kalın, Artvin Çoruh Üniversitesi
Dr. Papatya Demir, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Dr. Pelin İskender Kılıç, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Dr. Rafet Metin, Bayburt Üniversitesi
Dr. Rahmi Çiçek, Trabzon Üniversitesi
Dr. Ramazan Divrik, Trakya Üniversitesi
Dr. Ramazan Sever, İnönü Üniversitesi
Dr. Recep Dünder, İnönü Üniversitesi
Dr. Recep Ercan, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Dr. Recep Kürekli, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Dr. Refik Turan, Aksaray Üniversitesi
Dr. Rukiye Adanali, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Dr. Saadet Tekin, Ege Üniversitesi
Dr. Sabri Becerikli, Bursa Uludağ Üniversitesi
Dr. Sabri Can Sannav, Trakya Üniversitesi
Dr. Salih Uslu Niğde, Ömer Halisdemir Üniversitesi
Dr. Seda Demir Ayçiçek, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Dr. Seda Donat Bacioğlu, Trakya Üniversitesi
Dr. Seda Önger, Uşak Üniversitesi
Dr. Seçil Şenyurt, Bursa Uludağ Üniversitesi
Dr. Seher Yazar Kaptan, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Dr. Selahattin Kaymakçı, Kastamonu Üniversitesi
Dr. Selçuk Beşir Demir, Fırat Üniversitesi
Dr. Selçuk Ilgaz, Atatürk Üniversitesi
Dr. Selda Şan, Ege Üniversitesi
Dr. Selim Hilmi Özkan, Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Selma Akol Göktaş, Trakya Üniversitesi
Dr. Selma Güleç, Bursa Uludağ Üniversitesi
Dr. Selma Deneme Gençoğlu, Trakya Üniversitesi
Dr. Selman Ablak, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Dr. Selmin Çuhadar, Trakya Üniversitesi
Dr. Semra Sütgibi, Ege Üniversitesi
Dr. Sena Coşgun Kandal, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Dr. Sencer Remzi Sayhan, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
Dr. Senem Gönenç, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
Dr. Serap Tabak, Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Serbülent Paksuz, Trakya Üniversitesi
Dr. Sercan Bursa, Anadolu Üniversitesi
Dr. Serdar Malkoç, Ankara Üniversitesi
Dr. Serkan Doğanay, Giresun Üniversitesi
Dr. Serkan Keleşoğlu, Ankara Üniversitesi
Dr. Serpil Demirezen, Akdeniz Üniversitesi

Dr. Serpil Sürmeli, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Dr. Serpil Recepoğlu, Kastamonu Üniversitesi
Dr. Sertaç Arabacıoğlu, Trakya Üniversitesi
Dr. Servet Hali, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
Dr. Servet Üztemur, Gaziantep Üniversitesi
Dr. Sevda Gülşah Yıldırım, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Dr. Sevda Yılmaz, Bayburt Üniversitesi
Dr. Sevgi Coşkun Keskin, Sakarya Üniversitesi
Dr. Sevinç Çirak Karadağ, Ege Üniversitesi
Dr. Seyit Taşer, Necmettin Erbakan Üniversitesi
Dr. Seyithan Has, Muş Alparslan Üniversitesi
Dr. Sezai Öztaş, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Dr. Sezgin Kondal, Trakya Üniversitesi
Dr. Sibel Oğuz Haçat, Kastamonu Üniversitesi
Dr. Sibel Işık Mercan, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Dr. Sibel Öner, Sinop Üniversitesi
Dr. Sinem Doğruer, Trakya Üniversitesi
Dr. Soner Aladağ, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Suat Polat, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
Dr. Suzan Arslan, Trakya Üniversitesi
Dr. Sultan Baysan, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Süleyman Aslan, Fırat Üniversitesi
Dr. Süleyman Elmaci, Amasya Üniversitesi
Dr. Süleyman İnan, Pamukkale Üniversitesi
Dr. Sümeyye Konuk, Trakya Üniversitesi
Dr. Şaban Çelikoğlu, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
Dr. Şaban Ortak, Afyon Kocatepe Üniversitesi
Dr. Şahin Dünder, Trakya Üniversitesi
Dr. Şahin Oruç, Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Şenay Bulut Pedük, Trakya Üniversitesi
Dr. Şenay Ozan Deniz, Trakya Üniversitesi
Dr. Şenol Mail Pala, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Dr. Şinasi Sönmez, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
Dr. Şule Egüz, İnönü Üniversitesi
Dr. Şükrü Bilici, Muş Alparslan Üniversitesi
Dr. Tahir Kodal, Pamukkale Üniversitesi
Dr. Tahsin Yıldırım, Aksaray Üniversitesi
Dr. Talip Öztürk, Ordu Üniversitesi
Dr. Tekin Çelikkaya, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
Dr. Tercan Yıldırım, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
Dr. Tevfik Palaz, Gazi Üniversitesi
Dr. Tuba Çengelci Köse, Anadolu Üniversitesi
Dr. Tuba Şengül Bircan, Gazi Üniversitesi
Dr. Tuba Tombuloğlu, Mersin Üniversitesi
Dr. Tuğba Cevriye Özkara, Necmettin Erbakan Üniversitesi
Dr. Tuğba Kafadar, Erciyes Üniversitesi
Dr. Tuğba Selanik Ay, Afyon Kocatepe Üniversitesi
Dr. Tuğba Sömen, Kafkas Üniversitesi
Dr. Tuğba Türk Kurtça, Trakya Üniversitesi
Dr. Tuğrul Külünkoğlu, Giresun Üniversitesi

Dr. Tuncay Ceylan, Atatürk Üniversitesi
Dr. Tuncay Öztürk, Trakya Üniversitesi
Dr. Tuncer Bülbül, Trakya Üniversitesi
Dr. Turgay Öntaş, Tekirdağ Namik Kemal Üniversitesi
Dr. Turgut İleri, Amasya Üniversitesi
Dr. Turhan Çetin, Gazi Üniversitesi
Dr. Tülay Aygören, Pamukkale Üniversitesi
Dr. Türkan Çelik, Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Dr. Ufuk Karakuş, Gazi Üniversitesi
Dr. Ufuk Sözcü, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Dr. Ufuk Şimşek, Atatürk Üniversitesi
Dr. Uğur Demlikoğlu, Siirt Üniversitesi
Dr. Uğur Gezer, Yozgat Bozok Üniversitesi
Dr. Ülkü Ulukaya Öteleş, Muş Alparslan Üniversitesi
Dr. Ülkü Yancı, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Dr. Ümmühan Öner, Fırat Üniversitesi
Dr. Ünal Şimşek, Aksaray Üniversitesi
Dr. Ünsal Bekdemir, Giresun Üniversitesi
Dr. Vecihi Sefa Fuat Hekimoğlu, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Dr. Vedat Aktepe, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Dr. Vedat Karadeniz, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Dr. Veli Emre Kurtça, Trakya Üniversitesi
Dr. Veysi Akın, Trakya Üniversitesi
Dr. Volkan Payaslı, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
Dr. Vural Tünkler, Süleyman Demirel Üniversitesi
Dr. Wayne Journell, University Of North Carolina
Dr. Yakup Ayaydın, Milli Eğitim Bakanlığı
Dr. Yakup Burak, Trakya Üniversitesi
Dr. Yakup Yılmaz, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Dr. Yar Ali Mete, Trakya Üniversitesi
Dr. Yasemin Er Tuna, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Dr. Yasemin Esen, Ankara Üniversitesi
Dr. Yasin Doğan, Pamukkale Üniversitesi
Dr. Yaşar Akbıyık, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Dr. Yaşar Kop, Kafkas Üniversitesi
Dr. Yavuz Akbaş, Trabzon Üniversitesi
Dr. Yavuz Değirmenci, Bayburt Üniversitesi
Dr. Yavuz Sökmen, Atatürk Üniversitesi
Dr. Yavuz Topkaya, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
Dr. Yeşim Fazlıoğlu, Trakya Üniversitesi
Dr. Yıldırım Tuğlu, Trakya Üniversitesi
Dr. Yıldız Deveci Bozkuş, Ankara Üniversitesi
Dr. Yılmaz Geçit, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Dr. Yurdal Dikmenli, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
Dr. Yusuf İnel, Uşak Üniversitesi
Dr. Yusuf Keskin, Sakarya Üniversitesi
Dr. Yücel Atila Şehirli, Trakya Üniversitesi
Dr. Yücel Kabapınar, Marmara Üniversitesi
Dr. Yüksel Bülbül, Giresun Üniversitesi
Dr. Yüksel Güçlü, Sakarya Üniversitesi

Dr. Yüksel Kaştan, Akdeniz Üniversitesi
Dr. Zafer Çakmak, Fırat Üniversitesi
Dr. Zafer İbrahimoglu, Marmara Üniversitesi
Dr. Zafer Kuş, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
Dr. Zafer Tangülü, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Dr. Zekai Güner, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
Dr. Zekeriya Fatih İneç, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Dr. Zekiye Hande YILMAZ, Trakya Üniversitesi
Dr. Zehra Betül Alp, Trakya Üniversitesi
Dr. Zeynep Akkuş Çutuk, Trakya Üniversitesi
Dr. Zeynep Başçı Namlı, Atatürk Üniversitesi
Dr. Zülfiye Gül Ercan, Trakya Üniversitesi

Sosyal Bilgiler Öğretiminde Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin Sorgulama Temelli Öğrenme İçin Uygulanması

Filiz Zayimoğlu Öztürk ^{1,*}, Birsen Saime Şişman ² & Yeşim İşler ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Ordu Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
filizzayimogluozturk@gmail.com

Özet

Bu çalışma, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinden biri olan "Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar" hedefine dayalı olarak, sorgulama temelli öğrenme yaklaşımıyla yürütülen bir araştırma ve raporlama sürecini ele almaktadır. Öğretmen adayları ile gerçekleştirilen bu proje, beş aşamalı bir süreç çerçevesinde yapılandırılmıştır: (1) Problemi Tanımlama, (2) Araştırma ve Analiz Etme, (3) Gücü, Değerleri, Perspektifleri ve Argümanları İnceleme, (4) Öneriler geliştirme (5) Harekete Geçme. Bu aşamalar, öğrencilerin eleştirel düşünme, problem çözme ve katılımcı vatandaşlık becerilerini geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Projenin temelini oluşturan dokümanlar, sürdürülebilir şehirler ve topluluklar ile ilgili yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde yayımlanmış politika belgeleri, akademik çalışmalar ve yayımlanmış haberlerdir.

Elde edilen bulgular, sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin sorgulama temelli sosyal bilgiler öğretiminde öğretim süreçlerine entegre etmenin etkili bir yaklaşım sunduğunu göstermektedir. Öğretmen adayları, sürdürülebilir şehirler konusunda farklı disiplinlerden beslenen bir araştırma süreci yürütmüş, yerel ve küresel sorunları ele alarak çözüm önerileri geliştirmişlerdir. Ayrıca, bu süreç öğretmen adaylarının eleştirel düşünme, iş birliği yapma ve toplumsal sorunlara duyarlılık geliştirme becerilerini artırmıştır.

Sonuç olarak, sosyal bilgiler öğretiminde sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin sorgulama temelli öğrenme ile bütünleştirilmesi, öğrencilerin aktif öğrenme süreçlerine katılımını artırmakta ve onları sürdürülebilir bir geleceğin inşasında etkin bireyler haline getirmektedir. Bu çalışma, sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin eğitim bağlamında nasıl ele alınabileceğine dair önemli bir uygulama örneği sunmakta olup, öğretmen eğitimine yönelik yenilikçi yaklaşımlar geliştirilmesine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler öğretimi, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri, Sorgulama Temelli Öğrenme

The Application of Sustainable Development Goals in Social Studies Education for Inquiry-Based Learning

Filiz Zayimoğlu Öztürk ^{1,*}, Birsen Saime Şişman ² & Yeşim İşler ²

Abstract

This study examines a research and reporting process conducted using an inquiry-based learning approach, based on the United Nations Sustainable Development Goal of ‘Sustainable Cities and Communities.’ This project, carried out with teacher candidates, is structured within a five-stage process: (1) Problem Identification, (2) Research and Analysis, (3) Examining Strengths, Values, Perspectives, and Arguments, (4) Developing Recommendations, and (5) Taking Action. These stages aim to develop students' critical thinking, problem-solving, and participatory citizenship skills.

In the research, the document review method was used from qualitative research methods. The documents that form the basis of the project are policy documents, academic studies, and published news articles related to sustainable cities and communities at the local, national, and international levels.

The findings indicate that integrating sustainable development goals into inquiry-based social studies teaching processes is an effective approach. Teacher candidates conducted a research process informed by different disciplines on sustainable cities, addressed local and global issues, and developed solution proposals. Furthermore, this process has enhanced the prospective teachers' critical thinking, collaboration, and social awareness skills.

In conclusion, integrating sustainable development goals into social studies education through inquiry-based learning increases students' participation in active learning processes and empowers them to become effective individuals in building a sustainable future. This study provides an important practical example of how sustainable development goals can be addressed in an educational context and aims to contribute to the development of innovative approaches to teacher education.

Keywords: Social Studies Education, Sustainable Development Goals, Inquiry-Based Learning

Ortaokul Öğrencilerinin İşlevsel Okuryazarlıkları İle Sürdürülebilir Kalkınmaya Yönelik Tutumları Arasındaki İlişki

Ayşenur Sevim ^{1,*} & Fatih Yazıcı ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
aysenursevim60@gmail.com

Özet

Sürdürülebilir kalkınma, doğal kaynakların dengeli kullanımı ile ekonomik, çevresel ve sosyal gelişimin uzun vadeli şekilde sürdürülmesini hedefleyen bir yaklaşımdır (Brundtland, 1987). Gelecek nesillerin ihtiyaçlarını gözeterek mevcut gereksinimlerin karşılanmasını amaçlayan bu kavram, çevre dostu politikalar ve bilinçli tüketim alışkanlıklarıyla desteklenmektedir. Ekolojik kuram, bireyin gelişiminin çevresiyle olan etkileşimleri doğrultusunda şekillendiğini öne süren bir yaklaşımdır (Bronfenbrenner, 1979). Bu kuram, bireyin sadece biyolojik faktörler değil, aynı zamanda aile, okul, toplum ve çevresel unsurlar tarafından da etkilendiğini savunmaktadır. Bu araştırmada ortaokul öğrencilerinin sürdürülebilir kalkınmaya yönelik tutumları ile ekolojik kurama dayalı işlevsel okuryazarlık yaşantısı arasındaki ilişkinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Çalışma nicel araştırma modellerinden ilişkisel tarama modeline göre tasarlanmıştır. Örneklem grubu, 2024-2025 eğitim öğretim yılı güz döneminde Tokat il merkezinde bulunan Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı iki farklı ortaokulda öğrenim gören 5., 6., 7. ve 8. sınıf öğrencilerinden oluşan toplam 530 katılımcı ile oluşturulmuştur. Araştırmaya dâhil olan katılımcılar, amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu, Kaya (2013) tarafından geliştirilen “Sürdürülebilir Kalkınmaya Yönelik Tutum Ölçeği” ve Özenç ve Doğan (2014) tarafından geliştirilen “Ekolojik Kurama Dayalı İşlevsel Okuryazarlık Ölçeği” kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS-20 paket programları ile analiz edilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde parametrik testlerden tek yönlü varyans analizi (Anova), Pearson korelasyon, regresyon ve t-testi, non-parametrik testlerden ise Kruskal Wallis-H analizlerinden yararlanılmıştır. Araştırma sonunda, incelenen değişkenlerin ortaokul öğrencilerinin sürdürülebilir kalkınmaya yönelik tutumları ve ekolojik kurama dayalı işlevsel okuryazarlık yaşantılarında, değişen ölçülerde etkili olduğu ve ortaokul öğrencilerinin sürdürülebilir kalkınmaya yönelik tutumları ile ekolojik kurama dayalı işlevsel okuryazarlık yaşantıları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu, ekolojik kurama dayalı işlevsel okuryazarlığın alt boyutu olan aile ve çevrenin, sürdürülebilir kalkınmaya yönelik tutumları anlamlı bir şekilde yordadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Kalkınma, İşlevsel Okuryazarlık, Ortaokul Öğrencileri

The Relationship Between Secondary School Students' Functional Literacy and Their Attitudes Towards Sustainable Development

Ayşenur Sevim ^{1,*} & Fatih YAZICI ¹

Abstract

Sustainable development is an approach that aims to sustain economic, environmental and social development in the long term through the balanced use of natural resources (Brundtland, 1987). This concept, which aims to meet current needs while considering the needs of future generations, is supported by environmentally friendly policies and conscious consumption habits. Ecological theory is an approach that suggests that the development of the individual is shaped by his/her interactions with his/her environment (Bronfenbrenner, 1979). This theory argues that the individual is influenced not only by biological factors but also by family, school, society and environmental factors. In this study, it was aimed to reveal the relationship between middle school students' attitudes towards sustainable development and their functional literacy experiences based on ecological theory. The study was designed according to the relational survey model, one of the quantitative research models. The sample group was formed with a total of 530 participants consisting of 5th, 6th, 7th and 8th grade students studying in two different secondary schools affiliated to the Ministry of National Education in Tokat city center in the fall semester of the 2024-2025 academic year. The participants included in the study were determined by maximum diversity sampling method, one of the purposeful sampling methods. Personal information form, "Attitude Scale Towards Sustainable Development" developed by Kaya (2013) and "Functional Literacy Scale Based on Ecological Theory" developed by Özenç and Doğan (2014) were used as data collection tools. The data obtained were analyzed with SPSS-20 package programs. In the analysis of the data, one-way analysis of variance (Anova), Pearson correlation, regression and t-test were used as parametric tests, and Kruskal Wallis-H analysis was used as non-parametric tests. At the end of the study, it was concluded that the variables examined were effective on secondary school students' attitudes towards sustainable development and functional literacy experiences based on ecological theory to varying extents, that there was a significant relationship between secondary school students' attitudes towards sustainable development and functional literacy experiences based on ecological theory, and that family and environment, which is a sub-dimension of functional literacy based on ecological theory, significantly predicted attitudes towards sustainable development.

Keywords: Sustainable development, functional literacy, secondary school students

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Bağlamında 2018 ve 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programlarının Karşılaştırılması

Hafsa Şehadet Filiz ^{1,*} & Fatma Sudem Dişçeken ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Gaziantep Üniversitesi
filizhafsa0@gmail.com

Özet

Sosyal bilgiler eğitimi, disiplinler arası yapısıyla etkili vatandaşlar yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Küreselleşmenin artan etkisiyle sosyal bilgiler eğitiminde küresel vatandaş kavramı ön plana çıkmıştır. Buna bağlı olarak sürdürülebilirlik kavramı da önemli hale gelmiştir. Sürdürülebilir kalkınmanın hedeflerinden biri olan toplumsal cinsiyet eşitliği, sosyal bilgiler eğitiminde önemsenmesi gereken bir konu haline gelmiştir. Bu çalışmanın amacı 2018 ve 2024 tarihli Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında yer alan toplumsal cinsiyet eşitliği izlerinin karşılaştırmalı analizini yapmaktır.

Araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseni kullanılırken veriler doküman incelemesi tekniği ile toplanmıştır. Verilerin analizi ise betimsel analiz tekniği ile gerçekleştirilmiştir.

Temel ve özel amaçlar bölümünde 2024 tarihli programda toplumsal cinsiyet eşitliğinin izlerini daha fazla görmek mümkündür. Programlarda incelenen değerler arasında 2018 programında var olan “eşitlik” değerinin 2024 tarihli programda yer almadığı görülmüştür. Eşitlik değeri, 2024 tarihli programda öğrenme çıktıları bölümünde vurgulanmıştır. 2024 programında sürdürülebilirlik okuryazarlığı, sosyal farkındalık, esneklik, öz düzenleme, öz yeterlilik, sorgulama, uyum becerisi gibi toplumsal cinsiyet eşitliğiyle doğrudan ilişkilendirilebilecek yeni becerilerin yer aldığı görülmektedir. Her iki programda bulunan sosyal katılım, iş birliği, iletişim, gibi becerilere ek olarak 2018 programında kalıp yargı ve ön yargıları fark etme becerisi de yer almaktadır. 2024 programında yer alan beceriler, eğilimlerle de desteklenmiştir. Dolayısıyla 2024 tarihli programda toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik becerilerin daha fazla yer aldığı söylenebilir. Kazanım/öğrenme çıktıları karşılaştırmasında, 2024 programında 2018 tarihli programdan farklı olarak; toplumsal birliğin sürdürülmesi, toplumsal hayatta yaşanan sorunlara yönelik farkındalığın geliştirilmesi ve buna yönelik çözüm önerilerinin sunulması, toplumsal düzenin sürdürülmesi pek çok kere vurgulanmaktadır. Bunun yanında 2018 tarihli programda yer alan “Türk tarihinden ve güncel örneklerden yola çıkarak toplumsal hayatta kadına verilen değeri fark eder.” kazanımında olduğu gibi toplumsal cinsiyet eşitliğini doğrudan vurgulayan bir kazanıma rastlanmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal cinsiyet eşitliği, Sosyal bilgiler öğretim programı, 2018-2024

Comparison of 2018 and 2024 Social Studies Curricula in the Context of Gender Equality

Hafsa Şehadet Filiz ^{1,*} & Fatma Sudem Dişçeken ¹

Abstract

The overarching objective of social studies education is to cultivate effective citizens, a goal that is facilitated by its interdisciplinary nature. In the context of the increasing impact of globalisation, the concept of the global citizen has assumed a prominent role in social studies education. Consequently, the notion of sustainability has assumed significant importance. Gender equality, recognised as a key component of sustainable development, has emerged as a pivotal issue within the domain of social studies education. The present study aims to undertake a comparative analysis of gender equality in the Social Studies Curricula of 2018 and 2024. Utilising a case study design, a qualitative research approach was adopted, with data collection being undertaken via a document analysis technique. The analysis of the data was carried out using a descriptive analysis technique. A more pronounced emphasis on gender equality is evident in the 2024 programme, particularly in the main and special objectives section. A notable observation is the absence of the value of 'equality', which was a prominent feature in the 2018 programme, in the 2024 programme. However, the value of equality is emphasised in the learning outcomes section of the 2024 programme. The 2024 programme introduces new competencies that are directly associated with gender equality, including sustainability literacy, social awareness, flexibility, self-regulation, self-efficacy, questioning, and adaptability. In addition to the skills common to both programmes, such as social participation, cooperation, communication, etc., the 2018 programme incorporates the capacity to recognise stereotypes and prejudices. The skills in the 2024 programme are also supported by trends. Consequently, it can be posited that the 2024 programme encompasses a more extensive array of skills directed towards promoting gender equality. A comparison of the attainment/learning outcomes reveals that the 2024 programme, in contrast to the 2018 programme, emphasises the maintenance of social unity, the cultivation of awareness of issues in social life and the presentation of solutions to these problems, and the maintenance of social order.

Keywords: Gender equality, Social studies curriculum, 2018-2024

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ve Erdem-Değer-Eylem Modeliyle Kurdukları Değer İlişkilendirmelerinin Best-Worst Modeliyle Analizi

Adem Karaca

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi
adem.karaca@alanya.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ile Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde yer alan Erdem-Değer-Eylem Modeli kapsamında belirlenen değerler arasındaki ilişki düzeylerini incelemektir. Araştırmada, öğretmen adaylarının sürdürülebilir kalkınma hedeflerini hangi değerlerle ilişkilendirdikleri ve bu değerleri hangi öncelik sırasına göre değerlendirdikleri belirlenmiştir. Araştırma, nicel araştırma yaklaşımına göre tasarlanarak betimsel tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, bir devlet üniversitesinde öğrenim görmekte olan ve ölçüt olarak 3. veya 4. sınıf düzeyinde bulunan 21 sınıf öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Katılımcılar, her bir sürdürülebilir kalkınma hedefini 20 erdem değeri ile eşleştirerek puanlamıştır. Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen matris tabanlı puanlama formu ile toplanmış ve Excel ortamında düzenlenmiştir. Elde edilen veriler, JASP programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Verilerin analiz edilmesi aşamasında, çok kriterli karar verme yaklaşımı olan Best-Worst Yönteminin yanı sıra, veri setindeki örüntüleri ve ilişkileri ortaya çıkarmak amacıyla korelasyon analizi ve hiyerarşik kümeleme analizi kullanılmıştır. Bu analizlerle birlikte sürdürülebilir kalkınma hedeflerindeki her bir hedefte hangi değerlerin daha önemli görüldüğü, hangi değerlerin hangi hedeflerle benzer şekilde puanlandığı gibi bulgulara erişilmiştir. Araştırma bulguları incelendiğinde öğretmen adaylarının sürdürülebilir kalkınma hedeflerini en çok adalet, sorumluluk, çalışkanlık, vatanseverlik ve duyarlılık değerleriyle, en az ise mahremiyet, estetik ve mütevazılık gibi değerlerle ilişkilendirdikleri tespit edilmiştir. Analizler, sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin bazı değer kümeleri etrafında anlamlı şekilde birleştiğini ortaya koymuştur. Elde edilen sonuçların değerler eğitimi, sürdürülebilirlik eğitimi ve sürdürülebilir kalkınma hedefleri arasında bütüncül bir bağ kurma açısından önem arz ettiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir kalkınma hedefleri, Türkiye yüzyılı maarif modeli, best-worst modeli, değerler eğitimi, öğretmen eğitimi

A Best-Worst Model Analysis of Pre-Service Elementary Teachers' Value Associations with the Sustainable Development Goals and the Virtue-Value-Action Model

Adem Karaca

Abstract

The purpose of this study is to examine the degree of association between the sustainable development goals and the values articulated within the Virtue-Value-Action Model, as outlined in the Turkey Century Maarif Model, from the perspective of pre-service elementary teachers. Specifically, the study aims to identify which values teacher candidates most frequently associate with each sustainable development goals and to determine the relative prioritization of these values. Adopting a quantitative research approach, the study was designed using a descriptive survey model. The study group consisted of 21 pre-service elementary teachers in their third or fourth year of study at a public university, selected through criterion sampling. Participants were asked to match each of the 17 Sustainable Development Goals with 20 distinct virtue-based values, assigning a numerical score to reflect the perceived strength of each relationship. Data were collected using a matrix-based scoring form developed by the researcher and subsequently organized in Microsoft Excel. The dataset was analyzed using the JASP statistical software. During the data analysis phase, the Best-Worst Method—a multi-criteria decision-making approach—was employed alongside correlation analysis and hierarchical clustering to uncover patterns and relationships within the dataset. These analyses yielded insights into which values were perceived as most critical for individual sustainable development goals and illuminated clusters of values that were evaluated similarly across multiple goals. Findings indicate that participants most frequently linked the sustainable development goals to the values of justice, responsibility, diligence, patriotism, and sensitivity, while privacy, aesthetic sensibility, and humility were among the least frequently associated values. The results also demonstrated that certain clusters of values converged meaningfully around specific development goals. Overall, the study underscores the potential of integrating values education, sustainability education, and the sustainable development goals within a unified pedagogical framework. These findings offer both empirical and conceptual contributions toward fostering a more value-conscious approach to sustainability in teacher education.

Keywords: Sustainable development goals, Turkey century maarif model, best-worst model, values education, teacher education

Vatandaşlık ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Bağlamında Sürdürülebilirlik: Bibliyometrik Bir İnceleme

Yusuf Onganer

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Balıkesir Üniversitesi
onganer@balikesir.edu.tr

Özet

Bu çalışma, vatandaşlık ve sosyal bilgiler eğitimi çerçevesinde sürdürülebilirlik konulu literatürü bibliyometrik bir yöntemle analiz etmektedir. Web of Science veri tabanında belirlenen 220 çalışma, VOSviewer ve RStudio yazılımları ile tematik, teorik ve metodolojik yönlerden incelenmiştir. Bulgular; sürdürülebilirlik, vatandaşlık ve sürdürülebilir kalkınma temalarının merkezde yer aldığını; çevresel yurttaşlık, eleştirel pedagojik yaklaşımlar, demokratik katılım, dijital vatandaşlık ve sürdürülebilir tüketim davranışları gibi çağdaş konuların öne çıktığını göstermektedir. Özellikle ekolojik sorumluluk, bireysel/toplumsal dönüşüm ve aktif yurttaşlık gibi kavramlar, disiplinlerarası yaklaşımlar çerçevesinde ele alınmaktadır. Yayın eğilimleri incelendiğinde, özellikle 2010 yılı sonrasında ve 2020’li yıllarda bu alana yönelik akademik ilginin belirgin biçimde arttığı gözlemlenmiştir. Bu durum, sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin eğitimle entegrasyonuna olan akademik ve toplumsal duyarlılığın yükseldiğini göstermektedir. Çalışma, sürdürülebilirlik odaklı vatandaşlık anlayışlarının tarihsel gelişimini ve kuramsal temellerini ortaya koymanın yanı sıra, mevcut literatürü görsel ve tematik olarak haritalandırmakta; bu alandaki araştırma eğilimlerini, eksik alanları ve teorik boşlukları belirlemektedir. Ayrıca, sosyal bilgiler eğitimi ile sürdürülebilir kalkınma hedefleri arasındaki etkileşimi derinlemesine irdeleyerek, ileride yapılacak disiplinlerarası çalışmalara yön verebilecek kapsamlı ve eleştirel bir çerçeve sunmayı hedeflemektedir. Bu bağlamda çalışma, eğitim politikaları, öğretmen eğitimi ve müfredat tasarımı gibi alanlarda da sürdürülebilirliğe dayalı yenilikçi uygulamaların geliştirilebilmesine katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Elde edilen veriler doğrultusunda geliştirilen çıkarımlar, yalnızca akademik alana değil, uygulayıcılara da yol gösterici niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, Vatandaşlık Eğitimi, Sosyal Bilgiler, Bibliyometrik Analiz, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri

Sustainability in the Context of Citizenship and Social Studies Education: A Bibliometric Analysis

Yusuf Onganer

Abstract

This study analyzes the literature on sustainability within the context of citizenship and social studies education using a bibliometric method. A total of 220 studies identified in the Web of Science database were examined with VOSviewer and RStudio software, focusing on thematic trends, theoretical frameworks, and methodological approaches. The findings indicate that sustainability, citizenship, and sustainable development are central themes, while contemporary topics such as environmental citizenship, critical pedagogical approaches, democratic participation, digital citizenship, and sustainable consumption behaviors are particularly prominent. Notably, concepts such as ecological responsibility, individual and social transformation, and active citizenship are explored through interdisciplinary approaches. The analysis of publication trends reveals a significant increase in academic interest in this field, especially after 2010 and throughout the 2020s. This trend reflects a growing academic and societal awareness of the importance of integrating sustainable development goals into education. In addition to tracing the historical development and theoretical foundations of sustainability-oriented citizenship, the study visually and thematically maps the existing literature, identifies current research trends, gaps, and theoretical limitations, and offers a comprehensive and critical framework to guide future interdisciplinary research. Furthermore, the study aims to contribute to the development of innovative practices in areas such as education policy, teacher training, and curriculum design. The insights derived from the findings provide guidance not only for the academic community but also for practitioners in the field.

Keywords: Sustainability, Citizenship Education, Social Studies, Bibliometric Analysis, Sustainable Development Goals

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Tüketici Etiği ile Sürdürülebilir Kalkınma Tutumları Arasındaki İlişki

Ilker Dere ¹, Betül Gökçınar ², Ceren Hatipoğlu ^{3,*} & Şerife Nur Akdeniz ⁴

¹ Tarih Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

³ Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Ordu Üniversitesi

⁴ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
cerencinikaya@gmail.com

Özet

Tüketici etiği, bireylerin satın alma süreçlerinde dürüst, adil ve toplumsal açıdan sorumlu davranma eğilimlerini ifade etmektedir. Sürdürülebilir kalkınma ise ekonomik büyüme, toplumsal eşitlik ve çevresel koruma arasında bir denge kurmayı amaçlamakta, sürdürülebilir kalkınmaya yönelik tutumlar da bireylerin çevresel, ekonomik ve toplumsal dengeli gözetim bilinçli tercih ve davranışlarını kapsamaktadır. Bu iki kavram, çağdaş eğitim anlayışında özellikle öğretmen adayları gibi toplumsal rol modelleri açısından büyük bir önem taşımaktadır. Gerçekleştirilecek bu araştırmanın temel amacı ise, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tüketici etiği düzeyleri ile sürdürülebilir kalkınmaya yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi ortaya koymak olarak belirlenmiştir. Araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli ile gerçekleştirilecektir. Araştırmanın çalışma grubunu, 2024-2025 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Türkiye'deki farklı üniversitelerin eğitim fakültelerinde öğrenim gören tüm sınıf düzeylerindeki sosyal bilgiler öğretmen adayları oluşturacaktır. Veri toplama aracı olarak "Tüketici Etiği Ölçeği" ve "Sürdürülebilir Kalkınmaya Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılacaktır. Veriler çevrim içi formlar aracılığıyla toplanacaktır. Elde edilen veriler Jamovi programı ile analize tabi tutulacaktır. Bu kapsamda, betimsel istatistiklere ek olarak bağımsız gruplar için t-test, Pearson korelasyon analizi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanacaktır. Araştırmadan elde edilen sonuçların, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının etik tüketim anlayışları ile sürdürülebilir kalkınmaya yönelik tutumları arasındaki ilişkiye ışık tutması beklenmekte ve gelecekteki sürdürülebilir kalkınma araştırmalarına katkı sunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tüketici etiği, sürdürülebilir kalkınma, sosyal bilgiler öğretmen adayları, bilinçli seçim

The Relationship Between Consumer Ethics and Sustainable Development Attitudes of Prospective Social Studies Teachers

Ilker Dere ¹, Betül Gökçınar ², Ceren Hatipoğlu ^{3,*} & Şerife Nur Akdeniz ⁴

Abstract

Consumer ethics refers to individuals' tendencies to act in an honest, fair, and socially responsible manner during purchasing processes. On the other hand, sustainable development aims to balance economic growth, social equity, and environmental protection. Considering this environmental, economic, and social balance, attitudes toward sustainable development encompass individuals' conscious preferences and behaviors. These two concepts hold significant importance in contemporary educational approaches, especially for prospective teachers who serve as social role models. The primary aim of this study is to reveal the relationship between the levels of consumer ethics and attitudes toward sustainable development among Social Studies teacher candidates. The research will be conducted using the relational survey model, one of the quantitative research methods. The study group will consist of Social Studies teacher candidates from all grade levels studying in the faculties of education at various universities in Turkey during the spring semester of the 2024–2025 academic year. The "Consumer Ethics Scale" and the "Attitude Towards Sustainable Development Scale" will be used as data collection tools. Data will be collected through online forms. The data obtained will be analyzed using the Jamovi software. In addition to descriptive statistics, independent samples t-test, Pearson correlation analysis, and one-way analysis of variance (ANOVA) will be applied in this context. The study results are expected to shed light on the relationship between Social Studies teacher candidates' understanding of ethical consumption and their attitudes toward sustainable development and contribute to future research in sustainable development.

Keywords: Consumer ethics, Sustainable development, social studies teacher candidates, conscious choices

Türkiye’de Sürdürülebilir Gelecek için Sürdürülebilir Atık Yönetimi Örneği: Okullarda Sıfır Atık Sertifikası

Hayret Başaran ^{1,*}, Yuşa Yıldız ² & Hakan Önal ³

¹ Sosyal Bilimler Enstitüsü Balıkesir Üniversitesi

² Ar-Ge Birimi Balıkesir İl Milli Eğitim Müdürlüğü

³ Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Balıkesir Üniversitesi

hayretbasaran@gmail.com

Özet

Sürdürülebilir kalkınma ve buna uyum sağlamak için hazırlanan Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarının gerçekleştirilmesinde en kritik süreçlerden birisi atıklar meselesidir. Her ne kadar endüstriyel atıkların boyutları ve etkileri daha büyük olsa da evsel atıklar ve okul atıkları, toplumların çevresel sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmasında önemli unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü evsel ve okul atıklarının azaltılması ve toplanması, toplumun sosyal katılım becerisi ve sorumluluk eğilimlerini geliştireceğinden diğer atıkların da etkileşimli bir şekilde azaltılmasını sağlayacak bireylerin yetiştirilmesinde önemlidir. Buradan hareketle, çalışmada Türkiye’de sürdürülebilirlik kapsamında hazırlanıp uygulamaya konulan, okullarda sıfır atık sertifikası sistemi ele alınmıştır. Sıfır Atık Temel Seviye sertifikasının okullara verilmesi sürecini de içeren çalışmanın verileri, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi ile elde edilmiştir. Okulların, bu sertifikayı alması, onların inisiyatifine bırakılmamış olup, bağlı oldukları eğitim bakanlığı tarafından zorunlu tutulmuştur. Dolayısıyla Türkiye’deki bütün okullar bu sürecin içerisine girmiş olup, atık yönetimi ve sıfır atık konusunda toplumsal bir harekete de katkı sunmuşlardır. Okulların bu süreci yürütebilmesi için de bir Bilgi Yönetim Sistemi kurulmuş olup, tüm bilgi, belge ve başvurular bu sistem üzerinden yapılarak dokümantasyon konusunda da örnek bir uygulama ortaya konulmuştur. Sıfır Atık Temel Seviye sertifikası alan okulların bu süreci nasıl sürdürdükleri ayrı bir çalışma ile incelenebilir ancak uygulama, benzer ülkeler için tam bir yol gösterici niteliktedir. Çalışma, nitel araştırma yöntemleri ile yapılmış olup, bu süreçte hem doküman incelemesi hem de görüşme yoluyla veriler toplanmıştır. Toplanan verilerin çözümlenmesi ile okullardaki sıfır atık yönetimindeki farklı uygulamalar da ele alınarak bir değerlendirme yapılmış ve sonuçta fayda yönleri dikkate alınarak, benzer kurumlar için pratik ve ortak uygulama öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir kalkınma, atık yönetimi, sıfır atık

Sustainable Waste Management Example for a Sustainable Future in Türkiye: Zero Waste Certificate in Schools

Hayret Başaran ^{1,*}, Yuşa Yıldız ² & Hakan Önal ³

Abstract

One of the most critical processes in achieving sustainable development and the Sustainable Development Goals prepared to adapt to it is the issue of waste. Although the size and effects of industrial wastes are greater, household and school wastes emerge as important elements in societies reaching their environmental sustainability goals. Because of reducing and collecting household and school wastes will develop the social participation skills and responsibility tendencies of the society, it is important in raising individuals who will ensure the interactive reduction of other wastes. Based on this, the zero waste certificate system in schools, which was prepared and implemented within the scope of sustainability in Türkiye, was discussed in the study. The data of the study, which also included the process of granting the Zero Waste Basic Level certificate to schools, was obtained by the document review method, which is one of the qualitative research methods. It was not left to the initiative of the schools to receive this certificate, but was made mandatory by the Ministry of Education to which they were affiliated. Therefore, all schools in Türkiye have entered this process and have contributed to a social movement regarding waste management and zero waste. An Information Management System has been established for schools to be able to carry out this process, and all information, documents and applications have been made through this system, and an exemplary application has been presented in terms of documentation. How schools that have received the Zero Waste Basic Level certificate continue this process can be examined in a separate study, but the application is a complete guide for similar countries. The study was conducted using qualitative research methods, and data was collected through both document review and interviews. By analyzing the collected data, an evaluation was made by considering different applications in zero waste management in schools, and as a result, practical and common application suggestions were presented for similar institutions, taking into account their benefits.

Keywords: Sustainable development, waste management, zero waste

“Yurtta Sulh, Cihanda Sulh”u Sorgulamak: Çocuklar İçin Felsefe ile Sürdürülebilir Barışın İnşası

Nilüfer Bircan Kaya ^{1,*} & Sedef Hüzmeli ²

¹ Sınıf Öğretmenliği Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

² Şehit Aydın Özer Ortaokulu Milli Eğitim Bakanlığı

niluferbircan.kaya@erdogan.edu.tr

Özet

Bu araştırma, öğrencilerin tarihsel olaylara yalnızca bilgi temelli değil, kavramsal ve sorgulayıcı bir bakış açısıyla yaklaşımlarını sağlamak amacıyla tasarlanmıştır. Atatürk Dönemi Türk dış politikasının temel ilkeleri, “Yurtta sulh, cihanda sulh” anlayışı çerçevesinde ele alınarak, öğrencilerin barış, adalet, güvenlik, karşılıklılık ve uluslararası ilişkiler gibi kavramlar üzerine felsefi duyarlılık ve sosyal farkındalık geliştirmesi hedeflenmektedir. Çalışma, Hatay ilinde bir devlet ortaokulunda öğrenim gören sekizinci sınıf öğrencileriyle, İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi kapsamında yer alan “İTA.8.6.1. Atatürk Dönemi Türk dış politikasının temel ilkelerini ve amaçlarını açıklar.” kazanımı doğrultusunda yapılandırılmıştır.

Çalışmada odaklanılacak temel kavramlar arasında Mübadele, Antant, Pakt, Mütakabiliyet, Akılcılık, Gerçekçilik ve Tam Bağımsızlık yer almaktadır. Bu kavramlar temel alınarak günümüzde kullanılan ve gelecekte kullanılması beklenen diplomatik kavramların irdelenmesi ve bu kavramların sürdürülebilir kalkınma planı ile ilişki kurulması suretiyle felsefi oturumlar oluşturulmuştur. Bu oturumlarda, öğrencilerin tarihsel olaylara tarihsel empati kurarak yaklaşımlarını; dönemin siyasi, sosyal ve ekonomik koşullarını çok yönlü değerlendirmelerini bu yolla tarihsel sürekliliği sorgulamaları sağlanacaktır. Öğrencilerin, Atatürk Dönemi dış politika anlayışını günümüz Türkiye’sinin dış ilişkileriyle ilişkilendirerek sorgulamaları ve dış politikanın tarihsel süreçte nasıl evrildiğini kavramaları teşvik edilecektir. Oturumlarda öğrencilerin barışçıl ve daha sürdürülebilir bir dış ilişkiler yaklaşımı için kendi çözüm önerilerini üretmeleri desteklenecektir.

Araştırma, nitel araştırma desenlerinden betimleyici durum çalışması yöntemiyle yürütülmektedir. Araştırmanın çalışma grubu, Hatay ili İskenderun ilçesinde öğrenim gören 70 sekizinci sınıf öğrencisinden oluşturmaktadır. Veri toplama araçları arasında yarı yapılandırılmış görüşmeler, çocuklar için felsefe (P4C) oturumlarında gerçekleşecek sorgulayıcı-kolaylaştırıcı diyaloglar, öğrencilerin düşüncelerini görselleştirdiği ve paylaştığı “çiz-yaz-anlat” çalışmaları ve uygulayıcı tarafından tutulan refleksif öğretmen günlüğü yer almaktadır. Bu süreçte elde edilen öğrencilerin kavramsal sorgulama düzeylerine, çok yönlü düşünme becerilerine ve tarihsel olaylara ilişkin kişisel anlamlandırmalarına yönelik veriler ile öğretmen gözlem ve deneyimleri MAXQDA nitel veri analizi programı aracılığıyla tematik bir biçimde analiz edilecektir. Çalışmanın, öğrencilerin kavramsal sorgulama ve tarihsel düşünme becerilerini desteklemesinin yanı sıra, SKA 16 ile uyumlu şekilde barışçıl ve sürdürülebilir bir dış ilişkiler anlayışına katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuklar İçin Felsefe (P4C), Sürdürülebilir Barış, Küresel Vatandaşlık, İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, Atatürk’ün Dış Politikası, Ortaokul Öğrencileri

“Peace at Home, Peace in the World” through Philosophy for Children: A Path to Sustainable Peace

Nilüfer Bircan Kaya ^{1,*} & Sedef Hüzmeli ²

Abstract

This study is designed to enable students to approach historical events from an informational perspective and through conceptual and inquiry-based thinking. The fundamental principles of Turkish foreign policy during the Atatürk era are explored within the framework of the motto "Peace at home, peace in the world," aiming to foster philosophical sensitivity and social awareness among students on concepts such as peace, justice, security, reciprocity, and international relations. The study is structured in alignment with the learning objective "ITA.8.6.1. Explains the fundamental principles and goals of Turkish foreign policy during the Atatürk era," within the scope of the *History of the Turkish Revolution and Kemalism* course and is implemented with eighth-grade students at a public middle school in Hatay province.

Key concepts that form the basis of the study include Population Exchange, Entente, Pact, Reciprocity, Rationalism, Realism, and Full Independence. Based on these concepts, philosophical sessions have been developed in which contemporary and prospective diplomatic terms are discussed and related to the framework of sustainable development goals. These sessions are intended to help students approach historical events through historical empathy, evaluate the era's political, social, and economic conditions from multiple perspectives, and question historical continuity. Students will be encouraged to critically connect the foreign policy vision of the Atatürk era with contemporary Turkish diplomacy and to understand how foreign policy has evolved. They will also be supported in generating solutions for a more peaceful and sustainable approach to international relations.

The research is conducted using a qualitative descriptive case study design. The study group consists of 70 eighth-grade students enrolled in a public school in the İskenderun district of Hatay province. Data collection tools include semi-structured interviews, inquiry-based and facilitator-guided dialogues held during Philosophy for Children (P4C) sessions, "draw-write-express" activities where students visualize and share their reflections, and a reflective teacher diary maintained by the practitioner. The data gathered—pertaining to students' levels of conceptual inquiry, multidimensional thinking skills, personal interpretations of historical events, and the teacher's observations and experiences—will be thematically analyzed using the qualitative data analysis software MAXQDA. The study is expected to enhance students' conceptual inquiry and historical thinking skills while contributing to a peaceful and sustainable understanding of foreign relations in alignment with Sustainable Development Goal 16 (Peace, Justice, and Strong Institutions).

Keywords: Philosophy for Children (P4C), Sustainable Peace, Global Citizenship, History of the Turkish Revolution and Kemalism, Atatürk's Foreign Policy, Middle School Students

2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın 2030 BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları

Bağlamında İncelenmesi

Betul Yıldız ^{1,*} & Sercan Bursa ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anadolu Üniversitesi
btlyldz031@gmail.com

Özet

Sosyal Bilgiler eğitimi, yapısı bakımından sürdürülebilir kalkınma eğitiminin verilebileceği etkin derslerden bir tanesidir. Bu araştırmanın amacı, Birleşmiş Milletler 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları kapsamında 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda (4, 5, 6 ve 7) yer alan; özel amaçlar ve öğrenme çıktılarının söz konusu amaçları yansıtmaları durumlarını incelemektir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi deseni işe koşulmuştur. Araştırmada veriler doküman analizi yöntemi kapsamında 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ve Birleşmiş Milletler 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları kitapçığı kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analizi betimsel analize tabi tutularak çözümlenmiştir. Araştırmanın sonucunda 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda yer alan özel amaç maddelerinin “Yoksulluğa Son”, “Açlığa Son” ve “Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam” amaçlarını yeterince yansıtmadığı ancak “Barış, Adalet ve Güçlü Kurumlar” amacının Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın özel amaçlarıyla ve tüm sınıf düzeylerindeki öğrenme çıktılarıyla büyük ölçüde örtüştüğü sonucuna ulaşılmıştır. Öte yandan 4, 5 ve 6. sınıf düzeylerinde öğrenme çıktılarının “Yoksulluğa Son” amacını ve 5, 6 ve 7. sınıf düzeylerinde öğrenme çıktılarının ise “Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam” amacını yeterli düzeyde yansıtmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Diğer yandan “İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme” amacının 4 ve 5. sınıf düzeylerindeki öğrenme çıktılarını sınırlı bir şekilde yansıttığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca “İklim Eylemi” amacının 6 ve 7. sınıf düzeylerindeki öğrenme çıktısını yeterince yansıtmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlar kapsamında eğitim planlamacıların ve araştırmacılara yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler Dersi, Sürdürülebilir Kalkınma, 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı

An Analysis of the 2024 Social Studies Curriculum in the Context of the 2030 UN Sustainable Development Goals

Betul Yıldız ^{1,*} & Sercan Bursa ¹

Abstract

Social studies education, due to its interdisciplinary nature, is an effective course for delivering sustainable development education. This study examines how the specific objectives and learning outcomes in the 2024 Social Studies Course (grades 4, 5, 6, and 7) align with the UN 2030 Sustainable Development Goals. A qualitative research approach was employed, utilizing document analysis. Data were collected from the 2024 Social Studies Course and the UN 2030 Sustainable Development Goals booklet and analyzed using descriptive analysis techniques. The findings indicate that the 2024 Social Studies Course does not adequately reflect the goals of "No Poverty," "Zero Hunger," and "Good Health and Well-Being." However, the "Peace, Justice, and Strong Institutions" goal is well aligned with the course's objectives and learning outcomes across all grade levels. Additionally, the learning outcomes at the 4th, 5th, and 6th grade levels do not sufficiently reflect "No Poverty," while those at the 5th, 6th, and 7th grade levels fail to address "Good Health and Well-Being." Moreover, "Decent Work and Economic Growth" is only partially represented at the 4th and 5th grade levels, and "Climate Action" is inadequately covered at the 6th and 7th grade levels. Based on these findings, recommendations are provided for educational planners and researchers to improve the integration of sustainable development goals within the Social Studies Course.

Keywords: Social Studies Course, Sustainable Development, 2024 Social Studies Curriculum

Sosyal Bilgiler Eğitiminde Sürdürülebilir Kalkınma ile ilgili Yapılan Araştırmalara Yönelik Bir Meta-Sentez Çalışması

Eda Nur Öztürk ^{1,*} & Erhan Yaylak ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Ordu Üniversitesi
edanur.oztrk26@gmail.com

Özet

Sürdürülebilir kalkınma, günümüz toplumlarının hem mevcut hem de gelecek nesillerin refahını sağlamak amacıyla ekonomik, sosyal ve çevresel boyutları dengede tutan bütüncül bir yaklaşımdır. Bu araştırma, sosyal bilgiler eğitiminde sürdürülebilir kalkınma ile ilgili yapılan çalışmaların meta-sentez yöntemiyle incelenmesini amaçlamaktadır. Araştırmada, 2009-2023 yılları arasında sosyal bilgiler eğitiminde sürdürülebilir kalkınmaya odaklanan 22 çalışma (19 makale, 3 tez) sistematik bir şekilde analiz edilmiştir. Veriler, doküman incelemesi ve betimsel analiz yöntemiyle MAXQDA 24 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Bulgular, sosyal bilgiler eğitiminde sürdürülebilir kalkınma konusunun ele alınış biçiminde çeşitli eksiklikler bulunduğunu ortaya koymaktadır. Çalışmaların büyük bir kısmının örnekleme yöntemleri ve analiz süreçlerinin yeterince şeffaf olmadığı görülmüştür. Öğretim programları, ders kitapları ve öğretmen adaylarının farkındalık düzeyleri sıkça incelenmiş, sürdürülebilir kalkınma konularının öğretim programlarında genellikle yüzeysel kaldığı belirlenmiştir. Bu durum, öğrencilerin sürdürülebilir kalkınma becerilerini kazanmasını engelleyen önemli bir eksikliktir. Bunun yanı sıra, sosyal bilgiler derslerinin, öğrencilerin sürdürülebilir kalkınma farkındalığını artırmada önemli bir rol oynadığı vurgulanmıştır. Araştırma sonuçları, sosyal bilgiler eğitiminde sürdürülebilir kalkınma konularının daha kapsamlı bir şekilde ele alınması gerektiğini ve öğretim materyalleri ile öğretmen eğitiminin bu doğrultuda geliştirilmesinin önemini ortaya koymaktadır. Sürdürülebilir kalkınma eğitiminin etkisini artırmak için müfredat geliştirme ve uygulamalı eğitim çalışmalarına ağırlık verilmesi önerilmektedir. Bu çalışma, teori (yapılandırmacılık), politika (UNESCO) ve uygulama (müfredat tasarımı) arasında köprü kurarak sürdürülebilir vatandaşlık eğitimi için yol haritası sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Sürdürülebilirlik, Sürdürülebilir Kalkınma, Meta-Sentez

A Meta-Synthesis Study on Research Related to Sustainable Development in Social Studies Education

Eda Nur Öztürk ^{1,*} & Erhan Yaylak ¹

Abstract

Sustainable development is a holistic approach that balances economic, social, and environmental dimensions with the aim of ensuring the well-being of both present and future generations. This study aims to examine research on sustainable development in social studies education through the meta-synthesis method. A total of 22 studies (19 articles and 3 theses) focusing on sustainable development in social studies education between 2009 and 2023 were systematically analyzed. The data were analyzed using document review and descriptive analysis methods with the support of MAXQDA 24 software. The findings reveal various deficiencies in how the topic of sustainable development is addressed within the field of social studies education. Many studies lacked transparency in terms of sampling methods and analysis processes. Frequently examined themes included curricula, textbooks, and the awareness levels of pre-service teachers. It was determined that sustainable development topics are generally addressed superficially in curricula. This represents a critical shortcoming that limits students' ability to acquire essential sustainable development skills. Nonetheless, the role of social studies courses in increasing students' awareness of sustainable development was emphasized. The results suggest that sustainable development issues should be addressed more comprehensively in social studies education and highlight the need to improve instructional materials and teacher training accordingly. It is recommended that efforts focus more on curriculum development and practice-based learning to enhance the impact of sustainability education. This study bridges theory (constructivism), policy (UNESCO), and practice (curriculum design), offering a roadmap for sustainable citizenship education.

Keywords: Social Studies, Sustainability, Sustainable Development, Meta-Synthesis

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Bağlamında İncelenmesi

Çağrınur Sağ ^{1,*} & Tuğba Turgut ²

¹ Sosyal Bilgiler Eğitimi Kurum Belirtilmemiş

² Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Amasya Üniversitesi
cagrinarsag94@gmail.com

Özet

Sürdürülebilir kalkınma, insan ve çevre arasındaki dengenin korunarak temelde daha adil ve eşitlikçi bir yapı içerisinde gelecek nesillerin yaşamını riske etmeden bugün yaşayan insanların ihtiyaçlarını karşılayarak kalkınmayı ifade etmektedir. Bu açıdan bakıldığında çevresel, ekonomik ve sosyal olarak çok değişkenli bir süreci kapsamaktadır. Sürdürülebilir kalkınmanın etkili şekilde gerçekleştirilebilmesi adına 2015 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurul’unda 17 küresel hedef belirlenmiştir. Süreçte belirlenen hedeflerin etkili gerçekleştirilebilmesi noktasında sürdürülebilir kalkınma eğitiminin niteliği büyük önem teşkil etmektedir. Söz konusu eğitimin nitelikli bir şekilde gerçekleştirilebilmesinde sosyal bilgiler öğretimi gerek misyonu gerekse yetiştirmeyi hedeflediği insan profili açısından büyük role sahiptir. Zira sosyal bilgiler dersi, yakın ve uzak çevresi hakkında farkındalık sahibi olup bu bilinçle hareket eden etkin vatandaşlar yetiştirmeyi hedefleyen bir derstir. Ders kapsamında belirlenen hedeflerin gerçekleşmesinde öğretim programları yadsınamaz bir öneme sahiptir. Bu kapsamda söz konusu araştırmanın amacı 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programını, Birleşmiş Milletler 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri doğrultusunda incelemektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Veri kaynağı olarak 2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli doğrultusunda hazırlanan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (4, 5, 6 ve 7. sınıflar) ele alınmıştır. Veri toplama aracı olarak ise araştırmacılar tarafından geliştirilen ve Birleşmiş Milletler ’in 2030 sürdürülebilir kalkınma hedefleri doğrultusunda oluşturulan “Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri İnceleme Formu” kullanılmıştır. Verilerin analiz sürecine devam edildiği için bulgulara burada yer verilmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir kalkınma, sosyal bilgiler, öğretim programı

Examination of Social Studies Course Curriculum in the Context of 2030 Sustainable Development Goals

Çağrınur Sağ ^{1,*} & Tuğba Turgut ²

Abstract

Sustainable development refers to development by meeting the needs of people living today without risking the lives of future generations within a fundamentally more just and equitable structure by preserving the balance between people and the environment. From this perspective, it covers a multivariate process in environmental, economic and social terms. In order to effectively achieve sustainable development, 17 global goals were determined by the United Nations General Assembly in 2015. The quality of sustainable development education is of great importance in terms of effectively achieving the goals determined in the process. Social studies education has a major role in the provision of quality education, both in terms of its mission and the human profile it aims to raise. Because the social studies course is a course that aims to raise active citizens who are aware of their immediate and distant environment and act with this awareness. Curriculums have an undeniable importance in achieving the objectives determined within the scope of the course. In this context, the aim of the research in question is to examine the 2024 Social Studies Course Curriculum in line with the United Nations 2030 Sustainable Development Goals. In the research, document review method, which is one of the qualitative research methods, was used. The Social Studies Course Curriculum (4th, 5th, 6th and 7th grades) prepared in line with the 2024 Türkiye Century Education Model was used as the data source. The “Sustainable Development Goals Review Form”, developed by the researchers and created in line with the United Nations' 2030 sustainable development goals, was used as the data collection tool. Since the data analysis process is ongoing, the findings are not included here.

Keywords: Sustainable development, social studies, curriculum

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Sürdürülebilir Kalkınma Kavramına İlişkin Algılarının Belirlenmesi

Fatıma Betül Demir Evcimen ^{1,*} & Ülkü Ulukaya Öteleş ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bartın Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Muş Alparslan Üniversitesi
bdemir@bartin.edu.tr

Özet

Bu araştırmada, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sürdürülebilir kalkınma kavramına yönelik algılarının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Belirlenen bu amaç doğrultusunda, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sürdürülebilir kalkınma kavramına ilişkin oluşturdukları metaforlar ile sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sürdürülebilir kalkınma kavramına ilişkin oluşturdukları metaforların gerekçelerinin neler olduğu tespit edilmektedir. Araştırmanın amacına uygun olarak nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji (olgubilim) deseni tercih edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi ile 2024-2025 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Türkiye’de devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim görmekte olan sosyal bilgiler öğretmen adayları oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının sürdürülebilir kalkınma kavramına ilişkin algıların metafor yoluyla belirlenmektedir. Dolayısıyla “Sürdürülebilir kalkınma, ... gibidir; çünkü” ifadesini içeren bir form ve çalışma grubunun demografik özelliklerini tespit etmek amacıyla kişisel bilgilere yönelik sorular aracılığıyla veriler toplanmıştır. Öğretmen adaylarının oluşturdukları metaforlar araştırmanın veri kaynağını oluşturmaktadır. Önemli bir veri toplama aracı olan metaforlar ile elde edilen verilerin çok fazla anlam ifade etmesi gereği verilerin okuyucuya sunularak güçlü ilişki kurma fırsatı sağlamaktadır. Form araştırmacılar tarafından sınıf ortamında öğretmen adaylarına dağıtılarak veriler toplanmıştır. Öğretmen adayının metafor cümlesinin geçersiz/eksik/hatalı olması nedeniyle veri analizi sürecine dahil edilmeyecektir. Elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenecek olup, araştırmacılar tarafından analiz tamamlanarak bulgu ve sonuçlara daha sonraki aşamada yer verilecektir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda tespit edilen eksiklere yönelik önerilerin sunulması planlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler Öğretmen Adayı, Sürdürülebilir Kalkınma, Metafor

Determining the Perceptions of Prospective Social Studies Teachers Regarding the Concept of Sustainable Development

Fatıma Betül Demir Evcimen ^{1,*} & Ülkü Ulukaya Öteleş ²

Abstract

This study aims to determine the perceptions of social studies teacher candidates regarding the concept of sustainable development. In line with this purpose, the metaphors created by social studies teacher candidates regarding the concept of sustainable development and the reasons for the metaphors created by social studies teacher candidates regarding the concept of sustainable development are determined. In accordance with the purpose of the research, the phenomenology design from qualitative research methods was preferred. The study group of the research consists of social studies teacher candidates studying at the faculty of education of a state university in Turkey in the spring semester of 2024-2025 academic year with the easily accessible sampling method. The perceptions of prospective teachers regarding the concept of sustainable development are determined through metaphor. Therefore, data were collected through a form containing the expression "Sustainable development is like; because" and questions regarding personal information in order to determine the demographic characteristics of the study group. Metaphors created by prospective teachers constitute the data source of the research. The fact that the data obtained through metaphors, which are an important data collection tool, conveys a lot of meaning provides the opportunity to establish a strong relationship by presenting the data to the reader. The form was distributed to the teacher candidates by the researchers in the classroom environment and the data was collected. The principle of volunteering was taken into account in the participation in the research. The teacher candidate's metaphor sentence will not be included in the data analysis process due to being invalid/incomplete/incorrect. The data obtained will be analyzed with content analysis, and the analysis will be completed by the researchers and the findings and results will be included in the next stage. It is planned to present suggestions for the deficiencies identified in line with the results obtained.

Keywords: Social Studies Teacher Candidate, Sustainable Development, Metaphor.

Ortaokul Öğrencilerinin Sürdürülebilir Yaşam Farkındalık Düzeyleri ve Sürdürülebilir Kalkınmaya İlişkin Görüşleri

Tuğba Selanik Ay ¹ & Zehra Samsa ^{2,*}

¹ Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Bölümü Afyon Kocatepe Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Eğitimi Doktora Öğrencisi Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
samsazehra@gmail.com

Özet

Hızla artan dünya nüfusu ve doğal çevrenin tahrip edilmesi, çevre kirliliğine ilişkin uluslararası düzeydeki endişeleri artırmış ve ülkeleri ortak çözümler geliştirme arayışına yönlendirmiştir. Bu çerçevede, 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren sürdürülebilir kalkınma kavramı uluslararası gündemde önemli bir yer edinmiştir. Eğitim, sürdürülebilir kalkınmanın başarılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Ancak her tür eğitim, sürdürülebilir kalkınmayı desteklemez; yalnızca ekonomik büyümeye odaklanan eğitim, sürdürülemez tüketim alışkanlıklarının artmasına neden olabilir. Sürdürülebilir kalkınma için eğitim, bireyleri çevresel bütünlük, ekonomik sürdürülebilirlik ve günümüz ile gelecek nesiller için sosyal adaleti sağlayacak bilinçli kararlar alma ve sorumlu eylemlerde bulunma yetkinlikleriyle donatmayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda sosyal bilgiler dersi, öğrencilerin sürdürülebilir kalkınma anlayışını benimseyerek çevresel duyarlılık, toplumsal dayanışma ve ekonomik sorumluluk gibi değerleri içselleştirmelerine olanak tanıyan bir derstir. Bu araştırma, ortaokul öğrencilerinin sürdürülebilir yaşama yönelik farkındalık düzeylerini belirlemeyi ve sürdürülebilir kalkınmaya yönelik görüşlerini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Araştırma, açımlayıcı sıralı karma desen biçiminde desenlenmiş olup, araştırmanın nicel boyutu tarama modeliyle nitel boyutu ise yorumlayıcı temel nitel araştırma biçiminde desenlenmiştir. Araştırmanın katılımcıları ölçüt örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Araştırmanın nitel boyutunda 34, nicel boyutunda ise 235 ortaokul öğrencisinden veri toplanmıştır. Araştırmanın nitel verileri içerik analizi yoluyla nicel verileri ise SPSS programı aracılığıyla analiz edilecektir. Araştırmadan elde edilen nitel ve nicel bulgular tablolar halinde sunulacak olup nitel bulgular katılımcıların görüşlerinden yapılan doğrudan alıntılarla desteklenecektir. Elde edilen sonuçlar ışığında öneriler getirilecektir.

Anahtar Kelimeler: sosyal bilgiler, sürdürülebilir kalkınma, ortaokul

Secondary School Students' Sustainable Life Awareness Levels and Their Opinions on Sustainable Development

Tuğba Selanik Ay ¹ & Zehra Samsa ^{2,*}

Abstract

The rapidly increasing world population and the destruction of the natural environment have raised international concerns about environmental pollution and led countries to seek common solutions. In this framework, the concept of sustainable development has gained an important place on the international agenda since the second half of the 20th century. Education plays an important role in achieving sustainable development. However, not all types of education support sustainable development; education that focuses only on economic growth may lead to an increase in unsustainable consumption habits. Education for sustainable development aims to equip individuals with the competences to make informed decisions and take responsible actions that ensure environmental integrity, economic sustainability and social justice for present and future generations. In this context, social studies course is a course that enables students to internalise values such as environmental sensitivity, social solidarity and economic responsibility by adopting the understanding of sustainable development. This study aims to determine the awareness levels of secondary school students towards sustainable living and to evaluate their views on sustainable development. The research was designed in the form of exploratory sequential mixed design, and the quantitative dimension of the research was designed in the form of survey model and the qualitative dimension of the research was designed in the form of interpretative basic qualitative research. The participants of the research were determined by criterion sampling method. Data were collected from 34 secondary school students in the qualitative dimension and 235 secondary school students in the quantitative dimension of the research. The qualitative data of the research will be analysed through content analysis and quantitative data will be analysed through SPSS software. Qualitative and quantitative findings obtained from the research will be presented in tables and qualitative findings will be supported by direct quotations from the participants' opinions. Suggestions will be made in the light of the results obtained.

Keywords: social studies, sustainable development, secondary school

Sürdürülebilir Kalkınmayı Sanat Yoluyla Keşfetmek

Ayşe Duygu Özmen ^{1,*} & Nadire Emel Akhan ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Akdeniz Üniversitesi
duyguayseozmen@gmail.com

Özet

Sanat, bireyin kendisini ve çevresini keşfetmesi, içinde bulunduğu yaşam alanını anlamlandırması, farkındalık ve duyarlılık geliştirmesi açısından önemli bir araçtır. Bu bağlamda, çağımızın önemli gündemlerinden biri olan sürdürülebilir kalkınmaya yönelik bireysel duyarlılıkların artırılmasında sanat eserlerinden yararlanmak etkili bir yaklaşım olabilir. Bu doğrultuda yürütülen bu çalışmada, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sürdürülebilir kalkınma konusundaki farkındalıklarını artırmak ve sürdürülebilirliğe ilişkin olumlu inançlar geliştirmelerini sağlamak amacıyla drama yöntemiyle bütünleştirilen sanat etkinlikleri aracılığıyla sürdürülebilir kalkınma eğitimi verilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programı ikinci sınıfında öğrenim görmekte olan 21 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında gerçekleştirilen eğitim süreci, sanat ve drama yöntemlerinin entegrasyonu ile yapılandırılmıştır. Eğitim sürecinde her hafta farklı bir sürdürülebilir kalkınma teması (Açlığa Son, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme, Sorumlu Üretim ve Tüketim, Nitelikli Eğitim, Eşitsizliklerin Azaltılması, İklim Eylemi) ele alınmış ve bu temalar sanat temelli yaratıcı drama yöntemleri ve alt teknikleriyle işlenmiştir. Araştırmanın verileri, “Sürdürülebilir Kalkınma Farkındalığını Belirleme Ölçeği”, “Sürdürülebilir Kalkınma Eğitimine Yönelik İnançlar Ölçeği” ile uygulama sürecinde kullanılan görüşme formları aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmanın bulguları genel olarak değerlendirildiğinde, sanat etkinlikleriyle desteklenen sürdürülebilir kalkınma eğitimi sürecinin sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sürdürülebilir kalkınma konusundaki farkındalıklarını artırdığı ve bu kavrama yönelik olumlu inançlar geliştirmelerini sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik kalkınma, sanat, drama, öğretmen adayı, eğitim.

Exploring Sustainable Development Through Art

Ayşe Duygu Özmen ^{1,*} & Nadire Emel Akhan ¹

Abstract

Art is an important tool for individuals to discover themselves and their environment, to make sense of the living space they are in, and to develop awareness and sensitivity. In this context, utilising works of art can be an effective approach to increase individual sensitivity towards sustainable development, which is one of the important agendas of our age. In this research conducted in this direction, sustainable development education was provided through art activities integrated with drama method in order to increase the awareness of pre-service social studies teachers about sustainable development and to enable them to develop positive beliefs about sustainability. The study group of the research consisted of 21 pre-service teachers studying in the second year of the Social Studies Teacher Education Undergraduate Programme at Akdeniz University Faculty of Education. The education process carried out within the scope of the research was structured with the integration of art and drama methods. In the training process, a different sustainable development theme (No Hunger, Gender Equality, Decent Work and Economic Growth, Responsible Production and Consumption, Quality Education, Reducing Inequalities, Climate Action) was addressed each week and these themes were covered with art-based creative drama methods and sub-techniques. The data of the study were collected through the "Scale for Determining Sustainable Development Awareness", "Scale of Beliefs towards Sustainable Development Education" and interview forms used in the implementation process. When the findings of the study were evaluated in general, it was concluded that the sustainable development education process supported by art activities increased pre-service social studies teachers' awareness of sustainable development and enabled them to develop positive beliefs about this concept.

Keywords: Sustainability development, art, drama, pre-service teacher, education.

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Sürdürülebilir Kampüs Hayali

Alihan Selimoğlu ^{1,*} & Nadire Emel Akhan ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Akdeniz Üniversitesi
alihanslimglu@gmail.com

Özet

Sosyal bilgiler dersi, öğrencilerin sürdürülebilir kalkınma kavramını bütüncül bir bakış açısıyla tanımlarını ve bu doğrultuda bilinçli bireyler olarak yetişmelerini amaçlayan önemli bir derstir. Bu ders aracılığıyla öğrenciler, çevresel duyarlılık geliştirmenin yanı sıra ekonomik ve toplumsal sorunlara karşı farkındalık kazanmakta; doğal kaynakların korunması ve verimli kullanılması gerektiğini öğrenmektedir. Bu nedenle, sosyal bilgiler dersini öğrencilere verecek olan öğretmen adaylarının, fakültelerinde aldıkları eğitim süresince sürdürülebilir kalkınma kavramına ilişkin bilgi edinmeleri ve farkındalık kazanmaları büyük önem taşımaktadır. Bu doğrultuda araştırmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sürdürülebilir kalkınma konusunda bilgi edinmeleri; yaşadıkları çevreye, özellikle de üniversite kampüsüne, sürdürülebilirlik açısından bakabilmeleri; bu alandaki farkındalıklarının artırılması ve sürdürülebilirliğe yönelik olumlu inançlar geliştirmelerinin desteklenmesidir. Araştırmanın çalışma grubunu, Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı son sınıfında öğrenim görmekte olan 34 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarıyla “Sürdürülebilir Kalkınma Eğitimi” dersi kapsamında, kampüs içerisinde sürdürülebilir kalkınma hedeflerine yönelik etkinlikler gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri, “Sürdürülebilir Kalkınma Farkındalığını Belirleme Ölçeği”, “Sürdürülebilir Kalkınma Eğitimine Yönelik İnançlar Ölçeği”, uygulama sürecine ilişkin görüşme formları ve uygulama sürecindeki öğrenci ürünleri aracılığıyla toplanmıştır. Araştırma bulguları genel olarak değerlendirildiğinde, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Sürdürülebilir Kalkınma Eğitimi sonrasında sürdürülebilir kalkınma konusundaki farkındalıklarının arttığı, kavrama yönelik olumlu bir bakış açısı geliştirdikleri ve eğitim sürecine ilişkin olumlu görüşler bildirdikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, sürdürülebilir kalkınma, öğretmen adayı, eğitim.

Social Studies Teacher Candidates' Sustainable Campus Dream

Alihan Selimoğlu ^{1,*} & Nadire Emel Akhan ¹

Abstract

Social studies course is an important course that aims to enable students to recognise the concept of sustainable development from a holistic perspective and to grow up as conscious individuals in this direction. Through this course, students gain awareness of economic and social problems as well as developing environmental sensitivity; they learn that natural resources should be protected and used efficiently. Therefore, it is of great importance for pre service teachers who will teach social studies course to students to gain knowledge and awareness about the concept of sustainable development during their education in faculties. In this respect, the aim of this study is to provide pre-service social studies teachers with information about sustainable development; to enable them to look at the environment they live in, especially the university campus, in terms of sustainability; to increase their awareness in this field and to support them to develop positive beliefs towards sustainability. The study group of the research consisted of 34 pre-service teachers studying in the last year of the Social Studies Teacher Education Programme at Akdeniz University Faculty of Education. Within the scope of the "Sustainable Development Education" course, activities related to sustainable development goals were carried out in the campus. The data of the study were collected through the "Scale for Determining Sustainable Development Awareness", "Scale of Beliefs about Sustainable Development Education", interview forms related to the implementation process and student products during the implementation process. When the findings of the research were evaluated in general, it was determined that after the Sustainable Development Education, pre-service social studies teachers' awareness of sustainable development increased, they developed a positive perspective towards the concept and they expressed positive opinions about the education process.

Keywords: Sustainability, sustainable development, pre-service teacher, education.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ve Ders Kitaplarında Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri

Alihan Selimoğlu ^{1,*}, Nagehan Akış ¹ & Serpil Demirezen ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Akdeniz Üniversitesi
alihanselmoglu@gmail.com

Özet

Ülkelerin ekonomik ve sosyal gelişme hedeflerinde ortak bir paydada buluşmayı temel alan sürdürülebilir kalkınma hedefleri son yıllarda eğitim alanında yer almaya başlamıştır. Bu çalışmada Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programları (MEB; 2018, 2024) ve sosyal bilgiler ders kitaplarının sürdürülebilir kalkınma hedefleri bakımından incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda Birleşmiş Milletler (BM) tarafından 2030 yılına kadar gerçekleştirilmesi amaçlanan sürdürülebilir kalkınma ile ilgili 17 tema ve bu temalara ait hedeflerin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programlarında yer alan öğrenme alanları, kazanımlar ve öğrenme çıktıları ile sosyal bilgiler ders kitaplarında nasıl ele alındığı belirlenmeye çalışılmıştır. Nitel araştırma yaklaşımının benimsendiği araştırmanın verileri doküman incelemesi yoluyla elde edilmiş, betimsel analiz ile çözümlenmiştir. 2018 ve 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programlarının özel amaçları içerisinde sürdürülebilir kalkınma ile ilişkili maddelerin olduğu görülmüştür. 2018 programında “Birey ve Toplum”, “İnsanlar, Yerler ve Çevreler”, “Üretim, Dağıtım ve Tüketim”, “Etkin Vatandaşlık” ve “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanlarındaki bazı kazanımların; 2024 programında ise “Evimiz Dünya”, “Birlikte Yaşamak”, “Hayatımızdaki Ekonomi” ve “Yaşayan Demokrasimiz” öğrenme alanlarında yer alan bazı öğrenme çıktılarının ve süreç bileşenlerinin sürdürülebilir kalkınma hedefleri ile ilişkili olduğu belirlenmiştir. Sosyal bilgiler ders kitapları incelendiğinde sürdürülebilir kalkınma hedeflerine yönelik görsellere, metinlere, örnek olaylara, etkinliklere yer verildiği görülmüştür. Ayrıca ders kitaplarında tespit edilen sürdürülebilir kalkınma ile ilgili içeriklerin 4. ve 5. sınıf düzeylerinde öğrencinin yaşadığı yakın çevre ve ülke kapsamında sunulduğu, 6. ve 7. sınıf düzeylerinde ise uluslararası kuruluşlar ve küresel sorunlar çerçevesinde ele alındığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir kalkınma hedefleri, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, Sosyal Bilgiler ders kitapları

Sustainable Development Goals in Social Studies Curriculum and Textbooks

Alihan Selimoğlu ^{1,*}, Nagehan Akış ¹ & Serpil Demirezen ¹

Abstract

Sustainable development goals, which are based on meeting on a common denominator in the economic and social development goals of countries, have started to take place in the field of education in recent years. In this study, it is aimed to examine the Social Studies Curricula (MoNE; 2018, 2024) and social studies textbooks in terms of sustainable development goals. In this context, it was tried to determine how the 17 themes related to sustainable development, which are aimed to be realised by the United Nations (UN) until 2030, and the objectives of these themes are addressed in the learning areas, achievements and learning outcomes in the Social Studies Curricula and social studies textbooks. The data of the study, in which qualitative research approach was adopted, were obtained through document analysis and analysed with descriptive analysis. In the 2018 and 2024 Social Studies Curricula, it was observed that there were items related to sustainable development in the specific objectives. In the 2018 programme, some learning outcomes in the learning areas of "Individual and Society", "People, Places and Environments", "Production, Distribution and Consumption", "Active Citizenship" and "Global Connections"; in the 2024 programme, some learning outcomes and process components in the learning areas of "Our Home is the World", "Living Together", "Economy in Our Lives" and "Our Living Democracy" are related to sustainable development goals. When the social studies textbooks were analysed, it was seen that visuals, texts, case studies and activities related to sustainable development goals were included. In addition, it was determined that the content related to sustainable development identified in the textbooks was presented in the 4th and 5th grade levels within the context of the immediate environment and the country in which the student lives, and in the 6th and 7th grade levels within the framework of international organisations and global problems.

Keywords: Sustainable development goals, Social Studies Curriculum, Social Studies textbooks

2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında “Nitelikli Eğitim” ve “Eşitsizliklerin Azaltılması”: Türkiye

Yüzyılı Maarif Modelinin Analizi

Erol Koçoğlu¹ & Yunus Şimşek^{2,*}

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği İnönü Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Eğitimi İnönü Üniversitesi

yunussimsek733@gmail.com

Özet

Sürdürülebilir kalkınma için 2030 planı ilk kez “Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi”nde belirlenmiştir. Birleşmiş Milletler tarafından belirlenen 17 hedefin ortak amacı tüm dünyada yoksulluğun sona erdirilmesi, eşitsizliklerin azaltılması, sağlık ve eğitim alanlarının iyileştirilmesi, ekonomik büyümenin teşvik edilmesi ve iklim değişikliği ile mücadele etmektir. Ülkelerin belirtilen hedeflere ulaşma noktasında etkili olabilecek hedeflerden “Nitelikli Eğitim” ve “Eşitsizliklerin Azaltılması” hedefleri ön plana çıkmaktadır. Özellikle “Nitelikli Eğitim” birçok Sürdürülebilir Kalkınma Amacının (SKA) gerçekleşmesinin anahtarıdır. İnsanların nitelikli eğitim alabildiklerinde yoksulluk ve açlık buhranından kurtulabileceği düşünülmektedir. Bu nedenle nitelikli eğitimin eşitsizliklerin azaltılması ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasında önemli etkiye sahip olabilir. Ayrıca nitelikli eğitimin dezavantajlı bireylerin ve toplulukların daha sağlıklı ve sürdürülebilir yaşam kalitesine sahip olmalarına, dünya üzerindeki bütün topluluklarda hoşgörünün gelişmesi ve barışçıl toplumların inşasına da destek olduğu görüşü ön plana çıkmaktadır. Bu sebeple 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinde yer bulan “Nitelikli Eğitim” ve “Eşitsizliklerin Azaltılması” hedeflerinin 2024 Maarif Modeline göre hazırlanan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’ndaki yerini araştırmak önemli görülmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı, "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli" çerçevesinde şekillenen 2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında tanımlanan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nın yapısını, “Nitelikli Eğitim” ve “Eşitsizliklerin Azaltılması” hedefleri perspektifinden detaylı bir şekilde incelemek ve değerlendirmektir. Bu amaçla, 2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programının “Nitelikli Eğitim” ve “Eşitsizliklerin Azaltılması” hedeflerini nasıl ele aldığını ve bu yeni eğitim modelinin öğrencileri 21. Yüzyıl becerilerini kazanmaları konusunda nasıl hazırladığını ortaya koymak hedeflenmektedir. Araştırmada doküman (veri kaynağı) olarak Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ’ne göre hazırlanan 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (Ortaokul 5, 6 ve 7. Sınıflar) kullanılmıştır. Araştırma metodolojisi olarak, nitel araştırma paradigması altında doküman incelemesi yaklaşımı benimsenmiş ve elde edilecek veriler betimsel analiz yoluyla değerlendirilecektir. Çalışma sonucunda elde edilen bulgular ışığında öğretmenlere, araştırmacılara ve politika yapıcılara önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Sosyal Bilgiler, Türkiye Yüzyılı, Maarif Model, Sürdürülebilir Kalkınma, Nitelikli Eğitim, Eşitsizliklerin Azaltılması

“Quality Education” and “Reducing Inequalities” in the 2024 Social Studies Curriculum: Analysis of the Education Model of the Türkiye Century

Erol Koçoğlu ¹ & Yunus Şimşek ^{2,*}

Abstract

Abstract

The 2030 plan for sustainable development was determined for the first time at the “United Nations Sustainable Development Summit”. The common goal of the 17 goals set by the United Nations is to end poverty, reduce inequalities, improve health and education, promote economic growth and combat climate change all over the world. Among the goals that can be effective in achieving the stated goals of the countries, the goals of “Quality Education” and “Reducing Inequalities” come to the fore. In particular, “Quality Education” is the key to the realization of many Sustainable Development Goals (SDGs). It is thought that people can get rid of poverty and hunger when they can get quality education. Therefore, quality education can have a significant impact on reducing inequalities and achieving gender equality. In addition, the view that quality education supports disadvantaged individuals and communities to have a healthier and more sustainable quality of life, the development of tolerance in all communities around the world and the construction of peaceful societies comes to the fore. For this reason, it is considered important to investigate the place of the “Quality Education” and “Reducing Inequalities” targets, which are included in the 2030 Sustainable Development Goals, in the Social Studies Curriculum prepared according to the 2024 Maarif Model. In this context, the aim of the study is to examine and evaluate in detail the structure of the Social Studies Curriculum defined in the 2024 Social Studies Curriculum, which is shaped within the framework of the “Türkiye Century Maarif Model”, from the perspective of “Quality Education” and “Reducing Inequalities” goals. For this purpose, it is aimed to reveal how the 2024 Social Studies Curriculum addresses the goals of "Quality Education" and "Reduced Inequalities," and how this new educational model prepares students to acquire 21st-century skills. In the study, the 2024 Social Studies Curriculum (for middle school grades 5, 6, and 7), prepared according to the Century of Türkiye Maarif Model, was used as the document (data source). As a research methodology, the document analysis approach has been adopted under the qualitative research paradigm and the data to be obtained will be evaluated through descriptive analysis. In the light of the findings obtained as a result of the study, suggestions will be made to teachers, researchers and policy makers.

Keywords: Education, Social Studies, Türkiye Century, Maarif Model, Sustainable Development, Quality Education, Reducing Inequalities

Sürdürülebilirliği Betimlemek: Sınıf Öğretmeni Adaylarının Çizim ve Açıklamalarının İncelenmesi

Esra Nihlenur Şen ^{1,*}, Eylem Çoban ² & Bayram Tay ³

¹ Sınıf Öğretmenliği Balıkesir Üniversitesi

² Temel Eğitim Bölümü Gaziantep Üniversitesi

³ Sınıf Öğretmenliği Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

esranihlenur@gmail.com

Özet

Doğal kaynakların hızlı ve bilinçsiz tüketiminden kaynaklanan çevresel sorunların yanı sıra, küresel ölçekte yaşanan ekonomik dengesizlikler ve sosyal adaletsizlikler, sürdürülebilirlik kavramının önemini artırmış ve bu kavramı sıklıkla gündeme getirir olmuştur. Sürdürülebilirlik; çevresel, sosyal, ekonomik, kültürel, politik yönlerle işaret ederek yaşamın tüm boyutlarını kuşatan bir devamlılığı ifade etmektedir. Aynı zamanda dünyayı hem mevcut nesil için hem de gelecek nesiller için yaşanabilir kılmak adına herkes için kaliteli bir yaşamı öngörmektedir. Sürdürülebilirliği sağlamada bireysel, toplumsal ve küresel olarak alınması gereken sorumluluklar bulunmaktadır. Eğitimin bu sorumlulukların yerine getirilmesini teşvik edecek sürdürülebilirlik bilincinin kazandırılmasında öncü rol oynama gücüne sahip önemli bir araç olduğunu söylemek mümkündür. Özellikle küçük yaşlardan itibaren bu eğitimin verilmesi, sürdürülebilirlik bilincinin nesiller boyu devamında kilit rol oynayabilir. Dolayısıyla eğitim sisteminin paydaşlarından olan sınıf öğretmenleri, öğrencilerin sürdürülebilirlik bilincini kazanmasında etkili olabilir. Bu kapsamda gelecekte eğitimi gerçekleştirme görevini üstlenecek sınıf öğretmeni adaylarının sürdürülebilirliği ifade etme biçimleri araştırmaya değer görülmüştür. Buradan hareketle araştırmada, sürdürülebilirlik kavramını sınıf öğretmeni adaylarının bakış açıları ile değerlendirmek amaçlanmıştır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseni ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri 2024-2025 eğitim öğretim yılında devlet üniversitelerinde öğrenim gören 88 sınıf öğretmeni adayından iki aşamada elde edilmiştir. Birinci aşamada sürdürülebilirlik denildiğinde akıllarına gelenleri çizimleri, ikinci aşamada bu çizimlerden birini seçerek seçme nedenlerini açıklamaları istenmiştir. İki aşamada da elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. İçerik analizinde Birleşmiş Milletler tarafından belirlenen sürdürülebilir kalkınma amaçları temel alınmıştır. Araştırmanın birinci aşamasını oluşturan çizimlerde sürdürülebilir kalkınma amaçlarından en sık tekrarlananlar sırasıyla; sorumlu üretim ve tüketim, karasal yaşam ile erişilebilir ve temiz enerjidir. Öğretmen adayların çizimlerini açıkladıkları ikinci aşamada en fazla ifade edilen amaçlar; sorumlu üretim ve tüketim, erişilebilir ve temiz enerji ile karasal yaşam olmuştur. Bununla birlikte sınıf öğretmeni adaylarının hem çizimlerinde hem de açıklamalarında sağlıklı ve kaliteli yaşam, toplumsal cinsiyet eşitliği, eşitsizliklerin azaltılması ve iklim eylemi amaçlarına yer vermedikleri görülmüştür. Sınıf öğretmeni adaylarının sürdürülebilirliğin tüm boyutlarına yönelik farkındalıklarının geliştirilmesi adına, sürdürülebilir kalkınma amaçlarının eğitim fakültesi programlarına bütüncül bir şekilde entegre edilmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, sürdürülebilir kalkınma, sürdürülebilir kalkınma amaçları, sınıf öğretmeni adayları.

Describing Sustainability: Investigation of Drawings and Explanations of Preservice Classroom Teachers

Esra Nihlenur Şen ^{1,*}, Eylem Çoban ² & Bayram Tay ³

Abstract

In addition to environmental problems caused by the rapid and unconscious consumption of natural resources, economic imbalances and social injustices on a global scale have increased the importance of the concept of sustainability and brought this concept to the agenda frequently. Sustainability refers to a continuity that encompasses all dimensions of life by pointing to environmental, social, economic, cultural and political aspects. At the same time, it envisages a quality life for everyone in order to make the world livable both for the current generation and for future generations. There are individual, social and global responsibilities to be taken in ensuring sustainability. It is possible to say that education is an important tool that has the power to play a leading role in raising sustainability awareness that will encourage the fulfillment of these responsibilities. Providing this education, especially from a young age, can play a key role in the continuation of sustainability awareness for generations. Therefore, classroom teachers, who are among the stakeholders of the education system, can be effective in students' gaining sustainability awareness. In this context, it was deemed worthwhile to investigate the ways in which prospective preservice classroom teachers, who will undertake the task of realizing education in the future, express sustainability. From this point of view, the study aimed to evaluate the concept of sustainability from the perspectives of preservice classroom teachers. The research was conducted with phenomenology design, one of the qualitative research methods. The data of the study were obtained in two stages from 88 preservice classroom teachers studying at state universities in the 2024-2025 academic year. In the first stage, they were asked to draw what comes to mind when sustainability is mentioned, and in the second stage, they were asked to choose one of these drawings and explain the reasons for their choice. The data obtained at both stages were analyzed by content analysis. Content analysis was based on the sustainable development goals set by the United Nations. In the drawings that constitute the first phase of the research, the most frequently repeated sustainable development goals are responsible consumption and production, life on land, and affordable and clean energy. In the second stage, when the prospective teachers explained their drawings, the most frequently expressed goals were responsible consumption and production, affordable and clean energy, and life on land. However, it was observed that preservice classroom teachers did not include the goals of good health and well-being, gender equality, reduced inequalities and climate action in both their drawings and explanations. In order to improve preservice classroom teachers' awareness of all dimensions of sustainability, it can be suggested that sustainable development goals should be integrated into the education faculty programs in a holistic manner.

Keywords: Sustainability, sustainable development, sustainable development goals, preservice classroom teachers.

Öğretmen Adaylarının Sürdürülebilir Yaşama İlişkin Farkındalık Düzeyleri

Güler Cender

Eğitim Fakültesi Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
cenderguler@hotmail.com

Özet

Yirmi birinci yüzyılın ilk çeyreğinde, kısıtlı dünya kaynakları ile sınırsız insan ihtiyaçları arasındaki dengenin sağlanması gerekliliği, insanlık tarihi içinde hiç olmadığı kadar belirgin hale gelmiştir. Dünyamızda küresel iklim değişikliği, doğal kaynakların kullanımındaki bilinçsiz yaklaşımlar ve bireylerin aşırı tüketim alışkanlıkları ekosistemler üzerinde tehditlere neden olmaktadır. Ayrıca bunun bir sonucu olarak yaşanan bu durum canlı yaşamı tehdit etmeye başlamıştır. Bu olumsuz etkileri ortadan kaldırma çabası, mevcut kaynakların uzun vadeli ve verimli kullanılmasını esas alan sürdürülebilirlik kavramının hem bireysel hem de toplumsal düzeyde önem kazanmasına neden olmuştur. Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının sürdürülebilirlik yaşama ilişkin farkındalık düzeylerini belirlemektir. Araştırmada betimsel tarama modeli benimsenmiştir. Araştırmanın evrenini. 2024-2025 eğitim- öğretim yılında Türkiye’deki farklı üniversitelerin sosyal bilgiler öğretmenliği, Türkçe öğretmenliği, sınıf öğretmenliği, okul öncesi öğretmenliği ve psikolojik danışma ve rehberlik bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Örneklemi ise bu bölümlerde öğrenim gören 450 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Atmaca, Kıray ve Pehlivan (2019) tarafından geliştirilen “Sürdürülebilir Kalkınma Farkındalık Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek; toplumsal, ekonomik ve çevresel sürdürülebilirlik olmak üzere üç alt boyutta toplam 36 maddeden oluşmaktadır. Elde edilen veriler, betimsel istatistiklerin yanı sıra çıkarımsal istatistiksel analiz yöntemleri aracılığıyla değerlendirilerek anlamlı farklılıklar ve ilişkiler ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, sürdürülebilir yaşam, farkındalık, öğretmen adayları

Awareness, Levels of Teacher Candidates about Sustainable Life

Güler Cender

Abstract

In the first quarter of the twenty-first century, the need to maintain a balance between limited world resources and unlimited human needs has become more evident than ever before in human history. In our world, global climate change, unconscious approaches to the use of natural resources and excessive consumption habits of individuals cause threats to ecosystems. In addition, as a result of this, the situation has begun to threaten life. The effort to eliminate these negative effects has caused the concept of sustainability, which is based on the long-term and efficient use of existing resources, to gain importance at both individual and social levels. This situation has caused the concept of sustainability, which is based on the long-term and efficient use of existing resources, to gain importance at both individual and social levels. The aim of this research is to determine the awareness levels of teacher candidate regarding sustainable life. Descriptive scanning model was adopted in the research. The universe of the research consists of teacher candidates studying in the social studies, Turkish language teaching, classroom teaching, preschool teaching and psychological counseling and guidance departments of different universities in Turkey in the 2024-2025 academic year. The sample consists of 450 teacher candidates studying in these departments. The “Sustainable Development Awareness Scale” developed by Atmaca, Kıray and Pehlivan (2019) was used as the data collection tool. The scale consists of a total of 36 items in three sub-dimensions: social, economic and environmental sustainability. The obtained data will be evaluated through descriptive statistics as well as inferential statistical analysis methods to reveal significant differences and relationships.

Keywords: Sustainability, sustainable Life, Awareness, teacher candidates

Yeşil Becerilerin 2024 Sosyal Bilgiler Müfredatında Kavramsallaştırılması: Teorik Bir Çerçeve

Abdulkerim Demir

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
abdulkerim.demir@gop.edu.tr

Özet

Çevre sorunlarının giderek yaygınlaştığı ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin öneminin arttığı günümüzde, 'yeşil beceriler' olarak tanımlanan yetkinlikler eğitim alanında gittikçe artan bir önem kazanmaktadır. Bu yetkinlikler sürdürülebilir bir toplumu teşvik etmek için gerekli olan bilgi, beceri, değer ve tutumları kapsamaktadır. Yeşil becerilerin öğretim programlarına entegre edilmesi gelecek nesillerin küresel ısınma, biyolojik çeşitlilik kaybı ve doğal kaynakların tükenmesi gibi zorluklarla mücadele edebilecek donanıma sahip olması açısından büyük önem taşımaktadır. Yakın zamanda uygulamaya konulan Sosyal Bilgiler Öğretim Programı yeşil becerilerin eğitime entegre edilmesini amaçlamakta ve bu becerilere yönelik okuryazarlık, öğrenme alanı ve değerleri içermektedir. Yeşil becerilerin farklı boyutlarda kavramsallaştırılması ve yansımalarının analiz edilmesi için çok yönlü çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışmanın amacı, 2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda yeşil becerilerin kavramsallaştırılmasını incelemek ve bu becerilerin programın çeşitli bileşenlerinde nasıl ele alındığını açıklamaya yönelik teorik bir çerçeve geliştirmektir. Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılarak gerçekleştirilecektir. Analiz sürecinde, programın öğrenme çıktıları, içerik çerçeveleri, öğretme-öğrenme yaşantıları, programlar arası bileşenler ve öğrenme kanıtı boyutlarındaki yeşil beceri unsurları sistematik olarak incelenecektir. İçerik analizi tekniği kullanılarak programda yeşil becerilere yapılan açık ve örtük göndermeler sistematik olarak kodlanacak, kategorize edilecek ve tematik olarak düzenlenecektir. Yeşil becerilerin kavramsallaştırılması için teorik bir modelin geliştirilmesi UNESCO Sürdürülebilir Kalkınma için Eğitim Çerçevesi ve OECD Öğrenme Pusulası 2030 gibi uluslararası referans çerçeveleri ile Türkiye'nin eğitim bağlamı arasındaki ilişkilerin analiz edilmesiyle sağlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, yeşil beceriler, sürdürülebilir kalkınma

Conceptualisation of Green Skills in the 2024 Social Studies Curriculum: A Theoretical Framework

Abdulkerim Demir

Abstract

In today's world, where environmental problems are becoming increasingly widespread and sustainable development goals are gaining importance, competencies defined as 'green skills' are becoming increasingly important in the field of education. These competencies encompass the knowledge, skills, values, and attitudes necessary to promote a sustainable society. The integration of green skills into educational programmes is crucial for equipping future generations with the tools to address challenges such as global warming, biodiversity loss, and the depletion of natural resources. The recently implemented Social Studies Curriculum aims to integrate green skills into education and includes literacy, learning areas, and values related to these skills. There is a need for multidisciplinary studies to conceptualise green skills in different dimensions and analyse their outcomes. The aim of this study is to examine the conceptualisation of green skills in the 2024 Social Studies Curriculum and to develop a theoretical framework explaining how these skills are addressed in various components of the curriculum. The study will be conducted using document analysis, one of the qualitative research methods. During the analysis process, green skill elements in the programme's learning outcomes, content frameworks, teaching-learning experiences, cross-curricular components, and learning evidence dimensions will be systematically examined. Using content analysis techniques, explicit and implicit references to green skills in the programme will be systematically coded, categorised, and thematically organised. The conceptualisation of green skills will be achieved by analysing the relationships between international reference frameworks such as the UNESCO Education Framework for Sustainable Development and the OECD Learning Compass 2030 and Turkey's educational context.

Keywords: Social studies, green skills, sustainable development

Özel Eğitim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin "İki Kere Farklı" Öğrenciler ile İlgili Mesleki Yeterliliklerine İlişkin Farkındalık Düzeyleri

Şeyma Usal Baş ^{1,*} & Muhammet Davut Gül ²

¹ Özel Eğitim Bölümü Yüksek Lisans Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

² Özel Eğitim Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

seyma__usal@hotmail.com

Özet

“İki kere farklı” öğrenciler; hem özel yetenekli (üstün zekâlı) hem de özel gereksinimli (örneğin öğrenme güçlüğü, dikkat eksikliği, otizm vb.) bireylerdir. Bu öğrencilerin eğitimi, öğretmenlerin hem özel eğitim hem de üstün yetenek eğitimi alanında yeterli bilgi ve beceriye sahip olmasını gerektirir. Bu bağlamda, özel eğitim okullarında görev yapan öğretmenlerin “iki kere farklı” öğrencilere yönelik mesleki yeterliklerine ilişkin farkındalık düzeylerinin belirlenmesi önemli bir ihtiyaçtır.

Bu araştırmanın amacı özel eğitim okullarında görev yapan öğretmenlerin iki kere farklı öğrencilere ilişkin farkındalık düzeylerinin incelenmesidir. Özel eğitim okullarında görev yapan öğretmenlerin iki kere farklı öğrencilere ilişkin farkındalık düzeyleri var olduğu şekliyle inceleneceğinden tarama modeli ile modellenen bu araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya 2024/2025 Öğretim yılında Tokat ili Erbaa ilçesinde yer alan özel eğitim okullarında görev yapan 25’i kadın, 20’si erkek toplam 45 öğretmen katılmıştır. Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından araştırma ölçeği olarak geliştirilen “Özel Eğitim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin İki Kere Farklı Öğrencilere İlişkin Farkındalık Düzeyleri Ölçeği” kullanılarak toplanmış; toplanan veriler SPSS25 paket programı ile analiz edilmiştir. Araştırmadan elde edilen verilerin normal dağılıma sahip olmasından dolayı araştırmanın verileri analiz edilirken iki değişkenli (branş, cinsiyet, öğrenim durumu, özel yetenekli öğrenci deneyimi ve iki kere farklı öğrenci deneyimi) veriler için t testi; ikiden fazla değişkenli (yaş aralığı ve kıdem) veriler için varyans analizi kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerin analizi sonucunda araştırmaya katılan öğretmenlerin iki kere farklı öğrenci deneyimlerinin iki kere farklı öğrencilere ilişkin farkındalık düzeylerini anlamlı biçimde etkilediği belirlenmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar ışığında “İki kere farklı öğrenci” kavramının literatüre girmesinin uzun süreye dayanmaması ve henüz bilinmemesinin getirdiği olumsuzlukların giderilmesi adına iki kere farklı öğrencilere ilişkin farkındalık oluşturma etkinliklerinin yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İki kere farklı, özel yetenekli, özel gereksinimli, farkındalık

Awareness Levels of Teachers Working in Special Education Schools About Their Professional Competence with Respect to

Şeyma Usal Baş ^{1,*} & Muhammet Davut Gül ²

Abstract

“Twice Different” students are individuals who are both gifted (gifted) and have special needs (e.g. learning disabilities, attention deficit, autism, etc.). The education of these students requires teachers to have sufficient knowledge and skills in both special education and gifted education. In this context, determining the awareness levels of teachers working in special education schools regarding their professional competencies for “twice different” students is an important need.

The aim of this research is to examine the awareness levels of teachers working in special education schools regarding twice different students. Since the awareness levels of teachers working in special education schools regarding twice different students will be examined as they exist, the descriptive analysis method, which is one of the quantitative research methods, was used in this research modeled with the screening model. A total of 45 teachers, 25 female and 20 male, working in special education schools in Erbaa district of Tokat province in the 2024/2025 academic year participated in the research. The data of the research were collected using the “Scale of Awareness Levels of Teachers Working in Special Education Schools Regarding Twice Different Students” developed by the researcher as a research scale; the collected data were analyzed with the SPSS25 package program. Since the data obtained from the research had a normal distribution, t-test was used for data with two variables (branch, gender, educational status, gifted student experience and twice different student experience) while analyzing the data of the research; variance analysis was used for data with more than two variables (age range and seniority).

Keywords: Twice Different, Specially Gifted, Special Needs, Awareness

Gazze Savaşının Üstün Yetenekli Çocukların Resimlerine Yansıyan Yüzü

Muhammed Orkun Baş ^{1,*} & Şükran Bulut ²

¹ Güzel Sanatlar Eğitimi Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

² Güzel Sanatlar Eğitimi Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
orkun601903@hotmail.com

Özet

7 Ekim 2023 yılında Gazze’de başlayan savaş yetişkinleri olduğu kadar çocukları da sosyal, duygusal ve psikolojik olarak derinden etkilemiştir. Resimler çocukların sözel olmayan dilleridir. Çocukların resimler yoluyla duygularını aktarabildikleri araştırmalar yoluyla ortaya çıkmıştır. Bu çalışmada bir Bilim ve Sanat Merkezi’nde (BİLSEM) eğitim gören üstün yetenekli çocukların Gazze savaşına yönelik algısı projektif (yansıtma) bir yöntem olan resim çizme tekliğiyle incelenmiştir. BİLSEM ‘de eğitim gören çocuklar üstün yetenekli çocuklardır ve bu çocukların özellikleri arasında gelişmiş düşünme ve anlama, duygusal yoğunluk ve hassasiyet gibi birçok özellikler vardır. Çalışmada bir ilçe merkezinde bulunan BİLSEM ’de eğitim gören 7-9 yaşlarındaki 15 özel yetenekli öğrencinin Gazze savaşına ilişkin algısını öğrenmek için onlardan Gazze savaşıyla ilgili bir resim çizmeleri istenmiştir. Çocukların çizdiği resimler savaş imajı, ana tema, resmin hâkim duygusu ve bütünsel kompozisyon özellikleri başlıklarında, alanında uzman iki psikolojik danışman ve bir resim öğretmeni tarafından değerlendirilmiştir. Çalışmada çocukların %31’inin savaşı kırmızı renkle sembolize ettiği, %15’inin siyah renk ağırlıklı çizimler yaptığı, çalışmaya katılan öğrencilerin tamamının savaş sahnesi resmettiği, resimdeki hâkim duyguların %93’ünün olumsuz duygulardan oluştuğu; bu duyguların ölüm korkusu, endişe, kaos ve karmaşa, güvensizlik gibi duygular olduğu görülmüştür. Çocukların savaş sürecinde yaşadıkları ölüm korkusu, endişe, güvensizlik gibi baskın duygularını renk, şekil, biçim özellikleri gibi çizim teknikleri yoluyla resimlerine aktardığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Savaş, Üstün Yetenekli Çocuklar, Resim

The Face of the Gaza War Reflected in the Pictures of Gifted Children

Muhammed Orkun Baş ^{1,*} & şükran Bulut ²

Abstract

The war that started in Gaza on October 7, 2023 has deeply affected children as well as adults socially, emotionally and psychologically. Pictures are children's non-verbal languages. It has been revealed through research that children can convey their feelings through pictures. In this study, the perception of gifted children studying at a Science and Art Center (BİLSEM) towards the Gaza war was examined with the projective (reflecting) method of drawing pictures. Children studying at BİLSEM are gifted children and these children have many characteristics such as advanced thinking and understanding, emotional intensity and sensitivity. In the study, 15 gifted students aged 7-9 studying at BİLSEM in a district center were asked to draw a picture about the Gaza war in order to learn their perception of the Gaza war. The pictures drawn by the children were evaluated by two expert psychological counselors and an art teacher under the titles of war image, main theme, dominant emotion of the picture and holistic composition features. In the study, it was observed that 31% of the children symbolized war with the color red, 15% drew drawings with black predominantly, all of the students who participated in the study drew war scenes, and 93% of the dominant emotions in the drawings were negative emotions; these emotions were fear of death, anxiety, chaos and confusion, and insecurity. It was concluded that the children transferred their dominant emotions such as fear of death, anxiety, and insecurity experienced during the war process to their drawings through drawing techniques such as color, shape, and form features.

Keywords: War, Gifted Children, Picture

2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında İkiz Dönüşüm

Selahattin Kaymakcı ¹ & Abdulkirim Demir ^{2,*}

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Kastamonu Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
abdulkirim.demir@gop.edu.tr

Özet

Günümüz toplumunda “ikiz dönüşüm” olarak adlandırılan yeşil ve dijital yetkinliklerin eş zamanlı gelişimi sürdürülebilir kalkınma hedefleri ve dijital çağın taleplerine uyum açısından büyük önem kazanmıştır. Avrupa Yeşil Anlaşması ve Dijital Eğitim Eylem Planı gibi uluslararası politika çerçeveleri eğitim sistemlerinin bu iki dönüşüm alanını entegre eden stratejiler oluşturmalarını savunmaktadır. Sosyal bilgiler dersi, toplumsal yaşamı, çevresel konuları, teknolojik gelişmeleri ve vatandaşlık becerilerini kapsayan yapısıyla bu ikiz dönüşüm için ideal bir temel oluşturmaktadır. 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı sürdürülebilirlik okuryazarlığı ve dijital okuryazarlık gibi bileşenlerin yanı sıra “Evimiz Dünya” ve “Teknoloji ve Sosyal Bilimler” öğrenme alanları gibi bu iki önemli dönüşüm alanının kesişiminde yer alan unsurları da içermektedir. Bu çalışmanın amacı, 2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yeşil ve dijital becerilerin yerini incelemektir. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi kullanılarak gerçekleştirilecektir. Analiz sürecinde yeşil ve dijital beceri unsurlarının varlığını tespit etmek amacıyla programın tüm bileşenleri incelenecektir. Veriler içerik analizi tekniği kullanılarak analiz edilecektir. Çalışmada iki aşamalı bir kodlama uygulanacak; ilk aşamada yeşil ve dijital yetkinlik unsurları ayrı ayrı belirlenecek, ikinci aşamada ise bu unsurların kesişme ve bütünleşme noktaları tespit edilecektir. Kodlama şeması geliştirilirken Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi, Yeşil Beceriler Taksonomisi ve DigComp 2.1 Dijital Beceriler Çerçevesi gibi uluslararası referans çerçevelerden yararlanılacaktır. Avrupa Yeşil Mutabakatı, Dijital Eğitim Eylem Planı ve UNESCO'nun Sürdürülebilir Kalkınma için Eğitim çerçevesi gibi uluslararası referans noktaları ile Türkiye'nin eğitim bağlamı arasındaki ilişkiler analiz edilerek Sosyal Bilgiler Öğretim Programındaki ikiz dönüşüm ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, ikiz dönüşüm, yeşil yetkinlikler, dijital yetkinlikler

Twin Transformation in the 2024 Social Studies Teaching Programme

Selahattin Kaymakcı ¹ & Abdulkirim Demir ^{2,*}

Abstract

In today's society, the simultaneous development of green and digital competencies, referred to as the 'twin transition,' has gained great importance in terms of adapting to sustainable development goals and the demands of the digital age. International policy frameworks such as the European Green Deal and the Digital Education Action Plan advocate for education systems to develop strategies that integrate these two areas of transformation. The social studies course, with its structure encompassing social life, environmental issues, technological developments, and citizenship skills, provides an ideal foundation for this twin transformation. The 2024 Social Studies Curriculum includes components such as sustainability literacy and digital literacy, as well as elements at the intersection of these two important areas of transformation, such as the learning areas 'Our Home, the World' and 'Technology and Social Sciences.' The aim of this study is to examine the place of green and digital skills in the 2024 Social Studies Curriculum. The study will be conducted using the document analysis method, which is one of the qualitative research methods. During the analysis process, all components of the programme will be examined to determine the presence of green and digital skill elements. Data will be analysed using content analysis techniques. A two-stage coding process will be applied in the study; in the first stage, green and digital competence elements will be identified separately, and in the second stage, the points of intersection and integration of these elements will be determined. When developing the coding scheme, international reference frameworks such as the European Qualifications Framework, the Green Skills Taxonomy, and the DigComp 2.1 Digital Skills Framework will be utilised. The relationships between international reference points such as the European Green Deal, the Digital Education Action Plan, and UNESCO's Education for Sustainable Development framework and Turkey's educational context will be analysed to identify the twin transformation in the Social Studies Curriculum.

Keywords: Social studies, twin transformation, green skills, digital skills

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programında Görev Yapan Öğretim Üyelerinin Akreditasyon Algıları

Emine Özlem Yiğit ^{1,*} & Derya Kaya ²

¹ Abant İzzet Baysal Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

ozlem1406@hotmail.com

Özet

Akreditasyonun temel amacı, belirli bir programdan mezun olanların mesleki anlamda yeterli ve nitelik sahibi olduklarının garanti edilmesidir. Kurumların buna yönelik kendi iç denetim mekanizmaları bulunmakla birlikte, profesyonel kurumlar tarafından yapılan dış değerlendirmelerin gereği ve önemi de giderek daha fazla anlaşılmaktadır. OECD tarafından da ifade edilmiş olduğu gibi girdi sürecinden ürüne kadar yani öğrenci alımı, öğretim programları ve öğrenme-öğretme süreçlerinden mezun öğrencilerin sahip oldukları niteliklere değin ölçütlerin belirlenmesi ve değerlendirmenin yapılması öğretmen eğitimi ve öğretmenlik mesleği açısından önemlidir (Sywelem, 2014). Bununla birlikte akreditasyon sürecinin sağlıklı bir biçimde işleyebilmesi için destekleyici ve motive bir kurum kültürünün varlığı gerekmektedir (Ernest ve. Diğ., 2023). Paydaşlardan biri olan öğretim elemanlarının akreditasyona yönelik algıları ve motivasyonları bu noktada önem kazanmaktadır. Eğitimde niteliğin artırılmasında akreditasyonun etkili olduğunu düşünen akademisyenler, bu doğrultuda sorumluluğu üstlenerek programlarının sürdürülebilir iyileşmesine daha çok katkıda bulunacaklardır. Buradan yola çıkılarak, bu çalışmada Türkiye’de devlet üniversitelerinde akredite olan ve olmayan Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarında görev yapmakta olan öğretim elemanlarının akreditasyona ilişkin algılarının ve görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır

- 1.Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarında görev yapmakta olan öğretim elemanlarının akreditasyona ilişkin algıları unvana göre farklılık göstermekte midir?
- 2.Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarında görev yapan öğretim elemanlarının akreditasyon algısı görev yapılan programın akredite olma durumuna göre değişmekte midir?
- 3.Akredite olmuş Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarında yer alan öğretim elemanlarının akreditasyona ilişkin görüşleri nelerdir?
- 4.Akredite olmamış Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarında yer alan öğretim elemanlarının akreditasyona ilişkin görüşleri nelerdir?

Karma araştırma deseninin kullanılmış olduğu araştırmanın nicel boyutunda Semerci (2017) tarafından geliştirilmiş olan Akreditasyon Algısı ölçeğinden yararlanılmıştır. Nitel boyutunda ise araştırmacılar tarafından oluşturulmuş görüşme formu kullanılmıştır. Ölçek ve görüşme formu yedi adet akredite yedi adet de akredite olmayan toplam 14 sosyal bilgiler öğretmenliği programında görev yapmakta olan 131 öğretim elemanına online olarak uygulanmıştır. Nicel veriler SPSS programıyla, nitel veriler ise içerik analizinden yararlanılarak çözümlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: sosyal bilgiler öğretmenliği, akreditasyon algısı, öğretim üyesi

Accreditation Perceptions of Faculty Members Working in Social Studies Teacher Education Program

Emine Özlem Yiğit ^{1,*} & Derya Kaya ²

Abstract

Main aim of the accreditation is to assure that the professional quality and competency of graduates to the public. Institutions have their own internal mechanism for this although it is increasingly accepted that external reviews by professional institutions are important. As mentioned by OECD, development and assessment of criteria from input (acceptance process of the students, curriculum and teaching methods, etc.) to output (quality of the abilities of the graduates) are essential for teacher training and teaching profession (Sywelem, 2014). Besides, a successful accreditation process requires engaged and supportive environment to foster the culture of improvement (Ernest, et.al, 2023). Faculty members' motives gain more importance in this context. This research aims to determinate the perceptions and views of faculty members both in accredited and non-accredited social studies education departments at state universities in Turkey. Following research questions are explored in this context:

- Are the perceptions of the faculty members in social studies programs differentiated depending on their titles?
- Are the perceptions of the faculty members in social studies programs differentiated depending on accreditation status of their programs?
- What are the views of the faculty members in accredited non-accredited social studies programs about the accreditation process?
- What are the views of the faculty members in social studies programs about the accreditation process?

Mixed research design is used in this research and, Accreditation Perception Scale which is developed by Semerci (2017) is utilized in quantitative part while interview form which is developed by researchers of this study is used in qualitative data collection. Seven accredited and seven non-accredited programs are selected, and 131 faculty members of those programs are participated in this research. SPSS is used for analyzing the quantitative data and qualitative data are analyzed by content analyze method.

Keywords: social studies teaching, perception of accreditation, faculty member

Türkiye'de Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programlarının Akreditasyon Durumu ve Akreditasyonun Mezun Başarısına Etkisi

Ayşegül Yılmaz ¹ & Çiğdem Baki Pala ^{1,*}

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
cigdem.bakipala@erdogan.edu.tr

Özet

Bu araştırmada, akredite ve akredite olmayan Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarının öğretim elemanı ve öğrenci sayıları, merkezi sınav başarı ortalamaları gibi özelliklerinin karşılaştırılması ve akreditasyonun mezun başarıları üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Gerekli veriler Yükseköğretim Kurulu Lisans Atlası, Mezun Başarı Atlası ve Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sisteminden elde edilmiştir. Bu dokümanlar, üniversitelerin akreditasyon durumu, Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) başarı ortalamaları, öğretim elemanı sayıları ve öğrenci sayılarıyla ilgili bilgileri içermektedir. Araştırmada elde edilen bulgulara göre, Türkiye'de 64 devlet üniversitesinde Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programı bulunmaktadır. Bu programların 14'ü Öğretmenlik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (EPDAD) tarafından akredite edilmiştir. Bu durum, alanda genel olarak akreditasyon oranının henüz sınırlı düzeyde olduğunu göstermektedir. Akredite programların çoğunluğu 1982 ve öncesinde kurulan köklü üniversitelerde yer almakta olup 1992 yılında kurulan üniversitelerde iki, 2006 yılı ve sonrasında kurulan üniversitelerde ise beş akredite program yer almaktadır. Akredite olmayan programlar, profesör, doçent, doktor öğretim üyesi, öğretim görevlisi ve araştırma görevlisi bakımından daha yüksek sayılara sahipken, akredite programlar daha az sayıda öğretim elemanı ile eğitimlerini devam ettirmektedir. Akredite olan programlarda genel olarak öğretim elemanı başına düşen öğrenci sayısı daha yüksektir. Sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programı mezunlarının KPSS-1 Genel Yetenek ve Genel Kültür başarı ortalamasının akredite programlarda, akredite olmayan programlara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Benzer biçimde KPSS-2 (KPSS121) başarı ortalamalarında da akredite üniversitelerden mezun olanların ortalama puanı, akredite olmayan üniversitelerden mezun olanların ortalama puanına göre daha yüksek bulunmuştur. Ancak bu farklılığın anlamlı olup olmadığını belirlemek için bağımsız örneklem için t-testi ve Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Yapılan analizler sonucunda, akredite ve akredite olmayan programlar arasında her iki KPSS puan türü için de anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($p > 0,05$). Bu sonuçlar, akreditasyonun öğretim kalitesine yönelik belirli standartları teşvik etse de mezunlarının merkezi sınav başarı ortalamaları üzerinde doğrudan ve anlamlı bir etkisinin henüz gözlemlenmediğini ortaya koymaktadır. Ancak birçok programın akreditasyon sürecine yeni dahil olduğu dikkate alındığında bu etkinin zamanla daha belirgin hale gelmesi olasıdır. Akreditasyonun etkilerinin zaman içinde daha kapsamlı ve anlamlı biçimde ortaya çıkabileceği göz önünde bulundurularak uzun süreli gözlemler ve takip araştırmalarının yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akreditasyon, sosyal bilgiler öğretmenliği, KPSS, öğretmen eğitimi, mezun başarıları

Accreditation Status of Social Studies Teacher Education Programs in Turkey and Its Impact on Graduate Success

Ayşegül Yılmaz ¹ & Çiğdem Baki Pala ^{1,*}

Abstract

This study aims to compare the characteristics of accredited and non-accredited Social Studies Teacher Education programs in terms of faculty member and student numbers, average scores on centralized exams, and to examine the impact of accreditation on graduate success. This qualitative study is based on a thorough document analysis, through which data is collected and analyzed. The required data were obtained from the The Higher Education Program Atlas, Graduate Ranking Atlas, and Higher Education Information System. These documents contain information regarding universities' accreditation status, Public Personnel Selection Examination (KPSS) average scores, faculty member and student numbers. The findings demonstrate that within the higher education system of Turkey, there are 64 public universities that offer a Social Studies Teacher Education programme. It is important to note that only 14 of these programs have been accredited by the Association for Evaluation and Accreditation of Teacher Education Programs (EPDAD). This indicates that the overall accreditation rate in the field is still relatively limited. Most of the accredited programs are offered at well-established universities founded in 1982 or earlier, with two accredited programs found in universities established in 1992, and five in those established in or after 2006. Non-accredited programs have higher numbers of professors, associate professors, assistant professors, lecturers, and research assistants, whereas accredited programs continue their educational activities with fewer faculty members. In general, the number of students per faculty member is higher in accredited programs. It has been found that the KPSS-1 (General Ability and General Knowledge) average scores of graduates from accredited programs are higher than those from non-accredited programs. Similarly, the average scores for KPSS-2 (KPSS121) are also higher among graduates from accredited universities compared to those from non-accredited universities. However, to determine whether this difference is statistically significant, independent samples t-test and Mann-Whitney U test were applied. The results of the analyses revealed that there is no statistically significant difference between accredited and non-accredited programs in either of the KPSS score types ($p > 0.05$). These findings suggest that although accreditation promotes certain standards regarding the quality of education, it does not yet have a direct and significant impact on graduates' average scores in centralized exams. However, considering that these programs were accredited in a relatively recent period, it is likely that this effect will become more apparent over time. Therefore, it is recommended that long-term observations and follow-up studies be conducted, taking into account that the effects of accreditation may emerge in a more comprehensive and meaningful manner over time.

Keywords: Accreditation, social studies teacher education, KPSS, teacher education, graduate success

İlkokul Sosyal Bilgiler Dersinde Kültürel Miras Eğitimi: Öğrenci Merkezli Yaklaşımların Rolü ve Etkililiği

Ethem Gurhan

Sınıf Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı
ethemgurhan@gmail.com

Özet

Kültürel miras ve milli değerler toplumların kimliğini şekillendiren, geçmiş ile bugün arasında köprü kuran önemli ve de nesilden nesile aktarılması gereken değerler bütünüdür. Bu değerlerin yeni kuşaklara aktarılması ise büyük ölçüde eğitim ve okul yoluyla mümkündür. Bu bağlamda, ilkokul düzeyindeki sosyal bilgiler eğitimi, kültürel mirasın tanıtılması, benimsetilmesi ve korunmasına yönelik farkındalık oluşturulmasında önemli bir işlev üstlenmektedir. Bu çalışmanın amacı, ilkokul sosyal bilgiler dersinde kültürel miras konularının öğretimine ilişkin öğretmen görüşlerini ve sınıf içi uygulamaları inceleyerek, öğrenci merkezli yaklaşımların bu süreçteki etkililiğini değerlendirmektir. Araştırma, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseniyle yürütülmüştür. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşmeler ve sınıf içi doğal gözlemler kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını bir devlet ilkokulunda görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Bulgular, kültürel miras konularının öğretiminde görsel materyaller, yerel örnekler, saha gezileri ve proje tabanlı etkinlikler gibi öğrenci merkezli yöntemlerin kullanıldığını ortaya koymuştur. Bu yöntemlerin öğrencilerin derse yönelik ilgisini artırdığı, öğrenmeyi kalıcı hâle getirdiği ve kültürel değerlere karşı duyarlılığı geliştirdiği belirlenmiştir. Araştırma sonuçları, sosyal bilgiler dersinin kültürel miras eğitimi açısından güçlü bir zemin sunduğunu göstermektedir. Bu çalışmada ayrıca, öğretim programlarının kültürel miras eğitimiyle daha bütüncül ve sistematik biçimde yapılandırılması gerektiği yönünde önerilere yer verilmiştir. Bu yönüyle de araştırmanın alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler Eğitimi, Kültürel Miras, İlkokul, Öğrenci Merkezli Öğrenme, Değerler Eğitimi

Cultural Heritage Education in Primary School Social Studies: The Role and Effectiveness of Student-Centred Approaches

Ethem Gurhan

Abstract

Cultural heritage and national values are important values that shape the identity of societies, build bridges between the past and the present, and must be passed on from generation to generation. The transmission of these values to new generations is largely possible through education and schools. In this context, social studies education at the primary school level plays an important role in raising awareness about cultural heritage, promoting its acceptance, and ensuring its preservation. The aim of this study is to examine teachers' views and classroom practices regarding the teaching of cultural heritage topics in primary school social studies lessons and to evaluate the effectiveness of student-centred approaches in this process. The research was conducted using a case study design, which is one of the qualitative research designs. Semi-structured interviews and classroom natural observations were used as data collection tools. The participants of the research were classroom teachers working in a state primary school. The data obtained were analysed using content analysis. The findings revealed that student-centred methods such as visual materials, local examples, field trips, and project-based activities were used in teaching cultural heritage topics. It was determined that these methods increased students' interest in the subject, made learning more permanent, and developed their sensitivity to cultural values. The research results show that social studies lessons provide a strong foundation for cultural heritage education. This study also includes recommendations for the more comprehensive and systematic integration of cultural heritage education into teaching programmes. In this regard, the study is expected to contribute to the field.

Keywords: Social Studies Education, Cultural Heritage, Primary School, Student-Centred Learning, Values Education

Somut Olmayan Kültürel Miras Unsurları Bakımından Sosyal Bilgiler 5. Sınıf Ders Kitaplarının İncelenmesi

Pınar Tağrikulu ^{1,*} & Murat Bayram Yılar ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Ondokuz Mayıs Üniversitesi
pinar.tagrikulu@omu.edu.tr

Özet

Sosyal Bilgiler dersi, somut olmayan kültürel miras öğelerinin korunması, yaşatılması ve nesilden nesile aktarılması konusunda oldukça önemli bir derstir. Buradan hareketle bu çalışmanın amacı, 2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'na uygun şekilde hazırlanmış olan Sosyal Bilgiler 5. sınıf 1. ve 2. ders kitaplarını, somut olmayan kültürel miras unsurları bakımından öğrenme alanları bazında incelemektir. Böylece 2024-2025 eğitim-öğretim yılında ortaokul düzeyinde ilk kez okutulmaya başlanan 5. sınıf 1. ve 2. ders kitaplarının somut olmayan kültürel miras açısından niteliğini değerlendirmek amaçlanmaktadır. Nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman incelemesinin kullanıldığı çalışmada, literatürde yer alan somut olmayan kültürel miras unsurları tasnifinden yararlanılmıştır. Kitaplarda ele alınan her bir öğrenme alanında, bu tasnifte yer alan kültürel öğelerin, hangi başlık altında yer aldığını gösteren bir içerik analizi yapılmıştır. Kitaplarda yer verilen örnek sorular kısmı değerlendirmeye dahil edilmemiştir. Analiz sonuçlarına göre her iki kitapta toplam 692 somut olmayan kültürel miras unsuruna yer verildiği tespit edilmiştir. Öğrenme alanları açısından bakıldığında en fazla Birlikte Yaşamak; en az ise Yaşayan Demokrasimiz öğrenme alanında somut olmayan kültürel miras unsuruna yer verildiği görülmüştür. Bu unsurlara özellikle Ortak Mirasımız öğrenme alanındaki konularda yer verilmesi beklenirken, Birlikte Yaşamak öğrenme alanındaki konularda daha fazla yer verilmesi dikkat çekici bir sonuç olmuştur. Analiz sonuçlarına göre somut olmayan kültürel miras unsurlarının konu başlıkları dikkate alındığında ise en fazla doğa ve evrenle ilgili bilgi ve uygulamalar, en az ise yaşayan insan hazineleri/geleneğin ustaları başlıklarında somut olmayan kültürel miras unsurunun yer aldığı belirlenmiştir. Bu anlamda her iki kitap, hem öğrenme alanı hem de somut olmayan kültürel miras konu başlıkları açısından incelendiğinde söz konusu unsurların dağılım sıklığı açısından farklılık gösterdiği ve dengeli bir dağılımın olmadığı anlaşılmaktadır. Ders kitaplarındaki konuların içeriği gereği ortaya çıkan bu sonuç doğal olmakla birlikte somut olmayan kültürel miras unsurları açısından daha dengeli bir seviyeye ulaştırmak için Sosyal Bilgiler 5. sınıf ders kitaplarının geliştirilebileceği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Somut Olmayan Kültürel Miras, Sosyal Bilgiler, Ders Kitabı

Examining 5th Grade Social Studies Textbooks in Terms of Intangible Cultural Heritage Elements

Pınar Tağrikulu ^{1,*} & Murat Bayram Yılar ¹

Abstract

Social Studies course is a very important course in terms of protecting, keeping alive and transferring intangible cultural heritage elements from generation to generation. From this point of view, the aim of this study is to examine the Social Studies 5th grade 1st and 2nd textbooks, which were prepared in accordance with the 2024 Turkish Century Education Model Social Studies Course Curriculum, on the basis of learning areas in terms of intangible cultural heritage elements. Thus, it is aimed to evaluate the quality of the 5th grade 1st and 2nd textbooks, which started to be taught for the first time at the secondary school level in the 2024-2025 academic year, in terms of intangible cultural heritage. In the study, in which document analysis, one of the qualitative research methods, was used, the classification of intangible cultural heritage elements in the literature was utilized. In each learning area covered in the textbooks, a content analysis was conducted showing under which heading the cultural elements in this classification were included. Sample questions included in the books were not included in the evaluation. According to the results of the analysis, it was determined that a total of 692 intangible cultural heritage elements were included in both books. In terms of learning areas, it was observed that the intangible cultural heritage element was included most in the Living Together learning area and least in the Living Democracy learning area. While it was expected that these elements would be included especially in the subjects in the learning area of Our Common Heritage, it was a remarkable result that they were included more in the subjects in the area of Living Together. According to the results of the analysis, when the subject headings of intangible cultural heritage elements are taken into consideration, it is determined that intangible cultural heritage elements are included in the titles of knowledge and practices related to nature and the universe at the highest level and living human treasures/masters of tradition at the lowest level. In this sense, when both textbooks are analyzed in terms of both learning areas and intangible cultural heritage topics, it is understood that the frequency of distribution of these elements differs and there is not a balanced distribution. Although this result is natural due to the content of the subjects in the textbooks, it can be said that the 5th grade Social Studies textbooks can be improved to reach a more balanced level in terms of intangible cultural heritage elements.

Keywords: Intangible Cultural Heritage, Social Studies, Textbook

Sosyal Bilgiler Öğretim Programları ve Ders Kitaplarında Somut Olmayan Kültürel Mirasın İncelenmesi

Elvan Günel ^{1,*} & Zehra Nur Eliyazıcı ²

¹ Sosyal Bilgiler Eğitimi Anadolu Üniversitesi

² Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anadolu Üniversitesi

elvang@anadolu.edu.tr

Özet

Kültür sadece somut olan miras öğelerini değil aynı zamanda insanların yaşayış biçimiyle, sanatlarıyla, yaptıklarıyla, duygularıyla oluşturdukları somut olmayan miras öğelerini de içermektedir. Toplumların oluşturduğu kültürün somut olan ve somut olmayan yönlerinin biriktiği bir hafızası bulunmaktadır. Bu hafıza nesilden nesile aile, çevre, medya ve eğitim yollarıyla aktarılmaktadır. Bireyin kültürel mirasını eğitim yoluyla öğrenmesi Sosyal Bilgiler dersini ön plana çıkarmaktadır. Milli ve manevi değerlerini, kültürünü, ortak kültürel miraslarını bilen ve koruyan bilinçli bireylerin yetiştirilmesi de Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ve ders kitaplarının önemini ortaya koymaktadır. Bireye kültürün, kültürel mirasın, nasıl öğretildiği öğretim programında ve ders kitaplarında bu konulara nasıl yer verildiğiyle de ilgilidir. Eğitim-öğretim süreçlerinde somut kültürel mirasın daha ön planda olması somut olmayan kültürel mirasın arka planda bırakmaktadır Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde bu konuda bir değişiklik bulunmaktadır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin yürürlüğe girmesiyle yenilenen öğretim programı kazanımlarının ve 5. sınıf ders kitaplarının somut olmayan kültürel miras konusunda karşılaştırmalı olarak incelenmesi araştırmanın önemini oluşturmaktadır. Bu araştırmanın amacını somut olmayan kültürel mirasın 2023 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ile Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ve bu programlara göre okullarda okutulan 5.sınıf Sosyal Bilgiler ders kitaplarında nasıl yer aldığına karşılaştırılarak incelenmesi oluşturmaktadır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinin doküman incelemesi deseninde yapılmaktadır. Analizi devam etmekte olan bu araştırmanın verileri tümevarımsal yaklaşımla analiz edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kültürel miras, somut olmayan kültürel miras, Sosyal Bilgiler ders kitabı, Sosyal Bilgiler Öğretim Programları.

Examination of Intangible Cultural Heritage in Social Sciences Curriculum and Textbooks

Elvan Günel ^{1,*} & Zehra Nur Eliyazıcı ²

Abstract

Culture includes not only tangible heritage elements, but also intangible heritage elements that people create with the way they live, their arts, what they do, and their emotions. The culture created by societies has a memory in which tangible and intangible aspects accumulate. This memory is transmitted from generation to generation through family, environment, media and education. Learning the cultural heritage of the individual through education brings the Social Studies course to the forefront. Raising conscious individuals who know and protect their national and spiritual values, culture and common cultural heritage reveals the importance of the Social Studies Curriculum and textbooks. How culture and cultural heritage are taught to individuals is also related to how these issues are included in the curriculum and textbooks. The fact that tangible cultural heritage is more prominent in education and training processes leaves intangible cultural heritage in the background. The Century of Türkiye Maarif Model includes a change in this regard. With the Century of Türkiye Maarif Model coming into force, the comparative examination of the renewed curriculum achievements and 5th grade textbooks on intangible cultural heritage constitutes the importance of the research. The aim of this research is to examine how intangible cultural heritage is included in the 2023 Social Studies Curriculum and in the Century of Türkiye Maarif Model Social Studies Curriculum and the 5th grade Social Studies textbooks taught in schools according to these programs. The research is conducted in the document analysis design of qualitative research methods. The data of this research, the analysis of which is ongoing, are analyzed with an inductive approach.

Keywords: Cultural heritage, intangible cultural heritage, social studies textbook, the social studies curricula.

Sabır ve Emegın Dokuması: SOF

Müjgan Sezer ^{1,*} & Şevval Su Ünal ²

¹ Tarih Öğretmenliği Kızılcahamam İbn-I Sina Mtal

² Adalet Kızılcahamam İbn-I Sina Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
mujgansezer1987@gmail.com

Özet

Bu çalışmada XVI. yüzyıl Ankara Ekonomisinin en önemli ürünü olan Sof ‘un tarihsel gelişimini inceleyerek, kültürel mirasımız olan tarihsel bir kumaşı tanıtmak, uygulamak ve sürecin deneyimlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla Ankara ekonomisindeki yeri ve Sof kumaşı üretimi için oluşan iş bölümü ve meslekler incelenmiş, Kızılcahamam Halk Eğitim merkezinin yürüttüğü “Gelenekten Yeniliğe (Ebruyla Sof Kumaşı Üretimi) ve “Tezgâhtan Hayata Ankara Sof Kumaş Dokuma” projeleri ve yaptığımız uygulama paylaşılmıştır.

Çalışmamızda nitel yöntem kullanılmıştır. Araştırma konumuzla ilgili alan yazın taraması yapılarak bilgi ve belge ve kaynaklara ulaşılmıştır. Konuyla ilgili çalışmalar yapan uzman kişilerden görüş alınmış bu amaçla Prof. Dr. Filiz Yenişehirlioğlu, Prof. Dr. Özer Ergenç, Halk Eğitim Merkezi Müdürü Gürkan Hazar ve Sof kumaşı için tiftik sağlayan Dudu Gölcük’le mülakat yapılmış, Halk Eğitim merkezinde usta öğretici olan kaynak kişilerden Sof kumaşı ve dokuma hakkında bilgi alınmıştır. Ayrıca danışman öğretmenimizle birlikte Halk Eğitim Merkezindeki sof dokuma kursuna katılarak Sofun üretim aşamaları deneyimlenmiş bu kumaşın ne kadar sabır ve emek gerektirdiği anlaşılmıştır. Çalışmadan elde ettiğimiz bilgiler yorumlanarak rapor yazımı tamamlanmıştır.

Bir zamanlar Avrupalı seyyahların seyahatnamelerine de konu olan tiftik ve sof Anadolu’ya has önemli bir somut kültür mirasıdır. Ünü Anadolu sınırlarını aşarak Avrupa’ya ulaşmıştır. Uzun yıllar Avrupalı tüccarlar Anadolu’dan Avrupa’ya bu kumaşın ticaretini yapmışlardır. Ne var ki Avrupa’da sanayi inkılabı ile birlikte tüccarlar sof kumaşı yerine önce tiftik ipliği daha sonra yapağı şeklinde hammadde olarak ihraç etmeye başlamışlardır. Ülkemizde ise pamuk, yün, bakır, zeytinyağı gibi ürünlerde olduğu gibi tiftik ve tiftikten üretilen sof kumaşı da gittikçe önemini kaybetmiş ve unutulmaya yüz tutmuş değerler arasına girmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ankara Keçisi, Tiftik, Sof, Sof Dokuma

The Weaving of Patience and Effort: SOF

Müjgan Sezer ^{1,*} & Şevval Su Ünal ²

Abstract

In this study, it is aimed to introduce, apply and experience the process of a historical fabric that is our cultural heritage by examining the historical development of Sof, the most important product of the 16th century Ankara Economy. For this purpose, its place in the Ankara economy and the division of labor and professions formed for the production of Sof fabric were examined, and the projects “From Tradition to Innovation (Production of Sof Fabric with Marbling)” and “Ankara Sof Fabric Weaving from Loom to Life” carried out by the Kızılcahamam Public Education Center and the application we made were shared.

Qualitative method was used in our study. The literature review on our research topic was conducted and information, documents and resources were reached. Opinions were obtained from experts who have conducted studies on the subject, for this purpose, interviews were conducted with Prof. Dr. Filiz Yenişehirlioğlu, Prof. Dr. Özer Ergenç, Public Education Center Director Gürkan Hazar and Dudu Gölcük, who provides mohair for Sof fabric, and information was obtained about Sof fabric and weaving from resource people who are master instructors at the Public Education Center. In addition, by attending the Sof weaving course at the Public Education Center with our advisor teacher, the production stages of Sof were experienced and it was understood how much patience and labor this fabric requires. The information we obtained from the study was interpreted and the report was completed.

Mohair and sof, which were once the subject of European travelers’ travel books, are an important tangible cultural heritage specific to Anatolia. Its fame has reached Europe by crossing the borders of Anatolia. For many years, European merchants traded this fabric from Anatolia to Europe. However, with the industrial revolution in Europe, merchants began to export first mohair yarn and then fleece as raw material instead of sof fabric. In our country, just like products such as cotton, wool, copper, and olive oil, mohair and sof fabric produced from mohair have gradually lost their importance and have become values that are about to be forgotten.

Keywords: Angora goat, mohair, sof, sof weaving

2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Kapsamında Hazırlanan Sosyal Bilgiler ve Coğrafya Ders

Kitaplarının UNESCO Kriterleri Açısından İncelenmesi

Rümeysa Uyğur

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

rumeysa25uygur@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli çerçevesinde hazırlanmış olan Sosyal Bilgiler ders kitaplarının ve 9. sınıf Coğrafya ders kitabının, United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü) tarafından belirlenen kültürel ve doğal miras kriterleri doğrultusunda değerlendirilmesini amaçlamaktadır. Bu amaçtan yola çıkarak 5. sınıf düzeyinde yayınlanan Sosyal Bilgiler ders kitabı ve 9. sınıf düzeyindeki Coğrafya ders kitabı belirli kriterler dahilinde incelenmiştir. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization tarafından belirlenen kriterler kullanılmıştır. Bu kriterlere göre bir bölgenin, bir yapının veya eserin kültürel veya doğal mirasa dahil edilebilmesi için 10 kriterden birini kapsamı gerekmektedir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Doküman olarak 4. sınıf düzeyinde Sosyal Bilgiler ders kitabı ve 9. sınıf Coğrafya ders kitabından yararlanılmıştır. Ders kitaplarında, doğal ve kültürel miraslara yer verilme düzeyi ve hangi kriterlere göre seçildiği tespit edildikten sonra elde edilen veriler ışığında değerlendirme yapılmıştır. Bulgular sonucunda, 9. sınıf Coğrafya ders kitabında yer alan içeriklerin UNESCO'nun kriterlerine uygun olarak seçildiğini ortaya koymaktadır. Ayrıca Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli çerçevesinde hazırlanan bu ders kitabı, Educational, Scientific and Cultural Organization, sürdürülebilirlik odaklı eğitim yaklaşımı sergilemektedir. İçerikler, doğal ve kültürel miras seçim kriterlerine uygun biçimde yapılandırılmıştır. Bulguların sonucunda, ders kitaplarının eğitimdeki önemli rolünü ve UNESCO'nun miras kriterlerinin eğitime nasıl entegre edilebileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, UNESCO, Doğal Miras, Kültürel Miras

**An Evaluation of the 2024 Century of Türkiye Education Model's Social Studies and Geography
Textbooks Based on UNESCO's Cultural and Natural Heritage Criteria**

Rümeysa Uyğur

Abstract

The aim of this study is to evaluate the Social Studies textbooks and the 9th-grade Geography textbook, developed within the framework of the Turkey Century Education Model, in accordance with the cultural and natural heritage criteria established by the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO). To achieve this objective, the Social Studies textbook for the 5th grade and the 9th-grade Geography textbook have been analyzed based on specific criteria. The criteria set by UNESCO have been utilized in the evaluation. According to these criteria, a region, structure, or work must meet at least one of the ten criteria in order to be included in the cultural or natural heritage list. The study employs the document analysis method, a qualitative research technique. The documents used in the study include the 4th-grade Social Studies textbook and the 9th-grade Geography textbook. After determining the extent to which cultural and natural heritage is included in the textbooks and the criteria used for their selection, an evaluation was conducted based on the obtained data. The findings indicate that the content presented in the 9th-grade Geography textbook has been selected in alignment with UNESCO's criteria. Furthermore, this textbook, developed within the context of the Turkey Century Education Model, exhibits a sustainability-oriented educational approach, as promoted by UNESCO. The contents are structured in accordance with the selection criteria for natural and cultural heritage. The results of the study highlight the significant role of textbooks in education and demonstrate how UNESCO's heritage criteria can be effectively integrated into educational practices.

Keywords: Geography, Türkiye Century Maarif Model, UNESCO, Natural Heritage, Cultural Heritage

Geçmişten günümüze Milli Bayramlar: Sosyo-Kültürel Değişim ve Sosyal Bilgilerdeki Yeri

Caner Tıraş^{1,*} & Engin Zabun¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
caner_tiras@hotmail.com

Özet

Ortaokul programları arasında Sosyal bilgiler dersi etkin vatandaş yetiştirme, kültürel mirasımızı ve milli kültürümüzü gelecek kuşaklara aktarmaya hizmet eden çok önemli bir derstir. Milli Bayramlar toplum olarak hep birlikte kutladığımız ortak değerlerimizden ve vazgeçilmez kültür unsurlarımızdandır. Geçmişten günümüze kutlanagelen bayramlar geçmiş olduğu sosyo-kültürel gelişim ve değişim sürecine ayak uydurarak toplumun ortak belleğinde yaşamaya devam etmektedir. Bu bağlamda Milli bayramlar, sosyal bilgiler öğretiminde geçmişteki değişimleri anlamada dinamik bir unsur ve milli kimlik ile ortak değerlerin sürekliliğini temsil eden önemli bir kültürel mirastır. Bu araştırmanın temel amacı geçmişten günümüze milli bayramların kuşaklar arası değişim ve dönüşümünün araştırılmasıdır. Milli bayram törenlerinde geçmişten günümüze yaşanan farklılıklar kültür aktarımı açısından önemli bir boşluk yaratabilir. Bu boşluğun bir şekilde ortaya konması ve görünür hale getirilmesi, kültürel mirasın korunması ve gelecek nesillere aktarılmasını amaçlayan bu çalışmada veriler yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi ile toplanarak betimsel analizle çözümlenmiştir.

Milli bayramların kutlamalarında zaman içinde meydana gelen değişim, katılımcıların çoğunluğu tarafından, geçmişte kutlanan bayramların günümüzdeki kutlamalara oranla daha az coşkulu bir şekilde gerçekleştiği sonucuna ulaşılmıştır. Milli bayram kutlamalarında yaşanan ilgi ve coşku azalmasına karşı tedbirler alınarak telafi edilmesi, toplumsal ortak hafızanın canlı tutulması ve milli bilincin güçlendirilmesi için gerekli önlemlerin alınması gerekliliği vurgulanarak, bayram kutlama yönetmeliğinde gerekli iyileştirmeler ve düzenlemeler yapılması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Değişim ve Süreklilik, Kültürel Miras, Milli Bayramlar

National Holidays from Past to Present: Socio-Cultural Change and Treir Place in Social Studies

Caner Tıraş ^{1,*} & Engin Zabun ¹

Abstract

Among secondary school programs, the Social Studies course is a very important course that serves to raise active citizens and to transfer our cultural heritage and national culture to future generations. National Holidays are among our common values and indispensable cultural elements that we celebrate together as a society. Holidays that have been celebrated from past to present continue to live in the collective memory of society by keeping up with the socio-cultural development and change process they have experienced. In this context, National Holidays are a dynamic element in understanding past changes in social studies teaching and an important cultural heritage that represents the continuity of national identity and common values. The main purpose of this research is to investigate the intergenerational change and transformation of national holidays from past to present. The differences experienced in national holiday ceremonies from past to present may create a significant gap in terms of cultural transmission. In this study, which aims to somehow reveal and make visible this gap, to protect the cultural heritage and to transfer it to future generations, the data were collected with a semi-structured interview method and analyzed with descriptive analysis. The change that has occurred in the celebrations of national holidays over time has been concluded by the majority of the participants that the holidays celebrated in the past were less enthusiastically celebrated compared to today's celebrations. It was suggested that necessary improvements and arrangements be made in the holiday celebration regulations, emphasizing the need to take measures to compensate for the decrease in interest and enthusiasm in national holiday celebrations, to keep the collective social memory alive and to strengthen national consciousness.

Keywords: Social Studies, Change and Continuity, Cultural Heritage, National Holidays

Sosyal Bilgiler Dersinde Kuşaklararası Köprüler Kurmak: Sınıf Öğretmenlerinin Aile Tarihi Öğretimi

Deneyimleri

Ilker Dere ¹, Zeynep Yasemin Akıncı ^{2,*}, Hatice Melike Sak ³ & Zeynep Esra Bayrak ⁴

¹ Tarih Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Erciyes Üniversitesi

³ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Necmettin Erbakan Üniversitesi

⁴ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Dokuz Eylül Üniversitesi

zyasee1@gmail.com

Özet

Aile tarihi, bireylerin geçmişi ve kimliğiyle bağlantı kurmasını, kültürel mirasını korumasını ve aile bağlarını güçlendirmesini sağlamaktadır. Türkiye’de aile tarihi çalışmaları, hayat bilgisi derslerinde başlayıp sosyal bilgiler derslerinde sürdürülmektedir. Özellikle 4. sınıf düzeyinde, öğrencilerin sözlü, yazılı, görsel kaynaklar ve nesnelerden yararlanarak aile tarihlerini araştırmaları hedeflenmektedir. Her yıl sınıf öğretmenleri tarafından çeşitli aile tarihi etkinlikleri uygulanmasına rağmen, bu konudaki öğretmen deneyimlerine yönelik çalışmalar alanyazında sınırlı kalmıştır. Bu eksiklikten hareketle yürütülen bu araştırmanın amacı, aile tarihi çalışmaları yaptıran sınıf öğretmenlerinin deneyim ve uygulamalarını ortaya koymaktır. Betimleyici fenomenoloji deseninde yürütülen çalışmaya, maksimum çeşitlilik örneklemesiyle seçilen ve Türkiye’nin farklı illerinde görev yapan 16 sınıf öğretmeni katılmıştır. Çalışmaya gönüllü olarak katılan öğretmenlerle online ve yüz yüze gerçekleştirilen görüşmelerden elde edilen veriler birebir yazıya aktarılmış ve içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Bulgular, öğretmenlerin aile tarihini bireysel kimlik, aidiyet duygusu ve kültürel mirasla ilişkilendirdiklerini ve büyük çoğunluğunun kendi soyağaçlarını hazırladıklarını ortaya koymuştur. Ayrıca sözlü tarih görüşmeleri, belge inceleme, proje ve sunum gibi yöntemleri etkili şekilde kullandıkları belirlenmiştir. Sürecin öğrencilere araştırma ve empati kurma becerilerinin yanı sıra saygı, sevgi, sorumluluk, aileye değer verme, aidiyet ve minnettarlık gibi değer alanında da önemli katkılar sunduğu ifade edilmiştir. Bununla birlikte, ailelerin katılım düzeyine bağlı olarak çeşitli zorluklarla karşılaşıldığı ve bu tür çalışmaların ailelerle etkin iş birliği içerisinde yürütülmesinin gerekliliği vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Aile tarihi, Sınıf öğretmenleri, Sosyal bilgiler, Sözlü tarih, Kimlik gelişimi

Building Intergenerational Bridges in Social Studies: Elementary Teachers' Experiences in Teaching

Family History

Ilker Dere ¹, Zeynep Yasemin Akıncı ^{2,*}, Hatice Melike Sak ³ & Zeynep Esra Bayrak ⁴

Abstract

Family history helps individuals connect with their past and identity, preserve their cultural heritage, and strengthen family bonds. In Turkey, family history studies begin in life sciences classes and continue in social studies education. Particularly at the 4th-grade level, students are expected to research their family histories using oral, written, and visual sources and objects. Although elementary teachers implement various family history activities each year, studies focusing on their experiences remain limited in the literature. Based on this gap, this research aims to explore the experiences and practices of elementary teachers who engage students in family history studies. The study was designed using a descriptive phenomenological approach and involved 16 elementary teachers selected through maximum variation sampling from different provinces in Turkey. The data obtained from online and face-to-face interviews with teachers who voluntarily participated in the study were transcribed verbatim and analyzed using the content analysis method. Findings revealed that teachers associate family history with personal identity, a sense of belonging, and cultural heritage and that the majority had prepared their family trees. It was also determined that they effectively employed oral history interviews, document analysis, projects, and presentations. Teachers stated that the process contributed to students' research and empathy skills, developing values such as respect, love, responsibility, family appreciation, belonging, and gratitude. However, challenges related to family participation were noted, and the necessity of conducting such studies in active cooperation with families was emphasized.

Keywords: Family history, Elementary teachers, Social studies, Oral history, Identity development

Güzelliğin Öznel Doğası Üzerine: Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Algıları

Ahmet Galip Yücel

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

ahmetyucel@nevsehir.edu.tr

Özet

Sosyal bilgiler dersi bilgi aktarmanın ötesine geçerek öğrencilere değer ve duyarlılık kazandırmayı, tarihi ve kültürel mirası benimsetmeyi amaç edinir. Bu nedenle tarihi ve kültürel mekanlar, sanat eserleri ve mimari gibi unsurlar sıklıkla derslere konu edilir. Öğretmenlerin güzel olanı nasıl tanımladıkları ve algıladıkları bu noktada önem kazanır. Kişilerin estetik ve güzel kavramlarına yükledikleri anlam kültürel altyapı, kişisel değer ve deneyimlere göre belirlenir. Dolayısıyla bu kavramlar öznel bir yapıdadır. Bu çalışmada sosyal bilgiler öğretmen adaylarının güzel olanı nasıl tanımladıkları ve algıladıklarını incelemek amaçlanmıştır. Çalışma nitel araştırmaya uygun olarak yürütülmüş ve 16 öğretmen adayı ile yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerin bir kısmı yüz yüze, bir kısmı ise açık uçlu soruların yer aldığı görüşme formu aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Görüşme sorularının belirlenmesinde literatürden yararlanılmış ve uzman görüşüne başvurulmuştur. Yüz yüze yapılan görüşmeler katılımcı onayı ile ses kaydına alınmış ve daha sonra transkript edilmiştir. Metne dönüştürülen görüşmeler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Çalışma sonuçları katılımcıların doğal güzellikleri insan üretimi olan eserlerin önüne konumlandıklarını, güzeli güzel yapan şeyin öznel olduğu ve kişinin algılarına göre belirlendiğini düşündüklerini göstermiştir. Katılımcılara göre insan düşüncesinden bağımsız güzel olabilen bir eser ya da nesne bulunmamaktadır. Bunları güzel yapan şey katılımcılara göre insan düşüncesidir. Buna paralel olarak katılımcılar herkes tarafından güzel bulunabilecek bir eser üretilmeyeceği düşüncesindedir. Ayrıca katılımcıların genellikle estetiği genel geçer ve çoğunlukla her insan için ortak bir kavram olarak değerlendirdikleri, güzel algısının ise öznel olarak kişiden kişiye değiştiği düşüncesinde oldukları anlaşılmıştır. Yapılan analizler sonucunda katılımcıların güzel algısını estetik değerler içinde değerlendirmedikleri, bağımsız bir kavram olduğunu düşündükleri ancak yine de görüşlerinin öznel estetik anlayışı içinde değerlendirilebileceği anlaşılmıştır. Bu çalışma sosyal bilgiler öğretmen adaylarının güzel ve estetik kavramlarına yönelik öznel yaklaşımlarını açığa çıkararak öğretmen eğitimi sürecinde sanat ve estetik kavramlarının entegrasyonuna katkı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: güzel algısı, estetik, öznellik

On the Subjective Nature of Beauty: Perceptions of Social Studies Teacher Candidates

Ahmet Galip Yücel

Abstract

The social studies course aims to go beyond the mere transmission of knowledge by instilling values and sensitivity in students, and by fostering an appreciation of historical and cultural heritage. Therefore, elements such as historical and cultural sites, works of art, and architecture are frequently addressed in the curriculum. At this point, how teachers define and perceive beauty becomes significant. The meanings individuals ascribe to the concepts of aesthetics and beauty are shaped by their cultural background, personal values, and experiences. Hence, these concepts are inherently subjective in nature. This study aims to examine how prospective social studies teachers define and perceive beauty. The research was conducted using a qualitative approach, and semi-structured interviews were carried out with 16 teacher candidates. Some interviews were conducted face-to-face, while others were carried out using an interview form containing open-ended questions. In the preparation of the interview questions, the relevant literature was reviewed and expert opinions were sought. The face-to-face interviews were audio-recorded with the participants' consent and then transcribed. The transcribed interviews were analyzed through content analysis. The findings of the study revealed that participants tended to prioritize natural beauty over human-made works and believed that what makes something beautiful is subjective and depends on individual perception. According to the participants, there is no object or artwork that can be considered beautiful independent of human thought. What makes something beautiful, in their view, is the human mind. Accordingly, participants believe that it is not possible to create a work that would be perceived as beautiful by everyone. Furthermore, it was understood that while participants generally considered aesthetics as a universal concept shared by most people, they perceived the concept of beauty as subjective and varying from person to person. The analysis also indicated that participants did not evaluate the concept of beauty within the framework of aesthetic values but regarded it as an independent concept; however, their views can still be interpreted within the framework of subjective aesthetic understanding. This study may contribute to the integration of art and aesthetic concepts into teacher education by revealing the subjective approaches of prospective social studies teachers toward the concepts of beauty and aesthetics.

Keywords: perception of beauty, aesthetics, subjectivity

2018 ve 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın Tarih Disiplini Açısından Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi

Ibrahim Halil Doğan ^{1,*} & Mesut Aydın ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği İnönü Üniversitesi
ibrahim.dogan@inonu.edu.tr

Özet

Araştırmada, 2018 ve 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın tarih disiplini açısından karşılaştırmalı olarak incelenmesi amaçlanmıştır. Nitel bir yönteme sahip olan araştırmada, durum çalışması modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2018 ve 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda yer alan tarih disiplinine ilişkin alanlar oluştururken çalışma grubunun belirlenmesinde ise ölçüt örnekleme yöntemi esas alınmıştır. Araştırmanın verileri, doküman incelemesi tekniğine göre toplanmıştır. Verilerin analizinde, betimsel analiz tekniği (tümdengelimci) uygulanmış ve bu kapsamda 2018 ve 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı tarih disiplini açısından; amaç, öğrenme alanı, kazanım/öğrenme çıktıları, beceri, değer ve ölçme ve değerlendirme olarak altı kategoride analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda elde edilen veriler incelendiğinde, amaçlar bakımından 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda, doğrudan 1 özel amaca yer verilirken 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda, 3 özel amaca yer verildiği gözlemlenmiştir. 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda, "Kültür ve Miras" öğrenme alanı içerisinde ele alınmış olunan tarih disiplini; 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda ise "Ortak Mirasımız" öğrenme alanı içerisinde değerlendirilmiştir. Değerler bakımından her iki öğretim programında da anlamlı bir farklılık gözükmezken 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda, kazanım/öğrenme çıktılarının niceliksel olarak azlığı dikkat çekmektedir. Ayrıca beceri ve ölçme ve değerlendirme bakımından değerlendirildiğinde ise 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'na nazaran 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın tarih disiplini açısından daha kapsamlı ve ayrıntılı bir şekilde ele alındığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tarih, Sosyal Bilgiler, 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı

Comparative Analysis of 2018 and 2024 Social Studies Curriculum in Terms of History Discipline

Ibrahim Halil Doğan ^{1,*} & Mesut Aydın ¹

Abstract

In the study, it was aimed to examine the 2018 and 2024 Social Studies Curriculum in terms of history discipline comparatively. In the research, which has a qualitative method, the case study model was used. The study group of the research consists of the areas related to the discipline of history in the 2018 and 2024 Social Studies Curriculum, and the criterion sampling method was used to determine the study group. The data of the study were collected according to the document analysis technique. In the analysis of the data, the descriptive analysis technique (deductive) was applied and in this context, the 2018 and 2024 Social Studies Curricula were analyzed in terms of history discipline in six categories: purpose, learning area, learning outcomes, skills, values, and measurement and evaluation. When the data obtained as a result of the analyses were examined, it was observed that in terms of objectives, the 2018 Social Studies Curriculum directly included 1 specific objective, while the 2024 Social Studies Curriculum included 3 specific objectives. In the 2018 Social Studies Curriculum, the discipline of history, which was addressed within the learning area of “Culture and Heritage”, was evaluated within the learning area of “Our Common Heritage” in the 2024 Social Studies Curriculum. While there is no significant difference in both curricula in terms of values, the quantitative scarcity of learning outcomes in the 2024 Social Studies Curriculum draws attention. In addition, when evaluated in terms of skills and measurement and evaluation, it is seen that the 2024 Social Studies Curriculum is more comprehensive and detailed in terms of history discipline compared to the 2018 Social Studies Curriculum.

Keywords: History, Social Studies, 2018 Social Studies Curriculum, 2024 Social Studies Curriculum

Özel Yetenekli Öğrenciler Tokat Yazmacılığını Yaşatıyor: Geleneksel El Sanatının Gelecek Nesillere Aktarılması Üzerine Bir Çalışma

Savaş Şahin

Tarih Çiğli Aydoğan Yağcı Bilim Sanat Merkezi
savassahinturhal@gmail.com

Özet

Kültürel miras, toplumların geçmişten günümüze aktardığı maddi ve manevi değerlerin bütünüdür. Geleneksel el sanatları, bu mirası taşıyan önemli öğelerden biridir ve Tokat ili, tarihi geçmişi ve kültürel birikimiyle zengin bir mirasa sahiptir. Bu miras, geleneksel el sanatlarıyla da kendini göstermekte, bunlardan biri de Tokat yazmacılığıdır. Ancak, teknolojinin gelişmesi ve ekonomik kaygılar nedeniyle yazmacılık gibi geleneksel el sanatları yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadır.

Bu çalışmada, Tokat iline özgü geleneksel bir el sanatı olan yazmacılığın korunması ve yaşatılması amacıyla bu el sanatını öğrenen kendisini geliştiren yaşayan ustalarımızdan Emel ARDAHANLI'nın hayat öyküsü özelinde Tokat Yazmacılığını anlatmaya çalıştık. Yazmacılık, geçmişten günümüze ulaşan önemli kültürel miraslardan biri olup, günümüzde fabrikasyon üretimin etkisiyle unutulma riskiyle karşı karşıyadır. **Emel Ardahanlı**, bu tür geleneksel Türk sanatlarını modernize etmeyi ve geleneksel el sanatlarını yeni bakış açılarıyla tanıtmayı amaçlayan çalışmalarıyla tanınmaktadır. Ardahanlı'nın tokat yazması, geleneksel motifleri modern bir üslupla harmanladığı ve bu eserleri sanat galerilerinde sergileyerek izleyicilerine sunan usta sanatçımızdır.

Bu çalışmamızla ,EMEL ARDAHANLI ustamızdan Tokat yazmacılığının geleneksel üretim teknikleri, desenler ve kullanılan malzemeler hakkında bilgiler aldık .yazmacılığın yaşatılması amacıyla birlikte bir proje gerçekleştirdik . ustamızın eserlerinden oluşan bir sergi açtık bu alanda farklı üniversiteleri akademisyenlerinden ve meslek ustalarından seminer ve söyleşi planladık. Merkezimizde açtığımız yazmacılık ve baskı kursu sonrası 12 genç yazma ustamıza ustalık belgeleri verdik.

Tokat yazmacılığı gibi geleneksel el sanatlarının yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılmasında EMEL ARDAHANLI gibi ustalarımızın çok büyük katkıları vardır. Kültürel mirasın korunması açısından bu mücadele büyük önem taşımaktadır. Verdiği ustalık eğitimleri ile Emel hocamız , yazmacılığın gelecekte de devam edebilmesi için bir model teşkil etmektedir.

Çiğli Aydoğan Yağcı Bilsem öğrenci arkadaşlarımızı hem Emel Ardahanlı ustamızı tanıırken hem de onların geleneksel el sanatlarına olan ilgisi arttırılmış ve arkadaşlarımızdan yeni ustaların yetiştirilmesine olanak sağlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yazmacılık Sanatı, Tokat, Elvan Baskı, Ağaç Kalıp, Emel Ardahanlı

Gifted Students Keep Tokat Embroidery Alive: A Study on Passing on Traditional Handicrafts to Future Generations

Savaş Şahin

Abstract

Cultural heritage is the sum of material and immaterial values that societies have passed down from the past to the present. Traditional handicrafts are one of the important elements that carry this heritage, and Tokat Province is rich in heritage thanks to its historical past and cultural accumulation. This heritage is also reflected in traditional handicrafts, one of which is Tokat embroidery. However, due to technological developments and economic concerns, traditional handicrafts such as embroidery are facing the threat of extinction.

In this study, we have attempted to describe Tokat embroidery through the life story of Emel ARDAHANLI, one of our living masters who has learned and developed this traditional handicraft unique to Tokat province, with the aim of preserving and keeping it alive. Embroidery is one of the important cultural heritages that have reached us from the past, and today it faces the risk of being forgotten due to the influence of mass production. Emel Ardahanlı is known for her work aimed at modernising such traditional Turkish arts and introducing traditional handicrafts with new perspectives. Ardahanlı's Tokat embroidery blends traditional motifs with a modern style, and she presents these works to her audience in art galleries.

In this study, we obtained information from our master EMEL ARDAHANLI about the traditional production techniques, patterns, and materials used in Tokat embroidery. We carried out a project to keep the art of embroidery alive. We opened an exhibition featuring our master's works and planned seminars and discussions with academics and master craftsmen from different universities in this field. Following the embroidery and printing course we opened at our centre, we awarded mastery certificates to 12 young embroidery masters.

Masters like EMEL ARDAHANLI have made significant contributions to the preservation and transmission of traditional handicrafts such as Tokat embroidery to future generations. This effort is of great importance in terms of preserving cultural heritage. Through her mastery training, Emel Hoca serves as a model for the continuation of embroidery in the future.

Our student friends from Çiğli Aydoğan Yağcı Bilsem had the opportunity to meet Master Emel Ardahanlı, increase their interest in traditional handicrafts, and pave the way for the training of new masters among their peers.

Calligraphy Art, Tokat, Elvan Printing, Wooden Mould, Emel Ardahanlı

Keywords: The Art of Writing, Tokat, Elvan Printing, Wooden Moulds, Emel Ardahanlı

Sosyal Bilgilerde Ortak Kültürel Miras Duyarlılığına Yönelik Ortaokul Öğrencilerinin Söylemi

Hüseyin Ozan ^{1,*} & Nefise Durgut ²

¹ Sosyal Bilgiler Eğitimi Doktora Öğrencisi Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

huseyin_ozan68@hotmail.com

Özet

Sosyal bilgiler; birey, toplum ve millet yaşamında kültürel mirasın aktarımı ve kimlik inşasının önemli bir işlevsel aracıdır. Kültürel miras, bir toplumun ve milletin kültürel kimliğini oluşturup “bizi” tanımlayan, bunun karşısında “öteki” olarak diğer milletleri, kültürel farklılıkları gösteren, somut olan ve somut olmayan kültürel tüm varlıkları ifade etmektedir. Bu bağlamda kültür ve tarihi oluşturan unsurları ve süreçleri kavramak, milli bir bilinç oluşturarak kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesini sağlamak Sosyal bilgiler dersinin misyonunu oluşturmaktadır. Somut kültürel miras unsurları tarihsel yapılar, anıtlar, sanat eserleri, müzeler gibi insan üretimi taşınır ve taşınmaz olarak ifade edilir. Somut olmayan kültürel miras unsurları ise sözlü gelenekler, anlatımlar, gösteri sanatları, toplumsal uygulamalar, ritüeller, şöenler, el sanatları, bilgiler, beceriler ve kültürel mekanlar biçiminde belirtilir. Sosyal bilgiler dersi, kültürel mirası nesilden nesile aktararak toplumların ve milletlerin tarih, doğa ve çevreyle etkileşimini sürekli hale getirir. Bu süreç milletlere kimlik ve devamlılık duygusu vererek milli bilinç oluşturur. Bu kapsamda benliğimizin devamlılığı için kültürel mirasa duyarlılık göstererek kültürel miras unsurlarını öğrencilere, gelecek nesillere öğretmek gerekir. Bu araştırmada, ortaokul öğrencilerinin kültürel miras duyarlılığını nasıl anlamlandırdığı söylem olarak belirlenmek istenmiştir. Bu çalışma, ortaokul öğrencilerinin kültürel miras duyarlılığını göstermesi bakımından önemlidir. Araştırmada bilimsel araştırma yöntemlerinden nitel yöntem kullanılmıştır. Çalışmanın araştırma deseni olarak durum çalışması kullanılmıştır. Bu araştırmanın çalışma grubunu, Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı devlet okullarında öğrenim gören ortaokul yedinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada, örneklem olarak seçkisiz olmayan örneklem yöntemlerinden ölçüt örnekleme stratejisine yer verilmiştir. Araştırmanın çalışma grubuna 2024-2025 eğitim öğretim yılında Millî Eğitim Bakanlığı bağlı Afyon ili ortaokullarında öğrenim gören 24 yedinci sınıf öğrencisi seçilmiştir. Çalışmada, altı sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmada, elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırmada, ortaokul öğrencilerinin kültürel miras duyarlılığına yönelik farkındalıklara sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Durum çalışması, duyarlılık, kültür ve miras, kimlik, sosyal bilgiler

The Discourse of Middle School Students on Sensitivity to Common Heritage in the Context of Social Studies

Hüseyin Ozan ^{1,*} & Nefise Durgut ²

Abstract

Social studies is an important functional tool of cultural heritage transfer and identity construction in individual, community and national life. Cultural heritage refers to all tangible and intangible cultural assets that form the cultural identity of a society and a nation and define ‘us’, other nations as the ‘other’, cultural differences. In this context, the mission of the social studies course is to comprehend the elements and processes that make up culture and history, and to ensure the protection and development of cultural heritage by creating a national consciousness. Tangible cultural heritage elements are expressed as man-made movable and immovable such as historical buildings, monuments, works of art, museums. Intangible cultural heritage elements are oral traditions, narratives, performing arts, social practices, rituals, feasts, handicrafts, knowledge, skills and cultural spaces. The social studies course perpetuates the interaction of societies and nations with history, nature and the environment by transferring cultural heritage from generation to generation. This process creates national consciousness by giving nations a sense of identity and continuity. In this context, it is necessary to teach cultural heritage elements to students and future generations by showing sensitivity to cultural heritage for the continuity of our identity. In this study, it was aimed to determine how secondary school students make sense of cultural heritage sensitivity as a discourse. This study is important in terms of showing the cultural heritage sensitivity of secondary school students. Qualitative method, one of the scientific research methods, was used in the study. Case study was used as the research design of the study. The study group of this research consists of secondary school seventh grade students studying in public schools affiliated to the Ministry of National Education. In the study, criterion sampling strategy, one of the non-random sampling methods, was used as sampling. In the study group of the research, 24 seventh grade students studying in secondary schools in Afyon province affiliated to the Ministry of National Education in the 2024-2025 academic year were selected. A semi-structured interview form consisting of six questions was used in the study. The data obtained in the study were analysed by content analysis. In the study, it was concluded that secondary school students have awareness of cultural heritage sensitivity.

Keywords: Case study, sensitivity, culture and heritage, identity, social studies

Çok Kültürlü Sınıflarda Kültürel Mirasın Dijitalleşmesi: Kültürel Farkındalık ve Dijital Oyunlar

Burcu Sel ^{1,*} & Kevser Kara ²

¹ Sınıf Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

² Sınıf Öğretmenliği 100. Yıl İlkokulu

burcusel3@gmail.com

Özet

Bu araştırma sosyal bilgiler dersinde pedagojik amaçlarla tasarlanmış dijital oyunlara dayalı uygulamaların, Türkiye’de çok kültürlü sınıflarda öğrenim gören dördüncü sınıf öğrencilerinin kültürel miras farkındalıklarını nasıl etkilediğini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada açılımlı sıralı desen karma yöntem benimsenmiştir. Nicel boyutta ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel desen temele alınmıştır. Kontrol grubuna Türkiye’de uygulanmakta olan mevcut sosyal bilgiler programına dayalı etkinlikler uygulanırken deney grubuna dijital oyunlara dayalı etkinlikler uygulanmıştır. Deney grubu ve kontrol grubundaki tüm etkinlikler Türkiye’de uygulamada olan mevcut sosyal bilgiler öğretim programında yer alan “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanı temele alınarak yürütülmüştür. Söz konusu öğrenme alanında “dünya üzerindeki çeşitli ülkeleri tanıma, Türkiye’nin komşuları ve diğer Türk Cumhuriyetleri ile olan ilişkilerini kavrama, farklı ülkelere ait kültürel unsurlarla Türkiye’nin sahip olduğu kültürel unsurları karşılaştırma, farklı kültürlere saygı gösterme” kazanımları yer almakta; kültürel mirasa duyarlılık ve saygı gibi değerlerle araştırma ve empati gibi becerilerin de öğrenciler tarafından edinilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Deney grubunda 9 haftalık dijital oyunlara dayalı etkinlikler yürütülürken, kontrol grubunda aynı zaman diliminde sosyal bilgiler ders kitabında tanımlanan etkinlikler gerçekleştirilmiştir. Nicel boyuttaki veriler kültürel mirasa duyarlılık ölçeğinden yararlanılarak toplanmıştır. Araştırmanın nitel boyutunda nicel verilerde ortaya çıkan manidar ve manidar olmayan sonuçları desteklemek; nicel analizler sonucu ortaya çıkan dikkat çekici noktalara ışık tutmak amacıyla yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizinde kovaryans analizinden ve içerik analizinden yararlanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, dijital oyun temelli öğretim uygulamalarının öğrencilerin kültürel miras farkındalıkları ve dijital oyunlara ilişkin öğrenci deneyimleri üzerinde olumlu bir etkisi vardır. Bu veriler ışığında, bu araştırma kültürel mirasa ilişkin farkındalık oluşturma sürecinde dijital oyunların kültürel miras pedagojisine ve buna bağlı olarak öğrencilerin kültürel farkındalık düzeyinin artırılmasında etkili bir araç olarak kullanılabileceği sonucuna varmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dijital oyunlar, kültürel miras, kültürel farkındalık.

Digitisation of Cultural Heritage in Multi-Cultural Classrooms: Cultural Awareness and Digital Games

Burcu Sel ^{1,*} & Kevser Kara ²

Abstract

This research aims to examine how applications based on digital games designed for pedagogical purposes in social studies course affect the cultural heritage awareness of fourth grade students studying in multicultural classes in Turkey. Exploratory sequential design mixed method was adopted in the research. Quasi-experimental design with pre-test-post-test control group was used in the quantitative dimension. While activities based on the current social studies program implemented in Turkey were applied to the control group, activities based on digital games were applied to the experimental group. All activities in the experimental group and control group were carried out based on the “Global Connections” learning area in the current social studies curriculum implemented in Turkey. The learning area in question includes the achievements of “recognizing various countries in the world, comprehending Turkey’s relations with its neighbors and other Turkish Republics, comparing cultural elements belonging to different countries with Turkey’s cultural elements, respecting different cultures”; it is emphasized that values such as sensitivity and respect for cultural heritage and skills such as research and empathy should be acquired by students. While 9 weeks of digital game-based activities were carried out in the experimental group, the activities defined in the social studies textbook were carried out in the control group during the same period. Quantitative data were collected using the cultural heritage sensitivity scale. In the qualitative dimension of the research, semi-structured interviews were conducted in order to support the significant and non-significant results that emerged in the quantitative data and to shed light on the remarkable points that emerged as a result of the quantitative analyses. Covariance analysis and content analysis were used in the analysis of the data. According to the results of the research, digital game-based teaching practices have a positive effect on students' cultural heritage awareness and student experiences related to digital games. In the light of these data, this research concludes that digital games can be used as an effective tool in the process of creating awareness about cultural heritage, in cultural heritage pedagogy and, accordingly, in increasing the level of cultural awareness of students.

Keywords: Digital games, cultural heritage, cultural awareness.

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Müzelerin Eğitim Amaçlı Kullanımına Yönelik Görüşleri

İrfan Nihan Demirel

Resim-İş Öğretmenliği Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
nihan.demirel@erdogan.edu.tr

Özet

Araştırmanın amacı sosyal bilgiler öğretmen adaylarının müzelerin eğitim amaçlı kullanımına yönelik görüşlerini tespit etmektir. Bu kapsamda araştırma bir devlet üniversitesinin sosyal bilgiler öğretmenliği programında öğrenim gören ve müze eğitimi dersini gönüllü olarak seçen öğretmen adayları ile yürütülmüştür. Araştırma verileri Şanda (2023) tarafından derlenen anket aracılığıyla toplanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmen adaylarının müzeleri genellikle ilgi duydukları ya da genel kültürlerini arttırmak için ziyaret ettikleri ancak ulaşım sıkıntısı, zaman yetersizliği ya da maddi imkansızlık gibi nedenlerle yeterince müze ziyareti yapamadıkları tespit edilmiştir. Ayrıca öğretmen adayları müzelerin eğitim amaçlı kullanımının bireylerde gözlem, araştırma, mekan, zaman ve kronolojiyi algılama, yaratıcı ve eleştirel düşünme gibi becerileri geliştirdiğini düşünmektedirler. Bu kapsamda sosyal bilgiler, görsel sanatlar, hayat bilgisi, fen bilimleri, Türkçe, müzik, matematik ya da beden eğitimi gibi derslerin müzelerde işlenmesi yoluyla daha kalıcı bilgiler edinilebileceğini belirtmektedirler. Ayrıca farklı disiplin alanların öğretim programlarında yer alan kazanımlarla ilişkilendirilmesi yoluyla gözlem, yaratıcı drama, sanat eleştirisi, örnek olay ve eğitsel oyunlar gibi birçok yöntem ve tekniğin müzelere uyarlanabileceğini ifade etmektedirler. Bu sonuçlar doğrultusunda sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programında zorunlu olarak okutulan sanat ve müze eğitimi dersine ek olarak, meslek bilgisi seçmeli müze eğitimi dersinin içeriğinin, sosyal bilgiler öğrenme çıktıları ve süreç bileşenlerine entegre edilerek öğrencilere sunulması ve düzenlenecek müze gezileri aracılığıyla öğretmen adaylarının teori ve uygulamayı bütünleştirebilecekleri bir eğitim anlayışı ile “Bir dersi müzede nasıl işleyebilirim?” sorusuna odaklanmalarının sağlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Müze eğitimi, Müzelerin eğitimde kullanımı, Sosyal bilgiler öğretmen adayları

Social Studies Teacher Candidates' Opinions On The Use Of Museums For Educational Purposes

İrfan Nihan Demirel

Abstract

The aim of the study is to determine the views of social studies teacher candidates on the use of museums for educational purposes. In this context, the study was conducted with teacher candidates studying in the social studies teaching program of a state university and voluntarily choosing the museum education course. Research data were collected through a survey compiled by Şanda (2023). According to the results of the study, it was determined that teacher candidates generally visit museums because they are interested in them or to increase their general knowledge, but they cannot visit museums enough due to reasons such as transportation problems, lack of time or financial difficulties. In addition, teacher candidates think that the use of museums for educational purposes develops skills such as observation, research, perception of space, time and chronology, creative and critical thinking in individuals. In this context, they state that more permanent information can be obtained by teaching courses such as social studies, visual arts, life sciences, science, Turkish, music, mathematics or physical education in museums. They also state that many methods and techniques such as observation, creative drama, art criticism, case studies and educational games can be adapted to museums by associating different disciplinary fields with the achievements in the curriculum. In line with these results, it is suggested that in addition to the compulsory art and museum education course in the social studies teaching undergraduate program, the content of the vocational knowledge elective museum education course should be integrated into the social studies learning outcomes and process components and presented to students, and that teacher candidates should be focused on the question of "How can I teach a lesson in a museum?" with an educational approach that will integrate theory and practice through museum trips.

Keywords: Museum education, Use of museums in education, Social studies teacher candidates

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adayları İçin Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Kapsamında Müze Rehberi

Tasarımı

İrfan Nihan Demirel

Resim-İş Öğretmenliği Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
nihan.demirel@erdogan.edu.tr

Özet

Araştırmanın amacı sosyal bilgiler öğretmen adaylarına Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında belirlenen öğrenme çıktıları ve süreç bileşenlerini dikkate alarak kapsamlı bir müze rehberi tasarımının kavratılmasıdır. Araştırma bir devlet üniversitesinin sosyal bilgiler öğretmenliği programında öğrenim gören ve müze eğitimi dersini gönüllü olarak seçen 14 öğretmen adayı ile yürütülmüştür. Araştırma verileri Buyurgan ve Buyurgan (2020) tarafından geliştirilen müze rehberi örneği dikkate alınarak toplanmıştır. Ayrıca araştırmada öğretmen adaylarına konu ile ilgili ders anlatımı sonrası müze rehberlerinin içeriğini oluşturabilecekleri “öğrenme çıktısı belirleme”, “ön değerlendirme”, “yeni boyutların keşfi” ve “müze rehberim” olmak üzere 4 aşamadan oluşan bir araştırma ödevi verilmiştir. Bu ödev kapsamında öğretmen adayları belirledikleri öğrenme çıktılarına ve sınıf düzeyine uygun bir müze seçerek, etkinliklerini geliştirmişler ve bu doğrultuda müze rehberlerini tasarlamışlardır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmen adayları müze rehberlerini, öğretim programında yer alan “Evimiz Dünya”, “Ortak Mirasımız”, “Yaşayan Demokrasimiz”, “Hayatımızdaki Ekonomi”, “Teknoloji ve Sosyal Bilimler” olmak üzere 5 farklı öğrenme alanına göre tasarlamışlardır. Müze rehberinde yer alan etkinlikler ve çalışma yaprakları için “Çocuk Sanat ve Gençlik Müzeleri”, “Etnografya Müzeleri” ve “Tarih Müzeleri” kullanılmıştır. Müze rehberi kapsamında her bir öğretmen adayının müze esnasında yapılacak etkinlikler için, öğrenme çıktılarına ve sınıf düzeyine uygun bilmece kartları, bez bebek tasarımı, oyunlaştırma, öykü kurgulama gibi farklı etkinlikler tasarlayarak, müzede işlenecek derslerin ya da yapılacak etkinliklerin planlı hale getirilmesi sağlanmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bir dersi müze ortamını dikkate alarak nasıl planlayabileceklerini öğrenmeleri amacıyla müze rehberi tasarım örneklerinin eğitim öğretim programlarına dahil edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Müze rehberi, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, Sosyal bilgiler öğretmen adayları

Design of a Museum Guide for Social Studies Teacher Candidates According to the Turkish Century

Education Model

İrfan Nihan Demirel

Abstract

The aim of the research is to have social studies teacher candidates comprehend a comprehensive museum guide design by taking into account the learning outcomes and process components determined within the scope of the Turkey Century Education Model. The research was conducted with 14 teacher candidates studying in the social studies teaching program of a state university and voluntarily choosing the museum education course. The research data were collected by taking into account the museum guide example developed by Buyurgan and Buyurgan (2020). In addition, in the research, the teacher candidates were given a research assignment consisting of 4 stages, namely “determining learning outcomes”, “pre-evaluation”, “discovering new dimensions” and “my museum guide”, in which they could create the content of the museum guides after the lecture on the subject. Within the scope of this assignment, the teacher candidates selected a museum suitable for the learning outcomes they determined and the grade level, developed their activities and designed the museum guides accordingly. According to the results of the research, the teacher candidates designed the museum guides according to 5 different learning areas in the curriculum, namely “Our Home is the World”, “Our Common Heritage”, “Our Living Democracy”, “Economy in Our Lives”, and “Technology and Social Sciences”. “Children’s Art and Youth Museums”, “Ethnography Museums” and “History Museums” were used for the activities and worksheets in the museum guide. Within the scope of the museum guide, each teacher candidate designed different activities such as riddle cards, rag doll design, gamification, and storytelling appropriate to the learning outcomes and grade level for the activities to be carried out during the museum, thus ensuring that the lessons to be taught or the activities to be carried out in the museum were planned. In line with these results, it is thought that museum guide design examples should be included in the education and training programs in order for social studies teacher candidates to learn how to plan a lesson by taking the museum environment into account.

Keywords: Museum guide, Türkiye Century Education Model, Social studies teacher candidates

Taşınabilir Müze, Paylaşılabilir Bilgi: 2209-A'ya Açılan Bavul

Çağrı Öztürk Demirbaş ^{1,*}, Emine Çoban ¹ & Aslıgül Nazlı Altuntaş ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

cagri-79@hotmail.com

Özet

Müzeler kültürel mirasın korunumu, gelecek kuşaklara aktarımı ve farkındalık yaratılarak geçmişten geleceğe kolektif belleğin sürekliliği noktasında önemli kurumlardır. Bazen ulaşım zorluğu, engellilik hali, hastalık, yaşlılık, ekonomik darlık gibi sebeplerle müze ziyareti kısıtlı hale gelir. Bu tür hallerde gezici müzeler ziyaretçisinin ayağına giderek çözüm üretirler. Gezici bavul müzeler müzeyi ziyaret imkânı olmayan kişi, kurum veya kuruluşlara müze nesne ve eğitim materyallerini bir bavul, kutu, çanta içinde ulaştıran hizmetler olarak tanımlanabilir. Bu araştırma Kırşehir ilinde ortaokul sosyal bilgiler dersi kazanımları ile örtüşen Abdalın Bavulu temalı gezici bavul müze materyalinin öğretmen adayları tarafından geliştirilmesi ve ortaokul düzeyindeki okullarda uygulanarak hem geliştirme aşamasındaki öğretmen adaylarının hem de uygulama sürecindeki katılımcı ortaokul öğrencilerinin görüşlerinin tespit edilmesini amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın birinci ayağı olarak araştırmacılar ve gönüllü sosyal bilgiler öğretmen adayları müzemi yanımda taşıyorum sloganıyla Sosyal Bilgiler Dersi Ortak Miras öğrenme alanı bağlamında Abdalın Bavulu adlı gezici bavul müzeyi oluşturmuşlardır. Abdalın Bavulu gezici müzesi içinde Gıygıdı, Teber, Denk ve Garip olmak üzere dört etkinlik kiti yer almaktadır. Araştırma nitel araştırma yönteminde tasarlanmış olup çalışmaya on yedi (17) sosyal bilgiler öğretmen adayı ve doksan dört (94) ortaokul 7.sınıf öğrencisi ile onların sosyal bilgiler derslerini yürüten dört (4) sosyal bilgiler öğretmeni katılmıştır. Ön test ve son test olarak söz varlığı tarama testinin uygulandığı katılımcılara süreç sonunda ek olarak Abdalın Bavulu Gezici Müze Uygulaması Değerlendirme Formu uygulanmıştır. İçerik analizine tabi tutulan veriler sonunda araştırmaya katılan hem öğretmen adaylarının hem ortaokul öğrencilerinin somut olmayan kültürel varlık ve bavul müze temasına ait söz varlıklarının pozitif yönde yüksek düzeyde arttığı tespit edilmiştir. Ortaokul öğrencileri çoğunlukla Abdalın Bavulu gezici müzesinin ilgi çekici, eğlenceli ve öğretici olduğunu belirtirlerken bazı öğrenciler Abdalın Bavulu etkinliklerinin ortak kültürel mirasın sadece yakın çevremiz için değil tüm dünya için önemini hatırlatması noktasında çekimser görüş bildirmişlerdir. Öğrenciler bavul içindeki enstrümanları çok beğendiklerini sürecin eğlenirken öğreten etkinlikler barındırmasının yeni kelimeler öğrenmelerine yaradığını vurgulamışlardır. Garip kitinde yer alan Abdalın Albümü ve Gıygıdı kitinde yer alan Türkümü Tamamlıyorum etkinlikleri öğrencilerin en çok beğendikleri etkinlikler olmuştur. Başka bir bavul müze olsa teması ne olmasını istersiniz sorusuna ise öğrenciler kültür-sanat, spor, tarih ve önemli şahsiyetler kategorilerinde talepte bulunmuşlardır. Katılımcı ortaokul öğrencilerinin çoğunluğu tarafından beğenilen bavul müzeye yönelik az da olsa bir sonraki uygulamayı yenileyecek eleştiriler de yapılmıştır; şarkıların yarıda kesilmemesi, etkinlik sürelerinin uzatılması, grup çalışmalarında daha az sayıda öğrenci ile çalışılması, bavul içindeki nesnelere daha uzun süre temasta bulunmak istemeleri gibi. Bavul müzeyi tasarlayan sosyal bilgiler öğretmen adayları, uygulamanın yapıldığı ortaokul öğrencileri ve onların sosyal bilgiler derslerini yürütülen sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda elde edilen bulgular Abdalın Bavulu gezici bavul müzesinin planlanan tasarım aşamasındaki hedeflerine ulaştığını ve sosyal bilgiler eğitiminde yardımcı bir eğitim materyali olarak kullanılabileceğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bavul Müze, Abdal, Kırşehir, Kültürel Miras, Sosyal Bilgiler

Portable Museum, Shareable Knowledge: Suitcase Opening to 2209-A

Çağrı Öztürk Demirbaş ^{1,*}, Emine Çoban ¹ & Aslıgül Nazlı Altuntaş ¹

Abstract

Museums play a vital role in preserving cultural heritage, raising awareness, and ensuring the continuity of collective memory. However, access to museums may be limited due to transportation, disability, illness, age, or economic constraints. In such cases, mobile museums serve as accessible educational tools. This study aimed to develop a mobile suitcase museum titled *Abdalın Bavulu*, aligned with the achievements of the middle school social studies curriculum in Kırşehir, Türkiye. Designed by prospective social studies teachers, the suitcase museum was implemented in secondary schools and evaluated through the perspectives of both the teacher candidates and 7th grade students.

The *Abdalın Bavulu* mobile museum includes four activity kits: **Gıygıdı**, **Teber**, **Denk**, and **Garip**, and was created under the theme *Common Heritage* with the motto “*I carry my museum with me.*” The research was conducted using qualitative methods, involving 17 teacher candidates, 94 students, and 4 teachers. Data were collected via pre- and post-tests on vocabulary related to intangible cultural heritage and a final evaluation form. Findings indicate a significant improvement in students’ and teacher candidates’ understanding of cultural concepts. Students found the museum engaging, educational, and enjoyable, highlighting activities like *Türkümü Tamamlıyorum* and *Abdalın Albümü*. Suggestions for improvement included extending activity durations and allowing more interaction with museum objects.

Overall, the *Abdalın Bavulu* project successfully met its educational goals and demonstrated potential as a supplementary material in social studies education.

Keywords: Suitcase Museum, Abdal, Kırşehir, Cultural Heritage, Social Studies

**2010-2024 Yılları Arasında Türkiye'de Sosyal Bilgiler Dersi Kapsamında Müze Eğitime Yer Veren
Tezlerin İncelenmesi**

Caner Tıraş ^{1,*} & Hilal Keski ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
caner_tiras@hotmail.com

Özet

Ortaokul programları arasında Sosyal Bilgiler dersi birçok disiplinin bir araya gelmesiyle oluşmaktadır. Bu disiplinlerden biriside tarihtir. Tarih disiplinini orta okul öğrencileri için somutlaştırabilmek, kültürel miras bilincinin oluşmasına ve öğrenme motivasyonunun artmasını sağlayabilmek için müze eğitimi ve sanal müze uygulamasına Sosyal Bilgiler dersi içerisinde daha fazla yer verilmesi gerekmektedir. Bu çalışma, 2010-2024 yılları arasında Türkiye'de yayımlanmış sosyal bilgiler dersi kapsamında müze eğitime odaklanan yüksek lisans ve doktora tezlerini betimsel içerik analizi yöntemiyle incelemeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda, YÖK Ulusal Tez Merkezinin veri tabanından elde edilen "müze eğitimi, sosyal bilgiler ve sanal müze" gibi anahtar kelimelerle taranan ve belirli dahil etme kriterlerine uygun 15 tez araştırmaya dahil edilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak Albayrak tarafından geliştirilen yayın sınıflama formu kullanılmış ve elde edilen veriler frekans ve yüzde hesaplamaları ile tablolar halinde oluşturulmuştur. Çalışmanın temel amacı, bu tezlerin künye bilgilerini, yıllara göre dağılımlarını, konu alanlarını, kullanılan araştırma yöntemlerini, veri toplama araçlarını, örneklem büyüklüklerini, veri analiz yöntemlerini ve enstitü/üniversite dağılımlarını belirleyerek, alanda yapılan çalışmaların genel eğilimini ortaya koymak ve gelecekteki araştırmalara rehber olmaktır. Elde edilen bulgular, müze eğitiminin sosyal bilgiler eğitimindeki önemini vurgulamakta ve bu alanda daha fazla doktora çalışması yapılmasının gerekliliğini ortaya koymaktadır. Ayrıca, Sosyal bilgiler derslerinde ve sosyal bilgiler öğretim programlarında müze ve sanal müze ziyaretlerine daha fazla yer verilmesi ve müze eğitiminin etkili bir şekilde uygulanabilmesi için öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitimlerin yaygınlaştırılması önerilir.

Anahtar Kelimeler: SOSYAL BİLGİLER, MÜZE EĞİTİMİ, SANAL MÜZE, BETİMSSEL İÇERİK ANALİZİ

Examination of Theses Including Museum Education in the Social Studies Course in Türkiye Between 2010-2024

Caner Tıraş ^{1,*} & Hilal Keski ¹

Abstract

The Social Studies course, which is included in secondary school programs, is formed by the coming together of many disciplines. One of these disciplines is history. In order to make the discipline of history concrete for secondary school students, to create cultural heritage awareness and to increase learning motivation, museum education and virtual museum applications should be given more place in the Social Studies course. This study aims to examine the master's and doctoral theses focusing on museum education within the scope of the social studies course published in Türkiye between 2010-2024 using the descriptive content analysis method. Accordingly, 15 theses that were scanned with keywords such as "museum education, social studies and virtual museum" obtained from the database of the National Thesis Center of the Council of Higher Education and that met inclusion criteria were included in the study. The publication classification form developed by Albayrak was used as the data collection tool in the study and the obtained data were formed in tables with frequency and percentage calculations. The main purpose of the study is to reveal the general trend of studies in the field and to guide future research by determining the identity information of these theses, their distribution by year, subject areas, research methods used, data collection tools, sample sizes, data analysis methods and institute/university distribution. The findings emphasize the importance of museum education in social studies education and reveal the need for more doctoral studies in this field. In addition, it is recommended that museum and virtual museum visits be given more place in social studies courses and social studies curricula and in-service training for teachers be expanded to enable effective implementation of museum education.

Keywords: SOCIAL STUDIES, MUSEUM EDUCATION, VIRTUAL MUSEUM, DESCRIPTIVE CONTENT ANALYSIS

Sınırları Aşan Kimlik: Ahıska Türklerinin Türkiye’deki Yerleşim Dinamikleri

Muhammed Özden ^{1,*} & Erdem Yavuz ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı Erzincan Binali Yıldırım University
mhmmmdzdn@gmail.com

Özet

Ahıska, yüzyıllarca Türk egemenliğinde kalan ve günümüzde Gürcistan sınırlarında yer alan bir bölgenin adıdır. Ahıska Türkleri 1944 yılında Sovyetler Birliği tarafından yaşadıkları yerden sürgün edilerek günümüzde Türkiye, Kazakistan, Özbekistan, Azerbaycan, Gürcistan, Ukrayna, Kırgızistan, Rusya Federasyonu, ABD başta olmak üzere dünyanın farklı coğrafyalarında vatanlarına hasret bir şekilde yaşamlarını sürdüren bir Türk topluluğudur. Ahıska Türklerinin Türkiye’ye gelişi, özellikle 1990’lardan itibaren hız kazanmış ve hem kendi imkanları hem de Türkiye Cumhuriyeti’nin politikalarıyla Türkiye’nin çeşitli illerine yerleşmişlerdir. Bu çalışma, Ahıska Türklerinin Türkiye’deki coğrafi dağılımını ve yerleşim dinamiklerinin betimlenmesi ve var olan durumun yorumlanmasını amaçladığı için araştırma deseni nitel araştırma desenlerinden durum çalışmasıdır. Veri toplama yöntemi olarak doküman analizi kullanılmıştır. Doküman analizi yöntemi bir durum veya probleme ilişkin yazılı ve görsel materyallerin sistematik bir şekilde incelenmesini kapsayan bir araştırma yöntemidir. Bu yöntemle Ahıska Türklerinin Türkiye’de yerleştikleri bölgeler ve yerleşim dinamikleri ile ilgili çeşitli dokümanlar, veriler incelenmiş, sınıflandırılmış ve analizi yapılmıştır. Ahıska Türklerinin Türkiye’deki dağılımı hem devletin toplu konut idaresi (TOKİ) aracılığıyla yerleştirme politikaları hem de kendi sosyal ağları çerçevesinde şekillenmiştir. Özellikle Ukrayna iç savaşından sonra ülkemize yönelik Ahıska göçünün arttığı ve gelen bireylerin başta Erzincan Üzümlü, Bitlis Ahlat, İstanbul, Bursa, Antalya, İzmir, Elâzığ, Denizli gibi şehirlerde yoğunlaştığı fakat bunun yanı sıra birçok ilde Ahıskalı ailelerin yaşadığı görülmüştür. Türkiye’deki Ahıska Türklerinin nüfusuna ve dağılışına ilişkin resmi bir istatistik olmadığı çalışmanın bulguları arasındadır.

Anahtar Kelimeler: Ahıska, Göç, Nüfus

Identity Transcending Borders: The Dynamics of Settlement of Ahıska Turks in Turkey

Muhammed Özden ^{1,*} & Erdem Yavuz ²

Abstract

Ahıska is the name of a region that remained under Turkish sovereignty for centuries and is now located on the borders of Georgia. The Ahıskan Turks were exiled from their homeland by the Soviet Union in 1944 and today they live in Turkey, Kazakhstan, Uzbekistan, Azerbaijan, Georgia, Ukraine, Kyrgyzstan, the Russian Federation, the USA and other parts of the world, longing for their homeland. The arrival of Ahıskan Turks to Turkey has gained momentum especially since the 1990s and they have settled in various provinces of Turkey with both their own means and the policies of the Republic of Turkey. Since this study aims to describe the geographical distribution and settlement dynamics of Ahıska Turks in Turkey and to interpret the current situation, the research design is a case study from qualitative research designs. Document analysis was used as data collection method. Document analysis method is a research method that involves the systematic examination of written and visual materials related to a situation or problem. With this method, various documents and data related to the regions where Ahıskan Turks settled in Turkey and settlement dynamics were examined, classified and analysed. The distribution of Ahıskan Turks in Turkey has been shaped both by the state's resettlement policies through the mass housing administration (TOKİ) and by their own social networks. It has been observed that Ahıska migration to our country has increased especially after the Ukrainian civil war and the incoming individuals are concentrated in cities such as Erzincan Üzümlü, Bitlis Ahlat, Istanbul, Bursa, Antalya, Izmir, Elâzığ, Denizli, but in addition, Ahıska families live in many provinces. It is among the findings of the study that there are no official statistics on the population and distribution of Ahıska Turks in Turkey.

Keywords: Ahıska, Migration, Population

Kültürel Miras Eğitime Katkısı Bağlamında Halk Eğitimi Merkezleri Faaliyetlerinin İncelenmesi:

Tokat Halk Eğitim Merkezi Örneği

Eser Irşı ^{1,*}, Sibel Yetkin ² & Vildan Çüycü ²

¹ Müdür Yardımcısı Tokat Halk Eğitim Merkezi

² Öğretmen Milli Eğitim Bakanlığı

eserirsi@hotmail.com

Özet

Kültürel Miras insanın binlerce yıllık yaşam deneyimlerinin günümüze ulaşmayı başarmış örnekleridir. Kültürel miras milli kimliğimizin, kültürümüzün, tarihimizin somut ve somut olmayan varlıkların ve değerlerin bütünüdür. Kültürel miras geçmişle günümüz arasında bir bağ kurarak yaşanan kültüre ve milli değerlerimize bağlılığı artırır. Bu anlamda kültürel mirasın gelecek nesillere geçişinde eğitim kurumlarının önemli bir yeri vardır.

Kültürel Miras eğitimi örgün eğitim programları içinde sosyal bilgiler başta olmak üzere farklı derslerin programları içinde yer almaktadır. Bu programlarda sınıf seviyesi ve derslere göre geleneksel sanatlar, oyunlar, edebi ürünlere, geleneklere ilişkin öğrenme çıktıları elde edilmeye çalışılmaktadır. Kültürel Mirasın gelecek nesillere aktarılmasında önemli olan; eğitimin diğer bir boyut da yaygın eğitim faaliyetleri kapsamındaki eğitim sürecidir. Halk Eğitim Merkezleri kurs ve sosyal faaliyetleri ile toplumun farklı kesimlerine kültürümüzün unsurlarının ulaşması sağlanmaktadır. Halk Eğitim Merkezleri hem örgün eğitim dönemindeki öğrencilere, hem de yetişkin eğitimi kapsamındaki bireylere kültürümüzü tanıtan, yaşatan ve aktaran bir misyon edinmiştir. Bu araştırmanın amacı Halk Eğitimi Merkezlerinin eğitim faaliyetlerinin kültürel mirasın eğitiminde ne yönde katkı sağladığını belirlemektir. Örneklem olarak Tokat Halk Eğitim Merkezi çalışmaları ele alınmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi ve gözlem yöntemleri kullanılmıştır. Kültürel miras bağlamında yaşam boyu öğrenme faaliyetleri incelendiğinde bu alanda 700'ün üzerinde kurs türü bulunduğu, ilimizde bu kursların özellikle yetişkin öğrenenler tarafından yoğun talep gördüğü, örgün eğitim açısından da kültürel mirasın aktarılmasında Halk Eğitim merkezinin faaliyetleri olduğu bu açıdan sosyal bilgiler dersine ait öğrenme süreçlerini de desteklediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kültür, Sosyal Bilgiler, Yaygın Eğitim

Examining the Activities of Public Education Centers in the Context of Cultural Heritage Education: The Example of Tokat Public Education Center

Eser Irşı ^{1,*}, Sibel Yetkin ² & Vildan Çüycü ²

Abstract

Cultural Heritage is the examples of thousands of years of human life experiences that have survived to the present day. Cultural heritage is the totality of our national identity, culture, and history, tangible and intangible assets and values. Cultural heritage establishes a connection between the past and the present, increasing commitment to the culture and national values experienced. In this sense, educational institutions have an important place in the transfer of cultural heritage to future generations. Cultural Heritage education is included in the programs of different courses, especially social studies, within formal education programs. In these programs, learning outcomes related to traditional arts, games, literary works, and traditions are tried to be obtained according to the class level and courses. Another dimension of education that is important in the transfer of Cultural Heritage to future generations is the education process within the scope of non-formal education activities. Public Education Centers ensure that the elements of our culture reach different segments of society with their courses and social activities. Public Education Centers have adopted a mission to introduce, sustain, and transmit our culture to both students in formal education and individuals within the scope of adult education. The purpose of this research is to determine how the educational activities of Public Education Centers contribute to the education of cultural heritage. The studies of Tokat Public Education Center were taken as a sample. Document analysis and observation methods from qualitative research methods were used in the research. When lifelong learning activities were examined in the context of cultural heritage, it was concluded that there were over 700 types of courses in this field, that these courses were in high demand especially by adult learners in our province, and that the activities of the Public Education Center were also in the transfer of cultural heritage in terms of formal education.

Keywords: Culture, Social Studies, Non-formal Education

İstiklal Marşı'nın söylemine dair öğretmen adaylarının farkındalık düzeyi.

Ünal Aldemir

Türkçe Öğretmenliği Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
unal.aldemir@erdogan.edu.tr

Özet

İstiklal Marşı, Türk milletinin bağımsızlık ve istiklal mücadelesini simgeleyen, tarihsel, kültürel ve toplumsal bağlamda derin anlamlar barındıran bir metindir. Ulusal kimliğin oluşumunda ve milli birlik bilincinin güçlendirilmesinde önemli bir işlevi olan bu marş, yalnızca törensel bir ritüel olarak değil, aynı zamanda değer aktarımı açısından da önemli bir eğitim aracıdır. Bu metin, şüphesiz bir mesaja, bir söyleme sahiptir. Ancak gözlemler, özellikle eğitim kurumlarında İstiklal Marşı'nın çoğu zaman mekanik bir tekrar hâlinde söylendiğini, anlam ve duygu boyutunun arka planda kaldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, öğretmen adaylarının söylem farkındalığı düzeyinin incelenmesini gerekli kılmaktadır. Zira öğretmen adayları, ileride milli değerlerin taşıyıcısı ve aktarıcısı olacak bireylerdir.

Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının İstiklal Marşı'nın söylemine ilişkin farkındalık düzeylerini belirlemek; söylem, anlam ve duygusal aktarım bağlamında bu farkındalığın nasıl şekillendiğini analiz etmektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseni kullanılmıştır. Çalışma grubunu, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanacak ve içerik analizi yöntemiyle çözümlenecektir.

Çalışma öğretmen adaylarının milli marşımız olan ve çokça okunan İstiklal Marşı'nın söylemine dair farkındalık düzeyini ortaya koyacak olması, İstiklal Marşı'nın aktarmak istediği söyleme dair bir çerçeve çizecek olması, algılanan söylem ile gerçekte var olan söylemin örtüşme derecesini ortaya koyacak olması bakımından değerlidir.

Anahtar Kelimeler: İstiklal Marşı, özetleme becerisi, söylem

Preservice Teachers' Awareness of the Discourse of the *İstiklal Marşı* (Turkish National Anthem)

Ünal Aldemir

Abstract

The *İstiklal Marşı* (Turkish National Anthem) is a text that symbolizes the Turkish nation's struggle for independence and sovereignty, carrying profound meanings in historical, cultural, and social contexts. It plays a vital role in the formation of national identity and the reinforcement of national unity consciousness. Beyond being a ceremonial ritual, the anthem also serves as a significant educational tool for the transmission of values. Undoubtedly, this text conveys a message—a discourse. However, observations indicate that, particularly within educational institutions, the *İstiklal Marşı* is often recited in a mechanical and routine manner, with its semantic and emotional dimensions being largely overlooked. This situation necessitates the examination of prospective teachers' awareness levels regarding the discourse of the anthem, as they will be the future transmitters and representatives of national values.

The aim of this study is to determine the awareness levels of prospective teachers regarding the discourse of the *İstiklal Marşı* and to analyze how this awareness is shaped in terms of discourse, meaning, and emotional expression. A qualitative research design, specifically the phenomenological approach, has been adopted for this study. The study group consists of pre-service teachers enrolled at the Faculty of Education, Recep Tayyip Erdoğan University. Data will be collected through semi-structured interview forms and analyzed using content analysis techniques.

This study is valuable in that it reveals the level of awareness prospective teachers have toward the discourse of the *İstiklal Marşı*, which is frequently recited as our national anthem; provides a framework for the intended message embedded in the anthem; and examines the extent to which the perceived discourse aligns with the actual discourse conveyed by the text.

Keywords: *İstiklal Marşı* (Turkish National Anthem), summarization skill, discourse

5. sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabının Somut Kültürel Miras Bağlamında İncelenmesi

Arzu Cantürk ^{1,*} & Mehmet Akpınar ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Trabzon Üniversitesi

cntrk.arzu@gmail.com

Özet

Kültürel miras, toplumların geçmişten günümüze tarihi bir birikim sonucunda kuşaktan kuşağa aktardığı değerler veya unsurlar bütünü olarak tanımlanmaktadır. Bu miras, literatürde genellikle somut veya somut olmayan kültürel miras olmak üzere iki başlıkta sınıflandırılmaktadır. Somut olmayan kültürel miras, sözlü gelenekler, anlatımlar, ritüeller, bilgi, beceri, gösteri ve el sanatları gibi mânevi olan kaynakları; somut kültürel miras ise zaman ve mekân açısından fiziksel olarak var olan daha çok maddi kaynakları kapsamına almaktadır. Bu maddi kaynaklar, tarihi mekânlar, arkeolojik sit alanları, anıtlar, yapı grupları, sanatsal ve mimari eserler ile diğer maddi kalıntılar olarak ifade edilebilir. Her iki miras türü de, geçmişe ilişkin bilgi ve anlayışı derinleştirme, bir toplumun kimliğini oluşturma ve kültürel sürekliliğini sağlama noktasındaki öneminden dolayı korunması gerekli olan değerli kaynaklardır. Ancak somut kültürel miras, kültürel mirasın günlük hayatta en gözle görülür kısmını oluşturmaktadır. Bu miras, topluma ve bir toplumun geçmişine dair en belirgin izleri taşımaktadır. Bu bakımdan, somut kültürel mirasın yeni kuşaklara tanıtılması oldukça önemli bir konu olarak görülmektedir. Türk eğitim sisteminde, bilhassa sosyal bilgiler dersi öğretim programının bireylere somut kültürel mirası koruma bilinci ve bu mirasa yönelik farkındalık kazandırma noktasında önemli bir yere sahip olduğu ifade edilebilir. Sosyal bilgiler dersi öğretim programında kültürel mirasa yönelik içeriğin en somut karşılığı, sosyal bilgiler ders kitaplarında bir yansıma bulmaktadır. Bu ders kitaplarında somut kültürel mirasa yönelik farkındalık ve koruma bilinci oluşturmaya yönelik içerikler öğrenci düzeyine uygun bilgi, etkinlik ve görsel unsurlar aracılığıyla yapılandırılarak sunulmaktadır. Bu araştırmanın amacı, 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitabında somut kültürel miras unsurlarına yer verilme durumunun belirlenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenerek doküman incelemesine başvurulmuştur. Araştırmanın veri kaynağını, 2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne uygun olarak MEB tarafından hazırlanan 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitapları (1 ve 2. kitap) oluşturmaktadır. Verilerin incelenmesinde, nitel veri analiz yaklaşımlarından biri olan betimsel analizden yararlanılmıştır. Araştırmada, somut kültürel mirasa yönelik içerik ve kapsam söz konusu ders kitaplarında yer verilen her bir başlık dikkate alınarak derinlemesine incelenmeye çalışılmıştır. Verilerin analiz süreci devam etmekte olup bulgu, sonuç ve önerilere tam metin içerisinde yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Maarif Modeli, somut kültürel miras, sosyal bilgiler ders kitabı, sosyal bilgiler dersi.

An Analysis Of The 5th Grade Social Studies Textbook In The Context Of Tangible Cultural Heritage

Arzu Cantürk ^{1,*} & Mehmet Akpınar ²

Abstract

Cultural heritage is defined as the entirety of values or elements that societies transmit from generation to generation as a result of historical accumulation. In the literature, this heritage is commonly classified under two main categories: tangible and intangible cultural heritage. Intangible cultural heritage includes non-physical resources such as oral traditions, expressions, rituals, knowledge, skills, performances, and handicrafts. On the other hand, tangible cultural heritage comprises primarily material resources that have a physical presence in time and space. These include historical sites, archaeological areas, monuments, groups of structures, artistic and architectural works, and other physical remains. Both types of heritage are considered valuable resources that must be preserved due to their critical role in deepening understanding of the past, forming collective identity, and ensuring cultural continuity. However, tangible cultural heritage constitutes the most visible and observable aspect of heritage in everyday life. It carries the most distinct traces of a society and its historical background. Therefore, introducing tangible cultural heritage to younger generations is regarded as a matter of great importance. In the context of the Turkish education system, the social studies curriculum holds a significant position in fostering students' awareness and sense of responsibility toward the preservation of tangible cultural heritage. The most concrete reflection of the curriculum content related to cultural heritage can be observed in social studies textbooks. These textbooks are structured with age-appropriate information, activities, and visual materials designed to promote awareness and preservation of tangible cultural heritage. The aim of this study is to examine the extent to which tangible cultural heritage elements are included in the 5th grade social studies textbook. A qualitative research design was adopted, and document analysis was employed as the data collection method. The data source consists of the 5th grade social studies textbooks (Volumes 1 and 2) prepared by the Ministry of National Education (MoNE) in accordance with the 2024 The Century of Türkiye education model. For data analysis, descriptive analysis, a common approach in qualitative research, was utilized. The study aims to conduct an in-depth examination of the tangible cultural heritage content in the textbooks by evaluating each relevant section. The data analysis process is ongoing; findings, conclusions, and recommendations will be presented in the full text.

Keywords: 2024 The Century of Türkiye education model, tangible cultural heritage, social studies textbook, social studies education

Özbek ve Türk Kahraman Tipi: Eğitimde Kullanımı ve Karşılaştırmalı Bir Bakış

Hüseyin Mertol ^{1,*}, Nazirova Guzal Malikovna ², Nurkhan Anvarovna Sultonova ³, Sayyorakhan Khaliljon Juraeva ³ & Dildorakhan Hasanova ⁴

¹ Coğrafya Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

² Okul Öncesi Öğretmenliği Özbekistan Kokand Pedagoji Üniversitesi

³ Okul Öncesi Öğretmenliği Kokand Pedagoji Üniversitesi

⁴ Okul Öncesi Öğretmenliği Kokand Devlet Pedagoji Enstitüsü

huseyin.mertol@gop.edu.tr

Özet

Masallar, çocukların hayal dünyasını besleyen, değer aktarımını sağlayan ve sözlü kültürün kuşaktan kuşağa taşınmasına hizmet eden önemli araçlardır. Özellikle Türk dünyasında masallar, sadece eğlence değil, eğitim amacı da taşır. Bu anlatılarda yer alan kahraman figürleri ise çocuklar için rol model niteliğindedir. Bu bildiride, Özbek ve Türk masallarındaki kahraman tiplerinin karşılaştırılması yapılacak; bu figürlerin eğitsel işlevleri incelenecektir. Türk masallarında kahraman genellikle idealize edilmiştir: dürüst, çalışkan, cesur ve yardımseverdir. Keloğlan gibi karakterler, fiziksel olarak güçlü olmasalar bile zekâları ve temiz kalpleri sayesinde başarıya ulaşır. Bu durum, çocuklara içsel gücün ve erdemin önemini öğretir. Özbek masallarında ise kahraman daha çok halkın içinden, zeki ve esprili bir tiptir. Aldar Köse gibi karakterler, çoğu zaman baskıcı ya da haksız güç odaklarını zekâ yoluyla alt eder. Bu figür, çocuklara eleştirel düşünmeyi, adaleti sorgulamayı ve sözlü ifade gücünü kazandırır. Her iki anlatı geleneği de eğitimde yaratıcı drama, değerler eğitimi, okuma-anlama ve dil becerileri geliştirme amacıyla kullanılabilir.

- **Türk masallarında** kahramanlar, öğrencilere bireysel gelişim, erdemli davranış ve sabır gibi değerleri kazandırmada etkilidir.
- **Özbek masalları** ise mizah, eleştirel bakış ve empati gibi sosyal-duygusal öğrenmeyi destekleyen unsurlar taşır.

Örneğin, Keloğlan'ın zekâsıyla kralı kandırdığı bir masal öğrencilerle canlandırıldığında, çocuklar hem yaratıcı düşünme hem de toplumsal roller üzerine düşünme fırsatı bulurlar. Aldar Köse'nin haksız zenginleri kandırdığı masallar ise adalet, eşitlik ve halkın sesi olma temasını işler. Özellikle Türk Masallarındaki Kahraman Özbek Masallarındaki Kahraman Temsil İdeal birey, halkın kahramanı Zeki, halkın sesi, muhalif Yöntem Erdem, sabır, mücadele Zekâ, mizah, aldatma Eğitsel İşlev Değer aktarımı, ahlak Eleştirel düşünce, toplumsal farkındalık Duygu Durumu Ciddi, sabırlı Neşeli, kurnaz Kullanım Alanı Değerler eğitimi, drama Eleştirel düşünme, mizah analizi. Bu tablo, her iki anlatı geleneğinin sınıf ortamında nasıl farklı amaçlarla kullanılabileceğini açıkça göstermektedir. Özbek ve Türk masallarındaki kahraman figürleri, farklı kültürel bağlamlara ait olsalar da eğitsel açıdan büyük potansiyele sahiptir. Türk masallarında ideal kahraman tipiyle öğrencilerin kişisel gelişimi desteklenirken, Özbek masallarındaki mizahi ve sorgulayıcı karakterler sosyal bilinç ve empati duygusunu besler. Her iki geleneğin birlikte kullanımı, öğrencilere çok boyutlu düşünme ve farklı bakış açılarını değerlendirme becerisi kazandırır.

Anahtar Kelimeler: Masal Kahraman tipi Eğitimde kullanım

The Hero Figure in Uzbek and Turkish Folktales: Educational Use and a Comparative Perspective

Hüseyin Mertol ^{1,*}, Nazirova Guzal Malikovna ², Nurkhan Anvarovna Sultonova ³, Sayyorakhan Khaliljon Juraeva ³ & Dildorakhan Hasanova ⁴

Abstract

Folktales are significant tools that nourish children's imagination, convey values, and preserve oral cultural heritage across generations. In the Turkic world, tales serve not only as entertainment but also as instruments of education. The hero figures in these stories often serve as role models for children. This paper compares the hero figures in Uzbek and Turkish folktales and explores their educational functions. In Turkish folktales, the hero is typically idealized: honest, hardworking, brave, and helpful. Characters like Keloğlan may not be physically strong, but they succeed through intelligence and kindness. This teaches children the value of inner strength and virtue. In Uzbek tales, the hero is often witty and humorous, someone from among the people. Characters such as Aldar Kōse frequently outsmart oppressive or unjust figures, symbolizing the wisdom and resilience of ordinary people. These heroes foster critical thinking, justice awareness, and verbal expression in children. Both storytelling traditions can be effectively used in education through creative drama, values education, reading comprehension, and language development.

- In **Turkish folktales**, the hero supports the teaching of personal growth, virtuous behavior, and perseverance.
- In **Uzbek folktales**, humor, critical thinking, and empathy are more prominent, supporting socio-emotional learning.

For example, acting out a tale where *Keloğlan tricks a king* allows students to engage in role play and reflect on social roles and moral dilemmas. Similarly, *Aldar Kōse's tales*, where he deceives greedy rich men, provide an opportunity to discuss themes of justice and fairness.

This comparison highlights how both traditions can serve different but complementary purposes in educational contexts. Hero figures in Uzbek and Turkish folktales reflect their unique cultural settings and hold great potential in education. While Turkish tales emphasize the ideal character and internal growth, Uzbek tales present more socially aware, humorous, and intellectually sharp characters. Using both traditions together enriches the classroom experience, allowing students to develop multidimensional thinking and cultural awareness.

The integration of folktales into education supports not only literary skills but also character education, critical thinking, and cultural continuity. Hero figures in Uzbek and Turkish tales, under the guidance of an educator, serve as powerful tools in shaping children's personal and social development. Therefore, their thoughtful inclusion in curricula contributes significantly to both value transmission and intercultural understanding.

Keywords: Folktale Hero figure Educational use

Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Dersleri 2024 Öğretim Programlarında Okuryazarlık Becerileri

Yakup Oflar

Sınıf Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı
yakupoflar@gmail.com

Özet

Öğretim programları, eğitim kurumlarının öğrencilere aktarmayı planladığı bilgi, beceri ve değerleri ihtiva eden planlar ve kılavuzlardır. Genellikle eğitim politikalarının belirlediği hedefler doğrultusunda, nelerin öğretileceği, nasıl öğretileceği ve nasıl değerlendirilecekleri hususlarında içeriklere sahiptir. Okuryazarlık becerileri de programlar dâhilinde verilen içeriklerdendir. Okuryazarlık becerileri, bireyin yazılı, sözlü ve görsel dili anlama, anlamlandırma, yorumlama, kullanma, değerlendirme ve etkili bir şekilde ifade etme ve yeni çıktılar oluşturma yeteneği olarak ifade edilmektedir.

Bu çalışmanın amacı okuryazarlık kavramının betimlemesini yaparak 2024 Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler öğretim programlarında okuryazarlık becerilerinin ne seviyede kullanıldığını tespit etmektir. Çalışmada, 2024 Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler dersleri öğretim programlarında okuryazarlık becerilerine yer verilme durumları, nitel araştırma yöntemlerinden olan, betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Bu bağlam içerisinde okuryazarlık becerilerinin Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler dersleri öğretim programlarının öğrenme alanlarında ve öğrenme çıktıları ve süreç bileşenlerinde hangi seviyede yer aldığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışma, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli çerçevesinde 2024 yılında kabul edilen Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler dersleri Öğretim Programı ile sınırlandırılmıştır.

2024 öğretim programlarına dokuz (bilgi, dijital, finansal, görsel, kültür, Vatandaşlık, veri, sürdürülebilirlik, sanat) okuryazarlık becerisi dâhil edilmiştir. Bu becerileri, 2024 Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler dersleri öğretim programlarında “programlar arası bileşenler” kısmında yer almaktadır. Hayat Bilgisi derslerinde ilk üç sırada görsel okuryazarlığı (f:12), bilgi okuryazarlığı (f:4) ve dijital okuryazarlık (f:4) olduğu tespit edilmiştir. Sosyal Bilgiler derslerinde ise ilk üç sırada bilgi okuryazarlığı (f:24), görsel okuryazarlık (f:23) ve dijital okuryazarlık (f:22) olduğu tespit edilmiştir. Okuryazarlıklarla ilgili çalışmalar bireyle toplum ve bireyle gelecek arasında anlamlı ilişkilerin varlığını ortaya koymaktadır. Bu açıdan okullarda verilen okuryazarlık becerilerinin yeterliliği bireyleri dolayısıyla toplumları yaşadığımız dünya üzerindeki etkili birey, etkili toplum ve etkili nesiller oluşturulmasında olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okuryazarlık Becerileri, Hayat Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Öğretim Programı

Life Skills and Social Studies Courses 2024 Teaching Programmes Literacy Skills

Yakup Oflar

Abstract

Curricula are plans and guidelines that contain the knowledge, skills and values that educational institutions plan to impart to students. They generally include content on what will be taught, how it will be taught and how it will be assessed, in line with the objectives set by educational policies. Literacy skills are also part of the content provided in curricula. Literacy skills are defined as an individual's ability to understand, interpret, use, evaluate, and effectively express written, spoken, and visual language, as well as create new outputs.

The purpose of this study is to describe the concept of literacy and determine the level at which literacy skills are used in the 2024 Life Skills and Social Studies teaching programmes. In this study, the extent to which literacy skills are included in the 2024 Life Skills and Social Studies curriculum was analysed using the descriptive analysis method, which is one of the qualitative research methods. Within this context, it was attempted to determine the level at which literacy skills are included in the learning areas, learning outcomes, and process components of the Life Sciences and Social Studies curriculum. The study is limited to the Life Sciences and Social Studies curriculum adopted in 2024 within the framework of the Turkey Century Education Model.

Nine literacy skills (information, digital, financial, visual, cultural, citizenship, data, sustainability, and artistic) have been included in the 2024 curriculum. These skills are included in the 'cross-curricular components' section of the 2024 Life Sciences and Social Studies curriculum. In Life Sciences courses, visual literacy (f:12), information literacy (f:4) and digital literacy (f:4) were found to be the top three skills. In Social Studies courses, information literacy (f:24), visual literacy (f:23) and digital literacy (f:22) were found to be the top three skills. Studies on literacy reveal the existence of meaningful relationships between individuals and society and between individuals and the future. From this perspective, it is believed that the adequacy of literacy skills taught in schools will positively influence the formation of effective individuals, effective societies, and effective generations in the world we live in.

Keywords: Literacy Skills, Life Skills, Social Studies, Curriculum

Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Harita Okuryazarlığı Ölçeğinin Geliştirilmesi

Yasemin Gümüştay^{1,*} & Önder Eryılmaz¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Amasya Üniversitesi
228006512@ogrenci.amasya.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı ortaokul öğrencilerine yönelik geçerli ve güvenilir harita okuryazarlık ölçeğinin geliştirilmesidir. Ölçek 5’li likert tipli olarak geliştirilmiştir. “Hiç katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Kararsızım”, “Katılıyorum” ve “Tamamen Katılıyorum” seçeneklerinden oluşmaktadır. Ölçeğin taslağı oluşturulurken öncelikle madde havuzu oluşturulmuş ve maddeler iki ölçme değerlendirme, dört sosyal bilgiler, dört dil alanında uzman olmak üzere toplam 10 uzmana iletilmiştir. Uzman görüşleri Lawshe tekniğine göre analiz edilmiş ve maddeler değerlendirilmiştir. Ölçeğin kapsam geçerliliği için son olarak 14 kişi 5.Sınıf, 17 kişi 6. Sınıf, 13 kişi 7. sınıf ve 16 kişi 8.sınıftan olmak üzere toplam 60 öğrenciye deneme uygulaması yapılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliği için öncelikle Açıklayıcı Faktör Analizi uygulanmıştır. Açıklayıcı Faktör Analizi için alt, orta ve üst sosyo ekonomik düzeydeki ortaokullarının birer tane 5, 6, 7 ve 8. Sınıf şubelerinde öğrenim gören toplam 300 öğrenciden veri elde edilmiştir. Açıklayıcı Faktör Analizinde temel bileşenler analizi ve eğik döndürme yöntemi kullanılmıştır. Açıklayıcı Faktör Analizi sonucunda 22 maddeden oluşan dört faktörlü bir yapı ortaya çıkmıştır. Belirlenen yapıyı doğrulamak için Doğrulamalı Faktör Analizi yapılmıştır. Doğrulamalı faktör analizi için de farklı alt, orta ve üst sosyo ekonomik düzeydeki ortaokullarının birer tane 5, 6, 7 ve 8. Sınıf şubelerinde öğrenim gören toplam 300 öğrenciden veri elde edilmiştir. Elde edilen verilerin analizi sonucunda χ^2/df , CFI, SRMR ve RMSEA uyum indekslerinin kabul edilebilir ya da iyi uyum değerlerinde olduğu gözlemlenmiştir. Ölçeğin Cronbach’s Alpha iç tutarlılık katsayısının ise .88 olduğu görülmüştür. Tüm bu işlemler sonucunda ortaokul öğrencilerine yönelik toplam 22 madde ve 4 faktörden oluşan geçerli ve güvenilir harita okuryazarlığı ölçeği geliştirilmiştir. Geliştirilen bu ölçek ile araştırmacılar başta deneysel olmak üzere çeşitli araştırmalar tasarlayıp veri toplama aracı olarak harita okuryazarlığı ölçeğini araştırmalarında kullanabilirler.

Anahtar Kelimeler: Harita okuryazarlığı, ortaokul öğrencileri, ölçek

Development of Map Literacy Scale for Secondary School Students

Yasemin Gümüşay ^{1,*} & Önder Eryılmaz ¹

Abstract

The aim of this study is to develop a valid and reliable map literacy scale for middle school students. The scale was developed as a 5-point Likert-type scale. (Strongly disagree, Disagree, Undecided, Agree and Strongly Agree) While drafting the scale, an item pool was first created and the items were sent to a total of 10 experts, including two experts in measurement and evaluation, four experts in social studies, and four experts in language. Expert opinions were analyzed according to the Lawshe technique, the items were evaluated. Finally, for the content validity of the scale, 60 students (14 from 5th, 17 from 6th, 13 from 7th and 16 from 8th grades) were tested. For the construct validity of the scale, Exploratory Factor Analysis was first applied. For it, data were obtained from a total of 300 students studying in one 5th, 6th, 7th and 8th grade class each in lower, middle and upper socio-economic middle schools. Principal component analysis and oblique rotation method were used in this analysis. As a result of this analysis, a four-factor structure consisting of 22 items emerged. Confirmatory Factor Analysis was conducted to confirm the identified structure. For this analysis, data were obtained from a total of 300 students studying in the 5th, 6th, 7th and 8th grade classes of secondary schools at different lower, middle and upper socio-economic levels. As a result of the analysis of the obtained data, it was observed that χ^2/df , CFI, SRMR and RMSEA fit indices were at acceptable or good fit values. The Cronbach's Alpha internal consistency coefficient of the scale was .88. As a result of all these procedures, a valid and reliable map literacy scale consisting of 22 items and 4 factors was developed for the students. With this scale, researchers can design various studies, especially experimental studies, and use the map literacy scale as a data collection tool in their research.

Keywords: Map literacy, middle school students, scale

Öğretmen Adaylarının “Veri Okuryazarlığı” Algıları

Derya Kaya ^{1,*} & Fahri Kılıç ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
derya_c.e@hotmail.com

Özet

Bilgi çağında veri miktarı artıkça verileri okuma, anlama ve kullanma becerisi olarak tanımlanan veri okuryazarlığı kavramı ön plana çıkmaktadır. Bireyin verileri-bilgileri farklı biçimlerde okuma, anlama, değerlendirme, kullanma, becerilerini arttırmak önemli hale gelmiştir. Günümüzde veri okuryazarlığı yetkinliklerini tanımlamaya ve bunları destekleyecek girişimler geliştirmeye yönelik araştırmaların yapılması önem arz etmektedir. Bu araştırma, Sosyal Bilgiler ve Matematik öğretmenliği bölümlerinde okuyan öğretmen adaylarının ‘veri okuryazarlığı’ kavramına ilişkin sahip oldukları metaforları ortaya çıkarmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Metafor, bir kavram, olgu veya olayın, başka bir kavram, olgu veya olaya benzetilerek aktarılmasıdır. Metaforun özü; soyut kavramları somutlaştırarak anlatılmak istenen konuyu basitleştirmek ve öğrenmeyi kolaylaştırmaktır. Araştırmada nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde olgubilim(fenomenoloji) deseni kullanılmıştır ve araştırmada nitel araştırmaya uygun yöntemlerden olan amaçlı örnekleme yöntemine başvurulmuştur. Çalışma grubunu, 2024-2025 öğretim yılı bahar döneminde, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler ve Matematik öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören 150 öğretmen adayı oluşturmuştur. Araştırmanın verileri, öğretmen adaylarının ‘Veri okuryazarlığı ... gibidir, çünkü ... ’ şeklinde formu tamamlamalarıyla elde edilmiştir. Bu veriler içerik analizi tekniğiyle çözümlenmiştir. İçerik analizi nesnel, ölçülebilir, doğrulanabilir bilgilere ulaşmak amacıyla doküman, metin ve evrak gibi pek çok farklı materyali belli kurallar dahilinde değerlendirmeyi amaçlayan bir yaklaşımdır. Araştırma bulguları ve sonuçları üzerinde çalışmalar devam etmektedir. Araştırmanın sonuçları çerçevesinde öneriler geliştirilecektir

Anahtar Kelimeler: Metafor, Veri Okuryazarlığı, Sosyal Bilgiler Öğretmen Adayları, Matematik Öğretmen Adayları

Pre-service Teachers' Perceptions of “Data Literacy”

Derya Kaya ^{1,*} & Fahri Kılıç ¹

Abstract

As the amount of data increases in the information age, the concept of data literacy, defined as the ability to read, understand and use data, comes to the fore. It has become important to increase the individual's ability to read, understand, evaluate and use data and information in different ways. Today, it is important to conduct research to define data literacy competencies and develop initiatives to support them. This study was conducted to reveal the metaphors that pre-service teachers studying in the departments of Social Studies and Mathematics teaching have about the concept of 'data literacy'. Metaphor is the transfer of a concept, phenomenon or event by likening it to another concept, phenomenon or event. The essence of metaphor is to simplify the subject to be explained by concretizing abstract concepts and to facilitate learning. In the research, phenomenology design was used within the framework of qualitative research approach and purposeful sampling method, which is one of the methods suitable for qualitative research, was used in the research. The study group consisted of 150 pre-service teachers studying at Bolu Abant İzzet Baysal University Faculty of Education, Departments of Social Studies and Mathematics Teaching in the spring semester of the 2024-2025 academic year. The data of the study were obtained by the pre-service teachers completing the form as 'Data literacy is like ... because ...'. These data were analyzed by content analysis technique. Content analysis is an approach that aims to evaluate many different materials such as documents, texts and documents within certain rules in order to reach objective, measurable and verifiable information. Studies on the findings and results of the research are ongoing. Recommendations will be developed within the framework of the results of the research.

Keywords: Keywords: Metaphor, Data Literacy, Pre-service Social Studies Teachers, Pre-service Mathematics Teachers

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Küresel Sorunlara İlişkin Tutumları ile Vatandaşlık Okuryazarlığı Becerileri Arasındaki İlişki

Büşra Yılmaz ^{1,*} & Hatice Memişoğlu ²

¹ Sınıf Öğretmenliği 100. Yıl İlkokulu

² Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi/sosyal Bilgiler Ana Bilim Dalı Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
busraertugrul226@gmail.com

Özet

Sosyal bilgiler dersi bireylerin, dünya genelinde yaşanan çevresel, ekonomik, kültürel ve siyasi sorunları anlamalarını sağlarken, çözüm yolları üzerinde düşünmelerine katkıda bulunur. Küresel sorunlara ilişkin tutumlar, bireylerin çevre sorunları, insan hakları ihlalleri, göç, yoksulluk gibi dünya genelinde yaşanan meseleler hakkındaki duygu ve düşüncelerini ifade eder. Bu tutumlar, bireylerin küresel meselelere ne kadar duyarlı olduklarını ve bu sorunlara çözüm bulma konusunda ne kadar istekli olduklarını yansıtır. Vatandaşlık okuryazarlığı ise bireylerin hak ve sorumluluklarını bilme, toplumsal sorunlara duyarlılık gösterme, demokratik süreçlere katılma ve aktif bir vatandaş olarak hareket etme yeterliliklerini ifade eder. Küresel sorunlara ilişkin farkındalığı yüksek olan ve bu konuda olumlu tutumlar geliştiren bireyler, sorunların çözümüne yönelik destek verebilir ve çevresindeki insanları bu konuda bilinçlendirebilir. Bu tutumlar, bireyin vatandaşlık okuryazarlığını artırarak topluma daha bilinçli ve aktif bir şekilde katılmasına olanak tanır. Diğer yandan, küresel sorunlara duyarsız kalan ve olumsuz tutumlar sergileyen bireylerin toplumsal sorunlara kayıtsız kalmalarına neden olabilir. Bu tutumlar, bireylerin vatandaşlık okuryazarlığı düzeyini düşürebilir ve topluma aktif katılım sağlamalarını engelleyebilir. Bu nedenle, küresel sorunlara ilişkin tutumların güçlendirilmesi, vatandaşlık okuryazarlığı becerilerini artırmada önemli bir rol oynayabilir. Araştırmanın amacı sosyal bilgiler öğretmen adaylarının küresel sorunlara ilişkin tutumları ile vatandaşlık okuryazarlığı becerileri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın verileri 2024-2025 eğitim-öğretim yılında devlet üniversitesinde öğrenim gören 147 öğretmen adayından elde edilmiştir. Araştırmanın verileri Kan (2020) tarafından geliştirilen “Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Küresel Sorunlarla İlgili Tutum Ölçeği” ve Karadağ ve Kapusizoğlu (2022) tarafından geliştirilen “Vatandaşlık Okuryazarlığı Ölçeği” kullanılarak elde edilmiştir. Verilerin analizinde aritmetik ortalama, standart sapma, en düşük ve en yüksek puanlar, t testi, anova, pearson ve spearman korelasyon testi ve basit regresyon testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda küresel sorunlarla ilgili tutum ve vatandaşlık okuryazarlığı puanlarının ortalama değerinde olduğu belirlenmiştir. Vatandaşlık okuryazarlığının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği, küresel sorunlarla ilgili tutumların ise kadın öğretmen adayların lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Vatandaşlık okuryazarlığı puanlarının, vatandaşlık dersi alıp almama durumlarına ve küresel sorunlarla ilgili tutum ile vatandaşlık okuryazarlığı puanlarının sınıf seviyesine göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adaylarının küresel sorunlarla ilgili tutumları ile vatandaşlık okuryazarlıkları arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Küresel sorunlarla ilgili tutum puanlarının, vatandaşlık okuryazarlığı becerisi üzerinde pozitif ve anlamlı yordayıcısı olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Vatandaşlık Okuryazarlığı, Küresel Sorunlar, Beceri, Tutum, Sosyal Bilgiler

The Relationship Between Pre-service Social Sciences Teachers' Attitudes Towards Global Issues and Their Citizenship Literacy Skills

Büşra Yılmaz ^{1,*} & Hatice Memişoğlu ²

Abstract

The social studies course enables individuals to understand the environmental, economic, cultural and political problems experienced around the world and contributes to their thinking about solutions. Attitudes towards global issues express individuals' feelings and thoughts about global issues such as environmental problems, human rights violations, migration and poverty. These attitudes reflect how sensitive individuals are to global issues and how willing they are to find solutions to these problems. Citizenship literacy, on the other hand, refers to the competences of individuals to know their rights and responsibilities, to show sensitivity to social problems, to participate in democratic processes and to act as an active citizen. Individuals who have a high awareness of global problems and develop positive attitudes on this issue can support the solution of problems and raise awareness of the people around them. These attitudes increase the individual's citizenship literacy and allow him/her to participate in society in a more conscious and active way. On the other hand, individuals who are insensitive to global problems and exhibit negative attitudes may be indifferent to social problems. These attitudes may reduce the level of citizenship literacy of individuals and prevent them from actively participating in society. Therefore, strengthening attitudes towards global issues can play an important role in increasing citizenship literacy skills.

The aim of the study is to examine the relationship between pre-service social studies teachers' attitudes towards global issues and their citizenship literacy skills. Relational survey model was used in the study. The data of the study were obtained from 147 pre-service teachers studying at a state university in the 2024-2025 academic year. The data of the study were obtained by using the 'Social Studies Teacher Candidates' Attitude Scale on Global Issues' developed by Kan (2020) and the "Citizenship Literacy Scale" developed by Karadağ and Kapusizoğlu (2022). Arithmetic mean, standard deviation, lowest and highest scores, t test, anova, pearson and spearman correlation test and simple regression test were used in the analysis of the data.

As a result of the research, it was determined that attitudes towards global issues and citizenship literacy scores were above the average value. It was determined that citizenship literacy did not show a significant difference according to gender, while attitudes towards global issues showed a significant difference in favour of female pre-service teachers. It was concluded that citizenship literacy scores did not show a significant difference according to whether they took a citizenship course or not, and attitudes towards global issues and citizenship literacy scores did not show a significant difference according to grade level. It was determined that there was a positive and moderately significant relationship between pre-service teachers' attitudes towards global issues and citizenship literacy. It was found that attitude scores related to global issues were positive and significant predictors of citizenship literacy skills.

Keywords: Citizenship Literacy, Global Issues, Skills, Attitude, Social Studies

Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Mekânsal Okuryazarlık Açısından İncelenmesi

Kadir Karatekin ¹ & Turan Yiğit ^{2,*}

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Kastamonu Üniversitesi

² Doktora Öğrencisi Milli Eğitim Bakanlığı

trnygt.ty@gmail.com

Özet

Günümüz dünyasını anlamak ve anlamlandırmak için bireylerin çoklu okuryazar olmaları gerekmektedir. Çoklu okuryazarlıklardan birisi mekânsal okuryazarlıktır. Mekânsal okuryazarlık; bireylerin mekânla olan etkileşiminde onlara gerekli olan bilgi, beceri ve yeteneklerin kazandırıldığı bir hayat boyu öğrenme sürecidir. Bir mekân içinde varlığını devam ettirmek durumunda olan bireylerin, mekân ile olan karşılıklı etkileşimlerinde ihtiyaç duyacağı bilgi, beceri ve yetenekler okullarda bir takım dersler aracılığı ile kazandırılmaktadır. İlköğretimde bu derslerin başında sosyal bilgiler dersi gelmektedir. Çünkü sosyal bilgiler dersi bireyin sadece sosyal çevresiyle olan etkileşimini değil aynı zamanda fiziki çevresi ile olan etkileşimini de geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında ele alan bir derstir. Dolayısıyla mekânı tanımak, mekânın insana sunduğu imkânları öğrenmek, mekânı doğru kullanmak, mekânla barış içinde yaşamak kısaca sağlıklı bir insan-mekân etkileşimini sağlamak için mekânsal okuryazarlığın temellerinin sosyal bilgiler dersinde sağlam bir şekilde atılması gerekir. Bu temellerin atılmasında sosyal bilgiler öğretmenleri kadar sosyal bilgiler ders kitaplarının da önemli bir rolü bulunmaktadır. Bu noktada sosyal bilgiler ders kitaplarının mekânsal okuryazarlığı ne kadar desteklediğinin tespit edilmesi önem arz etmektedir. Bu araştırmanın amacı da sosyal bilgiler ders kitaplarının mekânsal okuryazarlık açısından incelemektir. Bu amaç için nitel araştırma desenlerinden özel durum çalışması tercih edilmiştir. Araştırmanın verileri doküman incelemesi yoluyla sosyal bilgiler dersinde okutulan 4, 5, 6 ve 7. Sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarından toplanmıştır. Verilerin analizinde ise içerik analizinden yararlanılmıştır. Ders kitapları; National Research Council (2006) tarafından belirlenen mekânsal bilgi, mekânsal düşünme ve hareket etme yolları ve mekânsal yetenek olmak üzere mekânsal okuryazarlığın üç bileşenine göre analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda sosyal bilgiler ders kitaplarında mekânsal okuryazarlığı oluşturan bileşenlerin dengeli olarak dağılmadığı, mekânsal okuryazarlığın bileşenlerinden en fazla mekânsal bilgi boyutuna en az ise mekânsal yetenek boyutuna yer verildiği görülmüştür. Araştırmanın sonuçlarına dayanarak sosyal bilgiler ders kitaplarında öğrencilerin mekânsal yeteneklerini geliştirecek içeriklerin daha fazla yer alması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mekânsal okuryazarlık, mekânsal düşünme becerisi, sosyal bilgiler, sosyal bilgiler ders kitabı.

Analysis of Social Studies Textbooks in Terms of Spatial Literacy

Kadir Karatekin ¹ & Turan Yiğit ^{2,*}

Abstract

In order to understand and make sense of today's world, individuals need to be multi-literate. One of the multi-literacies is spatial literacy. Spatial literacy is a lifelong learning process in which individuals are provided with the knowledge, skills and abilities they need in their interactions with space. The knowledge, skills and abilities that individuals who have to continue their existence in a space will need in their interactions with space are provided through a number of courses in schools. Social studies comes first among these courses in primary education. Because social studies is a course that addresses not only the individual's interaction with their social environment but also their interaction with their physical environment in the context of the past, present and future. Therefore, in order to get to know space, learn the opportunities that space offers to people, use space correctly, live in peace with space, in short, to ensure a healthy human-space interaction, the foundations of spatial literacy need to be laid firmly in social studies. Social studies textbooks have an important role in laying these foundations as much as social studies teachers. At this point, it is important to determine how much social studies textbooks support spatial literacy. The purpose of this research is to examine social studies textbooks in terms of spatial literacy. For this purpose, a special case study was preferred from qualitative research designs. The data of the research were collected from 4th, 5th, 6th and 7th grade social studies textbooks taught in social studies courses through document review. Content analysis was used in the analysis of the data. The textbooks; National Research It was analyzed according to the three components of spatial literacy determined by Council (2006), namely spatial knowledge, spatial ways of thinking and acting, and spatial ability. As a result of the research, it was seen that the components that constitute spatial literacy in social studies textbooks were not distributed evenly, and that the spatial knowledge dimension was given the most place and the spatial ability dimension the least place among the components of spatial literacy. Based on the results of the research, it is recommended that social studies textbooks include more content that will develop students' spatial abilities.

Keywords: Spatial literacy, spatial thinking skills, social studies, social studies textbook.

Öğretmen Adaylarının Gözüyle Reklamlara Başka Bir Pencereden Bakmak: Eleştirel Medya

Okuryazarlığı Uygulamaları

Pınar Tağrikulu

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Ondokuz Mayıs Üniversitesi

pinar.tagrikulu@omu.edu.tr

Özet

Eleştirel medya okuryazarlığı, toplumun her kesiminden bireyin özellikle öğretmenlerin sahip olması gereken en önemli becerilerdendir. Nitekim öğretmenler, öğrencileri medya iletilerinin olumsuz etkilerine karşı bilinçlendirebilecek bireylerdir. Bu çalışmada, üniversitede bir dönem boyunca alınan Seçmeli Medya Okuryazarlığı eğitiminin medya iletilerini eleştirel bir gözle incelemek üzerindeki katkılarını ortaya koymak amaçlanmaktadır. Bu amaçla Karadeniz Bölgesi'nde yer alan bir üniversitenin Eğitim Fakültesi'nde Seçmeli Medya Okuryazarlığı dersini bir dönem boyunca alan öğretmen adayları ile çalışma yürütülmüştür. Bu çalışma kapsamında, ele alınan bir reklam filminin, 14 maddelik reklam inceleme kriterleri doğrultusunda analiz edilmesi istenmiştir. 61 öğrencinin 15 grup oluşturarak hazırladığı çalışmaların ve yapılan analizlerin sınıf ortamında sunulması sağlanmaya çalışılmıştır. Daha sonra çalışmalar raporlandırılmış ve dosyalar halinde teslim alınmıştır. Veriler, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesine uygun olacak şekilde analiz edilmiştir. Öğretmen adaylarının ayakkabı, çikolata, akaryakıt, şampuan, süt, sıvıyağ, spor giyim markaları ile market, araba, alışveriş sitesi, havayolu firması reklam filmleri kapsamında analizlerini yaptıkları saptanmıştır. Öğretmen adaylarının reklam filmlerini, dönem boyunca aldıkları Seçmeli Medya Okuryazarlığı dersindeki öğrenmelerini işe koşarak ve eleştirel medya okuryazarı bakış açısı ile analiz ettikleri saptanmıştır. İncelenen çalışmalarda, öğretmen adaylarının her bir soruyu eleştirel medya okuryazarı gözünden cevapladıkları dolayısıyla medya iletileri karşısında eleştirel bir bakış açısı yakalayabildikleri açıkça görülmektedir. Çalışmamızdan elde edilen veriler, hizmet öncesi dönemde Seçmeli Medya Okuryazarlığı dersini almanın medya iletilerini eleştirel bir göz ile değerlendirmek üzerinde son derece olumlu katkıları olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum, öğretmenlik yaşantısı boyunca öğrencilerini medya iletilerini doğru okumak ve anlamlandırmak noktasında yönlendirecek olan öğretmen adaylarına Seçmeli Medya Okuryazarlığı dersinin okutulmasının önemini ortaya koymaktadır. Buradan yola çıkılarak Eğitim Fakülteleri'nde verilen Seçmeli Medya Okuryazarlığı dersinin saatinin artırılmasının, tüm Anabilim Dalları'ndaki öğrencilerin bu dersi almak noktasında teşvik edilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir. Aynı zamanda Seçmeli Medya Okuryazarlığı derslerinde, medya iletilerinin uygulamalı şekilde analiz edilmesinin derste öğrenilenlerin pekiştirilmesini sağlayabileceği ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Eleştirel Medya Okuryazarlığı, Reklam Filmi Analizi, Öğretmen Adayları

Looking at Advertisements from Another Perspective Through the Eyes of Prospective Teachers: Critical Media Literacy Practices

Pınar Tağrikulu

Abstract

Critical media literacy is one of the most important skills that individuals from all parts of society, especially teachers, should possess. Indeed, teachers are the individuals who can raise awareness of students against the negative effects of media messages. In this study, it is aimed to reveal the contributions of the Elective Media Literacy education taken for a semester at the university on examining media messages with a critical eye. For this purpose, the study was conducted with pre-service teachers who took the Elective Media Literacy course for one semester at the Faculty of Education of a university located in the Black Sea Region. Within the scope of this study, a commercial film was asked to be analyzed in line with the 14-item commercial review criteria. 61 students formed 15 groups and tried to present their studies and analyzes in the classroom environment. The studies were then reported and received in files. The data were analyzed in accordance with document analysis, one of the qualitative research methods. It was determined that the pre-service teachers analyzed the advertisement films of shoe, chocolate, fuel oil, shampoo, milk, oil, sportswear brands and market, car, shopping site, airline company. It was found that the pre-service teachers analyzed the commercials with a critical media literate perspective by employing their learning in the Elective Media Literacy course they took during the semester. In the studies examined, it is clearly seen that the pre-service teachers answered each question from the perspective of a critical media literate person, thus they were able to capture a critical perspective in the face of media messages. The data obtained from our study reveals that taking the Elective Media Literacy course in the pre-service period has extremely positive contributions on evaluating media messages with a critical eye. This situation reveals the importance of teaching Elective Media Literacy course to pre-service teachers who will guide their students to read and make sense of media messages correctly throughout their teaching life. Based on this, it is thought that it would be appropriate to increase the hours of the Elective Media Literacy course given in Faculties of Education and to encourage students in all departments to take this course. At the same time, it can be stated that analyzing media messages in an applied way in Elective Media Literacy courses can reinforce what is learned in the course.

Keywords: Critical Media Literacy, Advertising Film Analysis, Prospective Teachers

2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı Becerilerinin İncelenmesi

Buse Özenç ^{1,*} & Hakan Önal ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Balıkesir Üniversitesi

² Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Balıkesir Üniversitesi
buseozenc61@gmail.com

Özet

Türkiye’de 2024 yılında yeniden yapılandırılan ve Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli olarak uygulanmaya başlayan öğretim programlarında, bireylerin zihinsel, duygusal, bedensel, sosyal ve manevi yönden gelişimlerini temele alan bütüncül bir yapısına vurgu yapılmıştır. Aslında bahsedilen bütünsel yapı, günümüzde birçok ülkenin kullandığı beceri temelli yaklaşımlardan ibaret bir sistemdir. Dolayısıyla bu sistemde öğrencinin sadece akademik başarısı değil, bütüncül bir gelişimi desteklemek için çeşitli beceriler de tanımlanmıştır. Bu becerilerden bir tanesi de hayat boyu öğrenme mantığının temelini oluşturan okuryazarlık becerileridir. Geçmişte sadece okuma ve yazma olarak tanımlanmış olan okuryazarlık becerisi, günümüzde tek seferlik bir eylem olmaktan çıkarılarak; iletişim, yorumlama, ilgi kurma ve dijital süreçler de dahil olmak üzere birçok temel alanı içerisine alacak şekilde genişletilmiştir. Maarif Modeli içerisinde tanımlanmış olan bu beceriler, Öğrenme Çıktısı Çerçevesi içerisinde kavramsal, fiziksel ve alan becerileri olarak kodlanırken; Programlar Arası Bileşenler içerisinde de sosyal-duygusal öğrenme becerileri ve okuryazarlık becerileri olmak üzere tanımlanmıştır. Bu beceriler; bilgi, kültür, vatandaşlık, veri, sanat, dijital, finansal, görsel ve sürdürülebilirlik okuryazarlığı olmak üzere dokuz başlık altında toplanmıştır. Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları kapsamında, sürdürülebilirlik eğitimleri de öğretim programlarına eklenmiştir.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim programı içerisindeki sürdürülebilirlik okuryazarlığı ile ilişkilendirilen öğrenme çıktılarının sayısı ile farkındalık, işlevsellik ve eylemselliğinin incelendiği bu çalışmada, sınıf seviyesi ve bilişsel alan düzeyi bakımından da değerlendirme yapılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi ile elde edilen verilere göre Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı içerisinde, sürdürülebilirlik okuryazarlığına altı yerde doğrudan atıf yapıldığı tespit edilmiştir. Bunların üç tanesi 4. Sınıf, üç tanesi de 5. Sınıf öğrenme çıktıları içerisinde yer almaktadır. 6 ve 7. Sınıflarda ise bu beceri alanına ait doğrudan bir atıf yapılmamıştır. Sürdürülebilirlik okuryazarlığının öğrencilere kazandırılmak istenildiği öğrenme çıktılarının, bilişsel alan bakımından üst düzey öğrenme alanlarına yönelik olduğu da tespitler arasındadır. Çalışma sonunda, bu becerilerin, öğretmenler tarafından etkinliklere nasıl aktarılacağına dair örnek uygulamalar sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Öğretim Programı, Sürdürülebilirlik, Okuryazarlık

An Analysis of Sustainability Literacy Competencies in the 2024 Social Studies Teaching Program

Buse Özenç ^{1,*} & Hakan Önal ²

Abstract

In Türkiye, the curricula restructured in 2024 and implemented under the name of the “Century of Türkiye Maarif Model” emphasize a holistic structure that prioritizes the cognitive, emotional, physical, social, and spiritual development of individuals. In fact, the so-called holistic structure represents a skills-based approach similar to those adopted by many countries today. Accordingly, the system defines a variety of competencies not only to enhance students’ academic success but also to support their comprehensive development. One of these competencies is literacy skills, which form the foundation of the concept of lifelong learning. While traditionally associated only with reading and writing, literacy has evolved from a one-time action into a broad set of skills encompassing communication, interpretation, connection-making, and digital processes. Within the Maarif Model, these skills are coded in the Learning Outcomes Framework as conceptual, physical, and domain-specific skills, and they are also categorized under the Interdisciplinary Components as social-emotional learning skills and literacy skills. These literacy competencies are grouped under nine headings: information, cultural, citizenship, data, artistic, digital, financial, visual, and sustainability literacy. In alignment with the United Nations Sustainable Development Goals, sustainability education has also been integrated into the national curriculum.

This study examines the number of learning outcomes associated with sustainability literacy in the Social Studies Curriculum, as well as their levels of awareness, functionality, and actionability. The analysis also includes an evaluation based on grade level and cognitive domain. According to data obtained through the document analysis method, one of the qualitative research techniques, six direct references to sustainability literacy were identified within the Social Studies Curriculum. Three of these references are found in the 4th-grade learning outcomes, and the other three are in the 5th grade. No direct reference to this competency area was found in the 6th and 7th grades. The study also revealed that the learning outcomes intended to foster sustainability literacy in students are predominantly aligned with higher-order thinking skills in the cognitive domain. At the end of the study, sample practices were presented to illustrate how these competencies could be integrated into classroom activities by teachers.

Keywords: Social Studies, Curriculum, Sustainability, Literacy

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı içerisindeki Bilgi Okuryazarlığı Becerisinin Sarmal Sistem Açısından İncelenmesi

Niyazi Kaya ¹ & Buse Özenç ^{2,*}

¹ Öğretim Üyesi Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Balıkesir Üniversitesi
buseozenc61@gmail.com

Özet

Türkiye’de geçmiş öğretim programlarında da yer alan okuryazarlık becerileri, 2024 yılında güncellenen programların da öncelikli hedefleri arasında yer almaktadır. Bu modelde okuryazarlık becerisi, öğrencinin yeni durumların farkında olarak kendisini bu durumlara uyarlayabilmesi, bunu yaparken de teknolojiyi amaçları doğrultusunda işlevsel olarak kullanabilmesi olarak tanımlanmıştır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli içerisindeki okuryazarlık becerilerine ait süreç bileşenlerinin öğrencilere kazandırılabilmesi için sırasıyla farkındalık, işlevsellik ve eylemsellik olmak üzere belirlenen üç düzey, öğrencilerin gelişimlerine uygun olması amacıyla sarmal bir yapıda tasarlanmıştır. Ancak bu sarmal süreç çoğu zaman eylemselliğe ulaşmadan işlevsellikte kalabilmektedir. Böyle durumlarda programdaki becerilerin kazandırılması ve yüksek bir farkındalık oluşturulması yeterli görülebilmektedir. Burada tanımlanan ve kurgulanan sistemin işleminde yine programda tanımlanmış olan becerilerin hedeflerinin anlaşılması ve öğrencilere kazandırılmaya çalışılması çok önemlidir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nde sistem düşüncesinin öğrencilere kazandırılmasına yönelik belirlenen okuryazarlık becerilerinin süreç bileşenlerinin öğrenme-öğretme sürecinde yapılan etkinliklerle bütünleştirilerek kullanılması gerekmektedir. Bu nedenle program kapsamında belirlenen öğrenme çıktılarına yönelik sınıf içinde ve dışında yapılacak olan tüm etkinliklerde uygun yerlere okuryazarlık süreç bileşenleri nüfuz ettirilerek okuryazarlık becerilerinin kazandırılması hedeflenmektedir. Bu hedefin nihai amacı ise çok yönlü bakış açısına sahip bireylerin yetiştirilmesidir.

Çalışmada, 2024 yılında güncellenen sosyal bilgiler dersi öğretim programındaki sistem okuryazarlığı içerisinde yer alan bilgi okuryazarlığının, öğrenme yaşantılarıyla nasıl bütünleştirilmeye çalışıldığı incelenmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi ile toplanan veriler, içerik analizi ile çözümlenerek yorumlanmaya çalışılmıştır. Bulgulara göre programda yer alan sistem okuryazarlığı içerisindeki toplam dokuz beceriden sadece üç tanesi tüm sınıf kademelerinde en çok başvuru alan üç beceriden birisi olarak görülmektedir. Programda, bilgi okuryazarlığı vurgusu yapan yerler incelendiğinde ise, sadece bilişsel alanın bilgi basamağına hitap etmeyip, bilgiyi anlamlandırma, sentezleme ve yapılandırma amacına uygun vurgular yapıldığı da tespit edilmiştir. Çalışma sonunda bilgi okuryazarlığının ders içi etkinliklere nasıl yansıtılabileceğine dair öneriler de sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Öğretim Programları, Sosyal bilgiler, okuryazarlık becerileri, bilgi okuryazarlığı

An Analysis of the Information Literacy Skill in the Century of Türkiye Maarif Model Social Studies Curriculum from a Spiral System Perspective

Niyazi Kaya ¹ & Buse Özenç ^{2,*}

Abstract

Literacy skills, which were also included in previous curricula in Türkiye, remain among the primary objectives of the programs updated in 2024. In this model, literacy is defined as the student's ability to become aware of new situations, adapt to them accordingly, and functionally use technology in line with their goals. Within the Century of Türkiye Maarif Model, the process components of literacy skills are structured around three sequential levels—awareness, functionality, and actionability—designed in a spiral format to align with students' developmental stages. However, this spiral progression often stagnates at the level of functionality without fully reaching actionability. In such cases, the acquisition of basic skills and the creation of a high level of awareness are often considered sufficient. The effective operation of the defined and structured system depends greatly on a clear understanding of the intended goals of the competencies outlined in the curriculum and the deliberate effort to instill these in students.

In the Century of Türkiye Maarif Model, the literacy skills aimed at instilling systems thinking in students must be integrated into the learning and teaching process through activities. Therefore, in all activities conducted both inside and outside the classroom, literacy process components should be embedded at appropriate points to ensure the development of literacy skills in line with the learning outcomes defined in the curriculum. The ultimate goal of this effort is to nurture individuals with a multifaceted perspective.

This study examines how information literacy, which is part of the systems literacy in the 2024 updated Social Studies Curriculum, is integrated into learning experiences. Data collected through document analysis, one of the qualitative research methods, was analyzed and interpreted using content analysis. According to the findings, out of the total nine competencies in the systems literacy section of the curriculum, only three are among the most frequently referenced competencies across all grade levels. When examining the sections of the curriculum that emphasize information literacy, it was found that they do not only address the cognitive domain's knowledge level but also highlight the goals of understanding, synthesizing, and structuring information. At the end of the study, recommendations for how information literacy can be reflected in classroom activities are also provided.

Keywords: Curriculum, Social Studies, Literacy Skills, Information Literacy

Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Yer Alan Coğrafya Okuryazarlık Kazanımlarının Uygulanabilirliği Hakkında Öğretmen Görüşleri

Betül Demir Gürdal ^{1,*} & Kibar Aktin ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Sinop Üniversitesi
dmrr_btll@hotmail.com

Özet

Bu çalışma, 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda yer alan ilköğretim 5, 6 ve 7. sınıf coğrafya okuryazarlık becerileriyle ilişkili kazanımların uygulanabilirlik düzeylerine ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji (olgubilim) deseni kullanılmıştır. Katılımcılar, 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Sinop İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı devlet okullarında görev yapan 19 Sosyal Bilgiler öğretmeninden oluşmaktadır. Katılımcılar, amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örneklemesiyle seçilmiştir. Veri toplama aracı olarak anket formu kullanılmış ve elde edilen veriler içerik analizi ve frekans analizi yöntemleriyle incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, öğretmenler SBDÖP'de yer alan 5, 6 ve 7. sınıf düzeyindeki coğrafya okuryazarlığı ile doğrudan ilişkili 19 kazanımdan 6'sının uygulanabilirliği hakkında olumsuz görüş bildirmişlerdir. Olumsuz görüşlerin ortak noktaları arasında; kazanımların öğrenci seviyesine uygun olmaması, soyut olması, ilgi çekici bulunmaması, güncel konularla ilişkilendirilememesi ve ders süresinin yetersizliği nedeniyle yeterince derinlemesine işlenememesi yer almaktadır. Ayrıca, coğrafi kavramların karmaşıklığı ve yaratıcı düşünme becerilerinin gerektirdiği kazanımlarda öğrencilerin özgün fikirler üretememesi de dile getirilmiştir. Öğretmenler, kazanımların gerçekleştirilebilirliğini artırmak için, öğrencilerin yaşadıkları doğal ve beşerî çevreyle, günlük yaşam deneyimleriyle ilişkili, somut ve ilgi çekici olmaları gerektiğini vurgulamışlardır. Bu sorunların üstesinden gelmek için öğrenci seviyesine uygun materyallerin kullanılması, harita okuryazarlık becerisinin kazandırılması, grafik düzenleyicilerin kullanımı, öğretim ilkelerine uygun öğretim yaklaşımları ve öğrenci merkezli, etkinlik temelli zengin öğrenme ortamlarının oluşturulması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu öneriler, coğrafya okuryazarlık becerilerinin daha etkili bir şekilde kazandırılmasına ve ilgili kazanımların uygulanabilirliğinin artırılmasına yardımcı olabilir. Ancak araştırma sonuçları bazı önemli kazanımların da güncellenmesine ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya; Coğrafya Okuryazarlığı; Sosyal Bilgiler Öğretim Programı; Sosyal Bilgiler Eğitimi

Teachers' Opinions on the Applicability of Geography Literacy Gains in the Social Studies Curriculum

Betül Demir Gürdal ^{1,*} & Kibar Aktin ¹

Abstract

This study aims to determine the opinions of teachers regarding the applicability of the geography literacy skills related outcomes in the 2018 Social Studies Curriculum for 5th, 6th, and 7th grades. The research employs the phenomenology (case study) design, a qualitative research method. The participants consist of 19 Social Studies teachers working in public schools under the Sinop Provincial Directorate of Atonal Education during the 2022-2023 academic year. Participants were selected using the convenience sampling method, one of the purposive sampling techniques. A survey form was used as the data collection tool, and the obtained data were analyzed using content analysis and frequency analysis methods. According to the research results, participants expressed negative views about the applicability of 6 out of 19 outcomes directly related to geography literacy at the 5th, 6th, and 7th grade levels in the SSC. Common points of the negative views include the outcomes being unsuitable for the student level, abstract, uninteresting, unrelated to current topics, and insufficient lesson time preventing in-depth coverage. Additionally, the complexity of geographical concepts and the inability of students to generate original ideas in outcomes requiring creative thinking skills were noted. Teachers highlighted that the applicability of the outcomes is linked to their relevance to students' immediate natural and human environment, daily life experiences, being concrete and interesting, and suitable for the student level. They suggested that these issues could be overcome by using materials appropriate to the student level, fostering map literacy skills, utilizing graphic organizers, employing teaching approaches in line with teaching principles, and creating student-centered, activity-based rich learning environments. These recommendations can help improve the effectiveness of teaching geography literacy skills and enhance the applicability of related outcomes. However, the research results also indicate that some key outcomes need to be updated.

Keywords: Geography; Geography Literacy; Social Studies Curriculum; Social Studies Education

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Vatandaşlık Okuryazarlık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Nazike Karagözoğlu ¹ & Zehra Üçel ^{2,*}

¹ Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Yozgat Bozok Üniversitesi

² Sınıf Öğretmenliği Gazi Üniversitesi

zehra.ucel12@gmail.com

Özet

Vatandaş ya da vatandaşlık kavramı yaşanan zaman ve mekâna göre değişen kavramlardır. Her ülkenin/devletin vatandaşından beklediği sorumluluklar veya vatandaşına tanıdığı yetki ve menfaatlerin farklılaşması vatandaşın sahip olması gereken özelliklerin de farklılaşmasına neden olmaktadır. Vatandaşlık okuryazarlığı, toplumsal yaşamda bireyin sahip olduğu hak ve sorumluluklar ile hakların nasıl kullanılacağına ve sorumluluklarını nasıl yerine getireceğine yani toplumsal yaşama nasıl aktif olarak katılacağına yönelik bilgi, beceri ve tutumlar bütünüdür. Bu araştırmada sosyal bilgiler öğretmen adaylarının vatandaşlık okuryazarlık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli doğrultusunda gerçekleştirilmiş olup verilerin toplanmasında Karadağ ve Kapusuzoğlu (2022) tarafından geliştirilen “Vatandaşlık Okuryazarlığı Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma verileri, Türkiye’nin çeşitli üniversitelerinde öğrenim gören ve gönüllülük esasına göre araştırmaya katılan 49’u erkek, 98’i kadın olmak üzere toplam 147 sosyal bilgiler öğretmen adayından elde edilmiştir. Verilerin analizi SPSS programı ile gerçekleştirilmiş; verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edildikten sonra betimsel istatistikler, t-testi ve ANOVA analizleri uygulanmıştır. Araştırmanın t-testi analizine göre, sosyal bilgiler öğretmen adayları arasında kadınlar hak arama boyutunda erkeklere göre anlamlı düzeyde daha yüksek vatandaşlık okuryazarlığına sahipken, sivil toplum kuruluşu üyesi olanların bilgi boyutunda daha yüksek puan aldığı görülmüştür. ANOVA sonuçlarına göre, vatandaşlık okuryazarlığının sınıf seviyesine göre değişmediği, anne eğitim düzeyi arttıkça bilgi ve eylem boyutlarında artış eğilimi gösterdiği ancak baba eğitim düzeyinin anlamlı bir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda gelecekteki çalışmalarda vatandaşlık okuryazarlığını etkileyen değişkenlerin farklı yöntemlerle incelenmesi, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının vatandaşlık okuryazarlık düzeylerini artırmak amacıyla sivil toplum kuruluşu faaliyetlerine katılımının sağlanması ve sosyoekonomik faktörler dikkate alınarak öğretmen adaylarına yönelik kapsayıcı programların geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Vatandaşlık okuryazarlığı, sosyal bilgiler öğretmen adayları, tarama modeli

An Examination of Pre-Service Social Studies Teachers' Levels of Citizenship Literacy in Terms of Various Variables

Nazike Karagözoğlu ¹ & Zehra Üçel ^{2,*}

Abstract

The concepts of citizen and citizenship vary depending on the time and place in which they are used. The responsibilities expected from citizens and the rights or benefits granted to them differ across countries and governments, which in turn leads to differences in the qualities that citizens are expected to possess. Citizenship literacy refers to the comprehensive set of knowledge, skills, and attitudes related to individuals' rights and responsibilities in social life, how these rights are exercised, and how responsibilities are fulfilled in short, how individuals actively participate in society. This study aims to examine the citizenship literacy levels of pre-service social studies teachers in relation to various variables. The research was conducted using the survey model, one of the quantitative research methods. For data collection, the "Citizenship Literacy Scale" developed by Karadağ and Kapusızoğlu (2022) was used. The data were obtained from a total of 147 pre-service social studies teachers -49 male and 98- female who are enrolled in various universities across Türkiye and participated in the study on a voluntary basis. The data were analyzed using the SPSS software; after confirming that the data met the assumption of normal distribution, descriptive statistics, t-tests, and ANOVA analyses were applied. According to the t-test results, female pre-service teachers had significantly higher levels of citizenship literacy in the "rights advocacy" dimension compared to their male counterparts, while those who were members of non-governmental organizations scored higher in the "knowledge" dimension. ANOVA results indicated that citizenship literacy levels did not vary significantly by academic year. Although there was no statistically significant difference based on mothers' education levels, there was a tendency for higher scores in the "knowledge" and "action" dimensions as maternal education increased. No significant difference was found based on fathers' education levels. Based on these findings, it is recommended that future studies explore the variables affecting citizenship literacy through different methods, encourage participation in non-governmental organizations activities to enhance citizenship literacy among pre-service social studies teachers, and develop inclusive programs considering socioeconomic factors.

Keywords: Citizenship literacy, pre-service social studies teachers, survey model

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Kültürel Okuryazarlıkları ile Politik Okuryazarlıkları Arasındaki İlişki

Tuğba Kafadar ^{1,*} & Mustafa Kemal Pınarbaşı ²

¹ Sosyal Bilgiler Eğitimi Erciyes Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Eğitimi Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
tugbakafadar@erciyes.edu.tr

Özet

Bu çalışmada sosyal bilgiler öğretmen adaylarının kültürel okuryazarlık düzeyleri ile politik okuryazarlık düzeyleri arasında bir ilişki olup olmadığı belirlenmek amaçlanmıştır. Araştırmada sosyal bilgiler öğretmen adaylarının kültürel okuryazarlık düzeyleri ile politik okuryazarlık düzeyleri arasında bir ilişkiyi belirlemek amacıyla ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örneklemesine göre belirlenmiştir. Araştırmada veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen kişiler bilgiler formu, Kılıçoğlu Kıvrak, Güneş Özden & Erbaş (2023) tarafından geliştirilen kültürel okuryazarlık ölçeği ve Köksal & Erol (2021) tarafından geliştirilen politik okuryazarlık ölçeği ile toplanmıştır. Kültürel okuryazarlık ölçeği beşli likert tipinde hazırlanmış “kültürel yeterlik, kültürel farkındalık ve kültürel bilginin inşası” alt boyutlarından oluşmaktadır. Ölçek 16 maddeden oluşmaktadır. Politik okuryazarlık ölçeği ise de likert tipinde bir ölçek olup, 24 maddeden oluşan “politik uzmanlık, politik bilgi, politik farkındalık, politik ilgi ve politik katılım” alt boyutlarından oluşmuştur. Araştırmadan veriler bir defada gönüllülük esasına göre toplanmıştır. Araştırmanın verileri IBM SPSS istatistik programı aracılığıyla analiz edilmektedir. Araştırma verileri analiz edilirken aritmetik ortalama ve standart sapma sonuçlarına bakılmış ayrıca verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine bakılmıştır. Araştırma verilerinin normal dağılım gösterip göstermediğine göre kültürel okuryazarlık düzeyleri ile politik okuryazarlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını tespit etmek için korelasyon analizi yapılmaktadır. Araştırmanın analiz süreci devam etmekte olup; araştırma sonuçlarında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının kültürel okuryazarlıkları ile politik okuryazarlık düzeyleri arasında orta dereceli anlamlı bir ilişki olduğu beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler öğretmen adayı, kültürel okuryazarlık, politik okuryazarlık

The Relationship Between Cultural Literacy and Political Literacy of Pre-Service Social Sciences Teachers

Tuğba Kafadar ^{1,*} & Mustafa Kemal Pınarbaşı ²

Abstract

This study aims to determine whether there is a relationship between pre-service social studies teachers' cultural literacy levels and political literacy levels. In the study, relational survey method was used to determine the relationship between pre-service social studies teachers' cultural literacy levels and political literacy levels. The study group of the research was determined according to criterion sampling from purposeful sampling methods. The data were collected with the personal information form developed by the researchers, the cultural literacy scale developed by Kılıçoğlu Kıvrak, Güneş Özden & Erbaş (2023) and the political literacy scale developed by Köksal & Erol (2021). The cultural literacy scale consists of "cultural competence, cultural awareness and construction of cultural knowledge" sub-dimensions prepared in five-point Likert type. The scale consists of 16 items. The political literacy scale is also a Likert-type scale and consists of 24 items and sub-dimensions of "political expertise, political knowledge, political awareness, political awareness, political interest and political participation". The data were collected at one time on a voluntary basis. The data of the study are analyzed through IBM SPSS statistical program. While analyzing the research data, arithmetic mean and standard deviation results were examined and it was also checked whether the data showed normal distribution. Correlation analysis is performed to determine whether there is a significant relationship between cultural literacy levels and political literacy levels according to whether the research data are normally distributed. The analysis process of the research is ongoing and it is expected that there is a moderately significant relationship between the cultural literacy and political literacy levels of pre-service social studies teachers.

Keywords: Pre-service social studies teachers, cultural literacy, political literacy

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Görsel Okuryazarlığa İlişkin Görüşleri

Ümmühan Öner ^{1,*} & Selami Ağar ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Fırat Üniversitesi
uoner@firat.edu.tr

Özet

Görsel okuryazarlık, modern eğitim yaklaşımlarında giderek daha fazla önem kazanan temel bir beceri olarak kabul edilmektedir. Özellikle görselleştirilmiş içerikler, bireylerin karmaşık bilgileri daha kolay anlamasına, bilgiyi kalıcı hâle getirmesine ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmesine katkıda bulunmaktadır. Bu nedenle, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının çağın gerektirdiği görsel okuryazarlık becerilerine sahip olması, hem kendi mesleki yeterlikleri hem de gelecekteki öğrencilerin görsel kaynakları etkin biçimde kullanabilmesi için büyük önem taşımaktadır.

Bu çalışmada, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının görsel okuryazarlık konusundaki görüşleri nitel bir yaklaşımla incelenmektedir. Araştırma, olgubilim deseni doğrultusunda yürütülmüştür. Bu doğrultuda, 2024-2025 akademik yılında Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim görmekte olan 16 öğretmen adayıyla görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Veri toplama sürecinde, araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış ve elde edilen veriler içerik analiziyle değerlendirilmiştir.

Analiz sonuçlarına göre, öğretmen adaylarının görsel okuryazarlığı “gördüğünü anlama, gördüğünü yorumlama ve mesajı görselleştirme” süreci şeklinde tanımladıkları belirlenmiştir. Bununla birlikte, özgün görsel oluşturma deneyimlerinin çoğunlukla dijital hikâye ve kavram/zihin haritaları ile sınırlı kaldığı gözlemlenmiştir. Ayrıca, öğretmen adaylarının görsel okuryazarlık becerileri konusunda hem akademik hem de dijital yeterlikler bakımından daha kapsamlı eğitimlere ihtiyaç duydukları sonucu ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlar, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mesleki gelişimleri için görsel okuryazarlık alanında daha fazla eğitime ve uygulamaya dayalı deneyime ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Okuryazarlık, Görsel okuryazarlık, Sosyal bilgiler, Öğretmen adayı.

Prospective Social Studies Teachers' Views on Visual Literacy

Ümmühan Öner ^{1,*} & Selami Ağar ¹

Abstract

Visual literacy is recognised as a basic skill that is gaining more and more importance in modern educational approaches. In particular, visualised contents contribute individuals to understand complex information more easily, to make information permanent and to develop critical thinking skills. Therefore, it is of great importance for pre-service social studies teachers to have the visual literacy skills required by the age, both for their own professional competences and for future students to use visual resources effectively.

In this study, pre-service social studies teachers' views on visual literacy are analysed with a qualitative approach. The research was conducted in line with the phenomenological design. In this direction, interviews were conducted with 16 pre-service teachers studying at the Department of Social Studies Teacher Education, Faculty of Education, Fırat University in the 2024-2025 academic year. In the data collection process, a semi-structured interview form prepared by the researchers was used and the data obtained were evaluated by content analysis.

According to the results of the analysis, it was determined that pre-service teachers defined visual literacy as the process of 'understanding what they see, interpreting what they see and visualising the message'. However, it was observed that their experiences of creating original visuals were mostly limited to digital stories and concept/mind maps. In addition, it was concluded that pre-service social studies teachers need more comprehensive training on visual literacy skills in terms of both academic and digital competences. These results indicate that more training and practice-based experience in the field of visual literacy are needed for the professional development of pre-service social studies teachers.

Keywords: Literacy, Visual literacy, Social studies, Student teachers.

5. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabında Kullanılan Görsel Materyallerin Öğrencilere Kültürel Okuryazarlık Becerisini Kazandırmak Açısından İncelenmesi

Zeynep Tutum

Sosyal Bilgiler Eğitimi Anadolu Üniversitesi
zeyneptutum@anadolu.edu.tr

Özet

Kültürel okuryazarlık kavramını tanımlamadan önce okuryazar kavramına bakmak gerekir. Okuryazarlık, okuma yazma becerisine sahip olan bireyin içinde bulunduğu hayatı, hayattaki nesne ve olayları algılayabilmesi ve anlam yüklemesidir. Kültür ise bir toplumun oluşturduğu değerler, inançlar ve yaşam tarzının tümüdür. Kültür toplumun kimliğini oluşturan en önemli unsurlardan biridir. Kültürel okuryazarlık, bireyin hem kendi toplumunun kültürel özelliklerini tanıması hem de farklı kültürlerle karşı saygılı ve anlayışlı bir yaklaşım sergilemesidir. Günümüzde küreselleşmenin de etkisi ile birlikte farklı kültürlerin birbirleri ile olan etkileşimi artmıştır. Bu durum eğitime de yansımaktadır. Savaş, göç gibi faktörlerin etkisiyle ülkemizde farklı kültürlerden bireyler eğitim ortamlarında bir arada bulunmaktadır. Farklı kökene, dile, inanca sahip insanların bir arada uyum içinde bulunabilmeleri için bireylerin belirli bir kültürel farkındalık düzeyine sahip olmaları gerekmektedir. Bireylerin önce kendi toplumlarını tanımaları ve bu toplumun kültürünün değerlerini bilmeleri gerekir. Daha sonra dünyada farklı toplumlar ve bu toplumlara ait bir kültür olduğunun bilincinde olmalıdırlar. Bireyler sadece dünyada farklı kültürler olduğunu bilmekle kalmamalı aynı zamanda bu kültürlerin özelliklerini, değerlerini bilmelidir. Bunların yanında farklı kültürlerle saygı duyabilmeli ve empatiyle yaklaşabilmelidirler. Bu beceriler ve değerler farklı kültürlerden insanların bir arada uyumlu bir şekilde yaşabilmesi için büyük önem taşımaktadır. Etkili ve bilinçli yurttaşlar yetiştirmeyi hedefleyen Sosyal Bilgiler dersi içinde kültürel okuryazarlık önemli bir yere sahiptir ve kültürel okuryazarlığın kazandırılmasında önemli bir araçtır. Ortaokul 5. Sınıf Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan görseller ile öğrencilere çeşitli kültürel unsurlar sunulur. Bu unsurlar öğrencilerin kültürel değerlere duyarlılık geliştirmelerine imkan tanır. Bu çalışmada 5. Sınıf Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan görsellerin kültürel okuryazarlık becerisi açısından incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden birisi olan doküman incelemesi deseniyle yürütülmektedir. Analizi devam eden bu araştırmanın bulguları tümevarımsal analiz yaklaşımıyla analiz edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kültürel okuryazarlık, Sosyal Bilgiler, 5. sınıf Sosyal Bilgiler ders kitabı.

Examination of Visual Materials Used in the 5th Grade Social Studies Textbook in Terms of Providing Students With Cultural Literacy Skills

Zeynep Tutum

Abstract

Before defining the concept of cultural literacy, it is necessary to look into the concept of literacy. Literacy is the ability of an individual who has the ability to read and write to perceive and give meaning to the life, objects and events in life. Culture is the entirety of the values, beliefs and lifestyle formed by a society. Culture is one of the most important elements that constitute the identity of a society. Cultural literacy is the individual's recognition of the cultural characteristics of his/her own society and his/her respectful and understanding approach towards different cultures. Today, with the effect of globalization, the interaction between different cultures has increased. It is also reflected in education. Due to the effects of factors such as war and migration, individuals from different cultures coexist in educational environments in our country. In order for people with different origins, languages and beliefs to coexist in harmony, individuals must have a certain level of cultural awareness. Individuals must first know their own society and know the values of the culture of this society. Then, they must be aware that there are different societies in the world and a culture belonging to these societies. Individuals should not only know that there are different cultures in the world, but also know the characteristics and values of these cultures. In addition, they should be able to respect different cultures and approach them with empathy. These skills and values are of great importance for people from different cultures to live together harmoniously. Cultural literacy has an important place in the Social Studies course, which aims to raise effective and conscious citizens, and is an important tool in gaining cultural literacy. Various cultural elements are presented to students with the visuals in the 5th Grade Social Studies textbooks of middle school. These elements allow students to develop sensitivity to cultural values. This research aims to examine the visuals in the 5th Grade Social Studies textbooks in terms of cultural literacy skills. The research is carried out with the document analysis design, which is one of the qualitative research methods. The findings of this ongoing study are analyzed with an inductive analysis approach.

Keywords: Cultural literacy, Social Studies, 5th grade Social Studies textbook.

Geleceğin Okuryazarlığı: Sürdürülebilirlik Okuryazarlığına Yönelik Sosyal Bilgiler Öğretmen

Adaylarının Görüşlerinin Belirlenmesi

Selda Aksüt

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Fırat Üniversitesi

selda.aksut@hotmail.com

Özet

Araştırmanın amacı, geleceğin okuryazarlığı sürdürülebilirlik okuryazarlığına yönelik sosyal bilgiler öğretmen adaylarının görüşlerini belirlemektir. Araştırma, nitel araştırma desenlerinden olgubilim desenine uygun şekilde yürütülmüştür. Çalışma grubunu, 2024-2025 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalında 4. sınıfta öğrenim gören 20 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu amaçsal örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemine göre belirlenmiştir. Katılımcıların araştırmaya dâhil edilmelerinde gönüllülük esası dikkate alınmıştır.

Geleceğin okuryazarlığı sürdürülebilirlik okuryazarlığına yönelik sosyal bilgiler öğretmen adaylarının görüşlerinin belirlenmesi amacıyla araştırma verileri görüşme yöntemi ile elde edilmiştir. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ve araştırmanın amacı doğrultusunda bilgi elde etmeyi sağlayan soruların yer aldığı görüşme formu kullanılmıştır. Hazırlanan görüşme formu ile sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sürdürülebilirlik kavramını ve sürdürülebilirlik okuryazarlığını nasıl tanımladıklarına, sürdürülebilir bir gelecek için gerekli olan sürdürülebilirlik okuryazarlığının önemine, sürdürülebilirlik okuryazarı bireyin özelliklerine, toplumsal sürdürülebilirlik bilincinin oluşturulabilmesi için bireylere sürdürülebilirlik okuryazarlığı becerisinin kazandırılmasına yönelik önerilerine ve sosyal bilgiler dersinin, sürdürülebilirlik okuryazarlığı becerisi üzerinde etkilerine yönelik görüşleri belirlemeye çalışılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi yöntemi ve verilerin değerlendirilmesinde nitel veri analiz programı kullanılmıştır.

Geleceğin okuryazarlığı sürdürülebilirlik okuryazarlığına yönelik sosyal bilgiler öğretmen adaylarının görüşlerinin belirlendiği bu araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda sonuçlara ve önerilere araştırma süreci tamamlandıktan sonra yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Beceri, okuryazarlık, sürdürülebilirlik okuryazarlığı, sosyal bilgiler öğretmen adayları

Literacy of the Future: Determining the Views of Prospective Social Studies Teachers on Sustainability

Literacy

Selda Aksüt

Abstract

The aim of the research is to determine the views of social studies teacher candidates on future literacy sustainability literacy. The research was conducted in accordance with the phenomenological design, one of the qualitative research designs. The study group consists of 20 teacher candidates studying in the 4th grade in the Social Studies Education Department of the Turkish and Social Sciences Education Faculty of Education at Firat University in the spring semester of 2024-2025. The study group of the research was determined according to the easily accessible case sampling method, one of the purposeful sampling methods. The principle of volunteering was taken into account in the inclusion of the participants in the research.

In order to determine the views of social studies teacher candidates on sustainability literacy, the literacy of the future, the research data was obtained by interview method. In the research, semi-structured interview technique and interview form including questions that provide information in line with the purpose of the research were used. With the prepared interview form, it was tried to determine the views of social studies teacher candidates on how they define the concept of sustainability and sustainability literacy, the importance of sustainability literacy required for a sustainable future, the characteristics of sustainability literate individuals, their suggestions for individuals to gain sustainability literacy skills in order to create social sustainability awareness and the effects of social studies course on sustainability literacy skills. Content analysis method was used in the analysis of the data obtained in the research and qualitative data analysis program was used in the evaluation of the data.

In this research, in which the views of social studies teacher candidates on future literacy and sustainability literacy are determined, the results and suggestions will be given after the research process is completed.

Keywords: Skills, literacy, sustainability literacy, social studies teacher candidates

Öğretmen Adaylarının Gözünden Sistem Okuryazarlığı Kavramına Genel Bir Bakış

Feyzullah Ezer ¹ & Selda Aksüt ^{2,*}

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Fırat Üniversitesi

² Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Fırat Üniversitesi

selda.aksut@hotmail.com

Özet

Araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının sistem okuryazarlığı kavramına yönelik bakış açısını belirlemektir. Araştırma, nitel araştırma desenlerinden olgubilim desende yürütülmüştür. Çalışma grubunu, 2024-2025 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde Güzel Sanatlar Eğitimi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi, Temel Eğitim, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi ve Yabancı Diller Eğitimi Bölümü'nde 4. sınıfta öğrenim gören 30 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu amaçsal örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme ile belirlenmiştir.

Öğretmen adaylarının sistem okuryazarlığı kavramına yönelik bakış açısının belirlenmesi amacıyla araştırma verileri görüşme yöntemi ile elde edilmiştir. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile araştırmanın amacı doğrultusunda bilgi elde etmeyi sağlayan soruların yer aldığı görüşme formu kullanılmıştır. Hazırlanan görüşme formu ile öğretmen adaylarının sistem okuryazarlığını nasıl tanımladıklarına, Türkiye yüzyılı maarif modeli ile ilk kez müfredata giren sistem okuryazarlığının amacına, bireylerin sistem okuryazarı olarak yetiştirilmesinin önemine, Türkiye yüzyılı maarif modeli öğretim programında sistem okuryazarlığı çerçevesinde belirlenen okuryazarlık becerilerinin neler olduğuna, sistem okuryazarı bireyin özelliklerine ve sistem okuryazarlığı bağlamında belirlenen okuryazarlık becerilerinin öğrencilere kazandırılmasına yönelik görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma verileri nitel veri analiz programı ile değerlendirilmiştir.

Öğretmen adaylarının gözünden sistem okuryazarlığı kavramına yönelik bakış açısının incelendiği bu araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda sonuçlara ve önerilere araştırma süreci tamamlandıktan sonra yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Okuryazarlık, sistem okuryazarlığı, öğretmen adayları

A General View of the Concept of Systems Literacy from the Perspective of Prospective Teachers

Feyzullah Ezer ¹ & Selda Aksüt ^{2,*}

Abstract

The aim of the study is to determine the perspective of prospective teachers on the concept of system literacy. The study was conducted using a phenomenological design, one of the qualitative research designs. The study group consists of 30 prospective teachers studying in the 4th grade in the Departments of Fine Arts Education, Mathematics and Science Education, Basic Education, Turkish and Social Sciences Education and Foreign Language Education at Fırat University Faculty of Education in the spring semester of 2024-2025. The study group of the study was determined using easily accessible case sampling, one of the purposeful sampling methods.

In order to determine the perspective of prospective teachers on the concept of system literacy, research data was obtained by interview method. In the research, semi-structured interview technique and interview form including questions that provide information in line with the purpose of the research were used. With the prepared interview form, it was tried to determine how prospective teachers define system literacy, the purpose of system literacy which entered the curriculum for the first time with the Turkey Century Education Model, the importance of raising individuals as system literate, what the literacy skills determined within the framework of system literacy in the Turkey Century Education Model curriculum are, the characteristics of the system literate individual and their views on imparting the literacy skills determined within the context of system literacy to students. Content analysis method was used in the analysis of research data. Research data were evaluated with qualitative data analysis program.

In this research, which examines the perspective of prospective teachers towards the concept of system literacy, the results and recommendations will be given after the completion of the research process in line with the findings obtained.

Keywords: Literacy, system literacy, teacher candidates

Probleme Dayalı Öğrenme Etkinlikleriyle Yürütülen Sosyal Bilgiler Dersi Finansal Okuryazarlık

Becerisini Nasıl Biçimlendiriyor?

Şenol Mail Pala ^{1,*} & Güllü Kaya ²

¹ Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

senolmailpala@gmail.com

Özet

Finansal okuryazarlık becerisi bireylerin finansal kaynakları iyi bir şekilde yönetebilmesini ve finansal kararlar alabilmesini ifade etmektedir. Güçlü ve sürdürülebilir toplumlar oluşturmak için finansal açıdan bilinçli bireyler yetiştirmek önemlidir. Günümüz dünyasında var olan ekonomik karmaşıklık karşısında bireylerin sadece finansal kavramları bilmeleri yeterli değildir. Aynı zamanda bireylerin gerçek hayatta finansal konularda kullanabilecekleri beceriler kazanmaları ve geliştirmeleri gerekmektedir. Bu bağlamda eğitim-öğretim ortamında öğrenciler öğrendikleri bilgileri ve kazandıkları becerileri uygulayabilecekleri etkili öğrenme ortamlarına ihtiyaç vardır. Sosyal bilgiler dersi de öğrencilerin toplumsal yaşamı ve ekonomik işleyişi anlamalarını sağlayan derslerden birisidir. Bu kasamda sosyal bilgiler dersinde finansal okuryazarlık becerisinin öğrencilere kazandırılması beklenmektedir. Probleme dayalı öğrenme ise öğrencilerin gerçek hayatta karşılaşılabilecekleri finansal konular üzerinde düşünmeleri ve finansal sorunlara çözüm üretmede kullanılabilecek bir yaklaşımdır. Probleme dayalı öğrenme yaklaşımıyla öğrenciler gerçek yaşamdan alınan finansal konularda düşünme, sorun çözme ve deneyim yoluyla öğrenme imkânı sağlar. Bu kapsamda çalışmada probleme dayalı öğrenme yaklaşımı etkinliklerinin kullanıldığı sosyal bilgiler derslerinin ortaokul öğrencilerinin finansal okuryazarlık becerisini nasıl biçimlendiğini incelenmek amaçlanmıştır. Çalışmada nitel araştırma yönteminden temel desen kullanılmıştır. Katılımcı grubun oluşturulmasında gönüllülük esas alınmıştır. On beş ortaokul öğrencisinin yer aldığı çalışmanın verileri probleme dayalı öğrenme çalışma kâğıtlarıyla toplanmıştır. Verilerin analizinde betimsel yöntemden yararlanılmıştır. Çalışmada probleme dayalı etkinliklerin finansal okuryazarlık becerisi kazandırmada yararlı olduğu belirlenmiştir. Probleme dayalı öğrenme yaklaşımının, öğrencilerin finansal konuları gerçek dünya problemleri üzerinden anlamalarına katkı sağladığına ulaşılmıştır. Çalışma sonuçları doğrultusunda çeşitli öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Probleme dayalı öğrenme, finansal okuryazarlık, sosyal bilgiler

How Does Social Studies Course Conducted with Problem-Based Learning Activities Shape Financial Literacy Skills?

Şenol Mail Pala ^{1,*} & Güllü Kaya ²

Abstract

Financial literacy is defined as the ability of individuals to manage financial resources effectively and make informed financial decisions. The cultivation of financially literate individuals is imperative for the establishment of robust and sustainable societies. In the contemporary global economic climate, characterised by its intricate and multifaceted nature, it is no longer sufficient for individuals to possess a rudimentary understanding of financial concepts. Concurrently, individuals must acquire and hone competencies that they can utilise in financial contexts in their day-to-day lives. In this context, there is a need for effective learning environments where students can apply the knowledge they have acquired and the skills they have gained in the education environment. The social studies course is one of the courses that enable students to understand social life and economic functioning. Within this paradigm, it is anticipated that students will acquire financial literacy competencies as an integral component of their social studies curriculum. Problem-based learning is an educational approach that can be used to encourage students to consider financial issues that they may encounter in real life, and to produce solutions to financial problems. The problem-based learning approach is predicated on the premise that students are presented with opportunities to learn through thinking, problem solving and experience of financial issues drawn from real life. In this context, the study aims to examine how social studies courses that utilise problem-based learning approach activities shape the financial literacy skills of secondary school students. The study utilised a fundamental design derived from a qualitative research method. The formation of the participant group was predicated on the principle of volunteerism. The data for the study was collected using problem-based learning worksheets, with fifteen secondary school students participating. The data was analysed using a descriptive method. The study concluded that problem-based activities are an effective means of developing financial literacy skills. The investigation revealed that the problem-based learning approach facilitated students' comprehension of financial issues by engaging with authentic, real-world problems. Several recommendations were proposed in alignment with the findings of the study.

Keywords: Problem-based learning, financial literacy, social studies

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Dijital Okuryazarlık Açısından İncelenmesi

Zehra Betül Coşkun Şen^{1,*} & Erhan Yaylak¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Ordu Üniversitesi
zehracskn55@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı, 2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (TYMM) Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın dijital okuryazarlık becerisini içeren kavramlar açısından incelenmesidir. Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman incelemesi yöntemiyle yürütülmüştür. Araştırmanın dokümanını, 2024 yılında güncellenerek yürürlüğe giren Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı oluşturmaktadır. Verilerin analizinde MaxQDA programı kullanılarak içerik analizi yapılmıştır. Öğretim programı; programın temel felsefesi ve özel amaçları, uygulanmasına ilişkin esaslar, öğrenme alanları, öğrenme çıktıları ve süre tablosu, program yapısı ve sınıf düzeylerine ait öğrenme alanları olmak üzere beş başlık altında incelenmiştir. İnceleme kapsamında, dijital okuryazarlık çerçevesinde belirlenen 15 kavramın (teknoloji, dijital, gizlilik, güvenlik, içerik, uygulama, sanal, video, siber, genel ağ, medya, iletişim, paylaşım, etkileşim, reklam) öğretim programında yer alma sıklığı frekans değerleri ile ortaya konmuştur. Bu kavramlar, iki sosyal bilgiler alan uzmanının görüşü doğrultusunda seçilmiştir. Elde edilen bulgulara göre dijital okuryazarlıkla doğrudan ilişkili olan dijital (f=157), uygulama (f=105) ve teknoloji (f=98) kavramlarının programa sıklıkla dahil edildiği görülmüştür. Öte yandan, içerik (f=5), reklam (f=1), sanal (f=8), siber (f=3) gibi daha güncel kavramlara sınırlı düzeyde yer verildiği tespit edilmiştir. Ayrıca dijital okuryazarlık açısından kritik öneme sahip olan etkileşim (f=0), genel ağ (f=5), güvenlik (f=20) ve gizlilik (f=9) kavramlarının yeterince vurgulanmadığı gözlemlenmiştir. Özellikle paylaşım ve etkileşim gibi önemli kavramlar programda hiç yer almamıştır. Sonuç olarak, 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın dijital okuryazarlık becerilerini yansıtmada düzeyinin kavramsal açıdan yeterli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler eğitimi, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, öğretim programı, dijital okuryazarlık

Investigation of Turkish Century Education Model Social Studies Curriculum in terms of Digital Literacy

Zehra Betül Coşkun Şen ^{1,*} & Erhan Yaylak ¹

Abstract

The purpose of this study is to analyze the 2024 Türkiye Century Maarif Model (TCMM) Social Studies Curriculum regarding the concepts relevant to digital literacy skills. This study was performed based on the document analysis method, which is one of the methods of qualitative research. In this particular study, the main document we are analyzing is the updated Social Studies Curriculum, which came into effect in 2024. The data analysis was performed by content analysis, using the MaxQDA software. The consequences of examination of the curriculum were category-wise, which consist of the philosophical bases and the specific objectives of the program, the implementation principles, learning domains, learning outcomes and yearly time distribution table, and the curriculum structure among classes. When writing these subterms under the concept of digital literacy, 15 different terms such as technology, digital, privacy, security, content, application, virtual, video, cyber, internet, media, communication, sharing, interaction, and advertisement, were determined as the most frequently used ones by two Social Studies teachers who expert on the topic. The information about the frequency of these concepts in the curriculum was derived and analyzed. The most frequently used concepts were found to be digital (f=157), application (f=105), and technology (f=98) related to digital literacy. On the other hand, words like content (f=5), advertisement (f=1), virtual (f=8), or cyber (f=3), which in the context of current time digital trends are still relatively recent ones, were present to a lesser degree. It should also be noted that essential aspects of digital literacy, such as interaction (f=0), internet (f=5), security (f=20), and privacy (f=9), were not adequately covered in the curricula. Absence of sharing and interaction, two important notions that are required for digital literacy, were notably absent. Consequently, the research study finds that there are not enough concepts in the 2024 Social Studies Curriculum that support digital literacy skills.

Keywords: Social Studies education, Türkiye Century Maarif Model, curriculum, digital literacy

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Yapay Zekâ Kullanımında Eleştirel Okuryazarlık Becerileri

Emine Özer ^{1,*} & Bülent Aksoy ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Gazi Üniversitesi
emineiiikiz@gmail.com

Özet

Bu araştırma, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yapay zekâ kullanımında eleştirel okuryazarlık becerilerine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseni kullanılarak derinlemesine bir analiz yapılarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın katılımcılarının belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir örneklem yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubunu 2024-2025 eğitim-öğretim yılında bir devlet üniversitesinde öğrenim gören 40 sosyal bilgiler öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplamak amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme sorularının görünüş ve kapsam geçerliliğini sağlamak için uzman görüşüne başvurulmuş ve gerekli düzeltmeler yapılarak sorulara son hali verilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu yapay zekâ uygulamalarının eğitimde kullanımına olumlu yaklaşmakta ancak bilgi güvenilirliği ve tarafsızlık konusunda temkinli olunması gerektiğini vurgulamaktadır. Ayrıca adayların, yapay zekâ içeriklerinin doğruluğunu kontrol etme ve yanlış bilgiyle başa çıkma konusunda çeşitli stratejiler geliştirdikleri görülmüştür. Öğretmen adayları, öğrencilerin yapay zekâ içeriklerini eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirmeleri gerektiği ve bunun için çeşitli öğretim yöntemleri kullanılması gerektiği konusunda görüş birliğine varmışlardır. Çalışma, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yapay zekâ kullanımında eleştirel okuryazarlık becerilerine dair temel bir farkındalığa sahip olduklarını ancak bu becerilerin güçlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda, öğretmen yetiştirme programlarında yapay zekâ temelli eleştirel okuryazarlığı destekleyecek eğitimlerin artırılması ve gelecekte pedagojik entegrasyona yönelik deneysel araştırmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler eğitimi, yapay zekâ, eleştirel okuryazarlık, öğretmen adayları.

Critical Literacy Skills in the Use of Artificial Intelligence Among Prospective Social Studies Teachers

Emine Özer ^{1,*} & Bülent Aksoy ¹

Abstract

This study was conducted to determine the views of pre-service social studies teachers regarding their critical literacy skills in the use of artificial intelligence. The research employed a qualitative method using the phenomenological design to carry out an in-depth analysis. For participant selection, the easily accessible sampling method, one of the purposeful sampling techniques, was used. The study group consisted of 40 pre-service social studies teachers studying at a public university during the 2024–2025 academic year. A semi-structured interview form was used to collect data. Expert opinions were sought to ensure the face and content validity of the interview questions, and necessary revisions were made before finalizing the questions. The data obtained in the study were analyzed using content analysis. According to the findings, the majority of pre-service teachers have a positive attitude toward the use of artificial intelligence applications in education but emphasize the need for caution regarding the reliability and impartiality of information. Furthermore, it was observed that the participants developed various strategies to verify the accuracy of AI-generated content and to cope with misinformation. The pre-service teachers reached a consensus that students should evaluate AI-generated content from a critical perspective and that various instructional methods should be employed to support this. The study reveals that while pre-service social studies teachers have a basic awareness of critical literacy in the context of AI use, these skills need to be strengthened. In this regard, it is recommended that teacher education programs include more training to support AI-based critical literacy and that future experimental studies be conducted on pedagogical integration.

Keywords: Social studies education, artificial intelligence, critical literacy, prospective teachers.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın Görsel Okuryazarlık Becerisi Açısından İncelenmesi

Gökçe Kılıçoğlu ¹ & Arcan Aydemir ^{2,*}

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Gazi Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Artvin Çoruh Üniversitesi
arcan.aydemir@artvin.edu.tr

Özet

Görsel okuryazarlık becerisi, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında tasarlanan 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda okuryazarlık becerileri alt başlığında yer alan bir beceri olarak ele alınmıştır. Görsel okuryazarlığın kapsamı ve alt becerileri dikkate alındığında, bu becerinin programın öğelerine yansımaları ise sosyal bilgilerdeki içeriklerle ilişkisini ortaya koyması açısından önemlidir. Bu doğrultuda çalışmada, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne göre hazırlanan 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın görsel okuryazarlık becerisi açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma yaklaşımının benimsendiği çalışmada doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Bu bağlamda program tüm alt boyutlarda (Beceriler, eğilimler, programlar arası bileşenler, disiplinler arası ilişkiler, beceriler arası ilişkiler, öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri, öğrenme kanıtları, öğrenme-öğretme yaşantıları gibi) görsel okuryazarlık becerisinin bilimsel kapsamı doğrultusunda derinlemesine incelenmiştir. Elde edilen bulgular programın alt öğelerine, sınıf düzeyine ve öğrenme alanına göre kategorize edilmiştir. Araştırma sonucunda görsel okuryazarlık becerisine programlar arası bileşenler kategorisinde yer alan okuryazarlık becerileri alt kategorisinde tüm sınıf düzeylerinde beceri olarak yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır. Yine öğretim programında disiplinler arası ilişkilerde ilgili öğrenme alanlarının görsel sanatlar dersi ile ilişkilendirmesi de görsel okuryazarlık açısından önemlidir. Programın bir diğer ögesi olan öğrenme kanıtları (ölçme-değerlendirme) bölümünde daha çok görsel tasarlamaya (afiş, poster, karikatür, resim gibi) yönelik etkinliklerin yer aldığı tespit edilmiştir. Görsel okuryazarlığa yönelik en yoğun içerikler ise öğrenme-öğretme yaşantıları bölümünde yer almaktadır. Bu bölümde görsel ifade etme, görsel inceleme, görselleştirme/tasarlama etkinlikleri sıklıkla yer almaktadır. Araştırma kapsamında elde edilen önemli sonuçlardan biri de dijital görsel kullanımına yöneliktir. Özellikle 6. ve 7.sınıf düzeyinde dijital görsel (pano, harita, çizgi roman gibi) tasarlama ve yorumlama etkinliklerine yer verilmiştir. Öğretim programının farklılaştırma bölümünde yer alan destekleme ve zenginleştirme kategorilerindeki önerilerden bazıları da yine görsel okuryazarlık becerisine vurgu yapmaktadır. Görsel inceleme, görsel boyama, görsel tasarlama, görsel kaynaklar sunma gibi etkinlikler buna örnek olarak gösterilebilir. Araştırma kapsamında elde edilen etkinlik türleri görsel analiz/yorumlama ve görsel tasarlama/sunma temel kategorilerine ayrılarak incelendiğinde ise en fazla etkinlik türünün görsel tasarlama/sunma kategorisinde yer aldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, görsel okuryazarlık, beceri, öğretim programı

Analysis of Türkiye Century Education Model 2024 Social Studies Course Curriculum in Terms of Visual Literacy Skills

Gökçe Kılıçoğlu¹ & Arcan Aydemir^{2,*}

Abstract

Visual literacy skill has been addressed as a skill under the subtitle of literacy skills in the 2024 Social Studies Course Curriculum designed within the scope of the Turkey Century Education Model. When the scope and sub-skills of visual literacy are taken into consideration, the reflections of this skill on the elements of the program are important in terms of revealing its relationship with the contents in social studies. In this context, the aim of the study is to examine the 2024 Social Studies Course Curriculum prepared according to the Turkey Century Education Model in terms of visual literacy skill. In the study in which the qualitative research approach was adopted, the document review technique was used. In this context, the program was examined in depth in all sub-dimensions (such as skills, tendencies, components between programs, interdisciplinary relations, relations between skills, learning outcomes and process components, evidence of learning, learning-teaching experiences) in line with the scientific scope of visual literacy skill. The findings obtained were categorized according to the sub-elements of the program, grade level and learning area. As a result of the research, it was concluded that visual literacy skills were included as a skill in the literacy skills subcategory of the inter-program components category at all grade levels. Again, it is important for visual literacy to associate the relevant learning areas with the visual arts course in interdisciplinary relations in the curriculum. It was determined that the learning evidence (assessment-evaluation) section, which is another element of the program, included activities aimed at visual design (posters, cartoons, pictures, etc.). The most intensive content for visual literacy is in the learning-teaching experiences section. Visual expression, visual examination, visualization/design activities are frequently included in this section. One of the important results obtained within the scope of the research is about the use of digital visuals. Especially at the 6th and 7th grade levels, activities for designing and interpreting digital visuals (such as boards, maps, comics) were included. Some of the suggestions in the support and enrichment categories in the differentiation section of the curriculum also emphasize visual literacy skills. Activities such as visual examination, visual painting, visual design, and providing visual resources can be given as examples of this. When the activity types obtained within the scope of the research were examined by dividing them into the basic categories of visual analysis/interpretation and visual design/presentation, it was determined that the most activity types were in the visual design/presentation category.

Keywords: Social studies, visual literacy, skills, curriculum

2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Yer Alan Okuryazarlık Becerilerinin 5. Sınıf Sosyal

Bilgiler Ders Kitabına Yansımaları

Nursel Duymaz ^{1,*} & Hüseyin Erol ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Adıyaman Üniversitesi
nurselduyarlar@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında yer alan okuryazarlık becerilerinin 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitabına yansımalarını incelemektir. Nitel araştırma yaklaşımı benimsenerek yapılan araştırmanın verileri doküman incelemesi yoluyla elde edilmiştir. 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında bilgi, görsel, dijital, kültür, finansal, vatandaşlık, veri, sürdürülebilirlik ve sanat okuryazarlığı olmak üzere dokuz okuryazarlık becerisine yer verilmiştir. Araştırma sonucunda 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitabındaki içeriklerde öğretim programında yer alan okuryazarlık becerilerinin büyük bölümüne yer verildiği ancak sanat okuryazarlığı ile ilişkili herhangi bir içeriğe yer verilmediği görülmüştür. 5. Sınıf sosyal bilgiler ders kitabında tüm öğrenme alanlarında bilgi (%32), görsel (%28,3) ve dijital okuryazarlık (%22,2) becerilerine diğer okuryazarlık becerilerine göre daha fazla yer verildiği buna karşın finansal okuryazarlık becerisine çok az (%1,2) yer verildiği sanat okuryazarlığı becerisiyle ilişkili herhangi bir içeriğe ise yer verilmediği ortaya çıkmıştır. Okuryazarlık becerilerinin öğrenme alanlarına dağılımının dengeli bir şekilde yapılmadığı tespit edilmiştir. Tüm öğrenme alanları içerisinde Ortak Miras öğrenme alanında diğer öğrenme alanlarına göre daha fazla okuryazarlık becerisine yer verildiği görülmüştür. 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programına yeni eklenen okuryazarlık becerilerine son üç öğretim programında kendisine kalıcı yer edinen okuryazarlık becerilerine göre daha az verildiği ortaya çıkmıştır. 5. Sınıf sosyal bilgiler ders kitabında ilgili öğrenme alanının içeriği ve temel hedefleriyle uyumlu okuryazarlık becerilerinin kullanıldığı görülmüştür. Bu bağlamda Birlikte Yaşamak öğrenme alanındaki içeriklerin vatandaşlık okuryazarlığı, Evimiz Dünya öğrenme alanında görsel ve veri okuryazarlığı, Ortak Mirasımız öğrenme alanında kültür okuryazarlığı, Yaşayan Demokrasimiz öğrenme alanında vatandaşlık okuryazarlığı, Hayatımızdaki Ekonomi öğrenme alanında finansal ve sürdürülebilirlik okuryazarlık becerileri, Teknoloji ve Sosyal Bilimler öğrenme alanında dijital, bilgi ve görsel okuryazarlık becerileriyle daha fazla ilişkilendirildiği görülmüştür. Çok çeşitli okuryazarlık becerilerinin sosyal bilgiler öğretim programına dahil edilmesi programın öğrencilerin bilgiyi farklı biçimlerde anlamasını, değerlendirmesini ve kullanabilmesini destekleyecek şekilde tasarlandığını göstermektedir. 5. Sınıf sosyal bilgiler ders kitabının 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında yer alan kapsamı genişletilmiş okuryazarlık becerileri çerçevesini yansıtmaya çalıştığı söylenebilir. Özellikle önceki (2005 ve 2018) sosyal bilgiler dersi öğretim programlarında yer almayıp 2024 öğretim programına eklenen yeni okuryazarlık becerilerinin değişen toplumsal ihtiyaçlara uyumlu, etkin vatandaşların yetiştirilmesine katkı sunacak beceriler olduğu değerlendirilmektedir. Araştırmadan elde edilen bulgulardan hareketle güncellenecek 5. Sınıf sosyal bilgiler ders kitabında okuryazarlık becerileri tüm öğrenme alanlarına dengeli bir şekilde dağıtılabilir, öğretim programında kendisine ilk defa yer bulan okuryazarlık becerilerine daha fazla verilebilir.

Anahtar Kelimeler: Öğretim programı, sosyal bilgiler, beceri, okuryazarlık

Reflections of Literacy Skills Included in the 2024 Social Studies Curriculum on the 5th Grade Social Studies Textbook

Nursel Duymaz ^{1,*} & Hüseyin Erol ¹

Abstract

The aim of this study is to examine how the literacy skills included in the 2024 Social Studies Curriculum are reflected in the 5th grade social studies textbook. The research, conducted using a qualitative research approach, collected data through document analysis. The 2024 Social Studies Curriculum includes nine literacy skills: informational, visual, digital, cultural, financial, citizenship, data, sustainability, and art literacy. The findings indicate that while most of these literacy skills are represented in the 5th grade textbook, there is no content related to art literacy. Among all the learning areas, the textbook predominantly emphasizes informational (32%), visual (28.3%), and digital (22.2%) literacy skills. In contrast, financial literacy is minimally represented (1.2%), and art literacy is entirely absent. The distribution of literacy skills across learning areas is found to be unbalanced. The Common Heritage learning area includes a higher concentration of literacy skills compared to others. Moreover, newly added literacy skills in the 2024 curriculum appear less frequently than those that have been consistently included in the previous three curricula. It is observed that the literacy skills emphasized in the textbook align with the content and primary objectives of the respective learning areas. For instance, the Living Together learning area emphasizes citizenship literacy; Our Home, the World focuses on visual and data literacy; Our Common Heritage highlights cultural literacy; Our Living Democracy again stresses citizenship literacy; The Economy in Our Lives addresses financial and sustainability literacy; and Technology and Social Sciences is associated with digital, informational, and visual literacies. The inclusion of diverse literacy skills in the social studies curriculum suggests a design that supports students in understanding, evaluating, and utilizing information in various forms. It can be concluded that the 5th grade social studies textbook attempts to reflect the expanded framework of literacy skills introduced in the 2024 curriculum. Particularly, the newly added literacy skills not present in the 2005 and 2018 curricula are considered to contribute to educating active citizens who can adapt to evolving societal needs. Based on the findings, it is recommended that future editions of the 5th grade textbook distribute literacy skills more evenly across learning areas and give greater emphasis to the newly introduced skills in the curriculum.

Keywords: Curriculum, social studies, skill, literacy

Lisansüstü Öğrencilerin Finansal Okuryazarlık ile İlgili Görüşleri

Emrah Can Fırat ^{1,*} & Alpaslan Ay ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
emrahcanf@gmail.com

Özet

Finansal okuryazarlık, bireylerin ekonomi yönetimi, bütçe yapma, yatırım araçları ve borç gibi finansal konularda bilinçli kararlar alabilmesini sağlayan temel bir beceridir. Finansal okuryazarlık, bireylerin mali hedeflerine ulaşmalarını, ekonomik istikrar sağlamalarını ve finansal tuzaklardan kaçınmalarını mümkün kılarak daha güvenli bir gelecek inşa etmelerine imkân sağlaması açısından önemlidir. Bu araştırma, Sosyal Bilgiler Eğitimi'nde lisansüstü düzeyde öğrenim gören öğrencilerin finansal okuryazarlık ile ilgili görüşlerini incelemek amacı ile gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma deseninde tasarlanan bu çalışmada durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu bir üniversitenin Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı, Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı'nda lisansüstü eğitim gören 20 katılımcı oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre katılımcılar finansal okuryazarlık ile ilgili, finans terimlerini, para yönetimini, yatırım yapmayı, tasarruf yapmayı bilen, bilinçli vatandaşlar için kullanılan bir kavram olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca finansal olarak yetkin olmanın ve bu alanda bilgi sahibi olmanın finansal okuryazarlığın önemli bir parçası olduğunu ifade etmişlerdir. Bu durumun, parasal kaynakları yönetmeyi daha sürdürülebilir hale getirdiğini ve finansal refaha ulaşmak için gerekli olduğunu vurgulamışlardır. Katılımcılar, finansal okuryazarlık becerisi açısından yeterli düzeyde olmadıklarını, sahip oldukları bilgilerin finansal açıdan eksik olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcıların çoğu daha önce herhangi bir finansal okuryazarlık eğitimi almadıklarını ifade etmişlerdir. Araştırmadan elde edilen genel sonuçlara göre finansal okuryazarlık eğitiminin önemli olduğu ve erken yaşlardan itibaren bu eğitimin verilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Ekonomi, Finans, Finansal Okuryazarlık, Finans Eğitimi

Graduate Students' Views on Financial Literacy

Emrah Can Fırat ^{1,*} & Alpaslan Ay ¹

Abstract

Financial literacy is a basic skill that enables individuals to make conscious decisions on financial issues such as economic management, budgeting, investment instruments and debt. Financial literacy is important in terms of enabling individuals to achieve their financial goals, achieve economic stability and avoid financial traps, thus enabling them to build a more secure future. This research was conducted to examine the views of students studying at the postgraduate level in the Department of Social Sciences Education on financial literacy. This research, designed in a qualitative research design, used a case study method. The study group of the research consists of 20 participants studying at the Department of Social Sciences Education, Department of Turkish and Social Sciences Education, Institute of Social Sciences of a university. A semi-structured interview form developed by the researchers was used as the data collection tool. The data were analyzed using the content analysis method. According to the findings, the participants stated that financial literacy is a concept used for conscious citizens who know financial terms, money management, investing and saving. They also stated that being financially competent and having knowledge in this area is an important part of financial literacy. They emphasized that this situation makes managing financial resources more sustainable and is necessary to achieve financial well-being. Participants stated that they were not at a sufficient level in terms of financial literacy skills and that the information they had was insufficient in terms of financial matters. Most of the participants stated that they had not received any financial literacy training before. According to the general results obtained from the research, it was concluded that financial literacy training is important and that this training should be given from an early age.

Keywords: Keywords: Economics, Finance, Financial Literacy, Finance Education

Sosyal Bilgiler Eğitiminde Finansal Okuryazarlığa Bütüncül Bakış: Finansal Vatandaşlık Yaklaşımı

Lütfullah Çelikten

Sınıf Öğretmenliği İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi

lcelikten@29mayis.edu.tr

Özet

Bu çalışma, disiplinlerarası bir alan olan Sosyal Bilgiler Eğitimi bağlamında bireylerin ekonomik ve finansal yaşamla kurdukları ilişkiyi vatandaşlık perspektifiyle ele almayı amaçlamaktadır. Günümüzde giderek karmaşıklaşan finansal sistemler karşısında, genç kuşakları hem işlevsel hem de eleştirel ekonomik bilgiyle donatmak, eğitim alanında önemli bir zorluk olarak varlığını sürdürmektedir. Bu durum, bireylerin yalnızca kişisel finans yönetimi becerilerine değil, aynı zamanda finansal hak ve sorumluluk bilincine sahip, aktif ve bilinçli yurttaşlar olarak yetiştirilmesi gerekliliğini gündeme getirmektedir.

Bu doğrultuda çalışma, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ile uyumlu bir biçimde, bütüncül bir kavramsal çerçeve olarak "finansal vatandaşlık" kavramını önermektedir. Finansal vatandaşlık; bireylerin ekonomik karar süreçlerine katılımı, finansal sistemleri sorgulama ve dönüştürme yeterliliği ile toplumsal refahın sorumluluğunu üstlenme gibi temel bileşenleri içermektedir.

Araştırma kapsamında finansal vatandaşlık, hem eğitim araçlarını hem de amaçlarını tartışmak için ideal bir yaklaşım olarak sunulmuş ve Türkiye'deki Sosyal Bilgiler öğretim programlarının ve uygulamalarının bireyleri bu tür bir finansal vatandaşlığa ne derece hazırladığı incelenmiştir. Özellikle Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin öğrenme çıktıları ve programlar arası bileşenleri, vatandaşlık eğitimi hedefleriyle ilişkili olarak değerlendirilmiştir.

Sonuç olarak, Sosyal Bilgiler Eğitimi'nin bireyleri yalnızca ekonomik karar alma süreçlerinde yetkin hale getirmesi değil; aynı zamanda finansal sistemleri anlayan, sorgulayan ve ekonomik süreçlerde yurttaş olarak sorumluluk üstlenen bireyler olarak yetiştirmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Bu bağlamda finansal vatandaşlık eğitimi, hem bireysel bilinçlenmeye hem de demokratik katılım süreçlerine katkı sağlayan dönüştürücü bir eğitim yaklaşımı olarak önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler Eğitimi, Finansal Okuryazarlık, Finansal Vatandaşlık

A Holistic Approach to Financial Literacy in Social Studies Education: A Financial Citizenship Approach

Lütfullah Çelikten

Abstract

This study aims to address the relationship between individuals and economic and financial life from a citizenship perspective in the context of Social Studies Education, an interdisciplinary field. In the face of today's increasingly complex financial systems, equipping younger generations with both functional and critical economic knowledge remains an important challenge in the field of education. This situation raises the necessity of raising individuals not only with personal finance management skills, but also as active and conscious citizens who are aware of their financial rights and responsibilities.

Accordingly, the study proposes the concept of “financial citizenship” as a holistic conceptual framework in line with the Education Model for the Turkish Century. Financial citizenship includes basic components such as individuals' participation in economic decision-making processes, the ability to question and transform financial systems, and taking responsibility for social welfare.

Within the scope of the research, financial citizenship is presented as an ideal approach to discuss both the means and ends of education, and the extent to which Social Studies curricula and practices in Turkey prepare individuals for this type of financial citizenship is examined. In particular, the learning outcomes and cross-curricular components of the Turkish Century Education Model are evaluated in relation to the goals of citizenship education.

As a result, it is emphasized that Social Studies Education should not only make individuals competent in economic decision-making processes, but also raise them as individuals who understand and question financial systems and assume responsibility as citizens in economic processes. In this context, financial citizenship education is recommended as a transformative educational approach that contributes to both individual awareness and democratic participation processes.

Keywords: Social Studies Education, Financial Literacy, Financial Citizenship

Mekânsal Düşünme Üzerine Yapılan Çalışmaların Bibliyometrik Analizi

Özlem Elvan ^{1,*}, Kadir Karatekin ² & Turan Yiğit ³

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Ordu Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Kastamonu Üniversitesi

³ Doktora Öğrencisi Milli Eğitim Bakanlığı

elvanozlem@hotmail.com

Özet

Mekânsal düşünmenin bilimsel keşiflerin temelini oluşturduğu, modern iş gücünü desteklediği ve günlük yaşam problemlerinin çözümünde önemli bir rol oynadığının anlaşılmasının ardından mekânsal düşünme aktif olarak araştırılmaya başlanmıştır. Özellikle eğitimciler mekânsal düşünmenin kendi disiplinlerindeki önemli rolünü fark ettikten sonra öğrencilerin mekânsal düşünmelerini geliştirebilecek eğitsel müdahalelerini hızla aramaya başlamışlardır. Bu doğrultuda mekânsal düşünme bilimsel araştırmalara konu olmuştur. Mekânsal düşünme becerisi ile ilgili literatürde birçok çalışma bulunmaktadır. Bu araştırmada bibliyometrik verilerden hareketle, mekânsal düşünme becerisine ilişkin yapılan çalışmaların haritasını çıkarmak hedeflenmiştir. Ayrıca çalışmada, mekânsal düşünme becerilerini konu alan çalışmaların bibliyometrik analiz kullanılarak sistemli bir özeti araştırmacılara sunulurken, kavrama ilişkin eğilimlerin ve boşlukların ortaya konulması amaçlanmıştır. Analiz birimi olarak Web of Science (WoS) veri tabanında taranan yayınlanmış makalelerin bibliyometrik verisi dikkate alınmıştır. Çalışma sürecinde WoS veri tabanlarında “critical spatial thinking”, “geospatial Thinking”, “Spatial Thinking”, “Spatial Thinking Ability”, “Spatial Thinking Skills” ve “Visual-Spatial Thinking” anahtar kelimeleri kullanılarak araştırma temalarında arama yapılmıştır. Arama kriteri olarak “doküman başlığı, anahtar, özet” seçilmiştir. Belirlenen kriterler ve anahtar sözcükler ile yapılan analiz sonucu 991 araştırmaya ulaşılmıştır. Akademik çalışmalardan elde edilen bibliyometrik veri, çalışmanın veri setini oluşturmaktadır. Mekânsal düşünme becerileri ile ilgili yapılan çalışmaların 2011 yılından itibaren ciddi bir artış gösterdiği görülmüştür. En çok eğitim ve coğrafya alanında çalışmalar yapılmıştır. Mekânsal düşünme ile ilgili çalışmalara ABD’nin öncülük ettiği onu Çin, İngiltere, Almanya, Kanada ve Türkiye’nin izlediği görülmüştür. Yapılan çalışmaların en çok Social Sciences Citation Index (SSCI) onu takiben ise Emerging Sources Citation Index (ESCI) indexli dergilerde yayınlandığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Mekânsal Düşünme Becerisi, Mekânsal Okuryazarlık, Bibliyometrik Analiz

Bibliometric Analysis of Studies on Spatial Thinking

Özlem Elvan ^{1,*}, Kadir Karatekin ² & Turan Yiğit ³

Abstract

Following the realisation that spatial thinking underpins scientific discoveries, supports the modern workforce and plays an important role in solving everyday life problems, spatial thinking has been actively researched. Especially after educators realised the important role of spatial thinking in their own disciplines, they started to look for educational interventions that could improve students' spatial thinking. In this direction, spatial thinking has been the subject of scientific research. There are many studies in the literature on spatial thinking skills. In this study, it is aimed to map the studies on spatial thinking skills based on bibliometric data. In addition, the study aims to present a systematic summary of the studies on spatial thinking skills to researchers using bibliometric analysis and to reveal the trends and gaps related to the concept. As the unit of analysis, the bibliometric data of published articles scanned in the Web of Science (WoS) database were taken into consideration. During the study process, WoS databases were searched for research themes using the keywords 'critical spatial thinking', 'geospatial thinking', 'Spatial Thinking', 'Spatial Thinking Ability', 'Spatial Thinking Skills' and 'Visual-Spatial Thinking'. As search criteria, 'document title, key, abstract' was selected. As a result of the analysis made with the determined criteria and keywords, 991 studies were reached. Bibliometric data obtained from academic studies constitute the data set of the study. It was observed that the studies on spatial thinking skills have shown a significant increase since 2011. Most studies were conducted in the fields of education and geography. It was observed that the USA led the studies on spatial thinking, followed by China, England, Germany, Canada and Turkey. It was seen that the studies were mostly published in journals indexed in Social Sciences Citation Index (SSCI) followed by Emerging Sources Citation Index (ESCI).

Keywords: Spatial Thinking Skills, Spatial Literacy, Bibliometric Analysis

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Yapay Zekâ Okuryazarlığının Değerlendirilmesi

Emre Canik ^{1,*} & Meryem Hayır Kanat ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Yıldız Teknik Üniversitesi
araftakraft@gmail.com

Özet

Giderek hayatımızda daha fazla yer edinmeye başlayan ve hemen her konuda bilgiye ulaşmanın kolay yolu haline gelen yapay zekâ (YZ), makinelerin "insan gibi" düşünmesini, anlamasını, karar vermesini ve hatta yaratıcı olmasını sağlayan teknolojiler bütünüdür. Bu çalışmanın amacı, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin yapay zekâ okuryazarlık düzeylerini değerlendirmektir. Eğitim alanında yapay zekânın etkisinin giderek arttığı günümüzde, öğretmenlerin bu konudaki bilgi ve becerileri büyük önem arz etmektedir.

Yapay zekâ okuryazarlığı, bireylerin YZ teknolojilerini anlama, kullanma ve eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirme becerilerini kapsamakta olup, eğitimcilerin bu alandaki yeterlikleri, öğrencilerin YZ'nin etkilerini doğru bir şekilde kavrayabilmesi için kritik bir rol oynamaktadır.

Araştırmanın verileri, araştırma ekibi tarafından geliştirilen Likert tipi bir ölçek aracılığıyla Türkiye genelinde aktif olarak görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden toplanmıştır. Google Form üzerinden yürütülen tarama yöntemiyle elde edilen veriler doğrultusunda, öğretmenlerin YZ okuryazarlık düzeyleri duyuşsal, bilişsel ve davranışsal olmak üzere üç boyutta ölçülmüştür.

Elde edilen bulgular, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin YZ okuryazarlığının genel olarak orta düzeyde olduğunu ve öğretmenlerin büyük bir kısmının yapay zekâyı eğitim süreçlerinde etkin biçimde kullanma konusunda yetersiz kaldığını göstermektedir. Bununla birlikte, öğretmenler YZ'nin eğitimdeki potansiyel faydalarının farkında olduklarını ve bu alanda daha fazla profesyonel gelişim fırsatına ihtiyaç duyduklarını ifade etmişlerdir. Bu doğrultuda, Sosyal Bilgiler öğretmenlerine yönelik yapay zekâ eğitim programlarının geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ, Yapay Zekâ Okuryazarlığı, Eğitimde Yapay Zekâ Kullanımı, Sosyal Bilgiler Öğretmeni, Türkiye

Evaluation of Artificial Intelligence Literacy Among Social Studies Teachers

Emre Canik ^{1,*} & Meryem Hayır Kanat ¹

Abstract

Artificial intelligence (AI), which is increasingly taking a more prominent place in our lives and providing easy access to information on almost every subject, refers to technologies that enable machines to "think," understand, make decisions, and even sometimes create like humans. The aim of this study is to evaluate the level of AI literacy among Social Studies teachers. As the impact of AI in education continues to grow, the knowledge and skills of teachers in this area have become critically important.

AI literacy encompasses individuals' abilities to understand, use, and think critically about AI technologies. Educators' competencies in this area are essential for teaching students about the implications and potential impacts of AI.

The data for this research were collected from actively serving Social Studies teachers across Türkiye using a Likert-type scale developed by the research team. The data were gathered through a survey administered via Google Forms, aiming to measure Social Studies teachers' levels of AI literacy across three dimensions: affective, cognitive, and behavioural.

The findings indicate that Social Studies teachers generally have a moderate level of AI literacy, and a significant portion of them struggle to effectively integrate AI into educational practices. However, the teachers demonstrated an awareness of the potential benefits of using AI in education and expressed a strong demand for more professional development opportunities in this field. In response to this need, it is recommended that AI training programs specifically designed for Social Studies teachers be developed and implemented.

Keywords: Artificial Intelligence, AI Literacy, Use of AI in Education, Social Studies Teacher, Türkiye

Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Sosyal Bilgiler Okuryazarlığı Öz Yeterlik Ölçeği: Geliştirme ve Uygulama Çalışması

Zeynep Başcı Namlı ^{1,*}, Fatih Kayaalp ² & Elif Meral ³

¹ Sınıf Öğretmenliği Atatürk Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

³ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Atatürk Üniversitesi

zbasci@atauni.edu.tr

Özet

Bu araştırmada, ortaokul öğrencilerinin sosyal bilgiler okuryazarlığı öz yeterliliklerini geçerli ve güvenilir biçimde belirlemeye yönelik bir ölçeğe aracı geliştirmek ve geliştirilen ölçeğin uygulanması amaçlanmıştır. Bu amaçla araştırma, ölçek geliştirme ve uygulama olmak üzere iki aşamada gerçekleştirilmiştir. Araştırmada DeVellis'in (2021) ölçek geliştirme süreci için önerdiği ilkeler temel alınarak gerçekleştirilen ilk aşamada 1055, tarama modeli kullanılarak yürütülen uygulama aşamasında ise 1478 ortaokul öğrencisi olmak üzere toplam 2533 öğrenci yer almıştır. Ölçekteki kapsam ve görünüş geçerliliğini belirlemek amacıyla uzman görüşüne başvurulmuş olup yapı geçerliliği için açımlayıcı faktör analizi (AFA) ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. AFA sonucunda ölçek için toplam varyansın %69,86'sını açıklayan 38 maddelik tek boyutlu bir yapı elde edilmiştir. DFA'dan elde edilen bulgular ise tek faktörlü modelin uyumlu olduğunda iç tutarlık güvenirlik katsayısının kabul edilir sınırlar içinde yer aldığını göstermiştir. Elde edilen bulgular ölçeğin, öğrencilerin sosyal bilgiler okuryazarlığı öz yeterliliklerini belirlemek amacıyla geçerli ve güvenilir bir araç olarak kullanılabileceğini ortaya koymaktadır. Araştırma sürecinin ikinci aşamasında geliştirilen ölçek farklı bir çalışma grubuna uygulanarak sosyal bilgiler okuryazarlığı öz yeterliğinin cinsiyet, sınıf düzeyi, okul düzeyi değişkenlerine göre değişip değişmediğinin belirlenmesine çalışılmıştır. Yapılan analizlere göre, sosyal bilgiler okuryazarlığı öz yeterliğinin cinsiyet ve öğrenim görülen okulların sosyo-ekonomik yapılarına göre anlamlı farklılaşırken sınıf düzeylerine göre anlamlı farklılaşmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, okuryazarlık, öz yeterlik, ölçek geliştirme.

Social Studies Literacy Self-Efficacy Scale for Secondary School Students: Development and Implementation Study

Zeynep Başcı Namlı ^{1,*}, Fatih Kayaalp ² & Elif Meral ³

Abstract

In this study, it was aimed to develop a measurement tool to determine the social studies literacy self-efficacy of secondary school students in a valid and reliable way and to implement the developed scale. For this purpose, the research was conducted in two stages: scale development and implementation. In the research, a total of 2533 students, including 1055 secondary school students in the first stage, which was based on the principles suggested by DeVellis (2021) for the scale development process, and 1478 secondary school students in the implementation stage, which was carried out using the survey model. Expert opinion was consulted to determine the content and face validity of the scale, and exploratory factor analysis (EFA) and confirmatory factor analysis (CFA) were performed for construct validity. As a result of EFA, a one-dimensional structure with 38 items explaining 69,86% of the total variance was obtained for the scale. The findings obtained from CFA showed that the internal consistency reliability coefficient was within acceptable limits when the one-factor model was compatible. The findings revealed that the scale can be used as a valid and reliable tool to determine students' social studies literacy self-efficacy. In the second stage of the research process, the scale developed was applied to a different study group to determine whether social studies literacy self-efficacy varies according to gender, grade level and school level variables. According to the analyses, it was found that social studies literacy self-efficacy differed significantly according to gender and socio-economic structures of the schools, but did not differ significantly according to class levels.

Keywords: Social studies, literacy, self-efficacy, scale development.

Finansal Adımlar: Akıl ve Zekâ Oyunları ile Finansal Okuryazarlık Becerisinin Kazandırılması

Emre Burak Güngör ^{1,*}, Yakup Subaşı ² & Mehmet Özmenli ³

¹ Sosyal Hizmetler Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

³ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Giresun Üniversitesi
emreburak61@gmail.com

Özet

İçinde bulunduğumuz yüzyılda şahit olduğumuz ve tüm dünyayı etkileyen, sosyal ve ekonomik gelişmelerde etkisini hissettiren ekonomi disiplininin eğitim açısından önemi özellikle son yıllarda daha da artmış bulunmaktadır. Sahip olduğu içeriğinden dolayı öğrencilerin topluma, bireye ve çevreye yönelik bakışlarının oluşmasında etkili olan temel eğitim basamağının önemli derslerinden sosyal bilgiler dersi ile ekonomi eğitiminin amaçları arasındaki benzerlikler bu disipline ait içeriğinin sosyal bilgiler dersinde kazandırılmasını olanaklı kılmaktadır. Sosyal bilgiler, öğrencilerin ekonomik kararlar alabilmesi için gerekli bilgi ve becerileri kazandırmayı amaçlar. Bu bağlamda, öğrencilerin tasarruflu tüketim alışkanlıkları geliştirmeleri, bütçe yönetimi yapmaları ve ekonomik kavramları anlayarak bilinçli kararlar vermelerinde ihtiyaçları olacak bilgi ve beceri donanımlarını sağlamak sosyal bilgiler dersinin amaçları arasında bulunur. Doğru finansal kararların alınması ve bireysel refaha ulaşabilmek için gerekli olan farkındalık, bilgi, beceri, tutum ve davranışların bileşiminden oluşan finansal okuryazarlık becerisi Türkiye’de 2005 yılından beri hazırlanan sosyal bilgiler müfredatlarında yerini almaktadır. Yapılan araştırmalar finansal okuryazarlık becerisinin kazandırılmasında ön görülen hedeflere ulaşılmadığını ortaya koymaktadır. Finansal okuryazarlık becerisinin kazandırılmasında eğlenceli ve sürdürülebilir yöntemlere başvurulabilir. Bireylerin hem beceri ve tutum kazanmalarında hem de akademik başarılarının iyileştirilmesinde akıl ve zekâ oyunları etkin olarak kullanılmaktadır. Finansal okuryazarlık becerisinin kazandırılmasında akıl ve zekâ oyunlarından yararlanılabilir. Bu çalışmada, ilkökul 4. sınıf sosyal bilgiler dersi 'Üretim, Tüketim ve Dağıtım' öğrenme alanı kazanımları doğrultusunda, öğrencilerin finansal okuryazarlık becerisinin geliştirilmesine yönelik olarak akıl ve zekâ oyunlarının öğretimsel bir araç olarak kullanılabilirliğinin deneysel bir uygulama ile test edilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda araştırmacılar tarafından finansal okuryazarlık becerisinin kazandırılmasında kullanılabilecek “Finansal Adımlar” adı ile bir akıl ve zekâ oyunu geliştirilmiştir. Araştırma, karma araştırma yöntemlerinden biri olan iç içe gömülü deneysel desen kapsamında, nicel ve nitel veri toplama tekniklerinin birlikte kullanıldığı bir yaklaşımla gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Bilecik il merkezinde bulunan bir devlet okulunda okuyan ve akademik seviyeleri birbirine yakın olan 24’ü deney ve 26’sı kontrol grubundan oluşan 50 öğrenci oluşturmaktadır. 4 hafta süren uygulama sonrasında nicel veriler “finansal okuryazarlık ölçeği” ve “akademik başarı testi” kullanılarak toplanmıştır. Nitel veriler ise yarı-yapılandırılmış görüşme formu yoluyla toplanmıştır. Nicel verilerin analizinde, bağımlı ve bağımsız örneklem için t-testi ile varyans analizi (ANOVA) tekniklerinden yararlanılmıştır. Yarı-yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilen veriler içerik analizi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular, akıl ve zekâ oyunlarının kullanıldığı öğretim sürecinin öğrencilerin finansal okuryazarlık becerisi ile akademik başarı düzeyleri deney grubu lehine anlamlı bir artış sağladığını ortaya koymuştur. Nitel veriler, öğrencilerin akıl ve zekâ oyunları kullanıldığında derslerden daha fazla keyif aldıklarını, dersi eğlenceli ve ilgi çekici olarak tanımladıklarını ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Akıl ve Zekâ Oyunları, Öğrenci, Ders, Finansal Okuryazarlık, Beceri

Financial Steps: Developing Financial Literacy Skills Through Mind and Intelligence Games

Emre Burak Güngör ^{1,*}, Yakup Subaşı ² & Mehmet Özmenli ³

Abstract

In the current century, the growing significance of the discipline of economics—shaped by social and economic developments with global impact—has become increasingly evident in the field of education, particularly in recent years. Given its content, the discipline of economics plays a crucial role in shaping students' perspectives toward society, the individual, and the environment. The similarity between the aims of economics education and those of the social studies course—one of the key subjects at the elementary level—makes it feasible to integrate economic concepts into the social studies curriculum. Social studies aim to equip students with the knowledge and skills required to make informed economic decisions. In this context, one of the objectives of the social studies course is to enable students to develop prudent consumption habits, manage budgets, and understand economic concepts to make conscious decisions. Financial literacy, which comprises the awareness, knowledge, skills, attitudes, and behaviors necessary for making sound financial decisions and achieving individual well-being, has been included in the social studies curricula in Turkey since 2005. However, research indicates that the intended outcomes in fostering financial literacy skills have not been fully achieved. To address this gap, enjoyable and sustainable instructional methods can be utilized. Among such methods, mind and intelligence games have proven effective in enhancing both skill acquisition and academic achievement. Therefore, they may be employed as tools to improve financial literacy skills. This study aims to test the effectiveness of mind and intelligence games as instructional tools in enhancing students' financial literacy skills within the context of the fourth-grade social studies curriculum, specifically under the learning domain of “Production, Consumption, and Distribution.” To this end, the researchers developed a mind and intelligence game titled “Financial Steps” designed to be used for teaching financial literacy concepts. The study was conducted using an embedded experimental design, a type of mixed-methods research approach that integrates both quantitative and qualitative data collection techniques. The study group consisted of 50 students with similar academic performance levels enrolled in a public primary school in the city center of Bilecik, with 24 students assigned to the experimental group and 26 to the control group. Following a four-week implementation period, quantitative data were collected using a “financial literacy scale” and an “academic achievement test.” Qualitative data were obtained through a semi-structured interview form. The quantitative data were analyzed using t-tests for dependent and independent samples and analysis of variance (ANOVA). The qualitative data from the interviews were analyzed using content analysis. Findings indicated that the instructional process incorporating mind and intelligence games led to a statistically significant improvement in both financial literacy skills and academic achievement levels of the experimental group compared to the control group. The qualitative data revealed that students enjoyed the lessons more when mind and intelligence games were employed, describing the experience as entertaining and engaging.

Keywords: Mind-Intelligence Games, Student, Lesson, Financial Literacy, Skill

İlkokul Sosyal Bilgiler Çalışma Fasiküllerindeki Soruların Çeşitli Sınıflandırma Sistemleri Açısından İncelenmesi

Burak Delican

Temel Eğitim Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
burakdelican@gmail.com

Özet

Bu araştırmada, 4. sınıf Sosyal Bilgiler dersi kapsamında hazırlanan çalışma fasiküllerinde yer alan sorular, çeşitli sınıflandırma sistemleri açısından incelenmiştir. Bu doğrultuda fasiküllerde yer alan sorular nitel araştırma yaklaşımına uygun olarak doküman analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Araştırma sürecinde Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan ve toplam yedi üniteden oluşan Sosyal Bilgiler Dersi Çalışma Fasikülleri, araştırma materyali olarak seçilmiştir. Fasiküllerde yer alan toplam 490 soru veri setini oluşturmuş ve bu sorular Soru İnceleme Listesi (SİL) aracılığıyla analiz edilmiştir. Veriler, hazırlanış şekli, oluşturuluş amacı ve cevap kaynağına göre sınıflandırılmış; ayrıca her bir soru Barrett taksonomisinin aşamalarına ve yenilenmiş Bloom taksonomisinin bilişsel süreç basamaklarına göre tasnif edilmiştir. Araştırma bulgularına göre, hazırlanış şekli açısından en fazla çoktan seçmeli (%68,37) soru tipine yer verildiği; doğru-yanlış, eşleştirme ve bulmaca gibi çeşitlendirilmiş soru türlerinin sınırlı düzeyde kullanıldığı tespit edilmiştir. Oluşturuluş amacı açısından soruların büyük kısmının kimlik belirleme (%25,71) ve değerlendirme (%37,76) amacı taşıdığı; tahmin, karşılaştırma, örneklendirme gibi üst düzey düşünmeyi gerektiren amaçlara ise oldukça sınırlı yer verildiği belirlenmiştir. Cevap kaynağına göre soruların çoğunluğunun metin dışı (%55,92) verilere dayandığı; metinler arası ilişki kuran sorulara ise hiç yer verilmediği görülmüştür. Bloom taksonomisine göre soruların önemli bir kısmı hatırlama (%60,41) ve anlama (%25,92) düzeyinde yer almakta, uygulama ve üst düzey bilişsel becerileri ölçen sorular ise oldukça sınırlı kalmaktadır. Barrett taksonomisine göre ise soruların büyük bölümünün basit anlama (%61,63) düzeyinde yer aldığı, çıkarımsal anlama, değerlendirme ve yeniden organize etme gibi üst düzey süreçlere ise daha az ağırlık verildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: rular, Sosyal Bilgiler, çalışma fasikülleri, Bloom taksonomisi, Barrett taksonomisi, doküman analizi

An Analysis of Questions in Primary School Social Studies Workbooks Through Various Classification Systems

Burak Delican

Abstract

Classification of Questions in Primary School Social Studies Workbooks: An Evaluation in the Context of Bloom's and Barrett's Taxonomies

In this study, the questions included in the 4th grade Social Studies activity booklets were analyzed based on various classification systems. In line with this purpose, the questions were examined using the document analysis technique, which is consistent with the qualitative research paradigm. The study material consisted of seven unit-based booklets published by the Ministry of National Education Directorate General for Measurement, Assessment and Examination Services. A total of 490 questions were identified as the dataset, and these questions were analyzed using a tool named the Question Analysis Checklist (QAC). The questions were categorized according to their form of construction, intended purpose, and source of information, and were also classified according to the cognitive process dimensions of the Revised Bloom's Taxonomy and the Barrett Taxonomy levels. The findings revealed that multiple-choice questions were the most commonly used format (68.37%), while other formats such as true-false, matching, and puzzle-based questions were used only to a limited extent. Regarding the intended purpose, a significant portion of the questions aimed at identification (25.71%) and evaluation (37.76%), while higher-order objectives such as prediction, comparison, and exemplification were underrepresented. In terms of the source of answers, the majority of questions were based on extra-textual stimuli (55.92%), and no intertextual questions were included. According to the Revised Bloom's Taxonomy, most questions targeted lower-order cognitive processes, particularly remembering (60.41%) and understanding (25.92%). Similarly, the Barrett Taxonomy analysis indicated that the majority of questions were designed at the literal comprehension level (61.63%), with limited focus on reorganization, inferential comprehension, or evaluation.

Keywords: questions, Social Studies, activity booklets, Bloom's taxonomy, Barrett taxonomy, document analysis

Deneyimsel Öğrenme Bağlamında Sosyal Bilgiler Eğitiminde Mekânı Algılama Becerisi

Ömer Temizkan

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
temizkan.o@gmail.com

Özet

Bu bildiri, sosyal bilgiler eğitiminde deneyimsel öğrenme yoluyla mekânsal algının geliştirilmesini ve bu sürecin yerel topluluklarla etkileşim yoluyla nasıl zenginleştirilebileceğini ele almaktadır. Mekânsal algı, bireylerin çevresel mekânları anlaması, bu mekânların toplumsal, kültürel ve ekonomik bağamlarını yorumlamasıyla şekillenir. Sosyal bilgiler dersi, bu beceriyi geliştirmek için ideal bir platform sunar.

Öğrencilerin yaşadıkları bölgelerdeki yerel topluluklarla doğrudan etkileşimde bulunmaları, deneyimsel öğrenmeyi daha anlamlı ve kalıcı hale getirmektedir. Bu süreçte öğrenciler, pazar yerleri, tarihi yapılar, parklar gibi sosyal mekânları gözlemleyerek bu alanların işlevlerini ve topluluklar üzerindeki etkilerini analiz eder. Örneğin, bir mahalle pazarında yapılan gözlem çalışması, öğrencilerin ekonomik ve kültürel ilişkiler hakkında somut bir anlayış geliştirmesini sağlar. Benzer şekilde, yerel liderler ve esnaflarla yapılan röportajlar, topluluk dinamiklerini anlamada değerli bir öğrenme fırsatı sunar.

Bu yaklaşımla öğrenciler yalnızca mekânsal farkındalık kazanmakla kalmaz, aynı zamanda empati, toplumsal farkındalık ve eleştirel düşünme gibi sosyal beceriler geliştirir. Bildiri, bu tür deneyimsel öğrenme uygulamalarının mekânsal algıya olan katkılarını teori ve örneklerle desteklemeyi amaçlamaktadır. Haritalandırma projeleri, saha gezileri, topluluk araştırmaları gibi uygulamaların eğitimdeki yeri tartışılarak; bu yöntemlerin birey ve toplum üzerindeki dönüştürücü etkileri değerlendirilecektir.

Sonuç olarak, deneyimsel öğrenme temelli yaklaşımlar, öğrencilerin çevrelerini daha derinlemesine anlamalarına ve topluma aktif bir şekilde katkıda bulunmalarına olanak tanır. Mekân algısının bu yöntemlerle geliştirilmesi, sosyal bilgiler eğitiminde hem bireysel hem de toplumsal bir kazanım doğuracaktır.

Anahtar Kelimeler: deneyimsel öğrenme, sosyal bilgiler eğitimi, mekânı algılama becerisi, kent okuryazarlığı

Space Perception Skills in Social Studies Education in the Context of Experiential Learning

Ömer Temizkan

Abstract

This paper addresses the development of spatial perception through experiential learning in social studies education and explores how this process can be enhanced through interaction with local communities.

It draws on the author's own research and that of others in the field to present a comprehensive overview of the subject. The formation of spatial perception is contingent upon an individual's comprehension of the environmental milieu and their interpretation of the social, cultural, and economic contexts that shape it. The social studies course offers an optimal setting for the cultivation of this skill. Students' direct interaction with local communities in the regions where they reside renders experiential learning more meaningful and enduring. In this process, students observe social spaces such as marketplaces, historical buildings, parks, and so forth, and analyze the functions of these spaces and their impact on communities. For instance, observing a neighborhood market offers students a tangible comprehension of economic and cultural interconnections. Similarly, interviews with local leaders and business owners offer a valuable opportunity for learning about the dynamics of the community.

This approach enables students to gain spatial awareness and to develop social skills, including empathy, social awareness, and critical thinking. The objective of this paper is to provide a theoretical and empirical foundation for understanding the impact of experiential learning practices on spatial perception. The role of activities such as mapping projects, field trips, and community research in education will be examined, and the transformative impact of these methods on individuals and society will be assessed.

In conclusion, experiential learning-based approaches facilitate students' acquisition of a more profound understanding of their environment and enable them to engage actively with society. The development of spatial perception through these methods will yield both individual and social benefits in the context of social studies education.

Keywords: experiential learning, social sciences teaching, perceiving space, urban literacy

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Etkililiğine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi

Ismail Çolak ^{1,*}, Ahmet Galip Yücel ¹, Rukiye Ögdür ¹ & Ali Meydan ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
ismailcolak2023@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı hem çevrimiçi öğretmenlik uygulaması dersi alan sosyal bilgiler öğretmenlerinin hem de yüz yüze öğretmenlik uygulaması dersi alan sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerini belirlemektir. Araştırmanın çalışma grubunu COVID-19 salgını döneminde çevrimiçi öğretmenlik uygulaması dersini alan 10 sosyal bilgiler öğretmeni ile daha önceki yıllarda, yüz yüze öğretmenlik uygulaması dersini alan 10 sosyal bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Nitel araştırma desenlerinden durum çalışmasının kullanıldığı çalışmada veriler, soruları araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Elde edilen veriler, betimsel analiz tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Bulgular, çevrimiçi öğretmenlik uygulaması alan sosyal bilgiler öğretmenlerinin mesleki deneyim anlamında çok yetersiz kaldığını, mesleğe başladıktan sonra dersin kazanımlarını aktarmada sorunlar yaşadığını, buna karşın yüz yüze öğretmenlik uygulaması dersi alan sosyal bilgiler öğretmenlerinin mesleki deneyim anlamında kendilerini kısmen gelişmiş hissettiğini, dersin kazanımlarını aktarmada ve sınıf yönetiminde ise daha başarılı olduklarını ortaya koymuştur. Elde edilen buğular, dijitalleşen çağın bir gereği olarak etkili teknoloji kullanımının önemini ve teknolojinin etkin kullanılamamasının olumsuz sonuçlarını ortaya koymuştur. Bu bakımdan bu çalışma, geleceğin eğitim uygulamalarının şekillendirilmesinde eğitimcilere fikir verici bir yön ihtiva etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, Pandemi, Öğretmenlik uygulaması, Çevrimiçi eğitim, Online eğitim

Investigation of Social Studies Teachers' Views on the Effectiveness of Teaching Practice Course

Ismail Çolak ^{1,*}, Ahmet Galip Yücel ¹, Rukiye Öğdür ¹ & Ali Meydan ¹

Abstract

The aim of this study is to determine the views of both social studies teachers who took online teaching practice course and social studies teachers who took face-to-face teaching practice course. The study group consisted of 10 social studies teachers who took the online teaching practice course during the COVID-19 pandemic and 10 social studies teachers who took the face-to-face teaching practice course in previous years. In the study, in which case study, one of the qualitative research designs, was used, data were collected with a semi-structured interview form whose questions were developed by the researcher. The data obtained were analyzed using descriptive analysis technique. The findings revealed that social studies teachers who took online teaching practice courses were very inadequate in terms of professional experience and had problems in transferring the outcomes of the course after starting the profession, whereas social studies teachers who took face-to-face teaching practice courses felt partially developed in terms of professional experience and were more successful in transferring the outcomes of the course and classroom management. The findings revealed the importance of effective technology use as a requirement of the digitalized age and the negative consequences of ineffective use of technology. In this respect, this study contains an insightful direction for educators in shaping future educational practices.

Keywords: Social studies, Pandemic, Teaching practice, Online education, Online education

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Sınıf Yönetiminde Başarı Algılarının ve Etkilerinin Kişisel Deneyimleri Açısından İncelenmesi

Emel Tüzel İşeri

Eğitim Bilimleri Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
emeltuzel@hotmail.com

Özet

Sınıfta eğitim ve öğretim süreçlerinin etkili sürdürülebilmesi, öğretmenlerin sınıf yönetimindeki başarıları ile yakından ilişkilidir. Öğretmenlerin sınıf yönetimindeki başarıları, öğrencilerin derse ilgisi ve ders başarıları üzerinde de oldukça etkilidir. Bu araştırmanın amacı sosyal bilgiler öğretmen adaylarının kişisel deneyimlerine göre ilköğretim, ortaokul ve lise kademelerinde ders aldıkları öğretmenlerinin sınıf yönetimindeki başarılarına ilişkin algılarını ve bu algıların kendileri üzerindeki etkilerini belirlemektir. Nitel araştırma yönteminde tasarlanan çalışmada yarı yapılandırılmış açık uçlu anket yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya, Karadeniz Bölgesi’ndeki bir eğitim fakültesinin sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programı 3. Sınıfında öğrenim görmektedir ve halihazırda sınıf yönetimi dersini almakta olan 32 gönüllü öğretmen adayları katılmıştır. Katılımcılardan, kendi öğrencilik deneyimlerini temel alarak ilköğretim, ortaokul ve lise düzeyindeki tüm öğretmenleri arasından sınıf yönetiminde en başarılı ve en başarısız buldukları öğretmenleri belirlemeleri ve aşağıdaki açık uçlu soruları bu öğretmeni değerlendirerek yanıtlamaları istenmiştir:

- “..... öğretmenim sınıf yönetiminde başarılıydı çünkü..... bu nedenle”
- “..... öğretmenim sınıf yönetiminde başarısızdı çünkü..... bu nedenle”

Veriler, içerik analizi yöntemi ile incelenmiş olup öğretmen adaylarının yanıtları temalara ve kategorilere ayrılmıştır. Bulgular öğretmen adaylarının kendi öğretmenlerinin sınıf yönetimindeki başarı durumlarını öğrenciler arasında yaptığı ayrımcılık, pozitif-negatif iletişim, şiddet eğilimi, kullandıkları öğretim yöntemleri gibi çeşitli faktörler ile tanımlandığını; algıladıkları bu başarı durumunun ise derse ilgilerinden meslek seçimlerine kadar geniş bir yelpazede etkilere sebep olduğunu ortaya koymaktadır. Araştırmanın analiz ve raporlama aşaması devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf yönetimi, sosyal bilgiler öğretmenliği, öğretmen adayları

An Investigation of Social Studies Teacher Candidates' Perceptions of Success in Classroom Management and Its Effects in Terms of Their Personal Experiences

Emel Tüzel İşeri

Abstract

The effective continuation of education and teaching processes in the classroom is closely related to teachers' success in classroom management. Teachers' success in classroom management also has a significant impact on students' interest in the subject and their academic achievement. The aim of this study is to determine social studies teacher candidates' perceptions of the classroom management success of the teachers they had in primary, middle, and high school based on their personal experiences, as well as the effects of these perceptions on themselves. In this qualitative research study, a semi-structured open-ended questionnaire method was used. Thirty-two volunteer teacher candidates who are currently enrolled in the 3rd year of the social studies teacher education programme at an education faculty in the Black Sea Region and are currently taking a classroom management course participated in the study. Participants were asked to identify the most successful and least successful teachers at the primary, secondary, and high school levels based on their own student experiences and to answer the following open-ended questions by evaluating these teachers:

Keywords: Classroom management, social studies teaching, teacher candidates

Öğretmen Adaylarının Gözünden Sosyal Bilgiler Dersinin Önemi ve Değeri

Hasan Günal ^{1,*}, Hayret Başaran ² & Zeynep Gilgen ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Balıkesir Üniversitesi

² Sosyal Bilimler Enstitüsü Balıkesir Üniversitesi

gunalhasan@hotmail.com

Özet

Sosyal bilgiler dersinin etkili bir şekilde öğretimi öğrencilere günümüz dünyasında ön plana çıkan birçok beceri ve yeterliliği kazandırabilme potansiyeline sahiptir. Ancak bu önemli ders öğrenci velileri tarafından zaman zaman özellikle matematik ve fen bilgisi dersleriyle kıyaslanarak daha az önemli görülebilmektedir. Bu nedenden dolayı sosyal bilgiler öğretmenlerinin kendi alanlarının önem ve değeri hususunda öğrenci velilerini ikna edebilmek gibi zorlu bir görevleri de bulunmaktadır. Bu araştırmanın amacı gelecekteki olası mesleki yaşamlarında benzer zorluklarla karşılaşabilecek sosyal bilgiler öğretmen adaylarının kendilerine verilen bir örnek olay üzerinden öğrenci velilerine sosyal bilgiler dersinin önem ve değerini nasıl ortaya koyabileceklerine yönelik görüşlerini tespit etmektir. Nitel bir yaklaşımın benimsendiği araştırma, temel nitel araştırma deseniyle yürütülmüştür. Araştırmanın katılımcılarını Türkiye'nin batısında yer alan bir üniversitenin eğitim fakültesi son sınıfında okuyup kolay durum örneklemesiyle ulaşılan 28 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri öğretmen adaylarına olası mesleki yaşantılarının henüz başında düzenlenen bir veli bilgilendirme toplantısı sırasında öğrenci velilerinden birinin sosyal bilgiler dersini fen bilgisi ve matematik dersleriyle kıyaslayarak kendi alanlarıyla ilgili olumsuz görüş belirttikleri bir örnek olayın yer aldığı görüş formu aracılığıyla elde edilip tümevarımcı içerik analizi yoluyla analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular sosyal bilgiler öğretmen adaylarının alanlarının önem ve değerini ortaya koyabilmek amacıyla hak ve sorumluluklarının farkında olan etkin vatandaşlar yetiştirilmesine yardımcı olma, başta eleştirel düşünme ve empati olmak üzere günümüz dünyasında ön plana çıkan bazı becerileri kazandırabilme ile yaşamın farklı alanlarında yararlı olabilecek bilgiler kazandırabilme argümanlarına öncelik verdiklerini göstermektedir. Bunun yanında öğretmen adaylarının sosyal bilgilerin önemli bir bileşeni olan tarihin öğretimiyle ilgili hem geleneksel hem de günümüz dünyasında ön plana çıkan bazı amaçlara yönelik argümanları da dile getirdikleri araştırmadan elde edilen diğer bir bulgu olarak ön plana çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler eğitimi, tarih eğitimi, öğretmen adayı, sosyal bilgiler dersinin önem ve değeri, etkin vatandaşlık

The Importance and Value of Social Studies Lessons from the Perspective of Prospective Teachers

Hasan Günal ^{1,*}, Hayret Başaran ² & Zeynep Gilgen ¹

Abstract

The effective teaching of social studies has the potential to equip students with many skills and competencies that are prominent in today's world. However, this important subject is sometimes considered less important by parents, especially when compared to mathematics and science. For this reason, social studies teachers face the challenging task of convincing parents of the importance and value of their field. The purpose of this study is to determine the views of social studies teacher candidates, who may face similar challenges in their future professional lives, on how they can demonstrate the importance and value of social studies to parents through a case study. The research, which adopted a qualitative approach, was conducted using a basic qualitative research design. The participants of the research consisted of 28 teacher candidates who were in their final year of education at a university in western Turkey and were reached through convenience sampling. The data for the research were obtained through a questionnaire form containing a case study in which a parent compared social studies with science and mathematics and expressed negative views about their field during a parent information meeting held at the beginning of the prospective teachers' professional careers. The data were analysed using inductive content analysis. The findings of the study show that social studies teacher candidates prioritise arguments such as helping to raise awareness of rights and responsibilities in order to highlight the importance and value of their field, imparting certain skills that are prominent in today's world, particularly critical thinking and empathy, and providing knowledge that can be useful in different areas of life. In addition, another finding that emerged from the research is that teacher candidates also expressed arguments related to the teaching of history, an important component of social studies, both in terms of traditional approaches and in terms of some of the objectives that have come to the fore in today's world.

Keywords: Social studies education, history education, teacher candidate, importance and value of social studies lessons, active citizenship

Sosyal Bilgiler Eğitimi Lisans Eğitimi Öğrencilerinin Öğrenme Güçlüğü Olan Öğrencilere Yönelik Yeterliliklerinin İncelenmesi

Saadet Şaşmaz ^{1,*} & Ömer Türksever ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Gazi Üniversitesi
saadetsasmaz06@gmail.com

Özet

Millî Eğitim Bakanlığı kaynaklarında özel öğrenme güçlüğü kavramı kullanılmaktadır ve özel öğrenme güçlüğü Milli Eğitim Bakanlığı kaynaklarında şu şekilde tanımlanmaktadır: Özel öğrenme güçlüğü; dili yazılı ya da sözlü anlamak ve kullanabilmek için gerekli olan bilgi alma süreçlerinin birinde veya birkaçında ortaya çıkan ve dinleme, konuşma, okuma, yazma, heceleme, dikkat yoğunlaştırma ya da matematiksel işlemleri yapma güçlüğüdür (MEB, 2020). Araştırmada örneklem grubu olarak ulaşılabilir yakınlıktan dolayı Gazi Üniversitesi Sosyal Bilgiler Eğitimi Lisans eğitim programındaki öğretmen adayları seçilmiştir.

Öğretmenlerin hizmet öncesi eğitim kapsamında öğrencilere yönelik farkındalık kazanacağı en önemli kurum eğitim fakülteleridir (Akay ve Çetin, 2022, s.284). Ateş (2018), sosyal bilgiler öğretmen adaylarının kaynaştırma eğitimine yönelik öz yeterlik inanç durumlarını incelediği yüksek lisans tezi kapsamında elde edilen veriler sonucunda çalışma grubundaki katılımcıların kaynaştırma yeterlilik düzeyleri orta düzeyde, özel gereksinimli öğrencilerle ilgili özel alan yeterlilik düzeyleri de sınırlı anlama düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. Araştırmanın genel anlamdaki sonuçları göz önüne alındığında, çalışma grubunun lisans eğitimlerinde aldıkları Özel Eğitim dersinden yeterli oranda faydalanamadıkları araştırmacı tarafından belirtilmiştir.

Araştırmaya 38'i kadın 12'si erkek olmak üzere 50 sosyal bilgiler öğretmen adayı katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan katılımcılara ait demografik bilgileri almak adına kişisel bilgi formu ve öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilere yönelik yeterliklerinin belirlenmesi amacıyla Keskin, Korkut ve Can (2016) tarafından geliştirilen “Öğrenme Güçlüğü Yaşayan Öğrencilere Yönelik Öğretmen Yeterlikleri Ölçeği” (ÖGÖY) kullanılmıştır. Ayrıca sosyal bilgiler eğitimi lisans programı son sınıf öğrencilerinin öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilere yönelik yeterliklerinin ve bu yeterliliklerinin cinsiyet, öğrenim düzeyi, özel eğitim dersi alıp/almama, öğrenme güçlüğü olan bir yakını olup/olmama, öğrenme güçlüğü olan bireyle aynı sınıfta eğitim alıp/almama, öğrenme güçlüğü konusunda bilgili olup/olmama, öğrenme güçlüğüne ilişkin kitap okuyup/okumama, öğrenme güçlüğüne ilişkin film izleyip/izlememe, kaynaştırma eğitimi konusunda yeterli bilgiye sahip olup/olmama, öğrenme güçlüğü olan bireylerin kaynaştırma uygulamasına katılmasını destekleyip/desteklememe ve öğrenme güçlüğüne ilişkin yeni bilgiler edinmek isteyip/istememe değişkenlerine göre farklılaşp farklılaşmadığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler öğretmen adayları, öğrenme güçlüğü

An Investigation of the Competencies of Social Studies Education Undergraduate Students in Teaching Students with Learning Disabilities

Saadet Şaşmaz ^{1,*} & Ömer Türksever ¹

Abstract

The Ministry of National Education uses the term ‘specific learning difficulty’ and defines it as follows: Specific learning difficulties are difficulties in one or more of the information acquisition processes necessary for understanding and using language in written or spoken form, such as listening, speaking, reading, writing, spelling, concentrating, or performing mathematical operations (MEB, 2020). Due to their accessibility, teacher candidates in the Social Sciences Education Undergraduate Programme at Gazi University were selected as the sample group for the study.

Teacher training faculties are the most important institutions where teachers can gain awareness about students as part of their pre-service training (Akay and Çetin, 2022, p. 284). Ateş (2018), in his master's thesis examining the self-efficacy beliefs of social studies teacher candidates towards inclusive education, found that the participants' inclusive education proficiency levels were at an intermediate level, while their specialised field proficiency levels regarding students with special needs were at a limited understanding level. Considering the general results of the study, the researcher stated that the study group did not benefit sufficiently from the Special Education course they took during their undergraduate education.

Fifty social studies teacher candidates, 38 female and 12 male, participated in the study. In the research, a personal information form prepared by the researchers to obtain demographic information about the participants and the ‘Teacher Competencies Scale for Students with Learning Disabilities’ (ÖGÖY) developed by Keskin, Korkut and Can (2016) to determine the competencies of teachers towards students with learning disabilities were used as data collection tools. Additionally, the study examined the competencies of final-year students in the social studies education programme towards students with learning difficulties and the relationship between these competencies and gender, educational level, whether or not they had taken special education courses, whether or not they had a relative with learning difficulties, whether or not they had been educated in the same class as an individual with learning difficulties, whether or not they had knowledge about learning difficulties, reading books related to learning difficulties, watching films related to learning difficulties, having sufficient knowledge about inclusive education, supporting or not supporting the participation of individuals with learning difficulties in inclusive education programmes, and wanting or not wanting to acquire new information about learning difficulties.

Keywords: Social studies teacher candidates, learning difficulties

Sosyal Bilgiler Öğretiminde Oyunlaştırma ile Kavram Öğretimi

Uğur Polat

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı Munis Faik Ozansoy Ortaokulu
ugur_polat325@hotmail.com

Özet

Eğitimde oyunlaştırma öğrencilerin işbirliği içerisinde yaparak yaşayarak öğrenmelerine imkân tanıyan ve öğrenmenin zevkli bir ortamda desteklenmesini süreçte öğrencinin etkin hale gelmesini sağlayan bir durumdur. Eğitim ortamlarını farklı yöntem, teknik ve materyallerle zenginleştirmenin önemi göz önüne alındığında, oyunlaştırmanın sosyal bilgiler öğretim programı içeriğinde yer alan bilgi, kavram, beceri ve değerlerin öğretiminde alternatif bir yaklaşım olabileceği düşünülmektedir. Toplumlar gelişim sürecine girmekte, bilim ve teknolojinin ilerlemesiyle yeni bilgiler ortaya çıkmakta, öğrenilecek farklı bilgiler sürekli artmakta ve yenilenmektedir. Sosyal Bilgiler öğretiminde oyunlaştırma kullanımının temel avantajları arasında motivasyonun artması, işbirliği becerilerinin gelişmesi ve öğrenme sürecinin eğlenceli hale gelmesi vurgulanmaktadır. Öğrencilerin öğrenme deneyimlerini zenginleştirmekle kalmayıp, derslere olan katılımlarını artırması ve oyunlar aracılığıyla öğrencilerin Sosyal Bilgiler konularındaki soyut kavramları somut hale getirmelerini sağlamaktadır. Araştırmada Sosyal Bilgiler öğretiminde oyunlaştırma kullanımının temel avantajları arasında motivasyonun artması, işbirliği becerilerinin gelişmesi ve öğrenme sürecinin eğlenceli hale gelmesi vurgulanmaktadır. Öğrencilerin öğrenme deneyimlerini zenginleştirmekle kalmayıp, derslere olan katılımlarını artırması ve oyunlar aracılığıyla öğrencilerin Sosyal Bilgiler konularındaki soyut kavramları somut hale getirmelerini sağlamaktadır. Bu araştırmada, Sosyal Bilgiler dersinde oyunlaştırma yönteminin kavram öğretimindeki öğrencilerin üzerindeki etkileri ve ders sürecine ilişkin öğrenci ve öğretmen görüşlerini ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Araştırmada, mevcut sistemin yerine yeni bir yaklaşım getirilmesinden, sınıf içerisinde uygulanan yöntemlere yeni yaklaşımlarla birlikte öğrenme ortamlarını sınıf dışına çıkararak öğrencilerin işbirliği içerisinde çalışmalarını yansıttığından ve doğrudan öğrencilerin araştırmada yer almalarından dolayı eylem araştırması kullanılmıştır. Alan yazında eylem araştırmasını Yıldırım ve Şimşek (2008) araştırmacının doğrudan yer aldığı ya da bir araştırmacı desteğiyle gerçekleştirdiği bir yaklaşım olarak tanımlamaktadır. Bu süreçte eylem araştırması aslında uygulamaya yönelik sorunların ortaya çıkarılması, mevcut bir sorunu anlayıp çözmek için veri toplamayı amaçlayan ve bu verileri analiz eden bir çalışmadır. Araştırma sürecinde elde edilen veriler içerik analiziyle çözümlenerek sunulmuştur. Uygulama sürecinde araştırmacı olan öğretmen gözlem formları aracılığıyla kısa notlar almıştır. Etkinlik sonrasında tüm öğrencilere yarı yapılandırılmış görüşme formları uygulanmıştır. Gözlemlerden elde edilen ve görüşme formlarına işlenen veriler aracılığıyla sonuçlar yorumlanmaya çalışılmıştır. Araştırmacı süreçte sınıf etkinliklerde öğrencilerin uygulamalara verdiği tepkileri gözlemleyerek gözlemci notu tutmuştur.

Anahtar Kelimeler: Eğitsel Oyun, Oyunlaştırma, Eylem Araştırması

Concept Teaching with Gamification in Social Studies Teaching

Uğur Polat

Abstract

Gamification in education is a situation that allows students to learn by doing and experiencing in cooperation and supports learning in an enjoyable environment and enables students to become active in the process. Considering the importance of enriching educational environments with different methods, techniques and materials, it is thought that gamification can be an alternative approach in teaching knowledge, concepts, skills and values in the content of the social studies curriculum. Societies are in the process of development, new information emerges with the advancement of science and technology, and different information to be learned is constantly increasing and renewed. Among the main advantages of using gamification in Social Studies teaching, it is emphasized that it increases motivation, improves cooperation skills and makes the learning process fun. It not only enriches students' learning experiences, but also increases their participation in the lessons and enables students to make abstract concepts in Social Studies subjects concrete through games. The main advantages of using gamification in Social Studies teaching are increased motivation, improved collaboration skills, and an enjoyable learning process. It not only enriches students' learning experiences, but also increases their participation in the lessons and enables students to make abstract concepts in Social Studies topics concrete through games. This study aimed to reveal the effects of the gamification method on students in teaching concepts in the Social Studies course and the views of students and teachers on the course process. In the research, action research was used because a new approach was introduced to replace the existing system, new approaches to the methods applied in the classroom, taking the learning environments out of the classroom with new approaches to the methods applied in the classroom, reflecting the students' collaborative work and directly involving students in the research. In the literature, Yıldırım and Simşek (2008) define action research as an approach in which the researcher takes part directly or with the support of a researcher. In this process, action research is actually a study that aims to uncover practical problems, collect data to understand and solve an existing problem, and analyze these data. The data obtained during the research process were analyzed and presented through content analysis. During the implementation process, the teacher researcher took short notes through observation forms. After the activity, semi-structured interview forms were applied to all students. The results were tried to be interpreted through the data obtained from the observations and processed in the interview forms. During the process, the researcher kept observer notes by observing the students' reactions to the applications in the classroom activities.

Keywords: Educational Gaming, Gamification, Action Research

Çokkültürlü Duyarlılık: Öğretmen Adayları Üzerine Bir İnceleme

Cemile Balık ^{1,*} & Harun Şahin ²

¹ Eğitim Programları ve Öğretim Fırat Üniversitesi

² Eğitim Programları ve Öğretim Akdeniz Üniversitesi

cbalik@firat.edu.tr

Özet

Çokkültürlülük “din, dil, ırk, cinsiyet, cinsel yönelim, yaş, sosyal statü, sosyoekonomik düzey” gibi farklılıkların birlikte yaşamasıdır. Çokkültürlülük sadece toplumlara özgü bir özellik değildir; bireyler de kendi içlerinde çokkültürlü olabilirler. Yaşamın her alanında var olan çokkültürlülük, insanı temel alan eğitim sistemini de doğrudan etkilemektedir. Öyle ki günümüzde çokkültürlü bir yapıya sahip olmayan sınıf yok denebilir. Bu sebeple öğretmenlerin çokkültürlülük hakkında farkındalığa sahip olması ve bu çokkültürlü yapıyı eğitim süreçlerini zenginleştirecek unsur olarak ele almaları önemli görülmektedir. Bu da ancak öğretmenlerin çokkültürlü yapıya ilişkin duyarlılık geliştirmeleriyle mümkündür. Nitekim duyuşsal alana özgü bir kavram olan duyarlılığın gelişimi uzun bir süreç gerektirdiği için öğretmen eğitimi sürecinden itibaren öğretmen adaylarının çokkültürlü duyarlılıklarının belirlenmesi var olan durumu gözler önüne serebilmek adına gereklidir. Bu doğrultuda bu araştırmada öğretmen adaylarının çokkültürlü duyarlılık düzeylerini belirlemek ve çokkültürlülüğe ilişkin görüşlerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırma karma yöntem araştırmalarından ardışık sıralı karma desene göre desenlenmiştir. Veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu (cinsiyet, sınıf düzeyi, öğretmenlik programı, ebeveyn eğitim düzeyi, anadil, kendini öteki hissetme durumu) ile çeşitli değişkenlere ilişkin bilgi edinilirken nicel boyutunda “Çokkültürlü Duyarlılık Ölçeği” ve nitel boyutunda öğretmen adayları ile yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilecektir. Araştırmanın çalışma grubunu sosyal bilgiler, Türkçe, fen bilimleri, matematik, sınıf, okul öncesi ve İngilizce öğretmenliği programlarında öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Elde edilen nicel verilerin analizinde parametrik/nonparametrik testler (bağımsız örneklem t testi, ANOVA, Kruskal Wallis) kullanılırken nitel verilerin analizinde tümevarımsal içerik analizi tekniği kullanılacaktır. Araştırmanın nicel bulgularına bakıldığında öğretmenlik programı ile çokkültürlü duyarlılık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık gözlenmediği görülmüştür. Ölçeğin kültürlerarası çaba boyutunda ise 3. sınıflar 1 ve 2. sınıflara göre, 4. sınıflar da 2. sınıflar lehine anlamlı bir farklılık göstermektedir. Araştırmanın ilk bulguları bu şekilde ifade edilmiş olup analiz süreci devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çokkültürlülük, çokkültürlü duyarlılık, öğretmen adayları

Multicultural Sensitivity: A Study of Pre-Service Teachers

Cemile Balık ^{1,*} & Harun Şahin ²

Abstract

Multiculturalism refers to the coexistence of differences such as religion, language, ethnicity, gender, sexual orientation, age, social status, and socioeconomic background. It is not only a societal characteristic but also a personal one, as individuals may embody multiple cultural identities. Given its pervasive presence, multiculturalism significantly influences education systems, which are inherently centered around human diversity. Today, it is nearly impossible to find a classroom that does not reflect some degree of cultural diversity. For this reason, it is essential that teachers are aware of multicultural issues and recognize cultural diversity as a resource for enriching educational practices. Developing such awareness is closely linked to the concept of *multicultural sensitivity*, which requires a long-term developmental process, especially in the affective domain. Therefore, it is important to assess the multicultural sensitivity of pre-service teachers during their training.

This study aims to determine the levels of multicultural sensitivity among pre-service teachers and explore their views on multiculturalism. Designed as a sequential explanatory mixed methods study, it employs a personal information form (including gender, year of study, program type, parental education, native language, and experiences of marginalization), the “Multicultural Sensitivity Scale” for the quantitative phase, and semi-structured interviews for the qualitative phase. Participants include students from social studies, Turkish language, science, mathematics, classroom teaching, early childhood education, and English language teaching programs.

Preliminary findings indicate no significant differences in multicultural sensitivity across teacher education programs. However, third-year students scored higher than first- and second-year students, while fourth-year students outperformed second-years in the intercultural effort subdimension. The study’s data analysis is ongoing.

Keywords: Multiculturalism, multicultural sensitivity, pre-service teachers

Geleceğin Sosyal Bilgiler Öğretmenleri Nasıl Yetiştirilmeli? Akademisyenlerin Öğretmen Akademisi

Modeline Dair Görüşleri

Rumeysa Kanat ^{1,*} & İhsan Ünlü ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Yüksek Lisans Mezunu

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
kntrmys46@gmail.com

Özet

Öğretmen yetiştirme süreçleri, eğitim sisteminin niteliğini doğrudan etkileyen temel faktörlerden biridir. Öğretmenlerin niteliği, öğrencilerin akademik başarılarının yanı sıra onların bireysel ve toplumsal bilinç kazanmalarında da önemli bir rol oynamaktadır. Bu kapsamda, sosyal bilgiler öğretmenlerinin yetiştirilmesi, topluma bilinçli bireyler kazandırma hedefi doğrultusunda büyük bir öneme sahiptir. Günümüzde öğretmen eğitimi alanında ortaya çıkan yeni yaklaşımlar, bu süreci daha etkili, sistematik ve uygulamaya dönük hale getirmeyi hedeflemektedir. Bu yaklaşımlar arasında dikkat çeken "Öğretmen Akademisi Modeli", öğretmen adaylarının mesleki yeterliklerini hem teorik hem de pratik boyutlarıyla geliştirmeye yönelik bütüncül bir yapı sunmaktadır. Model, öğretmen adaylarının gerçek eğitim ortamlarında deneyim kazanarak mesleki gelişimlerini desteklemeyi amaçlamakta ve öğretmen yetiştirme süreçlerine yenilikçi bir bakış açısı getirmektedir.

Bu araştırma, sosyal bilgiler öğretmeni yetiştirme sürecinde öğretmen akademisi modelinin uygulanabilirliğini ve etkililiğini akademisyenlerin bakış açısından değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Çalışma kapsamında, Türkiye'deki 10 farklı üniversitede görev yapan ve çeşitli akademik unvanlara sahip 15 akademisyen ile nitel bir araştırma yürütülmüştür. Katılımcılar, amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme tekniğiyle belirlenmiştir. Veri toplama aracı olarak, 7 açık uçlu sorudan oluşan yapılandırılmış bir görüşme formu kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemi çerçevesinde yürütülen bu çalışmada elde edilen veriler, içerik analizi tekniğiyle yürütülmektedir. Elde edilen bulgular, sosyal bilgiler öğretmeni yetiştirme süreçlerine ilişkin akademisyenlerin görüş ve önerilerini kapsamlı bir şekilde ortaya koymayı hedeflemektedir. Çalışmanın, sosyal bilgiler eğitiminin niteliğini artıracak yeni yaklaşımların geliştirilmesine katkı sağlaması ve öğretmen eğitimi politikalarına yön verici bir perspektif sunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Öğretmen Yetiştirme, Öğretmen Akademisi, Akademisyenle

How Should Future Social Sciences Teachers Be Educated? Academics' Views on the Teacher Academy Model

Rumeysa Kanat ^{1,*} & İhsan Ünlü ²

Abstract

Teacher training processes are one of the main factors that directly determine the quality of the education system. The quality of teachers plays an important role in the academic success of students as well as their individual and social consciousness. In this context, the training of social studies teachers is of great importance in line with the goal of bringing conscious individuals to society. Today, new approaches emerging in the field of teacher education aim to make this process more effective, systematic and practical. The ‘Teacher Academy Model’, which draws attention among these approaches, offers a holistic structure to improve the professional competences of prospective teachers in both theoretical and practical dimensions. The model aims to support the professional development of prospective teachers by gaining experience in real educational environments and brings an innovative perspective to teacher training processes.

This study aims to evaluate the applicability and effectiveness of the ‘Teacher Academy’ model in the social studies teacher training process from the perspective of academics. Within the scope of the study, a qualitative research was conducted with 15 academics with various academic titles working in 10 different universities in Turkey. The participants were determined by criterion sampling technique, which is one of the purposeful sampling methods. A structured interview form consisting of 7 open-ended questions was used as a data collection tool. The data obtained in this study, which was conducted within the framework of qualitative research method, were analysed using content analysis technique. The findings obtained aim to reveal the opinions and suggestions of academics about social studies teacher training processes in a comprehensive manner. The study is expected to contribute to the development of new approaches that will improve the quality of social studies education and provide a guiding perspective for teacher education policies.

Keywords: Social Studies, Teacher Training, Teacher Academy, Academics

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ile Yenilenen 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabı'ndaki Coğrafya Kavramları

Fatma Toksoy¹ & Ayşe Çağlar^{1,*}

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
ayse.akkurt@gop.edu.tr

Özet

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında 5. sınıf ders kitapları yeniden tasarlanmıştır. 5. sınıf Sosyal Bilgiler Kitabı da bu bağlamda yenilenmiş ve değişmiştir. Mevcut kitabın çeşitli özelliklerinin incelenip ortaya koyulması sosyal bilgiler öğretmen ve sosyal bilgiler öğretmen adayları için önemli göstergeler olarak değerlendirilebilir. Bilindiği üzere coğrafya konuları sosyal bilgiler kitaplarında önemli paya sahip konulardandır. Bu konularda yer alan coğrafya kavramları konuların öğrenilmesinde, coğrafi becerilerin kazanılması, ilerleyen yıllarda öğrenilecek coğrafya konularıyla bağlantı kurabilmek açısından önem taşımaktadır. Öğrencilerin kavramları tam olarak anlayamaması coğrafi olaylar arasındaki ilişkileri kurmalarını zorlaştırmakta, konuya ilişkin kazanımların edinilmesini, dersin gerçek amacına ulaşmasını engelleyebilmektedir. Bu nedenle ders kitaplarındaki coğrafi kavramların belirlenmesi ve zor öğrenilen, karıştırılan kavramlar için planlamaların yapılması coğrafya öğretimi açısından fayda sağlayabilir. Bu çalışmada 2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne göre hazırlanmış 5. sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabı'ndaki coğrafya kavramlarının belirlenmesi hedeflenmiştir. Çalışma nitel araştırma yaklaşımıyla yürütülmüş ve doküman analizinden yararlanılmıştır. Araştırma verileri 2024-2025 eğitim-öğretim yılı içerisinde kullanılan Milli Eğitim Bakanlığı'nın 5. sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabı'ndan elde edilmiştir. Birinci ve ikinci dönem için kullanılan iki adet ders kitabı incelenmiştir. Elde edilen verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Çalışma sonucunda 5. sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabı'nda (1-2) yer alan fiziki, beşerî ve ekonomik coğrafya kavramlarını kapsayan kavramlar listesi oluşturulacaktır. Önceki yıllarda 5. sınıf sosyal bilgiler kitaplarındaki coğrafya kitaplarındaki kavramlara göre değerlendirmeler ortaya koyulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Maarif Modeli, Ders kitapları, Sosyal bilgiler, Coğrafya kavramları

Geography Concepts in the 5th Grade Social Studies Textbook, Renewed with the Turkish Century Education Model

Fatma Toksoy ¹ & Ayşe Çağlar ^{1,*}

Abstract

Within the scope of the Turkey Century Education Model, 5th grade textbooks have been redesigned. The 5th grade Social Studies Book has also been renewed and changed in this context. Examining and presenting various features of the current book can be considered as important indicators for social studies teachers and social studies teacher candidates. As it is known, geography topics are among the topics that have an important share in social studies books. Geography concepts included in these topics are important in terms of learning the topics, acquiring geographic skills, and being able to establish connections with geography topics to be learned in the following years. Students' failure to fully understand the concepts makes it difficult for them to establish relationships between geographical events, and can prevent the acquisition of gains related to the subject and reaching the real purpose of the course. For this reason, determining the geographical concepts in the textbooks and making plans for difficult and confusing concepts can be beneficial in terms of geography teaching. This study aimed to determine the geography concepts in the 5th grade Social Studies Textbook prepared according to the 2024 Turkey Century Education Model. The study was conducted with a qualitative research approach and document analysis was used. The research data were obtained from the 5th grade Social Studies Textbook of the Ministry of National Education used in the 2024-2025 academic year. Two textbooks used for the first and second semesters were examined. Content analysis was used in the analysis of the obtained data. As a result of the study, a list of concepts covering the physical, human and economic geography concepts in the 5th grade Social Studies Textbook (1-2) will be created. Evaluations will be made according to the concepts in the geography books in the 5th grade social studies books in previous years.

Keywords: Maarif Model, Textbooks, Social studies, Geography Concepts

Aile Tarihi Projelerini Sürdürülebilir Kılmak ya da Kılamamak: Öğretmen Deneyimlerinin Anlatı Sorgulama Yoluyla İncelenmesi

Nesrin Aslan ^{1,*} & Banu Çulha Özbaş ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Dokuz Eylül Üniversitesi
naslan@my.aci.k12.tr

Özet

Bu araştırmada amacı, yaklaşık otuz yıldır kesintisiz olarak aile tarihi projelerinin yürütüldüğü bir okulda görev yapmış veya halen görev yapmakta olan beş tarih öğretmenin gerçekleştirdikleri projelere ilişkin deneyimlerini ortaya koymaktır. Bunun için nitel araştırma yöntemlerinden anlatı sorgulama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama sürecinde, yarı yapılandırılmış görüşme ile aile tarihi projelerinden elde edilen materyal ve dokümanlar kullanılmıştır. Öğretmenlerin tarih öğrenme ve tarih öğretmeni olmaya karar verme sürecine ilişkin hikayeleri ile aile tarihi projesine danışmanlık etmeye yönelik deneyimleri yarı yapılandırılmış görüşme ile toplanmış, toplanan hikayelerin düzenlenmesi ile bütünsel hikayeler oluşturulmuş ve katılımcı teyidi alınmıştır. Araştırma bulguları bütüncül olarak değerlendirildiğinde bulguların üç başlık altında belirginleşmeye başladığı görülmüştür. Bunlar; “Tarih öğretmeni olma ve tarih öğrenme deneyimleri”, “teorik bilgi ile uygulamanın keşişim noktasında aile tarihi projelerine danışmanlık yapma” ve “aile tarihi projeleri ve dönüşen aile” dir. Birinci başlıkta öğretmenlerin kendi tarih öğrenme deneyimlerine odaklanılmıştır. Özellikle, geleneksel yöntemlerle tarih öğrenmiş öğretmenlerin, alternatif bir yaklaşım olarak aile tarihi projeleri aracılığıyla tarih öğretme süreçlerinde yaşadıkları deneyimler derinlemesine analiz edilmiştir. Bu analizler doğrultusunda, benzer projeleri gelecekte yürütecek öğretmenler için öneriler geliştirilmiştir. İkinci başlıkta, aile tarihi çalışmalarının kuramsal çerçevesi bilinmesine rağmen, uygulamada karşılaşılan zorluklar ve kolaylıklar öğretme süreçleri bağlamında betimlenmiştir. Üçüncü başlıkta ise, yaklaşık otuz yıllık süreçte değişen aile yapısının ve buna bağlı olarak aile tarihi projelerinde meydana gelen dönüşümlerin izini sürmektedir. Sonuç olarak, bu araştırma aracılığıyla aile tarihi projelerini yürüten ya da yürütmeyi planlayan öğretmenlere, bu çalışmaların sürdürülebilirliğini sağlamaya yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Aile tarihi, Sürdürülebilirlik, Deneyim, Anlatı sorgulama

To Sustain or not to Sustain Family History Projects: An Investigation Teacher Experiences Through Narrative Inquiry

Nesrin Aslan ^{1,*} & Banu Çulha Özbaşı ¹

Abstract

The aim of this study is to explore the experiences of five history teachers who have either worked or are currently working at a school where family history projects have been carried out uninterruptedly for approximately thirty years. To achieve this aim, the narrative inquiry method, one of the qualitative research approaches, was employed. During the data collection process, semi-structured interviews were conducted, and materials and documents obtained from family history projects were also utilized. The teachers' stories regarding their experiences of learning history and deciding to become history teachers, as well as their experiences of mentoring family history projects, were collected through semi-structured interviews. These narratives were then organized and shaped into holistic stories, and participant validation was obtained to ensure the accuracy of the data. When the research findings were evaluated holistically, they were found to cluster under three main themes: Experiences of Becoming a History Teacher and Learning History, Mentoring Family History Projects at the Intersection of Theoretical Knowledge and Practice, Family History Projects and the Changing Family Structure. The first theme focuses on the teachers' own experiences of learning history. In particular, the experiences of teachers who had learned history through traditional methods, but later taught it through alternative approaches such as family history projects, were analyzed in depth. Based on these analyses, recommendations were developed for teachers who intend to conduct similar projects in the future. The second theme addresses the challenges and facilitators encountered in practice, despite a clear theoretical understanding of family history work, and these experiences are described within the context of teaching processes. The third theme traces the changes in family structure over nearly thirty years and how these transformations were reflected in the evolution of the family history projects. As a result, this study offers practical suggestions for teachers currently implementing or planning to implement family history projects, with the aim of supporting their sustainability.

Keywords: Family history, Sustainability, Experience, Narrative Inquiry.

Robotlar ve Gelecek: Öğretmen Adayları Ne Düşünüyor?

Ayşe Aytar

Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

ayse.aytar@erdogan.edu.tr

Özet

Günümüzde robotlar verilen bir işi tekrar eden makinelerin çok çok ötesine geçmiştir. Gelecekte de robotların daha yetenekli hale gelerek eğitimden sağlığa birçok alanda var olacakları öngörülmektedir. Robotların bu hızlı gelişiminin insanlığa faydalı mı yoksa zararlı mı olacağı noktasında farklı görüşler bulunmaktadır. Robotlar insanların işlerini mi kolaylaştıracak yoksa insanların işlerini ellerinden mi alacak? Acaba biz insanlar olarak robotlar ile yaşayacağımız bir geleceğe hazır mıyız? Yaşanan bu baş döndürücü dijital dönüşüm kafalardaki soru işaretlerine her gün bir yenisini eklemeye devam etmektedir. Peki, robotlar hakkında öğretmen adayları ne düşünmektedir? Buradan yola çıkılarak tasarlanan mevcut araştırmada, fen bilgisi ve sosyal bilgiler öğretmen adaylarının robotlar ve gelecekleri hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Tarama yöntemi ile yürütülen bu araştırmada öğretmen adaylarına, robot kelimesinin çağrışımları, robot örnekleri, robotların kullanım alanları, robotların özellikleri, robotların gelecekteki durumları, robotların eğitimde kullanılıp kullanılmayacağına dair sorular yöneltilmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda, fen bilgisi öğretmen adaylarının çoğunlukla robot kelimesini teknoloji ve yapay zeka kelimeleri ile, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ise yapay zeka, teknoloji ve makine kelimeleri ile ilişkilendirdikleri tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarından robot örnekleri vermeleri istenilen soruda hem fen bilgisi hem de sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sıklıkla robot süpürge örneğini verdikleri görülmüştür. Ayrıca, öğretmen adaylarının çoğunun robotların eğitimde kullanılabileceği görüşüne sahip oldukları belirlenmiştir. Sonuç olarak, gelecekte robotlarsız bir yaşamdan kaçışın olmayacağından hareketle robotik konusunda farkındalığa sahip ve robotlarla uyum ve işbirliği içinde yaşayabilecek bireylerin yetiştirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle mevcut araştırmanın genişletilerek daha çok sayıda katılımcı ve farklı sorularla genişletilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Robot, öğretmen adayı, fen, sosyal bilgiler

Robots and the Future: What Do Prospective Teachers Think?

Ayşe Aytar

Abstract

Today, robots are much more than machines that repeat a given task. In the future, it is predicted that robots will become more powerful and will be used in many fields, from education to healthcare. There are different opinions about whether this rapid development of robots will be beneficial or harmful to humanity. Will robots make people's jobs easier or will they take them away? Are we, as humans, ready for a future where we live with robots? This dizzying digital transformation adds a new question mark to our minds every day. So what do pre-service teachers think about robots? With this in mind, the current study aimed to explore the views of pre-service science and social studies teachers on robots and their future. In this research, which was carried out using the survey method, the pre-service teachers were asked questions about the connotations of the word robot, examples of robots, areas of use of robots, characteristics of robots, future status of robots and whether robots will be used in education. In line with the data obtained, it was found that pre-service science teachers most associated the word robot with the words technology and artificial intelligence, while pre-service social studies teachers associated it with the words artificial intelligence, technology and machine. When pre-service teachers were asked to give examples of robots, it was observed that both science and social studies pre-service teachers frequently gave the example of a robot broom. It was also found that most of the pre-service teachers believed that robots could be used in education. In conclusion, since there will be no escape from a life without robots in the future, it is necessary to educate people who are aware of robotics and who can live in harmony and cooperation with robots. For this reason, it is recommended that the current research should be expanded with more participants and different questions.

Keywords: Robot, pre-service teacher, science, social studies

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi ile İlgili Düşünceleri

Yasemin Er Tuna ¹ & Mustafa Çağatay Güneş ^{2,*}

¹ Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

mustafacagataygunes@gmail.com

Özet

Türkiye Cumhuriyeti'nin yakın tarihini ele alan 8. sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi, öğrencilerin karşılaştığı ilk temel tarih derslerinden biridir. Bu nedenle, öğrencilerin bu dersi öğrenirken ve anlamaya çalışırken zaman zaman çeşitli zorluklar yaşadığı gözlemlenmektedir. Bu derste başarılı bir öğrenme süreci sağlanabilmesi için sosyal bilgiler öğretmenlerinin doğru ve yerinde öğretim yöntemlerini kullanması ve tarih bilgilerini öğrencilere etkin bir şekilde aktarması oldukça büyük bir önem taşımaktadır. Bu süreçte öğretmenlerin konuya hâkim olmaları ve alana özgü öğretim yöntemlerine ilişkin yeterli bilgiye sahip olmaları gerekmektedir. Öğretmenin rolü burada oldukça kritiktir. Bu bağlamda, öğretmen adaylarının T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersine yönelik algı ve görüşlerinin belirlenmesi, bu araştırmanın temel amacını oluşturmaktadır. Bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) desenine uygun olarak tasarlanmıştır. Olgubilim deseni, bireylerin belirli bir olguya ilişkin deneyimlerini derinlemesine incelemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımı olarak öne çıkmaktadır. Bu desen, öğretmen adaylarının dersle ilgili yaşadıkları kişisel deneyimlerini, görüşlerini ve algılarını anlamak için uygun bir yöntemdir. Bu araştırmanın çalışma grubunu, sosyal bilgiler eğitimi ana bilim dalında öğrenim gören 3. ve 4. sınıf sosyal bilgiler öğretmenliği öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanacak ve betimsel analiz yöntemi ile detaylı bir şekilde çözümlenecektir. Elde edilen sonuçlar, yapılan araştırma bağlamında kapsamlı olarak tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Sosyal Bilgiler Öğretmen Adayları, T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

The Views of Social Studies Teacher Candidates on the Course of Turkish Republic Revolution History and Atatürkism

Yasemin Er Tuna ¹ & Mustafa Çağatay Güneş ^{2,*}

Abstract

The 8th grade Turkish Revolution History and Kemalism course, which deals with the recent history of the Republic of Turkey, is one of the first basic history courses that students encounter. For this reason, it is observed that students sometimes experience various difficulties while learning and trying to understand this course. In order to ensure a successful learning process in this course, it is of great importance that social studies teachers use correct and appropriate teaching methods and transfer history knowledge to students effectively. In this process, teachers need to have a good command of the subject and sufficient knowledge of field-specific teaching methods. The role of the teacher is critical here. In this context, the main purpose of this study is to determine the perceptions and opinions of pre-service teachers towards the Turkish Revolution History and Kemalism course. This study was designed in accordance with the phenomenology design, one of the qualitative research methods. Phenomenology design stands out as a research approach that aims to examine individuals' experiences about a particular phenomenon in depth. This design is an appropriate method to understand the personal experiences, opinions and perceptions of pre-service teachers about the course. The study group of this research consists of 3rd and 4th year social studies teacher education students studying in the department of social studies education. The data will be collected using a semi-structured interview form and analyzed in detail using descriptive analysis method. The results obtained will be discussed comprehensively in the context of the research.

Keywords: Social Studies, Social Studies Teacher Candidates, Turkish Revolution History and Atatürkism

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Öğretimsel Karar Alma Süreçlerinde Prototip Hatıraların Rolü:

Etnometodolojik Bir Çözümleme

Muhammed Talha Özalp ¹, Gülşah Nazlı Oğuz ^{1,*}, Emine Büşra Kaya ¹ & Eda Dinçer ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
gulsah.nazli21@gmail.com

Özet

Öğretmenlerin öğretimsel kararlarını geçmişte yaşadıkları veya tanık oldukları bazı olaylar etkileyebilir. Geçmişte yaşanan ve kararlara yön veren bu tipik olaylar prototip hatıra olarak tanımlanır. Prototip hatıralar bir durumun ya da olayın özünü temsil eden kolayca hatırlanabilir ve duygusal niteliktedirler. Ayrıca bu hatıralar öğretim stratejilerini şekillendiren önemli bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Özellikle anlatı temelli bir yapıya sahip olan sosyal bilgiler dersi, öğretmenlerin kişisel deneyimlerinden ve belleğinde yer etmiş hatıralardan beslenmeye oldukça açıktır. Sosyal bilgiler dersinin yapısı ve prototip hatıraların eğitimdeki rolünden yola çıkılarak hazırlanan araştırmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmenlerinin prototip hatıralarının öğretimsel karar alma süreçlerindeki rolünü ortaya çıkarmaktır. Bu bağlamda öğretmenlerin karar alma sürecinde hangi tür prototip hatıranın etkili olduğunu ve bu prototip hatıraların öğretim stratejilerini nasıl şekillendirdiğini anlamak hedeflenmektedir. Nitel araştırma yöntemi esas alınarak hazırlanan bu araştırma etnometodolojik desen doğrultusunda yürütülmektedir. Veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmaktadır. Literatüre dayalı olarak hazırlanan görüşme soruları öğretmenlerin karar alma sürecinde prototip hatıralarını nasıl kullandıklarını derinlemesine anlamayı hedeflemektedir. Araştırma verileri Nevşehir'deki resmi okullarda görev yapan sosyal bilgiler öğretmenlerinden toplanmaktadır. Katılımcılar, kolay ulaşılabilir örnekleme tekniği ile belirlenmiştir. Veri toplama süreci devam etmektedir ve veri doyumuna ulaşana kadar sürdürülecektir. Görüşmelerden elde edilen veriler nitel veri analiz tekniklerinden tematik analiz tekniği ile çözümlenmektedir. Verilerin analizi tamamlandıktan sonra öğretimsel karar alma süreçlerindeki belirleyici unsurlar sistematik şekilde raporlanacaktır. Bu yönüyle çalışmamız, öğretmen eğitimi programlarında kişisel deneyim aktarımının ve anlatı temelli uygulamaların önemini vurgulamaktadır. Aynı zamanda etnometodolojik desenin Türkiye literatüründeki kullanımı açısından da özgün bir katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler Öğretmenleri, Prototip Hatıra, Öğretimsel Karar, Etnometodoloji.

The Role of Prototype Memories in Instructional Decision-Making Processes of Social Studies Teachers: An Ethnomethodological Analysis

Muhammed Talha Özalp ¹, Gülşah Nazlı Oğuz ^{1,*}, Emine Büşra Kaya ¹ & Eda Dinçer ¹

Abstract

Teachers' instructional decisions may be influenced by past events they have experienced or witnessed. These typical events, which shape decisions, are defined as prototype memories. Prototype memories are emotionally charged, easily recalled representations of the essence of a situation or event, and serve as a significant factor in shaping instructional strategies. Social studies, with its narrative-based structure, is particularly open to being informed by teachers' personal experiences and deeply ingrained memories. Grounded in the structure of Social Studies and the role of prototype memories in education, this study aims to uncover the role of prototype memories in the instructional decision-making processes of Social Studies teachers. Specifically, it seeks to understand which types of prototype memories influence decision-making and how these memories shape instructional strategies. Employing a qualitative research approach, this study adopts an ethnomethodological design. Data are collected using a semi-structured interview form developed by the researchers. The interview questions, informed by literature, aim to explore how teachers utilize prototype memories in their decision-making processes. Participants include social studies teachers working in public schools in Nevşehir, selected through convenience sampling. Data collection is ongoing and will continue until saturation is achieved. Interview data are analyzed using thematic analysis, a qualitative data analysis technique. Upon completion of the analysis, the determinants of instructional decision-making processes will be systematically reported. This study highlights the importance of personal experience sharing and narrative-based practices in teacher education programs. It also contributes uniquely to the Turkish literature by demonstrating the application of ethnomethodological design.

Keywords: Social Studies Teachers, Prototype Memory, Instructional Decision, Ethnomethodology.

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Kariyer Farkındalıkları Üzerine Bir İnceleme

Ayşenur Akdoğan ¹, Öznur Şenel ¹ & Adem Beldağ ^{2,*}

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

² Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

adem.beldag@erdogan.edu.tr

Özet

Bireylerin iş hayatlarına ve bu sürece hazırlık aşamalarına yönelik kariyer bilincine sahip olmaları, gelecekte gösterecekleri iş başarısının önemli bir belirleyicisi olarak değerlendirilmektedir. Kariyer farkındalığına sahip bireyler, güçlü ve zayıf yönlerini tanımlayarak hedeflerine daha gerçekçi adımlarla ulaşabilmekte, böylece mesleki gelişim süreçlerini daha etkili bir biçimde planlayabilmektedirler. Kariyer farkındalığı, birçok alanda olduğu gibi öğretmenlik mesleğinde de büyük bir öneme sahiptir. Türkiye’de öğretmenlik bölümlerinden mezun olan bireyler arasında işsizlik oranlarının yüksek seviyelerde olmasına rağmen öğretmenlik mesleğine yönelik ilgi devam etmektedir. İşsizlik oranlarının yüksek olmasının temel nedenleri arasında lisans programlarının kontenjan fazlalığı ve atama kontenjanlarının yetersizliği gösterilmektedir. Her yıl atama bekleyen öğretmen adaylarının sayısının artması, özellikle sosyal bilgiler öğretmenliği mezunlarını dezavantajlı bir grup hâline getirmiştir. Sosyal bilgiler öğretmenliği mezunlarının yalnızca yaklaşık %10’u Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlı resmî eğitim kurumlarında öğretmen olarak istihdam edilebilmektedir. Mezunların önemli bir kısmı ise alan dışı işlere yönelmekte ya da işsizlikle karşı karşıya kalmaktadır. Bu durum, genel anlamda öğretmenlik alanlarında, özelde ise sosyal bilgiler öğretmen adaylarının kariyerlerine ilişkin mevcut ve geleceğe yönelik eğilimlerinin belirlenmesi açısından önem arz etmektedir. Bu araştırmanın temel amacı, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının kariyerlerine ilişkin mevcut durumlarını ve geleceğe yönelik planlamalarını tespit etmektir. Çalışma, nitel araştırma yaklaşımlarından temel nitel araştırma desenine uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde farklı sınıf seviyelerinde öğrenim gören 40 sosyal bilgiler öğretmen adayı oluşturmaktadır. Her sınıf seviyesinden 10 aday ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubunun oluşturulmasında ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmış; ölçüt olarak sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programında öğrenim görmek, çalışmaya gönüllü katılım sağlamak ve ders devam koşullarını sağlamak belirlenmiştir. Veriler, uzman görüşü alınarak ve pilot uygulama yapılarak geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi tekniği kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırma bulgularına göre, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun eğitim fakültesi tercihinin zamanla azalabileceği, öğretmen olarak atanıncaya kadar özel sektörde veya farklı alanlarda geçici işlerde çalışmayı planladıkları belirlenmiştir. Ayrıca, atama sayılarındaki azalma ve sınav sistemindeki değişimlerin öğretmen adaylarında motivasyon kaybına ve gelecek kaygısına yol açtığı görülmüştür. Çözüm önerisi olarak ise eğitim fakültelerinin öğrenci kontenjanlarının azaltılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Bu bildiri Prof. Dr. Adem Beldağ danışmanlığında Ayşenur Akdoğan ve Öznur Şenel tarafından yürütülen 1919B012416670 numaralı 2209-A TÜBİTAK projesinin verilerinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Kariyer, Farkındalık, Öğretmen adayı

An Investigation on Career Awareness of Prospective Social Studies Teachers

Ayşenur Akdoğan¹, Öznur Şenel¹ & Adem Beldağ^{2,*}

Abstract

Individuals' awareness of their professional life and the preparation stages for this process are considered important determinants of their future business success. Individuals with career awareness can, by defining their strengths and weaknesses, reach their goals with more realistic steps; thus, they are able to plan their professional development processes more effectively. Career awareness is of great importance in the teaching profession, as it is in many other fields. However, despite the high unemployment rates among graduates of teaching departments in Turkey, interest in the teaching profession continues. The main reasons for these high unemployment rates are the excess quotas of undergraduate programs and the insufficiency of appointment quotas. Moreover, the increase in the number of prospective teachers waiting for appointment each year has made social studies teaching graduates a disadvantaged group. It is noteworthy that only about 10% of social studies teaching graduates can be employed as teachers in official educational institutions affiliated with the Ministry of National Education. Consequently, a significant number of graduates either turn to out-of-field jobs or face unemployment. This situation, in general, is important in terms of determining the current and future tendencies of prospective social studies teachers regarding their careers, and in particular, understanding the perspectives of prospective social studies teachers themselves. The main purpose of this study is to determine the current situation as well as the future plans of pre-service social studies teachers regarding their careers. The study was conducted in accordance with the basic qualitative research design from qualitative research approaches. The study group consisted of 40 pre-service social studies teachers studying at different grade levels in the faculty of education of a state university. Interviews were conducted with 10 candidates from each grade level. In forming the study group, criterion sampling was used; the criteria included studying in the social studies teaching undergraduate program, voluntarily participating in the study, and meeting course attendance requirements. Data were collected through a semi-structured interview form developed by taking expert opinions and conducting a pilot study. The data obtained were analyzed using the content analysis technique. According to the findings of the study, it was determined that the majority of pre-service social studies teachers' preference for education faculties may decrease over time, and that they plan to work in the private sector or in temporary jobs in different fields until they are appointed as teachers. Additionally, it was observed that the decrease in the number of appointments and changes in the exam system caused a loss of motivation and future anxiety among pre-service teachers. As a solution, it was concluded that student quotas of education faculties should be reduced.

This paper was prepared by using data from the 2209-A TUBITAK project numbered 1919B012416670, conducted by Ayşenur Akdoğan and Öznur Şenel under the supervision of Prof. Dr. Adem Beldağ.

Keywords: Social Studies, Career, Awareness, Pre-service Teacher

**Sosyal bilgiler dersini toplumsal yozlaşmayla savaşmak perspektifinde yeniden okumak ve Ssahadaki
sosyal bilgiler öğretmenlerinin yeterlilikleri üzerine tespitler ve öneriler**

Emine Altunay Şam

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Amasya Üniversitesi
emine.sam@amasya.edu.tr

Özet

21. yüzyılda yaşanan şaşırtıcı gelişmeler, toplumsal sorunlara pratik ve hızlı çözümler sunduğu gibi dijital bağımlılık gibi yeni sorunların çıkmasına ve iletişim problemleri, şiddet, benmerkezcilik, toplumsal sorunlara karşı duyarsızlık ve empati yoksunluğu gibi problemlerin artmasına sebep olmaktadır. Toplumsal yozlaşma ürkütücü boyutta derinleşmektedir. Ortaya çıkan paradoks ise, dijital çağ diye de tanımlayabileceğimiz bu döneme uyum sağlayabilmek zorunda oluşumuz ve aynı zamanda, beraberinde karşı karşıya kaldığımız sorunların üstesinden gelebilecek donanımına sahip olmak gerekliliğidir. İçinde bulunduğumuz bu çelişkili ve karmaşık dönem, kadim değer ve becerilerimizi tekrar gözden geçirmeyi, farklı ve karmaşık becerileri edinmeyi zaruri kılmaktadır. Yüzyılın değişim ve dönüşümü bu gereksinimleri inşa edecek eğitim sisteminde de köklü değişiklikler yapmayı gerektirmiştir. Öğretim programlarında yapılan güncellemelerle bireyleri yüzyıla hazırlayacak donanımın temelleri atılmıştır. Etkin vatandaş yetiştirmede eksen bir ders olan Sosyal bilgiler dersinin öğretim programında da yapılan düzenlemelerle, öğrenme alanları, değerler ve beceriler, işlevsel biçimde güncellenmektedir. Sosyal bilgiler dersinin hedeflerine uygun olarak hazırlanan programda, yüzyılın gereklerine uygunluk ve bütüncül bakış dikkat çekmektedir. Ancak, programların güncellenmesi eğitim hedeflerine erişmek için yeterli değildir. Eğitim sistemi farklı ve çoklu değişkenleri ve paydaşları olan bir sistemdir. Öğretmenler bu sistemin en önemli paydaşlarından biri ve programların sahadaki uygulayıcısıdır. Sosyal bilgiler öğretmenleri de etkin vatandaş yetiştirmek hedefi doğrultusunda önemli bir role sahiptirler. Bu nedenle yüzyılın etkin vatandaş yetiştirme hedeflerinin ve bu temelde hazırlanan öğretim programının Sosyal bilgileri öğretmenlerince çok iyi anlaşılması ve uygulanması gerekmektedir. Uygulamanın başarıya ulaşmasındaki en temel gereksinim ise öğretmenlerin mesleki donanımına sahip olmalarıdır. Aksi durumda Sosyal bilgiler dersinin öğretim programı yeterli biçimde uygulanamaz ve dersin hedeflerine ulaşılamaz. Bu araştırmada,

Sosyal bilgiler dersinin, toplumsal yozlaşmaya karşı mücadelede önemi nedir?

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin yeterliliklerinin geliştirilmesi, yüzyılın yeni becerilerini öğrencilere kazandıracak donanımına ve yetkinliğe sahip olabilmesi için neler yapılmalıdır? sorularına cevap verilmeye çalışılmıştır.

Çalışmada, metaforik manada insan yetiştirme mühendisliği olarak tabir edebileceğimiz Sosyal bilgiler öğretmenlerinin tıpkı bir mühendis gibi hayat boyu öğrenme ve kendini geliştirme potansiyelini aktif tutma yolları üzerine öneriler sunulmuştur. Çalışma ile, toplumsal yozlaşmanın önüne geçebilecek role sahip olan Sosyal bilgiler öğretmenlerinin, yüzyılın donanımlı eğitim öncüleri olma yolundaki performanslarına katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal yozlaşma, Sosyal bilgiler dersi, Sosyal bilgiler öğretmeni, Öğretmen yeterlilikleri.

Re-reading the social studies course in the perspective of combating social degeneration and Determinations and suggestions on the competencies of social studies teachers in the field

Emine Altunay Şam

Abstract

The astonishing developments experienced in the 21st century, while providing practical and rapid solutions to social problems, have caused new problems such as digital addiction to emerge and increased problems such as communication problems, violence, egocentrism, insensitivity to social problems and lack of empathy. Social degeneration is deepening at an alarming level. The paradox that emerges is that we have to adapt to this period, which we can also define as the digital age, and at the same time, we need to be equipped to overcome the problems we face. This contradictory and complex period we are in necessitates reviewing our ancient values and skills and acquiring different and complex skills. The change and transformation of the century has also required radical changes in the education system that will build these requirements. The foundations of the equipment that will prepare individuals for the century have been laid with the updates made in the curriculum. With the arrangements made in the curriculum of the social studies course, which is a pivotal course in raising effective citizens, learning areas, values and skills are being functionally updated. In the program prepared in accordance with the objectives of the social studies course, the compliance with the requirements of the century and the holistic perspective attract attention. However, updating the programs is not enough to achieve the educational objectives. The education system is a system with different and multiple variables and stakeholders. Teachers are one of the most important stakeholders of this system and the implementers of the programs in the field. Social studies teachers also have an important role in line with the goal of raising active citizens. For this reason, the goals of raising active citizens of the century and the curriculum prepared on this basis must be well understood and implemented by Social Studies teachers. The most basic requirement for the implementation to be successful is that teachers have professional equipment. Otherwise, the curriculum of the Social Studies course cannot be implemented adequately and the objectives of the course cannot be achieved.

In this study, the following questions were tried to be answered:

What is the importance of the Social Studies course in the fight against social degeneration?

What should be done to develop the competencies of Social Studies teachers and to have the equipment and competence to provide students with the new skills of the century?

In the study, suggestions were made on ways to keep the lifelong learning and self-development potential of Social Studies teachers, which we can metaphorically call human development engineering, active just like an engineer. The aim of the study was to contribute to the performance of Social Studies teachers, who have a role to prevent social degeneration, on their way to becoming the equipped educational pioneers of the century.

Keywords: Social degeneration, Social studies course, Social studies teacher, Teacher competencies.

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Akademik İsteklilik Düzeylerinin İncelenmesi

Aşkin Baydar ¹, Arcan Aydemir ² & Özlem Ulu Kalın ^{2,*}

¹ Temel Eğitim Artvin Çoruh Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Artvin Çoruh Üniversitesi
ozlemulu@artvin.edu.tr

Özet

Araştırmanın temel amacı farklı demografik özelliklere sahip sosyal bilgiler öğretmenlerinin akademik isteklilik düzeylerini belirlemektir. Bu temel amaç doğrultusunda sosyal bilgiler öğretmenlerinin akademik isteklilik düzeyleri cinsiyet, kıdem, çalışılan bölge, çalışılan yerin idari birimi, idarecilik deneyimi, ders saati yükü, lisansüstü eğitim durumu, ailede veya yakın çevrede lisansüstü eğitim alan birini tanıma/bilme durumu ile ailede veya yakın çevrede akademisyen olan birini tanıma/bilme durumuna göre incelenmiştir. Tarama modelinin kullanıldığı araştırmanın örneklemini 251 sosyal bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. “Kişisel Bilgi Formu” ile Tuti, Özdemir ve Rizeli (2022) tarafından geliştirilen “Öğretmen Akademik İsteklilik Ölçeği” kullanılarak toplanan verilerin analizinde t testi ve ANOVA kullanılmıştır. Araştırma sonucunda sosyal bilgiler öğretmenlerinin akademik isteklilik düzeylerinin cinsiyetlerine, çalışılan bölgeye, çalışılan yerin idari birimine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Diğer taraftan katılımcıların akademik istekliliklerinin ölçekte yer alan boyutların (akademik tutum, kişisel ilgi, toplumsal çıktılar, mesleki tutum) bazılarında kıdemleri, idarecilik deneyimleri, ders saatleri, lisansüstü eğitim durumları, ailede/çevrelerinde lisansüstü eğitim alan veya akademisyen olan birini/birilerini tanıma durumlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığına ulaşılmıştır. Genel akademik isteklilik düzeyleri ele alındığında ise katılımcıların lisansüstü eğitim alma ve akademisyen tanıma durumlarının akademik isteklilik düzeylerini anlamlı bir şekilde farklılaştırdığı tespit edilmiştir. Bu doğrultuda katılımcıların ortalamaları incelendiğinde lisansüstü eğitime devam eden veya tamamlamış; ailede veya yakın çevrede akademisyen olan birini tanıyan veya bilen sosyal bilgiler öğretmenlerinin genel akademik isteklilik düzeylerinin diğerlerine (lisansüstü eğitim yapmayan ve akademisyen birini tanımayan) göre anlamlı bir şekilde yüksek olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, sosyal bilgiler öğretmeni, akademik isteklilik, lisansüstü eğitim

Examining the Academic Aspiration Levels of Social Studies Teachers

Aşkin Baydar ¹, Arcan Aydemir ² & Özlem Ulu Kalın ^{2,*}

Abstract

The main purpose of the research is to determine the academic aspiration levels of social studies teachers with different demographic characteristics. In line with this main purpose, the academic aspiration levels of social studies teachers were examined according to gender, seniority, region of employment, administrative unit of the workplace, administrative experience, course load, postgraduate education status, recognizing/known someone in the family or close circle who is receiving postgraduate education, and recognizing/known someone in the family or close circle who is an academician. The sample of the study, in which the screening model was used, consists of 251 social studies teachers. T-test and ANOVA were used in the analysis of the data collected using the "Personal Information Form" and "Teacher Academic Aspiration Scale" developed by Tuti, Özdemir and Rizeli (2022). As a result of the research, it was determined that the academic aspiration levels of social studies teachers did not differ significantly according to their gender, region of employment, and administrative unit of the place of employment. On the other hand, it was found that the participants' academic aspiration levels differed significantly in some of the dimensions of the scale (academic attitude, personal interest, social outcomes, professional attitude) according to their seniority, administrative experience, course hours, postgraduate education status, and whether they knew someone in their family/circle who was receiving postgraduate education or was an academician. When the general academic aspiration levels are considered, it has been determined that the participants' states of postgraduate education and recognizing academicians significantly differentiate their academic aspiration levels. In this regard, when the participants' means are examined, it can be said that the general academic aspiration levels of social studies teachers who are continuing or have completed postgraduate education, who know or have known someone who is an academician in their family or close circle are significantly higher than those who are not doing postgraduate education and do not know anyone who is an academician.

Keywords: Social studies, social studies teacher, academic aspiration, postgraduate education

Öğretmen Adaylarının Dijital Vatandaşlık Yeterliklerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi

Sinan Akdağ ^{1,*}, Serhat Batuhan Öner ², Ufuk Şimşek ³ & Sabriye İlgez ⁴

¹ Sosyal Bilgiler Eğitimi Atatürk Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Eğitimi Atatürk Üniversitesi

³ Sosyal Bilgiler Eğitimi Atatürk Üniversitesi

⁴ Sosyal Bilgiler Öğretmeni Meb

sinan.akdag@atauni.edu.tr

Özet

Günümüzde dijital teknolojilerin hayatın her alanına nüfuz etmesiyle birlikte, bireylerin dijital ortamda sergilediği davranışların etik, güvenli ve sorumlu olması giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Bu doğrultuda ortaya çıkan “dijital vatandaşlık” kavramı, bireylerin dijital dünyada haklarını ve sorumluluklarını bilen, eleştirel düşünen, etik kurallara uyan ve toplumsal değerlere saygılı bir şekilde hareket etmelerini ifade eder. Dijital vatandaşlık yalnızca teknoloji kullanımıyla sınırlı kalmayıp, aynı zamanda bireylerin çevrim içi ortamda bilinçli, aktif ve sorumlu bireyler olarak yer almasını da kapsamaktadır.

21. yüzyılın bilgi ve teknoloji çağında bireylerin yalnızca dijital araçları kullanabilmesi değil, aynı zamanda dijital ortamlarda etik, sorumlu ve güvenli davranışlar sergileyebilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu noktada “dijital vatandaşlık” kavramı, bireylerin dijital dünyada haklarını ve sorumluluklarını bilen, dijital iletişimde etik kurallara uyan ve toplumsal faydayı gözetken bireyler olmasını ifade eder. Eğitim sisteminin en önemli aktörlerinden biri olan öğretmenlerin ve özellikle öğretmen adaylarının bu yeterliklere sahip olması, öğrencilerin de dijital vatandaşlık bilinciyle yetişmelerinde temel bir rol oynamaktadır.

Bu araştırmanın amacı, Atatürk Üniversitesi kazım Karabekir Eğitim Fakültesinde 2024-2025 eğitim öğretim yılında öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının dijital vatandaşlık yeterliklerinin bölüm ve cinsiyet değişkenleri açısından incelenmesidir. Araştırmanın yöntemini deneysel olmayan nicel araştırma yöntemine ait tarama (survey) deseni oluşturmaktadır. Araştırmanın örnek grubunu Kazım Karabekir Eğitim Fakültesinde Matematik Öğretmenliği, Tarih Öğretmenliği, İngilizce Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Öğretmenliği, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği, Almanca Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği, Fransızca Öğretmenliği ve Okul Öncesi Öğretmenliği bölümlerinde öğrenim görmekte olan 4. sınıf öğretmen adayları oluşturmaktadır. Örneklem grubunda 13 bölümden 240 kadın 74 erkek öğretmen adayı yer almaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Kuş, Güneş, Başarmak ve Yakar (2017) tarafından geliştirilen “Gençlere Yönelik Dijital Vatandaşlık Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmadan elde verilere SPSS 22.0 istatistik programı yardımıyla analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen adayları, dijital vatandaşlık, vatandaşlık,

Examining the Digital Citizenship Competencies of Prospective Teachers in Terms of Some Variables

Sinan Akdağ ^{1,*}, Serhat Batuhan Öner ², Ufuk Şimşek ³ & Sabriye İlgez ⁴

Abstract

Today, with digital technologies penetrating every aspect of life, it is becoming increasingly important for individuals to be ethical, safe and responsible in their behaviors in the digital environment. The concept of “digital citizenship” that emerged in this direction refers to individuals knowing their rights and responsibilities in the digital world, thinking critically, complying with ethical rules and acting respectfully towards social values. Digital citizenship is not limited to the use of technology alone, but also includes individuals being conscious, active and responsible individuals in the online environment. In the information and technology age of the 21st century, it is of great importance that individuals not only use digital tools but also exhibit ethical, responsible and safe behaviors in digital environments. At this point, the concept of “digital citizenship” refers to individuals knowing their rights and responsibilities in the digital world, complying with ethical rules in digital communication and looking out for social benefit. The fact that teachers, and especially teacher candidates, who are one of the most important actors in the education system, have these competencies plays a fundamental role in raising students with digital citizenship awareness. The aim of this research is to examine the digital citizenship competencies of prospective teachers who are studying at Atatürk University Kazım Karabekir Faculty of Education in the 2024-2025 academic year in terms of department and gender variables. The method of the research consists of a survey design belonging to the non-experimental quantitative research method. The sample group of the research consists of 4th grade prospective teachers studying in the departments of Mathematics Teaching, History Teaching, English Language Teaching, Classroom Teaching, Science Teaching, Social Studies Teaching, Psychological Counseling and Guidance Teaching, Turkish Language and Literature Teaching, German Teaching, Turkish Teaching, French Teaching and Preschool Teaching at Kazım Karabekir Faculty of Education. The sample group includes 240 female and 74 male prospective teachers from 13 departments. The “Digital Citizenship Scale for Youth” developed by Kuş, Güneş, Başarmak, and Yakar (2017) was used as the data collection tool in the research. The data obtained from the research will be analyzed with the help of SPSS 22.0 statistical program.

Keywords: Teacher candidates, digital citizenship, citizenship

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Dersinde Etkinlik Düzenleme ve Uygulama ile İlgili Yaşadıkları Problemler

Ali Bekaroğlu ^{1,*} & Ali Meydan ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

²

alibekaroglu50@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın temel amacı, Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında etkinlik planlama, düzenleme ve uygulama süreçlerinde karşılaştıkları sorunları ortaya koymaktır. Öğretmen yetiştirme sürecinde kuramsal bilgi kadar uygulamaya dayalı deneyimlerin önemi her geçen gün artmaktadır. Bu nedenle öğretmen adaylarının gerçek sınıf ortamlarında yaşadıkları deneyimler, onların mesleki yeterliliklerinin gelişmesinde belirleyici bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda yapılan araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseniyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, 2024-2025 eğitim-öğretim yılı güz döneminde bir devlet üniversitesinde öğrenim görmekte olan ve öğretmenlik uygulaması dersine katılan Sosyal Bilgiler öğretmen adayları oluşturmaktadır. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmış ve içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir.

Araştırma bulgularına göre, öğretmen adaylarının etkinlik planlama sürecinde ders süresiyle uyumlu program hazırlama, uygun materyal geliştirme, sınıf yönetimi sağlama ve öğrenci katılımını artırma gibi konularda çeşitli güçlükler yaşadığı belirlenmiştir. Ayrıca, öğretim programıyla uyumlu etkinlik hazırlamada, etkinliğin akışını sürdürmede ve uygulama sırasında öğrenci ihtiyaçlarını gözetmede de eksiklikler tespit edilmiştir. Bu problemlerin; uygulama süresinin kısıtlı olması, rehber öğretmen desteğinin yetersizliği, okul ortamındaki farklı beklentiler ve müfredat yoğunluğu gibi çeşitli dışsal etkenlerden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Sonuç olarak, öğretmenlik uygulaması dersinin daha etkili hâle getirilmesinin, öğretmen adaylarının sahadaki mesleki yeterliklerinin gelişimine katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Uygulama sürecinde daha fazla rehberlik desteği sunulmasının, öğretmen adaylarının karşılaştıkları sorunlarla başa çıkma becerilerini artıracabileceği ve onları mesleki yaşama daha donanımlı bir biçimde hazırlayabileceği varsayılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Öğretmenlik uygulaması, sosyal bilgiler eğitimi, etkinlik düzenleme, öğretmen adayı

Problems Experienced by Prospective Social Studies Teachers Regarding Activity Organization and Implementation in Teaching Practice Course

Ali Bekaroğlu ^{1,*} & Ali Meydan ²

Abstract

The primary aim of this study is to examine the challenges encountered by pre-service Social Studies teachers during the planning, organization, and implementation of instructional activities within the context of the teaching practicum. In teacher education, practical experience has become increasingly important alongside theoretical knowledge. Accordingly, real classroom experiences are considered crucial in shaping the professional competencies of teacher candidates. This research employed a qualitative approach and adopted a case study design. The study group consisted of pre-service Social Studies teachers enrolled in a teaching practicum course at a state university during the 2024–2025 academic year. Data were collected using a semi-structured interview form and analyzed through content analysis.

Findings indicate that teacher candidates experience various difficulties in designing activities that align with the curriculum, managing time effectively, developing appropriate materials, maintaining classroom order, and enhancing student engagement. Additionally, shortcomings were identified in terms of ensuring lesson flow, adapting to student needs during implementation, and integrating activities meaningfully into instructional goals. These challenges appear to stem from multiple external factors, including limited practicum duration, lack of sufficient mentoring, curriculum overload, and differing expectations in practice schools.

In conclusion, it is suggested that improving the structure of the teaching practicum may contribute to the development of teacher candidates' professional competencies. It is assumed that offering more consistent mentoring and support throughout the practicum process could enhance teacher candidates' ability to cope with challenges and better prepare them for the realities of professional teaching.

Keywords: Keywords: Teaching practice, social studies education, event organization, teacher candidat

Öğretmen Adaylarının Gözünden Yapay Zeka: Bir Fırsat Mı, Tehdit Mi?

Ayşe Aytar

Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
ayse.aytar@erdogan.edu.tr

Özet

Yapay zeka eğitim sürecine öğrenciye özel öğrenim deneyimi, etkileşimli öğrenme ortamı ve bireysel değerlendirmeler sunma şeklinde farklı alanlarda katkı sağlamaktadır. Bu bağlamda geleceğin öğretmenlerinin yapay zekaya yönelik tutumlarının ele alınmasının önemli olacağı düşüncesinden hareketle yola çıkılarak tasarlanan mevcut araştırmada, fen bilgisi ve sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yapay zekaya yönelik tutumlarının ve yapay zeka kullanımı noktasındaki görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada söz konusu amacı gerçekleştirmek üzere toplam 60 öğretmen adayına ulaşılarak Yapay Zekâya Yönelik Genel Tutum Ölçeği ile eğitimde yapay zekanın rolü, yapay zekanın avantajları ve dezavantajlarına yönelik açık uçlu sorular kullanılmıştır. Araştırmanın verileri istatistiksel yöntemler, betimsel analiz ve içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, fen bilgisi öğretmen adaylarının sosyal bilgiler öğretmen adaylarına kıyasla, yapay zekayı faydalı uygulamalar, sağladığı fırsatlar ve rutin işleri yapma gibi konularda daha olumlu gördükleri belirlenmiştir. Bunun yanı sıra, yapay zekanın kullanım amacı, gelecekteki kullanımı ve kontrolü ele geçirmesi gibi konularda fen bilgisi öğretmen adaylarının sosyal bilgiler öğretmen adaylarına oranla daha kaygılı oldukları tespit edilmiştir. Ayrıca fen bilgisi öğretmen adaylarının yapay zekanın avantajları noktasında sıklıkla günlük hayatı kolaylaştırma, dezavantajları noktasında ise kişisel verilerin gizliliğinin ihlali gibi görüşler öne sürdükleri, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ise yapay zekanın daha çok bilgiye ulaşım kolaylığı sunması ve bilgi kirliliğine neden olabileceği noktasında görüşlerinin olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak, eğitimde yapay zekanın kullanımının hem olumlu hem de olumsuz taraflarının ele alındığı çalışmalara ihtiyaç halen devam etmektedir ve bu nedenle araştırmacıların yapay zekanın potansiyelini ortaya çıkarmayı sürdürmeleri gerekmektedir. Öğretmen adaylarının yapay zekaya yönelik görüşlerinin derinlemesine incelendiği, yapay zekaya yönelik tutumlarının arkasında yatan durumların daha detaylı araştırıldığı ve yapay zeka konusunda uygulamaya yönelik çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapay zeka, öğretmen adayı, fen, sosyal bilgiler, tutum

Artificial Intelligence from the Prospective Teachers' Perspective: An Opportunity or a Threat?

Ayşe Aytar

Abstract

Artificial intelligence contributes to the education process in different areas such as student-specific learning experience, interactive learning environment and individual assessments. In this context, in the current study, which was designed based on the idea that it would be important to address the attitudes of future teachers towards artificial intelligence, it was aimed to determine the attitudes of prospective science and social studies teachers towards artificial intelligence and their views on the use of artificial intelligence. In order to achieve this aim, a total of 60 pre-service teachers were selected and the General Attitude Towards Artificial Intelligence Scale and open-ended questions about the role of artificial intelligence in education, the advantages and disadvantages of artificial intelligence were used. The data were analysed by statistical methods, descriptive analysis and content analysis. According to the results, it was determined that pre-service science teachers saw artificial intelligence more positively in terms of useful applications, opportunities it provides and doing routine tasks compared to pre-service social studies teachers. In addition, it was determined that pre-service science teachers were more anxious than pre-service social studies teachers on issues such as the purpose of using artificial intelligence, its future use and taking control. In addition, it was determined that pre-service science teachers frequently put forward opinions such as facilitating daily life in terms of the advantages of artificial intelligence, and violating the privacy of personal data in terms of disadvantages, while pre-service social studies teachers had opinions that artificial intelligence offers ease of access to information and may cause information pollution. As a result, there is still a need for studies that address both the positive and negative aspects the use of artificial intelligence in education, and for this reason, researchers should continue to reveal the potential of artificial intelligence. It is recommended that studies should be conducted in which the views of pre-service teachers towards artificial intelligence are examined in depth, the situations behind their attitudes towards artificial intelligence are investigated in more detail, and practical studies on artificial intelligence should be carried out.

Keywords: Artificial intelligence, pre-service teacher, science, social studies, attitude

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Çok Boyutlu 21.Yüzyıl Becerilerine İlişkin Yeterlilik Algıları İle Dijital Vatandaşlık Düzeyleri Arasındaki İlişki

Merve Helvacı ^{1,*} & Ceren Çevik Kansu ¹

¹ Sınıf Öğretmenliği Ondokuz Mayıs Üniversitesi
mervehelvacı55@gmail.com

Özet

Dijital teknolojiler her geçen gün yaşamımızın bir parçası haline gelmiştir. Bireyler dijital teknolojilerin olumlu taraflarının yanında olumsuz taraflarının da farkında olmalıdırlar. Bu anlamda eğitimcilere düşen en önemli görevlerden biri, 21.yüzyıl becerilerine ve dijital vatandaşlığa sahip olmaktır. Ayrıca hayat boyunca bu becerilerin uygulanabilirliğini öğretme öğrenme süreçlerine dahil edecek kişiler yine öğretmenlerdir. Bu araştırmanın genel amacı, sınıf öğretmenliğinde öğrenim görmekte olan adayların çok boyutlu 21. yüzyıl becerileri ile dijital vatandaşlık düzeylerini çeşitli değişkenlere göre inceleyerek aralarındaki ilişkiyi tespit etmektir. Çalışmanın örneklemini, Karadeniz bölgesinde öğrenim görmekte olan 160 sınıf öğretmeni adayıdır. Araştırmada nicel araştırma yaklaşımlarından ilişkisel (kesitsel) tarama modeli kullanılmıştır. Verilerin toplanmasında öğretmen adaylarının kişisel bilgilerini almak için araştırmacılar tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu”, 21.yüzyıl becerilerinin belirlenmesi için “Çok Boyutlu 21.Yüzyıl Becerileri Ölçeği” ve dijital vatandaşlık düzeylerinin belirlenmesi için “Dijital Vatandaşlık Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçekler katılımcılara araştırmacılar tarafından yüz yüze uygulanmıştır. Veri analizi sürecinde betimsel istatistikler yapılarak varsayımlar test edildikten sonra parametrik ve nonparametrik analiz teknikleri kullanılmıştır. Bağımlı değişkenler arasındaki ilişkileri incelemek için Spearman Sıra Farkları Korelasyon Katsayısı testi yapılmıştır. Sınıf öğretmeni adaylarının dijital vatandaşlık düzeyi ve çok boyutlu 21.yüzyıl becerilerine ilişkin puan ortalamaları cinsiyet, yaş ve sınıf seviyesi değişkenlerine göre incelendiğinde puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Spearman Sıra Farkları Korelasyon Katsayısı analizi sonucunda, çok boyutlu 21. yüzyıl beceri puanları ile dijital vatandaşlık beceri puanları arasında pozitif yönlü, orta düzeyde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Sınıf öğretmeni adaylarının hizmet öncesinde hem 21.yüzyıl becerileri hem de dijital vatandaşlık açısından donanımlı olarak yetiştirilmesi gerekmektedir. Bu durumun öğretmen yetiştirme açısından daha sonra yapılacak olan araştırmalarda hazırlık, planlama, uygulama ve değerlendirme gibi süreçlere katkı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Çok boyutlu 21.yüzyıl becerileri, dijital vatandaşlık, sınıf öğretmeni adayları.

The Relationship Between Prospective Classroom Teachers' Perceptions of Proficiency in Multidimensional 21st-Century Skills and Digital Citizenship Levels

Merve Helvacı^{1,*} & Ceren Çevik Kansu¹

Abstract

Digital technologies have increasingly become an integral part of our daily lives. Individuals should be aware of the negative and positive aspects of digital technologies. In this context, one of the most crucial responsibilities of educators is to possess 21st-century skills and digital citizenship. In addition, teachers are the ones who will include the applicability of these skills in teaching and learning processes throughout life. The general purpose of this study is to examine the multidimensional 21st-century skills and digital citizenship levels of prospective classroom teachers according to various variables and to determine the relationship between them. The study sample is 160 prospective classroom teachers studying in the Black Sea region. The study adopted a relational (cross-sectional) survey design, which is categorized under quantitative research methodologies. Data collection instruments included the “Personal Information Form,” developed by the researchers to obtain demographic data of prospective classroom teachers; the “Multidimensional 21st-Century Skills Scale,” employed to assess their proficiency in 21st-century skills; and the “Digital Citizenship Scale,” used to evaluate their level of digital citizenship. The researchers administered the scales to the participants face-to-face. The data analysis process involved the use of descriptive statistics to assess the underlying assumptions of the study, with both parametric and non-parametric analysis techniques applied as appropriate. To investigate the relationships between the dependent variables, the Spearman’s Rank-Order Correlation Coefficient was applied. The analysis of the mean scores related to prospective classroom teachers’ digital citizenship levels and multidimensional 21st-century skills, based on gender, age, and grade level variables, revealed no statistically significant differences among the groups. According to the Spearman Rank Difference Correlation Coefficient analysis, a positive, moderate and significant relationship was found between multidimensional 21st-century skills scores and digital citizenship skills scores. Classroom teacher candidates need to be equipped with both 21st-century skills and digital citizenship skills before service. This situation may contribute to the processes such as preparation, planning, implementation and evaluation in future researches in terms of teacher training.

Keywords: Multidimensional 21st century skills, digital citizenship, prospective classroom teachers.

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Konuşma Kaygısı: Sessizlikle Büyüyen Bir Eğitim Sorunu mu?

Feride Ersoy ^{1,*} & Emel Taylan ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
fersoy@mehmetakif.edu.tr

Özet

Etkili iletişim becerisi öğretmenlik mesleğinin temel niteliklerinden biri olarak kabul edilmektedir. Öğretmenin eğitim ve öğretim sürecindeki tüm etkileşimleri onun iletişim becerisinden etkilenecek şekilde şekillenmektedir. Sınıf içinde ve dışında gerçekleştireceği aktiviteleri yürütebilmesi, öğrencileriyle sağlıklı iletişim kurabilmesi, sağlıklı öğretim ortamı oluşturabilmesi, öğrencilerine olumlu rol modeli olabilmesi, bilgiyi öğrencilerinin anlayacağı bir ifade diliyle aktarabilmesi gibi birçok unsur öğretmenin iletişim yetkinliğiyle yakından ilgilidir. Son yıllarda Türkiye’de, yaşanan salgın ve büyük deprem sonrası süreçte, öğretmen adaylarının kendini ifade etme, topluluğa hitap etme, iletişime istekli olma gibi etkili iletişim becerisi kapsamında değerlendirebileceğimiz birçok konuda kaygılı bir yaklaşıma sahip oldukları gözlenmeye başlamıştır. Büyük felaketler, kayıplar ve bunlara şahit olma durumu kişide travmaya neden olabilmektedir. Dolayısıyla gözlenen kaygılı yaklaşımın temelinde yaşanan birtakım olayların psikolojik ve sosyal etkileri olduğu düşünülmektedir. Kaygılı kişinin kendini sözel olarak ifade etmekte zorlanması konuşma kaygısı olarak tanımlanmaktadır. Konuşma kaygısı, bireysel ve mesleki performans üzerinde olumsuz etkiler oluşturabilmektedir. Bu bağlamda öğretmen adaylarının konuşma kaygı düzeylerinin tespit edilmesi ve değerlendirilmesi; öğretmen yetiştirme sürecinde gerekli yeterlikleri arttıran ek çalışmalara dikkat çekilmesi ve gelecekte karşılaşılabilecek mesleki güçlüklerinin önlenmesi açısından önem taşımaktadır. Bu araştırmanın amacı sosyal bilgiler öğretmen adaylarının konuşma kaygısı düzeylerini çeşitli değişkenler açısından incelemeye çalışmaktır. Araştırma nicel araştırma yöntemine uygun tasarlanmıştır. Tanımlayıcı ve ilişkisel araştırma modeline uygun prosedürle yürütülmüştür. Araştırma evrenini Türkiye’de bulunan üniversitelerin Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda öğrenimine devam eden birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme 2024-2025 bahar yarıyılında evren içinden tabakalı örnekleme metoduyla seçilen üniversitelerden çalışmaya gönüllü katılım sağlayan öğretmen adaylarıdır. Araştırma verileri Konuşma Kaygısı Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. SPSS ile çözümlenen verilerde araştırmaya katılan bireylerin kaygı düzeyini tanımlayan bulgular ve farklı değişkenlerin kaygı ile ilişki durumunu ortaya koyan bulgular tespit edilerek tablolarda sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Öğretmen Yetiştirme, Konuşma Kaygısı

Speech Anxiety Among Social Studies Pre-Service Teachers: An Educational Problem Growing in Silence?

Feride Ersoy ^{1,*} & Emel Taylan ¹

Abstract

Effective communication skills are considered one of the fundamental qualities of the teaching profession. A teacher's interactions throughout the education process are shaped by their communication abilities. Several aspects—such as the ability to conduct activities both inside and outside the classroom, to establish healthy communication with students, to create a positive teaching environment, to serve as a role model, and to convey information in language that students can easily comprehend—are closely related to the teacher's communication competence. In recent years, particularly following the pandemic and the large-scale earthquake in Türkiye, it has been observed that teacher candidates exhibit significant anxiety in various domains related to effective communication skills. These domains include self-expression, addressing an audience, and being willing to engage in communication. Large-scale disasters, personal losses, and exposure to traumatic events may lead to psychological trauma. Accordingly, it is believed that the underlying cause of the observed anxiety stems from the psychological and social impacts of these events. The difficulty experienced by an anxious individual in expressing themselves verbally is referred to as speech anxiety. Speech anxiety can negatively affect both individual and professional performance. In this context, identifying and evaluating the speech anxiety levels of pre-service teachers is crucial for drawing attention to supplementary initiatives that enhance essential competencies during teacher training and for preventing potential professional difficulties they may encounter in the future. The purpose of this research is to examine the speech anxiety levels of social studies teacher candidates from various perspectives. The study is designed in accordance with quantitative research methodologies and follows a descriptive and correlational research model. The research universe consists of first-, second-, third-, and fourth-year students enrolled in the Social Studies Education Departments of Faculties of Education at universities across Türkiye. The sample comprises teacher candidates who voluntarily participated, selected via stratified sampling from the research universe during the 2024–2025 spring. Data were collected using the Speech Anxiety Scale, and the findings—both those describing the anxiety levels of the participants and those revealing the relationships between different variables and anxiety—are presented in tables after analysis with SPSS.

Keywords: Social Studies, Teacher Training, Speech Anxiety

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Kapsamında Yenilenen Ders Kitaplarında Toplumsal Cinsiyet Açısından Ne Değişti?

Melis Akay Şahin ^{1,*} & Mehmet Açıkalm ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bağımsız Araştırmacı

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
mell.1925@hotmail.com

Özet

Türkiye’deki ders kitaplarında uzun yıllardır yapılan toplumsal cinsiyet ile ilgili çalışmalarda benzer sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Bu sonuçlar, kadınların erkeklerle karşılaştırıldığında eşit olmayan temsilleri, kadınların genellikle geleneksel bir ailede anne ve bakıcı olarak konumlandırılması ve kadınların erkeklerle kıyaslandığında ikincil toplumsal/mesleki rollerde tasvir edilmesi olarak özetlenebilir. Bu çalışmanın amacı, 2024 yılında “Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli” kapsamında yenilenen mevcut ders kitaplarında toplumsal cinsiyet temsili açısından nelerin değiştiğini ortaya koymaktır. Çalışmada ilkokuldan liseye kadar çeşitli seviye ve disiplinlerden olmak üzere toplam 28 ders kitabı incelenmiştir. Bunlar: 1. sınıf Hayat Bilgisi, Türkçe, Matematik; 5. sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Türkçe, Fen Bilimleri, Matematik; 9. sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Tarih, Coğrafya, Türk Dili ve Edebiyatı, Fizik, Kimya, Biyoloji, Matematik ders kitaplarıdır. Çalışmada doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın bazı bulguları şu şekildedir: İncelenen ders kitaplarındaki metinlerde ve görsellerde yer alan yetişkin erkek ve erkek çocukların sayısı, yetişkin kadınlardan ve kız çocuklarından daha fazladır. Buna göre incelenen ders kitaplarında yetişkin erkeklerin sayısı, yetişkin kadınların yaklaşık dört katı olup, erkek çocukların sayısı kız çocuklarının sayısından yaklaşık %14 daha fazladır. İncelenen ders kitaplarında yer alan kadın ve erkek figürlerin genellikle bisiklete binme, geziye çıkma, resim yapma ve yürüyüş yapma gibi benzer bireysel eylemlerde/rollerde temsil edildiği söylenebilir. Öte yandan, erkek figürlerin bazı bireysel eylemlerde/rollerde (basketbol veya futbol oynama, abdest alma, namaz kılma vs.) kadın figürlere kıyasla daha belirgin şekilde tasvir edildiği tespit edilmiştir. Aile rollerinde, anne figürleri daha çok yemek yaparken; baba figürleri ise daha çok araba kullanırken görülmektedir. Ders kitapları çocuk bakımı konusu açısından incelendiğinde, anne figürü çoğunlukla çocuklarıyla yakından ilgilenen şekilde tasvir edilirken, baba figürü genellikle boş zamanlarında ve eğlenmek için çocuğuyla dışarıya çıkan biri olarak tasvir edilmektedir. Toplumsal/mesleki roller açısından bakıldığında ise, ders kitaplarında erkek figürlere yine kadın figürlere kıyasla çok daha çeşitli ve daha yüksek statülü toplumsal rollerde/mesleklerde yer verildiği görülmektedir. Örneğin, erkek figürlerin en yaygın temsillerinden biri bilim insanı iken, kadın figürler daha çok öğretmen olarak öne çıkmaktadır. Ancak bazı ders kitaplarındaki kadın figürlerin toplumsal rollerinin/mesleklerinin (hâkim, mühendis, okul müdürü vs.) çeşitlendirilmesi daha önceki ders kitaplarına nazaran olumlu bir değişim olarak gösterilebilir. Sonuç olarak ilköğretim ve ortaöğretim ders kitaplarında daha önce var olan toplumsal cinsiyet eşitsizliklerin bir kısmı iyileştirilmeye çalışılsa da ders kitaplarında hala kadın figürlere, erkeklere göre daha az yer verildiği ve kadınların erkeklere göre daha düşük rollerde ve eşit olmayan bir şekilde temsil edilmeye devam edildiğini söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, ders kitapları, toplumsal cinsiyet

What has Changed in terms of Gender in the Renewed Textbooks within the Scope of the Century of Türkiye Education Model?

Melis Akay Şahin ^{1,*} & Mehmet Açıklım ²

Abstract

Similar results have emerged in studies on gender in textbooks in Turkey over the years. These results can be summarized as the unequal representation of women compared to men; the positioning of women as mothers and caregivers in a traditional family concept, and the portrayal of women in secondary social/professional roles compared to men. The aim of this study is to reveal what has changed in terms of gender representation in the current textbooks revised in 2024 within the scope of the "The Century of Türkiye Education Model". In the study, a total of 28 textbooks from various disciplines and K-12 levels were examined. These textbooks are as follows; 1st grade Life Studies, Turkish, Mathematics; 5th grade Religious and Ethical Studies, Social Studies, Turkish, Science, Mathematics; 9th grade Religious and Ethical Studies, History, Geography, Turkish Language and Literature, Physics, Chemistry, Biology, Mathematics. Document analysis method was used in the study. Some of the findings of the research are as follows: There are more adult males and boys than adult females and girls represented in the texts and images in the examined textbooks. Accordingly, in the analyzed textbooks, adult males outnumber adult females by about four times and the number of boys figures is approximately 14% more than the number of girls figures. It is safe to say, in the analyzed textbooks female and male figures are often represented in similar individual actions/roles such as cycling, going on trips, painting, and walking. On the other hand, the data analysis also indicated male figures are depicted more prominent in some individual actions/roles (i.e. playing basketball or football, performing ablution, praying) compared to female figures. In family roles and context, mothers are more often seen cooking while fathers are more often seen driving. When the textbooks analyzed in terms of child care issue, the mother is mostly depicted within the context of taking close care of her children while the father is usually depicted going out with his child for leisure and fun. In terms of social/professional roles, male is again shown in much more diverse and higher-ranking social roles/professions compared to female. For instance, one of the most common representation of men professions is scientist, while women more frequently are shown as teachers. However, the diversification of the social/professional roles (i.e. judge, engineer, school principal) of female figures in some textbooks can be shown as a positive change compared to previous textbooks. In conclusion, although some of the previously existed inequalities in terms of gender in K-12 textbooks are being tried to be improved female characters are still given less importance than male characters and women continue to be represented unequally and in lower roles than men in textbooks.

Keywords: The Century of Türkiye Education Model, textbooks, gender

Ters Yüz 2 Filmi Üzerinden İlkokul Çocuklarının Karakter Tercihleri ve Toplumsal Cinsiyet Yargıları

Büşra Mutlu ^{1,*} & Fatma Budak ²

¹ Sınıf Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

busram394@gmail.com

Özet

Araştırmanın amacı , 2024 yılında 2,39 milyon ile en çok izlenen Ters Yüz 2 filmi üzerinden ilköğrencilerinin karakter tercihlerini seçme nedenlerini inceleyerek, bu tercihlerin nedenlerinin toplumsal cinsiyet yargılarıyla nasıl ilişkilendirdiğini ortaya koymaktır. Filmde yer alan duyguların her birinin karakterle ifade edilmesi, çocukların karakterlere yönelik tercihleri üzerinden toplumsal cinsiyet yargıları ile ilgili ipuçları sunacaktır. Çocukları erken yaşta etkilemeye başlayan medya araçlarının toplumsal cinsiyet yargıları üzerinde etkili olduğu bilinmektedir. Bu çalışmanın , eğitimciler ve ebeveynler yönünden medya ve toplumsal cinsiyet yargıları arasında kurduğu ilişki için farkındalık yaratması beklenmektedir. Aynı zamanda toplumsal cinsiyet eşitliği yönünden atılabilecek adımlara da katkı sağlayacaktır. Çalışma grubunu Tokat, merkez, ilçe ve köylerinde bulunan resmi ilköğretim okullarında eğitim gören 3. ve 4. sınıf düzeyinde toplam 60 öğrenci oluşturacaktır. Çalışmaya katılan öğrenciler, her sınıf düzeyinden eşit seçilmiş 15 kız ve 15 erkek öğrenciden oluşturulacaktır. Verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılacaktır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması ile yürütülecektir. Elde edilen veriler , betimsel analiz yöntemiyle çözümlenecektir. Neşe, Utanç, Öfke gibi duyguların çocuklar tarafından nasıl algılandığı ve hangi cinsiyetle pekiştirildiği analiz edilecektir. Belirlenen temalar doğrultusunda veriler çözümlenecek ve öğrencilerin doğrudan alıntılarıyla desteklenecektir. Bir veya birkaç durumu kendi sınırları içinde (ortam, zaman, vb.) bütüncül olarak analiz yapılacağından tek durum çalışması olarak tasarlanmıştır. Çocukların karakterlere yüklediği yargılar toplumsal cinsiyet yönünden değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet, İlkokul Dönemi, Sosyal Öğrenme, Karakter Yargıları, Animasyon

Character Preferences and Gender Judgments of Primary School Children: A Study on the Film

Inversion 2

Büşra Mutlu ^{1,*} & Fatma Budak ²

Abstract

The aim of the study is to examine the reasons for the character preferences of primary school students through the movie Ters Yüz 2, which was the most watched movie with 2.39 million in 2024, and to reveal how the reasons for these preferences are associated with gender judgments. The expression of each of the emotions in the movie with a character will provide clues about gender judgments through children's preferences for characters. It is known that media tools that begin to influence children at an early age have an impact on gender stereotypes. This study is expected to raise awareness among educators and parents about the relationship between media and gender stereotypes. It will also contribute to the steps that can be taken in terms of gender equality. The study group will consist of a total of 60 3rd and 4th grade students studying in public primary schools in the center, districts and villages of Tokat. The students participating in the study will consist of 15 female and 15 male students selected equally from each grade level. A semi-structured interview form will be used to collect the data. The research will be conducted with a case study from qualitative research methods. The data obtained will be analyzed by descriptive analysis method. How emotions such as joy, shame and anger are perceived by children and which gender reinforces them will be analyzed. Data will be analyzed in line with the determined themes.

Translated with www.DeepL.com/Translator (free version)

Keywords: Gender, Primary School Period, Social Learning, Character Judgements, Animation

Çok Satan Resimli Çocuk Kitaplarındaki Toplumsal Cinsiyet Rollerinin İncelenmesi

Nurhayat Demirel¹, Sıla Aksu¹ & Nurbanu Şeren^{1,*}

¹ Sınıf Öğretmenliği Ondokuz Mayıs Üniversitesi
nurbanuseren@gmail.com

Özet

Toplumsal cinsiyet, biyolojik olarak kadın ve erkek olarak ayrılan bireylerin toplum içerisindeki konumlarını etkileyen özellikleri ifade etmektedir. Bu özellikler sosyal, kültürel, ekonomik açıdan eğitim, sağlık, spor, siyaset gibi çeşitli alanlarda her iki cinsiyeti de etkilemektedir. Kadın ve erkek için farklı davranış kalıplarının öğretilmesi, toplumsal cinsiyet rollerini oluşturur. 2030 yılı Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri içerisinde yer alan toplumsal cinsiyet başlığı, toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetken öğrenme ortamlarının gerekliliğine vurgu yapmaktadır. Bu noktada çocukların ilk karşılaştığı eğitim materyallerinden biri olan resimli çocuk kitapları, toplumsal cinsiyet eşitliğinin gözetilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda bu araştırmanın amacı çok satan resimli çocuk kitaplarındaki toplumsal cinsiyet rollerini incelemektir. Araştırmanın veri kaynağını 50 adet çok satan resimli çocuk kitabı oluşturmuştur. Bu kitaplar daha fazla tercih edilmesi sebebiyle daha fazla sayıda okur kitlesine hitap etmesi bakımından tercih edilmiştir. Veriler doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. Verilerin toplanmasında Şeren, Aydoğmuş ve Ateş (2022) tarafından geliştirilen “Toplumsal Cinsiyete Yönelik Kitap İnceleme Formu” kullanılmıştır. Verilerin analizi betimsel analiz yöntemi ile yapılmıştır. Elde edilen bulgular karakterlerin cinsiyetleri, karakterlerin kıyafet renkleri, karakterlerin kişisel eşya renkleri, karakterlerin meslekleri, karakterlerin oyuncakları, karakterlerin eylemleri ve karakterlerin bulundukları mekanlar olmak üzere dokuz başlık altında sunulmuştur. Araştırma sonuçları, kitaplardaki karakterlerin cinsiyetleri, meslekleri ve bulundukları mekanlar temalarında toplumsal cinsiyet eşitliğine yer verildiğini; ancak karakterlerin kıyafet ile kişisel eşya renkleri, eylemleri ve oyuncakları temalarında geleneksel cinsiyet rollerinin pekiştirildiğini göstermektedir. Bu sonuçlar kapsamında birtakım önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Resimli çocuk kitapları, Toplumsal cinsiyet rolleri, Toplumsal cinsiyet eşitliği

Gender Roles in Best-Selling Illustrated Children's Books

Nurhayat Demirel ¹, Sıla Aksu ¹ & Nurbanu Şeren ^{1,*}

Abstract

Gender refers to the set of characteristics that influence the social positioning of individuals who are biologically identified as female or male. These characteristics affect both genders across various domains such as education, health, sports, politics, and the economy. The societal teaching of distinct behavioral patterns to boys and girls forms the foundation of gender roles. The “Gender Equality” objective within the United Nations' 2030 Sustainable Development Goals emphasizes the need to create learning environments that foster gender equity. In this context, illustrated children’s books—often among the first educational materials children encounter—play a significant role in shaping their perceptions of gender roles and equality. This study aims to examine gender roles represented in best-selling illustrated children’s books. The data source comprises 50 best-selling illustrated children’s books, selected for their popularity and wide readership. Data were collected through document analysis, utilizing the "Book Analysis Form for Gender Representation" developed by Şeren, Aydoğmuş, and Ateş (2022). The data were analyzed using descriptive analysis. Findings are presented under nine thematic categories: character gender, clothing colors, personal item colors, occupations, toys, actions, and settings. The results indicate that while gender equality is reflected in the depiction of characters’ occupations, genders, and settings, traditional gender roles are reinforced through elements such as clothing and item colors, actions, and toys. Based on these results, several recommendations have been provided.

Keywords: Illustrated children's books, Gender roles, Gender equality

Kadın Okul Yöneticilerinin Cinsiyet Temelli Ayrımcılık Deneyimleri: Bir Durum Çalışması

Emrah Doğru ^{1,*}, Fatma Budak ² & Osman Keleş ³

¹ Sınıf Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

³ Eğitim Yönetimi Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

dogruemrah60@gmail.com

Özet

Bu araştırma, kadın okul yöneticilerinin karşılaştıkları cinsiyete dayalı zorluklarla baş etme deneyimlerinin incelenmesini amaçlamaktadır. Günümüzde sosyal ve mesleki yaşamda kadınların rolü ve varlığı giderek artarken kadınların mesleki kariyerlerinde ilerleyebilmelerinin erkeklere oranla son derece düşük olduğu izlenmektedir. Bunun bir tercih mi zorunluluk mu olduğu önemli bir tartışma konusudur. Araştırmalar kadınların çalışma hayatında birçok zorlukla karşı karşıya olduğunu ortaya koymaktadır. Kadın yöneticilere yönelik mobbing, dışlama, yok sayma, yöneticiliğin erkek işi gibi görülmesi, kadınların aile hayatında üstlendiği ağır sorumluluklar gibi farklı nedenlerle kadınların okul yöneticiliğinden uzaklaştığı tespit edilmiştir. Bu araştırmanın kadın yöneticilerin özgün deneyimlerine odaklanarak yaşanan zorluklara rağmen yöneticilik kararlarını nasıl aldıkları, yöneticilik sürecinde hangi sorunlarla yüzleştikleri ve çözüme yönelik adımlar konusundaki davranışlarını açıklama girişiminin; kadın öğretmenlere yöneticilikle ilgili karar süreçlerinde referans olması, öğretmen kariyer basamakları ve toplumsal cinsiyete ilişkin geliştirilecek politikalara farklı bir bakış açısı sunması beklenmektedir.

Araştırmanın çalışma grubu “ölçüt örnekleme” yöntemi ile oluşturulmuştur. Bu çalışmada katılımcıların belirlenmesine yönelik üç temel ölçüt belirlenmiştir.

1. Katılımcıların devlet okullarında görev yapıyor olmaları.
2. Katılımcıların kadın ve okul yöneticilik görevini fiilen yapıyor olmaları.
3. Katılımcıların gönüllü ve deneyimlerini aktarmada istekli olmaları.

Araştırma Tokat ili Turhal ilçesi kamu okullarında fiilen görev yapan 8 kadın yönetici ile “derinlemesine görüşme” tekniği ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla elde edilmiştir. Görüşmelerde katılımcı onaylarına bağlı ses kayıtları alınarak veriler deşifre edilmiştir. Araştırma verileri içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırmanın bulguları ve sonuçlarının yapılandırılması süreci devam ettiğinden bulgu ve sonuçlara ilişkin bilgiler kongrede sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Okul Yöneticileri, Toplumsal Cinsiyet, Ayrımcılık

Female School Administrators' Experiences of Gender Discrimination: A Case Study

Emrah Doğru ^{1,*}, Fatma Budak ² & Osman Keleş ³

Abstract

This research aims to examine the experiences of female school administrators in coping with gender-based difficulties they encounter. While the role and presence of women in social and professional life is increasing today, it is observed that women's ability to advance in their professional careers is extremely low compared to men. Whether this is a choice or a necessity is an important topic of discussion. Research reveals that women face many difficulties in working life. It has been determined that women distance themselves from school administration due to different reasons such as mobbing, exclusion, ignoring, perception of administration as a male job, and heavy responsibilities that women assume in family life. This research, which focuses on the unique experiences of female administrators and attempts to explain their behaviors regarding how they make administrative decisions despite the difficulties experienced, what problems they face during the administration process, and steps towards solutions; is expected to be a reference for female teachers in administrative decision-making processes, and to provide a different perspective on policies to be developed regarding teacher career stages and gender.

The study group was created using the "criterion sampling" method. Three basic criteria were determined for determining the participants in this study.

1. The participants are working in public schools.
2. The participants are women and are actually performing school administration duties.
3. Participants must be volunteers and willing to share their experiences.

The research was conducted with 8 female administrators working in public schools in Turhal district of Tokat province using the “in-depth interview” technique. The research data was obtained through a semi-structured interview form. The data was deciphered by taking audio recordings based on the participant approvals during the interviews. The research data was analyzed using content analysis. Since the process of structuring the findings and results of the research is ongoing, information regarding the findings and results will be presented at the congress.

Keywords: Women, School Administrators, Gender, Discrimination

Çocukların Resimlerinde Mesleklerin Toplumsal Cinsiyet Algılarına Göre Temsili

Fatma Nur Siler ^{1,*} & Fatma Budak ²

¹ Sınıf Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

nurslrx@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı, toplumsal cinsiyet rollerinin meslekler yoluyla çocuk resimlerinde nasıl yansıtıldığını belirlemektir. Çocukların meslekleri algımlarken toplumsal cinsiyet kalıp yargılarını görsel olarak nasıl ifade ettikleri incelenecektir. Araştırma, 2024-2025 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Tokat il merkezine bağlı bir ilkokulda öğrenim gören 4. sınıf düzeyindeki 20 öğrenci ile yürütülecektir.

Araştırmada nitel bir desen olarak fenomenoloji (olgubilim) modeli kullanılacaktır. Veri toplama aracı olarak Çiz-Anlat Tekniği tercih edilecektir. Bu kapsamda çocuklara doğrudan belirli bir mesleği çizdirilmek yerine, “Hizmet sektöründe çalışan birini çizer misin?”, “Bilim ya da teknolojiyle ilgili bir iş yapan kişiyi çizer misin?” gibi yönlendirme içermeyen açık uçlu sorular sorularak, meslek algılarını doğal biçimde yansıtımları sağlanacaktır. Böylece çocukların meslekleri hangi cinsiyetle ilişkilendirdiği, herhangi bir yönlendirme olmaksızın, özgün ve doğal çizimler üzerinden değerlendirilecektir.

Çizimlerin ardından katılımcıların yarısıyla (%50) yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılacaktır; çocukların meslekleri kadın ya da erkek figürleriyle neden ilişkilendirdiklerine dair açıklamaları alınacaktır. Elde edilen veriler, içerik analizi ve tematik analiz yöntemleriyle değerlendirilecektir. Analiz sürecinde yalnızca mesleklerin hangi cinsiyetle temsil edildiği dikkate alınacak; kıyafet, mekân ya da renk gibi görsel detaylar inceleme kapsamı dışında bırakılacaktır.

Bu çalışmayla, çocukların meslek algılarında toplumsal cinsiyet kalıp yargılarının varlığı belirlenmeye çalışılacak; elde edilen bulguların eğitimciler ve ebeveynler için farkındalık yaratması ve toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleyici eğitim politikalarına katkı sağlaması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk resimleri, toplumsal cinsiyet, meslek algısı, çiz-anlat tekniği, fenomenoloji, içerik analizi

Representation of Professions in Children's Drawings Based on Gender Perceptions

Fatma Nur Siler ^{1,*} & Fatma Budak ²

Abstract

The aim of this study is to determine how gender roles are reflected in children's drawings through occupations. How children express gender stereotypes visually while perceiving professions will be examined. The research will be conducted with 20 4th grade students studying in a primary school in Tokat city center in the spring semester of the 2024-2025 academic year.

Phenomenology (phenomenology) model will be used as a qualitative design in the research. Draw and Tell Technique will be preferred as a data collection tool. In this context, instead of having the children draw a specific profession directly, open-ended questions such as "Can you draw someone working in the service sector?", "Can you draw a person doing a job related to science or technology?" will be asked to enable them to reflect their perceptions of profession in a natural way. Thus, the gender with which children associate professions will be evaluated through original and natural drawings without any guidance.

Following the drawings, semi-structured interviews will be conducted with half of the participants (50%) and explanations will be obtained about why children associate professions with female or male figures. The data obtained will be evaluated through content analysis and thematic analysis methods. In the analysis process, only the gender with which the professions are represented will be taken into account; visual details such as clothing, space or color will be excluded from the scope of the analysis.

This study aims to determine the existence of gender stereotypes in children's perceptions of professions; the findings are intended to raise awareness for educators and parents and contribute to educational policies that support gender equality.

Keywords: Children's drawings, gender, profession perception, draw-and-tell technique, phenomenology, content analysis

Türkiye Yüzyılı Maarif Modelince Hazırlanan Sosyal Bilgiler 5. Sınıf Ders Kitabında Kadın

Alev Şahin Karbuz ^{1,*} & Selman Ablak ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
alevce.alaz@gmail.com

Özet

Toplumsal cinsiyet eşitliği, bireylerin cinsiyetlerine bakılmaksızın eşit haklara ve fırsatlara sahip olmalarını savunmaktadır. Günümüz toplumlarında bu eşitliği sağlamak için önemli adımlar atılmış olsa da, kadınlar hâlâ sosyal, ekonomik, kültürel ve politik alanda ayrımcılık ve eşitsizlikle karşı karşıya kalmaktadır. Kadınların toplumsal yaşamın her yönünde daha fazla yer alabilmesi ve görünürlük kazanabilmesi için çeşitli girişimlerde bulunmakta ve projeler hayata geçirilmektedir. Eğitim-öğretim faaliyetleri ise bu girişimlerin bir boyutunu oluşturmaktadır. Türk Milli Eğitim Sistemi incelendiğinde sosyal bilgiler dersinin başta eşitlik olmak üzere toplumsal cinsiyet eşitliğini de kendisine konu edindiği görülmektedir. Bu araştırmada Türkiye’de 2024-2025 eğitim öğretim yılında ortaokul ve imam hatip ortaokullarında okutulan 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarının pedagojik içeriğinde ve yer verilen görsellerde toplumsal cinsiyet eşitliği açısından kadının ne şekilde ve nasıl ele alındığının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırma nitel araştırma deseninde doküman inceleme yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri Milli Eğitim Bakanlığı tarafından “Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli” bağlamında hazırlanarak okutulan 5.sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarından (1.ve 2. kitap) elde edilmiştir. Elde edilen verilerin analizinde içerik analizinden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda incelenen ders kitabında kadının nitelikli işlerde erkeklere oranla daha az yer aldığı, genelde evde ve çocukla ilgilenen tek ebeveyn olarak gösterildiği, erkeğin ise daha güçlü genelde evin dışında ve iş olarak nitelikli işlerde sunulduğu tespit edilmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçlardan hareketle bazı önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Anahtar kelimeler: Sosyal bilgiler, ders kitabı, toplumsal cinsiyet, kadın.

Women in the Social Studies 5th Grade Textbook Prepared According to the Turkey Century Education Model”

Alev Şahin Karbuz ^{1,*} & Selman Ablak ¹

Abstract

Gender equality is a principle that advocates for equal rights and opportunities for individuals regardless of their gender. Although significant steps have been taken to achieve this equality in contemporary societies, women still face discrimination and inequality in many social, economic, cultural, and political spheres. Various initiatives and projects are being implemented to enhance women's participation and visibility in all areas of societal life. Educational activities represent one aspect of these initiatives. When examining the Turkish National Education System, it is evident that the social studies curriculum, among other topics, addresses gender equality. This study aims to examine how women are portrayed in terms of gender equality within the pedagogical content and visuals in the 5th-grade social studies textbooks used in middle schools and imam hatip middle schools in Turkey during the 2024-2025 academic year. The research was conducted using a qualitative research design and document analysis method. The data for this study were obtained from the 5th-grade social studies textbooks (1st and 2nd books) prepared and implemented within the context of the " Türkiye Century Education Model" by the Ministry of National Education. Content analysis was employed to analyze the collected data. The findings of the study reveal that in the analyzed textbooks, women are represented as being involved in less skilled jobs compared to men, generally depicted as the sole parent at home caring for children, while men are more frequently shown as strong, often working outside the home in skilled occupations. Some suggestions were made based on the results obtained in the research.

Keywords: Keywords: Social studies, textbook, gender equality, women

Toplumsal Cinsiyet Roller ve Meslek Seçimi Arasındaki İlişki

Aygül Çetin ^{1,*} & Fatma Budak ²

¹ Sınıf Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
cetinnaygul@gmail.com

Özet

Toplumsal cinsiyet, kadın ve erkeğe toplum tarafından atfedilen roller, öğrenilmiş davranış, sorumluluk ve beklentiler ile ilişkilidir. Bu kavram, bireylerin yaşamlarını; içinde bulundukları toplumun kültürel değerleri, gelenek ve görenekleri, coğrafi konumu gibi çeşitli faktörler doğrultusunda şekillendirmekte ve yaşamın her evresinde farklı biçimlerde etkisini göstermektedir. Toplumsal cinsiyet eşitliği ise bireylerin cinsiyet fark etmeksizin eşit haklara ve fırsatlara sahip olmasını savunur. Ancak kalıp yargılar ve geleneksel roller, bu eşitliğin sağlanmasını zorlaştırmaktadır. Toplumun birçok alanında kadını erkekten, erkeği ise kadından ayıran farklı rol ve davranışlar beklenmektedir. Bu toplumsal beklentiler, cinsiyet temelinde şekillenmekte ve bireylerin mesleki tercihlerini doğrudan etkilemektedir. Kadınlar daha çok şefkat, anlayış, sabır, iletişim becerisi gibi nitelikler gerektiren meslekler seçerken erkekler daha çok fiziksel güç, liderlik vb. özelliklerdeki meslekleri seçer. Bu tür algılar bireyin potansiyelini kısıtlar ve tek bir yöne hedefler. Bu durum zamanla, mesleki çeşitliliğin azalmasına ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin pekişmesine yol açar. Bu makalenin temel amacı, bireylerin meslek-cinsiyet ilişkilendirmelerine dair algılarını toplumsal cinsiyet bağlamında incelemektir. Araştırmanın problem durumunu; ‘Mesleklerle ilgili toplumsal cinsiyet kalıp yargıları nelerdir?’ sorusu oluşturmaktadır. Araştırmanın yöntemi olarak durum çalışması deseni benimsenecektir. Veri toplama sürecinde öğrencilerden, içinde kadın ve erkek isminin yer aldığı ve bazı meslek gruplarını içeren ifadelerle bir hikaye yazmaları istenecektir. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal cinsiyet, meslek seçimi, toplumsal cinsiyet eşitliği.

The Relationship Between Gender Roles and Career Choice

Aygül Çetin ^{1,*} & Fatma Budak ²

Abstract

Gender is related to the roles, learned behaviors, responsibilities and expectations attributed to men and women by society. This concept shapes the lives of individuals in line with various factors such as the cultural values, traditions and customs, and geographical location of the society in which they live, and shows its impact in different ways at every stage of life. Gender equality, on the other hand, advocates for individuals to have equal rights and opportunities regardless of gender. However, stereotypes and traditional roles make it difficult to achieve this equality. In many areas of society, different roles and behaviors are expected that distinguish women from men and men from women. These social expectations are shaped on the basis of gender and directly affect individuals' professional preferences. While women choose professions that require qualities such as compassion, understanding, patience and communication skills, men choose professions that require physical strength, leadership and so on. Such perceptions limit the potential of the individual and target a single direction. Over time, this leads to a decrease in occupational diversity and reinforces gender inequality. The main purpose of this article is to examine individuals' perceptions of occupation-gender associations in the context of gender. The problem of the research is; 'What are the gender stereotypes about professions? Case study design will be adopted as the research method. In the data collection process, students will be asked to write a story with expressions that include male and female names and some occupational groups. The data obtained will be evaluated by content analysis method.

Keywords: Gender, career choice, gender equality.

Aile İçi Sorumluluklarda Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Etkisinin Belirlenmesi

Fatma Budak ¹, Furkan Aydoğan ^{2,*}, Emrullah Erkan Taştepe ² & Kürşat Bayındır ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

² Sınıf Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

furkanaydogan15@gmail.com

Özet

Bu çalışma, bireylerin aile içindeki sorumluluk paylaşım biçimleri üzerinden toplumsal cinsiyet rollerinin etkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Toplumsal cinsiyet kavramı; kadın ve erkeklerin biyolojik farklılıklarından öte, toplum tarafından yüklenen roller, sorumluluklar ve beklentiler bütünü ifade etmektedir. Bu kavram, zamanla ve kültürel bağlama göre değişebilmekte; bireylerin sosyal yaşamdan meslek seçimlerine kadar birçok alandaki kararlarını ve rollerini şekillendirmektedir. Toplamların bireylere doğuştan itibaren attığı toplumsal cinsiyet rolleri, bireylerin özgür seçimlerini sınırlandırmakta ve eşitsizliklerin oluşmasına zemin hazırlamaktadır.

Çalışmanın temel amacı, aile içerisindeki sorumlulukların kadınlar ve erkekler arasında nasıl paylaşıldığını ve bu paylaşımın toplumsal cinsiyet algılarıyla nasıl ilişkilendiğini ortaya koymaktır. Bu doğrultuda çalışma, hem bireysel düzeyde eşitlikçi tutumların geliştirilmesine hem de toplumsal cinsiyet temelli kalıpların sorgulanmasına katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Araştırmanın yöntemi kapsamında, araştırmacı tarafından geliştirilen bir anket formu hazırlanmıştır. Anket; katılımcıların yaş, cinsiyet, ailedeki çalışma durumu gibi demografik bilgilerini toplamakta ve aile içindeki sorumluluk paylaşımı ile toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutum ve düşüncelerini ölçmeye yönelik kapalı uçlu sorulardan oluşmaktadır. Ancak, veri toplama süreci henüz tamamlanmamış olup, çalışmanın bu aşamasında yalnızca kuramsal çerçeve oluşturulmuş ve anket uygulamasına yönelik hazırlıklar yapılmıştır. Anket uygulaması ve veri analizi tamamlandığında, elde edilecek bulguların toplumsal cinsiyet rollerinin aile içi yaşama yansımalarını somut verilerle desteklemesi beklenmektedir.

Bu çalışma, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sadece bireyler için değil, toplumsal gelişim açısından da taşıdığı öneme dikkat çekmektedir. Aile içi sorumluluk paylaşımında daha adil bir düzenin tesis edilmesi, toplumsal cinsiyet temelli eşitsizliklerin azaltılmasında kritik bir rol oynamaktadır.

Bu araştırmanın temel amacı, ilkökul düzeyindeki öğrencilerin aile içi sorumluluk paylaşımı bağlamında toplumsal cinsiyet rollerinin nasıl yapılandığını, bu rollerin öğrencilerin günlük yaşantılarına nasıl yansıdığını ve çocukların toplumsal cinsiyet algılarının hangi faktörler doğrultusunda şekillendiğini kapsamlı bir şekilde ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet, Aile İçi Sorumluluklar, Cinsiyet Eşitliği, Toplumsal Cinsiyet Algısı

Determining the Effect of Gender Roles on Family Responsibilities

Fatma Budak ¹, Furkan Aydoğan ^{2,*}, Emrullah Erkan Taştepe ² & Kürşat Bayındır ²

Abstract

This study aims to examine the influence of gender roles on the distribution of responsibilities within the family structure. The concept of gender refers not only to the biological differences between men and women but also encompasses the roles, responsibilities, and expectations assigned by society. This concept, which varies over time and across cultures, significantly shapes individuals' decisions and roles in many areas, ranging from social life to career choices. The gender roles attributed to individuals from birth by society tend to limit personal freedom of choice and lay the groundwork for various forms of inequality.

The primary objective of this study is to reveal how responsibilities are shared between women and men within the family and how this sharing correlates with gender perceptions. In this regard, the research aims to contribute to the development of egalitarian attitudes at the individual level and to the critical questioning of socially constructed gender stereotypes.

Within the scope of the research methodology, a questionnaire form developed by the researcher has been prepared. The survey collects demographic information such as age, gender, and employment status of family members and includes closed-ended questions measuring participants' attitudes and thoughts regarding the distribution of family responsibilities and gender roles. However, the data collection process has not yet been completed; at this stage, only the theoretical framework has been established, and preparations for survey implementation have been finalized. Once the survey is conducted and the data analyzed, the findings are expected to provide empirical evidence on how gender roles are reflected in family life.

This study emphasizes the importance of gender equality not only for individuals but also for societal development. Establishing a more equitable distribution of responsibilities within the family plays a critical role in reducing gender-based inequalities.

The fundamental goal of this research is to comprehensively identify how gender roles are structured in the context of family responsibility sharing among primary school students, how these roles manifest in students' daily lives, and which factors influence the formation of their perceptions of gender.

Keywords: Gender, Family Responsibilities, Gender Equality, Gender Perception

Toplumsal Cinsiyetin Yeniden Üretimi: Yerli Çizgi Filmlerde Kadın ve Erkek Temsilleri Üzerine Bir İnceleme

İrem Aygün ^{1,*} & Fatma Budak ²

¹ Sınıf Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

iremsuaygunn05@gmail.com

Özet

Toplumsal cinsiyet rolleri, bireylerin doğumdan itibaren çeşitli toplumsal kurumlar aracılığıyla öğrendiği, kültürel olarak inşa edilmiş normlar bütünüdür. Bu bağlamda medya, özellikle çocuklara yönelik içerikler, toplumsal cinsiyetin yeniden üretiminde kritik bir rol oynamaktadır. Çocukların karakter gelişimi ve toplumsal rollerle ilgili algılarının şekillenmesinde önemli bir araç olan çizgi filmler, toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifiyle incelenmesi gereken kültürel metinlerdir. Bu çalışma, Türkiye’de üretilen yerli çizgi filmler aracılığıyla kadın ve erkek karakterlerin nasıl temsil edildiğini analiz ederek, bu temsillerin toplumsal cinsiyet eşitliği açısından taşıdığı anlamı tartışmayı amaçlamaktadır.

Araştırma kapsamında, son yıllarda Türkiye’de çocuk izleyici kitlesi tarafından ilgiyle takip edilen beş yerli çizgi film seçilmiş ve bu yapımlarda yer alan başlıca kadın ve erkek karakterler, nitel içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Analiz sürecinde, karakterlerin fiziksel görünüşleri, konuşma süreleri, rollerinin niteliği, mesleki temsilleri ve anlatıdaki işlevleri değerlendirilmiştir. Bulgular, erkek karakterlerin çoğunlukla aktif, lider, maceraperest ve problem çözücü rollerle temsil edildiğini, kadın karakterlerin ise daha çok destekleyici, duygusal, ev içi sorumluluklarla ilişkilendirilen ve pasif pozisyonlarda sunulduğunu ortaya koymuştur. Bu durum, geleneksel toplumsal cinsiyet normlarının medya yoluyla yeniden üretildiğini göstermektedir.

Öte yandan, analiz edilen bazı örneklerde kadın karakterlerin teknik beceriler sergilediği, liderlik pozisyonlarına yerleştirildiği veya hikâyenin çözümleyici unsuru olduğu temsillere de rastlanmıştır. Ancak bu tür temsillerin istisnai düzeyde kaldığı ve genel anlatı yapısında belirleyici bir değişim yaratmadığı gözlemlenmiştir. Dolayısıyla, yerli çizgi filmlerde toplumsal cinsiyet temsillerinin hâlâ büyük ölçüde ataerkil bir bakış açısıyla kurgulandığı söylenebilir.

Sonuç olarak, çizgi filmler aracılığıyla çocuklara aktarılan kadınlık ve erkeklik imgelerinin, toplumsal cinsiyet eşitliği çerçevesinde yeniden düşünülmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Medya üreticilerinin ve içerik denetleyicilerinin toplumsal cinsiyet duyarlılığı konusunda bilinçlendirilmesi, eşitlikçi bir toplumsal yapının inşasında önemli bir adım olacaktır. Bu bağlamda, çalışma hem medyada temsil edilen cinsiyet kalıplarının eleştirel bir değerlendirmesini sunmakta hem de çocuk odaklı medya içeriklerinin dönüştürücü gücüne dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Cinsiyet, Karakter, Eşitlik, Toplum.

Reproduction of Gender: A Study on the Representation of Women and Men in Local Cartoons

İremsu Aygün ^{1,*} & Fatma Budak ²

Abstract

Gender roles are a set of culturally constructed norms that individuals learn from birth through various social institutions. In this context, media, especially content aimed at children, plays a critical role in the reproduction of gender. Cartoons, which are an important tool in shaping children's character development and perceptions of social roles, are cultural texts that should be examined from a gender equality perspective. This study aims to discuss the meaning of these representations in terms of gender equality by analyzing how female and male characters are represented through domestic cartoons produced in Turkey. Within the scope of the research, five domestic cartoons that have been followed with interest by the child audience in Turkey in recent years were selected and the main female and male characters in these productions were examined using the qualitative content analysis method. During the analysis process, the physical appearances of the characters, their speaking times, the nature of their roles, their professional representations and their functions in the narrative were evaluated. The findings revealed that male characters are mostly represented in active, leading, adventurous and problem-solving roles, while female characters are presented in more supportive, emotional, domestic responsibilities and passive positions. This situation shows that traditional gender norms are reproduced through the media.

On the other hand, in some of the analyzed examples, representations were also encountered in which female characters exhibited technical skills, were placed in leadership positions or were the analytical element of the story. However, it was observed that such representations remained at an exceptional level and did not create a decisive change in the general narrative structure. Therefore, it can be said that gender representations in domestic cartoons are still largely constructed from a patriarchal perspective.

As a result, it is necessary to rethink the images of femininity and masculinity conveyed to children through cartoons within the framework of gender equality. Raising the awareness of media producers and content controllers about gender sensitivity will be an important step in the construction of an egalitarian social structure. In this context, the study both presents a critical assessment of the gender stereotypes represented in the media and draws attention to the transformative power of child-focused media content.

Keywords: Gender, Character, Equality, Society

Öğrencilerin Çizimlerine Yansıyan Meslek Algıları ve Toplumsal Cinsiyet Perspektifleri

Burcu Karaman

Felsefe Artvin Çoruh Üniversitesi

burcukaraman43@gmail.com

Özet

Öğrencilerin meslek algıları, yalnızca bireysel eğilimlerini değil, aynı zamanda toplumun değer yargılarını, toplumsal cinsiyet rolleri ve kalıp yargılarına ilişkin beklentileri de yansıtmaktadır. Bu çalışmanın amacı, öğrencilerin meslek algılarını cinsiyet rolleri ve toplumsal cinsiyet kalıp yargıları açısından incelemek ve bu algıların nasıl şekillendiğini ortaya koymaktır. Çalışmada, ortaokul 6. sınıf öğrencilerinin farklı mesleklerle yönelik bakış açıları, kendi çizimleri ve yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla analiz edilmiştir. Araştırma kapsamında, öğrencilerden pilot, hemşire, çiftçi, cerrah, terzi, halterci, futbolcu ve avukat gibi çeşitli mesleklerden birini seçerek bu mesleği temsil eden bir resim çizmeleri istenmiş; ardından çizimlere yönelik öğrenciler ile bireysel görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Fenomenoloji, bireylerin algı, deneyim ve yaşantılarını anlamaya odaklanmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2024–2025 eğitim-öğretim yılı güz döneminde, Bursa ili, Yıldırım ilçesinde bulunan bir devlet okulunda öğrenim gören 6. sınıf öğrencileri (n=73) oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu uygun örnekleme yöntemiyle belirlenmiş olup, katılımcıların gönüllü olarak katılmasına özen gösterilmiştir. Araştırmanın veri toplama sürecinde, öğrencilerin çizmiş olduğu mesleklerle ait resimler doküman olarak kullanılmıştır. Öğrencilere resim çizimi için bir ders saati süre tanınmış ve sürece müdahale edilmemiştir. Öğrencilerin mesleklerle ait resimleri çizim süreci yaklaşık 10 ile 20 dakika, yarı yapılandırılmış görüşmeler ise 5 ile 25 dakika arasında sürmüştür. Araştırmanın veri analiz süreci devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal cinsiyet, kalıp yargılar, meslek algısı, cinsiyet rolleri

Reflections of Students' Occupational Perceptions and Gender Perspectives in Their Drawings

Burcu Karaman

Abstract

Students' perceptions of occupations reflect not only their individual preferences but also societal value judgments and expectations related to gender roles and stereotypes. The aim of this study is to examine students' occupational perceptions in terms of gender roles and gender-based stereotypes, and to reveal how these perceptions are shaped. In this study, the perspectives of sixth-grade middle school students on various professions were analyzed through their own drawings and follow-up interviews. As part of the research, students were asked to choose one of several professions—such as pilot, nurse, farmer, surgeon, tailor, weightlifter, footballer, and lawyer—and to create a drawing representing that profession. Afterwards, individual interviews were conducted to discuss their illustrations. The study adopted a qualitative research design, specifically the phenomenological approach, which focuses on understanding individuals' lived experiences and perceptions. The study group consisted of 73 sixth-grade students attending a public school in the Yıldırım district of Bursa, Türkiye, during the fall semester of the 2024–2025 academic year. Participants were selected through purposive sampling, and their voluntary participation was ensured. Occupational drawings created by the students served as the primary data source. Students were given one class period to complete their drawings, and no intervention occurred during the process. The drawing activity lasted approximately 10–20 minutes, while the interviews ranged from 5 to 25 minutes. The data analysis process is currently ongoing.

Keywords: Gender, stereotypes, occupational perception, gender role

Sosyal Bilgilerde Sözlü Tarih Disiplinine İlişkin Örnek Bir Metin Çalışması: Şanlıurfa’da Yaşayan Arap

Kökenli Türk Vatandaşlardan Derlenen Zir Destanı

Adil Çeriz ^{1,*} & Nihat Şimşek ²

¹ Sosyal Bilgiler Eğitimi Gaziantep Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Gaziantep Üniversitesi

adilceriz2001@gmail.com

Özet

Sözlü tarih uygulamasıyla öğrenci geçmişte yaşamış insanların günlük yaşantılarıyla ilgili bilgi sahibi olur, bunu, kendi yaşam koşullarıyla karşılaştırarak değişim ve sürekliliği algılar. Sonuç olarak sözlü tarihin eğitim alanında kullanılması, öğrenciyi tarih dersi kitabının içinden çıkartıp, tarihe bambaşka bir yerlerden yaklaşmasını sağlar. Bunun yanında kimsenin bilmediği ya da kimsenin aklına gelmeyen bir konu saptayıp, yepyeni bir dünya keşfetmesini mümkün kılar. Öğrenciye bahsedilen becerilerin kazandırılması derslerde uygun etkinliklerin yapılmasıyla mümkün olmaktadır. Etkinliklerin öğrenci yetenek ve ilgilerine göre planlanması öğrenciyi aktif kılma, bilginin yapılması hususunda oldukça önemlidir. Sözlü tarih yöntemi de öğrenciyi aktif hale getirme ve bilgiyi kendi yetenek ve ilgilerine göre yapılandırılmalarında önemli rol oynamaktadır. Eğitim kurumlarında bu alana dayalı olarak yapılacak öğretim etkinliklerinin faydalarını şu şekilde sıralanmak mümkündür:

- Öğrencilerin, araştırma becerileri geliştirilebilir.
- Soru sorma becerileri geliştirilebilir.
- Kronoloji anlayışının gelişmesine katkı sağlanabilir.
- Yaparak ve yaşayarak öğrenme imkânı bulurlar.
- Sosyal ve kişilik becerileri gelişir.
- Ortak çalışabilme becerileri gelişir.
- Tarih öğretiminde önemli yeri olan süreklilik ve değişim gibi kavramların öğretilmesine yardımcı olunur.
- Okuma hızı düşük olan öğrencilerin, daha rahat öğrenmelerine yardımcı olunabilir.
- Konsantrasyonu düşük olan öğrencilerin, konsantrasyonunu artırır.
- Mukayese edebilme becerilerini geliştirir.
- Mülakat sorusu hazırlama, verileri elde etme analiz ve yorum yapma becerileri gelişir.
- Yaşı küçük olan öğrencilerin tarih bilincinin gelişmesine yardım eder.
- Okul ile yaşam arasında köprü vazifesi görür.
- İyi bilinen olaylara yeni yorumlar getirebilir.
- Dokümanlara dayalı, araştırmalar sonucu elde edilemeyen bilgiler elde edilebilir.
- Toplumun alt kesimine ait insanların sesleri duyurabilir.
- Gözlem becerisi gelişebilir.
- Eleştirel düşünebilme becerileri gelişebilir.
- Organizasyon becerileri gelişebilir.
- Yeni bakış açıları kazanabilirler (Demircioğlu, 2005).

Sözlü Tarih geleneği Arap kültüründe önemli bir geçmişe sahiptir. Özellikle İslam öncesi Arap tarihinden beslenen ve Ez-Zîr Ebû Leylâ el-Muhalhil B.Rebi'a kişiliği etrafında şekillenen mitolojik efsaneler günümüz Arap folklorunda, çok nadir de olsa bazı bölgelerde, değişikliğe uğramış ve kısmen de varyantlar halinde hala icra edilmektedir. Bizim, Şanlıurfa'nın Viranşehir ilçesine bağlı Yaban Köyü'nde tespit ettiğimiz Zîr Destanı metninin, tarihsel bir kişilik olan Ez-Zîr ile doğrudan ilişkilerinin olup olmadığını tespit etmek mümkün değildir; çünkü geçen zaman, coğrafyanın değişmesi ve en önemlisi de Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yaşayan Arap kökenli Türk vatandaşların farklı kültürlerle tanışmaları neticesinde kültürleşme vasıtasıyla sözlü kültürün değişime uğraması gibi çeşitli sosyal ve tarihi sebep sayılabilir. Ancak yine de tespit ettiğimiz metnin kendi tarihsel kökenleriyle bazı motifler vasıtasıyla ilişkisinin devam ettiğini söyleyebiliriz. Çalışmanın ilerleyen bölümlerinde bu motifler üzerinde ayrıca durulmuştur. Zîr Destanı, Şanlıurfa'nın Viranşehir ilçesinde yaşayan Arap kökenli vatandaşların çok azının bildiği bir metindir. Bizim tespitlerimize göre Viranşehir'in Yaban, Toklu (Kırneyye) ve Büyükçavuş (Hec Zed) köylerinde yaşayan dört kişi tarafından bilinmektedir. Yine yapmış olduğumuz araştırmalara göre bu metinle ilgili daha önce herhangi bir bilimsel yayın yapılmamıştır. Metin, Yaban köyünden Hec Sile (Süleyman Ergin)'den alınmıştır; diğerleri de ondan öğrenmişlerdir. Çalışmada, Katılımcı Gözlem Yöntemi kullanılarak metin tespiti yapılmış, Zîr Kasidesi'nin Türkçeye çevirisi verilmiş ve başlıca motifleri üzerinde durulmuştur. Sonuç kısmında ise Türkiye'nin folklor çeşitliği ve zenginliğine vurgu yapılmış, araştırmaların bölgede devamı arzu edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sözlü Tarih ve Sosyal Bilgiler, Arap Mitolojisi, Ez-Zîr Destanı, Kasidenin Türkçeye çevirisi, Motif İncelemesi.

An Example Text Study on Oral History in Social Studies: The Zîr Epic Collected from Turkish Citizens of Arab Origin Living in Şanlıurfa

Adil Çeriz ^{1,*} & Nihat Şimşek ²

Abstract

Through oral history, students learn about the daily lives of people who lived in the past and compare them with their own living conditions to understand change and continuity. As a result, the use of oral history in education takes students out of the history textbook and allows them to approach history from a completely different perspective. In addition, it enables them to identify topics that no one knows or has thought of before and discover a whole new world. The skills mentioned above can be acquired through appropriate activities in the classroom. Planning activities according to students' abilities and interests is very important in terms of making students active and structuring knowledge. The oral history method also plays an important role in making students active and structuring knowledge according to their abilities and interests. The benefits of teaching activities based on this field in educational institutions can be listed as follows:

- Students' research skills can be developed.
- Question-asking skills can be developed.
- Contribution can be made to the development of chronological understanding.
- They have the opportunity to learn by doing and experiencing.
- Social and personal skills develop.
- Teamwork skills develop.
- It helps to teach concepts such as continuity and change, which are important in history teaching.
- Students with low reading speeds can learn more comfortably.
- Students with low concentration can increase their concentration.
- The ability to compare can be developed.
- The skills of preparing interview questions, obtaining data, analysing and interpreting can be developed.
- It helps young students develop their awareness of history.
- It acts as a bridge between school and life.
- It can provide new interpretations of well-known events.
- Information that cannot be obtained through research based on documents can be obtained.
- It can give voice to people from the lower strata of society.
- Observation skills can be developed.
- Critical thinking skills can be developed.
- Organisational skills can be developed.
- New perspectives can be gained (Demircioğlu, 2005).

The oral history tradition has an important past in Arab culture. Mythological legends, which are particularly inspired by pre-Islamic Arab history and shaped around the personality of Ez-Zîr Ebû Leylâ el-Muhalhil B.Rebî'a, are still performed today in some regions, albeit very rarely, in modified and partially variant forms. It is not possible to determine whether the text of the Zîr Epic we identified in the village of Yaban, Viranşehir district of Şanlıurfa, has a direct connection to the historical figure Ez-Zîr; as various social and historical reasons can be cited, such as the passage of time, changes in geography, and, most importantly, the acculturation of Turkish citizens of Arab origin living in the Southeast Anatolia Region through their exposure to different cultures, which led to changes in oral culture. However, we can still say that the text we identified continues to be related to its historical origins through certain motifs. These motifs are discussed in more detail in the following sections of this

study. The Zîr Epic is a text known to only a few Arab-origin citizens living in the Viranşehir district of Şanlıurfa. According to our findings, it is known by four people living in the villages of Yaban, Toklu (Kırneyye) and Büyükçavuş (Hec Zed) in Viranşehir. According to our research, no previous scientific publication has been made regarding this text. The text was obtained from Hec Sile (Süleyman Ergin) from the village of Yaban; the others learned it from him. In this study, the text was identified using the Participant Observation Method, a Turkish translation of the Zîr Kasidesi was provided, and its main motifs were discussed. In the conclusion, emphasis was placed on the diversity and richness of Turkey's folklore, and it was hoped that research in the region would continue.

Keywords: Oral History and Social Studies, Arabic Mythology, The Epic of Ez-Zir, Translation of the Kaside into Turkish, Motif Analysis.

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Sözlü Tarih Çalışması Deneyimlerine İlişkin Görüşleri

Gökhan Abanoz

Türkçe ve Sosyal Bilimler Amasya Üniversitesi

gkhnbzn@gmail.com

Özet

Sözlü tarih yöntemi, yerel tarih, toplumsal hafıza ve geleneksel meslekler gibi konuların bireysel tanıklık ve anlatı yoluyla belgelenmesinde etkili bir araçtır. Eğitim öğretim durumları açısından bu yöntem öğrencilerin tarihsel olayları, beşerî ve toplumsal olguları kişisel anlatımlarla ilişkilendirerek öğrenmelerine ve somut deneyimlere dayalı bilgi üretmelerine olanak tanımaktadır. Bu çalışmada sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Sosyal Bilgilerde Tarihsel Kanıt, Yerel ve Sözlü Tarih dersi kapsamında gerçekleştirdikleri sözlü tarih çalışmalarına dair deneyimlerini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Araştırma modeli nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim desenine göre düzenlenmiştir. Araştırma verileri yedi açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmış, analiz sürecinde ise betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2024-2025 eğitim öğretim yılı güz döneminde Sosyal Bilgilerde Tarihsel Kanıt, Yerel ve Sözlü Tarih dersini alan yirmi sekiz öğretmen adayı oluşturmaktadır. Öğretmen adayları, sözlü tarih yöntemi hakkında dört haftalık teorik bilgilerin ardından geleneksel meslekleri sözlü tarih yöntemi ile araştırmışlardır. Süreç sonunda öğretmenler, sözlü tarih yöntemiyle derledikleri bilgileri raporlaştırmış ve mülakatlardan elde ettikleri verileri kullanarak örnek ders planı hazırlamışlardır. Bu kapsamda öğretmen adaylarının sözlü tarih yöntemini uygularken yaşadıkları deneyimler ve bu yöntemin öğretim süreçlerine katkıları araştırmanın odak noktasıdır. Çalışmanın temel problem cümlesi, Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının sözlü tarih çalışmaları sırasındaki deneyimleri, karşılaştıkları zorluklar ve edindikleri eğitsel kazanımlar nelerdir? sorusu etrafında şekillenmiştir. Araştırma bulgularına göre sözlü tarih çalışması, öğretmen adaylarının teori ve pratiği dengelemelerine, sosyal ve eğitsel becerilerini geliştirmelerine ve yaşadıkları çevre hakkında yeni bilgiler edinmelerine katkı sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler Öğretimi, Öğretmen Adayları, Sözlü Tarih, Hayatımızdaki Ekonomi

Social Studies Education, Teacher Candidates, Oral History, Economy in Our Lives

Gökhan Abanoz

Abstract

The oral history method is an effective tool for documenting topics such as local history, collective memory, and traditional professions through individual testimonies and narratives. In educational contexts, this method enables students to learn by connecting historical events, human experiences, and social phenomena with personal narratives, allowing them to produce knowledge based on concrete experiences. This study aims to explore the experiences of social studies teacher candidates regarding oral history studies they conducted as part of the Historical Evidence, Local, and Oral History in Social Studies course. The research follows a qualitative phenomenological design. Data were collected using a semi-structured interview form consisting of seven open-ended questions, and the analysis process was carried out using descriptive analysis techniques. The study group consists of twenty-eight teacher candidates enrolled in the Historical Evidence, Local, and Oral History in Social Studies course during the fall semester of the 2024–2025 academic year. After four weeks of theoretical instruction on the oral history method, the participants conducted research on traditional professions using this approach. At the end of the process, they compiled their findings into reports and designed sample lesson plans based on the data obtained from their interviews. Within this framework, the study primarily focuses on the experiences of teacher candidates while applying the oral history method and the contributions of this method to teaching processes. The central research question is What are the experiences of social studies teacher candidates during oral history studies, the challenges they faced, and the educational benefits they obtained? According to the research findings, the oral history study helped social studies teacher candidates balance theory and practice, develop their social and educational skills, and gain new insights into their local environment.

Keywords: Social Studies Education, Teacher Candidates, Oral History, Economics in Our Lives

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının “Tarihsel Kanıt”, “Yerel Tarih” ve “Sözlü Tarih” Kavramlarına

Yönelik Algıları: Bir Metaforik Analiz Çalışması

Kıymet Değirmenci Toraman ^{1,*} & Cemal Avcı ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

² Türkçe ve Sosyal Bilimler /Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

kiymetdegirmencitoraman@gmail.com

Özet

Bu araştırma, “Sosyal Bilgiler Öğretiminde Tarihsel Kanıt, Yerel ve Sözlü Tarih” adlı dersi alan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının, tarihsel kanıt, yerel tarih ve sözlü tarih kavramlarına ilişkin algılarına yönelik bir metaforik analiz çalışmasını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalında öğrenim görmekte olan 30 öğretmen adayı meydana getirmektedir. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik (olgubilim) desen kullanılmıştır. Araştırma verileri, yarı yapılandırılmış form ile açık uçlu soru formunda hazırlanarak elde edilmiştir. İlgili formda, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “Tarihsel kanıt, ... benzer/gibi/dir; çünkü”, “Yerel tarih, ...benzer/gibi/dir; çünkü” ve “Sözlü tarih, ...benzer/gibi/dir; çünkü” cümlelerindeki kavramların çağrıştırdığı algıları yazmaları ve bu algıların gerekçelerini belirtmeleri istenmiştir. Kavramların çağrıştırdığı algıları yazarak bu algıların gerekçelerini sunmaları istenmiştir. Toplanan veriler sonucunda elde edilen metaforik algılar, içerik analizi tekniği ile analiz edilip yorumlanmış ve metaforlar ortak özellikleri açısından ortaya koyulmuştur. Elde edilen metaforlar, kategoriler altında toplanarak en çok ve en az metafor oluşturulan kategoriler tespit edilmiştir. “Sosyal Bilgiler Öğretiminde Tarihsel Kanıt, Yerel ve Sözlü Tarih” dersini alan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ilgili kavramların, farklı özelliklerini tanımlamalarını sağlaması ve kavramları algıları doğrultusunda farklı biçimlerde ilişkilendirmeleri açısından araştırmanın önemli olduğunu söylemek mümkündür. Ayrıca çalışmanın tamamlanmamış olması gerekçesi ile araştırma bulguları ve sonuçlarına kesinleştirilmemiştir. Bulguların tamamlanması ile sonuçlar ilgili konu bağlamında tartışılacak ve bu doğrultuda öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler öğretmen adayları, tarihsel kanıt - yerel tarih - sözlü tarih, metafor, fenomenoloji (olgubilim).

Prospective Social Studies Teachers' Perceptions of the Concepts of ‘Historical Evidence’, ‘Local History’ and ‘Oral History’: A Metaphorical Analysis Study

Kıymet Değirmenci Toraman ^{1,*} & Cemal Avcı ²

Abstract

This research aims to present a metaphorical analysis of social studies teacher candidates' perceptions regarding the concepts of historical evidence, local history, and oral history, of those enrolled in the course "Historical Evidence, Local and Oral History in Social Studies Education." The study group of the research consists of 30 teacher candidates enrolled in the Social Studies Education Department of the Faculty of Education at Bolu Abant İzzet Baysal University. The research employs a qualitative methodology, utilizing a phenomenological design. The research data were collected using a semi-structured form designed in the format of open-ended questions. In the relevant form, social studies teacher candidates were asked to complete the sentences: "Historical evidence is similar to ... because ...", "Local history is similar to ... because ..." and "Oral history is similar to ... because ...". Participants were asked to write down the perceptions evoked by the concepts and provide justifications for these perceptions. The metaphorical perceptions obtained from the collected data were analyzed and interpreted using content analysis techniques, and the metaphors were identified based on their shared characteristics. The identified metaphors were grouped into categories, and the categories with the most and the least number of metaphors were determined. It can be stated that this research is significant in enabling social studies teacher candidates enrolled in the course "Historical Evidence, Local and Oral History in Social Studies Education" to identify various characteristics of the relevant concepts and associate them in different ways based on their perceptions. Additionally, due to the study being incomplete, the research findings and conclusions have not yet been finalized. Upon the completion of the findings, the results will be discussed within the context of the relevant topic, and recommendations will be provided accordingly.

Keywords: Social studies teacher candidates, historical evidence - local history - oral history, metaphor, phenomenology.

Birlikte Öğreniyoruz: Öğretmen Adaylarının Dijital Yeterliliklerinin Akran Öğretimiyle Geliştirilmesi

Hilal Mert ¹, Sevgi Özer ^{1,*} & Rukiye Şeker ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
Sevgiozer6565@gmail.com

Özet

Günümüz çağında dijitalleşme, bilim ve teknolojinin birbirini destekleyerek hızla gelişmesiyle dünya genelinde büyük bir dönüşüm sürecine yol açmaktadır. Bu dönüşüm, eğitim alanı ve eğitim sistemleri üzerinde de derin etkiler yaratmaktadır. Dijital çağa doğan çocukların bilgiye erişim biçimlerinin değişmesi, sosyal bilgiler öğretmenlerinin dijital yeterliliklerini geliştirmelerini ve dijital çağın gereksinimlerine uygun bir eğitim anlayışıyla mezun olmalarını zorunlu hale getirmektedir. Bu bağlamda, öğretmen adaylarının dijital yeterliliklerinin değerlendirilmesi ve bu yeterliliklerin akran öğretimi yöntemiyle geliştirilmesi, eğitimdeki önemli bir ihtiyaç olarak öne çıkmaktadır.

Bu araştırmanın temel amacı, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının dijital yeterlilik düzeylerini belirlemek ve bu yeterliliklerin akran öğretimi aracılığıyla nasıl geliştirilebileceğini incelemektir. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan durum çalışması yaklaşımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu, sosyal bilgiler eğitimi anabilim dalında öğrenim gören ve çalışmaya gönüllü olarak katılan 35 öğretmen adayından oluşmaktadır. Öğretmen adaylarının dijital yeterlilik seviyelerinin tespiti amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanan bir görüşme protokolü kullanılmıştır. Ardından, uzman görüşleri doğrultusunda geliştirilen dijital yeterlilik programı içeriği, üç oturumda öğretmen adaylarına uygulanmıştır. Bu programda, Google Classroom, TeacherKit, Padlet, Popplet, Kahoot!, Quizlet, GoAnimate ve Bubbl gibi eğitim teknolojileri tanıtılmış ve adaylarla bu yazılımlar üzerinde çeşitli uygulamalar yapılmıştır. Uygulama sürecinin ardından, çalışma grubundan gönüllü 12 öğretmen adayıyla yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilecek ve bulgular ışığında sonuçlar tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dijital yeterlik, akran öğretimi, öğretmen adayı

We Learn Together: The Development of Teacher Candidates' Digital Competencies through Peer Teaching

Hilal Mert ¹, Sevgi Özer ^{1,*} & Rukiye Şeker ¹

Abstract

In today's era, digitization, supported by the rapid development of science and technology, is leading to a significant transformation process worldwide. This transformation has profound effects on the field of education and educational systems. The way children born into the digital age access information has changed, making it essential for social studies teachers to enhance their digital competencies and graduate with an educational approach that aligns with the demands of the digital age. In this context, assessing teacher candidates' digital competencies and developing these competencies through peer teaching is emerging as a critical need in education.

The main aim of this research is to determine the digital competency levels of social studies teacher candidates and examine how these competencies can be developed through peer teaching. The research was conducted using the case study approach, which is one of the qualitative research methods. The study group consists of 35 teacher candidates studying in the Social Studies Education Department, who volunteered to participate in the research. A structured interview protocol prepared by the researchers was used to assess the digital competency levels of the teacher candidates. Subsequently, a digital competency program content, developed based on expert opinions, was implemented in three sessions with the teacher candidates. In this program, educational technologies such as Google Classroom, TeacherKit, Padlet, Popplet, Kahoot!, Quizlet, GoAnimate, and Bubbl were introduced, and various applications with these tools were conducted with the candidates. After the application process, semi-structured interviews were conducted with 12 volunteer teacher candidates from the study group. The data obtained will be analyzed through content analysis, and the findings will be discussed based on the results.

Keywords: Digital competency, peer teaching, teacher candidate

Sosyal Bilgiler Eğitimi Bağlamında Yapay Zeka ve Eleştirel Okuryazarlık: Bibliometrik Bir Analiz

Çağrı Demirtaş

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Adıyaman Üniversitesi
cagridemirtass@gmail.com

Özet

Bu çalışma, 1992-2025 yılları arasında yapay zeka (YZ) ve eleştirel okuryazarlık konularında yayımlanan 522 akademik çalışmayı bibliometrik analiz yöntemiyle incelemekte ve bu bulguları sosyal bilgiler eğitimi bağlamında değerlendirmektedir. Araştırmada, bilimsel üretim eğilimleri, en fazla atıf alan kaynak, yazar ve dergiler, uluslararası akademik iş birlikleri ve temel araştırma konuları ve kavramlarının zaman içindeki dönüşümü ve temaların zamansal değişimi ele alınmıştır.

Sonuçlar, 2021 itibarıyla yayın sayısında büyük bir artış olduğunu ve 2023 yılında zirveye ulaştığını göstermektedir. ABD ve Çin, en fazla akademik üretime ve uluslararası iş birliğine sahip ülkeler olarak öne çıkmaktadır. Education and Information Technologies, Education Sciences ve Frontiers in Education gibi dergiler, en fazla yayına sahip akademik kaynaklardır. Yapay zeka, eleştirel düşünme, büyük dil modelleri ve etik hususlar, en fazla atıf alan konular arasında yer almaktadır.

Bu bulgular, sosyal bilgiler eğitimi açısından büyük bir önem taşımaktadır. Yapay zeka ve eleştirel okuryazarlık, öğrencilerin enformasyona erişme, enformasyonu değerlendirme ve sentezleme becerilerini geliştirmede kritik bir role sahiptir. Özellikle demokratik vatandaşlık, dijital okuryazarlık, medya okuryazarlığı ve etik farkındalık gibi sosyal bilgiler eğitiminin temel bileşenleri, yapay zeka destekli öğrenme ortamlarında yeniden yapılandırılmaktadır.

Gelecek araştırmaların, yapay zekanın sosyal bilgiler eğitimi bağlamında nasıl daha etkili kullanılabileceğine, öğrencilerin eleştirel düşünme ve medya okuryazarlığı becerilerini nasıl geliştirebileceğine odaklanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka, Eleştirel Okuryazarlık, Sosyal Bilgiler Eğitimi, Bibliometrik Analiz

Artificial Intelligence and Critical Literacy in the Context of Social Studies Education: A Bibliometric Analysis

Çağrı Demirtaş

Abstract

This study examines 522 academic studies published between 1992 and 2025 on artificial intelligence (AI) and critical literacy using bibliometric analysis methods and evaluates these findings in the context of social studies education. The study examines scientific production trends, the most cited sources, authors and journals, international academic collaborations, and the transformation of fundamental research topics and concepts over time, as well as the temporal change of themes.

The results show that there has been a significant increase in the number of publications as of 2021, reaching its peak in 2023. The United States and China stand out as the countries with the highest academic production and international collaboration. Journals such as Education and Information Technologies, Education Sciences, and Frontiers in Education are the academic sources with the highest number of publications. Artificial intelligence, critical thinking, large language models, and ethical issues are among the most cited topics.

These findings are of great importance for social studies education. Artificial intelligence and critical literacy play a critical role in developing students' abilities to access, evaluate, and synthesise information. In particular, the core components of social studies education, such as democratic citizenship, digital literacy, media literacy, and ethical awareness, are being restructured in artificial intelligence-supported learning environments.

Future research should focus on how artificial intelligence can be used more effectively in the context of social studies education and how it can help students develop their critical thinking and media literacy skills.

Keywords: Artificial Intelligence, Critical Literacy, Social Studies Education, Bibliometric Analysis

Sosyal Bilgiler Eğitiminde Teknolojik Dönüşüm: Yapay Zekâ Uygulamaları Üzerine Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Filiz Zayimoğlu Öztürk ^{1,*}, İlay Can ² & I. Can Güngör ³

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Ordu Üniversitesi

² Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilgiler Eğitimi Ordu Üniversitesi

³ Social Studies Education (Ph.d.) Independent Researcher
filizzayimogluozturk@gmail.com

Özet

Dijitalleşme çağında eğitim süreçlerinde yapay zekâ (YZ) teknolojilerinin kullanımı giderek yaygınlaşmaktadır. YZ, eğitimde öğretim süreçlerini daha etkili ve kişiselleştirilmiş hale getirme potansiyeline sahiptir. Sosyal Bilgiler eğitimi, bireylerin eleştirel düşünme, problem çözme, iletişim ve demokratik vatandaşlık becerilerini geliştirmeyi hedeflediğinden, YZ tabanlı araçların bu süreçleri destekleme potansiyeli bulunmaktadır. Ancak, bu teknolojilerin eğitim sistemine entegrasyonu ve öğretmenler tarafından benimsenme süreci çeşitli zorlukları da beraberinde getirmektedir. Bu çalışma, öğretmen adaylarının Sosyal Bilgiler öğretiminde YZ uygulamalarına yönelik görüşlerini incelemeyi amaçlamaktadır. Bu araştırmada, nitel araştırma yöntemi kullanılarak öğretmen adaylarının görüşleri derinlemesine analiz edilmiştir. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme soruları ile odak grup görüşmesi tekniği tercih edilmiştir. Araştırmaya, Sosyal Bilgiler öğretmenliği programına devam eden 3. ve 4. sınıf lisans öğrencileri katılmıştır. Görüşmelerde, öğretmen adaylarının YZ teknolojilerine yönelik algıları, kullanım deneyimleri, avantajları ve karşılaşılabilecek zorluklar ele alınmıştır. Elde edilen veriler, içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Araştırma bulgularına göre, öğretmen adayları YZ tabanlı araçların ders materyallerini zenginleştirebileceğini ve öğrenci başarısını artırabileceğini düşünmektedir. Özellikle YZ'nin öğrencilere anlık geri bildirim sağlaması, bireysel öğrenme hızına uyum göstermesi ve öğretim süreçlerini çeşitlendirmesi, öğretmen adayları tarafından olumlu özellikler olarak değerlendirilmiştir. Bununla birlikte, YZ teknolojilerinin öğretmen-öğrenci etkileşimini zayıflatabileceği, öğretmenin sınıftaki rolünü değiştirebileceği ve pedagojik yeterlilik konusunda eksiklikler yaratabileceği yönünde endişeler de dile getirilmiştir. Ayrıca, öğretmen adaylarının bu teknolojileri nasıl etkili bir şekilde kullanacaklarına dair yeterli bilgiye sahip olmadıkları belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının büyük bir kısmı, YZ'nin öğretim süreçlerine entegre edilmesi gerektiğini düşünse de, bu sürecin dikkatli planlanması gerektiğine işaret etmektedir. YZ'nin eğitime entegrasyonunda, öğretmenlerin teknoloji okuryazarlığının artırılması ve pedagojik formasyonlarının güçlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bunun yanı sıra, öğretmen adayları, YZ'nin etik boyutlarına da dikkat çekerek, öğrenci verilerinin gizliliği, eğitimde insan faktörünün korunması ve teknolojik bağımlılığın önlenmesi gibi konuların önemine değinmişlerdir. Bu çalışma, öğretmen adaylarının YZ tabanlı eğitim teknolojilerine yönelik farkındalıklarını artırmak, bu teknolojilerin eğitim süreçlerine nasıl entegre edilebileceğini değerlendirmek ve eğitimde YZ kullanımına ilişkin öneriler sunmak açısından önem taşımaktadır. Araştırma bulguları doğrultusunda, öğretmen adaylarının YZ konusunda daha kapsamlı eğitimler alması gerektiği ve bu teknolojilerin pedagojik yaklaşımlarla nasıl uyumlu hale getirilebileceği konusunda daha fazla çalışmaya ihtiyaç olduğu sonucuna varılmıştır. Gelecekte yapılacak araştırmaların, öğretmenlerin mesleki gelişimi ve YZ'nin eğitim süreçlerine entegrasyonu konusunda daha derinlemesine analizler sunarak eğitim politikalarına yön vermesi beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler Eğitimi, Yapay Zekâ, Öğretmen Adayları, Teknolojik Dönüşüm, Nitel Araştırma

Technological Transformation in Social Studies Education: Pre-service Teachers' Views on Artificial Intelligence Applications

Filiz Zayimoğlu Öztürk ^{1,*}, İlay Can ² & I. Can Güngör ³

Abstract

In the age of digitalisation, the use of artificial intelligence (AI) technologies in educational processes is becoming increasingly widespread. AI has the potential to make teaching processes in education more effective and personalised. Social studies education aims to develop individuals' critical thinking, problem-solving, communication and democratic citizenship skills, and AI-based tools have the potential to support these processes. However, the integration of these technologies into the education system and their adoption by teachers bring various challenges. This study aims to examine pre-service teachers' views on AI applications in Social Studies education. In this study, the qualitative research method was used to analyse the views of pre-service teachers in depth. Semi-structured interview questions and focus group discussion technique were preferred as data collection tools. Third and fourth-year undergraduate students enrolled in the Social Studies teacher training programme participated in the study. The interviews addressed teacher candidates' perceptions of AI technologies, their usage experiences, advantages, and potential challenges. The data obtained were analysed using content analysis. According to the research findings, teacher candidates believe that AI-based tools can enrich course materials and improve student achievement. In particular, AI's ability to provide instant feedback to students, adapt to individual learning speeds, and diversify teaching processes were evaluated as positive features by teacher candidates. However, concerns have also been raised that AI technologies may weaken teacher-student interaction, change the role of the teacher in the classroom, and create deficiencies in pedagogical competence. In addition, it has been determined that teacher candidates do not have sufficient knowledge about how to use these technologies effectively. Although the majority of teacher candidates believe that AI should be integrated into teaching processes, they also point out that this process requires careful planning. It has been emphasised that teachers' technological literacy and pedagogical training should be improved in order to integrate AI into education. In addition, teacher candidates have drawn attention to the ethical dimensions of AI, highlighting the importance of issues such as student data privacy, preserving the human factor in education, and preventing technological dependence. This study is important in terms of raising awareness among teacher candidates about AI-based educational technologies, evaluating how these technologies can be integrated into educational processes, and offering recommendations regarding the use of AI in education. Based on the research findings, it was concluded that teacher candidates need more comprehensive training on AI and that further studies are needed on how these technologies can be made compatible with pedagogical approaches. Future research is expected to provide more in-depth analyses on teachers' professional development and the integration of AI into educational processes, thereby guiding educational policies.

Keywords: Social Studies Education, Artificial Intelligence, Teacher Candidates, Technological Transformation, Qualitative Research

Dijitalleşme ve Kültürel Mirasın Sürdürülebilirliği: Öğretmen Görüşlerine Dayalı Bir İnceleme

Recep Dündar ¹, Sedat Yeşilyurt ² & Rümeysa Zeynep Demir ^{1,*}

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği İnönü Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Eğitimi İnönü Üniversitesi

demirrumesazeynep@gmail.com

Özet

Kültürel miras, bir toplumun geleneklerini, tarihini, sanatını, kolektif hafızasını, değerlerini ve mimari yapıtlarını içeren, kimliğini şekillendiren önemli bir unsurdur. Toplumların gelişiminde ve sürekliliğinin sağlanmasında kritik bir rol oynayan kültürel mirasın korunması, tanıtılması ve gelecek nesillere aktarılması, dijitalleşmenin sunduğu imkânlarla yeni bir boyut kazanmıştır. Özellikle eğitim alanında dijital arşivler, sanal ve arttırılmış gerçeklik teknolojileri, sanal müzeler ve interaktif uygulamalar aracılığıyla kültürel mirasa yönelik farkındalığın artırılmasına yönelik çeşitli çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Bu noktada dijitalleşme olgusuyla birlikte kültürel mirasın sürdürülebilirliği konusunda önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Bu bakış açısından hareketle, bu çalışmanın temel amacı sosyal bilgiler öğretmenlerinin dijitalleşmenin kültürel mirasın sürdürülebilirliği üzerindeki etkilerine dair görüşlerini bilimsel bir çerçevede analiz etmektir. Nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji (olgubilim) tercih edildiği bu araştırmanın çalışma grubunu, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî kurumlarda görev yapan sosyal bilgiler öğretmenleri oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış ve elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Araştırma bulgularına göre öğretmenler, kültürel mirasın aktarılmasında ve korunmasında dijital uygulamaların önemli bir rol oynadığını belirtmiştir. Bu noktada söz konusu araştırmanın, kültürel mirasın korunması, gelecek nesillere aktarımı ve eğitim süreçlerinde dijitalleşmenin rolü konusunda önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca, elde edilen bulguların eğitim politikalarına yön vermesi ve öğretmenlerin kültürel mirasın sürdürülebilirliği konusundaki farkındalıklarını artırması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kültür, Kültürel Miras, Dijitalleşme, Sosyal bilgiler eğitimi.

Digitalisation and the Sustainability of Cultural Heritage: A Study Based on Teachers' Opinions

Recep Dündar ¹, Sedat Yeşilyurt ² & Rümeysa Zeynep Demir ^{1,*}

Abstract

Cultural heritage is an important element that shapes the identity of a society by encompassing its traditions, history, art, collective memory, values, and architectural works. The preservation, promotion, and transmission of cultural heritage to future generations, which plays a critical role in the development and continuity of societies, has gained a new dimension with the opportunities offered by digitalisation. In particular, various efforts are being made to raise awareness of cultural heritage through digital archives, virtual and augmented reality technologies, virtual museums, and interactive applications in the field of education. In this regard, significant developments have been made in the sustainability of cultural heritage with the advent of digitalisation. From this perspective, the main objective of this study is to analyse social studies teachers' views on the effects of digitalisation on the sustainability of cultural heritage within a scientific framework. Phenomenology (phenomenology) was chosen as the qualitative research design for this study, and the study group consisted of social studies teachers working in official institutions affiliated with the Ministry of National Education. A semi-structured interview form prepared by the researchers was used as the data collection tool, and the data obtained were analysed using content analysis. According to the research findings, teachers stated that digital applications play an important role in the transmission and preservation of cultural heritage. At this point, it is believed that the aforementioned research will make an important contribution to the preservation of cultural heritage, its transmission to future generations, and the role of digitalisation in educational processes. Additionally, it is expected that the findings will guide educational policies and increase teachers' awareness of the sustainability of cultural heritage.

Keywords: Culture, Cultural Heritage, Digitalisation, Social Studies Education.

Sosyal Bilgiler Hakkında Katılımcı İnternet Sözlüklerindeki Görüşlerin İncelenmesi: Ekşi Sözlük Örneği

Halil Tokcan

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi
haliltokcan@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın temel amacı sosyal bilgiler hakkında katılımcı internet sözlüklerindeki görüşleri ortaya çıkarmaktır. Çalışmada bu amaçla içinde bulunduğumuz bilişim çağının iletişim yöntemlerine uygun olarak gelişen, insanların bireysel olarak hemen hemen her konuda, bilgi, görüş ve düşünce beyanında bulunarak tartıştığı İnternet üzerindeki sanal tartışma ortamlarında sosyal bilgiler hakkındaki düşünceler incelenecektir. Bu ortam türlerinden biri de günümüzde İnternet kullanıcıları, özellikle de gençler arasında oldukça popüler olan ve sıklıkla ziyaret edilen katılımcı İnternet sözlükleridir. Ülkemizdeki her yaş grubu, meslek ve sosyal statüden çok sayıda katılımcı (sözlük yazarı)’nın uzun bir zaman diliminde bir araya gelerek oluşturdukları bu platformlarda her gün yüzlerce konu hakkında binlerce entry/girdi/görüş girilmektedir. Web tabanlı içerik çözümlemesine dayanan nitel desenli bu çalışmada, Türkiye’de katılımcı sözlükler arasında en popülerleri olan Ekşi Sözlük’te (1999), ilk kuruldukları günden 2025 mayıs ayına kadar sözlükte geçen “Sosyal Bilgiler” maddesi karşılığında girilen “entry”(görüş)’ler çözümlenerek yorumlanacaktır. Bu amaç doğrultusunda; sosyal bilgiler sözlük yazarları için ne ya da neler çağırıştırıyor? Ne ifade ediyor? Sosyal bilgilere dair ön bilgileri ya da kabulleri nelerdir? Sosyal bilgiler hakkında kişilerin olumlu ve olumsuz bakış açıları nasıldır? Toplumun çok değişik kesimlerinin yazar olarak katkı sunduğu bu platformlardan çıkan sonuçlara göre genel olarak toplumda sosyal bilgiler algısı nasıldır? sorularına yanıt aranacaktır. Elde edilen sonuçlardan hareketle öğretmen adayları, öğretmenler, araştırmacılar ve ilgili kurumlara yönelik önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Katılımcı Sözlük, İnternet, İnternet Kullanıcıları, Eğitim

Examining Opinions on Social Studies in Participatory Internet Dictionaries: The Example of Ekşi Sözlük

Halil Tokcan

Abstract

The main objective of this study is to reveal the opinions expressed in participatory Internet dictionaries about social studies. To this end, the study will examine opinions about social studies in virtual discussion environments on the Internet, which have developed in line with the communication methods of the current information age and where people individually express their knowledge, opinions and thoughts on almost every subject and engage in discussion. One such environment is participatory Internet dictionaries, which are quite popular among Internet users, especially young people, and are frequently visited. These platforms, which bring together a large number of participants (dictionary writers) from all age groups, professions, and social statuses in our country over a long period of time, contain thousands of entries/posts/opinions on hundreds of topics every day. In this qualitative pattern-based study, which is based on web-based content analysis, the entries (opinions) posted in the ‘Social Studies’ section of Ekşi Sözlük (1999), one of the most popular participatory dictionaries in Turkey, from the day it was first established until May 2025 will be analysed and interpreted. To this end, the study will seek answers to the following questions: What does social studies evoke for dictionary writers? What does it mean to them? What are their prior knowledge or assumptions about social studies? What are people's positive and negative views on social studies? Based on the results obtained from these platforms, where writers from various segments of society contribute, what is the general perception of social studies in society? Based on the results obtained, recommendations will be made for teacher candidates, teachers, researchers, and relevant institutions.

Keywords: Social Studies, Participatory Dictionary, Internet, Internet Users, Education

Yapay Zekâ Teknolojilerine Yönelik Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görüş ve Uygulamalarının İncelenmesi

Dilek Yıldırım¹ & Galip Öner^{1,*}

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Erciyes Üniversitesi
galiponer@erciyes.edu.tr

Özet

Günümüzde hemen her alanda görünürlük kazanan yapay zekâ, makine öğrenmesiyle karşılaşılan problemlerin çözümünde, yeni teori ve uygulamaların üretilmesinde etkili olabilecek bir yazılım teknolojisi olarak ifade edilebilir. Yapay zekâ e-ticaret, siber güvenlik, sağlık, finans ve ulaşım gibi birçok alanda kullanılmaktadır. Yapay zekâdan yararlanılabilecek alanlardan biri de eğitimidir. Yapay zekâ teknolojisi öğretmenlere ve öğrencilere öğrenme-öğretme süreçlerinde ihtiyaç duydukları konularda rehberlik edebilir ve onların gelişimini destekleyebilir. Özellikle belirli bir konu alanında uzmanlaşmanın güç olduğu derslerde bu teknolojiden etkin şekilde yararlanılabilir. İlköğretim düzeyinde disiplinler arası bir içeriğe sahip olan, toplu öğretim anlayışı ile oluşturulmuş sosyal bilgiler dersi buna örnek oluşturabilir. Bu kapsamda çalışmanın amacı ise, sosyal bilgiler öğretmenlerinin yapay zekâ teknolojilerine yönelik görüşlerini ve öğrenme-öğretme sürecinde bu teknolojilerden yararlanma durumlarını ortaya koymaktır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden temel nitel araştırma kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 20 sosyal bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örneklemeden yararlanılmıştır. Belirlenen ölçüt ise, teknolojiye daha fazla yatkınlıkları olacağı varsayımıyla, öğretmenlerin meslek deneyiminin 10 yıldan az olmasıdır. Çalışmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen verilerin nitel veri analiz tekniklerinden betimsel ve içerik analizleriyle çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda öğretmenlerin yapay zekâ teknolojilerine ilişkin görüşlerinin olumlu olduğu ancak öğrenme-öğretme süreçlerinde bu teknolojilerden yeterince yararlanmadıkları ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, Yapay zekâ, Teknoloji, Öğretmenler

An Investigation of Social Studies Teachers' Views and Practices Regarding Artificial Intelligence Technologies

Dilek Yildirim ¹ & Galip Öner ^{1,*}

Abstract

Artificial intelligence, which has become visible in almost every field today, can be described as a software technology that can be effective in solving problems encountered in machine learning and in producing new theories and applications. Artificial intelligence is used in many fields such as e-commerce, cyber security, health, finance, and transportation. One of the areas where artificial intelligence can be utilised is education. Artificial intelligence technology can guide teachers and students in the learning-teaching processes on the topics they need and support their development. This technology can be used effectively, especially in courses where specialisation in a specific subject area is difficult. An example of this is the social studies course at the primary education level, which has an interdisciplinary content and is designed based on the concept of collective teaching. The aim of this study is to reveal the views of social studies teachers on artificial intelligence technologies and their use of these technologies in the learning-teaching process. Qualitative research methods, specifically basic qualitative research, were used in this study. The study group consists of 20 social studies teachers. One of the purposeful sampling methods, criterion sampling, was used to determine the participants. The criterion determined was that the teachers should have less than 10 years of professional experience, assuming that they would be more inclined towards technology. A semi-structured interview form was used as the data collection tool in the study. The data obtained were analysed using descriptive and content analysis techniques from qualitative data analysis. The results of the study revealed that teachers' views on artificial intelligence technologies were positive, but they did not make sufficient use of these technologies in the learning-teaching processes.

Keywords: Social studies, Artificial intelligence, Technology, Teachers

Yapay Zeka ile Özel Eğitim Öğrencilerine Yönelik Sosyal Bilgiler Eğitimi

Mehmet Tatan

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
memetatan@hotmail.com

Özet

Sosyal bilgiler eğitimi, bir yandan öğrencilerin toplumsal, kültürel, ekonomik ve politik hayatlarını anlamlandırmalarına yardımcı olurken, bir yandan da özel eğitim öğrencileri için bireyselleştirilmiş öğrenmeler sunabilmektedir. Bu bağlamda araştırmada, yapay zekanın (YZ) özel gereksinimli öğrencilerin sosyal bilgiler eğitimindeki yeri ve önemi, yapay zeka destekli uygulamalar analiz edilerek sosyal bilgiler eğitimin de özel gereksinimli öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına uygun materyallerin öğrenme sürecinde ve değerlendirme sürecinde nasıl uygulanabileceği, yapay zeka uygulamalarının sunduğu özelleştirilmiş içerikler ve etkileşimli platformlar sayesinde özel gereksinimli öğrencilerin dil engelleri, bilişsel sınırlamaları ve motor becerlerinde karşılaştıkları zorlukları nasıl aşabileceği ile ilgili uygulamalar da incelenmektedir. Bu bağlamda araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yapılmıştır. Araştırma konusu olan özel eğitim öğrencilerine yönelik sosyal bilgiler eğitimi ile ilgili dokümanlar internet üzerinden elde edilmiştir. Elde edilen dokümanlar kategorilere ayrılarak araştırmacı tarafından detaylı bir şekilde incelenmiştir. İncelenen veriler sonucunda yapay zeka teknolojilerinin özel gereksinimli öğrencilerin dikkatini çekme, motivasyonlarını artırma ve öğrenme süreçlerini izleme potansiyeli olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bunun yanı sıra yapay zeka destekli materyaller sayesinde öğretmenlerin eğitim sürecini daha iyi yönetmesine ve özel gereksinimli öğrencilerle daha yakından ilgilenmesine olanak sağladığı tespit edilmiştir. Yapay zeka'nın özel gereksinimli öğrencilere yönelik sosyal bilgiler eğitiminde kullanımının, eğitimde fırsat eşitliğini artırma ve her öğrencinin potansiyelini en üst düzeye çıkarmada imkanlar sağladığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yapay zeka, sosyal bilgiler eğitimi, özel eğitim

Social Studies Education for Students with Special Needs Using Artificial Intelligence

Mehmet Tatan

Abstract

Social studies education helps students understand their social, cultural, economic, and political lives while also providing individualised learning for students with special educational needs. In this context, the study examines the role and importance of artificial intelligence (AI) in social studies education for students with special needs, analyses AI-supported applications, and explores how materials tailored to the individual needs of students with special needs can be applied in the learning and assessment processes. and how AI applications can help students with special needs overcome language barriers, cognitive limitations, and motor skill difficulties through customised content and interactive platforms. In this context, document analysis was conducted as a qualitative research method. Documents related to social studies education for special education students, which is the subject of the research, were obtained from the internet. The documents obtained were categorised and examined in detail by the researcher. As a result of the data examined, it was found that artificial intelligence technologies have the potential to attract the attention of students with special needs, increase their motivation, and monitor their learning processes. In addition, it was determined that AI-supported materials enable teachers to better manage the education process and pay closer attention to students with special needs. It was found that the use of AI in social studies education for students with special needs provides opportunities to increase equal opportunities in education and maximise the potential of each student.

Keywords: Artificial intelligence, social studies education, special education

Geleceğin Sınıflarında Sosyal Bilgiler Öğretimi

Sedat Yeşilyurt ^{1,*}, Recep Dündar ² & Rûmeysa Zeynep Demir ²

¹ Sosyal Bilgiler Eğitimi İnönü Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği İnönü Üniversitesi

sedatyesilyurt35@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın temel amacı, geleceğin sınıfları (Future Classroom Labs) olarak tanımlanan öğrenme ortamlarında gerçekleştirilecek sosyal bilgiler derslerinde hangi araçlardan, nasıl yararlanılacağına dair kapsamlı bir değerlendirme yapmaktır. Sosyal bilgiler dersine özgü öğrenme alanlarının bir ihtiyaç olarak tespiti bilindiği üzere eskiye dayanmaktadır. Sosyal bilgiler eğitimindeki kalitenin artırılması umuduyla işlevsel bir sosyal bilgiler laboratuvarı kurmanın önemi yine birçok çalışmada sıklıkla belirtilmektedir. 21. yüzyılının ilk çeyreğinde günümüz öğrenme süreçleri büyük bir dönüşüm içindeyken geleceğin sınıfı (FCL) olarak tanımlanan ve bir dizi standartlarda kurulması planlan sınıflarda, sosyal bilgiler sınıflarında gerçekleşmesi beklenen çeşitli hedefler gerçekleştirilebilir. Geleceğin sınıfı (FCL) olarak tanımlanan sınıflar bu durumlara çözüm bulmak amacı ile yaratılmış ve son yıllarda Avrupa başta olmak üzere, Türkiye ve dünyanın çeşitli bölgelerinde ilgili kurumlar tarafından kullanılmaya başlamıştır. Özellikle geleceğin sınıfı (FCL) olarak isimlendirilen bu proje 2012 yılında Avrupa Okul Ağı (EUN) tarafından finanse edilmiş ve Avrupa çapında 34 eğitim bakanlığı tarafından desteklenmiştir. Bu çerçevede geleceğin sınıfları olarak tanımlanan sınıflarda sosyal bilgiler öğretiminde yararlanılabilecek bir dizi araç bu çalışma ile alanyazından da yararlanılarak bir araya getirilmiştir. Bu araştırma nitel bir çalışma olmakla beraber geleneksel derleme yöntemine göre biçimlendirilmiştir. Bu çalışmada derleme yönteminin tercih edilmesinin gerekçesi, alanyazındaki mevcut durumu ve gelecekteki eğilimleri analiz ederek, geleceğin sınıflarında sosyal bilgiler eğitiminin nasıl şekilleneceğine dair kapsamlı ve kuramsal bir çerçeve ortaya koymaktır. Elde edilen verilere göre, geleceğin sınıflarında sosyal bilgiler öğretimi amacıyla birçok zekâ alanına hitap eden çeşitli teknolojik araçların kullanılabileceği öngörülmektedir. Geleceğin sınıflarında gerçekleştirilecek sosyal bilgiler derslerinde; 3D yazıcılar, hologram teknolojisi, insansız hava araçları başta olmak üzere dijital çağın ve internet teknolojilerinin sağladığı birçok teknolojik aracın kullanılabılır potansiyeli olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Geleceğin Sınıfları, Teknoloji, Sosyal Bilgiler

Social Studies Teaching in the Classrooms of the Future

Sedat Yeşilyurt ^{1,*}, Recep Dündar ² & Rûmeysa Zeynep Demir ²

Abstract

The main objective of this study is to conduct a comprehensive evaluation of which tools should be used and how they should be utilised in social studies lessons conducted in learning environments defined as Future Classroom Labs. The identification of learning areas specific to social studies lessons as a necessity is well established. The importance of establishing a functional social studies laboratory with the hope of improving the quality of social studies education is frequently emphasised in many studies. While today's learning processes are undergoing a major transformation in the first quarter of the 21st century, various goals expected to be achieved in social studies classrooms can be realised in classrooms defined as Future Classroom Labs (FCL) and planned to be established according to a set of standards. Classrooms defined as the future classroom (FCL) were created to address these issues and have been adopted by relevant institutions in Europe, Turkey, and various regions of the world in recent years. In particular, this project, named the Future Classroom (FCL), was funded by the European Schoolnet (EUN) in 2012 and supported by 34 ministries of education across Europe. Within this framework, a series of tools that can be used in social studies teaching in classrooms defined as future classrooms have been brought together with the help of the literature. Although this research is a qualitative study, it has been structured according to traditional compilation methods. The reason for choosing the compilation method is to analyse the current situation and future trends in the literature and to present a comprehensive and theoretical framework for how social studies education will take shape in future classrooms. According to the data obtained, it is predicted that various technological tools addressing multiple intelligence areas can be used for social studies education in future classrooms. In social studies lessons to be conducted in future classrooms, it is seen that many technological tools provided by the digital age and internet technologies, such as 3D printers, hologram technology, and unmanned aerial vehicles, have the potential to be used.

Keywords: Classrooms of the Future, Technology, Social Studies

Dijital Teknolojilere Yönelik Metaforik Bir Analiz: Yapay Zekâya Dair Öğrenci Algıları

Tülay Özer ^{1,*}, Burcu Çelik ² & Hüseyin Özer ³

¹ Bankacılık ve Finans Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Erbaa Meslek Yüksekokulu

² Sınıf Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

³ Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yönetim ve Organizasyon Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
tulay.celik@gop.edu.tr

Özet

Bu çalışma, üniversite öğrencilerinin yapay zekâ kavramına yönelik algılarını metaforlar aracılığıyla incelemeyi ve bu algıların disiplinler arası farklarını ortaya koyarak dijital teknolojilere yönelik eğitsel yaklaşımlar açısından anlamlandırmayı amaçlamaktadır. Araştırma, 2024-2025 eğitim-öğretim yılında Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Erbaa Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim gören 150 öğrenci (75 Bankacılık ve Sigortacılık, 75 Bilgisayar Programcılığı öğrencisi) ile gerçekleştirilmiştir. Üniversite etik kurul izni ve anket uygulama onayı ile yürütülen bu çalışmada, katılımcılardan “Yapay zekâ sizce neye benzemektedir?” sorusunu bir metaforla yanıtlamaları ve gerekçelerini açıklamaları istenmiştir. Nitel araştırma desenlerinden fenomenolojiye dayanan bu çalışma, içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiş ve toplam 119 metafor sekiz ana temada sınıflandırılmıştır: bilgisayar-teknoloji, insan ve insanileştirme, akıl ve zekâ, nesne, doğa ve evren, eğitim, gelecek-bilim-bilimkurgu ve korku-kaygı. “Google”, “insan”, “robot” ve “beyin” en sık tekrar edilen metaforlar olmuştur.

Bulgular, öğrencilerin büyük çoğunluğunun yapay zekâyı teknolojik bir araç olarak gördüğünü, ancak bazı gruplarda yaratıcı, insani veya korku uyandıran yönlerinin de öne çıktığını göstermektedir. Özellikle Bilgisayar Programcılığı öğrencileri yapay zekâyı üretkenlik, öğrenme ve gelişim aracı olarak betimlerken, Bankacılık ve Sigortacılık öğrencileri daha çok veri işleme, karar destek ve kontrol mekanizması olarak tanımlamıştır. Cinsiyet ve yaş grubu gibi değişkenlerin de tema seçiminde belirleyici olduğu saptanmıştır.

Elde edilen bu veriler, öğrencilerin dijital teknolojilere ilişkin algılarını somutlaştırmakta ve sosyal bilgiler eğitimi bağlamında yapay zekâ okuryazarlığı, eleştirel düşünme, teknolojiyle yurttaşlık ilişkisi gibi alanlara yönelik eğitim politikalarının geliştirilmesine ışık tutmaktadır. Bu bağlamda metafor analizi yöntemi, soyut teknolojik kavramların eğitimsel yansımalarının anlaşılmasında etkili bir araç olarak değerlendirilmiştir. Yapay zekâ gibi güncel ve çok boyutlu bir kavramın, sosyal bilgiler eğitimi içinde anlamlandırılması; öğrencilerin teknolojiyi yalnızca tüketen değil; aynı zamanda eleştiren, sorgulayan ve yönlendiren bireyler olarak yetiştirilmelerine katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, Metafor analizi, Dijital teknoloji, Öğrenci algısı, Sosyal bilgiler eğitimi

A Metaphorical Analysis of Digital Technologies: Students' Perceptions of Artificial Intelligence

Tülay Özer ^{1,*}, Burcu Çelik ² & Hüseyin Özer ³

Abstract

This study aims to examine university students' perceptions of the concept of artificial intelligence (AI) through metaphors and to interpret these perceptions in terms of interdisciplinary differences and educational approaches to digital technologies. The research was conducted during the 2024–2025 academic year with 150 students enrolled at Tokat Gaziosmanpaşa University, Erbaa Vocational School (75 from the Banking and Insurance program, 75 from the Computer Programming program). The study was carried out with the approval of the university's ethics committee and survey administration permission. Participants were asked to respond to the question, "What does artificial intelligence resemble to you?" by expressing their answer through a metaphor and explaining their rationale.

The study adopted a qualitative research design based on phenomenology and used content analysis to evaluate the data. A total of 119 metaphors were categorized under eight main themes: computer-technology, human and humanization, mind and intelligence, object, nature and universe, education, future-science-science fiction, and fear-anxiety. The most frequently repeated metaphors included "Google," "human," "robot," and "brain."

The findings show that the majority of students perceive AI as a technological tool; however, in certain groups, creative, human-like, or even fear-inducing aspects were also emphasized. Computer Programming students tended to describe AI as a tool for productivity, learning, and development, whereas Banking and Insurance students mostly associated it with data processing, decision support, and control mechanisms. Variables such as gender and age were also found to influence theme selection.

The results concretize students' perceptions of digital technologies and provide insights for developing educational policies in the context of social studies education, particularly regarding AI literacy, critical thinking, and the relationship between technology and citizenship. In this context, metaphor analysis proves to be an effective tool for understanding the educational reflections of abstract technological concepts. Integrating complex and contemporary concepts like artificial intelligence into social studies education can help foster individuals who not only consume technology but also critically evaluate, question, and guide its use.

Keywords: Artificial intelligence, metaphor analysis, digital technology, student perception, social studies education

Sosyal Bilgiler Dersinde Eğitsel Dijital Oyun Kullanımının Öğrencilerin Ders Başarısına ve Dijital Okuryazarlık Becerisine Etkisi

Elvan Uzman ^{1,*} & Nihat Şimşek ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Gaziantep Üniversitesi

² Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Gaziantep Üniversitesi
elvanuzmann@gmail.com

Özet

Günümüzde sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin motivasyon eksikliği ve derse etkin katılım sağlayamama gibi sorunlar, eğitimde dijital okuryazarlığın önemiyle birlikte öne çıkmaktadır. Dijital çağda öğrencilerin bilgiye erişim ve anlamlandırma becerilerinin gelişmesi için dijital okuryazarlık büyük önem taşırken, bu becerilerin geliştirilmesi ise eğitim süreçlerinde çeşitli zorluklarla karşı karşıya kalmaktadır. Eğitsel dijital oyunlar, sosyal bilgiler dersinde bu zorlukları aşmada yenilikçi bir çözüm olarak görülmektedir. Bu oyunların, öğrencilerin derse ilgisini artırma, öğrenme sürecini daha aktif ve ilgi çekici hale getirme, ayrıca dijital becerilerin geliştirilmesine katkıda bulunma potansiyeli yüksektir. Bu bağlamda, dijital oyunların sosyal bilgiler dersindeki etkisini incelemek, öğrencilerin öğrenme deneyimlerini zenginleştirerek dijital dünyaya daha güçlü bir entegrasyon sağlamada önemli bir adım olarak karşımıza çıkmaktadır. Dijitalleşmenin öğretimde kullanılması ile ilgili olan bu çalışmanın amacı, Sosyal Bilgiler dersinde dijital okuryazarlık becerisinin kazandırılmasında eğitsel dijital oyunların etkililiğinin incelenmesidir. Araştırmanın evrenini 2024-2025 yılı içerisinde Türkiye'nin Diyarbakır ilinde yer alan Osman Ocak Nakiboğlu Ortaokulunda 7.sınıfta okuyan Sosyal Bilgiler dersini alan öğrenciler oluşturmaktadır. Sosyal bilgiler dersinde eğitsel dijital oyunların dijital okuryazarlık becerisine olan etkisinin inceleneceği bu çalışmada iç içe karma desen uygulanacaktır. Araştırmanın nitel boyutu fenomenoloji-olgu bilim modelinde olacaktır. Çalışma grubundan 10 kişi ile yarı yapılandırılmış görüşme yapılacaktır. Araştırmanın nicel boyutunda ön-son test kontrol gruplu yarı deneysel model uygulanacaktır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen uzman eşliğinde hazırlanacak olan başarı testi kullanılacaktır. Söz konusu eğitsel dijital oyun ortaokul seviyesindeki öğrencilere dijital okuryazarlık becerisine etkisini yaklaşık 8 haftada kazandırmaya çalışılacaktır. Öğrenciler rastgele iki gruba ayrılır: seçilen çalışma grubu ders ortalamaları birbirine yakın olan 2 ayrı şubeden oluşacaktır bir grup eğitsel dijital oyunlarla desteklenmiş sosyal bilgiler derslerine katılırken diğer grup öğretim yöntemleriyle derslere katılır. Sonrasında, her iki grup arasındaki farklar incelenir ve eğitsel dijital oyunların dijital okuryazarlık becerisine etkisi değerlendirilir. Uygulama deney grubuna okulda akıllı tahtanın bulunduğu sınıfta gerçekleştirilecektir. Araştırma sosyal bilgiler ders konularının işlenmesinde kullanılan eğitsel dijital oyunlarının dijital okuryazarlık becerisine olan katkısını belirlemeye yönelik olacaktır. Araştırmanın nicel verileri bir istatistik programıyla (SPSS) nitel verileri ise betimsel analiz yöntemiyle çözümlenecektir. 10 öğrenciye uygulanacak görüşme sorularıyla öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine tutumunun nasıl olduğu, tutumlarını etkileyen faktörlerin neler olduğu ve Eğitsel Dijital Oyun ile oynayan öğrencilerle oynamayan öğrencilerin tutumu karşılaştırmalı betimsel analiz yöntemiyle ortaya konmaya çalışılacaktır. Yapılan çalışmada, deney ve kontrol grubu öğrencilerinin dijital okuryazarlık becerilerine yönelik tutumlarını ölçmeye yönelik “10-12 Yaş Grubu Öğrencileri İçin Dijital Okuryazarlık Ölçeği” kullanılmıştır.

Araştırmanın amacı, eğitsel dijital oyunların Sosyal Bilgiler derslerindeki kullanımının öğrenci başarısı ve öğrencilerin dijital okuryazarlık becerileri üzerindeki etkisini incelemektir. Öğrencilerin akademik başarısı, ders notları, sınav başarıları ve genel ders performansı üzerindeki etkisi incelenecektir. Dijital okuryazarlık, günümüzün dijital çağında giderek daha önemli hale gelen bir yetenektir. Bu nedenle, eğitsel dijital oyunların sosyal bilgiler derslerinde kullanılmasının öğrencilerin dijital teknolojileri etkili bir şekilde kullanabilme, dijital içeriği anlama ve eleştirel bir şekilde değerlendirme becerilerini geliştirme üzerindeki etkileri araştırılacaktır.

Araştırmanın Önemi Dijitalleşmiş bir dünyada dijital çağın merkezinde olan bir nesle klasik yöntemlerle bilgi aktarımı yerine eğitsel dijital oyunlarla dijital okuryazarlık becerisini geliştirmeye yönelik daha eğlenceli bir hale getirilebilir. Bu çalışmada kullanılacak eğitsel dijital oyun ile öğrenciye zengin içerik sunarak konuları daha somut hale getirerek öğrenmeyi kalıcı olarak gerçekleştirmesi çalışmanın gerekliliğini göstermektedir. Bu çalışmayla Türkiye’de sosyal bilgiler dersinde eğitsel dijital oyunların dijital okuryazarlık becerisinin kullanımına yönelik çalışmaların azlığı dikkat çekicidir ayrıca bu kullanımın dijital okuryazarlık becerisi etkisine yönelik başlık literatürde bu içerikte pek fazla bir araştırmaya ulaşılamaması bu araştırmanın özgünlüğünü göstermektedir. Bulgulara göre sosyal bilgiler dersinde eğitsel dijital oyun kullanımıyla ilgili yapılan tezler dört tanedir. Yapılan tezler eğitsel dijital oyunların öğrenciler üzerindeki etkilerinin belirlenmesine yöneliktir. Ancak Eğitsel Dijital Oyun Destekli Sosyal Bilgiler Dersinin Öğrencilerin Ders Başarısına ve Dijital Okuryazarlık Becerisine Etkisi bağlamında Türkiye’de yayımlanmış yüksek lisans tezleri arasında bir ilk olacaktır. Bu durum araştırmanın özgünlüğünü göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, Eğitsel dijital oyunlar, Dijital oyunlar, Dijital okuryazarlık

The Effect of Using Educational Digital Games in Social Studies Course on Students' Course Success and Digital Literacy Skills

Elvan Uzman ^{1,*} & Nihat Şimşek ²

Abstract

In today's educational landscape, students' lack of motivation and limited participation in Social Studies courses have become increasingly evident, especially in light of the growing importance of digital literacy. As a key competency in the digital age, digital literacy enhances students' abilities to access, interpret, and critically evaluate digital content. However, fostering these skills often presents challenges within traditional educational frameworks. Educational digital games are viewed as an innovative strategy to address such challenges, offering interactive and engaging learning environments that can increase student interest and support the development of essential digital competencies.

This study aims to investigate the impact of educational digital games on student achievement and digital literacy skills within the context of Social Studies education. Specifically, it will examine how these games influence students' academic performance—measured through course grades, test results, and overall engagement—and their ability to navigate and utilize digital content effectively. The findings may offer new insights into how digital game-based learning can contribute to more meaningful and dynamic educational experiences.

The study adopts an embedded mixed-methods research design. The population consists of 7th-grade students attending Osman Ocak Nakiboğlu Secondary School in Diyarbakır, Turkey, during the 2024–2025 academic year. For the qualitative component, the phenomenological model will be used to gain in-depth insights into students' perceptions. Semi-structured interviews will be conducted with 10 students selected from the study group. The quantitative component employs a quasi-experimental design, with pre-tests and post-tests administered to both experimental and control groups.

Students will be randomly assigned to two groups from classes with similar academic performance. The experimental group will participate in Social Studies lessons integrated with educational digital games, while the control group will follow traditional teaching methods. The intervention will be implemented over eight weeks in a smart board-equipped classroom. An achievement test, developed by the researcher with input from experts, will serve as a primary data collection tool. Additionally, the “Digital Literacy Scale for Students Aged 10–12” will be used to assess changes in students' digital literacy skills before and after the intervention.

Quantitative data will be analyzed using SPSS software, and qualitative data will be examined through descriptive analysis. The study will also explore students' attitudes toward the Social Studies course, the factors shaping those attitudes, and differences between students who engage with digital games and those who do not.

This research is particularly significant due to the limited number of studies in Turkey examining the use of educational digital games in Social Studies education with a focus on digital literacy. While previous theses have explored the general effects of such games on student learning, this study is expected to be the first at the graduate

level to assess the dual impact of digital game-supported instruction on both academic achievement and digital literacy development. This highlights the study's originality and its potential contribution to the academic literature.

Keywords: Social studies, Educational digital games, Digital games, Digital literacy

Sosyal Bilgiler Öğretiminde Okul Dışı Öğrenme Ortamlarının Üstün Yetenekli Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisi

Servet Hali ^{1,*}, Halil İbrahim Gündüz ¹ & Eren Doğan ²

¹ Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi

servethali@mku.edu.tr

Özet

Bu çalışmanın amacı Sosyal Bilgiler öğretiminde okul dışı öğrenme ortamlarının üstün yetenekli öğrencilerin akademik başarısına etkisini incelemektir. Bu kapsamda Sosyal Bilgiler öğretiminde okul dışı öğrenme ortamı etkinliklerinden olarak tasarlanan planetaryum etkinliği ile öğretim gerçekleştirilmiştir. Ayrıca gerçekleştirilen öğretim sonrasında öğrencilerin Planetaryum etkinliğine yönelik görüşlerini de belirlemek amaçlanmıştır. Okul dışı öğrenme ortamlarında öğretimin önemi, okul dışı öğrenme etkinliklerinden biri olan planetaryum (gökevi) uygulamasının ne olduğu, sosyal bilgiler öğretiminde kullanılabilirliği, okul dışı öğrenmenin öğretim sürecine etkisi, başarıya etkisi, öğrenci üzerindeki etkileri, değerlendirmeleri ve incelemelerini ortaya koymaktır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2023-2024 eğitim öğretim yılı Hatay Bilim Sanat Merkezinde Özel Yeteneklerin Geliştirilmesi(ÖYG) Programına devam eden yirmi beş öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada deney ve kontrol grupları uygun örnekleme tekniğiyle belirlenmiştir. Çalışma betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Çalışma ön test son test kontrol gruplu deneysel desende yürütülmüş ve çalışmada açıklayıcı sıralı desen kullanılarak nicel veriler toplanmıştır. Çalışma grubunun deney grubunda planetaryum etkinliği ile kontrol grubunda klasik öğretim gerçekleştirilmiştir. Gruplar seçkisiz atama ile oluşturulmuştur. İki gruba ön test-son test uygulanmış ardından elde edilen veriler karşılaştırılmıştır. Verilerin analizi için çalışmanın amacına uygun bir yazılım kullanılmıştır, çalışma grupların puanlarının karşılaştırılmasında Mann Whitney U testi, grup içindeki başarı puanlarının karşılaştırılması için Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi uygulanmıştır.

Çalışmada elde edilen bulgulara göre okul dışı öğrenme etkinliği olarak tasarlanan planetaryum etkinliği yapılan deney grubunun lehine anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, okul dışı öğrenme, üstün yetenekli öğrenciler, planetaryum çadırı

The Effect of Out-of-School Learning Environments on the Academic Success of Gifted Students in Social Sciences Education

Servet Hali ^{1,*}, Halil İbrahim Gündüz ¹ & Eren Doğan ²

Abstract

The aim of this study is to examine the effects of out-of-school learning environments on the academic success of gifted students in Social Studies education. In this context, teaching was carried out with the planetarium activity designed as one of the out-of-school learning environment activities in Social Studies education. In addition, it was aimed to determine the students' opinions about the Planetarium activity after the teaching. The aim of the research is to reveal the importance of teaching in out-of-school learning environments, what the planetarium (planetarium) application which is one of the out-of-school learning activities is, its usability in social studies teaching, the effect of out-of-school learning on the teaching process, its effect on success, its effects on students, evaluations and examinations. The study group consists of twenty-five students who continue the Development of Special Abilities (ÖYG) Program at Hatay Science and Art Center in the 2023-2024 academic year. In the study, the experimental and control groups were determined by appropriate sampling technique. The study used the descriptive scanning method. The study was conducted in an experimental design with a pre-test and post-test control group and quantitative data were collected using the explanatory sequential design. Planetarium activity was carried out in the experimental group of the study group and classical teaching was carried out in the control group. The groups were formed by random assignment. The pre-test and post-test were applied to the two groups and then the data were compared. A software suitable for the purpose of the study was used for the analysis of the data, the Mann Whitney U test was used to compare the scores of the groups, and the Wilcoxon Signed Ranks Test was used to compare the success scores within the group.

According to the findings obtained in the study, it was concluded that there was a significant difference in favor of the experimental group that underwent the planetarium activity designed as an out-of-school learning activity.

Keywords: Social Studies, out-of-school learning, gifted students, planetarium tent

Öğretmen Adaylarının Dijital Vatandaşlık ve Teknostres Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Bağlamında İncelenmesi

Özge Metin ^{1,*} & Canan Çolak Yakar ²

¹ Sosyal Bilgiler Eğitimi Giresun Üniversitesi

² Eğitim Bilimleri Bölümü Giresun Üniversitesi

ozge.metin@giresun.edu.tr

Özet

Dijital teknolojilerin günlük yaşama entegrasyonu bireylerin hem fırsatlarla hem de çeşitli sorunlarla karşı karşıya kalmasına neden olmaktadır. Bu bağlamda dijital vatandaşlık ve teknostres kavramları, bireylerin dijital ortamlarda karşılaştıkları hak, sorumluluk ve psikolojik etkilerin anlaşılmasında önemli birer çerçeve sunmaktadır. Bu çalışmada, öğretmen adaylarının dijital vatandaşlık ve teknostres düzeylerinin; cinsiyet, sınıf düzeyi, sahip olunan teknolojik araç sayısı, günlük internet kullanım süresi, kullanılan sosyal medya platformları, internet kullanım yılı ile bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanım becerileri açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca dijital vatandaşlık ile teknostres düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi de hedeflenmiştir. Nicel araştırma yöntemlerinden biri olan tarama deseninde yürütülen bu araştırmanın verileri kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Veriler 2024-2025 eğitim-öğretim yılı içerisinde Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden çevrimiçi ve yüz yüze yollarla toplanmıştır. Öğretmen adaylarının dijital vatandaşlık düzeyi Metin ve Cin (2021) tarafından geliştirilen 21 maddelik, teknostres düzeyi ise Baş, Balaman ve Balcı (2021) tarafından Türkçeye uyarlanan 13 maddelik 5'li likert tipi ölçeklerle ölçülmüştür. Ölçeklerin Cronbach Alpha katsayıları sırasıyla ,781 ve ,946'dır. Bu sonuçlar çalışmadan elde edilen verilerin güvenilir olduğuna işaret etmektedir. 688 kişilik veri setinden 7 uç değer çıkarılmış, analizler toplam 681 kişi üzerinden SPSS programı aracılığıyla yapılmıştır. Yapılan incelemelere göre kadın öğrencilerin lehine, dijital vatandaşlık (özellikle etik boyut) ve teknostres düzeylerinde cinsiyete göre anlamlı fark göstermiştir. Sınıf düzeyine göre dijital vatandaşlığın güvenlik, etik, katılım ve haklar boyutlarında anlamlı fark görülmüştür. İki ve daha fazla cihaza sahip olanlar; okuryazarlık, erişim, ticaret ve haklar boyutlarında avantajlı iken; tek cihaz sahipleri güvenlik boyutu daha düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda tek cihaz sahipleri teknostres genelinde daha düşük stres düzeyi göstermiştir. 2-4 saat internet kullananlar güvenlik ve etik boyutlarında daha olumlu sonuçlara sahiptir. Instagram kullananlar ile diğer platform kullanıcıları arasında güvenlik ve etik boyutlarında fark tespit edilmiştir. İnternet kullanım yılı arttıkça ticaret ve güvenlik dışında tüm boyutlarda fark ortaya çıkmıştır. Teknoloji kullanım becerisi arttıkça dijital vatandaşlık genelinde fark anlamlı hale gelmiştir. Son olarak dijital vatandaşlık ile teknostres arasında -,164** düzeyinde düşük ve negatif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Çalışmadan elde edilen bu sonuçlar doğrultusunda öğretmen yetiştirme programlarında dijital vatandaşlık eğitiminin özellikle etik, güvenlik ve haklar boyutlarıyla daha sistematik biçimde ele alınması, teknostresle başa çıkma stratejilerinin öğretmen adaylarına kazandırılması, dijital araçların dengeli ve etkili kullanımına yönelik farkındalık çalışmaları yürütülmesi, sosyal medya okuryazarlığının geliştirilmesi ve gelecekte yapılacak çalışmalarda nitel yöntemlerle öğretmen adaylarının bireysel deneyimlerinin daha derinlemesine incelenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital vatandaşlık, teknostres, öğretmen adayları

An Examination of the Relationship Between Pre-Service Teachers' Levels of Digital Citizenship and Technostress in the Context of Various Variables

Özge Metin ^{1,*} & Canan Çolak Yakar ²

Abstract

The integration of digital technologies into daily life exposes individuals to both opportunities and various challenges. In this context, the concepts of digital citizenship and technostress offer important frameworks for understanding the rights, responsibilities, and psychological impacts individuals face in digital environments. This study aims to examine pre-service teachers' levels of digital citizenship and technostress in relation to gender, grade level, the number of technological devices owned, daily internet usage time, social media platforms used, years of internet usage, and skills in using information and communication technologies. Additionally, the study seeks to determine the relationship between digital citizenship and technostress levels. The research was conducted using the survey model, one of the quantitative research methods, and data were collected through convenience sampling. Data were gathered online and face-to-face during the 2024–2025 academic year from 1st-, 2nd-, 3rd-, and 4th-year students studying at the Faculty of Education at Giresun University. The level of digital citizenship was measured using a 21-item scale developed by Metin and Cin (2021), and technostress was measured with a 13-item 5-point Likert scale adapted into Turkish by Baş, Balaman, and Balcı (2021). The Cronbach's alpha coefficients of the scales were .781 and .946, respectively, indicating that the data obtained in the study are reliable. After removing 7 outliers from the dataset of 688 participants, analyses were conducted on a total of 681 individuals using SPSS. The analyses showed a significant difference in favor of female students in terms of digital citizenship (especially the ethics dimension) and technostress levels based on gender. Significant differences were observed in the dimensions of security, ethics, participation, and rights of digital citizenship according to grade level. Participants owning two or more devices were more advantaged in the literacy, access, commerce, and rights dimensions, whereas those with only one device had lower levels in the security dimension. Additionally, those with a single device showed lower levels of overall technostress. Participants who used the internet for 2–4 hours daily had more positive results in the security and ethics dimensions. Differences in the security and ethics dimensions were also found between Instagram users and users of other platforms. As years of internet usage increased, significant differences emerged in all dimensions except commerce and security. As technology usage skills improved, the overall digital citizenship levels showed significant differences. Finally, a low but negative and significant correlation ($r = -0.164^{**}$) was found between digital citizenship and technostress. Based on the results of the study, it is recommended that digital citizenship education in teacher training programs be addressed more systematically, especially in terms of ethics, security, and rights; that strategies for coping with technostress be taught to pre-service teachers; that awareness activities for the balanced and effective use of digital tools be carried out; that social media literacy be developed; and that future studies explore pre-service teachers' individual experiences more deeply through qualitative methods.

Keywords: Digital citizenship, technostress, pre-service teachers

Siber Vatan: 2024-2025 Sosyal Bilgiler ve Medya Okuryazarlığı Ders Kitaplarında Yeni Bir Kavramın İncelenmesi

Beyza Kulaksız

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
beyzakulaksizz@gmail.com

Özet

Bu araştırma, 2024-2025 eğitim yılında sosyal bilgiler ve medya okuryazarlığı ders kitaplarında yer alacak "siber vatan" kavramını incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme kullanılmaktadır. Teknolojinin hızlı gelişimi ve dijitalleşmenin artışıyla, bireylerin sosyal ve ekonomik yaşamlarının büyük kısmı sanal ortamlarda gerçekleşmektedir. Siber vatan, bireylerin dijital dünyadaki varlıklarını, kimliklerini ve sahip oldukları hakları ifade eden önemli bir tema haline gelmiştir.

Araştırmada, siber vatanın tanımını yaparak başlayıp tarihsel gelişimini de ele almaktadır. Gençlerin yetiştiği dijital ortamda, siber güvenlik, dijital etik ve dijital vatandaşlık gibi alt kavramlar üzerinde durulmaktadır. Ders kitaplarındaki içeriklerin, öğrencilere siber dünyanın dinamiklerini ve sorumlu bir dijital vatandaş olma bilincini nasıl kazandırdığına dikkat çekilmektedir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme kullanılmaktadır.

Siber vatanın sosyal bilgiler kapsamında ele alınması, öğrencilerin dijital beceriler kazanmalarının yanı sıra toplumsal sorumluluk geliştirmelerine katkı sağlamaktadır. Medya okuryazarlığı derslerinde ise, siber vatanın medya mesajlarını analiz etme ve eleştirel düşünme becerileriyle ilişkisi incelenmektedir. Bu yaklaşım, öğrencilerin dijital içeriklere karşı bilinçli ve sorgulayıcı olmalarını hedeflemektedir.

Sonuç olarak bu makale, siber vatan kavramının eğitim müfredatında nasıl entegre edildiğini ve öğrencilere hangi becerileri kazandırmayı hedeflediğini ortaya koymakta; dijital çağın gerekliliklerine cevap veren bir eğitim anlayışının önemini vurgulamaktadır. Siber vatanın, gençlerin bireysel ve toplumsal gelişimlerinde kritik bir rol oynadığı sonucuna varılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Siber Vatan, Sosyal Bilgiler, Medya Okuryazarlığı, Ders Kitabı.

Cyber Homeland: 2024-2025 Examination of a New Concept in Social Studies and Media Literacy

Textbooks

Beyza Kulaksız

Abstract

This research aims to examine the concept of "cyber homeland", which will be included in social studies and media literacy textbooks in the 2024-2025 academic year. Document review, one of the qualitative research methods, is used in the research. With the rapid development of technology and the increase of digitalization, most of the social and economic lives of individuals take place in virtual environments. Cyber homeland has become an important theme expressing the existence, identity and rights of individuals in the digital world.

In the research, he starts by defining the cyber homeland and deals with its historical development. In the digital environment where young people grow up, sub-concepts such as cyber security, digital ethics and digital citizenship are emphasized. It is pointed out how the contents in the textbooks give students the dynamics of the cyber world and the awareness of being a responsible digital citizen. Document review, one of the qualitative research methods, is used in the research.

The consideration of cyber homeland within the scope of social studies contributes to the development of social responsibility as well as students' acquisition of digital skills. In the media literacy courses, the relationship of cyber homeland to analyzing media messages and critical thinking skills is examined. This approach aims to make students aware and questioning about digital content.

As a result, this article reveals how the concept of cyber homeland is integrated in the educational curriculum and what skills it aims to provide to students; it emphasizes the importance of an educational approach that meets the requirements of the digital age. It is concluded that the cyber homeland plays a critical role in the individual and social development of young people.

Keywords: Cyber Homeland, Social Studies, Media Literacy, Textbook.

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Öğretim Teknolojisine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi

Selen Özden ^{1,*} & Hatice Gedik ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Aksaray Üniversitesi
selenozden1998@gmail.com

Özet

Araştırmanın amacı, “Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının öğretim teknolojilerine yönelik tutumlarının incelenmesidir”. Bu araştırma kapsamında 2022-2023 eğitim-öğretim yılında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öğretim teknolojilerine yönelik tutumları incelenmiştir. Araştırmanın çalışma grubu 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Akdeniz Üniversitesi, Aksaray Üniversitesi, Gazi Üniversitesi ve Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi'nde 1., 2., 3. ve 4. sınıf Sosyal Bilgiler Eğitim Programında öğrenim gören 555 öğretmen adayından oluşmaktadır. Verileri toplamak için araştırmanın amacına uygun bir şekilde ilgili literatür incelenmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak Metin, Kaleli Yılmaz, Coşkun ve Birişçi (2012) tarafından geliştirilen “Öğretim Teknolojilerine Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Öğretim Teknolojilerine Yönelik Tutum Ölçeğinden elde edilen verilerin analizi için IBM SPSS 27 Program’ından faydalanılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre çalışmanın güvenirlik analizi Cronbach Alfa katsayısı ölçüldüğünde 0.789 ile iç tutarlılık açısından yüksek düzeyde güvenilir olduğu sonucuna varılmıştır. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarına uygulanan ölçek kapsamında elde edilen veriler sonucunda, öğretmen adaylarının öğretim teknolojilerine yönelik tutumlarının oldukça iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının demografik özelliklerine dair elde edilen bulgulara göre, cinsiyet, internet kullanım sıklığı ve internet kullanım amacı değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Sınıf düzeyi ve internet erişim olanağı değişkenlerinin bazı alt boyutlarında ise anlamlı farklılık bulunmuştur. Sonuçlar, benzer çalışmalarla tartışılarak önerilerde bulunulmuştur. Öğretmen adaylarının eğitime yönelik yenileşmeye gidilerek, öğretmen adaylarının daha donanımlı eğitim alması gerektiğine vurgu yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Öğretim Teknolojileri, Teknoloji

An Investigation into Social Studies Teacher Candidates' Attitudes Toward Instructional Technologies

Selen Özden ^{1,*} & Hatice Gedik ¹

Abstract

The aim of the research is "to examine the attitudes of Social Studies teacher candidates towards instructional technology." Within the scope of this research, the attitudes of Social Studies teacher candidates towards instructional technology during the 2022-2023 academic year were examined. The study group of the research consisted of 555 teacher candidates studying in the 1st, 2nd, 3rd, and 4th years of the Social Studies Teaching Department at Akdeniz, Aksaray, Gazi, and Nevşehir Hacı Bektaş Veli Universities during the 2022-2023 academic year. To collect data, the relevant literature was reviewed in accordance with the purpose of the research. As the data collection tool, the "Attitude Scale Towards Instructional Technologies" developed by Metin, Kaleli Yılmaz, Coşkun, and Birişçi (2012) was used. For the analysis of the data obtained from the Attitude Scale Towards Instructional Technologies, IBM SPSS 27 software was used. According to the results obtained from the research, when the reliability analysis of the study was measured using Cronbach's Alpha coefficient, it was found that the study had a high level of internal consistency with a score of 0.789. Based on the data obtained from the scale applied to Social Studies teacher candidates, it was determined that the candidates had quite positive attitudes towards instructional technologies. According to the findings regarding the demographic characteristics of the teacher candidates, no significant difference was found in terms of gender, frequency of internet use, or purpose of internet use. However, significant differences were found in some sub-dimensions related to grade level and internet access availability. The results were discussed in relation to similar studies, and recommendations were made. It has been emphasized that a reform in the education of prospective teachers is needed, and that they should receive a more comprehensive and well-equipped education.

Keywords: Social studies, Instructional technologies, Technology

Öğretmen Adaylarının Sosyal Bilgiler Dersinde Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Kullanımına Yönelik Görüşleri

Hakan Yoncalık ^{1,*}, Hatice Kübra Kapudere ¹ & Nazike Karagözoğlu ²

¹ Sosyal Bilgiler Eğitimi Yozgat Bozok Üniversitesi

² Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Yozgat Bozok Üniversitesi

hakan.yoncalik@gmail.com

Özet

Bu çalışma, bilgi ve iletişim teknolojilerinin [BİT] sosyal bilgiler öğretimindeki kullanım durumu hakkında öğretmen adaylarının görüşlerini incelemek amacıyla yapılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseninin kullanıldığı araştırmanın örnekleme, amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir örnekleme tekniği ile belirlenmiştir. Yozgat Bozok Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi 4. sınıf öğrencilerinden öğretmenlik uygulaması dersini almış/almakta olan ve araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 5 kız 5 erkek, toplam 10 öğretmen adayı çalışmanın örneklemini oluşturmuştur. Araştırmanın verileri her katılımcı ile yüz yüze gerçekleştirilen görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Görüşme sırasında yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiştir. Veri analizi kapsamında sosyal bilgiler dersinde kullanılan BİT materyalleri, kullanımının yeterlilik düzeyi, olumsuz yanları/sınırlılıkları, olumlu yönleri ve öneriler temaları oluşturulmuştur. Araştırma sonuçlarına göre öğretmen adayları sosyal bilgiler öğretiminde en sık kullanılan BİT materyallerinin akıllı tahta, PowerPoint, Web 2.0 araçları ve Word/Pdf olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmen adayları BİT kullanımını, kalıcı öğrenme, soyut bilgileri somutlaştırma ve derse dikkat çekmeyi sağlamada etkili bulurken; zaman kaybına ve dikkatin dağılmasına neden olmasını BİT kullanımının sınırlılıkları olarak ifade etmişlerdir. Bu durumun sebebi öğretmenlerin teknoloji kullanımı konusundaki yetersizlikleri ve yaşanan teknik sorunlar olarak belirlenmiştir. BİT kullanımının etkililiğini artırmak için öğretmenlere hizmet içi eğitim verilmesi, okulların teknolojik altyapısının geliştirilmesi ve okullarda teknoloji laboratuvarlarının oluşturulması/geliştirilmesi önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bilgi ve İletişim Teknolojileri, Sosyal Bilgiler, Öğretmenlik Uygulaması, Öğretmen Adayları

Teacher Candidates' Opinions on the Use of Information and Communication Technologies in Social Studies Course

Hakan Yoncalık ^{1,*}, Hatice Kübra Kapudere ¹ & Nazike Karagözoğlu ²

Abstract

This study was conducted to examine the views of teacher candidates about the use of information and communication technologies [ICT] in social studies teaching. The sample of the study, in which the phenomenological design, one of the qualitative research methods, was determined by the convenience sampling technique, one of the purposeful sampling methods. A total of 10 teacher candidates, 5 female and 5 male, who had taken/are taking the teaching practice course among the 4th grade students of Social Studies Education at Yozgat Bozok University Faculty of Education and who voluntarily agreed to participate in the study, constituted the sample of the study. The data of the study were collected through face-to-face interviews with each participant. A semi-structured interview form was used during the interview. The data obtained were analyzed with descriptive analysis technique. Within the scope of data analysis, the themes of ICT materials used in social studies course, adequacy level of their use, negative aspects/limitations, positive aspects and suggestions were formed. According to the results of the research, teacher candidates stated that the most frequently used ICT materials in social studies teaching are smart board, PowerPoint, Web 2.0 tools and Word/Pdf. While the teacher candidates found the use of ICT effective in providing permanent learning, concretizing abstract information and attracting attention to the lesson; they stated that the use of ICT causes time loss and distraction as the limitations of ICT use. The reason for this situation was determined as teachers' inadequacy in the use of technology and technical problems. In order to increase the effectiveness of ICT use, in-service training for teachers, improving the technological infrastructure of schools and creating/developing technology laboratories in schools were suggested.

Keywords: Information and communication technologies, social studies, teaching practice, teacher candidates

5. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabındaki Metin Resimlerinin İncelenmesi

Arzu Sönmez

Görsel İletişim Tasarımı Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
arzusonmez.gop@gmail.com

Özet

Günümüz dijital kaynakların yoğun olduğu bir dönem olsa da kitaplar vazgeçilmez materyallerdir. Ülkemizin en ücra köşelerindeki okullarda en temel kaynak yine ders kitaplarıdır. Bunun için ders kitaplarının öğrencilerin seviyesine hitap etmesi ve bu kitaplardaki görsellerin ilgi çekici olması gerekir. Araştırmamıza konu olan Sosyal Bilgiler ders kitapları, da öğrenciler için önemli bir kaynaktır. Sosyal bilgiler öğretim programında yer alan kazanımları yansıtan sosyal bilgiler ders kitapları yoğun görsellerin olduğu materyallerdir. Bu nedenle ders kitapları dil ve anlatım, içerik, görsel tasarım, eğitsel yönleriyle hedef kitleye uygun olarak hazırlanmalıdır. Özellikle metinleri tamamlayan görsellerin öğrencilerin seviyelerine uygunluğu, netliği ve metine uygunluğu önemlidir. Çünkü kitaplarda yer alan resimlemeler üzerinde çocuklar kavrama, kıyaslama ve algılama yetilerini geliştirirler. Bu araştırmada, ortaokul 5. Sınıf sosyal bilgiler ders kitabındaki görseller çocuğa görelilik, düzeye uygunluk, metin-resim ilişkisi bağlamında değerlendirilmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Bu araştırmanın evrenini, 2024-2025 eğitim öğretim yılında okutulan 5. Sınıf sosyal bilgiler ders kitapları, örneklemini ise Tokat ilinde okutulmakta olan 5. Sınıf sosyal bilgiler ders kitapları oluşturmaktadır. 5. Sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarındaki görsellerin metin resim uyumunu incelemeyi amaçlayan bu çalışmada veri toplama aracı olarak Tokat ilinde okutulmakta olan ortaokul 5. Sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarındaki metinlerin görselleri oluşturmaktadır. Araştırma verilerinin analizinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular araştırmanın amaçları doğrultusunda ve alanyazın çerçevesinde tartışılmış ve farklı önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: sosyal bilgiler öğretimi, sosyal bilgiler ders kitabı, Metin, Resim, İnceleme

Analysis of Text Images in the 5th Grade Social Studies Textbook

Arzu Sönmez

Abstract

Although today is a period when digital resources are abundant, books are indispensable materials. In schools in the most remote corners of our country, the most basic resource is still textbooks. For this reason, textbooks must appeal to the level of students and the visuals in these books must be attractive. The Social Studies textbooks, which are the subject of our research, are also an important resource for students. Social studies textbooks, which reflect the achievements in the social studies curriculum, are materials with intense visuals. For this reason, textbooks should be prepared in accordance with the target audience in terms of language and expression, content, visual design, and educational aspects. In particular, the suitability of the visuals that complement the texts to the level of students, their clarity, and their suitability to the text are important. Because children develop their comprehension, comparison, and perception skills on the illustrations in the books. In this research, the visuals in the 5th grade middle school social studies textbook were evaluated in the context of relevance to the child, suitability to the level, and the text-picture relationship. The document review technique, one of the qualitative research methods, was used in the research. The universe of this research is the 5th grade social studies textbooks taught in the 2024-2025 academic year, and the sample is the 5th grade social studies textbooks taught in Tokat province. This study, which aims to examine the text-picture harmony of the visuals in the 5th grade social studies textbooks, consists of the visuals of the texts in the 5th grade social studies textbooks taught in Tokat province as the data collection tool. Descriptive analysis technique was used in the analysis of the research data. The findings obtained as a result of the research were discussed in line with the objectives of the research and within the framework of the literature, and different suggestions were included.

Keywords: social studies teaching, social studies textbook, Text, Picture, Review

5.Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Görsellerin Değerler Açısından İncelenmesi

Arzu Sönmez

Görsel İletişim Tasarımı Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
arzusonmez.gop@gmail.com

Özet

Ders kitapları günümüzde en öneli öğretim materyali olarak değerlendirilmektedir. Nitekim hem öğretmene hem de öğrenciye kılavuzluk yapma gibi bir işlevi vardır. Bu işlevi yerine getirmek için ise ders kitaplarının her yönü ile hatasızla yakın okulun akademik ikliminde yerini alması gerekir. Bu bakımdan Türkçe ders kitapları önemli bir yere sahiptir. Özellikle 2024 Türkçe dersi öğretim programında temalara yönelik olarak hazırlanan öğrenme yaşantıları şemasında 20 farklı değerden bahsedildiği görülmektedir. Bunun için bu değerlerin yer aldığı görsellerinde önemli bir yere sahip olduğu unutulmamalıdır. Bunun için görsellere akademik olarak daha dikkat edilmesi gerekmektedir. Tamda bu noktada bu araştırmada, 2024-2025 eğitim öğretim yılında Tokat merkezde okutulan 5. Sınıf Türkçe ders kitaplarındaki resimlerin değerler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden analitik araştırma deseninde gerçekleştirilmiş ve veriler ders kitabından oluşan dokümanlar aracılığıyla toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde içerik analizi yöntemi esas alınmıştır. Bu kapsamda, Türk Millî Eğitimi'nin değerlere yaptığı tanımlardan hareketle bir "Değer İnceleme Formu" hazırlanmıştır. Türkçe dersi öğretim programında öğrencilere kazandırılması hedeflenen 20 değer (Adalet, Aile bütünlüğü, Çalışkanlık, Dostluk, Duyarlılık, Dürüstlük, Estetik, Mahremiyet, Merhamet, Mütevazılık, Özgürlük, Sabır, Sağlıklı yaşam, Saygı, Sevgi, Sorumluluk, Tasarruf, Temizlik, Vatanseverlik, Yardımseverlik) ders kitaplarındaki durumu, hazırlanan formdan hareketle incelenmiştir. Analiz işlemi NVivo 10 programı yardımı ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonuçlarına göre metinler ve görsellerle ilgili çıkarım ve değerlendirmeler yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Değer eğitimi, ders kitapları, görsel analiz

Examination of Images in 5th Grade Turkish Coursebooks in Terms of Values

Arzu Sönmez

Abstract

Textbooks are considered the most important teaching material today. Indeed, they have a function of guiding both the teacher and the student. In order to fulfill this function, textbooks must take their place in the academic climate of the school, which is almost flawless in every aspect. In this respect, Turkish textbooks have an important place. In particular, it is seen that 20 different values are mentioned in the learning experiences scheme prepared for the themes in the 2024 Turkish course curriculum. For this reason, it should not be forgotten that the visuals containing these values have an important place. For this reason, more attention should be paid to visuals academically. At this point, this research aims to examine the pictures in the 5th grade Turkish textbooks taught in the center of Tokat in the 2024-2025 academic year in terms of values. The research was carried out in the analytical research design, one of the qualitative research methods, and the data was collected through documents consisting of the textbook. The content analysis method was used as the basis for the analysis of the data. In this context, a “Value Review Form” was prepared based on the definitions made by the Turkish National Education for values. The status of the 20 values (Justice, Family Unity, Diligence, Friendship, Sensitivity, Honesty, Aesthetics, Privacy, Compassion, Modesty, Freedom, Patience, Healthy Life, Respect, Love, Responsibility, Savings, Cleanliness, Patriotism, Helpfulness) aimed to be taught to students in the Turkish course curriculum was examined in the textbooks based on the prepared form. The analysis process was carried out with the help of the NVivo 10 program. According to the study results, inferences and evaluations were made regarding the texts and visuals.

Keywords: Value education, textbooks, visual analysis

Sosyal Bilgilerde İlgi Alanlarının Keşfi: Yapay Zekâ Destekli Bir Yaklaşım

Kerim Cüce ^{1,*} & Yasin Emir Yılmaz ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Atakum Bilim ve Sanat Merkezi

² Lise Öğrencisi Atakum Bilim ve Sanat Merkezi
kerimcuce@outlook.com

Özet

Bu çalışmanın temel amacı, özel yetenekli ortaokul öğrencilerinin ChatGPT, Claude, DeepSeek gibi yapay zekâ destekli chatbotlara yönelttikleri soruları analiz ederek, öğrencilerin temel ilgi alanlarını ve sosyal bilgiler dersine yönelik ilgi alanlarını ortaya çıkarmaktır. Çalışma, öğrencilerin kişisel meraklarını ve sosyal bilgiler dersine yönelik motivasyonlarını ortaya çıkararak, sosyal bilgiler eğitiminde bireyselleştirilmiş öğretim stratejilerine katkı sunmayı hedeflemektedir. Araştırma, öğrencilerin meraklarını yapay zekâ aracılığıyla ifade etmeleri üzerinden şekillenmiş olup, merak temelli öğrenme kuramı çerçevesinde kurgulanmıştır. Bu kuram, öğrencilerin kendi meraklarından doğan soruları yapay zekâyâ sorarak, bilgi eksikliklerini fark edip içsel motivasyonla öğrenmelerini sağlayan bir yaklaşımdır. Araştırmanın çalışma grubunu, Samsun ilindeki bir Bilim ve Sanat Merkezi'nde (BİLSEM) öğrenim gören ve rastgele seçilmiş 89 özel yetenekli ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Özel yetenekli öğrenciler, yeni teknolojilere adaptasyon ve ilgi alanlarını keşfetmede gösterdikleri motivasyon ve becerileri nedeniyle seçilmiştir. Bu öğrenci grubunun merak düzeyi ve sorgulama becerileri, araştırmanın amaçları doğrultusunda zengin veri sağlamıştır. Veri toplama süreci, öğrencilerin kendi akıllı telefonları veya bilgisayarları aracılığıyla, sık kullandıkları yapay zekâ destekli chatbotlara iki aşamada soru yöneltmeleriyle gerçekleştirilmiştir. İlk aşamada öğrencilerden konu sınırlaması olmaksızın üç serbest soru, ikinci aşamada ise tarih alanında üç soru yazmaları istenmiştir. Öğrenciler, bu soruların ekran görüntülerini araştırmacıya dijital ortamda iletmıştır. Toplanan veriler MAXQDA nitel analiz yazılımı aracılığıyla kodlanmıştır. Kodlama süreci, önce açık kodlama ile başlamış, ardından kategorik kodlama ile devam etmiştir. Kodlama iki bağımsız araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin sosyal bilgiler kapsamındaki merakları ve kültürel ilgileri iki ana tema olarak belirlenmiştir. Bulgular, ortaokul öğrencilerinin genel olarak bireysel gelecek (%32), meslek seçimi (%28) ve kişisel yaşam (örneğin evlilik, ölüm) (%21) gibi temalara yoğun ilgi gösterdiğini ortaya koymuştur. Sosyal bilgiler dersi özelinde ise en çok tarih konuları (%42), coğrafya konuları (%27) ve güncel toplumsal olayların (%18) öne çıktığı belirlenmiştir. Ortaokul öğrencilerinden biri örneğin “Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'u fethetmeseydi dünya nasıl olurdu?” sorusuyla alternatif tarih senaryolarına ilgi göstermiştir. Başka bir ortaokul öğrencisi ise “İklim değişikliği ülkemizin ekonomisini nasıl etkileyecek?” gibi disiplinlerarası konulara odaklanmıştır. Ayrıca sosyal bilgiler dersine gösterilen ilgide çeşitlilik gözlenmekle birlikte, bazı ortaokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dışı konulara daha yüksek ilgi duyduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonuçları, sosyal bilgiler eğitiminde dijital teknolojilerin yalnızca araçsal değil, aynı zamanda pedagojik bir işlev üstlenebileceğini göstermektedir. Yapay zekâ uygulamaları aracılığıyla ortaokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik meraklarını ortaya koyabilmeleri, sosyal bilgiler öğretiminde özellikle de BİLSEM'lerde uygulanan, öğrenci merkezli, esnek ve kişiselleştirilmiş Bireyselleştirilmiş Eğitim Programlarının (BEP) önemini vurgulamaktadır. Bu bağlamda, hazırlanacak BEP'lerin ortaokul öğrencilerinin dijital ortamda ortaya koyduğu ilgi alanlarını yansıtan konu ve etkinliklerden oluşturulması önerilmektedir. Gelecek çalışmalarda, sosyal bilgiler eğitiminde dijital teknolojiler, özellikle yapay zekâ destekli sosyal bilgiler öğretiminin ortaokul öğrencilerinin kavramsal anlama, eleştirel düşünme ve kültürel aidiyet gibi becerilerine etkisinin derinlemesine incelenmesi faydalı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, Yapay zeka, Chatbot, Özel yetenekli öğrenciler, Eğitim teknolojileri,

Discovery of Student Interests in Social Studies: An Artificial Intelligence Supported Approach

Kerim Cüce ^{1,*} & Yasin Emir Yılmaz ²

Abstract

The main aim of this study is to analyze the questions posed by gifted middle school students to AI-powered chatbots, such as ChatGPT, Claude, and DeepSeek, in order to identify the students' core areas of interest and their specific interests related to social studies. The study aims to uncover students' personal curiosity and motivation for social studies, thus contributing to the development of individualized teaching strategies in social studies education. The research is framed within the Curiosity-Driven Learning Theory, as students express their curiosity through interactions with artificial intelligence. This theory posits that students pose questions to AI based on their personal curiosity, recognize gaps in their knowledge, and engage in self-motivated learning. The study's sample consists of 89 gifted middle school students enrolled in a Science and Art Center (BİLSEM) in Samsun, Turkey. These students were selected due to their motivation and skills in adapting to new technologies and discovering their areas of interest. Their level of curiosity and inquiry skills provided rich data for the research objectives. The data collection process involved two stages of questioning using frequently used AI-powered chatbots through students' personal smartphones or computers. In the first stage, students were asked to pose three open-ended questions without any topic restriction. In the second stage, they were asked to pose three questions specifically related to history. Students shared screenshots of these questions with the researcher in a digital format. The collected data were analyzed using the MAXQDA qualitative analysis software. The coding process began with open coding, followed by categorical coding. Two independent researchers performed the coding. The themes of students' curiosity in social studies and their cultural interests were identified as two main themes. The findings revealed that middle school students' primary areas of interest were personal future-related topics (32%), career choices (28%), and personal life issues (such as marriage and death) (21%). In the context of social studies, history topics (42%), geography topics (27%), and current societal issues (18%) were the most frequently mentioned. For example, one student asked, "How would the world be if Fatih Sultan Mehmet had not conquered Istanbul?" showing an interest in alternative historical scenarios. Another student focused on interdisciplinary topics, asking, "How will climate change affect the economy of our country?" Although there was some diversity in the students' interest in social studies, it was found that some students were more interested in topics outside the scope of social studies. The research results highlight that digital technologies in social studies education can serve not only as tools but also as pedagogical functions. The ability of middle school students to express their curiosity about social studies through AI applications emphasizes the importance of Individualized Education Programs (IEP) in student-centered, flexible, and personalized teaching approaches, particularly in BİLSEM schools. In this context, it is recommended that the IEPs be designed around the topics and activities reflecting the areas of interest identified through digital platforms. Future studies should explore the impact of AI-supported social studies teaching on middle school students' conceptual understanding, critical thinking, and cultural identity skills in greater depth.

Keywords: Social studies, Artificial intelligence, Chatbot, Gifted and talented students, Educational technology

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Bilgi ve İletişim Teknolojilerine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi

Yeter Hüdaverdi ^{1,*} & Ahmet Durmaz ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
hudaverdiyeter94@gmail.com

Özet

Bilgi ve İletişim Teknolojileri, tarihsel süreçte toplumsal yapıları dönüştüren temel dinamiklerden biri olarak öne çıkmıştır. Sanayi toplumunun gelişiminin ardından eğitim alanında da önemli bir araç haline gelen Bilgi ve İletişim Teknolojileri, özellikle öğretim süreçlerinin niteliğini artırmada etkili bir rol üstlenmiştir. Sosyal Bilgiler dersi kapsamında bilgisayar, internet, projeksiyon cihazları ve ses sistemleri gibi teknolojik araçlar öğretim materyali olarak yaygın biçimde kullanılmakta, bu sayede öğrencilerin derse aktif katılımı teşvik edilmekte ve öğrenme sürecine daha etkin biçimde dahil olmaları hedeflenmektedir. Bu doğrultuda, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Bilgi İletişim Teknolojilerine yönelik tutumları, mesleki yeterlilikleri ve öğretmenlik kariyerleri üzerinde belirleyici bir faktör olarak değerlendirilmektedir. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, öğrencilerin dijital yetkinlikler kazanmalarını ve bilgi teknolojilerini güvenli ve etkili şekilde kullanabilmelerini amaçlamaktadır. Bu çalışma, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik tutumlarını değerlendirmeyi ve bu kapsamda mevcut literatürdeki boşlukları doldurarak, Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin eğitimdeki verimliliğini artırmaya yönelik öneriler geliştirmeyi amaçlamaktadır. Araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın örneklemini, bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesi bünyesinde öğrenim görmekte olan sosyal bilgiler öğretmen adayları oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak, “Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Sosyal Bilgiler Eğitim-Öğretiminde Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Elde edilen veriler, uygun istatistiksel analiz programları aracılığıyla analiz edilmiş olup literatürle de desteklenerek sonuçlar ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Bilgi ve iletişim teknolojileri, sosyal bilgiler öğretmen adayları, sosyal bilgiler öğretimi

An Investigation into the Attitudes of Social Studies Teacher Candidates towards Information and Communication Technologies

Yeter Hüdaverdi ^{1,*} & Ahmet Durmaz ¹

Abstract

Information and Communication Technologies have emerged as one of the key dynamics transforming social structures throughout history. Following the rise of industrial society, Information and Communication Technologies has become a significant tool in the field of education, playing an effective role particularly in enhancing the quality of instructional processes. In the context of Social Studies courses, technological tools such as computers, the internet, projectors, and sound systems are widely utilized as instructional materials. These tools aim to increase students' active participation in lessons and to engage them more effectively in the learning process. Accordingly, the attitudes of prospective Social Studies teachers toward Information and Communication Technologies are considered a critical factor influencing their professional competencies and future teaching careers. The Social Studies Curriculum aims to equip students with digital competencies and to enable them to use information technologies in a safe and effective manner. This study aims to evaluate the attitudes of prospective Social Studies teachers toward information and communication technologies and to contribute to addressing the existing gaps in the literature by developing recommendations to increase the efficiency of Information and Communication Technologies in education. The research was conducted using the descriptive survey model, one of the quantitative research methods. The sample of the study consists of prospective Social Studies teachers enrolled in the Faculty of Education at a public university. As the data collection tool, the "Attitude Scale of Prospective Social Studies Teachers Towards the Use of Information and Communication Technologies in Social Studies Education" was utilized. The collected data were analyzed using appropriate statistical analysis software, and the findings were supported by relevant literature.

Keywords: Information and communication technologies, prospective social studies teachers, social studies education

Mekânsız Öğrenme, Yeni Ufuklar: Sosyal Bilgiler Dersinde Dijital Göçebelik Uygulamaları

Fadime Seçgin

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
fadime.secgin@gop.edu.tr

Özet

21. yüzyılda dijitalleşmenin hız kazanması, bireylerin yaşam biçimlerinde ve çalışma alışkanlıklarında köklü değişimlere neden olmuştur. Bu süreçte, teknolojik olanakları kullanarak fiziksel mekânlara bağlı kalmaksızın çalışan bireyler için kullanılan “dijital göçebelik” kavramı, yalnızca iş yapma biçimlerini değil; kültürel etkileşimleri, ekonomik ilişkileri ve sosyal yapıları da dönüştüren çağdaş bir olgu olarak öne çıkmaktadır. Sosyal bilgiler dersi, toplumsal yapıların analiz edilmesi, kültürel çeşitliliğin değerlendirilmesi, ekonomik sistemlerin anlaşılması ve demokratik vatandaşlık becerilerinin kazandırılması gibi temel hedeflere sahiptir. Bu yönüyle dijital göçebelik kavramı, sosyal bilgiler dersine disiplinler arası ve güncel bir bakış açısı kazandırmak açısından önemli bir araç olarak değerlendirilebilir. Bu çalışma, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının dijital göçebelik temasını ders planlarına nasıl entegre edebileceklerini deneyimlemelerini amaçlamaktadır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması desenine göre yürütülmüş ve çalışma grubunu bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim gören sosyal bilgiler öğretmen adayları oluşturmuştur. Uygulama sürecinde öğretmen adaylarından; dijital göçebelik kavramına dayalı özgün etkinlikler tasarlamaları, örnek dijital göçebe karakterleri oluşturmaları, bu karakterlerin yaşadığı coğrafyaları ve kültürel çevreyi tanımlamaları, yaşam senaryoları yazmaları ve öğrenme çıktıları açısından bu süreçleri değerlendirmeleri istenmiştir. Ayrıca öğretmen adayları, hazırladıkları materyalleri poster, dijital sunum ve öğrenci ürünleri formatında sunmuş; uygulamaların etkililiğini grup içi tartışmalarla analiz etmişlerdir. “Dijital Göçebe Haritası” etkinliği, öğretmen adaylarının coğrafi bilgi ile kültürel içerikleri birleştirerek öğrencilere hitap edecek şekilde yapılandırılmış öğretim materyalleri geliştirmelerini sağlamıştır. Oyunlaştırma teknikleri ve görsel/dijital araçların etkin kullanımı ile katılımcıların derse yönelik motivasyonları ve etkileşim düzeyleri artırılmıştır. Veri toplama sürecinde öğretmen adaylarının geliştirdiği etkinlik planları, yansıtıcı günlükleri, öz değerlendirme formları ve yarı yapılandırılmış görüşme kayıtları kullanılmıştır. Veriler içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Araştırma bulguları, öğretmen adaylarının dijital göçebelik kavramını yalnızca teknolojik yönleriyle değil; kültürel, ekonomik ve bireysel boyutlarıyla da ele alabildiklerini ortaya koymuştur. Ayrıca bu sürecin, onların dijital vatandaşlık, küresel farkındalık, eleştirel ve yaratıcı düşünme gibi 21. yüzyıl becerilerini geliştirmelerine katkı sağladığı belirlenmiştir. Sonuç olarak, dijital göçebelik olgusunun öğretmen yetiştirme süreçlerine entegre edilmesi, öğretmen adaylarına hem içerik hem yöntem açısından yenilikçi bir bakış açısı kazandırmakta; geleceğin Sosyal Bilgiler öğretmenlerini dijital çağın ihtiyaçlarına yanıt verebilecek şekilde donatmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dijital Göçebelik, Sosyal Bilgiler Eğitimi, 21. Yüzyıl Becerileri, Küresel Vatandaşlık

Placeless Learning, New Horizons: Digital Nomadism Applications in Social Studies Class

Fadime Seçgin

Abstract

The acceleration of digitalization in the 21st century has caused radical changes in individuals' lifestyles and work habits. In this process, the concept of "digital nomadism", which is used for individuals who work without being tied to physical spaces by using technological opportunities, stands out as a contemporary phenomenon that transforms not only the ways of doing business but also cultural interactions, economic relations and social structures. Social studies course has basic goals such as analyzing social structures, evaluating cultural diversity, understanding economic systems and acquiring democratic citizenship skills. In this respect, the concept of digital nomadism can be considered as an important tool in terms of providing an interdisciplinary and current perspective to the social studies course. This study aims to enable social studies teacher candidates to experience how they can integrate the theme of digital nomadism into their lesson plans. The research was conducted according to the action research design, which is one of the qualitative research methods, and the study group consisted of social studies teacher candidates studying at the faculty of education of a state university. During the application process, the teacher candidates; They were asked to design original activities based on the concept of digital nomadism, create sample digital nomad characters, define the geographies and cultural environments where these characters live, write life scenarios and evaluate these processes in terms of learning outcomes. In addition, pre-service teachers presented the materials they prepared in the format of posters, digital presentations and student products; and analyzed the effectiveness of the applications through in-group discussions. The "Digital Nomad Map" activity enabled pre-service teachers to develop structured teaching materials that would appeal to students by combining geographical knowledge and cultural content. The motivation and interaction levels of the participants for the course were increased with gamification techniques and the effective use of visual/digital tools. Activity plans, reflective diaries, self-assessment forms and semi-structured interview records developed by pre-service teachers were used in the data collection process. The data were evaluated using the content analysis method. The research findings revealed that pre-service teachers were able to address the concept of digital nomadism not only in terms of its technological aspects but also in terms of its cultural, economic and individual dimensions. It was also determined that this process contributed to their development of 21st century skills such as digital citizenship, global awareness, critical and creative thinking. As a result, integrating the phenomenon of digital nomadism into teacher training processes provides teacher candidates with an innovative perspective in terms of both content and method; and equips future Social Studies teachers to respond to the needs of the digital age.

Keywords: Digital Nomadism, Social Studies Education, 21st Century Skills, Global Citizenship

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Yapay Zekâ Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Mehmet Nuri Gömleksiz¹ & Zehra Al^{2,*}

¹ Eğitim Programları ve Öğretim Fırat Üniversitesi

² Eğitim Bilimleri Bölümü Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi

zehra.al023@gmail.com

Özet

Yapay zekâ uygulamalarının eğitim ortamlarına entegre edilmesi; öğrenme ve öğretme süreçlerinde köklü değişimlere yol açmış, öğretmenlerin yapay zekâ destekli teknolojik, pedagojik ve alan bilgisi yeterliliklerini yeniden değerlendirmeyi gerekli kılmıştır. Bu bağlam içerisinde Yapay Zekâ Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi modeli, öğretmenlerin yapay zekâ araçlarını ders içeriklerine dahil etme ve uygun pedagojik yöntemler doğrultusunda kullanma noktasında yetkinliklerini değerlendiren bir çerçeve sunmaktadır. Bu araştırma, Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının yapay zekâ teknolojik pedagojik alan bilgisi düzeylerini tespit etmeyi ve cinsiyet, sınıf düzeyi, üniversite, yapay zekâ deneyimi ve eğitim amaçlı teknoloji kullanımı ile ilişkisini belirlemeyi amaçlamaktadır. Böylelikle öğretmen adaylarının yapay zekâ tabanlı öğretim uygulamalarına yönelik yeterliliklerinin kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesi ve elde edilen bulgular doğrultusunda öğretmen eğitimi programlarının geliştirilmesine yönelik bilimsel bir temel oluşturulması amaçlanmaktadır. Nicel araştırma modeli kapsamında yürütülen bu araştırma, ilişkisel tarama deseni doğrultusunda yapılandırılmış olup veriler, ‘Yapay Zekâ Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi Ölçeği’ kullanılarak toplanacaktır. Bu doğrultuda öğretmen adaylarının Alan Bilgisi, Pedagojik Bilgi, Yapay Zekâ-Teknolojik Bilgi, Pedagojik Alan Bilgisi, Yapay Zekâ-Teknolojik Alan Bilgisi, Yapay Zekâ-Teknolojik Pedagojik Bilgi ve Yapay Zekâ-Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi düzeyleri belirlenecektir. Araştırma, iki devlet üniversitesine bağlı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programında öğrenim gören üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilecektir. Veri analizi sürecinde betimsel istatistikler (aritmetik ortalama, standart sapma, frekans, yüzde dağılımı) kullanılacak, değişkenler arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmesi durumunda uygun istatistiksel yöntem tercih edilecektir. Araştırma sonucunda Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının yapay zekâ teknolojilerini öğretim süreçlerine entegre etmeye yönelik teknolojik pedagojik alan bilgisi düzeylerinin nasıl şekillendiğine ve bu düzeyin cinsiyet, sınıf düzeyi, üniversite, yapay zekâ deneyimi ve eğitim amaçlı teknoloji kullanımı gibi değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgu ve yorumlara yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Eğitimde yapay zekâ, öğretmen eğitimi, Sosyal Bilgiler, yapay zekâ teknolojik pedagojik alan bilgisi.

Perspectives of Pre-Service Social Studies Teachers on Their Artificial Intelligence Technological Pedagogical Content Knowledge Levels

Mehmet Nuri Gömleksiz ¹ & Zehra Al ^{2,*}

Abstract

The integration of artificial intelligence applications into educational environments has led to profound transformations in learning and teaching processes, necessitating the reassessment of teachers' competencies in artificial intelligence-supported technological, pedagogical, and content knowledge. Within this context, the Artificial Intelligence Technological Pedagogical Content Knowledge framework offers a structure for evaluating teachers' competencies in incorporating artificial intelligence tools into course content and utilizing them in accordance with appropriate pedagogical methods. This study aims to determine the Artificial Intelligence Technological Pedagogical Content Knowledge levels of pre-service Social Studies teachers and to examine the relationships between these levels and variables such as gender, year of study, university, artificial intelligence experience, and educational technology usage. In this way, it is intended to conduct a comprehensive evaluation of pre-service teachers' competencies regarding artificial intelligence-based instructional practices and to provide a scientific basis for the development of teacher education programs based on the findings obtained. The research is conducted within the framework of the quantitative research model and is structured according to the relational survey design. Data will be collected using the 'Artificial Intelligence Technological Pedagogical Content Knowledge Scale'. Accordingly, the levels of Content Knowledge, Pedagogical Knowledge, Artificial Intelligence-Technological Knowledge, Pedagogical Content Knowledge, Artificial Intelligence-Technological Content Knowledge, Artificial Intelligence-Technological Pedagogical Knowledge, and Artificial Intelligence-Technological Pedagogical Content Knowledge of the pre-service teachers will be determined. The study will be carried out with third- and fourth-year students enrolled in the Social Studies Teacher Education programs at two public universities. During the data analysis process, descriptive statistics (arithmetic mean, standard deviation, frequency, and percentage distribution) will be utilized, and if a significant difference is detected between variables, appropriate statistical methods will be applied. The findings and interpretations of the study will address how pre-service Social Studies teachers' levels of technological pedagogical content knowledge regarding the integration of artificial intelligence technologies into instructional processes are shaped and whether these levels vary according to variables such as gender, year of study, university, artificial intelligence experience, and educational technology usage.

Keywords: Artificial intelligence in education, teacher education, Social Studies, artificial intelligence-technological pedagogical content knowledge.

Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Yapay Zekâ Destekli Öğretimi Zenginleştirme Eğitimi Hakkındaki Görüşleri

Esra Kılıç Afacan

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Artvin Çoruh Üniversitesi
esrakilic@artvin.edu.tr

Özet

Bu çalışmanın amacı, öğretmen ve öğretmen adaylarının yapay zekânın eğitim süreçlerinde kullanımına ilişkin bilgi ve görüşlerini belirlemek ve eğitim sonrasında görüş ve bilgi düzeylerindeki değişimleri tespit etmektir. Katılımcıların yapay zekâ kavramına ilişkin farkındalıkları, bilgi düzeyleri ve eğitim sonrasında edindikleri becerileri günlük mesleki yaşamlarında uygulama niyetleri eğitim öncesi ve sonrasında yapılan görüşmelerle incelenmiştir.

Araştırma nitel araştırma yöntemi ile gerçekleştirilmiş ve katılımcılarla yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Katılımcı görüşmeleri eğitim öncesi ve sonrasında beşer sorudan oluşan bir görüşme formu kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bu görüşme formu, katılımcıların eğitim öncesi yapay zekâ ile ilgili mevcut bilgilerini, eğitim sonrası kazanımlarını ve gelecekte bu bilgileri kullanma isteklerini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Eğitimde yapay zekâ kavramı, tarihçesi, amaçları, toplum ve eğitim üzerindeki etkileri üzerinde durulmuştur. Ayrıca yapay zekâ tabanlı ChatGBT aracı tanıtılarak eğitim süreçlerinde kullanılabileceği alanlar, etkili prompt yazma teknikleri ve öğretimi nasıl zenginleştirebileceği uygulamalı örneklerle gösterilmiştir.

Çalışmanın ön bulgularına göre, katılımcıların eğitim öncesinde yapay zekâ konusunda bilgi ve becerilerinin sınırlı düzeyde olduğu görülmüştür. Eğitim sonrasında katılımcıların yapay zekâ hakkında daha derin ve somut bilgi edindikleri ve ChatGBT gibi araçları etkili biçimde kullanabilme konusunda yetkinliklerini geliştirdikleri tespit edilmiştir. Ayrıca katılımcıların çoğu, eğitim sırasında edindikleri bilgi ve becerileri kendi derslerinde uygulamak üzere güçlü bir motivasyon ve istek geliştirdiklerini ifade etmişlerdir.

Sonuç olarak, eğitimin öğretmen ve öğretmen adaylarının yapay zekâyı eğitim süreçlerine entegre etme konusundaki tutumlarını olumlu yönde etkilediği ve bu tür eğitimlerin yaygınlaştırılmasının eğitimde dijital dönüşümü destekleyeceği düşünülmektedir. Bu bulgular doğrultusunda gelecekte düzenlenecek eğitim ve seminerlerin içeriklerinin daha da geliştirilerek, yapay zekânın eğitimde etkin kullanımının artırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, ChatGBT, öğretmen eğitimi, öğretim zenginleştirme

Teachers' and Prospective Teachers' Opinions on Artificial Intelligence Supported Teaching Enrichment Training

Esra Kılıç Afacan

Abstract

The aim of this study is to determine the knowledge and opinions of teachers and prospective teachers about the use of artificial intelligence in educational processes and to determine the changes in their opinions and knowledge levels after the training. The participants' awareness of the concept of artificial intelligence, their knowledge levels and their intentions to apply the skills they acquired after the training in their daily professional lives were examined through interviews before and after the training.

The research was conducted with qualitative research method and semi-structured interviews were conducted with the participants. Participant interviews were conducted before and after the training using an interview form consisting of five questions each. This interview form was prepared to determine the participants' existing knowledge about artificial intelligence before the training, their gains after the training, and their willingness to use this knowledge in the future.

The concept of artificial intelligence in education, its history, aims, effects on society and education are emphasized. In addition, the artificial intelligence-based ChatGBT tool was introduced and the areas where it can be used in educational processes, effective prompt writing techniques and how it can enrich teaching were shown with practical examples.

According to the preliminary findings of the study, it was observed that the participants had limited knowledge and skills about artificial intelligence before the training. After the training, it was found that the participants gained deeper and more concrete knowledge about artificial intelligence and improved their competencies in using tools such as ChatGBT effectively. In addition, most of the participants expressed that they developed a strong motivation and desire to apply the knowledge and skills they acquired during the training in their own courses.

As a result, it is thought that the training positively affected the attitudes of teachers and pre-service teachers towards integrating artificial intelligence into educational processes and that the dissemination of such trainings will support digital transformation in education. In line with these findings, it is recommended that the content of future trainings and seminars should be further developed to increase the effective use of artificial intelligence in education.

Keywords: Artificial intelligence, ChatGBT, teacher training, instructional enrichment

Ortaokul Düzeyi Türkçe Öğretiminde Kullanılan Web Sitelerinin Karşılaştırmalı İncelenmesi

Oya Özgat Tatan ^{1,*} & Nihal Olgun ²

¹ Türkçe Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

² Türkçe Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

oya.ozgat@gop.edu.tr

Özet

Dijital teknolojilerin eğitim süreçlerine entegrasyonu, özellikle dil öğretimi gibi hem bilişsel hem de duyuşsal boyutu güçlü derslerde etkili ve öğrenci merkezli öğrenme ortamlarının oluşturulmasını mümkün kılmaktadır. Türkçe dersi, öğrencilerin dil becerilerini geliştirmeyi amaçladığı için teknolojik kaynaklardan azami düzeyde yararlanılması gereken derslerden biridir. Bu bağlamda, Türkçe öğretiminde sıklıkla başvurulanan web sitelerinin eğitsel açıdan değerlendirilmesi önemli bir gereklilik hâline gelmiştir. Bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman incelemesi (belgesel tarama) deseniyle yürütülmüştür. Bu çalışmanın amacı, ortaokul düzeyinde Türkçe öğretiminde kullanılan belirli web sitelerinin eğitsel yeterliliğini karşılaştırmalı olarak analiz etmektir. Araştırmada, Yiğit ve diğerleri (2007) tarafından geliştirilen “Öğretim Amaçlı Web Sitelerini Değerlendirme Ölçeği” temel alınmıştır. Ölçek; tasarım, içerik, ve öğrenmeye yönlendirici özellikler olmak üzere üç ana boyuttan oluşmaktadır. Bu ölçütler doğrultusunda turkceci.net, turkcedersi.net ve yeninesilturkce.com olmak üzere üç web sitesi değerlendirilmiştir. Analiz sonuçlarına göre; incelenen web siteleri tasarım açısından kullanıcı dostu yapılar sunmakla birlikte, içerik ve pedagojik yönlendirme açısından farklılıklar göstermektedir. Bazı sitelerde dil bilgisi ve okuma-anlama etkinlikleri yeterli düzeyde sunulurken, bazı sitelerde içerikler yüzeysel kalmakta ve etkileşim unsurları sınırlı bulunmaktadır. Bu durum, öğretim materyallerinin seçiminde öğretmenlerin dikkatli bir biçimde pedagojik değerlendirme yapmaları gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu araştırma, Türkçe öğretiminde dijital kaynakların değerlendirilmesine yönelik akademik bir çerçeve sunmakta; web tabanlı içerik üreticileri ve eğitimciler için yol gösterici nitelik taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, web siteleri, karşılaştırmalı analiz, ortaokul, dijital kaynaklar

Comparative Analysis of Websites Used in Teaching Turkish at the Secondary School Level

Oya Özgat Tatan ^{1,*} & Nihal Olgun ²

Abstract

The integration of digital technologies into educational processes makes it possible to create effective and student-centered learning environments, especially in courses with strong cognitive and affective dimensions such as language teaching. Since Turkish course aims to develop students' language skills, it is one of the courses that requires maximum use of technological resources. In this context, the evaluation of websites frequently used in teaching Turkish from an educational perspective has become an important necessity. This research was conducted with the document review (documentary scanning) design, which is one of the qualitative research methods. The aim of this study is to comparatively analyze the educational adequacy of certain websites used in teaching Turkish at the secondary school level. The “Evaluation Scale for Educational Websites” developed by Yigit et al. (2007) was used as the basis for the research. The scale consists of three main dimensions: design, content, and learning-guiding features. In line with these criteria, three websites, namely turkceci.net, turkcedersi.net and yeninesilturkce.com, were evaluated. According to the analysis results; the examined websites offer user-friendly structures in terms of design, but they differ in terms of content and pedagogical guidance. While grammar and reading-comprehension activities are sufficiently presented on some web sites, the content remains superficial and interaction elements are limited on others. This situation reveals that teachers should make careful pedagogical evaluations when selecting teaching materials. This research provides an academic framework for the evaluation of digital resources in Turkish language teaching; it is a guide for web-based content producers and educators.

Keywords: Turkish language teaching, websites, comparative analysis, secondary school, digital resources

Ölçme ve Değerlendirme Süreçlerinde Web 2.0 Araçlarının Karşılaştırılması: Plickers, Kahoot ve Socrative Örneği

Oya Özgat Tatan ^{1,*} & Melike Çınar ²

¹ Türkçe Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

² Türkçe Eğitimi Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

oya.ozgat@gop.edu.tr

Özet

Teknolojinin eğitim alanına entegrasyonu, öğretim süreçlerini daha etkileşimli, esnek ve öğrenci odaklı hale getirmiştir. Özellikle Web 2.0 araçları, ölçme ve değerlendirme süreçlerinde öğretmenlere ve öğrencilere çeşitli avantajlar sunarak, öğrenme deneyimlerini daha dinamik ve geri bildirim odaklı bir hale getirmektedir. Bu araştırmanın amacı, ölçme ve değerlendirme süreçlerinde yaygın olarak kullanılan Web 2.0 araçlarından Plickers, Kahoot ve Socrative'yi belirli kriterlere göre karşılaştırmalı bir şekilde incelemektir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama deseni kullanılmıştır. Veriler, doküman analizi ve mevcut literatür taraması yoluyla elde edilmiştir. Web 2.0 araçlarının değerlendirilmesinde kullanılan kriterler, mevcut teorik çerçeveler ve literatürden elde edilen bulgular doğrultusunda belirlenmiştir. Web 2.0 araçlar, kullanım kolaylığı, öğrenci etkileşimi, soru çeşitliliği, anlık geri bildirim, raporlama ve veri analizi, erişilebilirlik, görsel tasarım ve pedagojik uygunluk gibi sekiz ana kriter çerçevesinde incelenmiş ve değerlendirilmiştir. Bu kriterler, Web 2.0 araçlarının sınıflandırılmasıyla ilgili literatür, öğretmen ve öğrenci deneyimlerine dayalı analizler ve nitel araştırmalardan elde edilen verilere dayanmaktadır. Araştırma, her aracın belirli bağlamlarda avantajlar ve sınırlılıklar taşıdığını ortaya koymuştur. Örneğin, Plickers, mobil cihazların sınırlı olduğu ortamlarda daha verimli iken, Kahoot oyunlaştırma temelli özelliği ile öğrencilerin dikkatini çekmektedir. Socrative ise raporlama ve veri analiz imkanları ile öne çıkmaktadır. Bu farklılıklar, öğretim ortamlarının ihtiyaçlarına göre hangi aracın tercih edileceğine dair önemli bilgiler sunmaktadır. Çalışma sonunda, öğretmenlerin çeşitli öğretim senaryolarına uygun olarak Web 2.0 araçlarını hangi amaçlarla ve hangi bağlamda kullanabilecekleri konusunda rehberlik edecek bir kaynak sağlanması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Web 2.0, ölçme-değerlendirme, dijital araçlar, eğitim teknolojileri, Plickers, Kahoot, Socrative

Comparison of Web 2.0 Tools in Assessment and Evaluation Processes: The Case of Plickers, Kahoot, and Socrative

Oya Özgat Tatan ^{1,*} & Melike Çınar ²

Abstract

The integration of technology into the field of education has transformed teaching processes, making them more interactive, flexible, and student-centered. In particular, Web 2.0 tools provide various advantages to both teachers and students in the areas of assessment and evaluation, making learning experiences more dynamic and feedback-oriented. The aim of this study is to comparatively examine Plickers, Kahoot, and Socrative widely used Web 2.0 tools in assessment and evaluation based on specific criteria. The study employed a qualitative research method using a descriptive survey design. Data were collected through document analysis and a review of the existing literature. The criteria used for evaluating Web 2.0 tools were determined in accordance with theoretical frameworks and findings from the literature. Web 2.0 tools were analyzed and evaluated under eight main criteria: ease of use, student interaction, question variety, real-time feedback, reporting and data analysis, accessibility, visual design, and pedagogical suitability. These criteria are based on the literature regarding the classification of Web 2.0 tools, analyses derived from teacher and student experiences, and data obtained from qualitative research. The study reveals that each tool has specific advantages and limitations in certain contexts. For example, Plickers is more effective in environments with limited access to mobile devices, while Kahoot attracts students' attention through its gamification features. Socrative stands out with its reporting and data analysis capabilities. These differences provide important insights into which tool would be preferred according to the needs of the teaching environment. Ultimately, the study aims to provide a resource that will guide teachers on how and for what purposes they can use Web 2.0 tools in various teaching scenarios.

Keywords: Web 2.0, assessment and evaluation, digital tools, educational technologies, Plickers, Kahoot, Socrative

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Yapay Zekaya Yönelik Tutumları ve Yapay Zekaya İlişkin

Görüşleri

Ceyda Kol ^{1,*} & Tuğba Selanik Ay ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Afyon Kocatepe Üniversitesi

² Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Bölümü Afyon Kocatepe Üniversitesi

ceydakol0@outlook.com

Özet

Yapay zekâ, eğitimde öğretim süreçlerini iyileştirme ve bireysel öğrenme deneyimlerini zenginleştirme potansiyeline sahip bir araç olarak her geçen gün daha fazla önem kazanmaktadır. Sosyal bilgiler dersi dijital okuryazarlık gibi becerileri kazandırmanın yanı sıra bilim ve teknoloji ile ilgili birçok içeriği bünyesinde barındırmaktadır. Ayrıca derslerde teknolojiden yararlanmak her disiplin için artık kaçınılmazdır. Yapay zekâ da son yıllarda eğitimde her alanda farklı uygulamalarla kullanılmaktadır. Harita becerileri kazandırma, tarihi simülasyonlar yapma, afişler tasarlama, araştırmalar gerçekleştirme, sanal galeriler ve sanal müzeler tasarlama, haber bültenleri ve animasyonlar geliştirme gibi pek çok farklı uygulama sosyal bilgiler dersinde yerini almaktadır. Bu açıdan ele alındığında sosyal bilgiler dersi bağlamında yapay zekânın sunduğu olanaklardan yararlanmak etkili bir öğretime katkı sağlayabilir. Bu da öğretmen adaylarından başlayarak öğretmenlerin yapay zekâ konusundaki tutum ve görüşlerini önemli kılmaktadır. Olumlu tutum ve görüşlere sahip öğretmen adayları mesleki yaşamlarında yapay zekadan daha etkili biçimde yararlanabilir. Bu araştırmanın temel amacı, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yapay zekâ uygulamalarını hangi düzeyde ve hangi amaçlarla kullandıklarının ve bu konudaki yeterliliklerinin belirlenmesidir. Araştırma açımlayıcı karma desen biçiminde desenlenmiştir. Araştırmanın nicel boyutu tarama. Deseni ile gerçekleştirilirken; nitel boyutu yorumlayıcı temel nitel biçiminde desenlenmiştir. Yapay zekâ tutumlarının belirlenmesinde yapay zekâ tutum ölçeği kullanılmış; nicel boyutta elde edilen verilerin daha derinlemesine açıklanmasında ise öğretmen adayları ile yapılan yüz yüze görüşmelerden elde edilen veriler işe koşulmuştur. Nicel boyutta 103 sosyal bilgiler öğretmen adayına ölçek uygulanmıştır. Yüz yüze görüşmeler ise 13 sosyal bilgiler öğretmen aday ile gerçekleştirilmiştir. Ölçeklerden elde edilen verilerin normallik analizleri sonucunda ilgili testler gerçekleştirilecek; nitel veriler ise içerik analizi ile çözümlenecektir. Elde edilen veriler tablolar halinde sunulacak; nitel veriler katılımcıların görüşlerinden yapılacak doğrudan alıntılarla desteklenecektir. Bunun yanı sıra elde edilen sonuçlar ışığında öneriler geliştirilecektir.

Anahtar Kelimeler: yapay zekâ, sosyal bilgiler, öğretmen adayları, açımlayıcı karma desen

Preservice Social Studies Teachers' Attitudes Towards Artificial Intelligence and Their Views on Artificial Intelligence

Ceyda Kol ^{1,*} & Tuğba Selanik Ay ²

Abstract

Artificial intelligence is gaining more and more importance as a tool that has the potential to improve teaching processes in education and enrich individual learning experiences. In addition to providing skills such as digital literacy, the social studies course includes a lot of content-related to science and technology. In addition, utilizing technology in lessons is now inevitable for every discipline. Artificial intelligence has been used in education in recent years with different apps in every field. Many different apps such as gaining map skills, making historical simulations, designing posters, conducting research, designing virtual galleries and virtual museums, developing news letters and animations take place in the social studies course. From this point of view, utilizing the opportunities offered by artificial intelligence in the context of social studies course can contribute to effective teaching. This makes the attitudes and opinions of teachers, starting from pre-service teachers, on artificial intelligence important. Pre-service teachers with positive attitudes and opinions can benefit from artificial intelligence more effectively in their professional lives. The main purpose of this study is to determine the level and purposes at which pre-service social studies teachers use artificial intelligence applications and their competencies in this regard. The research was designed as an exploratory mixed design. The quantitative dimension of the research is a survey. While the quantitative dimension of the study was carried out with a survey design, the qualitative dimension was designed in an interpretative basic qualitative format. The artificial intelligence attitude scale was used to determine the attitudes towards artificial intelligence, and the data obtained from face-to-face interviews with pre-service teachers were used to explain the data obtained in the quantitative dimension in more depth. In the quantitative dimension, the scale was applied to 103 pre-service social studies teachers. Face-to-face interviews were conducted with 13 pre-service social studies teachers. Related tests will be performed as a result of normality analysis of the data obtained from the scales; qualitative data will be analyzed by content analysis. The data obtained will be presented in tables; qualitative data will be supported by direct quotations from the participants' opinions. In addition, recommendations will be developed in the light of the results obtained.

Keywords: artificial intelligence, social studies, pre-service teachers, exploratory mixed design

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Sanal Yerel Toplum Müzeleri Bağlamındaki Görüşleri

Gülsüm Tufan ^{1,*} & Tuğba Selanik Ay ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Afyon Kocatepe Üniversitesi

² Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Bölümü Afyon Kocatepe Üniversitesi

gulsumtfn05@gmail.com

Özet

Sosyal Bilgiler dersiyle yaşamı bütünleştirmek, öğrenilenlerin gerçek yaşamda uygulanmasını sağlamak için öğrenme-öğretme sürecinde toplumsal kaynaklardan yararlanmak önemlidir. Sosyal Bilgiler dersi ile ilişkilendirilen yerel toplum çalışmaları öğrencilerin toplumsal kaynaklardan yararlanarak kalıcı öğrenmeler gerçekleştirmesine yardım eder. Yerel toplum çalışmaları; toplum tarihi, toplumun şu an ki durumu, toplumun gelecekteki konumu gibi konuları kapsayan, öğrencilerin içinde yaşadıkları toplumu ve çevrelerini anlamlandırmalarını sağlayan konu, içerik ve etkinlikler olarak tanımlanabilir. Yerel toplum çalışmalarından yararlanılarak öğrencilerin gerçek yaşam deneyimleri kazanmaları sağlanabilir. Bunun gerçekleştirilemediği durumlarda ise teknolojiden destek alınarak sanal yerel toplum müzeleri geliştirilebilir ve kullanılabilir. Günümüzde yapay zekâ araçları ile bu tür müzeleri geliştirmek son derece kolaydır. Bunun yanı sıra gerçek yaşam deneyimleri ile gerçekleştirilen yerel toplum çalışmalarına da teknoloji entegre edilerek süreç çok daha verimli hale getirilebilir. Örneğin kişilerden yararlanma bağlamında yapılan sözlü tarih çalışmaları podcastlere dönüştürülebilir. Haberler yapay zekâ araçlarıyla animasyon ya da haber bültenine dönüştürülebilir. Görsel unsurlarla çizgi romanlar tasarlanabilir. Dolayısıyla yerel toplumdaki her boyut teknoloji entegrasyonu ile sanal yerel toplum müzeleri biçiminde somutlaştırılabilir. Kültürel mirasın aktarılmasında önemli rol oynayan müzeler, dijitalleşmeyle birlikte gerçek ortamın yanı sıra çevrimiçi ortamlarda da faaliyet göstermektedir. Bu noktada dijital materyal olarak sanal müzelerden sosyal bilgiler derslerinde yararlanılmaktadır. Sanal müzeler, elektronik medya aracılığıyla ulaşılabilen, dijital olarak kaydedilmiş imgeler, ses dosyaları, metin dokümanları ve diğer tarihi, bilim ve kültürel verilerden oluşan koleksiyonlar olarak tanımlanmaktadır. Ancak alanyazında içinde yaşanan şehirle ilgili yerel toplum müzeleri tasarlamaya yönelik bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu araştırmanın temel amacı sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sanal yerel toplum müzeleri bağlamındaki görüşlerinin belirlenmesidir. Araştırma, yorumlayıcı temel nitel araştırma biçiminde desenlenmiştir. Bu bağlamda sosyal bilgiler öğretmenliği 4. sınıfa devam etmekte olan 50 öğretmen adayı ile güz döneminde yer alan Sanat ve Müze dersi kapsamında 8 hafta boyunca sanal yerel toplum müzesi geliştirme atölyesi yapılmıştır. Ayrıca bu müzelerden sosyal bilgiler derslerinde yararlanmaya yönelik öğretmen adayları ders planları geliştirmişlerdir. 8 haftanın sonunda (4 alt- 5 orta- 4 üst düzey başarıya sahip) belirlenen 13 odak öğretmen adayı ile yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiş, tablolar halinde sunulmuş ve katılımcıların görüşlerinden yapılan doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. Elde edilen sonuçlar ışığında önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sanal müze, yerel toplum çalışmaları, sosyal bilgiler, öğretmen adayları.

Pre-service Social Studies Teachers' Views on Virtual Local Community Museums

Gölsüm Tufan ^{1,*} & Tuğba Selanik Ay ²

Abstract

It is important to make use of social resources in the learning-teaching process in order to integrate the Social Studies course with life and to ensure that what is learned is applied in real life. Local community studies associated with the Social Studies course help students to realize permanent learning by utilizing social resources. Local community studies can be defined as topics, content and activities that cover topics such as the history of society, the current state of society, the future position of society, and enable students to make sense of the society and their environment in which they live. By utilizing local community studies, students can gain real life experiences. In cases where this is not possible, virtual local community museums can be developed and used with the support of technology. Today, it is very easy to develop such museums with artificial intelligence tools. In addition, the process can be made much more efficient by integrating technology into local community studies carried out with real life experiences. For example, oral history studies in the context of utilizing people can be turned into podcasts. News can be turned into animations or news bulletins with artificial intelligence tools. Comics can be designed with visual elements. Therefore, every dimension of local society can be embodied in the form of virtual local community museums with the integration of technology. Museums, which play an important role in the transfer of cultural heritage, operate in online environments as well as real environments with digitalization. At this point, virtual museums as digital materials are utilized in social studies courses. Virtual museums are defined as collections of digitally recorded images, audio files, text documents and other historical, scientific and cultural data that can be accessed through electronic media. However, there is no research in the literature on designing local community museums related to the city in which they live. The main purpose of this study is to determine the views of pre-service social studies teachers in the context of virtual local community museums. The research was designed in the form of interpretative basic qualitative research. In this context, a virtual local community museum development workshop was held for 8 weeks with 50 pre-service social studies teachers attending the 4th year of social studies teaching within the scope of the Art and Museum course in the fall semester. In addition, pre-service teachers developed lesson plans to utilize these museums in social studies courses. At the end of 8 weeks, face-to-face interviews were conducted with 13 focus pre-service teachers (4 with low, 5 with medium, 4 with high achievement). The data obtained were analyzed by content analysis, presented in tables and supported by direct quotations from the participants' opinions. Suggestions were made in the light of the results obtained.

Keywords: Virtual museum, local community studies, social studies, pre-service teachers.

**Bir Osmanlı Sosyal Kalkınma Projesi Olarak İzmir İslahhanesi Mithatpaşa Mesleki ve Teknik Anadolu
Lisesi Sanal Müze Çalışması**

Savaş Şahin

Tarih Çiğli Aydoğan Yağcı Bilim Sanat Merkezi
savassahinturhal@gmail.com

Özet

Osmanlı İmparatorluğu'nda "Lonca" adı verilen üretim birimlerinin kalkmasıyla oluşan boşluğu doldurmak, kurulması düşünülen fabrikaların teknik eleman ihtiyacını karşılamak düşüncesi ile o dönemde bir ... döneminde "ISLAHANELER NİZAMNAMESİ" yayınlanır. Bu nizamname doğrultusunda, hemen yanımda bulunan askeri alanın yerinde, Mithatpaşa'nın önderliğinde kurulan İZMİR ISLAHHANESİ oluşturmuştur. O günün koşullarında kimsesiz çocuklara ilk aşamada, kunduracılık, çorap ve fanilacılık ve marangozluk gibi beceri eğitiminin yanı sıra, imla hesap ve dini bilgilerin verildiği İzmir İslahhanesi 1868-1881 yılları arasında faaliyetini sürdürmüştür.

Okulun adı 1881 yılından itibaren İZMİR MEKTEB-İ SANAYİ olarak değiştirilmiştir. Eğitim ve öğretim daha planlı ve programlı bir nitelik kazanırken sanat dallarına terzicilik, halıcılık, demircilik, dökümcülük, mızıkacılık ve matbaacılık bölümleri de eklenmiştir. ,

Bu çalışmamda ,öğrencilerimle birlikte en etkin okul dışı öğrenme ortamlarından biri olduğu kabul edilen müzeler son dönemde güvenlik endişesi ile giderek ağırlaştırılan yasal mevzuat, ulaşım ve güvenlik sorunları, ekonomik nedenler veya zaman darlığı nedenleriyle eğitimde yeteri kadar kullanılamamaktadır. Klasik müze ve tarihi mekân gezilerinde yaşanabilecek zorlukların birçoğunu ortadan kaldıran ve sanal müzelerin farklı eğitim kademelerinde ve farklı derslerde sınıf içi etkinliklere nasıl entegre edilebileceğini düşünerek; Cumhuriyet dönemiyle adı Mithatpaşa Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi olan okulumuz konusunda Sanal gerçeklik (VR) altyapısına uygun Artsteps ile okulun arşiv ve müzesinden çektiğimiz resimleri taratarak sanal sergi veya müze yaptık okulun planına uygun müze mimarisi yaptık , üç boyutlu objeler ekleyerek, Artsteps uygulaması vasıtası ile VR gözlük ile bu salonu gezilebilir yaptık . hazırladığımız sanal müze projesi ile Eğitim ve kültür varlıklarının sanal gerçeklik teknolojisi ile EBA içeriğine de yükleyerek eğitim tarihimize kazandırılması amaçladık.

Sanayi okullarının ve çocuk ıslâhevlerinin kurulması,. Eğitim tarihi çalışmalarında, ıslâhhanelere daha çok mesleki ve teknik eğitim kapsamında değinilmiş, bu kurumun aynı zamanda yetim çocuklara yönelik bir tür ıslâhevi olma özelliği genellikle göz ardı edilmiştir. Oysa, ıslâhhaneler ve ıslâhhanelerden yola çıkılarak geliştirilen sanayi mekteplerinin, bir tür yetimhane işlevi görmekte olduğunu vurgulamak gereklidir. Bu nedenle bu çalışmada, ıslâhhanelerin mesleki ve teknik eğitim boyutu göz ardı edilmeksizin, kurumun, yetim çocuklara pratik meslekler kazandırarak toplumsallaştırması sağlanmıştır..

lise düzeyinde tarih eğitimi alan öğrencilere tarihî mekânların müze gezilerinin, tarihî ve kültürel değerlerin kazandırılmasındaki önemi Araştırmada nitel araştırma metodolojisi kullanılmıştır. 18 kişiden oluşan Çiğli Aydoğan Yağcı Bilim Sanat Merkezi proje grubu öğrencilerine proje konumuz hakkında farkındalığı ölçme amaçlı anket uygulanmıştır. Veri toplama aracını 12 sorudan oluşan açık uçlu soru formu oluşturmuştur. Soru formu

oluşturulurken uygulamalar sonucunda tarihî mekânların müze gezilerinin tarih derslerinde dersinde kullanılmasının öğrencilerin derse karşı olan ilgilerini nasıl etkileyeceği, tarihî mekânların ve müze gezilerinin tarihî ve kültürel değerlerin kazandırılmasında ne gibi etkileri olduğu ve bu tür çalışmaları mesleğe atıldıklarında uygulamayı düşünüp düşünmedikleri, düşünüyorlarsa nasıl yapacakları gibi hususlar üzerinde durulmuştur. Açık uçlu soru formundan elde edilen veriler betimsel analiz yapılarak irdelenmiştir Sanal gerçeklik (VR) altyapısına uygun Artsteps ile okulun arşiv ve müzesinden çekilen resimleri taratarak sanal sergi veya müze yaptık okulun planına uygun müze mimarisi yapıldı , 3D objeler ekleyerek, Artsteps uygulaması vasıtası ile VR gözlük ile bu salonu gezilebilir oldu .Sanal müze projesi ile Eğitim ve kültür varlıklarının sanal gerçeklik teknolojisi ile EBA Patformuna da yükleyerek eğitim tarihimize kazandırılması amaçladık.

Osmanlıdan, Cumhuriyet'e bağlanan tarihimizin tanığı Mithat Paşa meslek lisesi ile unutulmuş tarihi bir gerçeğini hatırlatmaya gayret gösterdik tarihi eserlerin korunması konusunda toplumda bir farkındalık oluşturma gayretinde de olunmuştur. . Araştırmada müze gezileri gibi etkinliklerin öğrencilerin derse olan ilgilerini arttırdığı, tarihî ve kültürel değerlerin kazandırılmasında son derece etkili olduğu, sonucuna ulaşılmıştır. Tarih konularının öğretiminde yerinde gözlemin ve tarihî mekânlara yapılacak gezi gözlem çalışmalarının önemi büyüktür.

Sanal müze ve dijital bilgilendirme broşürü ile tarih öğrenirken daha kolay, anlaşılabilir ve görselliğe verilen önemle tarih öğretiminin daha eğlenceli olmasını sağlamaktır. Çalışmalarımız EBA'ya dijital içerik olarak da yüklenerek interaktif eğitime katkı sağlanmıştır

Anahtar Kelimeler: Islahhane, Mithat Paşa , Mithat Paşa Mesleki Teknik Anadolu Lisesi , Sanal Müze , Artsteps Uygulaması

The İzmir Reformatory as an Ottoman Social Development Project Mithatpaşa Vocational and Technical Anatolian High School Virtual Museum Project

Savaş Şahin

Abstract

To fill the void created by the dissolution of the production units known as ‘Lonca’ in the Ottoman Empire and to meet the technical personnel needs of the factories planned to be established, the ‘İSLAHANELER NİZAMNAMESİ’ (Regulations on Reformatories) was published during that period. In accordance with this regulation, the İZMİR İSLAHHANESİ was established under the leadership of Mithatpaşa on the site of the military area located right next to us. Under the conditions of the day, the İzmir Reformatory, which provided orphaned children with skills training in shoemaking, hosiery and underwear making, and carpentry, as well as teaching them spelling, arithmetic and religious knowledge, operated between 1868 and 1881.

The name of the school was changed to İZMİR MEKTEB-İ SANAYİ (İzmir Industrial School) in 1881. Education and training became more structured and systematic, with departments for tailoring, carpet weaving, blacksmithing, casting, music, and printing added to the arts.

In this study, museums, which are considered one of the most effective out-of-school learning environments, have not been used sufficiently in education in recent years due to increasingly stringent legislation, transportation and security issues, economic reasons, or time constraints, all driven by security concerns. Considering how virtual museums can be integrated into classroom activities at different educational levels and in different subjects, eliminating many of the difficulties that can be encountered in traditional museum and historical site visits, we used Artsteps, which is compatible with the Virtual Reality (VR) infrastructure, we scanned images from the school's archive and museum to create a virtual exhibition or museum. We designed a museum architecture in line with the school's layout, added three-dimensional objects, and made this hall accessible for viewing with VR glasses via the Artsteps application. With the virtual museum project we prepared, we aimed to contribute to our educational history by uploading educational and cultural assets to EBA content using virtual reality technology.

The establishment of industrial schools and children's reformatories. In educational history studies, reformatories have been discussed more in the context of vocational and technical education, and the fact that these institutions also served as a type of reformatory for orphaned children has generally been overlooked. However, it is necessary to emphasise that reformatories and industrial schools developed based on reformatories served as a type of orphanage. Therefore, in this study, without neglecting the vocational and technical education dimension of reformatories, the institution was ensured to socialise orphaned children by teaching them practical professions.

The importance of museum visits to historical sites for students receiving history education at secondary school level in imparting historical and cultural values A qualitative research methodology was used in the study. A questionnaire was administered to the 18 students of the Çiğli Aydoğan Yağcı Science and Arts Centre project group to measure their awareness of our project topic. The data collection tool consisted of an open-ended questionnaire with 12 questions. When creating the questionnaire, emphasis was placed on issues such as how the use of museum visits to historical sites in history lessons would affect students' interest in the subject, what effects

historical sites and museum visits have on imparting historical and cultural values, and whether they would consider implementing such activities when they enter the profession, and if so, how they would do so. The data obtained from the open-ended questionnaire was examined through descriptive analysis. Using Artsteps, which is compatible with virtual reality (VR) infrastructure, we scanned images from the school's archive and museum to create a virtual exhibition or museum. A museum architecture suitable for the school's layout was created, 3D objects were added, and the hall became accessible for viewing with VR glasses via the Artsteps application. With the virtual museum project, we aimed to contribute to our educational history by uploading educational and cultural assets to the EBA Platform using virtual reality technology.

We endeavoured to remind people of a forgotten historical fact with Mithat Paşa Vocational High School, a witness to our history from the Ottoman Empire to the Republic, and also strived to raise awareness in society about the preservation of historical artefacts. The research concluded that activities such as museum visits increase students' interest in the subject and are extremely effective in imparting historical and cultural values. On-site observation and field trips to historical sites are of great importance in teaching history.

The virtual museum and digital information brochure aim to make learning history easier and more understandable, and to make history teaching more enjoyable by emphasising visual elements. Our work has also been uploaded to EBA as digital content, contributing to interactive education.

Keywords: Rehabilitation Centre, Mithat Paşa, Mithat Paşa Vocational and Technical Anatolian High School, Virtual Museum, Artsteps Application

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Yapay Zekaya İlişkin Tutumları Üzerine Bir Çalışma

Durdane Öztürk ^{1,*} & Serpil Recepoğlu ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Eğitimi Kastamonu Üniversitesi

dr.durdaneozturk@gmail.com

Özet

Son yıllarda, yapay zekâ teknolojilerindeki hızlı gelişmelerin ekonomi, siyaset, bilim ve eğitim dâhil olmak üzere tüm sosyal sistemleri etkilediği görülmektedir. Yapay zekânın geleceğimizin bir parçası haline geleceği ön görülmektedir. Bu durumun yanı sıra insanlığın geleceği olan öğrencilerin yapay zekâ kullanımına yönelik durumlarında öğretmen adaylarının bu konudaki tutumların önemli olduğu düşünülmektedir. Öte yandan öğrenme durumunu etkileyen bir etken olan pozitif ya da negatif tutumu etkileyen değişkenlerin tespit edilmesi buna göre tedbirler alınması eğitimin istenilen amaçlarına ulaşılması için ayrıca önem taşımaktadır. Buradan hareketle araştırmada sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yapay zekaya yönelik tutumlarının tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Araştırma tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Mevcut durum var olduğu şekliyle ortaya konulmaya çalışıldığından tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemi kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu devlet üniversitelerinin eğitim fakültelerinde sosyal bilgiler öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen 289 öğretmen adayı oluşturmaktadır.

Araştırmada Kaya ve dğr. (2022) tarafından geliştirilen yapay zekâ genel tutum ölçeği kullanılmıştır. Ölçek 20 madde ve 2 faktörden oluşmaktadır Ölçeğin güvenirlik katsayısı pozitif ve negatif tutum boyutları için .83 olarak bulunmuştur. Verilerin analizinde SPSS 25 programı kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde araştırma problemlerinin özelliklerine göre betimsel istatistikler (aritmetik ortalama, standart sapma), t testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yapay zekâya yönelik pozitif tutuma sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yapay zeka, Sosyal bilgiler eğitimi, Yapay zeka teknolojileri, Öğretmen adayı

A Study on Prospective Social Studies Teachers' Attitudes Towards Artificial Intelligence

Durdane Öztürk ^{1,*} & Serpil Recepoğlu ²

Abstract

In recent years, rapid developments in artificial intelligence technologies have had an impact on all social systems, including the economy, politics, science and education. It is predicted that artificial intelligence will become a part of our future. In addition to this situation, it is thought that the attitudes of pre-service teachers on this issue are important in the situations of students, who are the future of humanity, towards the use of artificial intelligence. On the other hand, determining the variables affecting the positive or negative attitude, which is a factor affecting the learning situation, and taking measures accordingly is also important for achieving the desired goals of education. From this point of view, the aim of this study is to determine the attitudes of prospective social studies teachers towards artificial intelligence.

The research is a descriptive study in the survey model. Since the current situation is tried to be revealed as it exists, the survey method was used. The sample of the research was determined by convenience sampling method. The study group of the research consists of 289 pre-service teachers studying in the department of social studies teaching at the faculties of education of state universities.

In the study, artificial intelligence general attitude scale developed by Kaya et al. (2022) was used. The scale consists of 20 items and 2 factors. The reliability coefficient of the scale was found to be .83 for positive and negative attitude dimensions. SPSS 25 program was used to analyze the data. Descriptive statistics (arithmetic mean, standard deviation), t test, one-way analysis of variance (ANOVA) were used to analyze the data according to the characteristics of the research problems. According to the results of the research, it was concluded that pre-service social studies teachers have positive attitudes towards artificial intelligence.

Keywords: Artificial intelligence, Social studies education, Artificial intelligence technologies, Pre-service teachers

Eğitimde Yapay Zekâ: Öğretmenlerin Bakış Açısı ve Uygulama Deneyimleri

Durdane Öztürk ¹ & Hilal Mert ^{2,*}

¹ Sosyal Bilgiler Eğitimi Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

h.mert@ahievran.edu.tr

Özet

Günümüzde teknoloji, eğitim alanında giderek daha fazla yer almakta ve öğretim süreçlerini dönüştürme potansiyeli taşımaktadır. Bu dönüşümde öne çıkan en güncel teknolojilerden biri ise yapay zekâdır. Yapay zekâ teknolojileri, eğitim ortamlarında giderek daha fazla önem kazanmakta; öğretim sürecini bireyselleştirme, öğrenme verimliliğini artırma ve öğretmenlere çeşitli kolaylıklar sağlama gibi olanaklar sunmaktadır. Bununla birlikte, bu teknolojilerin etkili bir şekilde kullanılabilmesi için öğretmenlerin bu araçlara yönelik bilgi, tutum ve yeterlilik düzeylerinin de göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Öğretmenlerin teknoloji entegrasyonuna yönelik hazırbulunuşlukları, uygulamaları benimseme düzeyleri ve teknolojik pedagojik alan bilgileri, yapay zekâ tabanlı sistemlerin sınıf içi başarısını doğrudan etkilemektedir. Ancak bu teknolojilerin eğitim alanındaki yeri ve etkisi, büyük ölçüde öğretmenlerin bu teknolojiyi nasıl algıladığı, ne düzeyde kullandığı ve bu kullanımların branşlara göre nasıl farklılaştığı ile şekillenmektedir. Bu bağlamda, bu araştırma öğretmenlerin yapay zekâ hakkındaki görüşlerini, uygulama süreçlerini ve deneyimlerini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada nitel araştırma yaklaşımlarından biri olan durum çalışması kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu sosyal bilgiler, fen bilimleri, Türkçe ve İngilizce branşlarından gönüllü 16 öğretmen oluşturmaktadır. Çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitliliğe göre belirlenmiştir. Çalışmanın verileri uzman görüşleri doğrultusunda araştırmacılar tarafından hazırlanan görüşme protokolü aracılığı ile çalışma grubundaki kişilerle görüşmeler yapılarak toplanmıştır. Görüşme sonucunda elde edilen veriler içerik analizi ile analiz edilecek ve sonrasında bulgular sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, Eğitimde yapay zekâ, Öğretmen

AI in Education: Teachers' Perspectives and Implementation Experiences

Durdane Öztürk ¹ & Hilal Mert ^{2,*}

Abstract

In today's world, technology is increasingly taking a central role in education and holds the potential to transform teaching processes. One of the most prominent technologies in this transformation is artificial intelligence (AI). AI technologies are gaining more importance in educational settings, offering opportunities such as personalizing the teaching process, enhancing learning efficiency, and providing various conveniences for teachers. However, in order for these technologies to be used effectively, the knowledge, attitudes, and competency levels of teachers regarding these tools must also be considered. Teachers' readiness for technology integration, their adoption levels of new applications, and their technological pedagogical content knowledge directly affect the success of AI-based systems in the classroom. Nevertheless, the place and impact of these technologies in education are largely shaped by how teachers perceive them, to what extent they use them, and how these uses vary across different subject areas. In this context, the aim of this research is to examine teachers' views, implementation processes, and experiences related to artificial intelligence. A case study, one of the qualitative research approaches, has been employed in this study. The research group consists of 16 volunteer teachers from the fields of social studies, science, Turkish, and English. The participants were selected using maximum variation purposive sampling methods. The data for the study were collected through interviews conducted with participants using an interview protocol prepared by the researchers, based on expert opinions. The data obtained from the interviews will be analyzed through content analysis, and the findings will be presented thereafter.

Keywords: Artificial Intelligence, AI in Education, Teacher Perspectives

Sosyal Bilgiler Öğretiminde Etkileşimli Tahtaların Etkinliğinin Öğrenciler Tarafından Değerlendirilmesi

Mehmet Ali Çakmak ¹ & Selçuk Çetin ^{1,*}

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Gazi Üniversitesi
selcuk312312@gmail.com

Özet

Eğitim, bireylerin bilgi, beceri, tutum ve değerler kazanarak topluma uyum sağlamalarını ve yaşamlarını sürdürebilmelerini amaçlayan bir süreçtir. Bu sürecin daha etkili ve verimli hale getirilmesi adına teknoloji kullanımı günümüzde önemli bir konuma gelmiştir. Eğitimde teknolojinin kullanımı, özellikle son yıllarda bilişim teknolojilerinin hızla gelişmesiyle birlikte büyük bir dönüşüm süreci yaşamıştır.

Günümüze kadar yaşamış tüm toplumlarda bilgi, beceri, kültürel norm ve ananeler; gelecek kuşaklara aktarılmaktadır. Bu bağlamda Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nde okullarda verilen dersler, bireyleri hayata hazırlarken, vatandaşlık bilinci aşılar, ilköğretim düzeyindeki eğitim kurumlarında, sosyal bilgiler dersi verilmektedir. Son dönemdeki teknolojik gelişmeler, eğitim üzerinde çok fazla etkili hale gelmiştir.

Bilişim teknolojileri, öğrenme ve öğretme süreçlerine hız, verimlilik, erişilebilirlik ve esneklik kazandırmakta; öğretim ortamlarının kalitesini artırmaktadır. Bu bağlamda eğitimde dijitalleşme, sadece araçsal bir değişim değil; aynı zamanda pedagojik bir dönüşüm anlamına gelmektedir. Öğrenci merkezli yaklaşımların güçlenmesi, bireyselleştirilmiş öğrenme ortamlarının yaygınlaşması ve teknolojik araçların öğrenmeyi desteklemesi bu dönüşümün önemli göstergelerindendir.

Günümüz bilişim çağı, hızlı nüfus artışı ve bilimin hızlı gelişmesi, birtakım sorunları da beraberinde getirmiştir. Sorunların çözümü için, teknolojik gelişmeler daha fazla eğitime dahil edilmiştir. Öğrenme etkinliği değerlendirildiğinde %83'ü görmeyle, %11'i ise işitme ile gerçekleşirken bu metotla edinilen bilgilerin kalıcılığı %50 düzeyindedir. Öğrenme sürecinde dijital materyaller görme işitme gibi duylara aynı anda hitap ederek öğrenme oranına doğrudan etki etmektedir. Bilgi teknolojilerinin faydalarının yanında bazı durumlarda öğrencilerde sosyal ve psikolojik gelişim sorunları ortaya çıkarabilmektedir. Aynı zamanda teknolojik kullanım becerisi gerektirmesi de olumsuz tarafı olarak görülmektedir.

Teknolojiyi kullanmanın ortaya çıkardığı sorunlara karşın, teknolojik cihazlar hem okullarımızda hem de hayatımızın her alanında vazgeçilmez hale gelmektedir. Çünkü teknoloji ile birlikte daha önce gerçekleştirilemeyen yeni öğrenme ve öğretme metotları sunmaktadır. Ayrıca teknolojik cihaz kullanımı, öğrenci ve öğretmenlerde daha aktif ve etkileşimli öğrenme ortamı oluşturmaktadır. Öğretmenler teknolojik cihaz kullanımı sırasında, öğrencilere daha fazla bilgiyi daha etkili bir şekilde aktarmaktadır. Öğrenciler de kendi istek ve becerilerini keşfederek öğrenme becerilerini geliştirmektedir. Teknolojik gelişmelere bağlı olarak teknolojinin okullarda aktif kullanılması; öğrenmeyi destekleyen ve daha etkileşimli hale getiren bir araç olmaktadır.

Türkiye'de bu dönüşüm süreci, özellikle FATİH Projesi ile ivme kazanmıştır. Okullara etkileşimli tahtalar yerleştirilmiş, öğrencilere tabletler verilmiş ve Eğitim Bilişim Ağı (EBA) geliştirilmiştir. Ayrıca EBA platformu

sayesinde öğretmenler ve öğrenciler dijital içeriklere kolayca ulaşabilmekte, ders materyalleri çeşitlenmekte ve öğretim süreci desteklenmektedir.

Etkileşimli tahtalar, özellikle sosyal bilgiler dersinde görsel-işitsel öğelerin yoğun kullanımıyla öğretimi destekleyen güçlü araçlardır. Haritalar, grafikler, tarihsel görseller ve animasyonlarla öğrencilerin soyut kavramları daha kolay anlaması sağlanmakta; öğrenme süreci daha kalıcı hale gelmektedir.

Yapılan araştırmalar, etkileşimli tahtaların kullanıldığı sınıflarda öğrencilerin akademik başarılarının anlamlı şekilde arttığını ortaya koymaktadır. Ayrıca farklı öğrenme stillerine uygun içerikler sunulması, öğrencilerin derse katılımını ve motivasyonunu artırmakta; öğretimin kalitesini yükseltmektedir.

Ancak bu teknolojik araçların kullanımı bazı sınırlılıkları da beraberinde getirmektedir. Öğretmenlerin teknolojiye olan yatkınlıklarının yetersiz olması, altyapı eksiklikleri, teknik destek sorunları ve dijital içerik üretiminin sınırlı oluşu bu süreci olumsuz etkileyebilmektedir. Ayrıca öğrencilerde dijital bağımlılık gelişme riski de literatürde dikkat çekilen bir başka noktadır.

Bu çalışma, ilköğretim seviyesinde sosyal bilgiler dersi kapsamında, akıllı tahta olarak nitelendirilen, etkileşimli tahtaların, öğrencilerin dersi öğrenme ve derse katılım düzeyleri üzerindeki etkinliğini analiz edilmesi planlanmaktadır. Bireylerin yaşam sürelerince kullanacakları bilgilerin aktarıldığı, ilköğretim dersi olan “sosyal bilgiler dersinde” etkileşimli tahtaların önemi değerlendirilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Etkileşimli Tahta, Sosyal Bilgiler Eğitimi, Öğrenci Tutumları

Evaluation of the Effectiveness Of Interactive Boards in Social Studies Teaching by Students

Mehmet Ali akmak ¹ & Selçuk etin ^{1,*}

Abstract

Education is a process that aims to enable individuals to adapt to society and sustain their lives by gaining knowledge, skills, attitudes and values. In order to make this process more effective and efficient, the use of technology has become important today. The use of technology in education has experienced a major transformation process, especially with the rapid development of information technologies in recent years.

In all societies that have existed until today, knowledge, skills, cultural norms and traditions are transferred to future generations. In this context, the courses given in schools in the Republic of Turkey prepare individuals for life and instill citizenship awareness, while social studies courses are given in primary education institutions. Recent technological developments have become very effective on education.

Information technologies provide speed, efficiency, accessibility and flexibility to learning and teaching processes; and increase the quality of teaching environments. In this context, digitalization in education means not only an instrumental change; it also means a pedagogical transformation. The strengthening of student-centered approaches, the spread of individualized learning environments and the support of technological tools for learning are important indicators of this transformation.

Today's information age, rapid population growth and rapid development of science have brought with them some problems. In order to solve the problems, technological developments have been included in more education. When learning activity is evaluated, 83% is realized through vision and 11% through hearing, while the permanence of the information acquired with this method is at the level of 50%. In the learning process, digital materials directly affect the learning rate by appealing to senses such as vision and hearing at the same time. In addition to the benefits of information technologies, in some cases, it can cause social and psychological development problems in students.

Despite the problems caused by using technology, technological devices are becoming indispensable both in our schools and in every area of our lives. Because technology offers new learning and teaching methods that could not be realized before. In addition, the use of technological devices creates a more active and interactive learning environment for students and teachers. Active use of technology in schools due to technological developments; It is a tool that supports learning and makes it more interactive.

This transformation process in Turkey has gained momentum, especially with the FATİH Project. Interactive boards have been placed in schools, tablets have been given to students, and the Education Information Network (EBA) has been developed. In addition, thanks to the EBA platform, teachers and students can easily access digital content, course materials are diversified, and the teaching process is supported.

Interactive boards are powerful tools that support teaching, especially in social studies classes, with the intensive use of visual-visual elements. With maps, graphics, historical visuals, and animations, students are made to understand abstract concepts more easily; the learning process becomes more permanent.

However, the use of these technological tools also brings with it some limitations. Teachers' inadequate aptitude for technology, lack of infrastructure, technical support problems, and limited digital content production can negatively affect this process. In addition, the risk of developing digital addiction in students is another point that is noted in the literature.

This study is planned to analyze the effectiveness of interactive boards, which are called smart boards, on students' learning and participation levels in the course within the scope of social studies course at the primary school level. The importance of interactive boards in the "social studies course", which is a primary school course where information that individuals will use throughout their lives is transferred, will be tried to be evaluated.

Keywords: Interactive Board, Social Studies Education, Student Attitudes

Sosyal Bilgiler Dersinde Tarih Konularının Öğretiminde Kullanılabilecek Yapay Zekâ Araçları ve Potansiyel Faydaları

Süleyman Temur ^{1,*} & Salih Uslu ²

¹ Sosyal Bilgiler Eğitimi Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

² Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi/Sosyal Bilgiler Eğitimi Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
temursuleyman19@gmail.com

Özet

Bu çalışma, sosyal bilgiler dersinde tarih konularının öğretiminde kullanılabilecek çeşitli yapay zekâ (YZ) araçlarını tanıtmayı ve bu araçların potansiyel faydalarını incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışma, eğitimciler ve öğrenciler için YZ destekli öğrenme ortamlarının tarih eğitimindeki rolünü ve katkılarını vurgulamayı hedeflemektedir. Nitel araştırma yöntemlerinden literatür taraması ve betimsel analiz yaklaşımının benimsendiği çalışmada, eğitim alanında geliştirilmiş ve tarih öğretiminde potansiyel kullanım alanları sunan dokuz farklı YZ aracı (Socrat.ai, Character.ai, ChatGPT, Cognii, EduExpert, HeyGen, Humy.ai, Suno, HistoryView) detaylı bir şekilde incelenmiştir. Her bir aracın temel özellikleri, tarih öğretimindeki olası kullanım şekilleri ve potansiyel faydaları, ilgili web siteleri ve mevcut literatürden elde edilen bilgiler doğrultusunda betimsel olarak analiz edilmiştir.

İncelenen YZ araçlarının, tarih konularının öğretiminde öğrenme deneyimini zenginleştirebilecek çeşitli potansiyel faydalar sunduğu görülmektedir. “Socrat.ai”, kişiselleştirilmiş öğrenme deneyimleri, derinlemesine anlamayı destekleyen Sokratik diyaloglar, tartışma ortamları oluşturma, etkileşimli öğrenme materyalleri sunma, birincil kaynak analizine rehberlik etme ve yanlış anlamaları tespit etme gibi özellikleriyle öne çıkarken “Character.ai”, tarihi figürlerle etkileşim kurma, dönemsel atmosfer simülasyonu, tarihi olayların farklı perspektiflerden incelenmesi, eleştirel düşünme ve empati geliştirme, senaryo tabanlı öğrenme ve yaratıcı yazma gibi alanlarda potansiyel sunmaktadır. “ChatGPT”, bilgi erişimi ve özetleme, kavramsal anlama ve açıklama, eleştirel düşünme becerilerinin geliştirilmesi, empati ve perspektif alma, yaratıcı yazma ve hikâye anlatımı ile soru oluşturma ve değerlendirme süreçlerinde kullanılabilecek bir araç olarak değerlendirilmektedir. “Cognii”, kişiselleştirilmiş öğrenme deneyimleri, açık uçlu sorularla derinlemesine anlama ve eleştirel düşünmeyi teşvik etme, hızlı ve kişiselleştirilmiş geri bildirim sağlama, öğrenci performans analizi ve öğretim stratejilerinin iyileştirilmesi gibi avantajlar sunmaktadır. “EduExpert”, dijital öğretim materyalleri ve kaynak sağlama, ders planlama ve organizasyon araçları, öğrenci değerlendirme ve takip sistemi, işbirlikçi öğrenme ortamları ve mesleki gelişim imkanları sunarak tarih öğretmenlerine destek olabilecek bir platformdur. “HeyGen”, tarihi figürlerin canlandırılması, bilgi sunumunun görselleştirilmesi, öğrenci projelerinde yaratıcılığı teşvik etme, dil öğrenimi ile tarih entegrasyonu ve erişilebilirlik gibi alanlarda yenilikçi yaklaşımlar sunmaktadır. “Hummy.ai”, tarihi figürlerin kişiliklerine dayalı sohbet botları aracılığıyla etkileşimli ve kişiselleştirilmiş öğrenme imkânı sunmaktadır. “Suno”, tarihi temalı müzik oluşturma ve tarihi içeriklere müzikal fon sağlama yoluyla öğrenmeyi daha duygusal ve yaratıcı hale getirebilmektedir. “HistoryView” ise yüksek çözünürlüklü sanal turlar ve YZ destekli rehber “Histora” aracılığıyla mekânsal öğrenmeyi desteklemekte ve etkileşimli bir öğrenme deneyimi sunmaktadır.

Çalışma sonucunda, incelenen YZ araçlarının sosyal bilgiler dersinde tarih konularının öğretiminde öğrenci katılımını artırma, öğrenmeyi kişiselleştirme, eleştirel düşünme becerilerini geliştirme, soyut kavramları somutlaştırma, farklı perspektifleri anlama ve öğretmenlere değerlendirme süreçlerinde destek olma gibi önemli potansiyellere sahip olduğu görülmüştür. Bu araçlar, farklı öğrenme stillerine hitap ederek ve etkileşimli öğrenme deneyimleri sunarak tarih eğitiminin kalitesini artırabilir. Ancak, özellikle Character.ai ve ChatGPT gibi araçların sunduğu bilgilerin doğruluğunun ve bağlamsal uygunluğunun öğretmenler tarafından kontrol edilmesi ve öğrencilerin eleştirel bir bakış açısı geliştirmelerinin teşvik edilmesi önem taşımaktadır.

Sosyal Bilgiler ve Tarih öğretmenlerinin, bu çalışmada tanıtılan YZ araçlarını pedagojik yaklaşımlarıyla bütünleştirerek derslerinde aktif bir şekilde kullanmaları önerilmektedir. Öğrencilere, YZ araçlarıyla etkileşim kurarken eleştirel düşünme becerilerini kullanmaları ve sunulan bilgileri farklı kaynaklardan teyit etmeleri konusunda rehberlik edilmelidir. Ayrıca, eğitim kurumlarının YZ araçlarının etkin ve verimli bir şekilde kullanılması için gerekli altyapı ve eğitimleri sağlaması önemlidir. Gelecek çalışmalarda, bu YZ araçlarının tarih öğretimindeki etkinliğini ve öğrenci başarısına olan etkisini nicel ve nitel yöntemlerle daha derinlemesine araştırmak faydalı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ, Eğitim, Sosyal Bilgiler Dersi, Tarih Konuları, Potansiyel Faydalar.

Artificial Intelligence Tools That Can Be Used in Teaching History Topics in Social Studies Course and Their Potential Benefits

Süleyman Temur ^{1,*} & Salih Uslu ²

Abstract

This study aims to introduce various artificial intelligence (AI) tools that can be used in teaching history topics in the social studies course and examine their potential benefits. The study aims to highlight the role and contributions of AI-supported learning environments in history education for educators and students. In this study, in which literature review and descriptive analysis approach was adopted as qualitative research methods, nine different AI tools (Socrat.ai, Character.ai, ChatGPT, Cognii, EduExpert, HeyGen, Humy.ai, Suno, HistoryView) developed in the field of education and offering potential areas of use in history teaching were examined in detail. The main features of each tool, their possible uses and potential benefits in history teaching were analyzed descriptively in line with the information obtained from the relevant websites and existing literature.

The analyzed AI tools seem to offer various potential benefits that can enrich the learning experience in teaching history topics. While “Socrat.ai” stands out with its features such as personalized learning experiences, Socratic dialogues supporting in-depth understanding, creating discussion environments, providing interactive learning materials, guiding primary source analysis and detecting misconceptions, “Character.ai” offers potential in areas such as interacting with historical figures, simulating the periodic atmosphere, examining historical events from different perspectives, developing critical thinking and empathy, scenario-based learning and creative writing. “ChatGPT” is considered as a tool that can be used in information retrieval and summarization, conceptual understanding and explanation, development of critical thinking skills, empathy and perspective taking, creative writing and storytelling, and question generation and evaluation processes. “Cognii” offers advantages such as personalized learning experiences, encouraging in-depth understanding and critical thinking with open-ended questions, providing fast and personalized feedback, analyzing student performance and improving teaching strategies. “EduExpert” is a platform that can support history teachers by providing digital teaching materials and resources, lesson planning and organization tools, student assessment and tracking system, collaborative learning environments and professional development opportunities. “HeyGen” offers innovative approaches in the areas of animating historical figures, visualizing information presentation, encouraging creativity in student projects, integrating history with language learning, and accessibility. “Hummy.ai” offers interactive and personalized learning through chatbots based on the personalities of historical figures. “Suno” can make learning more emotional and creative by creating historically themed music and providing musical backdrops to historical content. “HistoryView” supports spatial learning and offers an interactive learning experience through high-resolution virtual tours and AI-powered guide “Hitora”.

As a result of the study, it was seen that the examined AI tools have important potentials such as increasing student participation in teaching history topics in social studies course, personalizing learning, developing critical thinking skills, concretizing abstract concepts, understanding different perspectives and supporting teachers in evaluation processes. These tools can improve the quality of history education by appealing to different learning styles and providing interactive learning experiences. However, it is important that teachers check the accuracy and

contextual relevance of the information provided by tools such as Character.ai and ChatGPT and encourage students to develop a critical perspective.

Social Studies and History teachers are recommended to actively use the AI tools introduced in this study in their lessons by integrating them with their pedagogical approaches. Students should be guided to use critical thinking skills when interacting with AI tools and to confirm the information presented from different sources. Furthermore, it is important that educational institutions provide the necessary infrastructure and training for the effective and efficient use of AI tools. In future studies, it would be useful to further investigate the effectiveness of these AI tools in history teaching and their impact on student achievement through quantitative and qualitative methods.

Keywords: Artificial Intelligence, Education, Social Studies Lesson, History Topics, Potential Benefits.

Yapay Zekanın Sosyal Bilgiler Eğitiminde Kullanımı: Örnek Bir Uygulama

Ahmet Çopur¹ & Zeynep Gilgen^{1,*}

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Balıkesir Üniversitesi
gilgenzeynep@gmail.com

Özet

Günümüzde hızla gelişen teknoloji, yaşamın her alanında olduğu gibi eğitim-öğretim süreçlerinde de etkin bir şekilde kullanılmaktadır. Web 2.0 araçlarının ardından Web 3.0 teknolojileri ve yapay zekâ uygulamaları, eğitimde öğrenmeyi kolaylaştıran ve süreci daha etkileşimli hâle getiren araçlar olarak öne çıkmaktadır. Bu araçlar sayesinde soyut kavramlar somutlaştırılabilir, öğrenci-öğretmen etkileşimi artırılabilir, yaratıcı düşünme ve sosyalleşme gibi beceriler desteklenebilir ve öğretim süreçlerinin verimliliği artırılabilir.

Yapay zekâ destekli araçlardan biri olan üretken yapay zeka; metin oluşturma, çeviri yapma, hata ayıklama, özetleme, sınıflandırma, yazılım geliştirme gibi birçok alanda işlevsel olarak kullanılabilir. Eğitim bağlamında ise öğretmenlerin materyal ve etkinlik tasarımı süreçlerinde destek sağlayabilmekte, öğrencilerin yazılı anlatım becerilerini geliştirmelerine katkı sunabilmektedir. Bu yönüyle üretken yapay zeka, sosyal bilgiler dersinde hedeflenen bilgi, beceri ve değerlerin kazandırılmasında öğretmenlere destek sunabilecek bir araç olarak değerlendirilmektedir.

Araştırmanın amacı, yapay zekâ tabanlı bir uygulama olan üretken yapay zekanın sosyal bilgiler eğitimi kapsamında etkinlik tasarımı sürecine olan katkılarını ortaya koymak ve bu katkılarının öğretim sürecine etkilerini gözlemlemektir. Bu bağlamda çalışmada, 7. sınıf sosyal bilgiler dersinin “Ortak Mirasımız” öğrenme alanı kapsamında yer alan SB.7.3.1. Osmanlı Devleti’nin cihan devleti hâline gelmesini sağlayan politikaları sorgular kazanımı temel alınarak üretken yapay zekanın kullanımıyla dört farklı senaryoya dayalı farklılaştırılmış etkinlik tasarımları gerçekleştirilmiştir. Birinci Senaryoda üretken yapay zekadan yalnızca kazanıma uygun bir etkinlik oluşturma, ikinci senaryoda etkinliğin, ilgili öğrenme çıktısının alt boyutlarını da içerecek şekilde geliştirilmesi, üçüncü senaryoda önceki unsurlara ek olarak beceri, değer ve eğilim boyutlarına da yer verilmesi ve son senaryoda ise tüm bu unsurlar doğrultusunda farklılaştırılmış bir etkinlik tasarımı yapılması yönünde komutlar verilmiştir. Elde edilen bulgular, üretken yapay zekanın sosyal bilgiler dersinde farklılaştırılmış etkinlik tasarımı sürecine yenilikçi ve işlevsel katkılar sunduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, Üretken yapay zeka, sosyal bilgiler, farklılaştırılmış etkinlik tasarımı

The Use of Artificial Intelligence in Social Studies Education: An Example Application

Ahmet opur ¹ & Zeynep Gilgen ^{1,*}

Abstract

Today’s rapidly advancing technology is being effectively utilized in all areas of life, including educational processes. Following Web 2.0 tools, Web 3.0 technologies and artificial intelligence (AI) applications have emerged as tools that facilitate learning in education and make the process more interactive. Through these tools, abstract concepts can be concretized, student-teacher interaction can be increased, skills such as creative thinking and socialization can be supported, and the efficiency of teaching processes can be enhanced.

One of the AI-supported tools, generative artificial intelligence, can be functionally used in many areas such as text generation, translation, debugging, summarization, classification, and software development. In the educational context, it can support teachers in designing materials and activities, and contribute to the development of students' writing skills. In this respect, generative AI is considered a supportive tool for teachers in imparting the knowledge, skills, and values targeted in social studies courses.

The aim of the study is to reveal the contributions of generative AI, an AI-based application, to the activity design process within the scope of social studies education and to observe the effects of these contributions on the teaching process. In this context, the study designed differentiated activities based on four different scenarios using generative AI, grounded on the learning objective SB.7.3.1. “Inquires the policies that enabled the Ottoman Empire to become a world power,” within the “Our Common Heritage” learning area of the 7th grade social studies course. In the first scenario, generative AI was instructed to create an activity aligned with the learning objective. In the second scenario, the activity was to be developed to include the sub-dimensions of the related learning outcome. The third scenario added dimensions of skills, values, and tendencies to the previous elements. In the final scenario, a differentiated activity design was created incorporating all these elements. The findings demonstrate that generative AI provides innovative and functional contributions to the process of designing differentiated activities in social studies education.

Keywords: Artificial intelligence, Generative AI, social studies, differentiated activity design

Sosyal Bilgiler Dersinde Artırılmış Gerçeklik Teknolojisinin Kullanımı: Sistematik Bir İnceleme

Birgöl Küçük Turgut ^{1,*} & Diyar Kaya ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Atatürk Üniversitesi
birgulkucuk@atauni.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı; sosyal bilgiler eğitiminde artırılmış gerçeklik teknolojisinin kullanımına yönelik yapılan makale çalışmalarının eğilimleri hakkında bilgi sahibi olmaktır. Bu araştırma sistematik derleme yöntemi ile yürütülmüştür. Makale seçim sürecinde prizma yöntemi kullanılmıştır. Online ortamlardaki arama motorları ve veri tabanları taranarak, 24 makalenin incelenmesine karar verilmiştir. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından literatür analiz formu geliştirilmiştir ve bu form uzman görüşüne sunulularak son hali verilmiştir. Literatür analiz formu geliştirilirken belirlenen ölçütler; çalışmaların “yayın yılı, araştırma yöntemi, örneklem düzeyi, veri toplama araçları, veri analiz yöntemleri, incelenen değişkenler ve kullanılan artırılmış gerçeklik uygulamaları”dır. Ele alınan çalışmalar ölçütler doğrultusunda incelendiğinde bu alandaki çalışmaların ilk olarak 2018 yılında başladığı, en fazla çalışmanın beşer çalışma ile 2020, 2021 ve 2024 yıllarında yapıldığı görülmektedir. Çalışmalarda yöntem olarak en fazla “nitel ve karma”; en az ise “nicel” yöntemin kullanıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca dört çalışmanın da literatür taraması şeklinde olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Örneklem düzeyi olarak en fazla “ortaokul düzeyi”nde çalışıldığı en az ise “öğretmen adayları” ile çalışıldığı görülmüştür. Çalışmalarda veri toplama aracı olarak en fazla “görüşme”nin en az ise, “günlük ve anket”in kullanıldığı tespit edilmiştir. En fazla kullanılan analiz yönteminin “içerik analizi”; en az kullanılan analiz yönteminin ise “interaktif analiz ve ANOVA” olduğu görülmüştür. En çok incelenen değişkenin “motivasyon” olduğu görülmektedir. Bununla birlikte yine, “derse karşı ilgi-tutum, öğrenmenin kalıcılığı, akademik başarı, yaratıcı ve eleştirel düşünme, öğrencilerin artırılmış gerçeklik kullanım deneyimi ve etkileşimi” gibi daha birçok değişkenin de kullanıldığı söylenebilir. Yapılan çalışmalarda en çok kullanılan artırılmış gerçeklik uygulamasının “Unity” olduğu görülmektedir. Herhangi bir yıl sınırlandırması yapılmamasına ve birçok veri tabanı taranmasına rağmen sosyal bilgiler ve artırılmış gerçekliğin birlikte ele alındığı çalışmaların çok az sayıda olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, artırılmış gerçeklik, sistematik inceleme

The Use of Augmented Reality Technology in Social Studies Course: A Systematic Review

Birgöl Küçük Turgut ^{1,*} & Diyar Kaya ¹

Abstract

The aim of this research is to have information about the trends of article studies on the use of augmented reality technology in social studies education. This research was conducted with systematic review method. Prism method was used in the article selection process. Search engines and databases in online environments were scanned and 24 articles were decided to be analysed. As a data collection tool, a literature analysis form was developed by the researchers and this form was finalised by submitting it to expert opinion. The criteria determined while developing the literature analysis form are ‘publication year, research method, sample level, data collection tools, data analysis methods, variables examined and augmented reality applications used’. When the studies analysed in line with the criteria, it is seen that the studies in this field were first started in 2018, and the most studies were conducted in 2020, 2021 and 2024 with five studies each. It was determined that “qualitative and mixed” methods were used the most and “quantitative” method was used the least in the studies. It has also been revealed that all four studies are in the form of a literature review. As the sample level, it was seen that the most studies were conducted at the ‘secondary school level’ and the least studies were conducted with ‘prospective teachers’. In the studies, it was determined that ‘interview’ was used most frequently and ‘diary and questionnaire’ were used least frequently as data collection tools. It was seen that the most used analysis method was ‘content analysis’ and the least used analysis method was ‘interactive analysis and ANOVA’. It is seen that the most analysed variable is ‘motivation’. However, it can be said that many other variables such as ‘interest-attitude towards the course, retention of learning, academic achievement, creative and critical thinking, students’ experience and interaction with augmented reality’ were also used. It is seen that the most used augmented reality application in the studies is ‘Unity’. Although no year limitation was made and many databases were scanned, it can be said that there are very few studies in which social studies and augmented reality are handled together.

Keywords: Social studies, augmented reality, systematic review

Dijital İktusların Eğitime Yansımaları: Öğretmen Görüşleri

Danyal Tekdal ¹ & Yunus Şimşek ^{2,*}

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği İnönü Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Eğitimi İnönü Üniversitesi

yunussimsek733@gmail.com

Özet

İktus veya inme kavramı, beyni besleyen kan damarlarının yırtılması, tıkanması veya pıhtı atması nedeniyle beyin dokusunun hasar görmesi olarak tanımlanmaktadır. “Dijital iktus” kavramının diğer bileşeni olan dijitalleşme veya sayısallaşma ise ulaşılabilir bilgilerin herhangi bir bilgisayar tarafından okunabilecek şekilde dijital ortama aktarılması sürecine verilen addır. Bu bağlamda “Dijital iktus” kavramı ise günümüz bilgi birikiminin herhangi bir bilgisayar tarafından okunabilecek şekilde dijital ortamlara aktarılması olarak yorumlanabilir. Teknolojik gelişmelerle birlikte şahit olduğumuz dijital iktuslar gündelik hayatta hız ve internet kullanımının artışı, mobil cihazlar, teknolojik kıyafetler, yapay zekâ ve sanal gerçeklik olarak çıkmaktadır. 21. yüzyılda dijital iktusların birçok sistemi etkileme ve beraberinde değiştirme gücüne sahip olduğu söylenebilir. Böyle bir ortamda 21. yüzyılda dijital iktusların eğitime yansımaları kaçınılmaz olarak görülmektedir. Eğitim ortamlarının temel unsurlarından birisi olan öğrencilerin günlük yaşamları ve uygulamaları sosyal medya, akıllı telefon, tablet ve internet kullanımı tarafından kuşatılmış durumdadır. Çocukların dijital iktuslar ile etkileşimleri daha doğdukları andan itibaren başladığı için yetişkinlik dönemlerinde de teknolojiyle olan ilişkileri daha gönüllü olmak ile süreklilik arz etmektedir. Bu sebeple onların değişen ve gelişen dünyanın gereksinimlerine ayak uydurabilmelerini sağlamanın en önemli yollarından birisi de dijital dönüşümdür. Ülkeler de eğitimde dijital dönüşümü gerçekleştirme yolunda önemli adımlar atmaktadırlar. Dijital iktusların eğitime entegrasyonu da bu değişim ve dönüşümün bir parçası olarak görülebilir. Özellikle COVID19 pandemisi ile dijital eğitim ağlarında çeşitlenme olduğu görülmüştür. Yeni yazılımlar ve uygulamalar ile öğrenme daha keyifli ve kolay bir süreç haline gelmiştir. Örneğin Türkiye’de eğitimde kullanılan dijital ağlar, “MEB Bilişim Sistemi (MEBBİS)” ve “E-okul” ile başlamış olup bu ağların başta geleni belki en önemlisi “Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi”dir. Bunun yanı sıra öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde bilgiye hızlı ulaşmasını sağlayacak “Eğitim Bilişim Ağı (EBA)”, “Öğretmen Bilişim Ağı (ÖBA)” en yaygın kullanılan yazılımlardır. Ayrıca öğrencilerin proje tasarlaması ve uygulayabilmesi için Deneyap Teknoloji Atölyeleri ve dünyanın en büyük teknoloji festivali olan TEKNOFEST etkinlikleri ve tüm dünyayı etkisi altına alan “STEM” çalışmaları da Türk eğitim sisteminde yerini almıştır. Teknoloji entegrasyonunun başarısı ve öğrencilerin okulda teknolojiyi etkili bir şekilde kullanmaları, öğretmenlerin teknolojiyi kullanma konusundaki davranışlarına ve istekliliklerine bağlıdır. Bu sebeple öğretmenlerin; öğrenci ve veli ile hızlı iletişim ağı oluşturabilmeleri, meslektaş dayanışmasını arttırabilmeleri, öğrenmeyi öğrenciler açısından daha cazip hale getirebilmeleri, detaylandırarak geri bildirimde bulunabilmeleri ve öğrenme ortamını zenginleştirebilmeleri gibi birçok nedenlerle dijital platformları kullanmaları oldukça önemli görülmektedir. Dijital iktusların eğitime yansıma durumlarını öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda değerlendirmek; özellikle 2000 sonrası doğumluları tanımlayan Z kuşağının öğretimsel ihtiyaçlarına yanıt verecek şekilde karşılamak ve yaşamlarının bir parçası haline gelen dijital platformlardan eğitimsel amaçlar doğrultusunda faydalanmalarına yardımcı olma anlamında önemlidir. Dijital iktusların öğrenme ortamlarına yansıma durumlarını

öğretmen görüşleri doğrultusunda belirlemek, 21. yüzyıl öğretmen becerilerinin geliştirilmesi açısından da önemli görülmektedir. Bu kapsamda araştırmanın amacı, dijital iktusların eğitime yansımalarını öğretmen görüşleri çerçevesinde ortaya koymak olarak belirlenmiştir. Araştırmanın, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseninde yürütülmesi planlanmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunun, Malatya ilinde farklı eğitim ve öğretim bölgelerinde görev yapan 10 öğretmenden oluşması planlanmaktadır. Katılımcılar belirlenirken amaçlı örnekleme tekniği tercih edilmiştir. Araştırma verilerinin yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanması ve elde edilen verilerin içerik analizi yöntemi ile çözümlenmesi planlanmaktadır. Çalışma sonucunda elde edilen bulgular ışığında öğretmenlere, araştırmacılara ve politika yapıcılara önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Dijital İktuslar, Öğretmen, Eğitim

Reflections of Digital Ictuses on Education: Teachers' Views

Danyal Tekdal ¹ & Yunus Şimşek ^{2,*}

Abstract

The concepts of iktus or stroke are defined as damage to the brain tissue caused by the rupture, blockage, or formation of a clot in the blood vessels supplying the brain. The other component of the term “digital iktus” is digitalization, which refers to the process of transferring accessible information into a digital format that can be read by any computer. In this context, the concept of “digital iktus” can be seen as the transfer of contemporary knowledge into digital environments that can be read by any computer. With technological advancements, we witness digital iktuss manifesting in everyday life through increased speed and internet usage, mobile devices, technological clothing, artificial intelligence, and virtual reality. It can be said that digital iktuss possess the power to influence and change many systems in the 21st century. In such an environment, the reflections of digital iktuss on education are seen as inevitable. Both students and teachers, who are fundamental elements of educational environments, are surrounded by the usage of social media, smartphones, tablets, and the internet. Therefore, one of the most important ways to ensure they can keep up with the requirements of a changing and developing world is through digital transformation. The integration of digital iktuss into education can also be viewed as a part of this change and transformation. Especially with the COVID-19 pandemic, diversification in digital education networks has been observed. Learning has become a more enjoyable and easier process with new software and applications. For instance, the digital networks used in education in Turkey began with the “MEB Information System (MEBBİS)” and “E-school”, among which perhaps the most significant is the “Movement for Enhancing Opportunities and Improving Technology (FATİH) Project.” Additionally, platforms like the “Education Informatics Network (EBA)” and the “Teacher Informatics Network (ÖBA)” have become widely used software that facilitate quick access to information during remote education for students. Furthermore, “Deneyap Technology Workshops” for project design and implementation, the “TEKNOFEST” event, the largest technology festival in the world, and “STEM” studies, which impact the whole world, have also found their place in the Turkish education system. The success of technology integration and the effective use of technology by students in schools depend on the behaviors and willingness of teachers to use technology. For this reason, teachers' perspectives on using digital platforms, which can make learning more appealing for students, provide detailed feedback, and enrich the learning environment, are deemed quite significant. Evaluating the reflections of digital iktuss on education based on teachers' views is important, especially in terms of meeting the educational needs of Generation Z, who were born after 2000, and assisting them in benefiting from digital platforms that have become an integral part of their lives for educational purposes. Identifying how digital iktuss reflect in learning environments according to teachers' perspectives is also considered crucial for the development of 21st-century teaching skills. In this context, the research aims to reveal the reflections of digital iktuss on education based on teachers' views. It is planned to conduct the research using the case study design, one of the qualitative research methods. The study group is planned to consist of 10 teachers working in different educational regions in the province of Malatya. Data collection will be carried out through a semi-structured interview form, and the obtained data will be analyzed using content analysis. Based on the findings from the study, recommendations will be made to teachers, researchers, and policymakers.

Keywords: Social Studies, Digital Ictuse, Teacher, Education

Sosyal Bilgiler Derslerinde Yapay Zekâ Destekli Öğretim Materyalleri: Mevcut Uygulamalar ve Gelecek Perspektifi

Ebru Eskici

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği
eebrdic@gmail.com

Özet

Bu çalışma, sosyal bilgiler derslerinde yapay zekâ destekli öğretim materyallerinin kullanım biçimlerini, eğitim ortamlarına sunduğu katkıları ve bu uygulamaların gelecekteki potansiyelini incelemeyi amaçlamaktadır. Yapay zekâ teknolojileri günümüzde eğitim alanında hızla yaygınlaşmakta ve öğretim süreçlerini dönüştürmektedir. Özellikle sosyal bilgiler eğitimi; tarih, coğrafya, vatandaşlık bilinci gibi farklı disiplinleri içermesi nedeniyle teknoloji destekli öğretim materyallerinin kullanımı açısından zengin fırsatlar sunmaktadır.

Araştırmanın yöntemi olarak sistematik literatür taraması yaklaşımı benimsenmiştir. Bu kapsamda, uluslararası akademik veri tabanlarında "sosyal bilgiler eğitiminde yapay zeka" ve "artificial intelligence in social studies education" anahtar kelimeleriyle yapılan tarama sonucunda konuya doğrudan katkı sağlayan güncel akademik çalışmalar belirlenmiştir. Elde edilen veriler, mevcut uygulamalar, avantajlar, sınırlılıklar ve geleceğe yönelik öneriler başlıkları altında içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir.

Araştırma bulguları, yapay zekânın eğitimde en yoğun biçimde kişiselleştirilmiş öğrenme, adaptif öğretim sistemleri, veri temelli öğrenci takibi, sanal ve artırılmış gerçeklik destekli simülasyonlar gibi alanlarda kullanıldığını göstermektedir. Yapay zekâ destekli öğretim materyalleri, öğrencilerin bireysel öğrenme hızına ve düzeyine göre içerik sunabilen, performans izleme ve anlık geri bildirim sağlama kapasitesine sahip sistemler içermektedir. Sosyal bilgiler derslerinde ise bu materyaller tarihî olayların canlandırıldığı simülasyonlar, sanal müze turları, artırılmış gerçeklik haritaları, sosyal problem çözme senaryoları ve karakter eğitimi odaklı mobil uygulamalar şeklinde uygulanmaktadır.

Çalışma sonucunda yapay zekâ destekli uygulamaların öğrencilerin derse ilgisini artırdığı, öğrenme motivasyonunu yükselttiği ve öğrenme sürecine aktif katılım sağladığı belirlenmiştir. Özellikle tarihî ve coğrafi içeriklerin görselleştirilerek etkileşimli biçimde sunulması, öğrencilerin konuları daha iyi kavramalarına ve olayları sebep-sonuç ilişkisiyle değerlendirmelerine katkı sağlamaktadır. Bununla birlikte, yapay zekâ uygulamalarının karakter eğitimi ve değer aktarımı süreçlerinde destekleyici bir araç olarak kullanılabileceği, ancak öğretmen rehberliğinin bu süreçte mutlaka korunması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuç olarak, yapay zekâ destekli öğretim materyalleri sosyal bilgiler eğitiminde önemli katkılar sağlamaktadır. Bu materyallerin pedagojik ilkelere uygun biçimde geliştirilmesi, veri güvenliği ve etik ilkelere duyarlı biçimde uygulanması, öğrenci gelişimini destekleyen ve öğretmeni merkeze alan bir eğitim yaklaşımıyla bütünleşmesi önerilmektedir. Ayrıca, gelecekte sosyal bilgiler derslerinde yapay zekâ destekli dijital vatandaşlık eğitimi, sosyal sorun çözme senaryoları ve kültürel miras odaklı etkileşimli uygulamaların yaygınlaşması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ, Sosyal Bilgiler Eğitimi, Kişiselleştirilmiş Öğrenme, Artırılmış Gerçeklik, Eğitim Teknolojisi

Artificial Intelligence-Supported Instructional Materials in Social Studies Courses: Current Practices and Future Perspectives

Ebru Eskici

Abstract

This study aims to examine the usage patterns, contributions to educational settings, and future potential of artificial intelligence (AI)-supported instructional materials in social studies courses. AI technologies are rapidly expanding within the field of education and transforming teaching processes. Social studies education, with its interdisciplinary structure involving history, geography, and civic awareness, offers rich opportunities for the integration of technology-supported instructional tools.

The research method is based on a systematic literature review approach. In this context, up-to-date academic studies directly contributing to the subject were identified through searches in international academic databases using the keywords "sosyal bilgiler egitiminde yapay zeka" and "artificial intelligence in social studies education" and were analyzed through content analysis. The collected data were categorized under the headings of current applications, advantages, limitations, and future recommendations.

The findings indicate that AI is predominantly used in areas such as personalized learning, adaptive teaching systems, data-driven student monitoring, and virtual and augmented reality-supported simulations. AI-supported instructional materials include systems capable of presenting content based on students' individual learning pace and level, monitoring performance, and providing instant feedback. In social studies courses, these materials are applied in the form of historical simulations, virtual museum tours, augmented reality maps, social problem-solving scenarios, and character education-focused mobile applications.

The results reveal that AI-supported applications increase students' interest in lessons, boost learning motivation, and encourage active participation in the learning process. Particularly, presenting historical and geographical content visually and interactively contributes to students' understanding of topics and their ability to evaluate events within cause-effect relationships. Furthermore, it was concluded that AI applications can serve as a supportive tool in character education and value transfer processes, but the guiding role of teachers must be preserved throughout these processes.

In conclusion, artificial intelligence-supported instructional materials provide significant contributions to social studies education. It is recommended that these materials be developed in accordance with pedagogical principles, implemented with sensitivity to data security and ethical standards, and integrated within an educational approach that prioritizes student development while maintaining the central role of the teacher. Furthermore, it is anticipated that in the future, AI-supported applications such as digital citizenship education, social problem-solving scenarios, and interactive tools focused on cultural heritage will become increasingly widespread in social studies courses.

Keywords: Artificial Intelligence, Social Studies Education, Personalized Learning, Augmented Reality, Educational Technology

Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Tercih Ettikleri Web Araçlarının İncelenmesi

Yakup Işiker

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Mardin Artuklu Üniversitesi
yakupyasir@artuklu.edu.tr

Özet

Günümüzde yapay zekânın web araçlarına entegre olması ile birlikte eğitim öğretim faaliyetlerinde öğretmenlerin tercih ettikleri web araçlarında da değişim meydana geldiği görülmektedir. Bu durum özellikle erken kademelerde ve sosyal bilgiler dersi gibi zengin eğitsel içerik üretilebilen derslerde öğretmenlerin tercih ettikleri web araçlarının belirlenmesini önemli kılmaktadır. Bu doğrultuda bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde tercih ettikleri web araçlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç çerçevesinde araştırmada durum çalışması deseni tercih edilerek araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme soruları aracılığı ile 44 sınıf öğretmeninden nitel veriler elde edilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuş ve sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde en çok tercih ettikleri web araçlarına ilişkin kod ve kategoriler belirlenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgularına göre; sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde en çok eğitim içerik platformlarını tercih ettikleri, bunu görsel ve sunum araçları ile yapay zekâ destekli web araçlarının izlediği sonucuna ulaşılmıştır. Diğer kategorilere kıyasla daha yoğun bir şekilde tercih edilen eğitim içerik platformları içerisinde en çok Derslik, Morpa Kampüs ve Okulistik gibi eğitim içerik platformlarının ön plana çıktığı görülmüştür. Bu durum sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde hazır içeriklerin bulunduğu web araçlarına daha fazla yöneldiğini ortaya koymaktadır. EBA ve Eğitimhane gibi yerli eğitim platformlarının düşük sayıda tercih edilmesi ise bu araçların yeterli düzeyde benimsenmediğini işaret etmektedir. Bununla birlikte sınıf öğretmenlerinin eğitim sürecinde en çok tercih ettikleri bir diğer web aracı kategorisinde bulunan görsel ve sunum araçları içerisinde ise Canva ve Wordwall gibi web araçlarının öncelikli olarak tercih edildiği, Google ve Youtube gibi web araçlarının ise eğitsel içerikleri desteklemek için kullanıldığı ifade edilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde ise yapay zeka aracı olarak yalnızca ChatGPT'nin kullanıldığı bulgusuna erişilmiştir. Bu durum, yapay zekanın sınıf öğretmenleri tarafından henüz düşük bir yaygınlıkla ve sınırlı bir alanda kullanıldığını, web araçlarına entegre edilmiş farklı yapay zeka araçlarının henüz tercih edilmediğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sınıf öğretmenleri, sosyal bilgiler, web araçları, öğretmen tercihleri

Investigation of Web Tools Preferred by Classroom Teachers in Social Studies Lessons

Yakup Işiker

Abstract

Today, with the integration of artificial intelligence into web tools, it is seen that there has been a change in the web tools preferred by teachers in educational activities. This situation makes it important to determine the web tools preferred by teachers, especially in early grades and in courses such as social studies courses where rich educational content can be produced. Accordingly, this study aims to examine the web tools preferred by classroom teachers in social studies courses. For this purpose, case study design was preferred in the study and qualitative data were obtained from 44 classroom teachers through interview questions prepared by the researcher. The data obtained were subjected to content analysis and codes and categories related to the most preferred web tools of classroom teachers in the social studies course were determined. According to the findings of the study, it was concluded that classroom teachers preferred educational content platforms the most in the social studies course, followed by visual and presentation tools and artificial intelligence-supported web tools. Among the educational content platforms that were preferred more intensively compared to other categories, educational content platforms such as Derslik, Morpa Kampüs and Okulistik stood out the most. This situation reveals that classroom teachers are more inclined towards web tools with ready-made content in social studies courses. The low preference for local educational platforms such as EBA and Eğitimhane indicates that these tools are not adopted at a sufficient level. On the other hand, among the visual and presentation tools in the category of web tools that classroom teachers prefer most in the education process, it was stated that web tools such as Canva and Wordwall were preferred primarily, while web tools such as Google and Youtube were used to support educational content. It was found that only ChatGPT was used as an artificial intelligence tool in the social studies course of classroom teachers. This situation reveals that artificial intelligence is still used by classroom teachers with a low prevalence and in a limited area, and different artificial intelligence tools integrated into web tools are not yet preferred.

Keywords: Primary school teachers, social studies, web tools, teacher preferences

Sosyal Katılım Becerisi ile Yapılandırılan Dijital Etkileşimli Aracın Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Zekeriya Fatih Ineç ^{1,*}, Buket Aydemir ¹, Güllü Kaya ¹, Sıla İnan ¹ & Sinem Parmaksızoğlu ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
fatihinec@erzincan.edu.tr

Özet

Bu çalışmada araştırmacılar tarafından sosyal katılım becerisi ile geliştirilen etkileşimli bir dijital ders aracının (EDDA) zamanı algılama ve kronolojik düşünme becerisi ile kanıta dayalı sorgulama ve araştırma becerisine etkisini araştırmak amaçlanmıştır. Bu doğrultuda karma araştırma yöntemlerinden sıralı karma desene uygun olarak öncelikle nicel araştırma yöntemlerinden zayıf deneysel; nitel araştırma yaklaşımlarından ise teknik-işbirlikçi eylem araştırması deseni tercih edilmiştir. Tek gruplu öntest - son test deneysel desenin tercih edildiği araştırmanın çalışma grubunu otuz yedi sosyal bilgiler öğretmen adayları oluşturmuş, bunlar arasında maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemiyle belirlenen on aday ile bir görüşme gerçekleştirilmiştir. Araştırmacılar tarafından sosyal katılım becerisi ile Hızlı Prototipleme öğretim tasarımı modeline göre geliştirilen EDDA ise araştırma materyali olarak kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan veri toplama araçları araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış kontrol formlarından oluşmaktadır. Bu formlar, zamanı algılama ve kronolojik düşünme becerisi, kanıta dayalı sorgulama ve araştırma becerisi ile sosyal katılım becerisini değerlendirmeye yönelik kontrol formlarının yanı sıra, öğrenci ve araştırmacı görüşme formlarını da içermektedir. Kontrol formları ile elde edilen veriler t-testi, görüşme formları ile elde edilen veriler ise içerik analiziyle incelenmiştir. Bulgular doğrultusunda öğretmen adaylarının zamanı algılama ve kronolojik düşünme ile kanıta dayalı sorgulama ve araştırma becerilerine yönelik uygulanan ön test ve son test sonuçları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ile büyük olarak nitelendirilebilecek bir etki boyutu belirlenmiştir. Elde edilen bulgular EDDA'nın öğretmen adaylarının zamanı algılama ve kronolojik düşünme becerilerini somutlaştırarak bu becerileri kronolojik bir zeminde değerlendirmelerine yardımcı olduğunu göstermektedir. Kanıta dayalı sorgulama becerisine ilişkin bulgular EDDA'nın sorgulama ve karşılaştırma yetkinliklerini geliştirmeye yönelik olumlu etkiler sunduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca kanıta dayalı araştırma becerisine yönelik elde edilen veriler, öğretmen adaylarının araştırma yapma ile tablo ve grafik okuma gibi alt becerilerinde gelişim sağladığını göstermektedir. Öğretmen adaylarının EDDA'ya ilişkin genel görüşleri aracın işlevsel, kullanışlı ve pratik bir yapıya sahip olduğu yönündedir. Elde edilen veriler, araştırma süreci boyunca araştırmacılar arasında sosyal etkileşimin sağlandığını, grup dinamiğinin oluştuğunu, fikir üretimi ve müzakere süreçlerinin gerçekleştiğini ve üretilen fikirlerin somut eylemlere dönüştürüldüğünü ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda, öğretmenlere ve araştırmacılara yönelik çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: zamanı algılama ve kronolojik düşünme becerisi, kanıta dayalı sorgulama ve araştırma becerisi, sosyal katılım becerisi, dijital etkileşimli araç

Investigation of the Digital Interactive Tool Structured with Social Participation Skills in Terms of Various Variables

Zekeriya Fatih Ineç ^{1,*}, Buket Aydemir ¹, Güllü Kaya ¹, Sıla İnan ¹ & Sinem Parmaksizoğlu ¹

Abstract

In this study, it was aimed to investigate the effect of an interactive digital teaching tool (EDDA) developed by the researchers with social participation skills on time perception and chronological thinking skills and evidence-based inquiry and research skills. In this direction, in accordance with the sequential mixed design from mixed research methods, weak experimental design from quantitative research methods and technical-collaborative action research design from qualitative research approaches were preferred. The study group of the research, in which a one-group pretest-posttest experimental design was preferred, consisted of thirty-seven prospective social studies teachers, and an interview was conducted with ten candidates selected from among them by maximum diversity sampling method. EDDA, which was developed by the researchers according to the Rapid Prototyping instructional design model with social participation skills, was used as the research material. The data collection tools used in the study consisted of semi-structured control forms developed by the researchers. These forms include control forms for assessing time perception and chronological thinking skills, evidence-based inquiry and research skills, and social participation skills, as well as student and researcher interview forms. The data obtained from the control forms were analyzed by t-test and the data obtained from the interview forms were analyzed by content analysis. In line with the findings, a statistically significant difference between the pre-test and post-test results of the pre-service teachers' perception of time and chronological thinking and evidence-based inquiry and research skills and an effect size that can be described as large were determined. The findings obtained show that EDDA concretizes pre-service teachers' time perception and chronological thinking skills and helps them evaluate these skills on a chronological basis. Findings related to evidence-based inquiry skills reveal that EDDA has positive effects on developing inquiry and comparison competencies. In addition, the data obtained for the evidence-based research skill show that pre-service teachers improved their sub-skills such as conducting research and reading tables and graphs. The general opinions of the pre-service teachers about EDDA are that the tool has a functional, useful and practical structure. The data obtained reveal that social interaction was ensured among the researchers during the research process, group dynamics were formed, idea generation and negotiation processes took place, and the ideas generated were transformed into concrete actions. Accordingly, several suggestions were made for teachers and researchers.

Keywords: time perception and chronological thinking skills, evidence-based inquiry and research skills, social participation skills, digital interactive tools

Sosyal Bilgiler Dersinde Oyunlaştırılmış Ters Yüz Sınıf Modelinin İşitme Engelli Öğrencilerin Duyuşsal ve Bilişsel Öğrenmeleri Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi

Ibrahim Fevzi Şahin ¹, Yavuz Akbaş ², Elif Meral ^{1,*}, Zeynep Başcı Namlı ³, Hasan Gürgür ⁴ & Muhammet Güler

5

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Atatürk Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Trabzon Üniversitesi

³ Sınıf Öğretmenliği Atatürk Üniversitesi

⁴ Özel Eğitim Öğretmenliği Anadolu Üniversitesi

⁵ Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Atatürk Üniversitesi

elif.meral@atauni.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı, Sosyal Bilgiler dersinde Oyunlaştırılmış Ters Yüz Sınıf (TYS) modelinin işitme engeli olan altıncı sınıf öğrencilerinin duyuşsal ve bilişsel öğrenmelerine etkisinin incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda, Ters Yüz Sınıf modelinin dijital oyunlar ile desteklenmesinin, farklı teknolojik uygulamaların kullanılmasının, sınıf dışı uygulamalarda video içerikli eğitim paketinin yanı sıra oyunlaştırılmış dijital kitabın hazırlanmasının ve işitme engelli öğrencilerle yürütülmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Araştırmanın çalışma grubunu farklı seviyelerde işitme engeli olan üç öğrenci oluşturmaktadır. “Tasarım Tabanlı Araştırma Yaklaşımının” kullanıldığı araştırmanın birinci aşamasını öğretim tasarımının geliştirilmesi ve uygulanması oluşturmuştur. Bu aşamada öncelikle öğretmenlerle ve öğrencilerle yapılacak görüşmeler belirlenerek, ihtiyaçlar doğrultusunda teknolojik destekli sınıf içi ve sınıf dışı uygulamalar ve materyaller tasarlanıp uygulamalar gerçekleştirilmiştir. İkinci aşamada ise, öğretim tasarımının kullanılabilirliği, uygulanabilirliği öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal öğrenmeleri üzerindeki etkisi değerlendirilmiştir. Bu aşamada, iç içe geçmiş tekli durum deseni kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak, Ön Bilgi Testi, Akademik Başarı Testi, Dijital Teknolojiye Yönelik Tutum Ölçeği, Motivasyon Ölçeği, Öz Düzenleme Beceri Ölçeği, Özyeterlik Ölçeği, Bilişsel Yük Ölçeği, Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu kullanılmıştır. Nicel verilerin analizinde betimsel analiz, nitel verilerin analizinde ise içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, öğretim tasarımının; işitme engelli öğrencilerin sosyal bilgiler dersinin öğrenimine yönelik ihtiyaçlarının tespitine ve bunların karşılanmasına katkı sağladığı; ilgili öğrenme alanı içerisindeki konu ve kavramları anlamlı öğrenmelerine yönelik başarılarını artırdığı belirlenmiştir. Bununla birlikte araştırma sonucunda öğrencilerin öz düzenleme, özyeterlik becerileri, teknolojiye yönelik tutumları, motivasyonları ve bilişsel yükleri üzerinde olumlu yönde etkinin olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin uygulamaya ilişkin görüşlerinin de olumlu olduğu görülmüştür.

*Bu araştırma Atatürk Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Kooordinasyon Birimi tarafından desteklenen SAB-2021-8891 nolu proje çalışmasından üretilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, işitme engelli öğrenciler, oyunlaştırılmış TYS modeli, artırılmış gerçeklik, sanal gerçeklik, dijital oyun

Investigating the Effect of Gamified Flipped Classroom Model on Affective and Cognitive Learning of Hearing Impaired Students in Social Studies Course

Ibrahim Fevzi Şahin ¹, Yavuz Akbaş ², Elif Meral ^{1,*}, Zeynep Başcı Namlı ³, Hasan Gürgür ⁴ & Muhammet Güler

5

Abstract

The aim of this study is to investigate the effect of the gamified flipped classroom model on the affective and cognitive learning of sixth grade students with hearing impairment in Social Studies course. In line with this purpose, it is thought that it is important to support the Flipped Classroom model with digital games, to use different technological applications, to prepare a gamified digital book as well as a video-containing education package in out-of-class applications, and to conduct it with hearing impaired students. The study group consists of three students with different levels of hearing impairment. The first stage of the research in which “Design-Based Research Approach” was used was the development and implementation of the instructional design. At this stage, firstly the interviews to be held with teachers and students were determined, and technologically supported in-class and out-of-class applications and materials were designed and implemented in line with the needs. In the second stage, the usability and applicability of the instructional design and its effect on students' cognitive and affective learning were evaluated. In this stage, a nested single-case design was used. Prior Knowledge Test, Academic Achievement Test, Attitude Scale Towards Digital Technology, Motivation Scale, Self-Regulation Skills Scale, Self-Efficacy Scale, Cognitive Load Scale, Semi-Structured Interview Form were used as data collection tools. Descriptive analysis was used in the analysis of quantitative data, and content analysis was used in the analysis of qualitative data. As a result of the research, it was determined that the instructional design contributed to the identification and meeting of the needs of hearing impaired students regarding the learning of the social studies course and increased their success in meaningfully learning the subjects and concepts within the relevant learning area. However, as a result of the research, it was determined that there was a positive effect on the students' self-regulation, self-efficacy skills, attitudes towards technology, motivation and cognitive load. It was also observed that the students' views on the application were positive.

*This research is derived from the project work supported by Atatürk University Scientific Research Projects Coordination Unit with the number SAB-2021-8891.

Keywords: Social Studies, hearing impaired students, gamified TYS model, augmented reality, virtual reality, digital game

Temalı Makalelerin Betimsel Analizi

Vildan Özeke ¹ & Ayşe Çağlar ^{2,*}

¹ Eğitim Bilimleri Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

ayse.akkurt@gop.edu.tr

Özet

Son yıllarda, yapay zekâ teknolojilerinin eğitim alanında artan etkisiyle birlikte, bu konuda yapılan akademik çalışmaların da önemli ölçüde çoğaldığı görülmektedir. Bu gelişmeler sosyal bilgiler eğitiminde de yapay zekâya yönelik ilgi ve merakın artmasına neden olmuştur. Bu araştırmanın amacı, 2020–2025 yılları arasında DergiPark veri tabanında dizinlenen, sosyal bilgiler eğitimi alanındaki yapay zekâ temalı makalelerin belirli özellikler açısından incelenmesidir. Tarama girdisi için seçilen anahtar kavramlar ile sosyal bilimler alanından geniş bir evrene ulaşılmıştır. Buradan sadece “sosyal bilgiler eğitimi” temalı çalışmalar örneklem olarak seçilmiştir. Bu süreçte sadece bir araştırmacı tarama ve seçimleri yapmış, anahtar kelimeleri ve özeti esas alınarak ilgili araştırma örnekleme dahil edilmiştir. Çalışma kapsamında, örneklemdaki yayınların özetleri ve anahtar kelimeleri analiz edilerek, yapay zekâya yönelik sosyal bilgiler eğitimi alanında hangi konuların ön plana çıktığı, bu yayınlarda kullanılan araştırma desenlerinin, kullanılan istatistiksel analizlerin, seçilen anahtar kavramların sıklığı belirlenmeye çalışılmıştır. Ayrıca yıllara göre yayın sayıları da incelenmiştir. Veri toplama sürecinde, araştırmacılar tarafından geliştirilen bir tarama envanteri kullanılmıştır. Bu envanter aracılığıyla, yayınların betimsel özellikleri sistematik bir biçimde analiz edilmiştir. Elde edilen veriler, içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Bu süreçlerde iki araştırmacı ayrı ayrı çalışmış ve kodlayıcılar arası görüş birliği hesaplanmıştır. Bu çalışmanın, sosyal bilgiler eğitimi literatüründe yapay zekâ konusundaki eğilimleri ortaya koyarak, alandaki mevcut durumu değerlendirme ve gelecekte yapılacak çalışmalara yön verme açısından katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: betimsel analiz, içerik analizi, sosyal bilgiler eğitimi, yapay zekâ, DergiPark

A Descriptive Analysis of Artificial Intelligence-Themed Articles in the Field of Social Studies Education

Published in DergiPark Between 2020–2025

Vildan Özeke ¹ & Ayşe Çağlar ^{2,*}

Abstract

In recent years, with the increasing influence of artificial intelligence (AI) technologies in education, a significant rise in academic studies on this subject has been observed. These developments have also led to an increase in interest and curiosity towards artificial intelligence in social studies education. The aim of this research is to examine the articles indexed in the DergiPark database between 2020 and 2025, focusing on AI-themed studies in social studies education, with respect to specific characteristics. Through selected key concepts for the search query, a broad scope encompassing various disciplines in social sciences was initially identified. From this pool, only studies specifically themed on "social studies education" were selected as the sample. During this process, a researcher conducted the screening and selection, with relevant studies included in the sample based on keywords and abstracts. Within the scope of this study, the abstracts and keywords of the sampled articles were analyzed to determine which AI-related topics were emphasized, the research designs employed, the statistical analyses used, and the frequency of selected key concepts. Additionally, the distribution of articles by year was examined. In the data collection process, a screening inventory developed by the researchers was utilized. Through this inventory, the descriptive characteristics of the articles were systematically analyzed. The obtained data were processed using the content analysis method. Throughout these procedures, two researchers worked independently, and inter-coder reliability was calculated. This study is expected to contribute to the literature on social studies education by revealing trends in AI-related research, assessing the current state of the field, and guiding future studies.

Keywords: descriptive analysis, content analysis, social studies education, artificial intelligence, DergiPark

Sosyal Bilgiler Eğitiminde Yapay Zekâ Uygulamaları: Fırsatlar ve Riskler Üzerine Sistemantik Bir

Derleme

Hamza Fatih Sapanca ¹ & Muhammed Özden ^{2,*}

¹ Department of Computer Technology and Information Systems Erzincan Binali Yıldırım University

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

mhmmdzdn@gmail.com

Özet

Günümüzde dijitalleşmenin etkisiyle birlikte yapay zekâ (YZ) teknolojileri, eğitim sistemleri üzerinde dönüştürücü etkiler yaratmakta ve farklı disiplinlerde pedagojik uygulamaların yeniden şekillenmesini sağlamaktadır. Bu dönüşüm, eğitimde kişiselleştirilmiş öğrenme deneyimlerinin sağlanması ve veri tabanlı karar alma süreçlerinin iyileştirilmesi gibi fırsatlar sunarken, aynı zamanda güvenlik ve etik sorunları gibi riskleri de beraberinde getirmektedir. Bu bağlamda, eğitim ortamları için ortaya çıkacak fırsatların ve risklerin iyi belirlenmesi önem arz etmektedir. Bu bağlamda, yapay zekâ teknolojilerinin sosyal bilgiler öğretiminde ne ölçüde ve nasıl kullanıldığı, söz konusu teknolojilerin öğretim süreçlerine sunduğu olanaklar ve barındırdığı potansiyel risklerin sistemantik biçimde incelenmesi önemli bir gereklilik hâline gelmiştir.

Bu çalışma, sosyal bilgiler eğitimi alanında yapay zekâ teknolojilerinin kullanımıyla ilgili literatürü sistemantik bir şekilde taramayı ve mevcut araştırmaları fırsatlar ve riskler ekseninde analiz etmeyi amaçlamaktadır. Çalışmada, 2020–2025 yılları arasında yayımlanmış, hakemli dergilerde yer alan ve sosyal bilgiler öğretimi ile yapay zekâ ilişkisini doğrudan ele alan makaleler dikkate alınacaktır. Literatür taraması kapsamında Scopus, Web of Science, ERIC, Google Scholar ve ULAKBİM veri tabanları kullanılacak; “Artificial Intelligence”, “Social Studies Education”, “Yapay zekâ”, “Sosyal bilgiler eğitimi” gibi anahtar kelimeler Boolean operatörleriyle (AND, OR) birleştirilerek arama yapılacaktır. Uygun bulunan yayınlar için içerik analizi yöntemiyle kodlama yapılacak ve elde edilen veriler tematik biçimde sınıflandırılacaktır. Bulguların, yapay zekânın sosyal bilgiler eğitimi alanında sunduğu fırsatlar ve riskleri belirlemeyi amaçlamaktadır. Ayrıca, etik sorunlar ve bilişsel derinlik açısından ortaya çıkan muhtemel tehditler de tartışılacaktır. Elde edilecek sonuçların, sosyal bilgiler eğitimi alanında teknoloji temelli öğretim yaklaşımlarının geliştirilmesine, sosyal bilgiler eğitimi alanında yapılacak olan yapay zeka çalışmalarına katkı sağlaması öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler Eğitimi, Yapay Zeka, Fırsatlar, Riskler

Artificial Intelligence Applications in Social Studies Education: A Systematic Review on Opportunities and Risks

Hamza Fatih Sapanca ¹ & Muhammed Özden ^{2,*}

Abstract

Today, with the impact of digitalisation, artificial intelligence (AI) technologies have transformative effects on education systems and reshape pedagogical practices in different disciplines. While this transformation offers opportunities such as providing personalised learning experiences and improving data-based decision-making processes in education, it also brings risks such as security and ethical issues. In this context, it is important to identify the opportunities and risks that will arise for educational environments. In this context, it has become an important necessity to systematically examine to what extent and how artificial intelligence technologies are used in social studies teaching, the opportunities offered by these technologies to teaching processes and the potential risks they harbour. This study aims to systematically review the literature on the use of artificial intelligence technologies in the field of social studies education and to analyse existing research on the axis of opportunities and risks. In the study, articles published between 2020-2025 in peer-reviewed journals that directly address the relationship between social studies teaching and artificial intelligence will be taken into consideration. Within the scope of literature review, Scopus, Web of Science, ERIC, Google Scholar and ULAKBIM databases will be used; keywords such as 'Artificial Intelligence', 'Social Studies Education', 'Artificial intelligence', 'Social studies education' will be searched by combining keywords with Boolean operators (AND, OR). For the publications found appropriate, coding will be done by content analysis method and the data obtained will be classified thematically. The findings aim to identify the opportunities and risks offered by artificial intelligence in the field of social studies education. In addition, ethical issues and possible threats in terms of cognitive depth will also be discussed. The results are expected to contribute to the development of technology-based teaching approaches in the field of social studies education and artificial intelligence studies in the field of social studies education.

Keywords: Social Studies Education, Artificial Intelligence, Opportunities, Risk

Sosyal Bilgiler Öğretiminde Alternatif Web 2.0 Araçları

Büşra Topçu ^{1,*} & Engin Zabun ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
busraatopcu58@gmail.com

Özet

İnternetin yaygınlaşmasıyla birlikte ortaya çıkan ikinci nesil internet teknolojisi, diğer bir deyişle Web 2.0, sunduğu interaktif ve katılımcı özellikler sayesinde bireylerin yaşamının pek çok alanında önemli bir yer edinmiştir. Web 2.0'ın beraberinde getirdiği yenilikler ve kullanıcılarına sağladığı çeşitli imkanlar, eğitimden sosyal etkileşime, iş dünyasından kişisel gelişime kadar geniş bir yelpazede kendini göstermektedir. Özellikle eğitim alanında Web 2.0 araçları, öğrenme süreçlerini zaman ve mekan kısıtlamalarından bağımsız hale getirerek, öğrenme deneyimlerini zenginleştirme potansiyeli sunmaktadır. Bu araçlar, öğrencilere iş birliği yapma, bilgi paylaşımında bulunma, sosyalleşme ve günümüzün gerektirdiği 21. yüzyıl becerilerini (eleştirel düşünme, problem çözme, iletişim vb.) kazanma noktasında önemli katkılar sağlaması bakımından olumlu etkileri bulunmaktadır.

Web 2.0'ın başarıyla entegre edildiği disiplinlerden biri de zengin içeriği ve farklı öğretim yöntemlerine uygunluğu sayesinde çeşitli Web 2.0 araçlarının kullanımına elverişli olan Sosyal Bilgiler dersi. Alanyazında gerçekleştirilen çeşitli araştırmalar, Sosyal Bilgiler öğretiminde Web 2.0 araçlarının etkin kullanımının dersin öğrencilerin ilgisini çekme düzeyini artırdığını, öğrenilen bilgilerin daha kalıcı olmasını sağladığını ve öğrencilere çeşitli bilişsel ve duyuşsal beceriler kazandırmada önemli bir rol oynadığını göstermiştir. Ancak mevcut literatür incelendiğinde, Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan Web 2.0 araçlarına yönelik yapılan çalışmaların genellikle belirli ve bilinen araçlar üzerinde yoğunlaştığı ya da öğretmenler ve öğretmen adayları gibi çalışma gruplarının da benzer Web 2.0 araçlarını tercih ettiği görülmektedir. Bu eğilimin temelinde ise söz konusu araçların yaygın olarak bilinir olması ve kullanımının pratik bulunması gibi faktörlerin yattığı düşünülmektedir.

Bu çalışma, Sosyal Bilgiler eğitimi alanında Web 2.0 araçlarının kullanımına yönelik mevcut araştırmaları temel alarak, eğitimciler ve araştırmacılar tarafından daha az bilinen veya yeterince araştırılmamış olan Easelly, Thinkling, Cacao, Genially ve Mentimeter gibi yenilikçi Web 2.0 araçlarını tanıtmayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda çalışma, söz konusu Web 2.0 araçlarının özelliklerini ve Sosyal Bilgiler dersinde potansiyel kullanım alanlarını detaylı bir şekilde ele almaktadır. Çalışmada sunulan bu özgün Web 2.0 araçlarının, gelecekte yapılacak akademik araştırmalara yeni perspektifler sunacağı ve Sosyal Bilgiler öğretmenlerine derslerini daha etkileşimli ve öğrenci merkezli hale getirme konusunda pratik fikirler ve rehberlik sağlayacağı düşünülmektedir. Bu derleme çalışması ile alanyazına, Sosyal Bilgiler öğretiminde kullanılabilecek çeşitli ve yenilikçi Web 2.0 araçları hakkında farkındalık yaratılması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Web 2.0 Araçları, Sosyal Bilgiler Eğitimi, Eğitim Teknolojileri, Öğretim Teknolojileri, Yenilikçi Araçlar

Web 2.0 Tools That Can Be Used For Social Studies Teaching

Büşra Topçu ^{1,*} & Engin Zabun ¹

Abstract

The second generation internet technology that emerged with the widespread use of the internet, in other words Web 2.0, has gained an important place in many areas of individuals' lives thanks to the interactive and participatory features it offers. The innovations brought by Web 2.0 and the various opportunities it provides to its users show themselves in a wide range from education to social interaction, from the business world to personal development. Especially in the field of education, Web 2.0 tools offer the potential to enrich learning experiences by making learning processes independent of time and space constraints. These tools have positive effects in terms of providing significant contributions to students in terms of collaborating, sharing information, socializing and acquiring the 21st century skills (critical thinking, problem solving, communication, etc.) required today. One of the disciplines in which Web 2.0 has been successfully integrated is the Social Studies course, which is suitable for the use of various Web 2.0 tools thanks to its rich content and suitability for different teaching methods. Various studies conducted in the literature have shown that the effective use of Web 2.0 tools in Social Studies education increases the level of student interest, ensures that the information learned is more permanent, and plays an important role in providing students with various cognitive and affective skills. However, when the current literature is examined, it is seen that studies on Web 2.0 tools used in Social Studies courses generally focus on certain and well-known tools or that study groups such as teachers and teacher candidates prefer similar Web 2.0 tools. It is thought that the basis of this tendency is the factors such as the widespread knowledge of the tools in question and their practical use. This study aims to introduce innovative Web 2.0 tools such as Easelly, Thinkling, Cacao, Genially, and Mentimeter, which are less well-known or not sufficiently researched by educators and researchers, based on existing research on the use of Web 2.0 tools in the field of Social Studies education. In this context, the study examines the features of these Web 2.0 tools and their potential areas of use in Social Studies courses in detail. It is thought that these original Web 2.0 tools presented in the study will provide new perspectives for future academic research and provide practical ideas and guidance to Social Studies teachers to make their lessons more interactive and student-centered. This compilation study aims to raise awareness in the literature about various and innovative Web 2.0 tools that can be used in Social Studies teaching.

Keywords: Web 2.0 Tools, Social Studies Education, Educational Technologies, Teaching Technologies, Innovative Tools

Bilimsel Araştırma Sürecinde Yapay Zeka: Sosyal Bilgiler Eğitimi Akademisyenlerinin Görüşleri

Fatma Akcan ^{1,*} & Ayşegül Tural ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Kırıkkale Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bartın Üniversitesi

fatmaakcnn06@gmail.com

Özet

Bu araştırma Sosyal Bilgiler Eğitimi alanındaki akademisyenlerin bilimsel araştırma sürecinde yapay zeka kullanımına ilişkin görüşlerini tespit etmeyi amaçlamaktadır. Araştırma Türkiye'deki devlet üniversitelerinin sosyal bilgiler eğitimi alanında görev yapmakta olan 26 akademisyen ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın amacı kapsamında nitel araştırma süreçlerinden yararlanılmakta olup, durum analizi türünde durum çalışması deseni kullanılmıştır. Çalışma grubunun oluşturulmasında kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Katılımcılar gönüllülük esasına dayalı olarak araştırmaya katkıda bulunmuştur. Akademisyenlerin bilimsel araştırma sürecinde yapay zeka kullanımı ile ilgili görüşlerini tespit etmek amacıyla oluşturulan veri toplama aracı, araştırmacılar tarafından hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formudur. Veri toplama aracı olarak kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formunun öncelikle deneme formu 3 alan uzmanının görüşüne sunulmuş ve dönütler doğrultusunda forma son şekli verilerek yapılandırılmıştır. Miles Huberman tekniği ile güvenilirliği test edilen görüşme formunun güvenilirlik katsayısı 0.82 olarak hesaplanmıştır. İlgili formda 1. bölüm kişisel bilgiler, 2. bölüm ise görüşme sorularını içermektedir. Elde edilen veriler betimsel analiz ve içerik analizi tekniği ile çözümlenerek raporlaştırılmıştır. Araştırmanın bulgularından hareketle bilimsel araştırma süreçlerinde yapay zekanın literatür tarama, düzenleme, kontrol ve çeviri gibi konularda kullanıldığı, yapay zeka araçlarının kullanımının verimli olduğu, araştırma süreçlerini kolaylaştırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Ancak akademisyenler yapay zeka kullanımında özellikle etik ve güvenlik boyutlarının problemlere yol açabileceğini, intihal gibi sonuçlar doğurabileceğini de belirterek bu konuda oluşabilecek problemlere çözüm üretilmesi gerektiğini ifade etmektedir. Yapılan araştırmanın sonuçları doğrultusunda bilimsel araştırma süreçlerinde yapay zeka kullanımı eğitimi ve yapay zeka kullanımında etik problemlere ilişkin farkındalık eğitimleri gibi beceri, yetkinlik ve farkındalık oluşturabilecek eğitimlerin çoğaltılması gerektiği önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapay zeka, akademisyen, sosyal bilgiler eğitimi, bilimsel araştırma

Artificial Intelligence in Scientific Research Processes: Opinions of Social Sciences Education Academics

Fatma Akcan ^{1,*} & Ayşegül Tural ²

Abstract

This research aims to determine the views of academics in the field of Social Studies Education on the use of artificial intelligence in the scientific research process. The research was conducted with 26 academicians working in the field of social studies education in state universities in Turkey. Within the scope of the purpose of the study, qualitative research processes were utilized and case study design was used. The convenience sampling method was used to form the study group. Participants contributed to the study on a voluntary basis. The data collection tool created to determine the views of academicians on the use of artificial intelligence in the scientific research process is a semi-structured interview form prepared by the researchers. Firstly, the trial form of the semi-structured interview form used as a data collection tool was submitted to the opinion of 3 field experts and the form was finalized and structured in line with the feedback. The reliability coefficient of the interview form, whose reliability was tested with Miles Huberman technique, was calculated as 0.82. In the relevant form, the 1st section includes personal information and the 2nd section includes interview questions.

The data obtained were analyzed and reported with descriptive analysis and content analysis techniques. Based on the findings of the study, it was concluded that artificial intelligence is used in scientific research processes such as literature search, editing, control and translation, and that the use of artificial intelligence tools is efficient and facilitates research processes. However, academics state that especially ethical and security dimensions may cause problems in the use of artificial intelligence, and that it may lead to results such as plagiarism, and that solutions should be produced to the problems that may occur in this regard. In line with the results of the research, it is suggested that trainings that can create skills, competence and awareness such as training on the use of artificial intelligence in scientific research processes and awareness training on ethical problems in the use of artificial intelligence should be increased.

Keywords: Artificial intelligence, academician, social studies education, scientific research

Sanal Ortamda Sosyal İpuçları ve Stres Yönetimi İlişkisinde Buradalık Algısının Aracı Etkisi

Elif Tugçe Demir

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
e232563@metu.edu.tr

Özet

Bu çalışma, sanal gerçeklik (VR) ortamlarında sosyal ipuçlarının bilinçli farkındalık ve kas gevşetme eğitimi sırasında üniversite öğrencilerinin algıladıkları stres düzeyleri üzerindeki etkilerini ve bu ilişkide buradalık algısının potansiyel aracılık rolünü nicel yöntemlerle araştırmaktadır. Gerçek deneysel desen kullanılarak, bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim gören 90 lisans öğrencisi ($n_1=30$, $n_2=30$, $n_3=30$), G*Power analizi sonucunda belirlenen etki büyüklüğüne göre ($f^2=0.25$, $\alpha=0.05$, $\beta=0.20$) basit seçkisiz atama yöntemiyle üç deneysel koşula dağıtılmıştır: (1) teorik eğitim ve antropomorfik kuş avatarı içeren VR uygulaması, (2) sadece antropomorfik kuş avatarı içeren VR uygulaması ve (3) sadece teorik eğitim (aktif kontrol grubu). Veri toplama sürecinde üç geçerli ölçme aracı kullanılmıştır. İlk olarak, Cohen, Kamarck ve Mermelstein (1983) tarafından geliştirilen ve Türkçe adaptasyonu Eskin ve arkadaşları (2013) tarafından yapılan Algılanan Stres Ölçeği (ASÖ-14), stres düzeylerindeki değişimleri değerlendirmek amacıyla tüm katılımcılara ön-test ve son-test olarak uygulanmıştır. İkinci olarak, Witmer ve Singer (1998) tarafından geliştirilen ve Özdiñ (2010) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Sanal Ortamlarda Mevcudiyet Algısı Ölçeği, VR uygulama gruplarındaki katılımcıların sanal ortamdaki mevcudiyet hissini değerlendirmek için son-test ölçümü olarak verilmiştir. Üçüncü olarak, Shin, Biocca ve Choo (2013) tarafından geliştirilen ve Tepe (2019) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Üç Boyutlu Sanal Öğrenme Ortamları Değerlendirme Ölçeği (3BSODÖ), VR öğrenme deneyiminin çoklu boyutlarını değerlendirmek için kullanılmıştır. Bu ölçek, 7'li Likert ölçeğinde değerlendirilen mevcudiyet algısı, kendini kaptırma, algılanan yarar, algılanan kullanım kolaylığı, uygunluk, memnuniyet ve kullanım niyeti olmak üzere yedi faktör altında toplanan 21 maddeden oluşmaktadır. Verilerin analizinde, grup içi ve gruplar arası karşılaştırmalar için 3×2 karma desenli ANOVA, mevcudiyet algısının hipotez edilen aracılık etkisini test etmek için yapısal eşitlik modellemesi (SEM) kullanılmıştır. Ayrıca, potansiyel karıştırıcı faktörleri hesaba katmak için yaş, cinsiyet ve önceki VR deneyimi kontrol değişkenleri olarak dahil edilerek kovaryans analizi (ANCOVA) gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmanın veri analiz süreci halen devam etmektedir. Ön bulgular, VR uygulamaları içeren deney gruplarında kontrol grubuna kıyasla stres düzeylerinde olumlu değişimler olduğuna işaret etmektedir. Ayrıca, mevcudiyet algısının sosyal ipuçları ve stres düzeyleri arasındaki ilişkide potansiyel bir aracı rol oynayabileceğine dair göstergeler bulunmaktadır. Kapsamlı analiz sonuçları ve nihai bulgular araştırma tamamlandığında sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: • Sanal gerçeklik temelli stres yönetimi • Buradalık algısı • Dijital ortamlarda sosyal ipuçları • Antropomorfik avatarlar • Teknoloji destekli bilinçli farkındalık müdahaleleri

The Mediating Role of Presence Between Social Cues and Stress Reduction: A Virtual Reality-Based Mindful Relaxation Intervention

Elif Tugçe Demir

Abstract

This study investigates the effects of social cues in virtual reality (VR) environments on university students' perceived stress levels during muscle relaxation training. It examines the potential mediating role of presence perception in this relationship using quantitative methods. By employing an experimental design, 90 undergraduate students ($n_1=30$, $n_2=30$, $n_3=30$) from the faculty of education at a state university were assigned to three experimental conditions through simple random assignment based on effect size determined by G*Power analysis ($f^2=0.25$, $\alpha=0.05$, $\beta=0.20$): (1) theoretical education plus VR application with anthropomorphic bird avatar, (2) VR application with anthropomorphic bird avatar only, and (3) theoretical education only (active control group). The data collection process utilized three validated instruments. First, the Perceived Stress Scale (PSS-14) developed by Cohen, Kamarck, and Mermelstein (1983) and adapted to Turkish by Eskin et al. (2013) was administered to all participants as pre-test and post-test measurements to assess changes in stress levels. Second, the Presence Questionnaire in Virtual Environments developed by Witmer and Singer (1998) and adapted to Turkish by Özdoğan (2010) was administered to participants in the VR application groups as a post-test measure to evaluate their sense of presence in the virtual environment. Third, the Three-Dimensional Virtual Learning Environments Evaluation Scale developed by Shin, Biocca, and Choo (2013) and adapted to Turkish by Tansel Tepe (2019) was used to assess multiple dimensions of the VR learning experience. This scale consists of 21 items across seven factors: presence perception, immersion, perceived usefulness, perceived ease of use, confirmation, satisfaction, and intention to use, all measured on a 7-point Likert scale. For data analysis, a 3×2 mixed-design ANOVA was employed to examine within-subject and between-group comparisons, while structural equation modeling (SEM) was used to test the hypothesized mediating effect of presence perception. Covariance (ANCOVA) analysis was also conducted with age, gender, and previous VR experience included as control variables to account for potential confounding factors. The data analysis process for this research is currently ongoing. Preliminary findings indicate positive changes in stress levels in the experimental groups involving VR applications compared to the control group. There are also indications that presence perception may potentially mediate the relationship between social cues and stress levels. The results of the comprehensive analysis and the final findings will be presented upon completion of the research.

Keywords: • Virtual reality-based stress reduction • Presence perception mediation • Social cues in digital environments • Anthropomorphic avatars • Technology-enhanced mindfulness interventions

Sanal Orman Ortamında Çoklu Kullanıcı Sosyal Duygu Düzenleme Senaryosunun Geliştirilmesi ve Değerlendirilmesi: El Temsillerini Kullanarak Empatik Etkileşimin Fenomenolojik İncelemesi

Elif Tugçe Demir

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
e232563@metu.edu.tr

Özet

Bu çalışma, çoklu kullanıcı etkileşimine olanak tanıyan sanal gerçeklik (VR) ortamında sosyal duygu düzenleme ve empati becerilerini geliştirebilecek bir prototip senaryonun tasarımı, uygulanması ve değerlendirilmesini içeren bir pilot araştırmayı sunmaktadır. Kişilerarası duygu düzenleme teorisi (Zaki & Williams, 2013) ve sosyal etkileşim süreçleri (Riva vd., 2018) temel alınarak geliştirilen VR senaryosu, kullanıcıların senkronize biçimde aynı sanal ortamda buluşarak yarı-şeffaf beden silüetleri şeklinde birbirlerini görmelerini, sanal el temsilleri aracılığıyla temas kurabilmelerini ve duygusal deneyimlerini paylaşarak birbirlerinin duygusal durumlarını anlamlandırma ve düzenleme süreçlerine katkıda bulunmalarını hedeflemektedir. Prototip, VR başlıkları ve el takip sistemleri kullanılarak, katılımcıların el hareketlerini ve konumlarını sanal ortama aktarmakta, böylece basitleştirilmiş beden temsilleri aracılığıyla temel fiziksel etkileşimlerin gerçekleştirilmesine olanak tanımaktadır. Pilot uygulama, yaşları 18-25 arasında değişen toplam 10 üniversite öğrencisi (6 kadın, 4 erkek) ile gerçekleştirilmiştir. Uygulama, beşer kişilik iki oturumda yürütülmüş ve her oturumda bir psikolojik danışman gözlemci olarak yer almıştır. Senaryonun kullanılabilirliği, teknik yeterliliği ve terapötik potansiyeli, odak grup görüşmeleri, uzman değerlendirme formları ve psikolojik danışman gözlem notları aracılığıyla incelenmiştir. Tematik analiz sonuçları, geliştirilen senaryonun dört ana boyutunu ortaya koymuştur: (1) beden silüetleri aracılığıyla sosyal mevcudiyet, (2) sanal temsillerle el ele tutuşma ve yakınlık, (3) fiziksel etkileşim aracılığıyla duygu düzenleme, ve (4) doğal ortam tasarımının duygusal etkileşime katkısı. Bulgular, katılımcıların basitleştirilmiş beden temsilleri ve sanal el modellerini kullanarak el ele tutuşma ve yakın mesafede durma gibi temel fiziksel etkileşimler aracılığıyla sosyal duygu düzenleme stratejilerini deneyimleyebildiklerini göstermiştir. Fenomenolojik analiz, katılımcıların sanal ortamdaki fiziksel etkileşimleri gerçek duygusal bağlantı ve empatik rezonans deneyimleriyle ilişkilendirdiklerini ortaya koymuştur. Psikolojik danışman gözlem notları, katılımcıların ortamda geçirdikleri süre arttıkça sanal fiziksel etkileşimlerinin daha doğal ve spontane hale geldiğini, başlangıçtaki çekingenliğin yerini duygusal paylaşıma bıraktığını vurgulamıştır. Özellikle "Duygu Paylaşım Çemberi" etkinliğinde, katılımcıların sanal el tutma sırasında gerçek fiziksel tepkiler (ellerde terleme, kalp atışında hızlanma) gösterdikleri gözlemlenmiştir. Uzman değerlendirmeleri, senaryonun dokunsal geri bildirim özelliklerinin ve beden temsillerinin ekspresif potansiyelinin iyileştirilmesiyle geliştirilebileceğini vurgulamıştır. Sonuçlar, teknik sınırlılıklara rağmen, basitleştirilmiş beden temsilleri kullanan çoklu kullanıcı VR ortamlarının, sosyal duygu düzenleme ve empati becerilerinin geliştirilmesinde etkili bir araç olarak kullanılabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Çoklu kullanıcı sanal gerçeklik, kişilerarası duygu düzenleme, sanal fiziksel etkileşim, sosyo-duygusal rezonans, fenomenolojik duygu analizi

Development and Evaluation of a Multi-User Social Emotion Regulation Scenario in a Virtual Forest Environment: A Phenomenological Examination of Empathic Interaction Using Hand Representations

Elif Tugçe Demir

Abstract

This study presents a pilot research involving designing, implementing, and evaluating a prototype scenario aimed at developing social emotion regulation and empathy skills in a multi-user virtual reality (VR) environment. Based on interpersonal emotion regulation theory (Zaki & Williams, 2013) and social interaction processes (Riva et al., 2018), the developed VR scenario enables users to meet in the same virtual environment synchronously, see each other as semi-transparent body silhouettes, establish contact through virtual hand representations, and contribute to understanding and regulating each other's emotional states by sharing emotional experiences. The prototype uses VR headsets and hand-tracking systems to transfer participants' hand movements and positions to the virtual environment, thus enabling fundamental physical interactions through simplified body representations. The pilot application was conducted with 10 university students (6 female, four male) aged between 18-25 years. The implementation was carried out in two sessions with five participants each, and a psychological counselor participated as an observer. The scenario's usability, technical adequacy, and therapeutic potential were examined through focus group interviews, expert evaluation forms, and psychological counselor observation notes. Thematic analysis results revealed four main dimensions of the developed scenario: (1) social presence through body silhouettes, (2) holding hands and proximity with virtual representations, (3) emotion regulation through physical interaction, and (4) contribution of natural environment design to emotional interaction. Findings showed that participants could experience social emotion regulation strategies through basic physical interactions such as holding hands and standing in close proximity using simplified body representations and virtual hand models. Phenomenological analysis revealed that participants associated physical interactions in the virtual environment with experiences of real emotional connection and empathic resonance. The psychological counselor's observation notes emphasized that as participants spent more time in the environment, their virtual physical interactions became more natural and spontaneous, with initial hesitation giving way to emotional sharing. Particularly during the "Emotion Sharing Circle" activity, participants were observed to show real physical responses (hand sweating, increased heart rate) during virtual hand-holding. Expert evaluations emphasized that the scenario could be improved by enhancing haptic feedback features and the expressive potential of body representations. Despite technical limitations, the results indicate that multi-user VR environments using simplified body representations can effectively develop social emotion regulation and empathy skills.

Keywords: Multi-user virtual reality, interpersonal emotion regulation, virtual physical interaction, socio-emotional resonance, phenomenological emotion analysis

Müzelerin Web Sitelerinde Sunulan Eğitim Hizmetlerinin Değerlendirilmesi: Dünya Ve Türkiye Örnekleri

Damla Arıkoğlu ^{1,*} & Genç Osman İlhan ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Kütahya Dumlupınar Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Yıldız Teknik Üniversitesi

dmlarkglu@gmail.com

Özet

Müzeler somut ve somut olmayan kültürel miras öğelerini toplayan, sergileyen, muhafaza eden, araştıran ve yorumlayan kar amacı gütmeyen topluma hizmet eden kurumlardır. Aynı zamanda önemli eğitim kurumları olan müzeler, günümüzde dijitalleşmeyle beraber yalnızca fiziksel mekanlar olmaktan çıkıp sanal ortamlarda da eğitim ve kültür aktarımı yapan kurumlara dönüşmüştür. Müze web siteleri, formal ve informal öğrenme ortamlarının birleştiği dijital platformlar olarak; çocuklara, öğrencilere, öğretmenlere ve genel ziyaretçiye, farklı yaş ve öğrenim düzeylerine yönelik eğitim içerikleri sunmaktadır. Müfredata uyumlu öğretmen kılavuzları, ders planları ve etkinlikleri, öğretim materyalleri, etkinlik önerileri, öğrenme kitleri, etkileşimli materyaller, eğitsel oyunlar, çevrimiçi atölyeler ve sanal geziler gibi birçok zenginleştirilmiş içerikler sunarak eğitime hizmet etmektedir. Bu hizmetlerin amacı müzeleri yalnızca fiziki bir mekan olmaktan çıkarıp yaşayan bir öğrenme ortamı haline getirmektir. Bu çalışma, müze web sitelerinde sunulan eğitim hizmetlerinin niteliğini ve çeşitliliğini Türkiye ve Dünyadan seçilen örnekler üzerinden incelemeyi amaçlamaktadır. Dijitalleşmenin müze deneyimini dönüştürüp çağa uygun hale getirdiği günümüzde, müze web sitelerinde sunulan eğitim hizmetlerinin sistematik ve bilimsel bir şekilde değerlendirilmesine yönelik çalışmalar ülkemizde yok denecek kadar az ve sınırlıdır. Bu araştırma hem güncel bir perspektife sahiptir hem de literatürdeki önemli bir boşluğu dolduracak niteliktedir. Yerli ve yabancı örnekleri bir araya getirmesiyle karşılaştırmalı bir analiz sunarak yerel bağlamın ötesine geçmiştir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde bu çalışmanın müze web sitelerini yapılandırılmış eğitim ortamları olarak ele alması ve eğitim hizmetleri açısından değerlendirmesi konuyu özgün kılmaktadır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman analizine dayalı olarak yapılmıştır. Çalışma kapsamında seçilen yerli ve yabancı müze web siteleri araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Farklı tür ve özelliklere sahip olması göz önünde bulundurularak seçilen 25 yerli, 25 yabancı müze web sitesi üzerinde inceleme yapılmıştır. Belirlenen inceleme ölçütleri doğrultusunda betimsel analiz yöntemi kullanılarak web sitelerinde sunulan eğitim hizmetleri değerlendirilmiştir. İnceleme sonucunda müze web sitelerinde sunulan eğitim hizmetlerinin hem nitel hem de nicel bağlamda çeşitlilik gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Türkiye'deki müze web site örneklerinde istisnalar olsa da önemli bir kısmının eğitim hizmetleri açısından oldukça yetersiz olduğu görülmüştür. Eğitim içeriklerinin statik ve sınırlı düzeyde interaktiflik içerdiği ve büyük oranda temel bilgi verme işlevi gördüğü, kısıtlı düzeyde eğitim hizmeti sunduğu tespit edilmiştir. Buna karşın dünyadan seçilen örnekler incelendiğinde sunulan eğitim hizmetlerinin çok daha yeterli, sistematik ve çeşitlendirilmiş bir şekilde sunulduğu görülmüştür. Bu bağlamda ülkemizdeki müze web sitesi örneklerinin eğitim hizmetleri açısından önemli bir potansiyele sahip olduğu ancak içerik üretimi, çeşitlilik, erişilebilirlik, interaktiflik, ve etkileşim gibi konularda gelişmesi gerektiği ve çağdaş eğitim yaklaşımlarına entegre edilmediği sonucuna varılmıştır. Dijitalleşen dünyada eğitimin önemli bir parçası haline gelen müzelerin web sitelerinin eğitim hizmetleri açısından gelişmesi, çeşitlenmesi ve nitelik bakımından zenginleştirilmesi sonucunda

çağın gereklerine yanıt veren önemli dijital öğrenme platformları haline geleceği düşünülmektedir. Bu çalışmada analiz edilen başarılı uluslararası örnekler incelenerek müze yöneticilerinin, eğitimcilerin ve dijital içerik geliştiricilerin ortak çalışmaları ve iş birlikleri doğrultusunda müzelerin web sitelerinde sunulan eğitim hizmetlerinin geliştirilmesi ve nitelik kazanması eğitime büyük katkı sunacaktır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, müze, web siteleri

Evaluation of Educational Services Offered on Museum Websites: Examples from the World and Türkiye

Damla Arıkoğlu ^{1,*} & Genç Osman İlhan ²

Abstract

Museums are non-profit institutions that collect, exhibit, preserve, research and interpret tangible and intangible cultural heritage elements and serve the society. Museums, which are also important educational institutions, have transformed from being merely physical spaces to institutions that provide education and cultural transfer in virtual environments with digitalization. Museum websites, as digital platforms where formal and informal learning environments come together, offer educational content for children, students, teachers and general visitors for different ages and learning levels. They serve education by offering many enriched content such as curriculum-compatible teacher guides, lesson plans and activities, teaching materials, activity suggestions, learning kits, interactive materials, educational games, online workshops and virtual trips. The aim of these services is to transform museums from being merely physical spaces to a living learning environment. This study aims to examine the quality and diversity of educational services offered on museum websites through examples selected from Turkey and the World. In today's world where digitalization has transformed the museum experience and made it suitable for the era, studies on systematic and scientific evaluation of educational services provided on museum websites are almost non-existent and limited in our country. This research has both a current perspective and is of a nature that will fill an important gap in the literature. It has gone beyond the local context by presenting a comparative analysis by bringing together local and foreign examples. When the studies conducted are examined, the fact that this study considers museum websites as structured educational environments and evaluates them in terms of educational services makes the subject original. The research was conducted based on document analysis, which is one of the qualitative research methods. The local and foreign museum websites selected within the scope of the study constitute the sample of the research. An examination was conducted on 25 local and 25 foreign museum websites, which were selected considering their different types and features. The educational services provided on the websites were evaluated using the descriptive analysis method in line with the determined examination criteria. As a result of the examination, it was concluded that the educational services provided on museum websites vary in both qualitative and quantitative terms. Although there are exceptions in the museum website examples in Turkey, it has been observed that a significant portion of them are quite inadequate in terms of educational services. It has been determined that educational content is static and contains limited interactivity and largely serves the function of providing basic information and offers limited educational services. On the other hand, when examples selected from around the world are examined, it is seen that the educational services provided are provided in a much more adequate, systematic and diversified manner. In this context, it has been concluded that museum website examples in our country have significant potential in terms of educational services, but they need to be developed in terms of content production, diversity, accessibility, interactivity and interaction, and they are not integrated into contemporary educational approaches. It is thought that museum websites, which have become an important part of education in the digitalizing world, will become important digital learning platforms that respond to the requirements of the age as a result of the development, diversification and enrichment of the quality of educational services in terms of their websites. By examining the successful international examples analyzed in this study, the development and qualification of the educational services provided on museum websites in line with the joint efforts and collaborations of museum managers, educators and digital content developers will make a great contribution to education.

Keywords: Education, museum, web sites

Sosyal Bilgiler Dersinde Yapay Zekâ Programlarının Kullanımı: Bir Durum Çalışması

Merve Dilek ¹ & B ket Şerefl  Güney ^{2,*}

¹ Sosyal Bilgiler  ğretmeni Milli Eğitim Bakanlığı

² Sosyal Bilgiler  ğretmenliği Kırıkkale  niversitesi

buket.serefli@kku.edu.tr

 zet

Günümüzde bilişim teknolojilerinde yaşanan hızlı gelişmeler, pek çok alanı olduğu gibi eğitim alanını da derinden etkilemektedir. Yapay zekâ, öğrencilerin bireysel öğrenme ihtiyaçlarını daha iyi anlamak ve karşılamak için kişiselleştirilmiş öğrenme deneyimleri sunmaktadır. Yapay zekâ teknolojilerinin günlük yaşamın ayrılmaz bir parçası haline gelmesi, eğitim sisteminde bu teknolojilere yönelik farkındalık oluşturulmasını ve eğitim sistemi ile bütünleşmesinin sağlanmasını gerekli kılmaktadır. Bu teknolojik dönüşüm sürecinde, birey-toplum ilişkisini esas alan, öğrencilerin güncel olaylarla bağlantı kurmalarını sağlayan sosyal bilgiler dersi, yapay zekâ uygulamalarının eğitim ortamında kullanımı açısından önemli bir potansiyele sahiptir. Sosyal bilgiler dersinde yapay zekâ uygulamalarının kullanımı öğrencilerin hem öğrenme-öğretme sürecine aktif olarak katılmalarını hem de güncel olay ve gelişmeleri yakından takip etmeleri sağlanabilir. Bu bağlamda hazırlanan çalışmanın amacı, yapay zekâ programlarının sosyal bilgiler dersi kapsamında nasıl kullanılabileceğini ortaya koymak, bu süreçte öğrencilerin yaşadığı deneyimleri anlamak ve öğretmenin karşılaştığı fırsatlar ile zorlukları analiz etmektir. Araştırma nitel araştırma desenlerinden durum çalışmasına uygun olarak yürütülmüştür. Çalışma grubunu bir devlet ortaokulunun beşinci sınıfında öğrenim gören beş  ğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak  ğrenci günlükleri, yarı yapılandırılmış  ğrenci görüşmeleri ve  ğretmen günlüğü kullanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Veri analizi sonucunda ortaya çıkan bulgular doğrultusunda araştırma süreci değerlendirilmiş ve çalışmanın sonunda ilgili konulara yönelik çeşitli araştırma ve uygulama  onerileri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, yapay zek , durum  alışması

The Application of Artificial Intelligence Programs in Social Studies Course: A Case Study

Merve Dilek ¹ & B ket  refli G ney ^{2,*}

Abstract

The swift advancements in information technologies currently exert a profound influence on numerous sectors, including education. Artificial intelligence provides tailored educational experiences that effectively comprehend and address students' unique learning requirements. The incorporation of artificial intelligence technologies into everyday life requires enhancing knowledge of these technologies within the educational system and assuring their assimilation into the educational framework. The social studies course, which focuses on the relationship between individuals and society and encourages students to engage with current issues, has a great opportunity to include artificial intelligence applications in education during this technological shift. Utilizing artificial intelligence apps in social studies courses can facilitate active student engagement in the educational process and enhance their awareness of contemporary events and trends. The objective of the conducted study is to elucidate the application of artificial intelligence programs in social studies courses, to comprehend students' experiences throughout this process, and to evaluate the opportunities and obstacles encountered by the educator. We executed the study using the case study design, a qualitative research methodology. The study group comprises five pupils enrolled in the fifth grade at a public middle school. Student diaries, semi-structured student interviews, and a teacher's journal were employed as data-gathering instruments. We examined the acquired data using the content analysis technique. The data analysis findings prompted an evaluation of the research method, culminating in the presentation of several research and application recommendations pertinent to the issues studied.

Keywords: Social studies, artificial intelligence, case study

Çizgi Roman Kulübünün Sosyal Bilgiler Bilgiler Dersi İle İlgili Olan Faaliyetlerinin Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi

Gözde Elif Altun ^{1,*} & Genç Osman İlhan ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Yıldız Teknik Üniversitesi
gozdeelifaltun@gmail.com

Özet

Bu araştırma, Sosyal Bilgiler dersi kapsamında yürütülen öğretim sürecine yaratıcı ve üretim temelli bir yaklaşım kazandırmayı amaçlayan Çizgi Roman Kulübü uygulamasının, öğrencilerin öğrenmeye yönelik algıları, tutumları ve motivasyonları üzerindeki etkilerini incelemeyi hedeflemektedir. Araştırmanın temel problemi, “Çizgi roman üretimine dayalı bir kulüp etkinliği, öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersindeki konuları daha kolay ve kalıcı şekilde öğrenmelerine katkı sağlar mı?” sorusu etrafında şekillenmiştir. Nitel araştırma yaklaşımının benimsendiği çalışmada, durum çalışması deseni tercih edilmiştir. Araştırmanın katılımcı grubunu, 2024–2025 eğitim-öğretim yılı güz döneminde özel bir eğitim kurumunda öğrenim gören, 7. sınıf düzeyindeki toplam 23 öğrenci oluşturmuştur. Uygulama süresince her üç haftada bir, Sosyal Bilgiler dersinde işlenen kazanımlarla ilişkilendirilmiş senaryo yazma ve çizgi roman üretme etkinlikleri gerçekleştirilmiştir. Bu etkinliklerde, dijital çizgi roman üretiminde kullanılmak üzere Web 2.0 aracı olan Pixton programı tercih edilmiştir. Bu programda öğrencilerin çizgi romanları kendilerinin üretmesi sağlanmış bu sayede öğrenme çıktısı olarak somut materyaller oluşturulmuştur. Veriler, uygulama sonunda gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla toplanmış ve içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Araştırma bulguları, çizgi roman kulübü faaliyetlerinin öğrencilerin öğrenme süreçlerini desteklediğini, dersin daha ilgi çekici hale gelmesini sağladığını ve öğrenci motivasyonunu artırdığını göstermektedir. Bu da ders kazanımlarının öğrenilmesinde olumlu sonuç oluşturmuştur. Sonuçlar, yaratıcı, görsel ve etkileşimli yöntemlerin Sosyal Bilgiler öğretiminde daha yaygın kullanılması gerektiğine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çizgi Roman, Sosyal bilgiler Eğitimi, Öğrenci Sosyal Kulüpleri, Web 2.0 araçları

Evaluation Of Comic Book Club Aktivites Related To The Social Studies Course Based On Student Opinions

Gözde Elif Altun ^{1,*} & Genç Osman İlhan ¹

Abstract

This study aims to examine the impact of the Comic Book Club, a creative extracurricular activity aligned with the objectives of the social studies course, on students' attitudes, perceptions, and learning experiences. The central research question guiding the study is: "Does a comic book production-based club activity facilitate students' learning of social studies topics?" The research is based on a qualitative design and utilizes a case study model. The participants consist of 23 seventh-grade students studying at a private school during the 2024–2025 fall semester. Throughout the implementation process, students engaged in scenario writing and comic book creation activities every three weeks, in alignment with the learning objectives of the course. The Pixton Web 2.0 tool was used to allow students to create comics in a digital format. Data were collected through semi-structured interviews and analyzed using content analysis. The findings indicate that the comic book club contributed to students' deeper understanding of the topics, made the learning process more enjoyable, and enhanced their motivation. Furthermore, the results suggest that this type of practice supports a student-centered teaching approach. Overall, the study highlights the potential value of integrating creative, visual, and production-based extracurricular models into social studies education, emphasizing the importance of fostering innovative, expression-rich learning environments.

Keywords: Comic Book, Social Studies Education, Student Social Clubs, Web 2.0 tools

Disiplinlerarası Yaklaşımlarla Küresel Sorunları Anlamlandırmak: Sosyal Bilgiler Eğitiminde Yeni

Yöntem Arayışları

Taha Kartal

Tarih Ankara Üniversitesi
tahakartal1992@gmail.com

Özet

Küresel ölçekte giderek daha karmaşık hale gelen sorunlar, yalnızca tek bir disiplinin bilgi alanıyla kavranamayacak kadar çok boyutlu yapılar arz etmektedir. Bu bağlamda, Sosyal Bilgiler eğitiminin, küresel meseleleri anlamlandırma ve çözüm odaklı düşünme süreçlerine katkı sağlayabilecek yeni yöntem arayışlarına ihtiyaç duyduğu açıktır. Bu kavramsal çalışma, disiplinlerarası yaklaşımların Sosyal Bilgiler eğitimi bağlamında küresel sorunları analiz etme, anlama ve eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirme süreçlerine sunduğu teorik katkıları incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada, disiplinlerarası düşüncenin epistemolojik temelleriyle birlikte, karmaşık problemlerin çözümünde sağladığı bilişsel esneklik ve bütüncül perspektifler ele alınmaktadır. Küresel iklim krizi, göç, toplumsal eşitsizlik, sürdürülebilir kalkınma, dijitalleşme gibi çağdaş meseleler, tarih, coğrafya, ekonomi, siyaset bilimi, sosyoloji gibi disiplinlerin bilgi kümeleri arasında köprüler kurarak analiz edilmiştir. Bu yaklaşım, öğrencilerin yalnızca bilgi edinmekle kalmayıp aynı zamanda eleştirel düşünme, problem çözme ve çok boyutlu bakış açısı geliştirme becerilerini desteklemektedir. Araştırma, mevcut Sosyal Bilgiler öğretim programlarının disiplinlerarası yeterlilik açısından sunduğu olanakları ve sınırlılıkları da teorik bir çerçevede değerlendirmektedir. Sonuç olarak, Sosyal Bilgiler eğitiminin küresel sorunlara yönelik daha etkin bir öğrenme ortamı sunabilmesi için pedagojik yaklaşımların disiplinlerarası metodolojilerle yeniden yapılandırılması gerektiği vurgulanmaktadır. Bu bağlamda, disiplinlerarası eğitimin yalnızca bilgi transferi değil, aynı zamanda entelektüel bir dönüşüm aracı olarak konumlanması gerektiği ileri sürülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler Eğitimi, Disiplinlerarası Yaklaşımlar, Küresel Sorunlar, Eleştirel Düşünme, Öğretim Yöntemleri

Making Sense of Global Problems with Interdisciplinary Approaches: New Method Searches in Social Studies Education

Taha Kartal

Abstract

The problems that are becoming increasingly complex on a global scale have multidimensional structures that cannot be grasped only by the knowledge area of a single discipline. In this context, it is clear that Social Studies education needs new method searches that can contribute to the processes of making sense of global issues and thinking focused on solutions. This conceptual study aims to examine the theoretical contributions of interdisciplinary approaches to the processes of analyzing, understanding and critically evaluating global issues in the context of Social Studies education. The study examines the epistemological foundations of interdisciplinary thinking, as well as the cognitive flexibility and holistic perspectives it provides in solving complex problems. Contemporary issues such as global climate crisis, migration, social inequality, sustainable development and digitalization have been analyzed by building bridges between the knowledge clusters of disciplines such as history, geography, economics, political science and sociology. This approach supports students not only in acquiring knowledge but also in their skills of critical thinking, problem solving and developing a multidimensional perspective. The research also evaluates the opportunities and limitations offered by current Social Studies curricula in terms of interdisciplinary competence within a theoretical framework. As a result, it is emphasized that pedagogical approaches should be restructured with interdisciplinary methodologies in order for Social Studies education to provide a more effective learning environment for global problems. In this context, it is argued that interdisciplinary education should be positioned not only as a means of knowledge transfer but also as a means of intellectual transformation.

Keywords: Social Studies Education, Interdisciplinary Approaches, Global Issues, Critical Thinking, Teaching Methods.

Ortaokul 8. Sınıf Öğrencilerinin Meslek Seçimlerine Sosyal Bilgiler Dersinin Etkisi

Mehmet Tatan

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
memetatan@hotmail.com

Özet

Eğitim ve öğretim sürecinde kazanılan bilgi, beceri ve davranışlar öğrencilerin meslek tercihini etkilemektedir. Eğitim ve öğretim sürecinin gelişim tarihine bakıldığında, süreç içerisinde ortaya çıkan çeşitli derslerin ekonomik ve toplumsal alanda devrimsel nitelikte değişikliklere yol açtığı görülmektedir. Bu bağlamda Sosyal Bilgiler dersi öğrencilerin yaratıcılık ve hayal gücünü geliştirdiği, öğrencilerin özellikleri doğrultusunda en üst düzeyde kendini geliştirmesine yardımcı olduğu, becerilerini keşfetmelerini sağladığı ve çeşitli meslekleri tanıtarak öğrencilerin ilgi duyduğu meslekler hakkında gerekli bilgileri kazandırdığı bir ders olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu araştırma ile ortaokul 8. Sınıf öğrencilerinin gelecekte seçmek istedikleri meslekler hakkındaki algıları, bu algıya sosyal bilgiler dersinin etkisi ve öğrencilerin seçmek istedikleri meslekler ile ilgili ne tür akademik çalışma yaptıkları ortaya konulmaya çalışılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Tokat il merkezinde bulunan 8. sınıf ortaokul öğrencileri oluşturmaktadır. Bu araştırma 2018 Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında yer alan ekonomi konularıyla doğrudan ve dolaylı ilişkili olan kazanımların ortaokul 8. Sınıf öğrencilerinin gelecekte seçmek istedikleri mesleklere sosyal bilgiler dersi ne şekilde etki ettiğini belirlemek için yapılmıştır. Bu bağlamda araştırma nitel araştırma desenlerinden Olgubilim (fenomenoloji) deseni ile tasarlanmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz modellerinden tarama tekniği ile analiz edilerek öğrencilerin sorulara verdikleri yanıtlara yer verilmiştir. Bu çalışmada görüşme sorularına göre toplanan veriler betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Bu bağlamda öğrencilerin ekonomi bilgilerini ve algılarını belirlemek amacıyla uygulamaya katılan toplam 9 gönüllü öğrenciyle yarı yapılandırılmış formu uygulanmıştır. Yarı yapılandırılmış formların uygulaması yaklaşık 15-20 dakika sürmüş, uygulama sürecinde öğrencilerin bilgisi dâhilinde notlar tutulmuştur. Araştırmanın bulgular kısmında öğrencilerin ifadeleri doğrudan verilerek yorumlamalarda bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler Eğitimi, Ortaokul, Öğrenci

The Effect of Social Studies Lessons on the Career Choices of 8th Grade Middle School Students

Mehmet Tatan

Abstract

The knowledge, skills and behaviours acquired during the education and training process influence students' career choices. Looking at the history of the development of the education and training process, it can be seen that various subjects that emerged during the process have led to revolutionary changes in the economic and social spheres. In this context, Social Studies emerges as a subject that develops students' creativity and imagination, helps them develop to the highest level in line with their characteristics, enables them to discover their skills, and provides them with the necessary information about various professions by introducing them to the professions they are interested in. This study aims to reveal the perceptions of 8th grade middle school students about the professions they want to choose in the future, the effect of social studies on these perceptions, and what kind of academic work students do in relation to the professions they want to choose. The study group consists of 8th grade middle school students in the centre of Tokat province. This research was conducted to determine how the gains directly and indirectly related to the economics topics in the 2018 Social Studies course curriculum affect the professions that 8th grade middle school students want to choose in the future. In this context, the research was designed using the phenomenology pattern from qualitative research designs. The data obtained were analysed using descriptive analysis models and the scanning technique, and the students' responses to the questions were included. In this study, the data collected through interview questions were analysed using descriptive analysis. In this context, a semi-structured form was applied to a total of 9 volunteer students who participated in the application to determine their economic knowledge and perceptions. The application of the semi-structured forms took approximately 15-20 minutes, and notes were taken during the application process based on the students' knowledge. In the findings section of the study, the students' statements were presented directly, and interpretations were made.

Keywords: Social Studies Education, Middle School, Student

Sınıf Ortamında Beden Dili Davranışlarının Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisi Üzerine Yapılan Çalışmaların Değerlendirilmesi

İlyas Kaya

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı
ilyas.kaya@meb.gov.tr

Özet

Bu çalışma, sınıf ortamında beden dili kullanımının öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisini incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, Ulusal Tez Merkezi'nde yer alan yüksek lisans ve doktora tezleri doküman analizi yöntemiyle incelenmiş ve bulgular tematik analiz yoluyla değerlendirilmiştir.

Elde edilen bulgular, öğretmenlerin sözel olmayan iletişim becerileri, öğrencilerin öğretmenlerin beden diline yönelik algıları ve sınıf yönetiminde beden dilinin rolü gibi temel konular etrafında toplanmıştır.

Araştırma bulguları, öğretmenlerin bilinçli bir şekilde beden dili kullanmalarının öğrencilerin motivasyonunu arttırdığını, derse katılımı teşvik ettiğini ve sınıf içi iletişimi güçlendirdiğini göstermektedir. Aynı zamanda öğrencilerin beden dili farkındalığını artırmak için hizmet içi eğitim programlarının yaygınlaşması gerektiği vurgulanmıştır. Çalışmada öğretmenlerin beden dili kullanımına ilişkin bazı zorluklarla karşılaştıkları; farkındalık eksikliği, yoğun ders programları gibi nedenlerle beden diline yeterince odaklanamama gibi faktörlerin bu süreci zorlaştırdığı belirlenmiştir.

Çalışmanın sınırlılıkları arasında yalnızca Ulusal Tez Merkezi verilerine dayanılması ve gelecekteki araştırmalar için, beden dili kullanımının öğretmen-öğrenci etkileşimi üzerindeki uzun vadeli etkilerinin incelenmesi, beden dili farkındalığının sınıf yönetimi ve öğrenci motivasyonu üzerindeki rolünün derinlemesine analiz edilmesi, farklı yaş gruplarında ve sosyo-ekonomik düzeylerde beden dili algısının karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Beden Dili, Sınıf İçi İletişim, Öğretme Süreci, Öğrenci Katılımı, Eğitimde Beden Dili

Evaluation Of Studies On The Effects Of Body Language Behaviors In The Classroom On Learning And Teaching Processes

İlyas Kaya

Abstract

This study was conducted to examine the impact of body language use in the classroom on learning and teaching processes. In the research, master's and doctoral theses available in the National Thesis Center were analyzed using the document analysis method, and the findings were evaluated through thematic analysis.

The findings were categorized around key topics such as teachers' non-verbal communication skills, students' perceptions of teachers' body language, and the role of body language in classroom management. The research results indicate that teachers' conscious use of body language increases students' motivation, encourages participation in lessons, and strengthens in-class communication. It is also emphasized that in-service training programs should be expanded to raise students' awareness of body language.

The study identifies several challenges teachers face regarding body language use, such as lack of awareness and inability to focus adequately on body language due to heavy lesson schedules. Among the study's limitations is the reliance solely on data from the National Thesis Center. For future research, it is recommended to examine the long-term effects of body language use on teacher-student interaction, conduct an in-depth analysis of the role of body language awareness in classroom management and student motivation, and compare perceptions of body language across different age groups and socio-economic levels.

Keywords: Body Language, Classroom Communication, Teaching Process, Student Engagement, Body Language in Education

Öğretim Programının Ders Kitabına Yansımaları: 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabında Coğrafya

Ibrahim Himmetoğlu^{1,*} & Ömer Türksever²

¹ Coğrafya Öğretmenliği Gazi Üniversitesi & Meb

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Gazi Üniversitesi

ibrahim.himmetoglu@gmail.com

Özet

Bu araştırma Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında 2024 yılında güncellenen Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (5. Sınıf) ile program kapsamında hazırlanan ilk kitap olan 5. Sınıf ders kitabının coğrafya konuları bağlamında incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Bu kapsamda programdaki öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri ile içerik çerçevesi nasıl yer almaktadır? Ders kitabına içerikler nasıl yansımıştır? Görsellerle coğrafya konuları nasıl desteklenmiştir? Sorularına cevap aranmıştır. Araştırma, nitel araştırma desenlerinden durum çalışmasına göre gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri ise doküman inceleme tekniği ile elde edilmiştir. Elde edilen veriler betimsel analiz ile incelenmiştir. Araştırmanın güvenilirliğini artırmak için bir sosyal bilgiler öğretmeni, bir coğrafya öğretmeni ve iki öğretim üyesinin uzman görüşüne başvurulmuştur. Hem uzman görüşü hem de araştırmacıların bulguları arasında tutarlılık tespiti yapılmış ve tutarlılık oranı % 92 olarak belirlenmiştir. Araştırma kapsamında Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın 5. Sınıf kısmı ve 5. Sınıf ders kitabı incelenmiştir. Araştırmadan elde edilen verilere göre 5. Sınıf kademesinde bulunan 19 öğrenme çıktısından 9'u doğrudan ve dolaylı olarak coğrafya ile ilgilidir. Öğrenme çıktılarına uygun olarak yine 10 farklı içerik çerçevesi belirlenmiş ve ders kitaplarına aynen yansıtılmıştır. Ders kitabında coğrafya konuları 148 görsel ve 21 harita ile birlikte verilmiştir. Konuların önemli bir kısmı beşeri coğrafya konularından oluşurken fiziki coğrafya konularına daha az yer verildiği belirlenmiştir. Elde edilen bulgulardan yola çıkarak ders kitabının öğretim programına uygun olduğu, konuların coğrafya biliminin prensiplerine (dağılım, karşılıklı ilgi ve nedensellik) uygun olarak yer aldığı, ders kitabında yer alan görseller ve haritaların konunun içeriği ile uyumlu olduğu söylenebilir. Kitapta yer alan haritaların öğrenci gelişim seviyesine uygun olarak verilmesi, haritanın unsurlarına uygun olarak hazırlanması ve fiziki coğrafya konularına daha fazla yer verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğretim programı, ders kitabı, sosyal bilgiler, coğrafya

Reflection of the Curriculum on the Textbook: Geography in the 5th Grade Social Studies Textbook

Ibrahim Himmetoğlu ^{1,*} & Ömer Türksever ²

Abstract

This research was conducted to examine the Social Studies Curriculum (Grade 5), which was updated in 2024 within the scope of the Turkish Century Education Model, and the Grade 5 textbook, the first book prepared within the scope of the curriculum, in the context of geography topics. In this context, how are the learning outcomes and process components in the program and the content framework? How is the content reflected in the textbook? How are geography topics supported with visuals? Answers to the questions were sought. The research was conducted according to case study, one of the qualitative research designs. The data of the research were obtained through document analysis technique. The data obtained were analyzed with descriptive analysis. In order to increase the reliability of the research, the expert opinions of a social studies teacher, a geography teacher and two faculty members were consulted. Consistency was determined between the findings of both the expert opinion and the researchers and the consistency rate was determined as 92%. Within the scope of the research, the 5th grade section of the Social Studies Curriculum and the 5th grade textbook were examined. According to the data obtained from the research, 9 of the 19 learning outcomes in the 5th grade level are directly or indirectly related to geography. In accordance with the learning outcomes, 10 different content frameworks were determined and reflected in the textbooks. In the textbook, geography topics are presented with 148 visuals and 21 maps. While a significant portion of the topics consisted of human geography topics, it was determined that physical geography topics were given less space. Based on the findings, it can be said that the textbook is suitable for the curriculum, the topics are included in accordance with the principles of geography (distribution, mutual interest and causality), and the visuals and maps in the textbook are compatible with the content of the subject. It is recommended that the maps in the book should be given in accordance with the developmental level of the students, prepared in accordance with the elements of the map, and physical geography topics should be included more.

Keywords: Curriculum, textbook, social studies, geography

Üstün yetenekli öğrenciler için epistemik açıdan yoğun ve bağdaşık metinler tasarlamak için yapay zeka araçlarının kullanımı: İşlevsel mi?

Muhammet Davut Gül

Özel Eğitim Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
muhammetdavut.gul@gop.edu.tr

Özet

Bu çalışmanın amacı üstün yetenekli öğrenciler için ChatGPT, Gemini, Deepseek gibi yapay zeka araçlarının epistemik açıdan yoğun ve bağdaşık bilimsel metinlerin tasarımında ne derece elverişli olduğudur. Epistemik yoğunluk, bilgisel derinlik ve kavramsal zenginliği ifade ederken; bağdaşık metin ise yapısal tutarlılığı, anlamsal akışı ve okurda zihinsel bütünlük oluşturma kapasitesini içerir. Bu iki özellik üstün yetenekli öğrenciler için kritiktir; çünkü onların üst düzey bilişsel ihtiyaçlarına karşılık verir. Bu bağlamda metnin argümentatif yapısı ve bağdaşıklık yapısı ile ilgili sırasıyla komutlar verilerek metin tasarımı gerçekleştirilmiştir. Örneğin epistemik açıdan yoğun metin tasarlanırken ufuk açıcı deneylerin, hipotezlerin veya araştırmaların tarihsel anlatımlarını metnin içine yerleştir, argüman kalitesini artırmak için sorular, iddialar ve veriler ekle; çağrışım ve çürütme araçlarıyla okuyucuların mevcut bilgilerini metindeki fikirlerle bütünleştirmelerine yardımcı ol komutları verilmiştir. Daha sonra bağdaşıklık için ise zamansal, eklemeli ve nedensel bağlaçları kullanarak cümleler arasında anlamsal ilişkiler kur; günlük dili bilimsel akademik dile çevir; sözdizim yapısını biraz daha karmaşıklaştır şeklinde komut verilmiştir. Üretilen bu epistemik ve bağdaşık metinlerin üstün yetenekli öğrencilerin düzeyine uygun olduğunu puanlamak üzere Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev alan öğretmenlere gönderilmiş ve öğretmenler de analitik çerçeve üzerinden bir ile beş arasında puanlar vermiştir. Çalışmaya gönüllülük esasına göre 37 öğretmen dahil olmuştur. Öğretmenlerin ortalama deneyim yılı sekiz yıldır. Öğretmenler üretilen bilimsel metinlerin epistemik açıdan tarihsel süreci yansıttığını ($m=4.15$), doğru iddialar ve veriler ortaya koyduğunu ($m=4.27$), destekleyici ve çürütücü iddiaları sunabildiğini ($m=4.13$) ve ek bir görev vererek kendi öğrenme süreçlerini ilerletmelerine fırsat verdiklerini ($m=4.86$) rapor etmişlerdir. Yine sıralama ve bağlaç kullanımı konusunda bağdaşıklık sağlayabildiğini ($m=4.20$) ve daha akademik dile çevirebildiğini ($m=4.10$) ifade etmişlerdir. Bu bağlamda, sonuç olarak üstün yetenekli öğrencilerin öğretmenlerine epistemik açıdan ve bağdaşıklık açısından üstün yetenekli öğrencilere yönelik bilimsel metin tasarlama noktasında sunulacak analitik çerçevelerinin önemli olduğu iddia edilebilir. İleriki çalışmalar bu yönde daha iyi yapılandırılmış analitik çerçeveler üzerine odaklanabilir.

Anahtar Kelimeler: Üstün yetenek, bilimsel metin, yapay zeka

Using Artificial Intelligence Tools to Design Epistemically Considerate and Cohesive Texts for Gifted Students: Is It Functional?

Muhammet Davut Gül

Abstract

The aim of this study is to examine how functional artificial intelligence tools such as ChatGPT, Gemini, and Deepseek are in designing epistemically dense and coherent scientific texts for gifted students. *Epistemic density* refers to informational depth and conceptual richness, while a *coherent text* involves structural consistency, semantic flow, and the ability to create cognitive integrity in the reader. These two characteristics are critical for gifted students, as they address their high-level cognitive needs. In this context, the text design process was carried out by giving prompts specifically targeting argumentative structure and coherence. For example, in designing an epistemically dense text, the prompts included: "Embed historical narratives of groundbreaking experiments, hypotheses, or studies within the text"; "Add questions, claims, and data to enhance argument quality"; and "Use associative and counter-argumentative tools to help readers integrate their prior knowledge with the ideas in the text." For cohesiveness, prompts were given such as: "Establish semantic relationships between sentences using temporal, additive, and causal conjunctions"; "Translate informal language into academic scientific language"; and "Make the syntactic structure slightly more complex." These epistemically dense and coherent texts were then sent to teachers working at Science and Art Centers (SACs) to evaluate whether the texts were appropriate for gifted students. The teachers rated the texts on a scale from 1 to 5 using an analytical framework. A total of 37 teachers voluntarily participated in the study, with an average of eight years of professional experience. Teachers reported that the scientific texts reflected the historical process epistemically (mean = 4.15), presented accurate claims and data (m = 4.27), successfully conveyed both supportive and counter claims (m = 4.13), and allowed students to advance their own learning by assigning an additional task (m = 4.86). They also stated that the texts ensured coherence through the use of sequencing and conjunctions (m = 4.20), and that the language could be translated into a more academic tone (m = 4.10). In this context, it can be argued that providing analytical frameworks to teachers of gifted students for designing epistemically dense and coherent scientific texts is of significant importance. Future studies may focus on developing more structured analytical frameworks in this direction.

Keywords: Giftedness, scientific text, artificial intelligence

Ortaokul Öğrencilerinin Şiddet Eğilimleri ile Sosyal Katılım Düzeyleri Arasındaki İlişkide Empati ve Demokrasi Algısının Aracılık Rolü: Makro İstatistiksel Bir Araştırma

Hüseyin Bayram¹ & Suat Polat^{1,*}

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
spolat@agri.edu.tr

Özet

Bu araştırma ortaokul öğrencilerinin şiddet eğilimleri ile sosyal katılımları arasındaki ilişkiyi anlamak, bu ilişkide sosyal bilgiler dersinin çıktılarında olan empati ve demokrasi algısının nasıl rol oynadığını incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Kolay ulaşılabilir örnekleme tekniği ile oluşturulan örneklem, Türkiye'nin farklı illerindeki ortaokullarda öğrenim görmekte olan toplam 841 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmanın verileri; şiddet eğilimi ölçeği, sosyal katılım becerisi ölçeği, empati ölçeği ve demokrasi algısı ölçeği aracılığıyla toplanmıştır. Toplanan verilerin çözümlenmesinde kullanılacak testlerin belirlenmesi için normallik dağılımları kontrol edilmiş ve verilerin normal dağıldıkları belirlenmiştir. Araştırmada aracı değişkenlerin bağımlı değişkenle bağımsız değişkenin ilişkisindeki rolü irdelendiğinden dolayı araştırmanın verileri SPSS Process Macro eklentisi kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırmanın değişkenleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla pearson korelasyon katsayısı hesaplanmış ve regresyon analizi yapılmıştır. Aracılık rolü incelenirken güven aralığı %95 olarak, ön yükleme örneklem sayısı 5000 olarak alınmıştır. Araştırma sonunda ortaokul öğrencilerinin şiddet eğilimleri ile sosyal katılımları arasında negatif yönde anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerinin şiddet eğilimleri ile sosyal katılımları arasındaki ilişkide hem empatinin hem de demokrasi algısının kısmi aracılık rolü oynadığı saptanmıştır. Diğer taraftan öğrencilerin şiddet eğilimleri ile sosyal katılımları arasındaki ilişkide empati ve demokrasi algısının seri kısmi aracılık rol oynadığı sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen sonuçlar itibarıyla ortaokul öğrencilerinin şiddet eğilimleri ile sosyal katılımları arasındaki ilişkinin farklı değişkenler kapsamında araştırılmasına ilişkin öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler eğitimi, ortaokul öğrencileri, şiddet eğilimi, sosyal katılım, empati, demokrasi algısı

The Mediating Role of Empathy and Perception of Democracy in the Relationship Between Violence Tendency and Social Participation Levels of Middle School Students: A Macro Statistical Study

Hüseyin Bayram ¹ & Suat Polat ^{1,*}

Abstract

This study aims to understand the relationship between middle school students' violence tendency and social participation, and to examine how empathy and democracy perception, which are the outcomes of the social studies course, play roles in this relationship. Relational survey model, one of the quantitative research methods, was used in the study. The sample, which was formed by convenience sampling technique, consists of 841 students studying in middle schools in different provinces of Türkiye. The data were collected through the violence tendency scale, social participation skills scale, empathy scale and perception of democracy scale. In order to determine the tests to be used in analyzing the collected data, normality distributions were checked and it was determined that the data were normally distributed. Since the role of mediating variables in the relationship between the dependent variable and the independent variable was examined, the data were analyzed using the SPSS Process Macro plug-in. In order to examine the relationship between the variables of the study, Pearson correlation coefficient was calculated and regression analysis was performed. While examining the mediating role, the confidence interval was taken as 95% and the bootstrapping was taken as 5000. It was determined that there was a significant negative relationship between the violence tendency and the social participation of middle school students. In addition, it was determined that both empathy and democracy perception played a partial mediating role in the relationship between students' violent tendency and social participation. On the other hand, it was concluded that empathy and perception of democracy played a serial partial mediating role in the relationship between students' violent tendency and their social participation. Based on the results obtained, suggestions were made for investigating the relationship between the violent tendency and social participation of middle school students within the scope of different variables.

Keywords: Social studies education, middle school students, violence tendency, social participation, empathy, perception of democracy

Sosyal Bilgiler Öğretiminde Edebi Ürünlerin Yeri: 5. Sınıf Ders Kitabı ve Öğretmen Görüşleri Üzerine Bir İnceleme

Beyzanur Öztürk ^{1,*}, Kazım Sezgin ¹, Nisa Topçu ¹ & Yağmur Mennik ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Gazi Üniversitesi
ozturkbeyza007@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı 2024 yılında yayınlanmış Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'na uygun olarak hazırlanmış 5. Sınıf sosyal bilgiler ders kitabında edebi ürünlerin ne derece yer aldığını incelemek ve 5. Sınıf sosyal bilgiler ders kitabında edebi ürün kullanımıyla ilgili öğretmen görüşlerini almaktır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada doküman olarak Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanmış olan 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitabı incelenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, 2024-2025 eğitim öğretim yılında Ankara'da görev yapmakta olan 13 sosyal bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Toplanan veriler, içerik analizi ile analiz edilmiştir. Araştırmanın doküman analizi sonucunda 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitabında; 41 adet haber metni, 13 adet atasözü, 11 adet makale, 5 adet hikaye ve 1 adet şiir bulunmuştur. Sosyal bilgiler öğretmenleri ile gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmelere göre, öğretmenlerin derslerinde edebi ürünleri kullandıkları tespit edilmiştir. Genellikle tarih ağırlıklı konularda edebi ürün kullandıklarını belirtmişlerdir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin ders kitabı haricinde de edebi ürün kullandığı belirlenmiştir. Öğretmenler tarafından en çok kullanılan edebi ürün şiirdir. Sosyal bilgiler öğretmenleri edebi ürün kullanımının derse olan ilgiyi arttırdığını, konuların edebi ürünler ile daha kalıcı olduğunu, ders esnasında dikkati topladığını ve farklı becerileri geliştirdiğini vurgulamıştır. Bu bağlamda, sosyal bilgiler ders kitaplarında edebi ürünlere daha fazla yer verilmesi, öğrencilerin hem akademik hem de duyuşsal gelişimlerine katkı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Edebi Ürün, Disiplinlerarası, Ders Kitabı.

The Place of Literary Products in Social Studies Teaching: A Study on the 5th Grade Textbook and Teachers' Opinions

Beyzanur Öztürk ^{1,*}, Kazım Sezgin ¹, Nisa Topçu ¹ & Yağmur Mennik ¹

Abstract

The aim of this study is to examine the extent to which literary products are included in the 5th grade social studies textbook prepared in accordance with the Turkish Century Education Model Social Studies Course Curriculum published in 2024 and to obtain teachers' opinions on the use of literary products in the 5th grade social studies textbook. Document analysis method, which is one of the qualitative research methods, was used in the study. In the research, the 5th grade social studies textbook prepared by the Ministry of National Education was analysed as a document. The study group of the research consists of 13 social studies teachers working in Ankara in the 2024-2025 academic year. A semi-structured interview form was used as a data collection tool. The collected data were analysed by content analysis. As a result of the document analysis, 41 news texts, 13 proverbs, 11 articles, 5 stories and 1 poem were found in the 5th grade social studies textbook; according to semi-structured interviews with social studies teachers, It was determined that teachers used literary products in their lessons. They stated that they generally used literary products in history-orientated subjects. It was determined that social studies teachers used literary products other than textbooks. The most commonly used literary product by teachers is poetry. Social studies teachers reported that the use of literary products increased the interest in the lesson, that the subjects are more permanent with literary products, that it gathers attention during the lesson and that it develops different skills. In this context, including more literary products in social studies textbooks can contribute to both academic and affective development of students.

Keywords: Social Studies, Literary Product, Interdisciplinary, Textbook.

Sosyal Bilgiler Öğretiminde Bir Öğrenme Aracı Olarak Şarkılar: Disiplinler Arası Bir Eylem Araştırması

Emre Göfner ^{1,*} & Erdem Oğuz ²

¹ Sosyal Bilgiler Özel Sev Ortaokulu

² Müzik Özel Sev Ortaokulu

gofneremre@gmail.com

Özet

Günümüzde eğitim yaklaşımları; öğrenci merkezli, etkileşimli ve çok duyulu öğrenme ortamlarının önemini vurgulamaktadır. Öğretimde çeşitli yöntem ve tekniklerin kullanılması, öğrencilerin derse olan ilgisini artırmakta ve kalıcı öğrenmeyi destekleyerek öğrenme sürecini olumlu yönde etkilemektedir. Bu bağlamda, özellikle bilgi yoğunluğu yüksek olan Sosyal Bilgiler dersinde, öğrenmeyi destekleyici nitelikte hazırlanan şarkıların kullanımı öğrenmeyi daha anlamlı ve kalıcı hâle getirme potansiyeli taşımaktadır. Bu çalışmada, 7. sınıf Sosyal Bilgiler dersi konularının öğretimi için şarkı sözleri yazılmış, için yapay zekâ desteğiyle şarkılar oluşturulmuş, müzik öğretmeni tarafından düzenlemeleri yapılmış ve bu eğitici şarkıların çalışma grubu üzerindeki etkileri incelenmiştir. Nitel araştırma desenlerinden biri olan eylem araştırması modeliyle yürütülen çalışmada, 7. sınıfa devam eden 24 öğrenciden oluşan bir çalışma grubu yer almıştır. Öğrencilerin hazırlanan içeriklere ilişkin görüşleri, ön ve son algı anketleri aracılığıyla değerlendirilmiştir. Ayrıca, içeriklerin niteliği ve katkılarını daha iyi analiz edebilmek amacıyla 4 Sosyal Bilgiler öğretmeniyle açık uçlu sorulardan oluşan görüşme formları uygulanmış; öğrenciler üzerindeki etkiler ise bir psikolojik danışmanla yapılan mülakatla desteklenmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda, şarkılarla desteklenen öğretim sürecinin öğrencilerin derse katılımını ve motivasyonunu olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir. Hem öğrenciler hem de öğretmenler, ders içeriğinde uygun hazırlanan şarkıların Sosyal Bilgiler öğretiminde etkili ve faydalı olduğunu ifade etmiştir. Elde edilen bulgular, şarkıların öğretim sürecindeki olumlu etkilerinin alan yazındaki benzer çalışmalarla büyük ölçüde örtüştüğünü göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Şarkılarla Öğretim, Yapay Zekâ, Eylem Araştırması

Songs as a Learning Tool in Social Studies Teaching: An Interdisciplinary Action Research

Emre Göfner ^{1,*} & Erdem Oğuz ²

Abstract

Today, educational approaches emphasize the importance of student-centered, interactive and multi-sensory learning environments. The use of various methods and techniques in teaching increases students' interest in the lesson and positively affects the learning process by supporting permanent learning. In this context, especially in the Social Studies course, which has a high information density, the use of songs prepared to support learning has the potential to make learning more meaningful and permanent. In this study, song lyrics were written for the teaching of 7th grade Social Studies course topics, songs were created with the support of artificial intelligence, arrangements were made by the music teacher, and the effects of these educational songs on the study group were examined. In the study, which was conducted with the action research model, one of the qualitative research designs, a study group consisting of 24 7th grade students took part. The students' views on the prepared contents were evaluated through pre- and post-perception questionnaires. In addition, in order to better analyze the quality and contributions of the contents, interview forms consisting of open-ended questions were applied to 4 Social Studies teachers, and the effects on students were supported by an interview with a psychological counselor. The data obtained were analyzed by content analysis. As a result of the research, it was determined that the teaching process supported by songs positively affected students' participation and motivation. Both students and teachers stated that the songs prepared in accordance with the course content were effective and useful in teaching Social Studies. The findings show that the positive effects of songs in the teaching process overlap to a great extent with similar studies in the literature.

Keywords: Teaching with Songs, Artificial Intelligence, Action Research

Disiplinlerarası Eğitimde Bilim Merkezlerinin Rolü: Örnek Bir Ders Planı Tasarımı

Pakize Kübra Koç ^{1,*} & Aykut Emre Bozdoğan ¹

¹ Fen Bilgisi Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
kubrakoc0601@gmail.com

Özet

Bilim merkezleri, fen bilimleri ve matematik derslerinin yanı sıra sosyal bilgiler dersi için de kullanılabilecek okul dışı ortamların başında gelmektedir. Bu noktada bilim merkezlerinin disiplinler arası öğrenmeyi teşvik etme gibi önemli bir potansiyele sahip olduğu söylenebilir. Bu bağlamda, bilim merkezleri disiplinlerarası öğrenmeyi teşvik etmenin yanında öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve sosyal gelişimlerini destekleme açısından önemli bir yere sahiptir. Bu kapsamda yapılan çalışmada, 2024 yılında yayınlanan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli temel alınarak hazırlanmış bilim merkezi gezisi ile entegre edilmiş bir ders planı örneği sunulmuştur. Hazırlanan bu ders planı alan becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, sosyal duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerilerini de kapsamaktadır. Ders planı Konya Bilim Merkezinde bulunan Bilimin Sultanları Galerisi'ne yönelik hazırlanmıştır. Bu galeride Türk-İslam Medeniyetinde yetişen bilginlerin o dönem bilime yapmış oldukları katkılar yer almaktadır. Bu çalışmada hazırlanan örnek ders planı sayesinde; öğrencilerin galeride bulunan eserler ve bilim insanlarının çalışmalarını inceleyerek bilgi toplaması amaçlanmaktadır. Böylece öğrenciler bilim insanlarının düşünme biçimleri, çalışma yöntemleri ve ortak özellikleri üzerine çıkarımlar yapacaktır. Hazırlanan örnek ders planı sekiz sayfadan oluşmaktadır ve oyun temelli öğretim modeline uygun olarak tasarlanmıştır. Ayrıca bu ders planının içeriğine uygun olarak araştırmacılar tarafından geliştirilmiş gezi esnasında dağıtılacak bir oyun taslağı, çalışma yaprakları ve ders sonrası dağıtılacak değerlendirme soruları da bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler Eğitimi, Fen Eğitimi, Bilim Merkezleri, Okul Dışı Öğrenme, Ders Planı

The Role of Science Centers in Interdisciplinary Education: Designing A Sample Lesson Plan

Pakize Kübra Koç ^{1,*} & Aykut Emre Bozdoğan ¹

Abstract

Science centers are the one of the most important out-of-school environments that can be used for social studies courses as well as science and mathematics courses. At this point, it can be said that science centers have an important potential to encourage interdisciplinary learning. In this context, science centers have an important role of supporting students' cognitive, affective and social development. In this study, a sample lesson plan integrated with a science center trip prepared based on the Turkey Century Education Model published in 2024 was presented. The prepared lesson plan includes field skills, conceptual skills, tendencies, social emotional learning skills, values and literacy skills. The lesson plan was prepared for the Sultans of Science Exhibition located in the Konya Science Center. This exhibition includes the contributions of scientists raised in the Turkish-Islamic Civilization to science at that time. With the sample lesson plan prepared in this study, it is aimed for students to gather information by examining the works and studies of scientists in the exhibition. The aim of the study is to enable students gather information by examining the works in the exhibition and scientists. Thus, students will make inferences about the thinking styles, working methods and common characteristics of scientists. The prepared sample lesson plan consists of eight pages and is designed in accordance with the game-based teaching model. In addition, there is a game draft, worksheets and post-lesson evaluation questions developed by the researchers in accordance with the content of this lesson plan.

Keywords: Social Studies Education, Science Education, Science Centers, Out of School Environment

Kolektivist Bir K lt rde Ne Eğitimde Ne  şte Olmak (NEET): Sosyal Bilgiler  ğretmenlerinin Deneyimlerinin  ncelenmesi

Fedai Kabadayı ¹, Muhammed Akıncı ², Fatih Ozturk ^{3,*} & Adem Beldağ ⁴

¹ Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

² Eğitim Bilimleri Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

³ Sosyal Bilgiler  ğretmenliği Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

⁴ Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Recep Tayyip Erdoğan  niversitesi

fatih.ozturk@erdogan.edu.tr

 zet

Bu  alışma, Türkiye’de Ne Eğitimde Ne  şte (NEET) olan sosyal bilgiler  ğretmenlerinin deneyimlerini kolektivist kültür perspektifinden incelemektedir. Anlatı sorgulaması deseniyle gerçekleştirilen araştırmada, 22 NEET sosyal bilgiler öğretmeninden veri toplanmıştır. Araştırma iki aşamalı olarak yürütülmüştür:  lk aşamada katılımcılara anket uygulanmış, ikinci aşamada ise araştırmacılar tarafından yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bulgular; NEET bireylerin sosyo-psikolojik çevresi, bireysel özellikleri, yaşadıkları sorunlar, gerçekleştirdikleri eylemler ve önerdikleri çözüm yolları olmak üzere beş boyutta sınıflandırılmıştır. Sonuçlar, sosyal bilgiler  ğretmenlerinin toplumsal olarak ciddi sorunlar yaşadıklarını göstermektedir. Araştırma sonuçları, sosyal bilgiler  ğretmenlerinin NEET durumunda olmalarının yalnızca bireysel bir sorun değil, aynı zamanda toplumsal ve yapısal boyutları olan karmaşık bir olgu olduğunu ortaya koymaktadır. Buna göre NEET sosyal bilgiler  ğretmenlerinin aile ve toplumsal beklentilerden kaynaklanan ciddi baskılarla ve psikolojik problemlerle karşı karşıya kaldıklarını tespit edilmiştir. NEET olma durumuna hem yapısal hem de bireysel etmenlerin katkıda bulunduğu, özellikle yetersiz istihdam olanakları ve sosyal bilgiler  ğretmenliği alanındaki yüksek rekabetin bu durumu pekiştirdiği anlaşılmaktadır. Katılımcıların önerdiği çözüm yolları ise ulusal politika temelli ve bireysel düzeyde olmak üzere iki ana kategoride toplanmıştır. Araştırma bulguları, istihdamın önündeki engellerin kaldırılması adına kariyer danışmanlığı hizmetlerinin ve eğitim politikalarının geliştirilmesi gerekliliğine işaret etmektedir. Bu  alışma, sosyal bilgiler  ğretmenlerinin NEET deneyimini anlamada kültürel bağlamın önemine dikkat çekmekte ve kolektivist toplumlarda NEET  ğretmenlerin karşılaştığı zorluklara yönelik aile ve toplum temelli bütüncül politikaların yeniden yapılandırılmasının önemini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ne Eğitimde Ne  şte, NEET, sosyal bilgiler öğretmenleri, kolektivist kültür

Not being in education, employment or training (NEET) in a collectivist culture: Exploring the experiences of social studies teachers

Fedai Kabadayı ¹, Muhammed Akıncı ², Fatih Ozturk ^{3,*} & Adem Beldağ ⁴

Abstract

The present study explores the experiences of social studies teachers who are not in education, employment, or training (NEET) in a collectivist culture in Türkiye. The study employed narrative inquiry design and a sample of 22 social studies teachers who were NEET in the process of a two-stage data collection that provided NEET categories. The study was carried out in two stages: in the first stage, a questionnaire was administered, and in the second stage, semi-structured interviews were conducted by the researchers. The findings produced five dimensions, including the NEETs' environment, the NEETs' characteristics, the NEETs' problems, the NEETs' actions, and the NEETs' solutions. The results indicate that NEETs in the collectivist Turkish culture face considerable pressures from family and societal expectations that exacerbate their psychological distress. NEETs are characterized by both structural and individual factors contributing to their long-term NEET status, including inadequate employment opportunities and high competition in the social studies teaching profession. The solutions suggested by NEETs were categorized into national policy and individual solutions. The results highlight the need for improved career counseling and education policies to remove barriers to employment. This study emphasizes the importance of cultural context in understanding the NEET experience of social studies teachers and highlights the importance of developing family-based policies that reflect the unique challenges NEET teachers face in collectivist societies.

Keywords: Not in education employment or training, NEET, social studies teacher, collectivist culture

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin “Felsefe” ve “Çocuklar İçin Felsefe (P4C)” Kavramlarına İlişkin

Metaforik Algıları

Kıymet Değirmenci Toraman ^{1,*} & Fahri Kılıç ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
kiymetdegirmencitoraman@gmail.com

Özet

Küresel köyün yerlisi olan insana, dünya/ülke vatandaşlığı bilinci aşılayarak evrensel ve kültürel değerlere sahip çıkmasını, sormasını/soruşturmasını/eleştirmesini kısacası iradesini gerektiği gibi kullanarak benliğini bulmasını ve varoluşunu desteklemesini sağlayacak disiplin ve modellerin kıymetinin büyük olduğu aşıkardır. Bahsedilen bu disiplinlerden felsefenin ve modellerden “Çocuklar için felsefe (P4C)”nin bireye soruşturma bilinci kazandırarak düşüncelerini özgür bir ortamda şekillendirmesi, gerekçelendirmesi ve derinleştirme fırsatını sağladığı söylenebilir. Bu araştırma, sosyal bilgiler öğretmenlerinin, “felsefe” ve “Çocuklar için felsefe (P4C)” kavramlarına ilişkin algılarına yönelik bir metaforik analiz çalışmasını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu 25 sosyal bilgiler öğretmeni meydana getirmektedir. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik (olgubilim) desen kullanılmıştır. Araştırma verileri, yarı yapılandırılmış form ile açık uçlu soru formunda hazırlanarak elde edilmiştir. İlgili formda, sosyal bilgiler öğretmenlerinden “Felsefe, ... benzer/gibi/dir; çünkü” ve “Çocuklar için felsefe (P4C), ... benzer/gibi/dir; çünkü” cümlelerindeki boşlukları doldurmaları istenmiştir. Kavramların çağrıştırdığı algıları yazarak bu algıların gerekçelerini sunmaları istenmiştir. Toplanan veriler sonucunda elde edilen metaforik algılar, içerik analizi tekniği ile analiz edilip yorumlanmış ve metaforlar ortak özellikleri açısından ortaya koyulmuştur. Elde edilen metaforlar, kategoriler altında toplanarak en çok ve en az metafor oluşturulan kategoriler tespit edilmiştir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin ilgili kavramların, farklı özelliklerini tanımlamalarını sağlaması ve kavramları algıları doğrultusunda farklı biçimlerde ilişkilendirmeleri açısından araştırmanın önemli olduğunu söylemek mümkündür. Ayrıca ilgili kavramların tanımlanması esnasında zorluk çekip çekmediklerini de ortaya koymaktadır. Çalışmanın tamamlanmamış olması gerekçesi ile araştırma bulguları ve sonuçlarına son şekli henüz verilmemiştir. Bulguların tamamlanması ile sonuçlar ilgili konu bağlamında tartışılacak ve bu doğrultuda öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler öğretmenleri, felsefe, çocuklar için felsefe (P4C), metafor, fenomenoloji (olgubilim).

Methaphorical Perceptions Of Social Studies Teachers' Regarding The Concepts Of Philosophy And Philosophy For Children (P4c)

Kıymet Değirmenci Toraman ^{1,*} & Fahri Kılıç ¹

Abstract

It is evident that models designed to instill in individuals, as inhabitants of the global village, an awareness of global / national citizenship—fostering their commitment to universal and cultural values, encouraging questioning/inquiry/critical thinking, and ultimately enabling them to exercise their will appropriately to discover their selfhood and support their existence—are of great significance. Among these discipline it can be stated that philosophy and these models it can be stated that Philosophy for Children (P4C) provides individuals with an awareness of inquiry, offering them the opportunity to shape, argument and deepen their thoughts in a free environment. This study aims to present a metaphysical analysis of social studies teachers' perceptions regarding the concepts of "philosophy" and "Philosophy for Children (P4C)." The study group of the research consists of 25 social studies teachers. The research employs a qualitative methodology, utilizing a phenomenological design. The research data were collected using a semi-structured form designed in the format of open-ended questions. In the relevant form, social studies teacher were asked to complete the sentences: "Philosophy is similar to ... because ..." and "Philosophy for Children (P4C) is similar to ... because ...". Participants were asked to write down the perceptions evoked by the concepts and provide justifications for these perceptions. The metaphysical perceptions obtained from the collected data were analyzed and interpreted using content analysis techniques, and the metaphors were identified based on their shared characteristics. The identified metaphors were grouped into categories, and the categories with the most and the least number of metaphors were determined. It can be stated that this research is significant as it enables social studies teachers to identify various characteristics of the relevant concepts and associate them in different ways based on their perceptions. It also reveals whether participants faced difficulties in defining the relevant concepts. Due to the incomplete nature of the study, the research findings and conclusions have not yet been finalized. Once the findings are complete, the results will be discussed in the context of the relevant topic, and recommendations will be provided accordingly.

Keywords: Social studies teachers, philosophy, Philosophy for Children (P4C), metaphor, phenomenology.

Toplumsal Kimlik İnşasında Felsefe Temelli Uygulamaların Kullanılması

Büşra Çağdaş^{1,*} & Mustafa İçen¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Yıldız Teknik Üniversitesi
busracagdas@outlook.com

Özet

Felsefe temelli uygulamalar bireylerin düşünme becerilerini geliştirmektedir. Felsefe temelli kullanılan tüm metotlar, bireylerin sadece felsefi sorgulama yapmasını sağlamaz, bununla birlikte bireylere çeşitli gelişimsel katkılar sağlamaktadır. Gerek bireyin düşünme becerileri gerekse sosyal katılım becerileri üzerinde etkili olan bu uygulamaların bireyin toplumsal bir varlık olmasına yardımcı olduğu düşünülmektedir. Bireylerin bilişsel gelişim süreçlerine katkı sağladığı göz önünde bulundurulduğunda, bu metotları önemli olarak ele almalıyız. Değişen ve gelişen eğitim süreçlerimizde karşımıza çıkan bu yenilikçi temelli uygulamalar, çeşitli değerlerin aktarılmasında ve yaratılmasında bizler için bir aracı olacaktır. Toplumlar tarafından çeşitli kimlikler yaratılır ve bu kimlikler sunulur. Yetişen yeni nesillerin bu kimlikler içerisinde şekillenmesi toplumlar tarafından beklenilmektedir. İnşa edilen toplumsal kimliğin aktarımı çeşitli yöntemlere başvurularak yapılmaktadır. Toplumsal kimliklerin, bireylere aktarılması ise çeşitli dersler aracılığıyla sağlanmaktadır. Sosyal bilgiler dersi, toplumsal kimlik inşasında ele alabileceğimiz bir ders olarak karşımıza çıkmaktadır. Sosyal bilgiler, bireyin toplumsal bir varlık olmasına yardımcı olunurken aynı zamanda ona politik bir varlık olarak da yaklaşmaktadır. Bireyi eleştirel düşünmeye, empati kurmaya ve akıl yürütmeye iten bu yöntemlerin toplumsal kimlik oluşturmada kullanılmasının etkili olacağı düşünülmektedir. Bu çalışma, toplumsal kimlik inşasında felsefe temelli uygulamaların kullanılmasının etkilerini sunmaktadır. Toplumsal kimlik inşası, sosyal bilgiler ve felsefe temelli uygulamalar üçgeninde, teorik bir çerçeve sunulmaya çalışılmaktadır. Bu bağlamda çalışmanın eğitimcilere, araştırmacılara yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Kimlik, Felsefe Temelli Uygulamalar, Sosyal Bilgiler

The Use of Philosophy-Based Practices in Social Identity Construction

Büşra Çağdaş ^{1,*} & Mustafa İçen ¹

Abstract

Philosophy-based practices improve the thinking skills of individuals. All philosophy-based methods do not only enable individuals to make philosophical inquiries, but also provide various developmental contributions to individuals. It is thought that these practices, which are effective on both the individual's thinking skills and social participation skills, help the individual to become a social being. Considering that they contribute to the cognitive development processes of individuals, we should consider these methods as important. These innovative-based practices, which we encounter in our changing and developing education processes, will be an intermediary for us in transferring and creating various values. Various identities are created and presented by societies. It is expected by societies that the new generations will be shaped within these identities. The transfer of the constructed social identity is carried out by resorting to various methods. The transfer of social identities to individuals is provided through various courses. Social studies course emerges as a course that we can consider in the construction of social identity. While social studies helps the individual to be a social being, it also approaches him as a political entity. It is thought that the use of these methods, which push the individual to think critically, empathize and reason, will be effective in creating a social identity. This study presents the effects of using philosophy-based practices in the construction of social identity. In the triangle of social identity construction, social studies and philosophy-based practices, a theoretical framework is tried to be presented. In this context, it is thought that the study will help educators and researchers.

Keywords: Social Identity, Philosophy-Based Practices, Social Studies

Akademisyenlerin Vatandaşlık Anlayışları Üzerine Bir İnceleme

Hilal Mert ^{1,*} & Büşra Doğu ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
h.mert@ahievran.edu.tr

Özet

Vatandaşlık eğitimi, bireylerin demokratik değerlere sahip, toplumsal sorumluluk bilinciyle hareket eden yurttaşlar olarak yetişmelerinde hayati bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda vatandaşlık eğitimi, bireyin toplumsal kimliğini inşa etme, demokratik kültürü anlama ve sürdürme süreçlerinde önemli bir eğitimsel araç olarak değerlendirilmektedir. Bu eğitimin temellerinin atıldığı başlıca dersler olan Tarih, Coğrafya ve Sosyal Bilgiler, bireylerin vatandaşlıkla ilgili temel bilgi, beceri, tutum ve değerleri kazanmalarında kritik bir işlev üstlenmektedir. Söz konusu disiplinler, sadece bilgi aktarımıyla sınırlı kalmayıp, aynı zamanda bireylerin sosyal sorumluluk duygusu, tarihsel bilinç, mekânsal farkındalık ve eleştirel düşünme becerilerinin gelişmesini de desteklemektedir. Vatandaşlık eğitiminin niteliği, bu alanlarda görev yapan öğretmenlerin ve alan uzmanlarının konuya yönelik yaklaşımlarıyla doğrudan ilişkilidir. Araştırmanın temel amacı, Vatandaşlık yetiştirmede öne çıkan Tarih, Coğrafya ve Sosyal Bilgiler alanında uzman akademisyenlerin vatandaşlık anlayışları ve uzmanlık alanlarının vatandaşlık anlayışlarına yansımalarını ortaya koymaktır. Araştırmanın amacı doğrultusunda araştırmada yöntem olarak nitel araştırma yaklaşımlarından biri olan durum çalışması benimsenmiştir. Bu yöntemle, katılımcıların ifadelerindeki bağlantılar incelenerek ortak temalar ve örüntüler belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Sosyal Bilgiler, Tarih ve Coğrafya alanında uzman 12 akademisyen oluşturmaktadır. Akademisyenlerin vatandaşlık eğitimine ilişkin anlayışları ve uzmanlık alanlarının vatandaşlık anlayışlarına etkileri üzerinde durulmuştur. Elde edilen veriler içerik analizi ile analiz edilecektir. Analiz sonucu elde edilen bulguların akademik literatüre katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Vatandaşlık, Vatandaşlık Anlayışları, Akademisyenler, Disiplinler Arası Yaklaşım

An Examination of Academics' Understanding of Citizenship

Hilal Mert ^{1,*} & Büşra Doğu ¹

Abstract

Citizenship education plays a vital role in raising individuals as citizens who possess democratic values and act with a sense of social responsibility. In this context, citizenship education is considered a significant educational tool in the processes of constructing social identity, understanding and sustaining democratic culture. The main courses in which the foundations of this education are laid—History, Geography, and Social Studies—play a critical role in enabling individuals to acquire fundamental knowledge, skills, attitudes, and values related to citizenship. These disciplines are not limited to the transmission of knowledge; they also support the development of individuals' sense of social responsibility, historical consciousness, spatial awareness, and critical thinking skills. The quality of citizenship education is directly related to the approaches of teachers and field experts working in these areas. The main aim of the study is to reveal the understandings of citizenship held by academic experts in the fields of History, Geography, and Social Studies, which are prominent in raising citizens, and the reflections of their areas of expertise on their understanding of citizenship. In line with this aim, the study adopted one of the qualitative research approaches: the case study method. Through this method, connections within participants' statements were examined to identify common themes and patterns. The study group consists of 12 academic experts in the fields of Social Studies, History, and Geography. The study focused on the academics' understandings of citizenship education and the effects of their areas of expertise on their citizenship perceptions. The data obtained will be analyzed through content analysis. The findings are expected to contribute to the academic literature.

Keywords: Citizenship, Citizenship Understandings, Academics, Interdisciplinary Approach

Lise Öğrencilerinin Öğrenme Stillerinin İncelenmesi: Kolb’un Yaşantısal Öğrenme Kuramı Çerçevesinde Bir Değerlendirme

Murat Bayram Yılar ¹, Orhan Ünal ¹ & Yıldırım Karadağ ^{1,*}

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Ondokuz Mayıs Üniversitesi
yildiray.karadag@outlook.com

Özet

Öğrenme bireyden bireye farklılaşan dinamik bir süreçtir ve bu sürecin bireysel farklılıkları dikkate alan kuramsal modellerle açıklanması, etkili öğretim ortamlarının tasarlanmasına katkı sağlamaktadır. Kolb’un Yaşantısal Öğrenme Kuramı, öğrenmenin bireyin yaşantıları yoluyla gerçekleştiğini vurgulamakta ve bu süreci dört aşamalı bir döngü (somut yaşantı, yansıtıcı gözlem, soyut kavramsallaştırma ve aktif yaşantı) ile tanımlamaktadır. Bu aşamaların bireylerdeki baskınlık düzeyine göre dört temel öğrenme stili ortaya çıkmaktadır. Değiştiren stil, bireylerin yaşantılara duygusal olarak katıldığı ve olaylara farklı açılardan yaklaşabildiği bir öğrenme biçimidir. Özümseyen stil, kavramsal düşünme ve gözleme dayalı, sistematik öğrenme sürecini temsil eder. Ayırıştırıcı stil, teknik problem çözme, karar verme ve yaparak öğrenmeye yönelik bir yaklaşımı ifade ederken; yerleştiren stil, aktif uygulama ve deneyim yoluyla öğrenmeye dayalı, planlama ve eyleme geçmeye odaklı bir öğrenme biçimidir.

Bu araştırmanın amacı, lise öğrencilerinin öğrenme stillerini belirlemek ve bu stillerin cinsiyet, bölüm ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre dağılımını incelemektir. Betimsel tarama modeli esas alınarak yürütülen çalışmada, 2022–2023 eğitim-öğretim yılında Samsun ilinde öğrenim gören 214 lise öğrencisinden elde edilen veriler kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak Kolb’un (1985) geliştirdiği ve Aşkar ve Akkoyunlu (1993) tarafından Türkçeye uyarlanan Öğrenme Stili Envanteri kullanılmıştır.

Toplam bulgulara göre öğrenciler arasında en yaygın öğrenme stili “Değiştiren” (%43,9) olup, bunu “Özümseyen” (%31,8), “Yerleştiren” (%18,7) ve “Ayırıştırıcı” (%5,6) stilleri takip ettiği bulunmuştur. Cinsiyet değişkenine göre hem kız hem de erkek öğrencilerde “Değiştiren” stilin en yüksek oranda temsil edildiği belirlenmiştir. Bölüm değişkenine göre yapılan incelemede, Biyomedikal Cihaz Teknolojileri, Bilişim Teknolojileri ve Elektrik-Elektronik Teknolojileri bölümlerinin tamamında “Değiştiren” öğrenme stiline ön çıktığı bulunmuştur. Sınıf düzeyi değişkenine göre ise tüm seviyelerde “Değiştiren” stil en yaygın stil olarak ön çıktıkça, “Özümseyen” stilin oranı üst sınıf düzeylerinde artış göstermektedir.

Araştırma bulguları doğrultusunda, öğrenciler arasında en yaygın öğrenme stiline “Değiştiren” olması, mesleki eğitimde bireysel anlamlandırma, somut yaşantı ve duygusal katılıma dayalı öğrenme süreçlerinin ön planda olduğunu göstermektedir. Ayrıca “Özümseyen” stilin sınıf düzeyi arttıkça daha sık gözlemlenmesi, yaşla birlikte gelişen bilişsel olgunlukla birlikte öğrencilerin soyut ve kavramsal içeriklere yöneldiğine işaret etmektedir. Bu bulgular, mesleki ve teknik eğitimde öğretim süreçlerinin öğrencilerin gelişimsel ve bireysel öğrenme yaklaşımlarına göre yapılandırılmasının önemini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenme stilleri, Yaşantısal öğrenme kuramı, Lise öğrencileri

An Examination of High School Students' Learning Styles: An Evaluation within the Framework of Kolb's Experiential Learning Theory

Murat Bayram Yılar ¹, Orhan Ünal ¹ & Yıldırım Karadağ ^{1,*}

Abstract

Learning is a dynamic process that varies from individual to individual, and explaining this process through theoretical models that consider individual differences contributes to the design of effective learning environments. David A. Kolb's Experiential Learning Theory emphasizes that learning occurs through experiences and conceptualizes it as a four-stage cycle involving Concrete Experience, Reflective Observation, Abstract Conceptualization, and Active Experimentation. Based on individuals' dominance in these stages, Kolb identifies four primary learning styles: Diverging, Assimilating, Converging, and Accommodating. Diverging learners tend to engage emotionally with experiences and approach situations from different perspectives. Assimilating learners prefer systematic learning based on conceptual thinking and observation. Converging learners focus on technical problem-solving and decision-making through active experimentation, while Accommodating learners are action-oriented and prefer learning through practical experience and exploration.

This study aims to identify the learning styles of high school students and examine the distribution of these styles according to gender, field of study, and grade level. The research was conducted using a descriptive survey model with data collected from 214 high school students studying in Samsun during the 2022–2023 academic year. The data were gathered using the Learning Style Inventory developed by Kolb (1985) and adapted into Turkish by Aşkar and Akkoyunlu (1993).

According to the findings, the most common learning style among students was Diverging (43.9%), followed by Assimilating (31.8%), Accommodating (18.7%), and Converging (5.6%). In terms of gender, both female and male students predominantly exhibited the Diverging learning style. When analyzed by field of study, Diverging emerged as the most prevalent style across all departments, including Biomedical Device Technologies, Information Technologies, and Electrical-Electronic Technologies. Regarding grade levels, Diverging remained the most frequently observed style in all levels, while the proportion of students with the Assimilating style increased in higher grades.

These findings suggest that the predominance of the Diverging style indicates a learning tendency in vocational education that prioritizes personal meaning-making, concrete experiences, and emotional engagement. Furthermore, the increasing presence of the Assimilating style in higher grade levels may reflect a developmental shift toward abstract and conceptual learning as cognitive maturity advances. The study underscores the importance of structuring instructional processes in vocational and technical education based on students' developmental characteristics and individual learning approaches.

Keywords: Learning Styles, Experiential Learning Theory, High School Students.

Türkiye ve Almanya Öğretim Programlarında Çevre Sorunlarının Disiplinlerarası İncelenmesi: Sosyal Bilgiler ve Fen Bilgisi Dersi Bağlamında

Mercan Kaya ^{1,*} & Ufuk Karakuş ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Gazi Üniversitesi
kayamercan594@gmail.com

Özet

Araştırmanın amacı, Türkiye ve Almanya'daki ortaokul düzeyindeki Sosyal Bilgiler ve Fen Bilimleri öğretim programlarında çevre sorunlarının ele alınış biçimlerini karşılaştırmalı olarak inceleyerek programlardaki benzerlik ve farklılıkları ortaya koymaktır. Çevre sorunları hem sosyal hem de bilimsel boyutları olan karmaşık konular olduğu için disiplinlerarası çevre eğitimi, öğrencilerin çevreye dair bütüncül bir anlayış geliştirmesi ve küresel sürdürülebilirlik hedeflerine katkı sağlaması açısından kritik öneme sahiptir. Almanya, çevre eğitimi konusunda köklü bir uygulama geleneğine sahipken Türkiye'de son yıllarda müfredat reformlarıyla çevre eğitime verilen önem artmıştır. Bu nedenle iki ülkenin karşılaştırılması, farklı yaklaşımların belirlenmesi ve iyi uygulamaların tespit edilmesi bakımından alanyazına katkı sağlayacaktır. Çalışmada, her iki ülkenin güncel ve resmi ortaokul Sosyal Bilgiler ve Fen Bilimleri öğretim programları incelenmektedir. Ayrıca, bu programların uygulanışını yansıttığı düşünülen ilgili derslere ait birer ders kitabı da analiz kapsamına alınmaktadır. Araştırma verileri nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi ile toplanmakta olup bu yöntem, yazılı eğitim materyallerini sistematik ve derinlemesine incelemeye imkân sağladığı için tercih edilmiştir. Elde edilen bilgiler betimsel içerik analizi tekniğiyle çözümlenerek iki ülkenin çevre eğitimi yaklaşımları karşılaştırılmaktadır. Seçilen ders kitapları, ilgili ülkelerde yaygın olarak kullanılan ve müfredatın çevre eğitime dair hedef ve kazanımlarını somutlaştırdığı düşünülen kaynaklar olması nedeniyle araştırmaya dahil edilmiştir. İncelenen çevresel temalar arasında iklim değişikliği, çevre kirliliği, biyolojik çeşitlilik ve sürdürülebilir kalkınma gibi konular bulunmaktadır. Çalışma halen devam ettiğinden bu özet metinde herhangi bir araştırma bulgusuna yer verilmemiştir. Araştırma tamamlandığında bildirinin tam metni sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: çevre sorunları, öğretim programı, disiplinlerarası yaklaşım, sosyal bilgiler, fen bilimleri, Almanya, Türkiye.

An Interdisciplinary Analysis Of Environmental Issues In Turkish And German Curricula: Within The Context Of Social Studies And Science Course

Mercan Kaya ^{1,*} & Ufuk Karakuş ¹

Abstract

The aim of this study is to conduct a comparative analysis of how environmental issues are addressed in *Social Studies* and *Science* curricula at the middle school level (grades 5–8) in Turkey and Germany. Since environmental problems are complex and contain both scientific and social dimensions, interdisciplinary environmental education plays a vital role in helping students develop a holistic understanding of environmental challenges and contributes to global sustainability goals. While Germany has a long-established tradition in environmental education, Turkey has recently emphasized environmental themes through curriculum reforms. Therefore, comparing the two countries offers valuable insights into different educational approaches and highlights good practices. The study examines current *Science* and *Social Studies* curricula in both countries, as well as selected textbooks that are considered representative of how environmental topics are presented in classroom materials. The research is conducted using document analysis, a qualitative method that allows for the systematic examination of official and written curricular documents. Key environmental themes analyzed include climate change, pollution, biodiversity, natural disasters, and sustainable development. The selection of textbooks is based on their alignment with national curricula and their widespread use in schools, making them suitable sources for evaluating practical reflections of environmental education. The study is still in progress. Findings and comparative evaluations will be presented in the full-text version of the paper.

Keywords: environmental issues, curriculum, interdisciplinary approach, social studies, science education, Germany, Turkey.

Belirli Gün ve Haftalarda Aile Katılımının İncelenmesi: Türkiye ve Almanya Örneği

Nilüfer Yiğit ^{1,*} & Elif Mercan Uzun ²

¹ Temel Eğitim /Sınıf Eğitimi Ondokuz Mayıs Üniversitesi

² Okul Öncesi Öğretmenliği Ondokuz Mayıs Üniversitesi

nilali-yigit@hotmail.de

Özet

Aileden sonra okullar sosyal yaşama uyumun yanı sıra toplumsal becerilerin ediniminde önemli rol oynamaktadır. Okul öncesi eğitim kurumları çocukların ilk olarak eğitime dahil oldukları kurumlardır. Özellikle okul öncesi dönem çocuklar için ev ve okul birbirinin devamı, birbirini tamamlayıcı nitelikte olmalıdır. Ev ve okulda edinilen deneyimler birbirini desteklemeli ve bir bütün olarak düşünülmelidir. Okulların görev ve sorumluluğunu yerine getirme noktasında aileler ile iş birliği içerisinde koordineli bir şekilde çalıştıkları düzeyde etkili olabileceklerini söylemek yerinde olacaktır. Bu noktada okulların aileleri eğitim sürecine dahil etmeye yönelik çalışmalar yürütmesi önem arz etmektedir. Literatürde yapılan çalışmalar incelendiğinde aile katılımı programlarını içeren eğitim uygulamalarının çocukların gelişimleri üzerindeki etkilerine yönelik çalışmalar önemli yer tuttuğu ve aile katılımı çalışmalarının çocukların gelişimleri üzerinde olumlu yansımalarının olduğu vurgulanmaktadır.

Türkiye’de “Aile Katılımı” çalışmalarının daha çok ebeveynlerin sınıfa davet edilmesi ve çocuklara yönelik sanat etkinlikleri, deneyler, sınıf için yiyecek hazırlama, meslek tanıtımı gibi sınıf içi etkinlikler olarak uygulanmaktadır. Oysa yurtdışında “Aile Katılım” çalışmalarına yönelik yapılan etkinliklere bakıldığında bilindik aile katılım etkinliklerinin (ebeveynlerin sınıfa davet edilmesi, ebeveynlerin bilgilendirilmesi, ev ziyaretleri) yanı sıra özellikle belirli gün ve haftalarda ailelerin sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklere (doğada, çevrede) yer verilmektedir. Aile katılımı etkinlikleri doğrudan veya dolaylı olarak ebeveynleri hedefleyen bütün etkinlikleri kapsamaktadır. Bu çalışmada Türkiye’de ve Almanya’da okul öncesi dönemde uygulanan aile katılım çalışmalarının incelenmesi hedeflenmiştir.

Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması seçilerek toplamda 20 ebeveyn ile görüşme yapılmıştır. Ebeveynlerin verdikleri cevaplar arasında ki paralellliği ve farklılığı saptamak ve buna göre karşılaştırmalar yapmak için yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini 2024-2025 eğitim öğretim yılında çocukları okul öncesi eğitim kurumuna devam eden ebeveynler oluşturmaktadır. Çalışma Samsun ilinde ve Almanya’nın Remscheid ilinde bulunan ebeveynler ile yürütülmüştür. Veri toplamak için demografik bilgi formu ve görüşme formu kullanılmıştır. Demografik bilgi formunda ebeveynlere ilişkin yaş, cinsiyet, öğrenim durumu, çocuk sayısı ile ilgili maddelere yer verilmiştir. Çocuklara ilişkin yaş, cinsiyet, kaç yıldır okul öncesi eğitime devam ettiği gibi sorulara yer verilmiştir. Görüşme formunda ebeveynlere aile katılım çalışmalarına yönelik bilgileri ve okulda uygulanan aile katılım çalışmalarına yönelik sorular sorulmuştur. Görüşmeler yurtiçinde bulunan ebeveynler ile yüz yüze, yurtdışında bulunan ebeveynler ile aranarak telefon aracılığı ile yapılmıştır. Verilerin analizinde yapılan kodlamalardan yola çıkarak başlıklar oluşturulmuştur.

Çalışmaya katılan ebeveynlerin tamamı aile katılımı çalışmaları hakkında bilgi sahibi olduklarını belirtmişlerdir. Türkiye’de ki ebeveynler aile katılımı çalışmalarını daha çok sınıf içerisinde uygulanan aile katılımı çalışmaları olarak tanımlarken Almanya’daki ebeveynler aile katılım çalışmalarını belirli gün ve haftalarda uygulanan

alışmalar olarak tanımlamıştır. Hem Türkiye’deki hem de Almanya’daki ebeveynler aile katılım çalışmalarının çocuklarının yanı sıra kendileri üzerinde olumlu etkilerinin olduğunu belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi, Aile Katılımı, Belirli gün ve haftalar

Examining Family Participation on Specific Days and Weeks: The Example of Türkiye and Germany

Nilüfer Yiğit ^{1,*} & Elif Mercan Uzun ²

Abstract

After family, schools play an important role in the acquisition of social skills as well as adaptation to social life. Kindergartens' are the institutions where children first get involved in education. Especially for preschool children, home and school should be a continuation and complementary to each other. Experiences at home and school should support each other and should be considered as a whole. It would be appropriate to say that schools can be effective in terms of fulfilling their duties and responsibilities to the extent that they work in cooperation with families. At this point, it is important for schools to include families in the education process. Studies are examined, it is emphasized that studies on the effects of educational practices that include family participation programs on children's development are important. Family participation studies have positive reflections on children's development.

In Turkey, "Family Participation" studies are mostly implemented as inviting parents to the classroom and in-class activities such as art activities for children, experiments, preparing food for the classroom, and introducing professions. However, when we look at the activities carried out abroad for "Family Participation" in addition to the well known family participation activities (inviting parents to the classroom, informing parents, home visits), there are also in-class and out-of-class activities (in nature, in the environment) for families on certain days and weeks. Family participation activities cover all activities that directly or indirectly target parents. This study aims to examine family participation studies implemented in the preschool period in Turkey and Germany.

A total of 20 parents were interviewed by selecting a case study from qualitative research methods. A structured interview technique was used to determine the parallelism and differences between the answers given by the parents and to make comparisons accordingly. The universe of the study consists of parents whose children attend kindergarten in the 2024-2025 academic year. The study was conducted with parents in the province of Samsun and the province of Remscheid in Germany. A demographic information form and an interview form were used to collect data. The demographic information form includes items related to the age, gender, educational status and number of children of the parents. Questions such as age, gender, and the number of years preschool education has been provided for the children. The interview form asked parents questions about their knowledge of family participation activities and family participation activities implemented at school. Interviews were conducted face-to-face with parents in Turkey and by phone with parents abroad. Titles were created based on the coding used in the analysis of the data.

All parents participating in the study stated that they were knowledgeable about family participation activities. While parents in Turkey defined family participation activities as family participation activities implemented mostly in the classroom, parents in Germany defined family participation activities as activities implemented on certain days and weeks. Both parents in Turkey and Germany stated that family participation activities had positive effects on themselves as well as their children.

Keywords: Preschool, Family participation, Specific days and weeks

Fen Bilimleri Dersi Ünitelerinin Okul Dışı Öğrenme Ortamlarında İşlenebilmesine Yönelik Öğretmen Görüşleri

Pakize Kübra Koç ^{1,*} & Aykut Emre Bozdoğan ¹

¹ Fen Bilgisi Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
kubrakoc0601@gmail.com

Özet

Okul dışı öğrenme ortamları, öğrencilere fen bilimine yönelik ilgilerinin artması ve öğrenmelerini gerçek yaşamla ilişkilendirebilmeleri açısından önemli fırsatlar sunmaktadır. Gezi süreci doğru bir şekilde planlandığında, okul dışı öğrenme ortamları öğrencilerin öğrenme süreçlerine önemli katkılar sağlar. Bu noktada gezilerin planlanmasında en önemli rol öğretmenlere düşmektedir. Yapılan bu çalışmada Fen Bilimleri öğretmenlerinin 2018 Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı'ndaki beşinci, altıncı, yedinci ve sekizinci sınıflara ait ünitelerin okul dışı öğrenme ortamları ile ne düzeyde ilişkilendirilebileceğini değerlendirmeleri amaçlanmıştır. Çalışmada araştırma modellerinden nitel araştırma modeli, araştırma desenlerinden olgubilim deseni kullanılmıştır. Öğretmenlerin okul dışı öğrenme ortamlarına yönelik deneyimleri ve görüşlerini anlamak hedeflendiği için bu desen seçilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu yüksek lisans eğitimi sırasında "Okul Dışı Çevrelerde Fen Eğitimi" dersini alan 44 fen bilimleri öğretmeninden oluşmaktadır. Katılımcılara veri toplama aracı olarak "Kişisel Bilgi Formu" ve araştırmacılar tarafından geliştirilmiş "Okul Dışı Ortamlarda Fen Eğitimi Görüş Formu" uygulanmıştır. Öğretmenlere demografik bilgi olarak cinsiyetleri, görev yerleri ve hizmet yılları sorulmuştur. Ayrıca öğretmenlerden sınıf seviyelerine ait ünitelerin okul dışı öğrenme ortamlarına uygunluğunu değerlendirmeleri, uygun olan ve uygun olmayan üniteleri belirtmeleri ve uygun görmedikleri üniteleri neden uygun görmediklerine ilişkin görüşlerini belirtmeleri istenmiştir. Verilerin analizinde nitel veri analizi yöntemlerinden içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda fen bilimleri öğretmenlerinin yanıtları incelendiğinde okul dışı çevreler için en sık dünya ve evren öğrenme alanı ünitelerinin uygun olabileceğini dile getirdikleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Okul Dışı Öğrenme, Fen Eğitimi, Öğretmen

Teachers' Perspectives on Integrating Science Curriculum Units into Out-of-School Learning Environments

Pakize Kübra Koç ^{1,*} & Aykut Emre Bozdoğan ¹

Abstract

Out-of-school learning environments offer important opportunities for students to increase their interest in science and to relate their learning to real life. When the trip process is planned correctly, out-of-school learning environments make significant contributions to students' learning processes. At this point, teachers play the most important role in planning the trips. In this study, it was aimed for science teachers to evaluate to what extent the units belonging to the fifth, sixth, seventh and eighth grades in the 2018 Science Course Curriculum can be associated with out-of-school learning environments. In the study, the qualitative research model was used among the research models and the phenomenological design among the research designs. This design was chosen because it was aimed to understand the experiences and opinions of the teachers regarding out-of-school learning environments. The study group consisted of 44 science teachers who took the "Science Education in Out-of-School Environments" course during their master's degree. The "Personal Information Form" and the "Science Education in Out-of-School Environments Opinion Form" developed by the researchers were applied to the participants as data collection tools. The teachers were asked about their gender, place of duty and years of professional experience as demographic information. In addition, the teachers were asked to evaluate the suitability of the units belonging to their grade levels for out-of-school learning environments, to indicate the appropriate and inappropriate units and to state their opinions on why they did not find the units appropriate. Content analysis was used in the analysis of the data. When the responses of the science teachers were examined as a result of the research, it was seen that they most frequently stated that the "Dünya ve Evren" learning area units would be appropriate for out-of-school environments.

Keywords: Out of school learning, science education, teacher

Maarif Modeli Kapsamında Yenilenen 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabındaki Yazma Görevlerinin İncelenmesi

Büşra Güven

Türkçe Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
dursunbusraa@gmail.com

Özet

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen Maarif Modeli Türkiye'nin eğitim sisteminde köklü bir dönüşüm amacıyla 2023 yılında kamuoyuna tanıtılmış ve 2024-2025 eğitim öğretim yılından itibaren kademeli olarak uygulanmaya başlanmıştır. Bu model; öğrencilerin sadece akademik bilgiyle değil; aynı zamanda eleştirel düşünme, iletişim kurma, problem çözme ve değer üretme gibi çok yönlü becerilerle donatılmasını hedeflemektedir. Bu doğrultuda öğretim programları yeniden düzenlenmiş, disiplinler arası bütünlük esas alınmış ve her dersin öğrenme çıktıları, beceri temelli bir yaklaşımla yeniden tanımlanmıştır. Sosyal Bilgiler dersi de bu dönüşüm sürecinde içerik ve yöntem açısından güncellenen derslerden biridir. Geliştirilen bu yeni müfredat doğrultusunda yeni ders kitapları da oluşturulmuştur. Bunlardan birisi de araştırmada örneklem olarak kullanılacak olan ve 2024-2025 eğitim öğretim yılı itibariye kullanılmaya başlanan “5. Sınıf Sosyal Bilgiler” adlı ders kitabıdır. Adı geçen ders kitabındaki yazma görevlerinin, öğrencilerin dil gelişimine ve yazılı ifade becerilerine olan katkılarını incelemek amacıyla yapılan bu araştırmada ilgili kitabın birincisi incelemeye alınmıştır. Kitapta “Birlikte Yaşamak”, “Evimiz Dünya” ve “Ortak Mirasımız” başlıklarıyla üç öğrenme alanı bulunmaktadır. Bu öğrenme alanlarının her biri sırasıyla “Düşünelim, Keşfedelim, Öğrenelim, Uygulayalım, Değerlendirelim” bölümleri altında yer alan etkinliklerle işlenmektedir. Doküman analizi yöntemi ile incelenen çalışmada öğrencilere bu etkinlikler içerisinde ne tür yazma görevlerinin verildiğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. İnceleme sonucunda en çok “Öğrenelim” ve “Değerlendirelim” bölümlerinde daha sonra sırasıyla “Keşfedelim”, “Uygulayalım” ve “Düşünelim” bölümlerinde yazma görevlerinin yer aldığı görülmüştür. “Öğrenelim” bölümünde öğrencilerden “araştırmaya dayalı metin yazma; duygu, düşünce ve görüş bildirme; karşılaştırma; tartışma”, “Değerlendirelim” bölümünde “çıkarım yapma; duygu, düşünce ve görüş bildirme; sınıflandırma; örneklendirme”, “Keşfedelim” bölümünde “araştırmaya dayalı metin yazma; duygu, düşünce ve görüş bildirme; çıkarım yapma; sıralama”, “Uygulayalım” bölümünde “araştırmaya dayalı metin yazma; duygu, düşünce ve görüş bildirme; sınıflandırma; tamamlama” ve “Düşünelim” bölümünde “duygu, düşünce ve görüş bildirme” üzerine yazma görevlerinin yer aldığı belirlenmiştir. Yapılan inceleme ve analizler neticesinde Sosyal Bilgiler ders kitabındaki yazma görevlerinin, öğrencilerin toplumsal olaylar hakkında daha bilinçli düşüncelerini sağladığı, yazılı ifade becerilerini pekiştirdiği gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler Ders Kitabı, Yazma Görevleri, Maarif Modeli.

An Analysis of Writing Tasks in the Renewed 5th Grade Social Studies Textbook within the Scope of the Maarif Model

Büşra Güven

Abstract

The Maarif Model, developed by the Ministry of National Education, was introduced to the public in 2023 with the aim of creating a fundamental transformation in Turkey's education system and began to be implemented gradually starting from the 2024–2025 academic year. This model aims to equip students not only with academic knowledge but also with a wide range of skills such as critical thinking, communication, problem-solving, and value creation. In this context, curricula were redesigned, interdisciplinary coherence was emphasized, and the learning outcomes of each subject were redefined through a skill-based approach. Social Studies is one of the subjects that has been updated in terms of both content and methodology during this transformation process. Accordingly, new textbooks have been developed based on the newly designed curriculum. One of these books, which is used as a sample in this study, is the "5th Grade Social Studies" textbook that began to be used as of the 2024–2025 academic year. This research aims to examine the writing tasks in the specified textbook in terms of their contributions to students' language development and written expression skills. The first volume of the textbook has been analyzed for this purpose. The book contains three learning areas titled "Living Together," "Our Home: The Earth," and "Our Common Heritage." Each of these learning areas is structured through activities presented under the sections: "Let's Think," "Let's Explore," "Let's Learn," "Let's Apply," and "Let's Evaluate." Using document analysis as the method, the study seeks to determine what types of writing tasks are assigned to students within these activities. The analysis revealed that the majority of the writing tasks appear in the "Let's Learn" and "Let's Evaluate" sections, followed respectively by the "Let's Explore," "Let's Apply," and "Let's Think" sections. In the "Let's Learn" section, students are asked to engage in tasks such as "research-based writing; expressing feelings, thoughts, and opinions; comparison; discussion." In the "Let's Evaluate" section, the tasks include "making inferences; expressing feelings, thoughts, and opinions; classification; exemplification." The "Let's Explore" section contains tasks such as "research-based writing; expressing feelings, thoughts, and opinions; making inferences; sequencing," while the "Let's Apply" section includes "research-based writing; expressing feelings, thoughts, and opinions; classification; completion." The "Let's Think" section mostly involves "expressing feelings, thoughts, and opinions." Based on the analysis and findings, it is observed that the writing tasks in the Social Studies textbook help students think more consciously about social issues and reinforce their written expression skills.

Keywords: Social Studies Textbook, Writing Tasks, Maarif Model.

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Ulusal Kimlik ve Aidiyet Algılarının İncelenmesine Yönelik:

Karma Bir Araştırma

Adil Çeriz ^{1,*} & Nihat Şimşek ²

¹ Sosyal Bilgiler Eğitimi Gaziantep Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Gaziantep Üniversitesi

adilceriz2001@gmail.com

Özet

İnsanlığın yaratılışından itibaren, dinsel ve etnik sebeplerden dolayı gruplar arasında yaşanan çatışmalar, hiç durmaksızın günümüze kadar süregelmiştir. Yaşanan çatışmalar, insan ırkının gündelik ve sosyal hayatını olumsuz yönde derinden etkilemiştir. İnsanlık bu tür çatışmaların durması ve kendi yaşamlarının normal bir şekilde devam edebilmesi için, yaşanan çatışmalara çözüm yolu aramış ve bu çözüm yolunun geçiş noktasının da okullar olduğu kanaatine varmıştır. Toplumların, ulusların ve bireylerin yaşamını önemli ölçüde etkileyen sosyal hareketlerin çözüm noktası olarak okulların gösterilmesi, okul kurumunun misyonunu derinden etkilemiş ve kendisine yüklenen göreve cevap verebilmek için misyonunu yeniden oluşturarak toplum içerisinde yaşanan çatışmaları önlemek için birleştirici ve toplumsallaştırıcı bir program içeriği öne sürmüştür. Okul kurumunun kendi programı içerisinde öne sürdüğü birleştirici ve toplumsallaştırma görevini üstlenecek derslerden birisi Sosyal Bilgiler dersi. Sosyal Bilgiler öğretimine bu tür bir rol yüklenmesinin sebep ve amaçları incelendiğinde; sebepten dolayı, insanları, yaşamları, konu alıp, bireyi ve etrafında ki diğer bireylerin yaşam biçim ve anlayışlarını kavramasına yardım etmesi, amaçsal açıdan incelendiğinde ise, birbirine bağlı, yerel ve küresel mecralarda kültürel farklılıkları kavrayan, demokratik bir toplumu benimseyen, kamu yararına dayalı mantıklı karar verebilme yeteneğine sahip bireyler yetiştirmesidir. Düşünsel ve zihinsel olarak, güçlü, sorumluluk ve bilinç sahibi bireylerin yetiştirilmesi toplumsal bir kimliğin oluşumu açısından önemli bir süreci teşkil etmektedir. Özellikle, öğrencilere toplumsal yaşamın gerektirdiği, bilgi, beceri ve değerler, ilk ve ortaokul düzeyine göre hazırlanmış ve eğitim-öğretimi verilen Sosyal Bilgiler dersi aracılığıyla kazandırılmaya çalışılır. Bu durumun sebebi, Sosyal Bilgiler dersinin, doğrudan ve sistematik bir şekilde vatandaşlık aktarımı ve eğitimine yönelik, eğitim programı içerisinde odaklanmış tek ders olmasıdır. Sosyal Bilgiler dersini, bir milleti sosyal, tarihsel ve ulusal kimlik bakımından güçlendiren bir ders olarak nitelendirmiştir. ABD’de, Sosyal Bilgiler derslerinin öğrencilere sürekli olarak ulusal telkinlerle beslediği ve gelenekleri benimsemeleri için mesajlar verdiğini belirtmektedir. Sosyal Bilimcilerin, günümüzde ulusların kimlikleri ile ilgili yaşadıkları değişim ve dönüşüme dair ortaya bir anlayış koymaları gerektiği kuşkusuzdur. Bu değişikliklere dikkat çekmenin tam yeri ve zamanıdır. Bazı devletlerin varlıkları ortadan kalkıp bazıları yeni yeni ortaya çıkarken, kitlesel mülteci hareketleri, ırkçılık ve savaş güçlerinin harekete geçirilmesi suretiyle milliyetçiliğin sözde yeni biçimlerinin geleneksel kimliği hem yaratıyor hem de yok ediyor olması, son on yılda gittikçe daha göze çarpar bir hal almıştır. Bu gelişmelerin pek çoğunun, Sosyal Bilgilerin ilgi alanına girmesi ve Sosyal Bilgiler eğitimcilerinin bu sorunlardan uzak kalması kabul edilebilir bir durum değildir. Antropologların, sosyologların, coğrafyacıların, tarihçilerin ve siyasal bilimcilerin, kimlik üzerine son yıllarda yaptıkları yeni birkaç çalışma, ulus ve uluslararası kimlik vehçelerini yeterince ele almıyor. Bu durumdan dolayı, modern ulus devlet olarak addedilen Türkiye Cumhuriyeti’nin sınırları içerisinde yaşayan, vatandaşı olan, ulusal ve tarihsel bir bilinçle yetiştirilen Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının, ulusal kimlik ve aidiyet algılarının tam bir resmini vermeye

gayret ederek ulusal kimlik ve aidiyet algılarının düzeylerini sorunlaştırmayı esas alarak bu soruna çözüm üretmeyi amaç ve hedef esas almış bulunmaktayız. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “ulusal kimlik ve aidiyet algılarının incelenmesinin” amaçlandığı araştırmada, öğretmen adaylarının ulusal kimlik aidiyete ilişkin algılarının ortaya çıkarılması için nicel ve nitel araştırma yaklaşımlarına ihtiyaç duyulmuştur. Araştırmada nicel ve nitel yaklaşımlar beraber kullanıldığı için, araştırma karma yöntemle desenlenmiştir. Karma yöntem, nicel ve nitel yaklaşımların soru biçimlerinde, araştırma yöntemlerinde, bulgu toplama ve bulguların analizinde kullanılan araştırma desendir. Karma desenler tek ya da birden fazla aşamalı araştırmalarda, nicel ve nitel verilerin beraber yada ardışık olarak toplandığı ve analiz edildiği, çalışma süreci içerisinde bulguların bütünleştirildiği ya da harmanlanarak yorumlanarak sunulan bir araştırma yöntemi olarak tanımlanmaktadır (Tashakkori ve Teddlie, 2010). Araştırmada yer alan problemlerin bütünsel bir perspektifle ele alınıp, mantıksal çerçeveler içerisinde sonuçlar sunarak problemin geniş ve ayrıntılı bir şekilde sağlanmasına olanak sağlayan desenlerdir (Leech ve Onwuegbuzie, 2009).

Anahtar Kelimeler: Kimlik, Ulusal Kimlik, Aidiyet Değerleri, Sosyal Bilgiler ve Ulusal Kimlik.

A Mixed Research Study on the Examination of National Identity and Belonging Perceptions of Social Studies Teacher Candidates

Adil Çeriz ^{1,*} & Nihat Şimşek ²

Abstract

Since the creation of mankind, conflicts between groups due to religious and ethnic reasons have continued unabated to the present day. These conflicts have had a profound negative impact on the daily and social life of the human race. In order to put an end to such conflicts and ensure that life can continue normally, humanity has sought solutions to these conflicts and has come to the conclusion that schools are the key to achieving this. The identification of schools as the solution to social movements that significantly affect the lives of societies, nations, and individuals has deeply affected the mission of the school institution. In order to fulfil the role assigned to it, the school institution has redefined its mission and put forward a unifying and socialising programme to prevent conflicts within society. One of the subjects that will undertake the unifying and socialising role within the school institution's programme is Social Studies. When examining the reasons and objectives of assigning such a role to Social Studies education: from a causal perspective, it helps individuals understand themselves, their lives, and the lifestyles and understandings of other individuals around them; and from a purposeful perspective, it aims to raise individuals who are capable of making rational decisions based on the public good, who embrace a democratic society, and who understand cultural differences in local and global contexts. The cultivation of mentally and intellectually strong, responsible, and conscious individuals constitutes an important process in the formation of a social identity. In particular, the Social Studies course, which is prepared and taught at the primary and secondary school levels, seeks to impart the knowledge, skills, and values required for social life to students. The reason for this is that Social Studies is the only subject in the curriculum that is directly and systematically focused on citizenship transmission and education. Social Studies is described as a subject that strengthens a nation's social, historical, and national identity. In the United States, it is stated that Social Studies courses constantly feed students with nationalist messages and encourage them to adopt traditions. There is no doubt that social scientists need to develop an understanding of the changes and transformations that nations are experiencing in terms of their identities today. Now is the right time and place to draw attention to these changes. While some states cease to exist and new ones emerge, mass refugee movements, racism, and the mobilisation of war forces have created and destroyed traditional identities through so-called new forms of nationalism, which have become increasingly apparent over the past decade. It is unacceptable that many of these developments fall within the scope of social studies and that social studies educators remain distant from these issues. The few recent studies on identity conducted by anthropologists, sociologists, geographers, historians, and political scientists do not adequately address the concepts of national and international identity. For this reason, we aim to produce solutions to this problem by striving to provide a complete picture of the perceptions of national identity and belonging among Social Studies teacher candidates who live within the borders of the Republic of Turkey, which is considered a modern nation-state, are citizens of that state, and have been raised with a national and historical consciousness, and by focusing on the levels of their perceptions of national identity and belonging. In this study, which aims to examine the perceptions of national identity and belonging among social studies teacher candidates, both quantitative and qualitative research approaches were needed to reveal the candidates' perceptions of national identity and belonging. Since quantitative and qualitative approaches were used together in the research, the

research was designed using a mixed method. Mixed method is a research design that uses quantitative and qualitative approaches in question forms, research methods, data collection, and data analysis. Mixed designs are defined as a research method in which quantitative and qualitative data are collected and analysed together or sequentially in single or multi-stage studies, and the findings are integrated or blended and interpreted during the study process (Tashakkori and Teddlie, 2010). These designs enable problems addressed in research to be examined from a holistic perspective, presenting results within logical frameworks to provide a comprehensive and detailed understanding of the problem (Leech and Onwuegbuzie, 2009).

Keywords: Identity, National Identity, Belonging Values, Social Studies and National Identity.

Sosyal Bilgiler 5.Sınıf Ders Kitabı Görsellerinin Küresel Eğitim Bağlamında İncelenmesi

Elvan Günel ^{1,*} & Ceren Demir ¹

¹ Sosyal Bilgiler Eğitimi Anadolu Üniversitesi
elvang@anadolu.edu.tr

Özet

Toplumsal etkileşimin ve küreselleşmenin etkilerinin hızla arttığı günümüz dünyasında artık yaşanan olaylar sadece bulunduğu alanla sınırlı kalmayıp coğrafi olarak birbirinden uzak yerleri bile etkiler hale gelmiştir. Küreselleşen dünyanın getirdiği değişimler sosyal, siyasi, ekonomik ve eğitim alanlarında da belirgin şekilde hissedilir durumdadır. Bununla beraber eğitimde küreselleşmenin etkisiyle değişimlere ayak uydurabilen, küresel sorunlara etkin çözümler sunabilen, eleştirel becerileri olan bireylerin yetiştirilmesi gereksinimi ortaya çıkmıştır. Küresel eğitim kavramı ise bu gereksinimler sonucunda doğmuştur. Küresel eğitimle ilgili çalışmalar incelendiğinde küresel eğitimin ana temaları odağında araştırmacıların belirli kavramlarda ortak olarak bahsettiği anlaşılmıştır. Bu kavramlar; çok kültürlülük kavramı ve farklı kültürlerle saygı, evrensel değerleri (eşitlik, adalet, saygı vb.) benimseme, toplumsal cinsiyet rollerinin farkına varma ve küresel sorunları tanıyarak bunlara dair çözüm üretebilmedir. Bu kapsamda öğrencilerin bu kavramları anlamış, değer ve becerileri edinmiş bireyler olarak yetişmesi, günümüz dünyasında küresel vatandaş olarak var olabilmeleri gerekmektedir. Öğrenciye bu kavramların kazandırılabilmesi için öğretmene düşen sorumluluğun yanı sıra ders kitapları da önemlidir. Öğrenme sürecinde ders kitaplarında yer alan görsellerin öğrencilerde bahsi geçen kavramları, değer ve becerileri kavrama konusunda teşvik eden bir role sahip olduğu bilinmektedir. Bu çalışmada küresel eğitim olgusunun 5.sınıf Sosyal Bilgiler ders kitabı görsellerinde nasıl ele alındığının anlaşılması amaçlanmıştır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman incelemesi deseni kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Hala devam eden bu çalışmada veriler tümevarımsal analizle, NVivo 14 paket programı kullanılarak ve satır satır yapılan kodlamalarla yapılmıştır. Araştırma sonucunda 5.sınıf Sosyal Bilgiler ders kitabı görsel içeriklerinin küresel eğitim bağlamında eksikliklerinin bulunduğu, küresel sorunlara sınırlı yer verildiği, özellikle toplumsal cinsiyet farkındalığını olumsuz etkileyecek görsel seçimlerinin olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Küresel eğitim, çok kültürlülük, toplumsal cinsiyet rolleri, küresel sorunlar, evrensel değerler.

Examining Images In The 5th Grade Social Studies Textbook Regarding Global Education

Elvan Günel ^{1,*} & Ceren Demir ¹

Abstract

In today's world where social interactions and influences of globalization are rapidly increasing, events happening in the world are no longer limited to the area they are located in, but have started to influence even geographically distant places. The changes brought about by the globalizing world are clearly felt in the social, political, economic areas, and education. However, with the effect of globalization in education, the need to educate individuals who can keep up with the changes, provide effective solutions to global problems and have critical skills has emerged. The concept of global education was born as a result of these needs. When studies on global education are examined, it is understood that researchers mention certain concepts in common regarding the main themes of global education. These concepts are; the concept of multiculturalism and respect for different cultures, adopting universal values (equality, justice, respect, etc.), being aware of gender roles and being able to identify global problems and produce solutions for them. In this context, students need to grow up as individuals who have acquired these values and skills, and be able to exist as global citizens in today's world. In addition to the responsibility of the teacher in terms of teaching these concepts to students, textbooks also have an important position. It is known that the visuals in the textbooks in the learning process have a role in encouraging students to comprehend values and skills. Therefore, this research aims to understand how the concept of global education is addressed in the visuals of the 5th grade Social Studies textbook. The research was carried out by using the document analysis design, which is one of the qualitative research methods. In this ongoing research, the data were collected using inductive analysis, using the NVivo 14 package program and line-by-line coding. As a result of the research, it was concluded that the visual contents of the 5th grade Social Studies textbook had deficiencies in the context of global education, limited space was given to global problems, and there were visual choices that would negatively influence awareness of gender roles.

Keywords: Global education, multiculturalism, gender roles, global problems, universal values.

Sosyal Adalet Kavramı Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme: 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ve Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı

Elvan Günel ^{1,*} & Ebru Sucu ²

¹ Sosyal Bilgiler Eğitimi Anadolu Üniversitesi

² Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anadolu Üniversitesi
elvang@anadolu.edu.tr

Özet

Sosyal adalet kavramı sadece bir toplumsal ideal değil, aynı zamanda eğitimin temel yapı taşları arasında bulunmaktadır. Hayat şartlarında meydana gelen değişikliklerle birlikte, çeşitli kültürel değerler, dini inançlar, siyasal görüşler ve etnik kökenlere sahip bireyler hem sosyal alanlarda hem de eğitim kurumlarında bir arada yaşamak durumundadır. Bu durum, farklılıkların hayatın her alanında yan yana olduğu toplumlarda sosyal adaletin önemini artırmaktadır. Bu bağlamda, çeşitliliğin ve eşitliğin sağlanması, adaletin temel bir unsuru olarak karşımıza çıkmaktadır. Sosyal adalet kavramı eğitim alanında incelendiğinde, çok kültürlülük, eşitlik, adalet ve haklar gibi birçok etmenle ilişkilendirilmiştir. Sosyal adalet, farklılıkların kabul edilmesini ve her bireyin eşit haklardan yararlanma hakkına sahip olmasını vurgulamaktadır. Eğitim kurumları, bu farklılıkları saygıyla karşılayan ve hoşgörülle yaklaşan bir anlayışı benimsemelidir. Eğitim programlarının temel amaçlarından biri, sosyal adaletin sağlanması, insan haklarına saygı gösterilmesi ve fırsat eşitliği gibi evrensel değerlerin topluma kazandırılmasıdır; bu sayede toplumun genel gelişimine katkıda bulunulması hedeflenmektedir. Bu nedenle öğretim programlarını incelemek önemlidir. 2024 yılında tanıtılan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, birey merkezli ve değer odaklı bir eğitim yaklaşımını ele almaktadır. Bu çalışmada 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ve Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda sosyal adalet kavramının nasıl tanımlandığı, hangi temel değerler üzerinden ele alındığı ve iki program arasında karşılaştırma yapılması amaçlanmaktadır. Ayrıca Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda bireyler arası eşitliğin nasıl ele aldığı ve fırsat eşitliği yaklaşımının program içerisine nasıl yansıtıldığı araştırmanın kapsamında yer almaktadır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi deseniyle gerçekleştirilmektedir. Analizi devam eden bu çalışmada veriler, tümevarımsal yaklaşımla satır satır kodlanarak temalara, temalardan bulgulara ulaşılabilecektir. Analiz sürecinde NVivo veri analizi programı kullanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal adalet, 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı.

A Comparative Analysis Regarding Social Justice: 2018 Social Studies Curriculum And The Century Of Türkiye Maarif Model Social Studies Curriculum

Elvan Günel ^{1,*} & Ebru Sucu ²

Abstract

The concept of social justice is not only a social ideal but also one of the basic building blocks of education. With the changes in living conditions, individuals with various cultural values, religious beliefs, political views and ethnic origins have to live together both in social spaces and in educational institutions. This situation increases the importance of social justice in societies where differences exist side by side in all areas of life. In this context, ensuring diversity and equality is a fundamental element of justice. When the concept of social justice is examined in the field of education, it is associated with many factors such as multiculturalism, equality, justice and rights. Social justice emphasizes the acceptance of differences and the right of every individual to enjoy equal rights. Educational institutions should adopt an approach that respects and tolerates these differences. One of the main objectives of curricula is to promote universal values such as social justice, respect for human rights and equality of opportunity, thus contributing to the overall development of society. It is therefore important to examine curricula. Introduced in 2024, the Century of Türkiye Maarif Model Social Studies Curriculum addresses an individual-centered and value-oriented educational approach. In this study, it is aimed to examine how the concept of social justice is defined in the 2018 Social Studies Curriculum and the Century of Türkiye Maarif Model Social Studies Curriculum, in which basic values are addressed, and to make a comparison between the two curricula. In addition, how equality between individuals is addressed in the Century of Türkiye Maarif Model Social Studies Curriculum and how the equal opportunity approach is reflected in the program is included in the research. The research is conducted by using the document analysis design, which is one of the qualitative research methods. In this ongoing research, the data will be coded line by line with an inductive approach and themes and findings from the themes will be found out. NVivo data analysis program will be used in the analysis process.

Keywords: Social justice, 2018 Social Studies Course Curriculum, the Century of Türkiye Maarif Model Social Studies Curriculum.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Tüketim Toplumu ve Reklam Algısının İncelenmesi

Alara Duman

Sosyal Bilgiler Eğitimi Anadolu Üniversitesi
alaraduman@anadolu.edu.tr

Özet

Tüketim toplumu kavramı, bireylerin ihtiyaçlarından çok arzularına yöneldiği ve tüketimin kimlik inşasında önemli rol oynadığı bir yapıyı ifade eder. Bu yapı içerisinde özellikle çocuklar, erken yaşta reklamlar yoluyla tüketime yönlendirilmekte ve medya aracılığıyla şekillenen değer yargılarına maruz kalmaktadır. Ayrıca çocukların medya temsilleri aracılığıyla değer sistemlerini, yaşam biçimlerini ve hatta kimliklerini oluşturmaları sürecinde olumsuz yönde etkilenebilmektedir. Eğitimin temel hedeflerinden biri, bireylerin bu etkileri sorgulayabilen ve eleştirel medya okuryazarlığına sahip yurttaşlar olarak yetişmelerini sağlamaktır. Bu doğrultuda, sosyal bilgiler dersi; öğrencilere tüketim bilinci, medya farkındalığı ve eleştirel düşünme becerisi kazandırmada önemli bir rol üstlenir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın temel hedeflerinden biri, dijital çağın bireyini yetiştirirken değer temelli ve bilinçli bir nesil ortaya çıkarmaktır. Bu hedef doğrultusunda, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda tüketim kültürü ve reklam temsillerinin nasıl ele alındığı dikkatle incelenmelidir. Bu araştırmanın amacı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda tüketim toplumu ve reklam algısının nasıl temsil edildiğini analiz etmektir. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi deseniyle yürütülmektedir. Çalışma, sosyal bilgiler öğretiminde medya okuryazarlığı, tüketim bilinci ve eleştirel pedagojinin yeri üzerine farkındalık oluşturmayı amaçlamaktadır. Analizi devam eden bu çalışmada veriler, tümevarımsal yaklaşımla satır satır kodlanarak temalara, temalardan bulgulara ulaşılacaktır. Çalışmanın analizi, Nvivo analiz programı kullanılarak gerçekleştirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Tüketim toplumu, reklam, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, doküman incelemesi, medya okuryazarlığı.

Examining Perception Of Consumer Society And Advertising In The Century Of Türkiye Maarif Model Social Studies Curriculum

Alara Duman

Abstract

The concept of consumer society refers to a structure in which individuals focus on their desires rather than their needs and consumption plays an important role in identity construction. Within this structure, children in particular are directed to consumption through advertisements at an early age and are exposed to value judgments shaped through the media. Furthermore it may influence children negatively while they construct their value systems, lifestyles, and even identities through media representations. One of the main goals of education is to ensure that individuals grow up as citizens who can question these effects and have critical media literacy. In this context, the Social Studies course plays an important role in providing students with consumption consciousness, media awareness and critical thinking skills. One of the main goals of the Century of Türkiye Maarif Model Social Studies Curriculum is to create a value-based and conscious generation while raising individuals for the digital age. In line with this goal, how consumer culture and advertising representations are addressed in the Century of Türkiye Maarif Model Social Studies Curriculum should be carefully examined. The purpose of this research is to analyze how the perception of consumer society and advertising is represented in the Century of Türkiye Maarif Model Social Studies Curriculum. The research is conducted with the document analysis design, which is one of the qualitative research methods. The study aims to raise awareness on the place of media literacy, consumer consciousness and critical pedagogy in Social Studies education. In this ongoing research, the data will be coded line by line with an inductive approach. The analysis of the study will be carried out using the Nvivo analysis program.

Keywords: Consumer society, advertising, the Century of Türkiye Maarif Model Social Studies Curriculum, document review, media literacy.

Neokonservatizm ve Neoliberalizmin Sosyal Bilgiler Eğitime Yansımaları

Onur Güleryüz ^{1,*}, Gökmen Güneş ² & Bahadır Kılcan ³

¹ Sosyal Bilgiler Eğitimi Bağımsız Araştırmacı

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği T.c. Millî Eğitim Bakanlığı

³ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Gazi Üniversitesi

phdonur@gmail.com

Özet

Bu çalışma yirminci yüzyılın son çeyreğinden itibaren ön plana çıkan neokonservatizm (yeni muhafazakârlık) ve neoliberalizmin eğitim politikaları ve sosyal bilgiler eğitimi üzerine etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda çalışmanın ilk bölümünde neokonservatizm ve neoliberalizmin tarihsel kökenlerinin izi sürülmekte ve bu ideolojilerin politika, ekonomi ve kültür hakkındaki düşünceleri gözden geçirilmektedir. İkinci bölümde neokonservatif ve neoliberal eğitimin temel ilkeleri ve hedefleri incelenmektedir. Üçüncü bölümde neokonservatif ve neoliberal eğitime yönelik eleştirilere değinilmektedir. Son bölümde ise bu ideolojilerin sosyal bilgiler ve vatandaşlık eğitimine nasıl yön verdiği tartışılmaktadır. Neokonservatizm geleneksel muhafazakârlığın özelliklerini, siyasal bireycilik ve serbest piyasa ekonomisinin nitelikli bir biçimde desteklenmesiyle birleştiren bir düşünce ekolüdür. Neoliberalizm ise insani ilerlemeyi sağlamanın yolu olarak sürdürülebilir ekonomik büyümeye olan inancı, kaynakların en verimli şekilde tahsisi olarak serbest piyasalara olan güveni, ekonomik ve sosyal işlerde asgari devlet müdahalesine vurgusu ile ticaret ve sermaye özgürlüğüne olan bağlılığı açısından karakterize edilir. Bu ideolojik çerçeveler çeşitli ülkelerde devletin eğitim üzerindeki rolü, eğitimin amacı ve kapsamı, müfredat geliştirme, ölçme ve değerlendirme sistemleri, öğretmen yetiştirme ve değerlendirme kriterleri başta olmak üzere birçok alanda tartışmaları ve dönüşümleri tetiklemiştir. Mevcut çalışma, çağdaş eğitim reformlarını şekillendiren önemli ideolojilerden ikisini karşılaştırmalı bir perspektif ile mercek altına alarak sosyal bilgiler eğitimin durumu ve geleceği hakkında tartışmalara katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: neokonservatizm, neoliberalizm, eğitim politikaları, sosyal bilgiler

Reflections of Neoconservatism and Neoliberalism on Social Studies Education

Onur Güleriyüz ^{1,*}, Gökmen Güneş ² & Bahadır Kılcan ³

Abstract

This study aims to examine the effects of neoconservatism and neoliberalism, which have come to the fore since the last quarter of the twentieth century, on educational policies and social studies education. To this end, the first part of the study traces the historical origins of neoconservatism and neoliberalism and reviews the ideas of these ideologies on politics, economy and culture. The second section analyses the basic principles and goals of neoconservative and neoliberal education. In the third section, criticisms of neoconservative and neoliberal education are addressed. The last section discusses how these ideologies shape social studies and citizenship education. Neoconservatism is a school of thought that combines features of traditional conservatism with political individualism and qualified support for free market economy. Neoliberalism, on the other hand, is characterised by a belief in sustainable economic growth as a means of achieving human progress, a reliance on free markets as the most efficient allocation of resources, an emphasis on minimal state intervention in economic and social affairs, and a commitment to freedom of trade and capital. These ideological frameworks have triggered debates and transformations in many areas, including the role of the state in education in various countries, the purpose and scope of education, curriculum development, measurement and evaluation systems, teacher training and evaluation criteria. The present study contributes to the discussions on the status and future of social studies education by examining two of the important ideologies that shape contemporary educational reforms from a comparative perspective.

Keywords: neoconservatism, neoliberalism, educational policies, social studies

İklim Değişikliğine İlişkin Eğitim Araştırmalarının Bibliyometrik Analizi

Necmiye Erdik ^{1,*} & Hafize Er Türküresin ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
necmiye.erdik@ogr.dpu.edu.tr

Özet

Bu araştırmada Web of Science (WoS) veri tabanında listelenen iklim değişikliği ile ilgili eğitim araştırmalarının bibliyometrik analizini yapmak amaçlanmıştır. Veri toplama sürecinde “tüm alanlar” seçilmiş ve erişilen kaynaklar “Eğitim & Eğitim Araştırması” ve “Makaleler” ile sınırlandırılmıştır. Bu kapsamda 2.440 makaleye ulaşılmış ve veri analizleri bu 2.440 makale üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Nicel araştırma yöntemlerinden biri olan bibliyometrik analiz yönteminin kullanıldığı araştırmada veriler bibliyometrik analiz ve sosyal ağ analizleri ile çözümlenmiştir. Veriler VOSviewer programıyla haritalandırılmıştır.

Araştırma sonucunda, iklim değişikliği ile ilgili ilk eğitim araştırmasının 2005 yılına ait olduğu ve bu yıldan itibaren yayın ve atıf sayılarının düzenli bir artış gösterdiği tespit edilmiştir. En fazla makalenin yayımlandığı ve en çok atıf alınan yıl 2024’tür.

Küresel ısınma ile ilgili eğitim araştırmaları türleri açısından incelendiğinde, yayımlanan araştırmaların üçte ikisinden fazlasının makale türünde olduğu görülmüştür. Araştırmalar dillerine göre incelendiğinde ise en çok tercih edilen dillerin İngilizce, İspanyolca ve Portekizce olduğu belirlenmiştir.

En çok yayın yapılan kurumlar sırasıyla Avustralya’da bulunan Monash University, RMIT University ve Deakin University’dir. En çok atıf alan ülkeler ABD, İngiltere ve İspanya olarak tespit edilmiştir. En çok atıf alan yazarlar ise Aeijaelae, M., Ruuskanen, T. ve Taurinen, J.’dir.

En sık kullanılan anahtar kelimeler; iklim değişikliği, iklim değişikliği eğitimi, bilgi, eğitim, algı, tutum, sürdürülebilirlik, adaptasyon, ergenler ve değerler olarak belirlenmiştir

Anahtar Kelimeler: bibliyometrik analiz, eğitim araştırması, iklim değişikliği.

Bibliometric Analysis of Educational Research on Climate Change

Necmiye Erdik ^{1,*} & Hafize Er Türküresin ¹

Abstract

This study aims to conduct a bibliometric analysis of educational research related to climate change listed in the Web of Science (WoS) database. During the data collection process, the "all fields" option was selected, and the sources were limited to those categorized under "Education & Educational Research" and "Articles." Within this scope, 2,440 articles were identified, and the data analysis was conducted based on these articles.

The study employed bibliometric analysis, one of the quantitative research methods, and the data were analyzed through bibliometric and social network analysis. The data were mapped and visualized using the VOSviewer software.

The results revealed that the first educational research on climate change was published in 2005, and since then, the number of publications and citations has shown a steady increase. The year 2024 was identified as the year with the highest number of publications and citations.

When examining the types of educational research related to global warming, it was found that more than two-thirds of the studies were published as journal articles. Regarding the languages of publication, English, Spanish, and Portuguese were the most preferred languages.

The institutions with the highest number of publications were Monash University, RMIT University, and Deakin University, all located in Australia. The countries receiving the most citations were the United States, the United Kingdom, and Spain. The most cited authors were Aeijaelae, M., Ruuskanen, T., and Taurinen, J.

The most frequently used keywords were identified as climate change, climate change education, knowledge, education, perception, attitude, sustainability, adaptation, adolescents, and values.

Keywords: bibliometric analysis, educational research, climate chang

Ortaokul Öğrencilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi

Derya Topal ¹ & Sevdâ Gülşah Yıldırım ^{2,*}

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
sevdagulsah@gmail.com

Özet

Günümüzde merkezi sınavlardaki soru dağılımındaki oranlar açısından çoğu öğrenci ve veli hatta bazen öğretmen tarafından daha az ilgiye maruz kaldığı söylenebilen sosyal bilgiler dersi, esasen bireyin topluma intibakında başat rolü oynayan derslerden bir tanesidir. Bu doğrultuda mevcut araştırmanın amacı, çeşitli değişkenler açısından ortaokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarının incelenmesidir. Araştırmanın örneklemini bir devlet ortaokulunda 7. ve 8. sınıfta öğrenim gören toplam 350 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma nicel modelin doğasına uygun olarak tarama yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak ölçeğin kullanıldığı araştırmada elde edilen verilerin homojen dağıldığı görülmüştür. Bu sebeple araştırmada betimsel istatistikler dışında, t testi ve ANOVA gibi parametrik testlerden yararlanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; cinsiyetin ve hedeflenen mesleğin tutumlar üzerine anlamlı fark oluşturmadığı ama göç deneyimine sahip olmalarının hem duyarlılık ve sorumluluk alt boyutlarında hem de genel tutum ortalamasında anlamlı fark oluşturduğu, bu farkın ise göç etmeyenler lehine olduğu ortaya çıkarılmıştır. Bununla birlikte öğrencilerin nereden göç ettiklerinin veya ne kadar süredir yaşadıkları ilde ikamet ettiklerinin tutumlar üzerinde anlamlı etki oluşturmadığı görülmüştür. Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf şubelerinin tüm alt boyutlar ve genel tutum ortalamasında anlamlı fark oluşturduğu; söz konusu farkın genelde ‘8A’ lehine gerçekleştiği bulgusuna rastlanmıştır. Öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi not ortalamasının ‘sorumluluk’ alt boyutu hariç diğer alt boyut ve genel ortalama üzerinde anlamlı etkisi olduğu; yine farkın en çok not ortalaması ‘pekiyi’ düzeyinde olan kişiler lehine olduğu görülmüştür. Araştırma en başarılı şubenin 8A olması, not ortalamasının tutumlar ile ilişkisinin kuvvetini ve yönüne bakılmasını da gerektirmiştir. Ancak not ortalaması ile sosyal bilgiler dersine yönelik tutumun pozitif yönlü ama zayıf bir ilişki içinde olduğu bulunmuştur. Diğer sonuca bakıldığında ise hedeflenen lise türünün ‘faydalılık’ alt boyutu ve genel ortalama üzerinde anlamlı farklılık oluşturduğu, bu farkın ise Anadolu veya Fen Lisesi lehine olduğuna ulaşılmıştır. Genel olarak araştırmada başarılı şubelerin, başarılı öğrencilerin veya yüksek puanlı liseleri hedefleyenlerin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarının olumlu olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, tutum, ortaokul öğrencileri

An Investigation of Middle School Students' Attitudes Towards Social Studies Lessons in Terms of Various Variables

Derya Topal ¹ & Sevda Gülşah Yıldırım ^{2,*}

Abstract

Today, social studies, which is said to receive less attention from most students, parents, and sometimes even teachers in terms of the distribution of questions in centralised exams, is one of the subjects that plays a major role in the adaptation of individuals to society. In this context, the aim of this study is to examine the attitudes of secondary school students towards social studies in terms of various variables. The sample of the study consists of a total of 350 students in the 7th and 8th grades of a state secondary school. The research was conducted using the survey method in accordance with the nature of the quantitative model. In the study, where a scale was used as the data collection tool, it was observed that the data were homogeneously distributed. For this reason, in addition to descriptive statistics, parametric tests such as t-tests and ANOVA were used in the study. According to the research results, gender and intended profession did not create a significant difference in attitudes, but having migration experience created a significant difference in both the sensitivity and responsibility sub-dimensions and in the general attitude average, and this difference was in favour of those who had migrated. However, it was observed that where students migrated from or how long they had been residing in the province did not have a significant effect on attitudes. It was found that the class sections where students were enrolled created a significant difference in all sub-dimensions and the overall attitude average; the difference was generally in favour of “8A”. It was found that the average grade of students in social studies had a significant effect on all sub-dimensions and the overall average, except for the “responsibility” sub-dimension; again, the difference was in favour of those with “very good” grades. The fact that the most successful branch was 8A also necessitated examining the strength and direction of the relationship between the grade average and attitudes. However, it was found that there was a positive but weak relationship between the grade average and attitudes towards social studies. Looking at the other results, it was found that the targeted high school type created a significant difference in the “usefulness” sub-dimension and the overall average, with this difference favouring Anatolian or Science High Schools. In general, it can be said that successful branches, successful students, or those targeting high-scoring high schools have positive attitudes towards social studies.

Keywords: Social Studies, attitudes, middle school students

Milli Eğitim Akademisi ile İlgili Sosyal Bilgiler Öğretmen Adayları Görüşleri

Münevver Başal ^{1,*} & Hatice Memişoğlu ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

² Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi/sosyal Bilgiler Ana Bilim Dalı Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
gudendedemunevver4@gmail.com

Özet

Milli Eğitim Akademisi, öğretmenlerin mesleki gelişimini desteklemek amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2024 yılında kurulmuştur. Amacı öğretmenlerin mesleki gelişimlerini desteklemek, eğitim kalitesini desteklemek, eğitim kalitesini yükseltmek ve modern eğitim tekniklerinin kazandırmaktır. Vizyonu geleceğin eğitim ihtiyaçlarına cevap verebilecek nitelikte öğretmenler yetiştirilerek eğitim sektöründe kaliteyi artırmaktır. Akademi adayların teorik bilgilerini uygulama ile birleştirerek öğretmenlik mesleğine hazırlanmasını sağlayacak şekilde düzenlenmiştir. Kapsamlı bir eğitim sürecinden geçtikten sonra, sözleşmeli öğretmen olarak atanmaya hak kazanılmış olunacaktır. Akademi öğretmen adaylarını mesleki kariyerini etkileyecek bir uygulama olarak işlevsel olacaktır. Bu nedenle öğretmen adaylarının, akademiye ilişkin algıları, beklentileri, olası kaygıları ve önerileri önem arz etmektedir. Görüşlerinin alınması, sürecin daha katılımcı ve ihtiyaç temelli bir şekilde yapılandırılması açısından önemlidir.

Bu çalışmanın amacı, Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Milli Eğitim Akademisi modeline ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırma modeli olarak nitel araştırma yöntemlerinden biri olan olgu bilim deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu bir devlet üniversitesinde Sosyal bilgiler öğretmenliği ana bilim dalında öğrenim gören 20 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Veriler Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının görüşlerinin incelenmesi amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Nitel veriler betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Verilerin analizi doğrultusunda öğretmen adaylarının Milli Eğitimi akademisinin işleyişi, içeriği; önemi, etkileri ve önerilerine ilişkin görüşleri yorumlanarak tartışılacaktır. Bulguların ışığında önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Milli eğitim akademisi, Sosyal Bilgiler Öğretmen Adayı, Görüş

Opinions of Social Studies Teacher Candidates on the National Academy of Education

Münevver Başıal ^{1,*} & Hatice Memişoğlu ²

Abstract

The National Education Academy was established by the Ministry of National Education in 2024 with the aim of supporting the professional development of teachers. Its objectives include enhancing teachers' professional competencies, improving the quality of education, and equipping educators with modern instructional techniques. The vision of the Academy is to raise the overall quality of the education sector by training teachers who can meet the educational needs of the future. The Academy is designed to prepare teacher candidates for the teaching profession by combining theoretical knowledge with practical application. After completing a comprehensive training process, candidates will qualify for appointment as contract teachers. The Academy will serve as a significant practice that may influence the professional careers of teacher candidates. Therefore, candidates' perceptions, expectations, potential concerns, and suggestions regarding the Academy are of great importance. Collecting these opinions is essential for shaping the process in a more participatory and needs-based manner.

The aim of this study is to explore the opinions of Social Studies teacher candidates regarding the National Education Academy model. The research was conducted using a qualitative research method, specifically the phenomenological design. The study group consists of 20 teacher candidates enrolled in the Social Studies Education Department at a public university. The data were obtained through a semi-structured interview form developed by the researchers to examine the opinions of the teacher candidates. The qualitative data were analyzed using the descriptive analysis method. In line with the data analysis, the opinions of the teacher candidates regarding the functioning, content, significance, effects, and suggestions related to the National Education Academy will be interpreted and discussed. Based on the findings, relevant recommendations will be provided.

Keywords: National Education Academy, Social Studies Teacher Candidate, Opinion

İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Motivasyonlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Nurbanu Şeren

Sınıf Öğretmenliği Ondokuz Mayıs Üniversitesi
nurbanuseren@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı, ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik motivasyonlarını cinsiyet ve okulların sosyo-ekonomik durumu açısından incelemektir. Araştırma, nicel araştırma yöntemi içerisinde yer alan tarama desenine göre tasarlanmıştır. Araştırmanın örneklemini Samsun ilinde sosyo-ekonomik olarak yüksek, orta ve düşük seviyede bulunan, basit seçkisiz örnekleme yoluyla seçilmiş üç farklı ilkokulda 4. sınıfta öğrenim gören 243 öğrenci oluşturmuştur. Bu öğrencilerin 132'si kız, 111'i erkektir. Veriler 2023-2024 eğitim-öğretim yılında bahar döneminde toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak Gömleksiz ve Kan (2012) tarafından geliştirilen “Sosyal Bilgiler Dersi Motivasyon Ölçeği” kullanılmıştır. Toplam 23 maddeden oluşan beşli likert tipindeki bu ölçek; içsel motivasyon, önemseme ve dışsal motivasyon olarak üç faktörden oluşmaktadır. Veriler SPSS programına girilmiş ve verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Bu doğrultuda veri analizleri cinsiyet değişkeni için bağımsız örneklem t-testi ile, okul durumu değişkeni için ise ANOVA ile yapılmıştır. Elde edilen bulgulara bakıldığında, öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik motivasyonlarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmüştür. Ancak öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik motivasyonları ile öğrenim gördükleri okulların bulunduğu sosyo-ekonomik çevre değişkeni arasında anlamlı fark çıkmıştır. Bu fark, ölçeğin geneli için orta ve düşük düzeydeki okullar arasında orta düzeydeki okulların lehinedir. Ayrıca ölçeğin içsel motivasyon ve önemseme boyutları açısından da anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür. Araştırma sonuçları, ilgili literatür ışığında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İlkokul öğrencileri, Sosyal bilgiler, Motivasyon

Investigation of Primary School 4th Grade Students' Motivation towards Social Studies Course in Terms of Various Variables

Nurbanu Şeren

Abstract

The aim of this study is to examine the motivation of 4th grade primary school students towards social studies course in terms of gender and socio-economic status of schools. The research was designed according to the survey design within the quantitative research method. The sample of the study consisted of 243 students studying in the 4th grade in three different primary schools selected by simple random sampling, which are located at high, middle and low socio-economic levels in Samsun province. Of these students, 132 were female and 111 were male. Data were collected in the spring semester of the 2023-2024 academic year. "Social Studies Course Motivation Scale" developed by Gömleksiz and Kan (2012) was used as a data collection tool. This five-point Likert-type scale, consisting of 23 items in total, consists of three factors: intrinsic motivation, caring, and extrinsic motivation. The data were entered into the SPSS program and it was determined that the data were normally distributed. Accordingly, the data were analyzed with independent samples t-test for gender variable and ANOVA for school status variable. When the results obtained were analyzed, it was seen that there was no significant difference between students' motivation towards social studies course and gender. However, there was a significant difference between students' motivation towards social studies course and the socio-economic environment of the schools they attended. This difference is in favor of the middle schools between the middle and low schools for the whole scale. In addition, there were significant differences in terms of intrinsic motivation and caring dimensions of the scale. The results of the research are discussed in light of the related literature.

Keywords: Primary school students, Social studies, Motivation

Sosyal Bilgiler Eğitimi Açısından Yüksek İndeksli Dergilerde (SSCI, SCI-E, ESCI, AHCI) Yayın Yapma

Güçlükleri: Türkiye Örneği

İbrahim Ethem Gürbüz

Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı Atatürk Üniversitesi

ibrahimethemgurbuz@hotmail.com

Özet

Ülkemizde özellikle son birkaç yılda üniversitelerin araştırmacılarına yönelik yüksek indeksli dergilerde yayın yapmaları için teşvik ve destekleri hızla artmaktadır. Hatta bu konuda çeşitli eğitim kurum, kuruluş ve organizasyonları aracılığıyla ücretli ders içerikleri bile sunulmaya başlanmıştır. Söz konusu indekslere sahip dergilerin; daha kısa zamanda daha geniş kitlelere ulaşabilme olanakları, yazarlara h ve i10 indeksleri gibi uluslararası alanda yüksek atıf alma potansiyelleri sunmaları ayrıca her yıl düzenlenen üniversitelerin uluslararası başarı puanlarını yansıtmada söz konusu yüksek indekslere sahip dergilerde yayın yapma kriterleri ve buna benzer birçok ölçüt düşünüldüğünde; SSCI, SCI-E, ESCI, AHCI gibi yüksek indekslerde taranan dergilerde yayın yapma son derece önemli bir hal almaktadır. Buna ek olarak üniversitelerin öğretim üye ve elemanlarını seçme, YÖK ve TÜBİTAK gibi kurumlarda görevde yükselme kriterleri arasına yüksek indeksli dergilerde yayın yapma şartlarının getirilmiş olması konunun önemini oldukça açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

Bu araştırma süreci nitel bir yöntemle ele alınarak, Türkiye’de sosyal bilgiler eğitimi özelinde yüksek indeksli dergilerde yayın yapma güçlüklerine yönelik bir doküman analizi ve uzman değerlendirmesine dayalı mülakat yöntemi eşgüdümlü olarak yürütülecektir. Alan yazını incelendiğinde ülkemizde özellikle sağlık (tıp, hemşirelik, farmakoloji vd.), fen ve psikoloji alanlarında yapılan araştırmaların yüksek indeksli dergilerde yayınlanmaya hak kazandıkları gözlenmektedir. Ayrıca konuya ilişkin eğitim araştırmaları incelendiğinde ise kabul alan birçok çalışmanın aracılık (mediator) modelleri ile desteklendiği ya da ölçme ve değerlendirme süreçlerine yönelik çalışmalar olduğu saptanmaktadır. Doğrudan Sosyal bilgiler eğitimi üzerine yayın yapan az sayıda yüksek indeksli uluslararası dergi bulunmakla birlikte, sosyal bilgilerin doğası gereği ilişkili olduğu diğer konu alanlarına yönelik oldukça fazla dergi bulunmaktadır. Sosyal bilgiler eğitimine yönelik yapılan çalışmalar her ne kadar bir eğitim çalışması olarak birçok dergiye sunulabilse de bu yayınların ağırlıklı olarak diğer alanlarla ilişkili oldukları gözlenmekte, doğrudan sosyal bilgiler eğitimi kapsamında bir çalışmayla dergilere başvurularda ise dergi editörlerinin çalışmayı özel bir bölgeye yönelik sınırlandırılmış gördükleri ve reddettikleri tespit edilmektedir. Elbette alan yazınında sadece sosyal bilgiler eğitimi konularıyla yüksek indeksli dergilerde yayına hak kazanmış makaleler bulunmaktadır ancak diğer konu alanlarıyla karşılaştırıldığında bu sayının oldukça az olduğu ileri sürülebilir.

Bu araştırma sonucunda; yalnızca Türkiye özelinde sosyal bilgiler eğitimi alanında yüksek indeksli dergilerde yayınlanmış makaleler, kitap ve kitap bölümlerinin sayıları ortaya koyulacak, yüksek indeksli dergilerde hakemlik, editörlük yapan uzmanlar ve bu indekslerde yayınları bulunan sosyal bilgiler eğitimi alanındaki uzmanlarla gerçekleştirilecek mülakat sonuçlarının karşılaştırmalı analizleri yer alacaktır. Diğer taraftan analiz süreçlerine sosyal bilgiler eğitimi kadrosunda bulunup farklı eğitim alanlarında yüksek indeksli dergilerde yayın yapabilmiş

araştırmacıların yayınları da dâhil edilecektir. Bu araştırmanın Türkiye’de sosyal bilgiler eğitimi alanında çalışan araştırmacılar için yüksek indeksli dergilerde yayın yapma konusunda önemli bir rehber olacağı ve araştırmacılara ışık tutacağı düşünülmektedir. Bir neri olarak, bu araştırmanın farklı bir versiyonu ise diğer ülkelerde sosyal bilgiler eğitimi alanında yüksek indeksli yayın yapan araştırmacılar ile ülkemizde yayın yapan araştırmacıların karřılařtırılmalđ analizleri şeklinde yürütülebilir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Yayınlama Glğ, Yüksek İndeksli Dergiler, SSCI Yayınlar, Atıf alma.

Difficulties In Publishing In Highly Indexed Journals (Ssci, Sci-E, Esci, Ahci) In Terms Of Social Studies

Education: The Turkish Example

İbrahim Ethem Gürbüz

Abstract

In our country, especially in the last few years, the incentives and support provided by universities for their researchers to publish in high-indexed journals have been rapidly increasing. In fact, paid course content has even begun to be offered through various educational institutions and organizations on this subject. Considering the opportunities that journals with these indexes have to reach wider audiences in a shorter time, the potential for authors to receive high citations in the international arena such as h and i10 indexes, and the criteria for publishing in journals with these high indexes that reflect the international success scores of universities organized every year, and many similar criteria, publishing in journals scanned in high indexes such as SSCI, SCI-E, ESCI, AHCI has become extremely important. In addition, the fact that publishing in high-indexed journals has been included among the criteria for selecting academic staff at universities and for promotion in institutions such as YÖK and TÜBİTAK clearly reveals the importance of the issue.

This research process will be handled with a qualitative method, and a document analysis and expert evaluation-based interview method will be conducted in coordination with regard to the difficulties of publishing in high-indexed journals in Turkey, specifically in social studies education. When the literature is examined, it is observed that studies conducted in our country, especially in the fields of health (medicine, nursing, pharmacology, etc.), science and psychology, are entitled to be published in high-indexed journals. In addition, when educational research on the subject is examined, it is determined that many accepted studies are supported by mediator models or are studies on measurement and evaluation processes. Although there are a few high-indexed international journals that publish directly on social studies education, there are quite a few journals on other subject areas that social studies is inherently related to. Although studies conducted on social studies education can be submitted to many journals as an educational study, it is observed that these publications are predominantly related to other fields, and it is determined that when a study is submitted to journals directly within the scope of social studies education, journal editors see the study as limited to a specific area and reject it. Of course, there are articles in the literature that have been entitled to be published in highly indexed journals only on the subject of social studies education, but it can be argued that this number is quite low when compared to other subject areas.

As a result of this research; the number of articles, books and book chapters published in high index journals in the field of social studies education specific to Turkey will be revealed, and comparative analyses of the interview results to be conducted with experts who act as reviewer and editors in high index journals and experts in the field of social studies education who have publications in these indexes will be included. On the other hand, the publications of researchers who are in the social studies education staff and who have published in high index journals in different education fields will also be included in the analysis processes. It is thought that this research will be an important guide for researchers working in the field of social studies education in Turkey in terms of publishing in high index journals and will shed light on researchers. As a suggestion, a different version of this

research can be conducted as a comparative analysis of researchers who have published in our country with high index publications in the field of social studies education in other countries.

Keywords: Social Sciences, Publishing Difficulty, Highly Indexed Journals, SSCI Publications, Citation.

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Sosyal Bilgiler Programına Yönelik Görüşleri

Nursena Karabaş¹ & Yılmaz Geçit^{1,*}

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
yilmaz.gecit@erdogan.edu.tr

Özet

Öğretmenler toplum mühendisleri olarak gelecek nesillerin aynı zamanda mimarlarıdır. Bu bağlamda geleceğin öğretmenleri olacak olan öğretmen adaylarının da kendini daha etkin bir şekilde geliştirebilmesi ve mesleğini daha verimli yürütebilmesi için gelecek kaygısı veya toplum baskısından uzak olması önem taşımaktadır. Bu nedenle bu mesleği icra eden tüm öğretmenlerin, beklentilerinin dikkate alınması ve bunların imkanlar ölçüsünde karşılanması gereklidir. Bu çalışmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bu programa yönelik görüşleri ve yakın çevrelerinin bu programa yönelik değerlendirmelerinin adaylar üzerindeki yansımalarının sonuçlarını tespit etmektir. Çalışma nitel yaklaşıma dayalı özel durum modelindedir. Araştırmanın çalışma grubunu ülkemizde bir devlet üniversitesine bağlı eğitim fakültesinde öğrenim gören 20 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Öğretmen adayları her sınıf düzeyinden 5 katılımcı olmak üzere gönüllülük esasına göre seçilmiştir. Veri toplama aracı olarak iki bölüm ve 10 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış bir görüşme formu hazırlanmıştır. Bu sorularla sosyal bilgiler bölümünü tercih etme nedenlerinin nedenleri, sosyal bilgiler programını kazandıklarında neler hissettikleri, yakın çevreden ne tür değerlendirmeler aldıkları, sosyal bilgiler programında eğitim görmeye başladıktan sonra program hakkındaki düşüncelerindeki değişim, kaygıları ve beklentileri gibi sorulara yanıtlar aranmıştır. Hazırlanan görüşme soruları 2 öğretmen adayı ve iki öğretim elemanı ile paylaşılmış ve bu şekilde uzman görüşleri alınarak forma son şekli verilmiştir. Veriler nitel araştırma yaklaşımına uygun olarak betimsel ve içerik analizine tabi tutulmuştur. Ele edilen bulgular ışığında çeşitli öneriler sunulmuştur.

*Bu çalışma TÜBİTAK BİDEB tarafından 2209-A Üniversite öğrencileri araştırma projeleri alanında desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, öğretmen adayları, sosyal bilgiler programı, görüş

Social Studies Teacher Candidates' Opinions on the Social Studies Program

Nursena Karabaş¹ & Yılmaz Geçit^{1,*}

Abstract

Teachers are also the architects of future generations as social engineers. In this context, it is important for teacher candidates who will be the teachers of the future to be free from anxiety about the future or social pressure in order to develop themselves more effectively and to carry out their profession more efficiently. Therefore, the expectations of all teachers who practice this profession should be taken into consideration and these should be met to the extent possible. The aim of this study is to determine the results of the reflections of the opinions of social studies teacher candidates about this program and the evaluations of their close circle about this program on the candidates. The study is a special case model based on a qualitative approach. The study group consists of 20 teacher candidates studying at the faculty of education affiliated to a state university in our country. The teacher candidates were selected on a voluntary basis, 5 participants from each grade level. A semi-structured interview form consisting of two sections and 10 questions was prepared as a data collection tool. With these questions, answers were sought to questions such as the reasons for choosing the social studies department, how they felt when they won the social studies program, what kind of evaluations they received from their close circle, the change in their thoughts about the program after starting their education in the social studies program, their concerns and expectations. The prepared interview questions were shared with two prospective teachers and two faculty members, and the form was finalized by obtaining expert opinions. The data were subjected to descriptive and content analysis in accordance with the qualitative research approach. Various suggestions were presented in the light of the findings.

*This study was supported by TÜBİTAK BİDEB in the field of 2209-A University students research projects.

Keywords: Social Studies, teacher candidates, social studies program, opinion

Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrenilmesi Zor Konular: Ortaokul Öğrencilerinin Görüşleri

Esmanur Çamlıdağ^{1,*}, Gökçe Kılıçoğlu² & Selen Adışanlı¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Gazi Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Gazi Üniversitesi
esmacamlidagg@gmail.com

Özet

Bu çalışmada ortaokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde öğrenmede güçlük çektikleri konular hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) desende gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, 2024-2025 eğitim öğretim yılında Trabzon ve Gaziantep illerinde bulunan 4 devlet ortaokulunda 5., 6. ve 7. Sınıflarda öğrenim gören toplam 202 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu 3 açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulurken 2 alan eğitimcisi ve 2 sosyal bilgiler öğretmeninden görüş alınmıştır. Ortaokul öğrencileriyle yapılan görüşmelerde elde edilen verileri analiz etmek ve ortaya çıkan durumu modellemek için MAXQDA-24 paket programı kullanılmıştır. Elde edilen veriler analiz edildiğinde her bir soruya yönelik öğrencilerin vermiş olduğu cevaplar için kategoriler belirlenmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin büyük bir çoğunluğu sosyal bilgilerin tanımını “tarih” ve “coğrafya” ile ilişkilendirirken, sosyal bilgiler dersinde daha çok tarih konuları ve vatandaşlık konularını öğrenmekte zorluk çektiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca öğrenciler, zorlandıkları konularla ilgili eksikliklerini “bireysel çalışma” ve “öğretmen desteğiyle” giderdikleri cevabını vermişlerdir. Çalışmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda, öğrencilerin zorlandıkları konuların anlaşılmasına yönelik etkili öğretim yöntemleri kullanılabileceği ve daha geniş gruplar üzerinde konuyla ilgili çalışmalar yapılabileceği önerilerinde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, Sosyal bilgiler dersi, Ortaokul öğrencisi.

Difficult Subjects to Learn in Social Studies Course: Secondary School Students' Views

Esmanur amlıdağ ^{1,*}, Gökçe Kılıçoğlu ² & Selen Adışanlı ¹

Abstract

In this study, it was aimed to determine the views of secondary school students about the subjects they had difficulty in learning in social studies course. The research was carried out in phenomenology design, one of the qualitative research methods. The study group of the research consists of a total of 202 secondary school students studying in 5th, 6th and 7th grades in 4 public secondary schools in Trabzon and Gaziantep provinces in the 2024-2025 academic year. In determining the study group, the convenience sampling method, one of the purposeful sampling methods, was used. A semi-structured interview form developed by the researchers was used as a data collection tool in the study. The semi-structured interview form consists of 3 open-ended questions. While creating the semi-structured interview form, 2 field educators and 2 social studies teachers were consulted. MAXQDA-24 package programme was used to analyse the data obtained from the interviews with secondary school students and to model the emerging situation. When the data obtained were analysed, categories were determined for the answers given by the students for each question. As a result of the research, the majority of the students associated the definition of social studies with 'history' and 'geography' and stated that they had difficulty in learning mostly history and citizenship subjects in the social studies course. In addition, the students answered that they overcome their deficiencies related to the subjects they have difficulty with 'self-study' and 'teacher support'. In line with the results obtained in the study, it was suggested that effective teaching methods can be used to understand the subjects that students have difficulty with and studies on the subject can be carried out on larger groups.

Keywords: Social studies, Social studies course, Secondary school students.

Mevsimlik Tarım İşçisi Olarak Çalışan Ortaokul Öğrencilerine İlişkin Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görüşleri

Esen Durmuş ^{1,*} & Aysun Karadağolu ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Fırat Üniversitesi
esendurmus@firat.edu.tr

Özet

Mevsimlik tarım işçileri, Türkiye'nin tarım sektörünün belkemiğini oluşturan ve zorlu şartlarda, belirli dönemlerde tarımsal üretimi sürdüren önemli emekçilerdir. İnsanların geçimlerini sağlamak üzere, tarım sektöründe belirli bir dönemde yoğunlaşan işlerin yapılabilmesi için geçici olarak yaptıkları işlerdir. Mevsimlik tarım işçiliği, özellikle Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki dar gelirli aileler için geçim kaynağıdır ancak bu durum çocukların eğitimini olumsuz etkileyerek büyük bir eğitim eşitsizliği yaratmaktadır. Tarım işçiliği nedeniyle çocuklar okula devam edemez, bu da uzun vadede toplumsal kalkınmayı olumsuz etkileyebilir. Bu çalışma, mevsimlik tarım işçisi olarak çalışan ortaokul öğrencilerine ilişkin sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerini araştırmak amacıyla hazırlanmıştır. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, mevsimlik tarım işçisi olarak çalışan ortaokul öğrencilerine yönelik görüşleri, öğrencilerin karşılaştığı zorluklar ve eğitimdeki eşitsizlikler hakkında önemli bilgiler sunmaktadır. Öğretmenlerin, bu öğrencilerin akademik başarıları, sosyal uyum süreçleri ve genel yaşam kaliteleri üzerindeki gözlemleri, hem eğitim politikalarının şekillendirilmesine katkı sağlayacak hem de toplumsal farkındalığın artmasına yardımcı olacaktır. Aynı zamanda, söz konusu öğrencilerin eğitim süreçlerinin iyileştirilmesine yönelik çözüm önerileri geliştirmeyi de amaçlamaktadır. Bu çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik desen kullanılarak yürütülmüştür. Araştırmanın veri toplama aracı yarı yapılandırılmış görüşme formlarıdır. Araştırma verileri mevsimlik göçün yoğun olduğu Güneydoğu Anadolu'da yer alan Şanlıurfa ilinin Viranşehir ilçesindeki ortaokullarda görev yapan kıdemli 15 sosyal bilgiler öğretmeni ile yapılmıştır. Öğretmenlerin görüşleri elde edildikten sonra tema ve kodlara ayrılarak içerik analizi yapılmıştır. Araştırmada mevsimlik tarım işçisi olarak giden ailelerin çocuklarında sosyal bilgiler dersinde yer alan disiplinler, beceriler ve öğrenme çıktıkları konusunda yetersiz döndükleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, mevsimlik tarım işçisi öğrenciler, eğitim

Social Studies Teachers' Views on Secondary School Students Working as Seasonal Agricultural Workers

Esen Durmuş ^{1,*} & Aysun Karadağolu ¹

Abstract

Seasonal agricultural workers are important workers who form the backbone of Türkiye's agricultural sector and sustain agricultural production under difficult conditions and during certain periods. It is a temporary job that people do to ensure their livelihood and to be able to perform intensive work in the agricultural sector during a certain period. Seasonal agricultural work is a source of income for low-income families, especially in the Southeastern Anatolia Region, but this situation negatively affects children's education and creates great educational inequality. Children cannot attend school due to agricultural work, which can negatively affect social development in the long term. This study was prepared to investigate the views of social studies teachers on secondary school students working as seasonal agricultural workers. The views of Social Studies teachers on secondary school students working as seasonal agricultural workers provide important information about the difficulties faced by students and the inequalities in education. The observations of teachers on the academic success, social adaptation processes and general quality of life of these students will contribute to the formation of education policies and help increase social awareness. It also aims to develop solution proposals for the improvement of the educational processes of these students. This study was conducted using the phenomenological design, one of the qualitative research methods. The data collection tool of the study was semi-structured interview forms. The research data were collected with 15 senior social studies teachers working in secondary schools in the Viranşehir district of Şanlıurfa province, located in Southeastern Anatolia, where seasonal migration is intense. After the opinions of the teachers were obtained, content analysis was performed by separating them into themes and codes. In the study, it was concluded that the children of the families who went as seasonal agricultural workers were inadequate in terms of the disciplines, skills and learning outcomes in the social studies course.

Keywords: Social studies, seasonal agricultural worker students, education

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar (Bitlis İli Örneği)

Coşkun Yıldırım ^{1,*} & Emine Altunay Şam ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Amasya Üniversitesi
coskunyildirim12@gmail.com

Özet

Eğitim, sosyal, politik ekonomik ve kültürel amaçları olan insanlığın sürekli muhtaç olduğu toplumsal bir sistemdir. Eğitim sistemi bu amaçlar doğrultusunda nitelikli insanlar yetiştirmeyi, toplumun ortak geçmişini, kültürünü korumayı ve yeni nesillere aktarmayı hedefler. Sistemin işleyişinden hedeflenen sonuçların alınması, bu sürecin birer parçası olan paydaşların, planlı, ilkeli, uyumlu bir biçimde çalışması ile mümkündür. Öğretmen sistemin ana unsurlarından biridir. Bireylerin arzu edilen amaçlar doğrultusunda eğitimi ve öğretiminden sorumlu baş aktördür. Eğitim sürecinin önemli basamaklarından temel eğitim ve orta öğretim dersleri arasında yer alan Sosyal bilgiler dersi, öğrencileri toplumsal hayata hazırlayan birlik ve beraberlik duygusu aşılayan ve yetkin vatandaş olmalarını hedefleyen önemli bir derstir. Bu hedeflere ulaşmada Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin rolü şüphesiz çok büyüktür. Bu nedenle Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin iyi yetiştirilmesi ve toplumda değer görmesi temel bir gereksinimdir. Bunun için Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sorunlarının araştırılması, ortaya konması ve bu sorunlara çözümler üretilmesi elzemdir. Bu araştırmanın amacı; Sosyal Bilgiler öğretiminde Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunları tespit etmek ve çözümler sunmaktır. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada, olgu bilim deseni esas alınmıştır. Çalışma grubu 2022-2023 eğitim öğretim yılında Bitlis ili Tatvan ilçesinde 15 farklı ortaokulda çalışan 20 gönüllü Sosyal Bilgiler öğretmeninden oluşmaktadır. Çalışmada; akıllı tahtaların olmaması, Sosyal Bilgiler sınıfının olmaması, gerekli materyallerin temin edilememesi, maddi yetersizlikler, konuların ve ünitelerin soyut olması, konuların kopuk olması, ders saatlerinin yetersiz olması bulgularına ulaşılmıştır.

Bu makale 2024 yılında yayımlanan "Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar (Bitlis İli Örneği) adlı yüksek lisans tezinden elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Sosyal Bilgiler Öğretmenleri, Sosyal Bilgiler Öğretimi.

The Problems Faced By Social Sciences Teachers In Social Sciences Teaching (The Case Of Bitlis Province)

Coşkun Yıldırım ^{1,*} & Emine Altunay Şam ²

Abstract

Education is a social system with social, political, economic and cultural objectives that humanity is in constant need of. The education system aims to raise qualified people in line with these aims, to protect the common past and culture of the society and to transfer them to new generations. Obtaining the targeted results from the functioning of the system is possible with the planned, principled and harmonious work of the stakeholders who are part of this process. Teacher is one of the main elements of the system. He/she is the main actor responsible for the education and training of individuals in line with the desired goals. The Social Studies course, which is one of the important steps of the education process among the basic education and secondary education courses, is an important course that prepares students for social life, instils a sense of unity and solidarity, and aims to make them competent citizens. The role of Social Studies teachers in achieving these goals is undoubtedly very important. For this reason, it is a basic requirement that Social Studies teachers are well trained and valued in society. For this purpose, it is essential to research and reveal the problems of Social Studies teachers and to produce solutions to these problems. The purpose of this research is to identify the problems encountered by Social Studies teachers in teaching Social Studies and to offer solutions.. Qualitative research method was used in this study. The research design was based on the phenomenology design. The study group consisted of 20 volunteer Social Studies teachers working in 15 different secondary schools in Tatvan district of Bitlis province in the 2022-2023 academic year. In obtaining the data, semi-structured interview technique, one of the data collection techniques used in qualitative research methods, was used. In the study, it was found that there were no smart boards, there was no Social Studies classroom, necessary materials could not be provided, financial inadequacies, abstract subjects and units, disconnected subjects, and insufficient class hours.

Keywords: Social Studies, Social Studies Teachers, Social Studies Teaching.

Türkiye’deki Okul Güvenliği Konulu Lisansüstü Tezlere Yönelik Bibliyometrik Analiz Çalışması

Muharrem Toraman ^{1,*} & Fahri Kılıç ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
toramanmuharrem43@gmail.com

Özet

Yaşamın olduğu her alanda güvenlik ihtiyacı hissedilmektedir. Günümüzde ise güvenlik açısından önem teşkil eden kurumların arasında eğitim hizmetlerinin gerçekleştirildiği okulların da geldiğini söylemek mümkündür. Bu nedenle araştırmada, eğitim kurumlarındaki okul güvenliği ile ilgili lisansüstü tezleri ortaya koymak ve ilgili tezlere yönelik bir bibliyometrik analiz çalışması yapmak amaçlanmıştır. Araştırmadaki tezlere, YÖK Ulusal Tez Merkezi’nin internet veri tabanındaki arama sekmesine “okul güvenliği” kavramı girilerek ulaşılmıştır. Nitel araştırmanın tarama yöntemi kullanılmış ve veriler, betimsel analiz tekniği ile analiz edilmiştir. Lisansüstü tezler, “tez türü, araştırmacı cinsiyeti, danışman ünvanı, yılı, üniversitesi, enstitüsü, ana bilim dalı, bilim dalı, araştırma dili ve araştırma yöntemi” açısından incelenmiştir. Elde edilen veriler, tablo ve grafik yardımıyla görselleştirilerek ortaya konulmuştur. Araştırma sonucunda, okul güvenliği ile ilgili 55 yüksek lisans tezine, 15 doktora tezine toplamda ise 70 lisans üstü tezine erişilmiştir. 2004-2024 yılları arasındaki 55 yüksek lisans tezinin, 29 erkek ve 26 kadın araştırmacı tarafından yapıldığı tespit edilmiştir. 2005-2023 yılları arasındaki 15 doktora tezinin ise 7 erkek ve 8 kadın araştırmacı tarafından yapıldığı belirlenmiştir. Toplamda 36 lisansüstü tez erkek araştırmacılar, 34 lisansüstü tezin ise kadın araştırmacılar tarafından gerçekleştirilmiştir. İlgili konuya dair ilk tez 2004, son tez ise 2024 yılında yapılmıştır. Çalışma, okul güvenliği ile ilgili lisansüstü tezlere yönelik bibliyometrik bir analiz çalışması olması, bibliyografyasının oluşturulması ile tezlerin başlıklarına doğrudan ve derli toplu bir şekilde erişilmesi açısından önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, güvenlik, okul güvenliği, lisansüstü tezler, bibliyometrik analiz.

A Bibliometric Analysis Study On Postgraduate Theses On School Safety In Turkey

Muharrem Toraman ^{1,*} & Fahri Kılıç ²

Abstract

The need for security is felt in every area where life exists. Today, it can be stated that schools, as institutions where educational services are provided, hold significant in terms of security. For this reason, the study aims to identify postgraduate theses related to school safety in educational institutions and conduct a bibliometric analysis of these theses. The theses in the study were accessed by entering the term "school safety" into the search section of the database on the website of the Turkish Council of Higher Education (YÖK) National Thesis Center. The qualitative research employed a scanning method, and the data were analyzed using a descriptive analysis technique. The postgraduate theses were examined in terms of "type of thesis, gender of the researcher, advisor's title, year, university, institute, main discipline, sub-discipline, research language, and research method." The obtained data were presented visually with the aid of tables and graphs. As a result of the research, 55 master's theses and 15 doctoral theses related to school safety were accessed, totaling 70 postgraduate theses. Among the 55 master's theses conducted between 2004 and 2024, 29 were authored by male researchers, and 26 were authored by female researchers. For the 15 doctoral theses conducted between 2005 and 2023, 7 were authored by male researchers, and 8 were authored by female researchers. Overall, 36 postgraduate theses were completed by male researchers, and 34 by female researchers. The first thesis on the topic dates back to 2004, while the most recent thesis was completed in 2024. This study is significant as it represents a bibliometric analysis of postgraduate theses on school safety, creating a bibliography and providing direct and systematic access to these theses' titles.

Keywords: Education, security, school safety, postgraduate theses, bibliometric analysis.

Ortaokul Öğretmenlerinin Öğrenci Velisine İlişkin Algılarının Metaforlar Aracılığıyla İncelenmesi

Elif Alkar Yıldırım ^{1,*}, Semra Düzce Türfent ² & Ali Yalçın ³

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Eğitimi Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

³ Sosyal Bilgiler Eğitimi Bursa Uludağ Üniversitesi

elifalkaryildirim@yyu.edu.tr

Özet

Eğitim sürecinde öğrenci velisi, öğretmenle birlikte hareket eden önemli bir paydaştır. Bu nedenle, veli ile öğretmen arasında kurulan etkili ve sürekli iletişim, eğitimin niteliği açısından büyük önem taşır. Öğretmenler, öğrencileri eğiterek onları topluma kazandırma görevini üstlenmişlerdir (Uğurlu, 2018). Ancak, öğrencinin akademik başarısını artırmak ve eğitim hedeflerine ulaşmak yalnızca öğretmenin çabalarıyla mümkün değildir. Bu noktada, öğrenci velilerinin öğretmene sağlayacağı destek, eğitimin daha etkili yürütülmesine katkı sağlamaktadır (Christenson & Sheridan, 2001; Fan & Chen, 2001). Çünkü veli ile öğretmen arasında kurulacak sağlıklı iletişim; öğrencinin bireysel ihtiyaçlarının daha iyi anlaşılmasına olanak kılmaktadır. Bu kapsamda araştırmanın amacı, ortaokul öğretmenlerinin öğrenci velisi kavramına ilişkin sahip oldukları algıları metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmaktır. Temel nitel araştırma yaklaşımının izlendiği çalışma, Adana, Şanlıurfa, Van ve Hakkâri illerindeki resmi ortaokullarda görev yapan öğretmenler ile yürütülmüştür. Bu amaçla farklı branşlara sahip 62 ortaokul öğretmeninden veriler toplanmıştır. Veriler, ortaokul öğretmenlerinin “Öğrenci velisi gibidir/benzer. Çünkü ...” cümlelerinin yazılı olduğu formlar ile elde edilmiş ve içerik analizi tekniği ile yorumlanmıştır. Elde edilen bulgulara göre, katılımcıların büyük bir çoğunluğu, öğrenci velisi kavramını en fazla; ayna, öğrencinin kopyası, öğretmen, su, model ve duvar metaforlarıyla ilişkilendirmiştir. Kavramlara ilişkin oluşturulan kategoriler ise; “yansıtıcı olarak veli, engelleyici olarak veli, yol gösterici olarak veli, eğitimci olarak veli, yatırımcı olarak veli, hayat veren olarak veli ve koruyucu olarak veli” başlıkları altında bir araya gelmiştir. Bu kategorilerde öğrenci velisi daha çok öğrencinin rol model aldığı bir figür veya engelleyici-ilgisiz gibi olumsuz metaforlar etrafında şekillenmiştir. Çalışmanın sonuçları göz önüne alındığında, öğrenci velisine yönelik olumsuz yargıların tespiti ve giderilmesi adına, okul içi ve okul dışı uygulamalarda veli, öğretmen ve öğrenci iş birliğini içeren etkinlik ve uygulamaların desteklenmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci Velisi, Veli Algısı, Veli-Öğretmen İletişimi, Metafor, Ortaokul Öğretmenleri

Exploring Secondary School Teachers' Perceptions of Students' Parents through Metaphors

Elif Alkar Yildirim ^{1,*}, Semra Düzce Türfent ² & Ali Yalçın ³

Abstract

Throughout the educational process, the student's parent is a key stakeholder who acts in collaboration with the teacher. Therefore, effective and continuous communication between parents and teachers is of great importance for the quality of education. Teachers have taken on the responsibility of educating students and preparing them for society (Uğurlu, 2018). However, improving a student's academic success and achieving educational goals cannot be accomplished only through the efforts of the teacher. At this point, the support to be provided by the parents clearly contributes to the more effective implementation of education (Christenson & Sheridan, 2001; Fan & Chen, 2001). This is because healthy communication between parents and teachers enables a better understanding of the students' individual needs. Within this context, the aim of the study is to reveal the secondary school teachers' perceptions of the concept of student parents through the use of metaphors. Adopting a basic qualitative research design, the study was carried out with teachers employed in public secondary schools across the provinces of Adana, Şanlıurfa, Van, and Hakkari. For this purpose, data were collected from a total of 62 teachers from various subject areas. The data were collected through forms completed by secondary school teachers, where they responded to prompts like "The student's parent is like/similar to ... because ...". These responses were then analyzed using the content analysis method. According to the findings, the majority of participants most frequently associated the concept of a student's parent with the metaphors of a mirror, a copy of the student, a teacher, water, a role model, and a wall. The categories formed in relation to the metaphors were grouped under the headings: 'the parent as a reflector,' 'the parent as an obstacle,' 'the parent as a guide,' 'the parent as an educator,' 'the parent as an investor,' 'the parent as a life-giver,' and 'the parent as a protector.' Within these categories, the student's parent was mostly depicted either as a role model figure or through negative metaphors such as being obstructive or indifferent. Considering the results of the study, it was recommended to support activities and practices both within and outside of school that promoted collaboration among parents, teachers, and students in order to identify and address the negative perceptions toward the students' parents.

Keywords: Student Parents, Parent Perception, Parent-Teacher Communication, Metaphor, Secondary School Teacher

Sosyal Bilgiler Eğitiminde Anakronizm

Kenan Baş

Sosyal Hizmetler Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi

kenanbas2301@gmail.com

Özet

Anakronizm, herhangi bir durum, olay veya olgunun gerçekleşmiş olduğu zamanın, kronolojik açıdan yanlış algılanması veya ilişkilendirilmesidir. Bir anlamda zaman bozumu olarak da tanımlanan anakronizm, tarihsel süreç içerisinde yaşamış kişileri, yaşanmış olayları anlatırken tarihi bir yanlışlığa düşme durumudur. Bu çalışmanın amacı Sosyal Bilgiler eğitimi alanında “anakronizm” konusu ile ilgili yapılmış çalışmaları ve bu doğrultuda elde edilen verileri ortaya koyabilmektir. Veriler 2024-2025 eğitim öğretim Bahar yarıyılında toplanmıştır. Çalışmada nitel araştırma yaklaşımlarından doküman analizi yöntemi kullanılmış olup, elde edilen veriler betimsel analiz yoluyla çözümlenmiştir. Çalışma verileri toplanırken Web of Science, Dergipark, Yök Ulusal Tez Merkezi ve Google Akademik veri tabanları üzerinden; anakronizm, anachronism, sosyal bilgiler/eğitimi, social studies/education kavramları tüm alanlarda, başlıklarda ve anahtar kavramlarda taranmıştır. Web of Science ve Yök Ulusal Tez Merkezinde yapılan taramalarda Sosyal bilgiler eğitimi alanında anakronizm başlığı ile yapılmış herhangi bir çalışma ile karşılaşılmamış; Dergipark ile Google Akademik platformları üzerinde yapılan tarama sonucunda ise İki adet makale ve bir adet sözlü bildiri ile karşılaşmıştır. Ulaşılan makalelerden elde edilen veriler incelendiğinde Sosyal Bilgiler kapsamında anakronizm sorunu ile ilgili yapılan çalışmaların niceliksel olarak çok yetersiz olduğu; yapılan çalışmalarda aynı yöntem, analiz, veri toplama teknik ve araçlarının kullanıldığı; yapılan analizlerde benzer hataların tespit edildiği, çalışmaların Türkiye’nin farklı bölgelerinde yürütüldüğü sonuçları elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Anakronizm, Sosyal Bilgiler, Eğitim

Anachronism In Social Studies Education

Kenan Baş

Abstract

Anachronism is the incorrect perception or association of the time in which any situation, event or phenomenon occurred in chronological terms. Anachronism, which is also defined as time distortion in a sense, is the situation of making a historical mistake while describing people who lived and events that took place in the historical process. The aim of this study is to present the studies conducted on the subject of "anachronism" in the field of Social Studies education and the data obtained in this direction. The data was collected in the Spring semester of 2024-2025. In the study, the document analysis method, which is one of the qualitative research approaches, was used and the obtained data was analyzed through descriptive analysis. While collecting the study data, the concepts of anachronism, anachronism, social studies/education were scanned in all fields, titles and key concepts via Web of Science, Dergipark, YÖK National Thesis Center and Google Academic databases. In the scans conducted in Web of Science and YÖK National Thesis Center, no study was encountered with the title of anachronism in the field of Social Studies education; As a result of the search conducted on Dergipark and Google Academic platforms, two articles and one oral presentation were encountered. When the data obtained from the articles reached were examined, it was concluded that the studies conducted on the problem of anachronism within the scope of Social Studies were quantitatively very insufficient; the same methods, analysis, data collection techniques and tools were used in the studies conducted; similar errors were detected in the analyses conducted, and the studies were conducted in different regions of Turkey.

Keywords: Anachronism, Social Studies, Education

Çift Anadal Yapmakta Olan Öğretmen Adaylarının Görüşleri: Sorunlar ve Deneyimler Üzerine Nitel Bir İnceleme

Selin Ağmaz ^{1,*} & İhsan Ünlü ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
selinagmaz2@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı, öğretmenlik lisans programlarında öğrenim görmekte olan ve eş zamanlı olarak çift anadal (ÇAP) programına devam eden öğretmen adaylarının süreç boyunca yaşadıkları deneyimleri ve karşılaştıkları sorunları incelemektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. Çalışma grubunu, Eğitim Fakültesinde çift anadal programına kayıtlı ve devam eden gönüllü öğretmen adayları oluşturmaktadır. Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Görüşmeler yüz yüze ve 15 katılımcının açık rızaları doğrultusunda ses kaydı yapılarak gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Araştırma bulguları, öğretmen adaylarının yoğun ders yükü, zaman yönetimi güçlüğü ve sınav çakışmaları gibi akademik zorluklarla karşılaştıklarını göstermiştir. Çift anadal programındaki iki farklı bölümün derslerini aynı anda yürütmek, adayların zaman yönetimini zorlaştırmıştır. Ayrıca, ders kayıt ve muafiyet işlemlerindeki idari gecikmeler sebebiyle öğrenciler sürecin daha da zorlaştığını belirtmişlerdir. Akademik danışmanlardan alınan destek düzeyinin değişkenlik gösterdiği, bazı adayların daha fazla rehberlik aldıkları, bazılarının ise bu süreçte yetersiz destek buldukları ortaya çıkmıştır. Bunun yanında, çift anadal sürecinin duygusal ve psikolojik etkileri de önemli bir bulgu olmuştur. Adaylar; stres, tükenmişlik ve bazen motivasyon eksikliği gibi olumsuz duygusal etkilerden söz etmişlerdir. Ancak kişisel gelişim, kariyer beklentileri ve çift diploma kazanma isteği, bu zorlukların üstesinden gelmelerine yardımcı olmuştur. Katılımcılar, ders programlarının uyumlu hale getirilmesi, idari süreçlerin hızlandırılması ve akademik rehberliğin güçlendirilmesi gibi iyileştirme önerilerinde bulunmuşlardır.

Anahtar Kelimeler: Çift Anadal Programı, Öğretmen Adayları, Deneyimler.

The Views of Teacher Candidates Engaged in a Double Major Program: A Qualitative Examination of Issues and Experiences

Selin Ağmaz ^{1,*} & İhsan Ünlü ¹

Abstract

The aim of this study is to examine the experiences and challenges faced by teacher candidates who are enrolled in teacher education undergraduate programs while simultaneously participating in a double major (DM) program. The study utilizes a qualitative research approach, specifically the phenomenological design, to understand the participants' experiences. The study group consists of volunteer teacher candidates who are registered in and actively participating in the double major program within a Faculty of Education. Data were collected through a semi-structured interview form developed by the researcher. The interviews were conducted face-to-face, and audio recordings were made with the consent of 15 participants. The data obtained were analyzed using content analysis.

The findings reveal that teacher candidates face various academic difficulties, including heavy course loads, challenges in time management, and conflicts in exam schedules. Managing courses from two different departments simultaneously has complicated the participants' ability to effectively manage their time. Additionally, administrative delays in course registration and exemption processes have further exacerbated the challenges. The study also found that the level of support from academic advisors varied significantly; some participants received more guidance, while others felt they received insufficient support throughout the process. Moreover, the emotional and psychological impacts of the double major process were significant. Participants reported negative emotional effects, such as stress, burnout, and occasional lack of motivation. However, factors such as personal development, career expectations, and the desire to earn dual degrees helped them overcome these challenges. Participants also suggested improvements, including better coordination of course schedules, acceleration of administrative processes, and strengthening academic advising.

Keywords: Double Major Program, Teacher Candidates, Experiences

8. Sınıf Öğrencilerinin Tarih Konularını Harita Üzerinde Konumlandırabilme Düzeyleri

Harun Borucu

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
harun.borucu7225@gop.edu.tr

Özet

Öğrenmenin her alanda gerçekleştiği günümüzde sosyal bilgiler öğrenmenin insan ve toplum hayatına katkısı yadsınamaz bir gerçektir. Sosyal bilgiler dersi bireylerin devletlerine faydalı birer vatandaş olarak yetişmelerinin yanı sıra devletlerin de hedefledikleri vatandaş tipini oluşturmalarında önemli araçlardan biridir. Nitelikli birey, sağlıklı toplum, güçlü devlet oluşturmada büyük paya sahip olan bu dersin öğrencilere aktarılması meselesi en az hedefledikleri kadar önemlidir. Dersin öğrencilere aktarımı sırasında birçok materyal kullanılmaktadır. Bu materyaller içerisinde haritalar, öğrenmenin somut olmasına katkısı ve kalıcılığı sağlama açısından en çok tercih edilenlerindendir.

Haritalar, özellikle coğrafya konularının aktarımı sırasında başvuru alan materyaller arasında görülse de gerek sosyal bilgiler derslerindeki tarih konularının öğretiminde gerekse de 8. sınıfta T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi adıyla yer alan, sosyal bilgiler öğretmenlerince okutulan ve sosyal bilgilerin Atatürkçülük konularının aktarılmasında büyük paya sahip olan bu dersin işleniş sürecinde sıkça başvuru alan materyallerin başında gelmektedir.

Bu çalışmada, 8. sınıf öğrencilerinin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin birinci dönem kazanımları içerisinde adı geçen tarihi yer ve mekanları haritalar üzerinde konumlandırabilme düzeyleri incelenmiştir. Araştırmanın evrenini Tokat ve ilçelerinde yer alan merkez okullar ile kasaba ve köylerinde öğrenim gören 8. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Tokat il merkezi, Turhal ilçe merkezi ile köy ve kasabaları ile Pazar ilçesinde yer alan kasabalarda öğrenim görmekte olan toplam 200 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama amacıyla öğrencilere başarı testi ve tutum ölçeği uygulanmıştır. Elde edilen veriler IBM SPSS 20 programında analiz edilmiştir. T-testi uygulanarak başarı testinden alınan puan ile tutum, cinsiyet, okul türü ve atlas bulundurma düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına bakılmıştır. Ayrıca anne-baba eğitim durumu, dönem sonu ders ortalaması, yerleşim türü ve öğretmenin harita kullanma durumları ile başarı arasındaki ilişki tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, tarih, harita, tutum, başarı

8th Grade Students' Ability To Locate Historical Topics On A Map

Harun Borucu

Abstract

In today's world where learning takes place in every field, the contribution of learning social studies to human and social life is an undeniable fact. Social studies course is one of the important tools for individuals to grow up as useful citizens for their states, as well as for states to create the type of citizens they target. The issue of transferring this course, which has a great share in creating qualified individuals, healthy societies and strong states, to students is at least as important as the ones they target. Many materials are used during the transfer of the course to students. Among these materials, maps are the most preferred ones in terms of their contribution to the concreteness of learning and ensuring permanence. Although maps are seen among the materials used especially during the transfer of geography subjects, they are among the most frequently used materials during the teaching of history subjects in social studies courses and during the teaching of this course, which is taught by social studies teachers under the name of the History of Turkish Revolution and Kemalism course in the 8th grade and has a great share in the transfer of social studies to Kemalism subjects.

In this study, the 8th grade students' T.C. The level of locating the historical places and venues mentioned in the first term outcomes of the History of Revolution and Kemalism course on maps was examined. The universe of the research consists of 8th grade students studying in central schools and towns and villages in Tokat and its districts. The sample of the research consists of a total of 200 students studying in Tokat city center, Turhal district center, villages and towns and towns in Pazar district. In the research, an achievement test and an attitude scale were applied to the students for data collection. The obtained data were analyzed in the IBM SPSS 20 program. T-test was applied to see if there was a significant relationship between the score obtained from the achievement test and attitude, gender, school type and atlas possession levels. In addition, the relationship between the education status of the parents, end-of-term course average, settlement type and the teacher's map usage and success was examined with one-way variance analysis (ANOVA).

Keywords: Social studies, history, map, attitude, success

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Açık Uçlu Yazılı Sınav Türüne İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Nagihan Evcı ^{1,*} & Ceylan Akcan ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Yok

evcinagihan@gmail.com

Özet

Araştırmanın amacı, açık uçlu yazılı sınav türüne ilişkin Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşlerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda, çalışma için özel durum çalışması desenlerinden biri olan araçsal durum çalışması deseni tercih edilmiştir. Araştırmanın katılımcı grubunun belirlenmesi aşamasında kartopu örnekleme yönteminden faydalanılmıştır. Bu örnekleme yöntemi kullanılarak, Ankara ilinin Keçiören ilçesinde farklı ortaokullarda görev yapan gönüllü 12 Sosyal Bilgiler öğretmeni araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Araştırmanın veri toplama aşamasında kullanılmak üzere araştırmacılar tarafından 6 soruluk bir yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmış ve bu form öğretmenlere yüz yüze uygulanarak veri toplama işlemi gerçekleştirilmiştir. Elde edilen verilerin analiz işlemleri için içerik analizi tercih edilmiştir. Analiz esnasında nitel veri analiz programı olan QSR NVİVO 15 kullanılmıştır. Veriler bu program içerisine aktararak çözümlenmiş ve modeller oluşturulmuştur. Analiz sonucunda 6 ana temanın ortaya çıktığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bulgulardan yola çıkarak; “Açık Uçlu Yazılı Sınav Sorularının Hazırlanma Durumu” (5 kod), “Açık Uçlu Yazılı Sınav Türünün Sosyal Bilgiler Öğretmenlerine Etkileri” (10 kod), “Açık Uçlu Yazılı Sınav Türünün Öğretmenlerde Oluşturduğu Duyuşsal Durumlar” (5 kod), “Açık Uçlu Yazılı Sınav Türünün Öğrencilerde Oluşturduğu Duyuşsal Durumlar” (5 kod), “Açık Uçlu Yazılı Sınav Türünün Öğrencilere Sağladığı Katkılar” (9 kod) ve “Açık Uçlu Yazılı Sınav Türünün Öğrencilerde Oluşturduğu Problemler” (9 kod) olmak üzere her bir tema için kodların ortaya çıktığı sonucuna ulaşılmıştır. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, açık uçlu yazılı sınav türüne ilişkin görüşlerinin incelenmesini esas alan bu çalışma alanda ilk olacağı için çalışmanın alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, Sosyal bilgiler öğretmenleri, Açık uçlu yazılı sınav, Durum çalışması

Evaluation of Social Studies Teachers' Opinions on Open-Ended Written Examination Type

Nagihan Evci ^{1,*} & Ceylan Akcan ²

Abstract

The aim of the study is to determine the views of Social Studies teachers on the open-ended written exam type. In line with this purpose, instrumental case study design, one of the special case study designs, was preferred for the study. Snowball sampling method was used to determine the participant group of the study. Using this sampling method, 12 volunteer Social Studies teachers working in different secondary schools in Keçiören district of Ankara constituted the study group. A 6-question semi-structured interview form was prepared by the researchers to be used in the data collection phase of the study and the data collection process was carried out by applying this form face-to-face to the teachers. Content analysis was preferred for the analysis of the data obtained. QSR NVIVO 15, a qualitative data analysis program, was used during the analysis. The data were transferred into this program, analyzed and models were created. As a result of the analysis, it was found that 6 main themes emerged. Based on these findings; “Preparation Status of Open-Ended Written Examination Questions” (5 codes), “Effects of Open-Ended Written Examination Type on Social Studies Teachers” (10 codes), “Affective States Created by Open-Ended Written Examination Type on Teachers” (5 codes), “Affective States Created by Open-Ended Written Examination Type on Students” (5 codes), It was concluded that codes emerged for each theme, namely “Contributions of Open-Ended Written Examination Type to Students” (9 codes) and “Problems of Open-Ended Written Examination Type to Students” (9 codes). Since this study, which is based on examining the opinions of Social Studies teachers about the open-ended written exam type, will be the first in the field, it is thought that the study will contribute to the field.

Keywords: Social studies, Social studies teachers, Open-ended written exam, Case study

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Değişen Sınav Sistemine İlişkin Deneyimleri: Fenomenolojik Bir Çalışma

Ceylan Akcan ^{1,*} & Nagihan Evcı ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Yok

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
ceylanakcan87@gmail.com

Özet

Bu araştırmada, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin değişen sınav sistemine yönelik deneyimleri ve bu deneyimlerine yükledikleri anlamı ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik (Olgubilim) desen benimsenerek yürütülmüştür. Araştırmanın katılımcıları Ankara ilinin farklı okullarında görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden oluşmaktadır. Amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılarak yürütülen çalışmada 12 öğretmenden veriler toplanmıştır. Veri toplama aşamasında, fenomenolojik desene uygun olarak açık uçlu üç sorudan oluşan yarı yapılandırılmış bir görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler fenomenolojik desenin doğasına uygun bir biçimde 1) Parantezleme, 2) Fenomenolojik indirgeme, 3) İmgesel çeşitleme, 4) Anlam ve özlerin sentezlenmesi şeklinde 4 aşamadan faydalanılarak çözümlenmeye çalışılmıştır. Yapılan analizler sonucunda birtakım bulgulara ulaşılmıştır. Bu bulgulara göre, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin değişen sınav sistemine ilişkin deneyimlerine yükledikleri anlam ve özünü ifade eden 6 bileşen tespit edilmiştir. Bu bileşenler; “Zaman yönetiminin sağlanması ve iş yükünün hafifletilmesi”, “Öğrencileri disipline etmesi ve derse karşı güdülemesi”, “Sınav sistemi karşısında yaşanan bireysel sıkıntılar”, “Bölgesel ve bireysel farklılıklardan kaynaklı zorluk yaşama”, “Sınav sisteminin öğretmenlerin duyuşsal durumlarına etkisi”, “Sınav sorularının hazırlanması ile ilişkin genel değerlendirmeler” şeklindedir. Ayrıca çalışmaya katılan öğretmenler en fazla değişen sınav sisteminin öğrencileri disipline ettiği ve onları derse karşı güdülediği yönünde görüşler bildirmişlerdir. Alanyazın taraması yapıldığında Sosyal Bilgiler dersi kapsamında, değişen sınav sistemine ilişkin fenomenolojik bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu açıdan yapılan çalışmanın alanyazındaki eksikliği gidereceği düşünüldüğü için önem teşkil ettiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, sosyal bilgiler öğretmenleri, sınav sistemi, fenomenolojik çalışma

Social Science Teachers' Experiences About the Changing Examination System: A Phenomenological Study

Ceylan Akcan ^{1,*} & Nagihan Evci ²

Abstract

In this study, it was aimed to reveal the experiences of Social Studies teachers about the changing examination system and the meaning they attribute to these experiences. The research was conducted by adopting the phenomenological design from qualitative research methods. The participants of the study consisted of Social Studies teachers working in different schools in Ankara province. In the study conducted using criterion sampling method, one of the purposive sampling methods, data were collected from 12 teachers. In the data collection phase, a semi-structured interview form consisting of three open-ended questions was used in accordance with the phenomenological design. The data obtained were analysed in accordance with the nature of the phenomenological design by 1) bracketing, 2) Phenomenological reduction, 3) Imaginative variation, 4) Synthesis of meanings and essences were tried to be analysed by using 4 stages. As a result of the analyses, some findings were obtained. According to these findings, 6 components expressing the meaning and essence of Social Studies teachers' experiences related to the changing examination system were identified. These components are as follows: 'Providing time management and lightening the workload', 'Disciplining students and motivating them towards the lesson', 'Individual problems experienced in the face of the exam system', 'Experiencing difficulties due to regional and school differences', 'The effect of the exam system on teachers' affective states', "General evaluations regarding the preparation of exam questions". In addition, the teachers who participated in the study mostly stated that the changing exam system disciplined the students and motivated them towards the lesson. A literature review revealed no phenomenological study on the changing examination system within the scope of the Social Studies course. In this respect, it can be said that this study is important because it is thought to fill the gap in the literature.

Keywords: Social studies, social studies teachers, examination system, phenomenological study

**Aynı Maddelerin Uygulama Formundaki Sıralarının Değiştirilerek Oluşturulan İki Ayrı Test Formu
Üzerinden Madde Sırası Ve Hesaplanan Klasik Test Kuramı Ve Madde Tepki Kuramı İstatistikleri
Üzerine Karşılaştırmalı Bir Çalışma**

Mehmet Fatih Doğuyurt

Eğitim Bilimleri Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
mehmet.doguyurt@gop.edu.tr

Özet

Bu araştırmada, aynı maddelerin uygulama formundaki sıraları değiştirilerek oluşturulan iki ayrı test formu (Form A ve Form B) ile toplanan veriler üzerinden hesaplanan Klasik Test Kuramı ve Madde Tepki Kuramı istatistikleri arasındaki farklar çalışılmıştır. Araştırmanın bulguları 17479 kişinin katılım gösterdiği ortaokul 7. sınıflara uygulanan teste ait gerçek veri üzerinden elde edilmiştir. Bu test için aynı maddelerden oluşan fakat maddeleri farklı sıralanarak A ve B formu oluşturulmuştur. 20 madde ve dört seçenektan oluşan testin A formu 8727, B formu 8752 kişiye uygulanmıştır. Her iki grubun aynı örtük yapıyı ölçüp ölçmediğinden emin olmak için faktör analizi yapılmıştır. Ardından, madde istatistikleri hem Klasik Test Kuramı hem de Madde Tepki Kuramı çerçevesinde hesaplanmış ve karşılaştırılmıştır. Sonuçlar, her iki formun benzer bir faktör yapısını paylaştığını göstermiş, bu da gruplar arasında yapı eşdeğerliğine işaret etmiştir. Madde ayırt edicilik katsayıları her iki modelde de büyük ölçüde tutarlılığını korurken, madde güçlük indekslerinin madde sırasından etkilendiği belirlenmiştir. Özellikle, testin başında yer alan maddelerin, aynı maddelerin testin ortasında yer aldığı duruma kıyasla daha düşük doğru yanıt oranlarına sahip olduğu görülmüştür. Bu durum, testin başlangıcındaki sınav kaygısı ya da dikkat eksikliği gibi etkenlerin öğrenci performansını olumsuz etkileyebileceğini düşündürmektedir. Elde edilen bulgular, madde sırasının test performansı ve psikometrik özellikler üzerindeki etkisini vurgulamakta; test geliştirme sürecinde ve puanların yorumlanmasında madde sırasının dikkate alınması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Madde sırası etkisi, Madde Güçlük İndeksi, Madde Ayırt Edicilik Gücü, Klasik Test Kuramı, Madde Tepki Kuramı

A Comparative Study on Item Order and the Statistics Calculated Based on Classical Test Theory and Item Response Theory Through Two Separate Test Forms Created by Changing the Order of the Same Items in the Test Form

Mehmet Fatih Doğuyurt

Abstract

This study explores the impact of item order on psychometric statistics derived from Classical Test Theory (CTT) and Item Response Theory (IRT), using data from two test forms (Form A and Form B) composed of the same items arranged in different sequences. The data were obtained from a large-scale assessment administered to 17,479 seventh-grade middle school students. Both forms contained 20 identical multiple-choice items, each with four response options, but the item order differed. Form A was completed by 8,727 students, and Form B by 8,752 students. To ensure that both groups measured the same latent construct, a factorial analysis was conducted. Item statistics were then estimated and compared using both the CTT and IRT frameworks. The results demonstrated that the two forms shared a comparable factor structure, indicating construct equivalence between the groups. While item discrimination parameters remained relatively consistent across both models, item difficulty indices were affected by item order. Specifically, items appearing at the beginning of the test had lower correct response rates compared to when they were positioned in the middle. This suggests that factors such as initial test anxiety or decreased attention early in the test may adversely affect student performance. These findings underscore the influence of item order on test performance and psychometric properties, highlighting the importance of considering item sequence in test development and score interpretation.

Keywords: Item Order Effect, Item Difficulty Index, Item Discrimination, Classical Test Theory, Item Response Theory

2004, 2018 ve 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programlarının Ölçme ve Değerlendirme Yaklaşımının

Karşılaştırılması

Ahmet Çopur¹ & Elif Büyüktopbaş^{1,*}

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Balıkesir Üniversitesi
elifbuyuktopbas@gmail.com

Özet

Sosyal Bilgiler dersi, öğrencilerin toplumsal yaşamı anlama, tarihsel ve coğrafi bilinç geliştirme, eleştirel düşünme ve problem çözme gibi üst düzey beceriler edinmelerini hedefleyen disiplinler arası bir ders niteliği taşımaktadır. Bu bağlamda ölçme ve değerlendirme süreçleri, yalnızca akademik başarıyı belirleme işleviyle sınırlı kalmamakta; aynı zamanda öğrencilerin bilgi, beceri, değer ve tutumlarını çok yönlü biçimde değerlendirme işlevi görmektedir. Bu noktadan hareketle çalışma, 2004, 2018 ve 2024 yıllarında yayımlanan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programlarının ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarını karşılaştırmalı olarak incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, nitel araştırma desenlerinden doküman analizi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Veriler, 2004, 2018 ve 2024 yıllarına ait öğretim programlarının özgün metinleri kullanılarak toplanmış; analiz sürecinde içerik analizi yaklaşımı benimsenerek veriler temalara göre kodlanmıştır. Karşılaştırma sürecinde ölçme araçları, süreç takibi, öğrenci merkezilik, teknolojik entegrasyon ve öğretmen rolleri gibi kriterler temel alınmıştır.

Elde edilen bulgular, 2004 programının daha çok geleneksel ve sonuç odaklı bir ölçme yaklaşımı benimsediğini, 2018 programında ise süreç odaklı ve öğrenci merkezli alternatif değerlendirme yöntemlerine geçiş yapıldığını göstermektedir. 2024 programı ise biçimlendirici değerlendirme, öğrenme kanıtları ve dijital araç kullanımına dayalı bütüncül bir yapı sunmakta; öğretmenin rehberlik, değerlendirme ve süreç yönetimi rollerini vurgulamaktadır. Bu yönüyle 2024 programı, ölçme-değerlendirme sistemini sadece sonuçların değil öğrenme süreçlerinin de izlenip desteklendiği dinamik bir yapıya dönüştürmektedir.

Sonuç olarak, Sosyal Bilgiler öğretim programlarının ölçme ve değerlendirme anlayışları, zaman içerisinde klasik yaklaşımlardan uzaklaşarak çağdaş, bireyselleştirilmiş ve teknolojik araçlarla desteklenen modeller doğrultusunda evrilmiştir. Araştırma, bu dönüşümün eğitim politikaları, öğretmen eğitimi ve program geliştirme süreçlerine yönelik önemli çıkarımlar sunduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Öğretim Programı, Ölçme ve Değerlendirme, Karşılaştırmalı Analiz, Öğrenme Kanıtları, Biçimlendirici Değerlendirme

A Comparative Analysis Of Assessment And Evaluation Approaches In The 2004, 2018, And 2024 Social Studies Curricula

Ahmet opur ¹ & Elif Buyktopba ^{1,*}

Abstract

The Social Studies course is an interdisciplinary subject designed to equip students with higher-order thinking skills such as understanding social life, developing historical and geographical awareness, critical thinking, and problem-solving. In this context, assessment and evaluation processes extend beyond the mere function of measuring academic achievement; they also serve to comprehensively assess students' knowledge, skills, values, and attitudes. Based on this premise, the present study aims to conduct a comparative analysis of the assessment and evaluation approaches adopted in the Social Studies Curricula published in 2004, 2018, and 2024.

The research was conducted using the document analysis method, one of the qualitative research designs. Data were collected from the original texts of the curricula issued in 2004, 2018, and 2024. During the analysis phase, a content analysis approach was employed, and the data were coded thematically. The comparison was based on criteria such as assessment tools, process monitoring, student-centeredness, technological integration, and the evolving role of teachers.

The findings reveal that the 2004 curriculum predominantly reflects a traditional and outcome-oriented assessment approach, whereas the 2018 curriculum marks a transition towards process-oriented and student-centered alternative evaluation methods. The 2024 curriculum, in contrast, presents a holistic structure that emphasizes formative assessment, learning evidence, and the integration of digital tools. It underscores the teacher's role in guidance, assessment, and process management. In this respect, the 2024 curriculum transforms the assessment system into a dynamic structure that monitors and supports not only outcomes but also the learning processes.

In conclusion, the assessment and evaluation paradigms of the Social Studies curricula have progressively evolved from classical approaches toward contemporary, individualized models supported by technological tools. The study highlights that this transformation offers significant implications for educational policy, teacher training, and curriculum development processes.

Keywords: Social Studies, Curriculum, Assessment and Evaluation, Comparative Analysis, Learning Evidence, Formative Assessment

İfade etkilerinin Psikometrik ağ Analizi ile İncelenmesi

Sinem Demirkol

Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Ordu Üniversitesi
dmrklsinem@gmail.com

Özet

Likert tipi ölçekler, psikolojik yapıların ölçümünde sıklıkla tercih edilen araçlardır. Bu tür ölçeklerin geliştirilmesinde olumlu ve olumsuz yönde ifade edilmiş maddelerin bir arada kullanılması, literatürde sıklıkla önerilen bir yaklaşımdır (Nunnally, 1967; Paulhus, 1991; Spector, 1992). Bu yöntem, özellikle yanıtlayıcıların tutumlarını tek bir yönde belirtme eğilimi olan "yanıt yanlılığı" (acquiescence bias) riskini azaltmada etkili bir strateji olarak görülmektedir (Cronbach, 1950; DeVellis, 1991). Olumsuz ifadelerin dahil edilmesi, katılımcıların ölçek maddelerine daha dikkatli bir şekilde yanıt vermesini sağlarken, aynı zamanda düşünmeden ya da alışkanlıkla cevaplayan bireylerin tespit edilmesine olanak tanımaktadır. Bu bağlamda, ölçeklerde olumlu ve olumsuz maddelerin dengeli bir biçimde yer alması, ölçümün geçerlik ve güvenilirliğini artırmaya yönelik önemli bir tasarım ilkesi olarak değerlendirilmektedir. Bu çalışmanın temel amacı, olumlu ve olumsuz ifadelerden oluşan Likert tipi ölçeklerin boyut yapısını incelemek ve ifade yönünün (pozitif ya da negatif) madde parametreleri üzerindeki etkisini değerlendirmektir. Ölçek geliştirme ve psikometrik değerlendirme süreçlerinde, maddelerin ifade biçiminin bireylerin yanıtları üzerinde sistematik bir etki yaratabileceği bilinmektedir. Bu bağlamda, çalışmada hem olumlu hem de olumsuz biçimde formüle edilmiş maddelerin aynı yapıyı ölçme konusundaki yeterliliği analiz edilmekte, ayrıca ifade yönünün faktör yapısı, madde ayırt ediciliği ve güçlük düzeyleri üzerindeki etkileri ayrıntılı biçimde değerlendirilmektedir. Elde edilecek bulgular, ölçek geliştirme çalışmalarında ifadenin yönüne bağlı sistematik hataların kontrol altına alınmasına ve daha geçerli ölçüm araçlarının oluşturulmasına katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: ifade etkisi, ağ analizi, ölçek

An Examination of the Wording Effect with Network Analysis

Sinem Demirkol

Abstract

Likert-type scales are frequently preferred instruments for measuring psychological constructs. The use of a combination of positive and negative items in the development of such scales is a frequently recommended approach in the literature (Nunnally, 1967; Paulhus, 1991; Spector, 1992). This method is seen as an effective strategy to reduce the risk of “acquiescence bias”, which is the tendency of respondents to express their attitudes in one direction (Cronbach, 1950; DeVellis, 1991). The inclusion of negative statements allows participants to respond to the scale items more carefully, while at the same time allowing for the identification of individuals who answer without thinking or habitually. In this context, balanced inclusion of positive and negative items in scales is considered as an important design principle to increase the validity and reliability of the measurement. The main purpose of this study is to examine the dimension structure of Likert-type scales consisting of positive and negative statements and to evaluate the effect of wording direction (positive or negative) on item parameters. In scale development and psychometric evaluation processes, it is known that the wording of items can have a systematic effect on individuals' responses. In this context, this study analyzes the adequacy of both positively and negatively formulated items in measuring the same construct, and also examines the effect of direction of expression on factor structure, item discrimination

Keywords: wording effect, network, scale

Sosyal Bilgiler Öğrencilerinin Akademik Başarılarının Kültürel Sermaye ve Habitus Çerçevesinde İncelenmesi

Rukiyye Ögdür ^{1,*}, Ahmet Galip Yücel ¹, İsmail Çolak ¹ & Ali Meydan ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

²

rukiyye.ogdurr@hotmail.com

Özet

Eğitim dünyası, öğrencilerin akademik başarılarını artırmaya ve geliştirmeye büyük önem vermektedir. Bu nedenledir ki eğitime dair yapılan çalışmalar ve değişiklikler, akademik başarıyı sağlamayı amaçlamaktadır. Öğrencilerin akademik başarılarının yanı sıra bu başarıları etkileyen faktörler de önem arz etmektedir. Fakat öğrencilerin akademik başarıları değerlendirilirken, genellikle okul dışı etmenler göz ardı edilmektedir. Özellikle öğrencilerin akademik başarıları, okul, ders programı, öğretmen, zekâ, çalışma faktörü gibi çeşitli etkenler çerçevesinde değerlendirilmektedir. Fakat öğrencilerin akademik başarılarında, bahsi geçen bu etmenler haricinde, ailenin ekonomik, kültürel ve sosyal yapısı da önemli bir faktördür. Bu noktada ailenin ekonomik, kültürel ve sosyal yapısı, Bourdieu sosyolojisinde yer alan, kültürel sermaye ve habitus kavramlarına denk düşmektedir. Habitus, bireylerin toplumsal hayat çerçevesinde davranışlarına yön veren, yatkınlık sisteminin bütünüdür. Kültürel sermaye kavramı ise beceri, genel kültür çeşitli estetik zevkleri kapsamaktadır. Bu kapsamda yapılacak olan bu çalışmanın amacı, sosyal bilgiler öğrencilerinin akademik başarılarının, kültürel sermaye ve habitus çerçevesinde incelenmesidir. Belirtilen bu amaç kapsamında, bir devlet ortaokulunda öğrenim gören 10 öğrenci ve bu öğrencilerin velileri ile çalışma yürütülecektir. Çalışma grubunun seçiminde, amaçlı örnekleme yönteminden biri olan ölçüt örnekleme yöntemi kullanılacaktır. Araştırmada nitel yöntemlerinden biri olan durum çalışması ve veri toplama aracı olarak ise, araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılacaktır. Öğrenci ve veliler ile görüşmeler neticesinde elde edilecek olan veriler, içerik analizi ile analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Akademik başarı, kültürel sermaye, habitus

Examining the Academic Achievement of Social Sciences Students within the Framework of Cultural Capital and Habitus

Rukiyye Ögdür ^{1,*}, Ahmet Galip Yücel ¹, Ismail Çolak ¹ & Ali Meydan ²

Abstract

The world of education places great importance on increasing and improving students' academic achievement. For this reason, studies and changes in education aim to ensure academic success. In addition to the academic achievement of students, the factors affecting this achievement are also important. However, when evaluating students' academic achievement, factors outside the school are often ignored. In particular, students' academic achievement is evaluated within the framework of various factors such as school, curriculum, teacher, intelligence, and study factor. However, in addition to these factors, the economic, cultural and social structure of the family is also an important factor in students' academic achievement. At this point, the economic, cultural and social structure of the family corresponds to the concepts of cultural capital and habitus in Bourdieu's sociology. Habitus is the whole of the predisposition system that directs the behavior of individuals within the framework of social life. The concept of cultural capital includes skills, general culture and various aesthetic tastes. In this context, the aim of this study is to examine the academic achievement of social studies students within the framework of cultural capital and habitus. Within the scope of this purpose, the study will be conducted with 10 students studying in a public secondary school and their parents. Criterion sampling method, one of the purposeful sampling methods, will be used in the selection of the study group. Case study, one of the qualitative methods, will be used in the study and a semi-structured interview form prepared by the researchers will be used as a data collection tool. The data to be obtained as a result of interviews with students and parents will be analyzed by content analysis.

Keywords: Academic achievement, cultural capital, habitus

Sosyal Bilgiler Eğitimi İle Siyaset Bilimi İlişkisi Üzerine Bibliyografya Çalışması

İsa Karakaya ^{1,*} & Cemal Avcı ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

² Türkçe ve Sosyal Bilimler /Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
isakarakaya028@gmail.com

Özet

Sosyal Bilgilerin tanımları incelendiğinde tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi, hukuk gibi sosyal bilimler ve vatandaşlık bilgileri konularını yansıttığı görülür. Bu durumdan hareketle siyaset biliminin de sosyal bilgileri oluşturan bilim dallarından olduğu görülür.

Bu araştırma ile Sosyal Bilgiler alanında siyasetle ilgili yapılmış olan makale ve tezler incelenerek bir bibliyografya oluşturulması amaçlamaktadır. Böylece sosyal bilgiler dersi ile siyaset bilimi arasındaki ilişkiyi ele alan tez ve makale çalışmalarının listesi oluşturularak ileride yapılacak olan çalışmalara bir kaynak arşivi sağlanmaya çalışılmıştır.

Araştırma genel tarama modelinde yürütülmüştür. Çalışmaya alınan makalelere Dergipark, Google Akademik, Türkiye Akademik Arşivi, Türkiye Makaleler Bibliyografyası ve TR Dizin platformları kullanılarak ulaşılmıştır. Tezlere ise Yüksek Öğretim Kurumu'nun Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanı'ndan ulaşılmıştır. Ayrıca bulunan eserlerin kaynakçaları da incelenmiş ve ilgili eserler çalışmaya dahil edilmiştir. Çalışma kapsamına alınan eserlerin belirlenmesinde eser başlıklarında “Sosyal Bilgiler” anahtar kelimesi ile birlikte “siyaset, siyasi, siyasal, politika, politik” anahtar kelimeleri ile siyaset konusu ile alakalı olan “devlet, egemenlik ve iktidar” anahtar kelimelerinden birinin veya birkaçının bulunmasına dikkat edilmiştir. Sosyal Bilgiler anahtar kelimesi ile belirtilen diğer anahtar kelimelerin birinin veya birkaçının aynı anda başlıkta bulunmadığı eserler çalışmaya dahil edilmemiştir.

Araştırmada tespit edilen eserler, yüksek lisans tezi, doktora tezi ve makaleler olarak listeler halinde verildikten sonra yayın yılları, hazırlandıkları üniversiteler ve araştırmanın spesifik konuları da tablolar halinde düzenlenip yorumlanmıştır.

Araştırma kapsamındaki eserlere ulaşılmasında büyük titizlik gösterilmiş olmasına rağmen tespit edilemeyen eserler olabileceği de ihtimal dahilindedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Siyaset, Bibliyografya

Bibliography Study on the Relationship Between Social Studies Education and Political Science

Isa Karakaya ^{1,*} & Cemal Avcı ²

Abstract

When the definitions of social studies are examined, it is seen that they reflect social sciences such as history, geography, economics, sociology, anthropology, psychology, philosophy, political science, law, and citizenship knowledge. Based on this situation, it is seen that political science is also one of the branches of science that constitute social sciences.

This research aims to create a bibliography examining articles and theses on politics in the field of Social Studies. Thus, a list of theses and articles dealing with the relationship between social studies and political science was created to provide a resource archive for future studies.

The research was conducted using the general screening model. The articles included in the study were retrieved from Dergipark, Google Scholar, Academic Archives of Türkiye, The National Bibliography of Türkiye, and the TR Index. The theses were retrieved from the National Thesis Center Database of the Council of Higher Education. In addition, the bibliographies of the works found were examined and the relevant works were included in the study. In determining the works included in the study, attention was paid to the inclusion of the keyword “Social Studies” in the titles of works, along with the keywords, “politic, politics, political, policy, and political” and one or more of the keywords “state, sovereignty and power” related to the subject of politics. Works that do not contain the keyword “Social Studies” and one or more of the other keywords specified in the title simultaneously were not included in the study.

After the works identified in the research were listed as master’s theses, doctoral theses, and articles, their publication years, universities they were prepared in, and specific subjects of the research were also arranged and interpreted in tables.

Although meticulous care has been taken to access the works within the scope of the research, there may be works that might not have been detected.

Keywords: Social studies, politic, bibliography

5.Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabının Edebi Metinler Bağlamında Değerlendirilmesi

Doç. Dr. Fatıma Betül Demir Evcimen ^{1,*}, Fatmanur Telliler ¹ & Demet Acimer ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bartın Üniversitesi
bdemir@bartin.edu.tr

Özet

Sosyal bilgileri en çok yararlandığı disiplinlerden biri edebiyattır. Çünkü sosyal bilgilerin içeriğinin yoğun bir okuma, yazma ve konuşma süreci içermesi noktasında sosyal bilgiler ve edebiyat arasında bir bağ kurulması gerekmektedir. Dolayısıyla edebi metinlerin, sosyal bilgiler dersinin öğretiminde kullanılmasının uygun olduğu söylenebilir. Sosyal bilgiler dersinde edebî metinlerden faydalanılması öğrencilere, günümüz olayları ile tarihsel olaylar arasındaki farklı ve benzer yönleri fark etmelerine ve günümüz ile geçmiş arasında kültürel olarak karşılaştırmalar yapmalarına imkân tanıyacaktır. Çalışmada 5.sınıf sosyal bilgiler ders kitabında yazılı ve sözlü edebi metinlerin kullanım durumunu ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda, 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitabında (1-2) yer alan edebi eserlerin öğrenme alanındaki dağılımı ve kitapta yer alan edebi eserler tespit edilecektir. Söz konusu çalışma, 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitabında yazılı ve sözlü edebi metinlerin yer verilme durumunun tespit edilmesine, mevcut durumun ortaya konulmasına, görüş ve öneriler sunulularak ilgili konu hakkında yapılacak araştırmalara rehber niteliği sağlayacaktır. Araştırmada nitel yöntem benimsenerek doküman incelemesi kullanılmıştır. Araştırmada doküman olarak 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programına göre Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitabı incelenmiştir. Araştırmada incelenen dokümanlar betimsel analiz aşamalarına göre çözümlenecektir. Araştırmacılar tarafından veri analizi tamamlanarak bulgu ve sonuçlara daha sonraki aşamada yer verilecektir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda önerilerin sunulması planlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, ders kitabı, sözlü ve yazılı edebi türler

Evaluation of 5th Grade Social Studies Coursebook in the Context of Literary Texts

Doç. Dr. Fatıma Betül Demir Evcimen ^{1,*}, Fatmanur Telliler ¹ & Demet Acimer ¹

Abstract

One of the disciplines that social studies benefit from the most is literature. Because the content of social studies includes an intensive reading, writing and speaking process, a connection must be established between social studies and literature. Therefore, it can be said that it is appropriate to use literary texts in teaching social studies. Using literary texts in social studies will allow students to notice the different and similar aspects between current events and historical events and to make cultural comparisons between the present and the past. The aim of the study is to reveal the usage status of written and oral literary texts in the 5th grade social studies textbook. In line with this purpose, the distribution of literary works in the learning area and the literary works in the 5th grade social studies textbook (1-2) will be determined. The study in question will determine the status of written and oral literary texts in the 5th grade social studies textbook, reveal the current situation, and provide guidance for research on the relevant subject by presenting opinions and suggestions. In the research, a qualitative method was adopted and document review was used. In the research, the 5th grade social studies textbook prepared by the Ministry of National Education according to the 2024 Social Studies Course Curriculum was examined as a document. The documents examined in the research will be analyzed according to the descriptive analysis stages. Data analysis will be completed by the researchers and the findings and results will be included in the next stage. It is planned to present suggestions in line with the results obtained.

Keywords: Social studies, textbook, oral and written literary genres

İlkokul Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Özyeterlilikleri ve Derse Katılım Düzeyleri

Nazire Çiçek ^{1,*} & Bayram Tay ²

¹ Sınıf Eğitimi Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

² Sınıf Öğretmenliği Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

nazireciceek@gmail.com

Özet

Sosyal bilgiler dersi öğrencilerin, toplumsal bilinç ve aktif vatandaşlık becerileri geliştirmeleri açısından temel bir ders niteliğindedir. Sosyal bilgiler öğretiminde öğrencilerin özyeterlilik algıları ile derse katılım düzeyleri bu sürecinin etkililiğini ve niteliğini doğrudan etkileyen önemli faktörler arasında sayılabilir. Bu çalışma, ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik özyeterlilik algısı ile derse katılım düzeylerinin mevcut durumunu betimlemeyi, bu iki değişken arasındaki ilişkiyi açıklamayı ve farklı demografik değişkenler (cinsiyet, ailelerin eğitim düzeyi, okulların sosyo-ekonomik konumu) açısından incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli ile açıklayıcı korelasyonel model birlikte kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma evreni 2024–2025 eğitim öğretim yılında Kırşehir ilinde öğrenim gören ilkokul 4. sınıf öğrencileridir. Evrenden tabakalı örnekleme ve amaçlı örnekleme yöntemleri birlikte kullanılarak seçilen farklı sosyo-ekonomik düzeylere sahip okullarda öğrenim gören 488 ilkokul öğrencisi araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Veri toplama araçları olarak, geçerliliği ve güvenilirliği önceden belirlenmiş Sosyal Bilgiler Dersi Özyeterlilik Ölçeği (Doğan, Beyaztaş ve Koçak, 2012) ile Sosyal Bilgiler Dersine Katılım Ölçeği (Ocakçı, 2022) kullanılmıştır. Toplanan verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiş ve veriler parametrik istatistiksel yöntemlerle analiz edilmiştir. Araştırma bulgularına göre; öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik özyeterlilikleri anlamlı düzeyde yüksektir. Öğrencilerin anne ve baba eğitim düzeyleri ve öğrenim gördüğü okulun sosyo-ekonomik düzeyleri ile özyeterlilik algıları arasında anlamlı fark vardır. Eğitim düzeyi ve sosyo-ekonomik düzey arttıkça özyeterlilik algısı artmaktadır. Cinsiyet ile özyeterlilik algıları arasında anlamlı bir fark yoktur. Öğrencilerin sosyal bilgiler dersine katılımları anlamlı düzeyde yüksektir. Kız öğrencilerin sosyal bilgiler dersine katılımlarının anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Anne- babası üniversite mezunu olan öğrencilerin derse katılımları, anne-babası ilkokul mezunu olan öğrencilerin derse katılımlarına göre anlamlı düzeyde yüksektir. Sosyo-ekonomik düzeyi yüksek okullarda öğrenim gören öğrencilerin derse katılım düzeyleri, alt düzeydeki okullarda öğrenim gören öğrencilere oranla anlamlı biçimde yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik özyeterlilikleri ile derse katılım düzeyleri arasında yüksek düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki vardır. Bu bulgu, öğrencilerin özyeterlilik düzeyleri arttıkça derse katılımlarının da arttığını göstermektedir. Öğrencilerin sosyal bilgiler dersindeki özyeterlilik algıları, derse katılım düzeylerini anlamlı düzeyde yordamakta ve %49,1’ini açıklamaktadır. Bu sonuç, ilkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine katılımlarında öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik özyeterlilik algılarının etkisi olduğunu göstermektedir. Sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin aktif katılımını artırmak amacıyla eğitim ortamlarının öğrenci özyeterliliğini destekleyecek biçimde yapılandırılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, özyeterlilik, derse katılım, ilkokul öğrencileri

Primary School Students' Self-Efficacy Towards Social Studies Course and Their Level of Participation in the Course

Nazire Çiçek ^{1,*} & Bayram Tay ²

Abstract

Social studies course is a fundamental course for students to develop social awareness and active citizenship skills. In social studies teaching, students' self-efficacy perceptions and their level of participation in the lesson can be considered among the important factors that directly affect the effectiveness and quality of this process. This study aimed to describe the current status of 4th grade primary school students' self-efficacy perception towards social studies course and their level of participation in the course, to explain the relationship between these two variables and to examine them in terms of different demographic variables (gender, educational level of families, socio-economic status of schools). The study used descriptive survey and exploratory correlational models, which are quantitative research methods, together. The study population of the research is primary school 4th grade students studying in Kırşehir province in the 2024-2025 academic year. The sample of the study consisted of 488 primary school students studying in schools with different socio-economic levels selected from the population using stratified sampling and purposive sampling methods. Social Studies Course Self-Efficacy Scale (Doğan, Beyaztaş, & Koçak, 2012) and Social Studies Course Participation Scale (Ocakçı, 2022) were used. It was determined that the collected data showed normal distribution and the data were analyzed with parametric statistical methods. According to the research findings, students' self-efficacy towards social studies course is significantly high. There is a significant difference between students' perceptions of self-efficacy and their parents' education level and the socio-economic level of the school. Self-efficacy perception increases as the level of education and socio-economic level increases. There is no significant difference between gender and self-efficacy perceptions. Students' participation in the social studies course is significantly higher. It was determined that the participation of female students in the social studies course was significantly higher. The participation of students whose parents are university graduates is significantly higher than the participation of students whose parents are primary school graduates. The course participation levels of students studying in high socio-economic level schools were found to be significantly higher than those of students studying in lower level schools. There is a high, positive and significant relationship between students' self-efficacy towards the social studies course and their level of participation in the course. This finding shows that as students' self-efficacy levels increase, their participation levels also increase. Students' perceptions of self-efficacy in social studies course significantly predicted their level of engagement in the course and explained 49.1% of it. This result shows that students' self-efficacy perceptions towards social studies course have an effect on primary school students' participation in social studies course. In order to increase students' active participation in the social studies course, it can be suggested that educational environments should be structured to support student self-efficacy.

Keywords: Social studies, self-efficacy, lesson participation, primary school students

Erzincan Türkülerinin Coğrafi Kavramlar Açısından İncelenmesi

Caner Can Öksüz

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
cncr2746@gmail.com

Özet

Sosyal bilgiler derslerinde en çok kullanılan edebi türler arasında destan, hikâye, efsane, anı, atasözü, türküler, seyahatname, masal, tarihî roman ve biyografi yer almaktadır. Türküler ile coğrafya ve sosyal bilgiler öğretimi, öğrencilerin hem kültürel hem de coğrafi bilgileri daha kalıcı ve ilgi çekici şekilde öğrenmelerini sağlayan yenilikçi, eğlenceli ve etkili bir yaklaşımdır. Bu yöntem, hem akademik başarıyı hem de kültürel farkındalığı artırmakta, değerlerin ve geleneklerin nesilden nesile aktarılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Araştırmalar, halk kültürü ve müziğin derslere entegre edilmesinin öğrencilerin motivasyonunu artırdığını ve disiplinlerarası eğitim açısından da avantajlar sunduğunu ortaya koymaktadır. Türküler ve halk dansları, özellikle coğrafya ve sosyal bilgiler derslerinde, müzikle ve fiziksel etkinliklerle zenginleştirilmiş öğrenme deneyimleri sunarak kültürel çeşitliliğin ve yaşam tarzlarının hem yerel hem de küresel düzeyde anlaşılmasını desteklemektedir.

Bu bağlamda gerçekleştirilen araştırma, Erzincan yöresine ait halk müziği ürünlerinden olan türkülerin içeriklerinde yer alan coğrafi kavramları tespit etmeyi amaçlamaktadır. Nitel bir yaklaşımla desenlenen bu çalışma, durum çalışması (case study) desenine göre yapılandırılmıştır. Veri toplama aracı olarak doküman analizi yöntemi kullanılmış ve Türkiye Radyo Televizyon kurumu arşivine kayıtlı 11 Erzincan türküsü araştırma verisi olarak değerlendirilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde içerik analizi tekniğinden yararlanılmış; türkü sözleri, başta fiziki coğrafya (dağ, dere, ova, iklim, mevsim) olmak üzere, beşeri ve kültürel coğrafya unsurları (yerleşim yerleri, göç, yaylacılık, tarım ve hayvancılık) açısından temalara ayrılarak her bir temada öne çıkan coğrafi kavramlar analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, türkü, Erzincan türküleri

Erzincan Folk Songs in Terms of Geographical Concepts

Caner Can Öksüz

Abstract

Among the most commonly used literary genres in social studies courses are epic, story, legend, memoir, proverb, folk songs, travelogue, fairy tale, historical novel and biography. Teaching geography and social studies with folk songs is an innovative, fun and effective approach that enables students to learn both cultural and geographical information in a more permanent and interesting way. This method increases both academic achievement and cultural awareness and plays an important role in transferring values and traditions from generation to generation. Research shows that integrating folk culture and music into lessons increases students' motivation and offers advantages in terms of interdisciplinary education. Folk songs and folk dances, especially in geography and social studies courses, support the understanding of cultural diversity and lifestyles at both local and global levels by providing learning experiences enriched with music and physical activities.

In this context, this research aims to identify the geographical concepts in the content of folk songs, which are among the folk music products of Erzincan region. This study, which was designed with a qualitative approach, was structured according to the case study design. Document analysis method was used as a data collection tool and 11 Erzincan folk songs registered in the archive of the Turkish Radio and Television Corporation were evaluated as research data. Content analysis technique was used to analyze the data; the lyrics of folk songs were divided into themes in terms of physical geography (mountains, streams, plains, climate, seasons), human and cultural geography elements (settlements, migration, transhumance, transhumance, agriculture and animal husbandry) and the geographical concepts that stand out in each theme were analyzed.

Keywords: Social studies, folk songs, Erzincan folk songs

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Yeni Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Siyasi Coğrafya ve Türkiye Jeopolitiğine Dair İnceleme

Şeref Gürcan ^{1,*} & Fahri Kılıç ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
serefgurcann@gmail.com

Özet

Araştırmada, yeni sosyal bilgiler öğretim programında siyasi coğrafya ve Türkiye jeopolitiği ile ilgili konuların varlığını tespit etmek amacı ile hazırlanmıştır. Nitel araştırmanın doküman incelemesi yöntemiyle gerçekleştirilmiş olan araştırmada 4,5,6 ve 7. sınıf sosyal bilgiler öğretim programı siyasi coğrafya ve Türkiye jeopolitiği bağlamında incelenmiştir. Verilerin analizi sonucunda siyasi coğrafya ve Türkiye jeopolitiğine dair pek çok konu tespit edilmiştir. Bu konular Konum ve yönler, Doğa insan etkileşimi, afet bilinci, doğal kaynaklar, göreceli ve matematik konum, komşu devletler, doğal ve beşerî çevre, ekonomik faaliyetler, toplumsal sorunlar, uluslararası ilişkiler, milli meseleler, küreselleşme, tarih ve kalkınma şeklindedir ve genellikle 1,2,3 ve 5. Öğrenme alanlarında yer almaktadır. Araştırmanın sonucunda ise her ne kadar siyasi coğrafya ve Türkiye jeopolitiği açısından ilgili konuların varlığı tespit edilmiş olsa da bu konular içerik bakımından tam olarak karşıladığını söylememiz mümkün değildir. Çünkü Sosyal bilgiler birçok amacı içine barındıran ve birden fazla sosyal bilimden faydalanan bir derstir. Bu yüzden konular daha çok öğretim programı kapsamında hedeflere uygun olarak işlenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Siyasi Coğrafya, Türkiye Jeopolitiği, Öğretim Programı

Examination of Political Geography and Geopolitics of Türkiye in the New Social Studies Curriculum of the Turkish Century Education Model

Şeref Gürcan ^{1,*} & Fahri Kılıç ²

Abstract

This study aims to determine the presence of topics related to political geography and Turkey's geopolitics in the new Social Studies curriculum. Conducted using the document analysis method of qualitative research, the study examines the Social Studies curricula for grades 4, 5, 6, and 7 within the context of political geography and Turkey's geopolitics. As a result of data analysis, numerous topics related to political geography and Turkey's geopolitics were identified. These topics include location and directions, human-nature interaction, disaster awareness, natural resources, relative and mathematical location, neighboring states, natural and human environments, economic activities, social issues, international relations, national matters, globalization, history, and development. These topics are generally found in the 1st, 2nd, 3rd, and 5th learning areas.

However, although the study confirms the presence of these topics in terms of political geography and Turkey's geopolitics, it cannot be said that the content fully addresses these subjects. This is because Social Studies is a course that incorporates multiple objectives and draws from various social sciences. Therefore, the topics are primarily designed to serve their respective objectives.

Keywords: Political Geography, Turkey's Geopolitics, Social Studies Curriculum

2024 Öğretim Programında Yer Alan Okul Temelli Planlamaya İlişkin Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görüşlerinin İncelenmesi

Aysun Uğraş¹ & Galip Öner^{2,*}

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Erciyes Üniversitesi
galiponer@erciyes.edu.tr

Özet

Okul dışı öğretime yönelik kuramsal bilgilerin antik dönemlere kadar dayandığı bilinse de bunun sistematik olarak öğretim programlarında yer verilmesi görece yeni bir yaklaşım olarak ifade edilebilir. Özellikle 21. yüzyılla birlikte öğrenme-öğretme süreçlerinin yalnızca okul duvarları arasında verilmesi arzu edilen bir durum olarak kabul görmemektedir. Bu kapsamda uluslararası alanyazında okul dışı öğretime ilişkin çalışmaların son yıllarda ivme kazandığı gözlemlenmektedir. Bu çalışmalar ise ilgili yaklaşımın öğretim programlarında daha görünür olmasına zemin hazırlamıştır. Bu durumun bir sonucu olarak Türkiye’de 2024 yılında yürürlüğe giren Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nde tüm eğitim kademelerinin öğretim programlarında “Okul Temelli Planlama” adıyla bir zaman dilimi ayrılmıştır. Ancak bu alan başlangıçta okul dışı öğrenme ortamlarından yararlanılma gibi algılansa da okuma, proje, konferans vb. gibi faaliyetler de ilgili planlamaya dâhil edilmiştir. Bu bağlamda araştırmanın amacı sosyal bilgiler öğretmenlerinin 2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli öğretim programında yer alan okul temelli planlamaya ilişkin görüşlerini tespit etmek ve bu planlamayı nasıl değerlendirdiklerini ortaya koymaktır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan fenomenoloji kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 18 sosyal bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden olan ölçüt örneklemeden yararlanılmıştır. Araştırma için belirlenen ölçüt ise katılımcıların 2024-2025 eğitim-öğretim yılında 5. sınıf sosyal bilgiler derslerini yürütüyor olmasıdır. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Verilerin analizinde ise nitel veri analiz tekniklerinden biri olan, betimsel analiz kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, programda yer alan okul temelli planlama ile ilgili öğretmenlerin yeterince bilgi sahibi olmadıkları ve kavram karmaşası yaşadıkları tespit edilmiştir. Bu alanın eklenmesinin öğretmenlerin daha önceki pratiklerinden farklı bir durum oluşturmadıkları ortaya koyulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Okul Temelli Planlama, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, sosyal bilgiler, okul dışı öğrenme ortamları

Examination of Social Studies Teachers' Views on School-Based Planning in the 2024 Curriculum

Aysun Uğraş¹ & Galip Öner^{2,*}

Abstract

Although theoretical knowledge about out-of-school education dates back to ancient times, its systematic inclusion in teaching programmes can be described as a relatively new approach. Especially with the advent of the 21st century, it is no longer considered desirable for learning and teaching processes to take place solely within the walls of schools. In this context, it has been observed that studies on out-of-school education have gained momentum in recent years in the international literature. These studies have paved the way for the approach to become more visible in teaching programmes. As a result of this, in Turkey, the Turkey Century Education Model, which came into effect in 2024, has allocated a time slot in the curricula of all education levels under the name 'School-Based Planning.' However, although this area was initially perceived as utilising out-of-school learning environments, activities such as reading, projects, and conferences have also been included in the relevant planning. In this context, the aim of this study is to determine the views of social studies teachers on school-based planning in the 2024 Turkey Century Education Model curriculum and to reveal how they evaluate this planning. Phenomenology, one of the qualitative research methods, was used in this study. The study group consisted of 18 social studies teachers. Purposive sampling was used to determine the participants. The criterion for the study was that the participants were teaching 5th grade social studies in the 2024-2025 academic year. The data were obtained using a semi-structured interview form. Descriptive analysis, one of the qualitative data analysis techniques, was used to analyse the data. The results of the study revealed that teachers lack sufficient knowledge about school-based planning included in the programme and experience conceptual confusion. It was also found that the inclusion of this area did not create a situation different from teachers' previous practices.

Keywords: School-based planning, Turkey's Century Education Model, social studies, out-of-school learning environments

2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Yer Verilen Farklılaştırma Uygulamalarından Öğretmenlerin Yararlanma Durumlarının İncelenmesi

Halime Karabulut ¹ & Galip Öner ^{1,*}

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Erciyes Üniversitesi
galiponer@erciyes.edu.tr

Özet

Öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin ilgi, hazır bulunuşluk ve gereksinimlerinin dikkate alınması farklı kuramlar tarafından üzerinde hemfikir olunan bir durumdur. 20. Yüzyılın son çeyreğinde herkes için eğitim ve kapsayıcı eğitim gibi küresel düzeydeki eğitim anlayışlarının etkisiyle yalnızca sınıflardaki engeli olan, yabancı uyruklu veya farklı bir dezavantaja sahip grupların öğrenme-öğretme süreçlerinin farklılaştırılması yaklaşımından uzaklaşılarak tüm öğrencilerin kapsandığı bir farklılaştırılmış öğretim anlayışı giderek yaygınlık kazanmaya başlamıştır. Farklılaştırılmış öğretim, heterojen bir sınıfta öğrenme-öğretme sürecinin planlama, uygulama ve değerlendirme aşamalarında öğrencilerin farklı ilgi, hazır bulunuşluk ve ihtiyaçlarını dikkate almak olarak ifade edilebilir. Fakat akademik başarı odaklı eğitim sistemleri sınıf mevcudunun fazla ve öğretmenlerin iş yüklerinin ağır olması gibi nedenlerle istenilen düzeyde bir farklılaştırılmış öğretimden söz edilememektedir. Ayrıca öğretmenlerin farklılaştırılmış öğretimden nasıl yararlanılabileceğine yönelik teorik ve pratik bilgilerinin yetersiz olması bu yaklaşımın uygulanabilirliğini düşürmektedir. Bu doğrultuda 2024 yılı Türkiye Maarif Yüzyılı Modeli kapsamında tüm öğretim programlarına “Farklılaştırma” adı altında bir başlık eklenerek ilgili yaklaşımdan nasıl yararlanılabileceğine ilişkin somut uygulama önerilerine yer verilmiştir. Araştırmanın amacı 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında yer verilen farklılaştırma önerilerinden yararlanılma durumunu tespit etmektir. Bu kapsamda araştırmada öğretmenlerin farklılaştırma önerilerinden yararlanma deneyimlerini tespit etmek için nitel araştırma yöntemlerinden biri olan fenomenolojiden yararlanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 18 sosyal bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örneklem yöntemlerinden biri olan ölçüt örneklemeden yararlanılmıştır. Belirlenen ölçüt ise öğretmenlerin 2024-2025 eğitim öğretim yılında 5. sınıf sosyal bilgiler derslerine giriyor olmasıdır. Verilerin analizinde nitel veri analiz tekniklerinden betimsel ve içerik analizinden faydalanılmıştır. Araştırma sonucunda öğretim programında yer verilen farklılaştırılma uygulamalarından yeterince yararlanılmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Farklılaştırma, Öğretim Programı, Sosyal Bilgiler

An Investigation of Teachers' Utilisation of Differentiation Practices Included in the 2024 Social Studies Curriculum

Halime Karabulut ¹ & Galip Öner ^{1,*}

Abstract

In the learning-teaching process, it is widely agreed upon by various theories that students' interests, readiness and needs should be taken into consideration. In the last quarter of the 20th century, with the influence of global educational approaches such as education for all and inclusive education, the approach of differentiating the learning and teaching processes of groups with disabilities, foreign nationals or other disadvantages in classrooms was abandoned, and a differentiated teaching approach that encompasses all students began to gain popularity. Differentiated instruction can be defined as taking into account the different interests, readiness and needs of students in the planning, implementation and evaluation stages of the learning-teaching process in a heterogeneous classroom. However, due to reasons such as large class sizes and heavy workloads of teachers, it is not possible to talk about differentiated instruction at the desired level in academic achievement-oriented education systems. Furthermore, teachers' lack of theoretical and practical knowledge on how to benefit from differentiated instruction reduces the applicability of this approach. In this context, within the scope of the 2024 Turkey Education Century Model, a heading titled 'Differentiation' has been added to all teaching programmes, providing concrete application suggestions on how to benefit from this approach. The purpose of this study is to determine the extent to which the differentiation suggestions included in the 2024 Social Studies Teaching Programme are being utilised. Within this scope, phenomenology, one of the qualitative research methods, was utilised to determine teachers' experiences in utilising differentiation suggestions. The study group consisted of 18 social studies teachers. In determining the participants, criterion sampling, one of the purposeful sampling methods, was used. The criterion determined was that the teachers were teaching 5th grade social studies courses in the 2024-2025 academic year. Descriptive and content analysis, which are qualitative data analysis techniques, were used in the analysis of the data. As a result of the research, it was determined that the differentiation practices included in the curriculum were not sufficiently utilised.

Keywords: Differentiation, Curriculum, Social Studies

Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Siyasi Coğrafya ile İlgili Öğrenme Çıktılarının Değerlendirmesi

Ufuk Sözcü ^{1,*} & İsmail Akdağ ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
usozcu@hotmail.com

Özet

Sosyal bilgiler dersi tarih, coğrafya, siyaset bilimi ve vatandaşlık gibi sosyal bilimlerin içeriğinin öğrenci seviyesine uygun olarak ele alındığı bir derstir. Günümüz dünyasında siyasetin temel argümanlarını anlamak, coğrafi koşullarla ilişkisini kurabilmek toplumları bir adım öne çıkarmaktadır. Bu bağlamda sosyal bilgiler dersi için siyasi coğrafya konuları önem arz etmektedir. Araştırmanın amacı, 2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı kapsamında yer alan öğrenme çıktılarının siyasi coğrafya konuları açısından değerlendirilmesini esas almaktadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman analizi tercih edilmiştir. İlk aşamada, siyasi coğrafya kavramı literatürdeki tanım, kapsam ve işlevleri çerçevesinde detaylandırılmıştır. Devletlerarası ilişkilerdeki yeri ve önemi üzerine kapsamlı bir değerlendirme yapılmıştır. Daha sonra 2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli teması esas alınarak hazırlanan Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nın siyasi coğrafya alanındaki öğrenme çıktıları detaylı bir şekilde içerik analiz tekniği ile incelenmiştir. Elde edilen bulgular; Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı içerisinde 5-6-7. Sınıf seviyelerinde 54 adet kazanım bulunmaktadır. Bu kazanımların içerisinde siyasi coğrafya ile ilgili kazanımlara bakıldığında 5. sınıf seviyesinde 6 adet, 6. sınıf seviyesinde 7 adet, 7. sınıf seviyesinde 10 adet öğrenme çıktısı bulunmaktadır. Programda toplamda 23 adet öğrenme çıktısı siyasi coğrafya ile ilgilidir. Bu öğrenme çıktıları, öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerilerinin yanı sıra, değerlendirme, analiz, sentez gibi üst düzey becerileri de güçlendirecek şekilde yapılandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler dersi öğretim programı, siyasi coğrafya, öğrenme çıktıları

Evaluation of Learning Outcomes Related to Political Geography in Social Studies Curriculum

Ufuk Sözcü ^{1,*} & İsmail Akdağ ¹

Abstract

Social studies is a course in which the content of social sciences such as history, geography, political science and citizenship is handled in accordance with the student level. In today's world, understanding the basic arguments of politics and establishing its relationship with geographical conditions brings societies one step forward. In this context, political geography topics are important for the social studies course. The aim of the study is based on the evaluation of the learning outcomes within the scope of the 2024 Social Studies Curriculum in terms of political geography topics. Document analysis, one of the qualitative research methods, was preferred in the study. In the first stage, the concept of political geography was elaborated within the framework of its definition, scope and functions in the literature. A comprehensive evaluation was made on its place and importance in interstate relations. Then, the learning outcomes in the field of political geography of the Social Studies Curriculum, which was prepared on the basis of the 2024 Turkish Century Education Model theme, were examined in detail with the content analysis technique. The findings obtained; There are 54 learning outcomes in the Social Studies Curriculum at the 5-6-7th grade levels. There are 54 learning outcomes at grade levels. When we look at the outcomes related to political geography among these outcomes, there are 6 learning outcomes at the 5th grade level, 7 learning outcomes at the 6th grade level, and 10 learning outcomes at the 7th grade level. In total, 23 learning outcomes in the program are related to political geography. These learning outcomes are structured to strengthen students' cognitive, affective and psychomotor skills as well as higher level skills such as evaluation, analysis and synthesis.

Keywords: Social studies curriculum, political geography, learning outcomes

2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ile 1953 Köy Enstitüleri Programının Sınıf Dışı Öğrenme Açısından İncelenmesi

Sinem Toptaş ^{1,*} & Elvan Yalçinkaya ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Erciyes Üniversitesi
snmtpts38@gmail.com

Özet

Bu çalışma, 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ile 1953 Köy Enstitüleri Programında Sosyal Bilgiler başlığı altında toplanan Tarih, Coğrafya ve Yurttaşlık Bilgisi derslerinin sınıf dışı öğrenme açısından incelenmesini ve karşılaştırılmasını amaçlamaktadır. Köy Enstitüleri, 1940-1950 yılları arasında Türk eğitim sisteminde yer alan ve ezberci eğitimden uzak, öğrencilere bilgiyi tartışma ve sinama fırsatı sunan bir model benimsemiştir. Bu model kapsamında sınıf dışı öğrenme önemli bir yere sahiptir. 1953 Programı'nda coğrafya eğitiminin doğrudan çevreyle bağlantılı olması gerektiği belirtilmiş ve öğrencilerin coğrafi olayları doğrudan gözlemlemeleri teşvik edilmiştir. Ders gezintilerinin bu amaç doğrultusunda önemli bir araç olduğu vurgulanmıştır. Yurttaşlık Bilgisi dersinde ise öğrencilerin kamu kurumlarına, seçim süreçlerine ve yerel yönetimlere dair doğrudan gözlem yapmalarını teşvik eden etkinlikler öngörülmüştür. Tarih dersinde ise öğrencilerin yaşadıkları çevredeki tarihî eserleri incelemeleri ve millî bayramların tarih bilinci kazandırmada etkin bir araç olarak değerlendirilmesi gibi uygulamalar öne çıkmıştır.

2018 Sosyal Bilgiler Programı da sınıf dışı öğrenmeye yer vermektedir. Program, bireyin çevresiyle etkileşim kurarak, sosyal, tarihsel ve coğrafi olayları yerinde gözlemleyerek ve yaşam deneyimleriyle bağ kurarak öğrenmesini desteklemektedir. Program kazanımları incelendiğinde, sınıf dışı öğrenme ile desteklenmesi gerektiği açıkça görülmektedir. Sosyal Bilgiler dersi, öğrencilerin hayata bakışını şekillendiren bir yapıya sahip olduğundan, hayatla iç içe işlenmesi büyük önem taşımaktadır.

Bu araştırmada, 1953 Köy Enstitüleri Programında yer alan ve Sosyal Bilgiler başlığı altında toplanan Tarih, Coğrafya ve Yurttaşlık Bilgisi derslerindeki sınıf dışı etkinlikler ve 2018 Sosyal Bilgiler Programındaki sınıf dışı etkinlikler karşılaştırılmıştır. Elde edilen bulgular, Köy Enstitüleri programında sınıf dışı öğrenmeye daha fazla vurgu yapıldığını, 2018 programında ise bu konuda geliştirilmeye açık alanlar bulunduğunu göstermektedir. Gelecek araştırmalarda 1943 ve 1947 Köy Enstitüleri programlarının da incelenmesi önerilmektedir. Ayrıca, aynı çalışma 2024 Maarif Yüzyılı Öğretim Programı kullanılarak yinelenabilir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Dışı Öğrenme, Köy Enstitüleri, Tarih Eğitimi, Coğrafya Eğitimi, Yurttaşlık Bilgisi, 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı

An Examination of the 2018 Social Studies Curriculum and the 1953 Village Institutes Programme in Terms of Out-of-Class Learning

Sinem Toptaş ^{1,*} & Elvan Yalçinkaya ¹

Abstract

This study aims to examine and compare the History, Geography, and Citizenship Education courses, which were grouped under the heading of Social Studies in the 2018 Social Studies Curriculum and the 1953 Village Institutes Programme, in terms of out-of-class learning. The Village Institutes, which were part of the Turkish education system between 1940 and 1950, adopted a model that moved away from rote learning and provided students with opportunities to discuss and test their knowledge. Within this model, out-of-class learning held an important place. The 1953 Programme emphasised that geography education should be directly linked to the environment and encouraged students to observe geographical phenomena firsthand. Field trips were highlighted as an important tool for this purpose. In the Citizenship Education course, activities that encourage students to make direct observations of public institutions, election processes, and local governments were envisaged. In the History course, practices such as examining historical monuments in the students' environment and evaluating national holidays as an effective tool for raising historical awareness were highlighted.

The 2018 Social Studies Programme also includes out-of-class learning. The programme supports learning through interaction with the environment, observation of social, historical and geographical events in situ, and connection with life experiences. An examination of the programme outcomes clearly shows that they need to be supported by learning outside the classroom. As the Social Studies course shapes students' outlook on life, it is very important that it is integrated with real life.

In this study, extracurricular activities in the History, Geography, and Citizenship courses under the Social Studies heading in the 1953 Village Institutes Programme were compared with extracurricular activities in the 2018 Social Studies Programme. The findings reveal that the Village Institutes programme placed greater emphasis on out-of-class learning, while the 2018 programme identified areas for improvement in this regard. Future research should also examine the 1943 and 1947 Village Institutes programmes. Additionally, the same study can be replicated using the 2024 Education Century Curriculum.

Keywords: Out-of-Class Learning, Village Institutes, History Education, Geography Education, Citizenship Education, 2018 Social Studies Curriculum

Türkiye’de Vatandaşlık Eğitimi: Öğretim Programları Üzerine Bir İnceleme

Emine Karasu Avcı

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Kastamonu Üniversitesi
eavci@kastamonu.edu.tr

Özet

Vatandaşlık eğitimi, bireyin toplum içindeki hak ve sorumluluklarını öğrenerek bunları nasıl yerine getireceğini kavradığı bir süreçtir. Bu süreç, önce ailede başlar ve ardından okulda devam eder. Toplumun bir üyesi olarak bireyin haklarını kullanması ve sorumluluklarını yerine getirmesi, vatandaşlık eğitimi ile mümkün hale gelir. Bu eğitim, demokrasiye uygun davranışları kazandırmanın yanı sıra insan haklarına saygıyı bir yaşam biçimi haline getirmeyi amaçlar. Ayrıca bireylerin siyasal süreçlere etkin katılımını ve bilinçli kararlar almasını, hem teorik hem de pratik bilgilerle destekler. Bu çalışmada, Türkiye’de vatandaşlık eğitimi kapsamında hazırlanan öğretim programları incelenmiş olup araştırmada nitel yöntemlerden biri olan doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Buna göre ülkemizde vatandaşlık eğitimi, 1922’de İlk ve Orta Tedrisat Mektepleri Müfredat Programı ile başlamış, 1924’te Musahabat-ı Ahlakiye ve Malumat-ı Vataniye dersleriyle sürmüştür. 1926’da bu dersler Yurt Bilgisi adını almış ve uzun yıllar okutulmuştur. 1985’te Vatandaşlık Bilgisi, 1998’de Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi, 2011’de Vatandaşlık ve Demokrasi Eğitimi, 2018’de İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi, 2024’te ise İnsan Hakları, Vatandaşlık ve Demokrasi olarak değişmiştir. Bu ders, yıllardır farklı adlarla ilkokul ve ortaokullarda okutulmaktadır.

Yurt Bilgisi adını almış ve uzun yıllar okutulmuştur. 1985’te Vatandaşlık Bilgisi, 1998’de Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi, 2011’de Vatandaşlık ve Demokrasi Eğitimi, 2018’de İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi, 2024’te ise İnsan Hakları, Vatandaşlık ve Demokrasi olarak değişmiştir. Bu ders, yıllardır farklı adlarla ilkokul ve ortaokullarda okutulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Vatandaşlık eğitimi, öğretim programları, Türkiye

Citizenship Education in Turkey: A Review on Curricula

Emine Karasu Avcı

Abstract

Citizenship education is a process in which individuals learn about their rights and responsibilities within society and how to fulfill them. This process begins in the family and continues at school. Citizenship education is essential for individuals to exercise their rights and fulfill their responsibilities as members of society. This education not only instills behaviors aligned with democracy but also promotes respect for human rights as a way of life. Additionally, it aims to enable individuals to participate effectively in political processes and make informed decisions based on both theoretical and practical knowledge. This study examines the citizenship education curricula developed in Turkey. The research employs a qualitative approach, using document analysis as a method. Accordingly, citizenship education in Turkey began with the 1922 Primary and Secondary Education Curriculum and continued with the Moral Conversations and Information About the Homeland courses in 1924. In 1926, these courses were renamed Homeland Knowledge and were taught for many years. The course name changed to Citizenship Knowledge in 1985, Citizenship and Human Rights Education in 1998, Citizenship and Democracy Education in 2011, Human Rights, Citizenship and Democracy in 2018, and Human Rights, Citizenship and Democracy again in 2024. Over the years, citizenship education has been taught under different names in primary and secondary schools.

Keywords: Citizenship education, curriculum, Türkiye.

2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Değerlendirilmesi-

Emine Karasu Avcı

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Kastamonu Üniversitesi
eavci@kastamonu.edu.tr

Özet

Bu araştırma, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli doğrultusunda hazırlanan 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nı değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Araştırma kapsamında veriler, doküman inceleme yöntemi kullanılarak toplanmış ve içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre, öğretim programının temel yaklaşımı ve özel amaçları, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin prensiplerine ve dersin doğasına uygun şekilde yapılandırılmıştır. Programın içeriğinde öğrenme alanlarının isimlendirilmesinde değişiklik yapıldığı dikkat çekmektedir. Yeni öğrenme alanları şu şekilde belirlenmiştir: “Birlikte Yaşamak, Evimiz Dünya, Ortak Mirasımız, Yaşayan Demokrasimiz, Hayatımızdaki Ekonomi, Teknoloji ve Sosyal Bilimler.” Her bir öğrenme alanı içerisinde; alan becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, programlar arası bileşenler (sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerileri), disiplinler arası bağlantılar, beceriler arası ilişkiler, öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri, içerik çerçevesi, öğrenme kanıtları (ölçme ve değerlendirme), öğrenme-öğretme süreçleri (temel kabuller, ön değerlendirme süreci, köprü kurma, öğrenme-öğretme uygulamaları) ve farklılaştırma (zenginleştirme, destekleme) gibi unsurlara yer verilmiştir. Programın yapısında önemli değişiklikler göze çarpmaktadır. Özellikle alan becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, programlar arası bileşenler (sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerileri) ve farklılaştırma (zenginleştirme, destekleme) gibi bileşenlerin ilk kez programa dâhil edildiği görülmektedir. Öğrenme ve öğretme süreçlerinde, alana özgü beceriler, kavramsal yetkinlikler, sosyo-duygusal öğrenme becerileri, okuryazarlık becerileri, değerler ve eğilimler gibi temel unsurların içerikle bütünleştirilerek aktarılmasına önem verilmiştir. Ölçme ve değerlendirme sürecinde ise öğrencilerin gelişimlerini süreç boyunca izlemek amacıyla biçimlendirici değerlendirme temel alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, öğretim programı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

2024 Evaluation of the Social Studies Curriculum

Emine Karasu Avcı

Abstract

This study aims to evaluate the 2024 Social Studies Curriculum, which was designed in line with the Türkiye Yüzyılı Maarif Model. The data were collected using the document analysis method and analyzed through content analysis. The findings indicate that the curriculum's core approach and specific objectives are structured in accordance with the principles of the Türkiye Yüzyılı Maarif Model and the nature of the subject. Notably, changes have been made in the naming of learning areas. The newly defined learning areas are as follows: "Living Together, Our Home: The World, Our Common Heritage, Our Living Democracy, Economy in Our Lives, Technology and Social Sciences." Each learning area includes various components such as domain-specific skills, conceptual skills, tendencies, cross-program components (socio-emotional learning skills, values, and literacy skills), interdisciplinary connections, relationships between skills, learning outcomes and process components, content framework, learning evidence (assessment and evaluation), teaching and learning processes (core assumptions, pre-assessment process, bridging, teaching-learning practices), and differentiation (enrichment and support). Significant structural changes are observed in the curriculum. Specifically, elements such as domain-specific skills, conceptual skills, tendencies, cross-program components (socio-emotional learning skills, values, and literacy skills), and differentiation (enrichment and support) have been incorporated into the program for the first time. In teaching and learning processes, emphasis has been placed on integrating fundamental elements such as domain-specific skills, conceptual competencies, socio-emotional learning skills, literacy skills, values, and tendencies with the content. Furthermore, formative assessment has been adopted to monitor students' progress throughout the learning process.

Keywords: Social studies, curriculum, Türkiye Yüzyılı Maarif Model

2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Tasarım Odaklı Düşünme Açısından İncelenmesi

Mavi Akkaya Yılmaz ^{1,*} & Feyza Kabalay Muhan ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
mavi.akkaya@gmail.com

Özet

Sosyal Bilgiler dersi, ortaokul öğrencilerine toplumsal ve yaşam becerilerini kazandırmayı hedefleyen bir öğretim programıdır. Bu bağlamda, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2024 yılında yürürlüğe giren Maarif Eğitim Modeli, öğrencilerin bilişsel, sosyal ve duygusal gelişimlerini desteklemeyi amaçlamaktadır. Tasarım odaklı düşünme süreci ise problem çözme, yaratıcılık, yenilikçilik ve insan merkezli bir yaklaşım sunan bir süreç olarak tanımlanabilir. Bu süreç, öğrencilerin analitik ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmanın yanı sıra, karşılaştıkları sorunlara yaratıcı çözümler üretmelerini de teşvik etmektedir. Bu çerçevede yapılan çalışmada 2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda tasarım odaklı düşünmenin nasıl ele alındığının incelenecektir. Araştırmada doküman analizi yöntemi kullanılmış olup, 2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı, tasarım odaklı düşünme açısından detaylı bir biçimde incelenmektedir. Programa bakıldığında tasarım odaklı düşünmeye doğrudan değinilmemesine karşın, programda TOD ile ilişkili olabilecek “Sosyal bilimlere ilişkin metodolojik bilgiye sahip bireyler olarak toplumsal sorunlara ilişkin strateji ve çözüm üretmeleri” ve “Toplumsal sorunlara yönelik sosyal bilimlerin araştırma ve inceleme yöntemlerini kullanarak fikir ve çözüm üretmeleri” (MEB, 2024) gibi özel amaçların yer aldığı da görülmektedir. Bu özel amaçların yanı sıra 2024 yılı sosyal bilgiler dersi öğretim programında tasarım odaklı düşünmenin etkili olabileceği beceri (iletişim, iş birliği vb.) ve eğilimlerin (yaratıcılık, empati vb.) yer aldığı da görülmektedir. Bu doğrultuda veriler içerik analizine göre irdelenmeye devam etmekte olup, detaylı bilgiye sözlü sunumda yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Öğretim Programı, Tasarım Odaklı Düşünme

An Examination of the 2024 Social Studies Course Curriculum from a Design Thinking Perspective

Mavi Akkaya Yılmaz ^{1,*} & Feyza Kabalay Muhan ¹

Abstract

Social Studies is a teaching programme aimed at equipping middle school students with social and life skills. In this context, the Maarif Education Model, which came into effect in 2024 by the Ministry of National Education, aims to support students' cognitive, social and emotional development. The design-oriented thinking process can be defined as a process that offers problem solving, creativity, innovation, and a human-centred approach. This process helps students develop their analytical and critical thinking skills while also encouraging them to produce creative solutions to the problems they encounter. Within this framework, this study will examine how design-oriented thinking is addressed in the 2024 Social Studies Teaching Programme. The document analysis method was used in the research, and the 2024 Social Studies Teaching Programme was examined in detail in terms of design-oriented thinking. Although the programme does not directly refer to design thinking, it includes specific objectives that may be related to TOD, such as 'producing strategies and solutions to social problems as individuals with methodological knowledge of social sciences' and 'producing ideas and solutions to social problems using social science research and investigation methods' (MEB, 2024). In addition to these specific objectives, the 2024 social studies curriculum also includes skills (communication, collaboration, etc.) and tendencies (creativity, empathy, etc.) where design-oriented thinking could be effective. In this context, the data will continue to be examined through content analysis, and detailed information will be presented in the oral presentation.

Keywords: Social Studies, Curriculum, Design Thinking

2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Yansıtıcı Düşünme Yaklaşımı Bağlamında İncelenmesi

Ali Meydan ¹, Güven Kemerkaya ^{2,*} & Şerife Nur Akdeniz ³

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

³ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

gkmerkaya2010@gmail.com

Özet

21. yüzyılın getirdiği yeniliklerin eğitim çalışmalarına yansımaları, öğretim programlarının güncellenmesini zorunlu kılmıştır. Bu bağlamda günümüzün değişen şartlarına uygun olarak Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Maarif Modeli kapsamında öğretim programları güncellenmiştir. Güncellenen programlardan bir tanesi de Sosyal Bilgiler Öğretim Programı (SBÖP)'dir. 2024 SBÖP beceri temeli bir program niteliği taşımaktadır. Program ile öğrencilerin okuduğunu anlama, kendilerini ifade edebilme bağlamında etkinlik temelli bir öğrenme süreci öngörülmektedir. Bu noktada yansıtıcı düşünmenin programın temel yaklaşımlarından biri olduğu düşünülmektedir. Ayrıca sosyal bilgilerin temel yaklaşımlarından biri olan yansıtıcı düşünme olarak sosyal bilgiler yaklaşımının güncellenen programa yer alma durumu çalışmanın ana unsurlarından birdir. Yansıtıcı düşünme, öğrencilerin öğrenme yaşantılarını ifade etmesi ile öğrenme sürecine eleştirel ve sorgulayıcı bir yaklaşım eğiliminde olmasını gerektirir. Sosyal bilgiler dersinin temel yaklaşımlarından biri olan yansıtıcı düşünme, öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerini, edindikleri deneyimleri ve düşüncelerini derinlemesine incelemesine olanak sağlamalıdır. Bu bağlamda araştırmada 2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nın yansıtıcı düşünme açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman incelemesi ile yürütülmüştür. Araştırmanın veri kaynağını 2024 SBÖP oluşturmaktadır. Verilerin analizinde içerik analizden yararlanılmıştır. Araştırmada elde edilen ilk sonuçlara göre, 2024 SBÖP 4., 5., 6. ve 7. sınıf programlarının tüm öğrenme alanlarında yansıtıcı düşünmeye yer verildiği ortaya konmuştur. Öğrenme alan çıktılarında, beceriler arası ilişkilerde, programlar arası bileşenlerde, alan becerilerinde, kavramsal becerilerde ve eğilimlerde yansıtıcı düşünme farklı boyutlarda yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yansıtıcı düşünme, Maarif modeli, Öğretim programı, Sosyal bilgiler.

2024 Examination of the Social Studies Curriculum in the Context of Reflective Thinking Approach

Ali Meydan ¹, Güven Kemer kaya ^{2,*} & Şerife Nur Akdeniz ³

Abstract

The innovations brought by the 21st century have also been reflected in educational practices, making it necessary to update curricula. In this context, the Ministry of National Education has revised the curricula within the scope of the Maarif Model in line with the changing conditions of today. One of the updated curricula is the 2024 Social Studies Curriculum (SSC). The 2024 SSC is characterized as a skill-based program, aiming to promote an activity-oriented learning process that enhances students' reading comprehension and self-expression skills. At this point, reflective thinking stands out as one of the fundamental approaches of the program. Reflective thinking, which is one of the core approaches of the Social Studies course, encourages students to express their learning experiences and engage in the learning process with a critical and questioning attitude. This approach enables students to deeply examine their own learning processes, experiences, and thoughts. In this regard, the aim of this study is to analyze the 2024 Social Studies Curriculum in terms of reflective thinking. The research was conducted using document analysis, one of the qualitative research methods, and the data source consists of the 2024 SSC document. content analysis was employed for data interpretation. According to the initial findings, reflective thinking is included in all learning areas of the 2024 SSC for grades 4 through 7. It has been revealed that reflective thinking is integrated into various dimensions such as learning outcomes, inter-skill relationships, inter-program components, field-specific skills, conceptual skills, and dispositions.

Keywords: Reflective thinking, Maarif model, Curriculum, Social studies.

2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nın Kültür Okuryazarlığı Bağlamında İncelenmesi

Mavi Akkaya Yılmaz ^{1,*} & Büşra Nur Yiğit ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
mavi.akkaya@gmail.com

Özet

Sosyal Bilgiler dersi, sosyal ve beşeri bilimlerin içeriğini disiplinler arası bir yaklaşımla birleştirerek, bireylerin etkin ve sorumlu vatandaşlar olmalarını hedefleyen bir öğretim programıdır (Çengelci, 2012). 2024 yılında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan 2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları, Türkiye'nin eğitim sistemini 21. yüzyılın gereksinimlerine uyumlu hale getirmeyi ve öğrencilere gelecekteki yaşamlarında kullanabilecekleri beceriler kazandırmayı hedeflemektedir. Bu programlar, Millî Eğitim Bakanlığı'nın eğitimde kaliteyi artırmaya yönelik reformlarının bir parçası olarak, öğrencilere küresel değişimlere ayak uydurabilme yeteneği kazandırmayı amaçlamaktadır (MEB, 2024). Sosyal Bilgiler dersi, öğrencilerin tarih, coğrafya, ekonomi, hukuk, sosyoloji ve vatandaşlık gibi çeşitli alanlarda bilgi edinmelerine olanak tanırken, aynı zamanda değişen ülke ve dünya koşullarına uygun beceriler ve değerler kazandırmayı amaçlar (Turan, 2019). 2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programlarında öğrencilere kazandırılmak istenen becerilerden biri de, okuryazarlık becerileri kapsamında yer alan kültürel okuryazarlık becerisidir. Kültürel okuryazarlık, bireylerin kendi kültürlerinin yanı sıra diğer kültürlerin yapısını anlayabilmesi ve empati kurabilmesi anlamına gelir. Ayrıca, kültürel okuryazarlık, farklılıkları ve benzerlikleri fark edip bunları takdir edebilme becerisini de kapsar (Çelik ve Güleç, 2023).

Bu araştırma, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 2024 yılında yayımlanan Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'ndaki kültürel okuryazarlık becerisine dair öğrenme alanlarını, 4., 5., 6. ve 7. sınıf düzeylerinde incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada, nitel araştırma yaklaşımına dayalı doküman incelemesi yöntemi kullanılarak, programda kültürel okuryazarlık becerisinin yeri literatür doğrultusunda detaylı bir şekilde analiz edilecektir. Elde edilen veriler, içerik analizi yöntemiyle değerlendirilecek ve sonuçlar sözlü sunumda paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Öğretim Programı, Sosyal Bilgiler, Kültür Okuryazarlığı

2024 Turkish Century Education Model Social Studies Curriculum in the Context of Cultural Literacy

Mavi Akkaya Yılmaz ^{1,*} & Büşra Nur Yiğit ¹

Abstract

Social studies is a curriculum that combines social science and humanities content with an interdisciplinary approach and aims to help individuals become active and responsible citizens (Çengelci, 2012). The Turkish Century 2024 Education Model Curricula, published by the Ministry of National Education in 2024, aims to adapt the Turkish education system to the needs of the 21st century and provide students with skills they can use in their future lives. As part of the Ministry of National Education's reforms to improve the quality of education, these programs aim to provide students with the ability to keep pace with global changes (MoNE, 2024). Social studies courses aim to provide students with knowledge in a variety of fields, including history, geography, economics, law, sociology, and citizenship, while also providing them with skills and values appropriate to the changing conditions in the country and the world (Turan, 2019). In the Turkish Century Education Model Curriculum of 2024, one of the skills that students are expected to acquire is cultural literacy, which is included in the scope of literacy skills. Cultural literacy means that individuals can understand and empathize with the structure of other cultures as well as their own. In addition, cultural literacy includes the ability to recognize and appreciate differences and similarities (Çelik & Güleç, 2023). The purpose of this study is to examine the learning areas related to cultural literacy skills in the Social Studies Curriculum published by the Ministry of National Education in 2024 at the 4th, 5th, 6th and 7th grade levels. In the study, using the document analysis method based on qualitative research approach, the place of cultural literacy skills in the curriculum will be analyzed in detail in accordance with the literature. The data obtained will be evaluated using the content analysis method and the results will be shared in an oral presentation.

Keywords: Curriculum, Social Studies, Cultural Literacy

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Çatı Değerlerinin 5.Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabına Yansması

Inci Nalbantoğlu ^{1,*}, Elvan Yalçınkaya ² & Ali Erdem Nalbantoğlu ³

¹ İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Erciyes Üniversitesi

³ Sınıf Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

ricalinci@hotmail.com

Özet

Geçmişten günümüze öğretim programları birey ve toplumun ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanmakta ve zaman zaman öğretim programlarında değişiklikler yapılmaktadır. Doğrudan bireyin fiziksel ve sosyal yaşamını ele alan sosyal bilgiler dersi öğretim programları da değişen dünya düzenine göre şekillenmektedir. Sosyal bilgiler öğretim programları her şeyden önce bireyin ve toplumun ihtiyaçlarını esas almaktadır. Aynı zamanda bu ihtiyaçlar belirlenirken yaşanan çağ ve özellikleri göz önünde bulundurulmaktadır. Değişen dünya ölçeğinde toplumsal dinamiği yakalama misyonu olan sosyal bilgiler dersi, eğitim tarihi boyunca değişen program yapısıyla birey ve topluma hitap etmeyi amaçlamaktadır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ile bu anlayıştan yola çıkarak, bireye ve topluma hitap eden bir yapıyla eğitim programlarında güncelleme yapılmıştır. Genel anlamda 2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı, yaparak yaşayarak öğrenen ve değerlerine sahip erdemli bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Özellikle Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ile Erdem-Değer-Eylem çerçevesi belirlenerek erdemli bireylerin yetişmesi hedeflenmektedir. Bu kapsamda temel insani değerlere sahip ve erdemli bireylerin yetiştirilmesi 2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programının da temel taşlarından birini oluşturmaktadır. Bu çalışmada Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Erdem-Değer-Eylem çerçevesi ve çatı değerler açısından 5.sınıf Sosyal Bilgiler ders kitabının incelenmesi amaçlanmaktadır. Maarif Modelinde çatı değerler saygı, sorumluluk ve adalet olarak belirlenmiştir. Bu amaç doğrultusunda ders kitaplarında yer alan metinler ve metne yardımcı tüm unsurlar çatı değerler açısından incelenmiştir. Çalışma sürecinde nitel bir araştırma yöntemi olan doküman incelemesi kullanılmıştır. Öğrencilerde yaparak yaşayarak öğrenmenin yolunu açan kitapta çok sayıda etkinlik ve proje çalışmaları yer almaktadır. Erdem-Değer-Eylem çerçevesini temel almış kitabın çatı değerlerin öğretimine önem verdiği görülmektedir. Çalışma kapsamında 5.sınıflara ait iki adet ders kitabı ve altı öğrenme alanı incelenmiştir. 46 adet adalet değeri, 40 adet sorumluluk değeri ve 35 adet saygı değeri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Değerler, Çatı Değerler, Saygı, Sorumluluk, Adalet

Reflection of the Turkey Century Education Model Framework Values on the 5th Grade Social Studies Textbook

Inci Nalbantoğlu ^{1,*}, Elvan Yalçinkaya ² & Ali Erdem Nalbantoğlu ³

Abstract

From past to present, curriculums have been prepared in line with the needs of individuals and society, and changes are made to curriculums occasionally. Social studies course curriculums, which directly address the physical and social life of individuals, are also shaped according to the changing world order. Social studies curriculums are primarily based on the needs of individuals and society. At the same time, the period's era and characteristics are considered when determining these needs. Social studies courses, which aim to capture social dynamics on a changing world scale, aim to appeal to individuals and society through their changing program structure throughout the history of education. Based on this understanding, the Turkish Century Education Model has updated the curriculum with a structure that appeals to individuals and society. The 2024 Social Studies Curriculum aims to raise virtuous individuals who learn by doing and living and have their values. In particular, the Turkish Century Education Model aims to raise virtuous individuals by determining the Virtue-Value-Action framework. In this context, raising virtuous individuals with fundamental human values constitutes one of the cornerstones of the 2024 Social Studies Curriculum. This study aims to examine the 5th-grade Social Studies textbook in terms of the Turkish Century Education Model Virtue-Value-Action framework and framework values. The Education Model defines framework values as respect, responsibility, and justice. For this purpose, the texts and all elements supporting the text in the textbooks were examined regarding framework values. A qualitative research method, document review, was used in the study process. The book paves the way for students to learn by doing and experiencing, including many activities and project studies. It is seen that the book, which is based on the Virtue-Value-Action framework, attaches importance to the teaching of framework values. Within the scope of the study, two textbooks and six learning areas belonging to the 5th grade were examined. Forty-six justice values, 40 responsibility values, and 35 respect values were identified.

Keywords: Values, Framework Values, Respect, Responsibility, Justice

Sanat Uygulamalarının Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programlarına Yansıması

Ali Meydan ¹, Tahsin Yıldırım ² & Güven Kemer kaya ^{3,*}

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Aksaray Üniversitesi

³ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

gkemer kaya2010@gmail.com

Özet

Sanat tarihin farklı dönemlerinde insanların duygu, düşünce ve hayallerini ifade etme araçlarından biri olmuştur. Resim, müzik, mimari, heykel gibi farklı sanat dalları yolu ile toplumların kültürel kimliklerini yansıtmışlardır. Bu bağlamda bireylerin yaşadıkları toplumun kültürünü öğrenme, anlama ve toplum kültürüne uyum sağlama sürecine aracılık görevi üstlenen sosyal bilgiler dersi için sanat uygulamaları köprü konumunda yer almaktadır. Sanat vasıtası ile geçmiş medeniyetlerin yaşam tarzlarını, toplum yapılarını, inançlarını, kültürlerini ve dünyaya bakış açılarının kavratılması kolaylaşmaktadır. Sosyal bilgiler dersi kapsamında sanat uygulamalarının kullanılması, öğrencilerin hem tarihi hem de kültürel olayları kavrayıp kalıcı öğrenmeye dönüştürmeleri için önemli bir fırsat sunabilir. Aynı zamanda bireylerde empati becerisi, estetik bakış açısı, eleştirel düşünme yetilerinin artması yönü ile de toplumsal değerlere de duyarlılık kazandırabilir. Bu çalışmada sosyal bilgiler dersi öğretim programlarında sanat uygulamalarına ne düzeyde yer verildiğinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma nitel araştırma yöntemine dayalı olarak doküman incelemesi ile yürütülmüştür. Araştırmanın veri kaynağını 2005, 2018 ve 2024 sosyal bilgiler dersi öğretim programları oluşturmaktadır. Verilerin analizinde içerik analizden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, öğretim programlarının tüm öğrenme alanlarında sanat uygulamalarına yer verildiği tespit edilmiştir. Araştırmanın sonucunda elde edilen bulgular neticesinde çeşitli önerilerde bulunulmuştur. 2005 ve 2018 sosyal bilgiler öğretim programları ile güncellenen 2024 sosyal bilgiler dersi öğretim programı sosyal bilgilerde sanat uygulamaları dışındaki diğer sosyal bilim alanlarının programlara yansıması karşılaştırılabilir.

Anahtar Kelimeler: Sanat uygulamaları, Doküman analizi, Öğretim programı, Sosyal bilgiler

Reflection of Art Practices in the Social Studies Curricula

Ali Meydan ¹, Tahsin Yıldırım ² & Güven Kemer kaya ^{3,*}

Abstract

Art has been one of the means of expressing people's emotions, thoughts, and dreams in different periods of history. Through various art forms such as painting, music, architecture, and sculpture, societies have reflected their cultural identities. In this context, art applications serve as a bridge for the social studies course, which mediates the process of learning, understanding, and adapting to the culture of the society in which individuals live. Through art, it becomes easier to comprehend the lifestyles, social structures, beliefs, cultures, and worldviews of past civilizations. The use of art applications within the scope of social studies courses can provide an important opportunity for students to grasp both historical and cultural events and transform them into permanent learning. At the same time, it can raise awareness of social values by increasing individuals' empathy skills, aesthetic perspective, and critical thinking abilities. This research aims to examine the extent to which art applications are included in social studies course curricula. The research was conducted through document analysis based on qualitative research methods. The data source of the research consists of the 2005, 2018, and 2024 social studies course curricula. content analysis was used in the analysis of the data. According to the findings obtained as a result of the research, it was determined that art applications were included in all learning areas of the curricula. Various suggestions were made based on the findings obtained as a result of the research. The 2005 and 2018 social studies curricula and the updated 2024 social studies curriculum can be compared with the reflection of other social science fields other than art practices in social studies.

Keywords: Art practices, Document analysis, Curriculum, Social studies

2020 ve Yeni Müfredat 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Araştırma-Sorgulamaya Dayalı

Etkinliklerin Karşılaştırmalı Analizi

Berra Bulut ^{1,*} & Emine Altunay Şam ²

¹ Sosyal Bilgiler Eğitimi Amasya Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Amasya Üniversitesi

berrabulut05@gmail.com

Özet

Bu çalışma, 2020 ve 2024 yıllarına ait 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarında yer alan araştırma-sorgulamaya dayalı etkinliklerin niceliksel ve niteliksel değişimlerini karşılaştırmalı olarak incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, nitel araştırma desenlerinden doküman analizi yöntemiyle yürütülmüş olup, ders kitaplarındaki etkinlikler; soru tabanlı araştırma, deney ve gözlem temelli etkinlikler, tartışma ve problem çözme ve kaynak kullanımı olmak üzere dört tematik kategori altında analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular, her iki ders kitabının da yapılandırmacı ve öğrenci merkezli bir anlayış ile hazırlandığını ancak 2024 yılı ders kitabında, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli doğrultusunda bu anlayışı yansıtan araştırma-sorgulama temelli etkinlik türlerine daha fazla ve çeşitli biçimde yer verildiğini ortaya koymaktadır. Özellikle açık uçlu ve rehberlik eden soruların artışı, eleştirel düşünme ve bilimsel süreç becerilerinin desteklenmesine yönelik pedagojik bir yönelimi işaret etmektedir. Deneysel etkinliklere doğrudan yer verilmemekle birlikte, gözleme, veri toplamaya ve çıkarım yapmaya dayalı etkinliklerin çeşitliliği dikkat çekicidir. Ayrıca, toplumsal sorunlarla ilişkilendirilmiş problem çözme görevlerinin yanı sıra dijital, tarihsel ve görsel kaynak kullanımını teşvik eden etkinliklerin 2024 kitabında 2020 yılına göre daha yoğun biçimde yer aldığı görülmüştür. Bu bulgular, araştırma-sorgulama temelli öğrenmenin sosyal bilgiler öğretiminde daha sistematik bir biçimde yapılandırıldığını ve müfredat düzeyinde anlamlı bir pedagojik dönüşüm yaşandığını göstermektedir. Araştırma bulguları, öğretmenlerin sorgulamaya dayalı öğretim becerilerinin geliştirilmesine ve deneysel etkinliklerin ders kitaplarına entegrasyonuna yönelik önerilerle desteklenmiştir. Bu yönüyle çalışma, sosyal bilgiler öğretiminde araştırma-sorgulama temelli yaklaşımların gelişimine katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler Eğitimi, Araştırma-Sorgulamaya Dayalı Öğrenme, ders kitabı analizi

A Comparative Analysis of Research-Inquiry-Based Activities in the 2020 and New Curriculum 5th Grade Social Studies Textbooks

Berra Bulut ^{1,*} & Emine Altunay Şam ²

Abstract

The present study aims to comparatively examine the quantitative and qualitative changes in research-inquiry-based learning activities included in the 5th grade social studies textbooks published in 2020 and 2024. The research design employed was qualitative, with a focus on document analysis. The activities in the textbooks were systematically analysed into four thematic categories: question-based inquiry, experiment and observation-based activities, discussion and problem-solving, and use of resources. The findings reveal that both textbooks were prepared with a constructivist and student-centred approach; however, the 2024 textbook, aligned with the Türkiye Yüzyılı Maarif Model, includes a greater variety and quantity of research-inquiry-based activities that reflect this pedagogical orientation. Of particular note is the increase in open-ended and guiding questions, which indicates a pedagogical tendency to foster critical thinking and scientific process skills. Although direct experimental activities are not included, the diversity of observation-based, data collection, and inference-oriented tasks is noteworthy. Furthermore, the 2024 textbook exhibits a marked increase in activities that promote the utilisation of digital, historical, and visual sources, in addition to incorporating problem-solving tasks related to social issues, when compared to the 2020 version. These findings suggest that research-inquiry-based learning has been more systematically structured in social studies education, indicating a meaningful pedagogical transformation at the curriculum level. The findings are supported by recommendations for improving teachers' competence in implementing research-inquiry-based instruction and integrating experimental activities into textbooks. In light of these findings, the present study aims to contribute to the development of research-inquiry-based approaches in social studies education.

Keywords: Social Studies Education, Research-Inquiry-Based Learning, Textbook Analysis

Tübitak Popüler Bilim Yayınlarının 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Kapsamında İncelenmesi

Kutay Alkız¹ & Tuğba Turgut^{2,*}

¹ Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Amasya Üniversitesi

² Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Amasya Üniversitesi
tugba.turgut@amasya.edu.tr

Özet

Sosyal bilgiler, bireylerin yakın ve uzak çevresinde gerçekleşen olay ve olguları anlamlandırmalarında sosyal bilim disiplinlerine ait bilgi kümelerini öğrenci seviyesine uygun şekilde organize ederek etkin vatandaş yetiştirmede önemli bir role sahiptir. Bu ders kapsamında öğrencilere birtakım bilgi, beceri ve değerlerin kazandırılmasında öğrenme- öğretme sürecini zenginleştirici materyallerle içeriklerin oluşturulması öğrenmenin niteliğini etkilemesi bakımından büyük önem arz etmektedir. Konu hakkında Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK), Bilim ve Toplum Başkanlığı tarafından popüler bilim yayınları kapsamında farklı yaş gruplarına hitap edecek şekilde öğrenme- öğretme sürecini zenginleştirici çeşitli kitaplar yayımlanmaktadır. TÜBİTAK popüler bilim yayınları sunduğu içeriklerle bireylerin bilimsel ve toplumsal konulara yönelik farkındalıklarının artmasına ve öğrenmeyi yaşamla ilişkilendirebilmelerine katkı sağlamaktadır. Dolayısıyla TÜBİTAK popüler bilim yayınlarının sosyal bilgiler öğretiminde bireylerin bilimsel ve toplumsal hayata ilişkin farkındalıklarının gelişmesinde önemli bir yere sahip olduğu aşikardır. Bu araştırmanın amacı, sosyal bilgiler öğretiminde TÜBİTAK popüler bilim yayınlarının yerini 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı doğrultusunda incelemektir. Belirlenen amaç doğrultusunda araştırmada nitel metodoloji kapsamında doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Veri kaynağı olarak TÜBİTAK Popüler Bilim Yayınları'nın resmî web sitesindeki 9-14 yaş aralığındaki bireylere farklı konu başlıklarında (bilim ve eğlence, gökbilim, teknoloji, yaşam ve çevre vb.) içeriklere yer veren çocuk kitapları ele alınmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen "TÜBİTAK Popüler Bilim Yayınlarını İnceleme Formu" kullanılmıştır. Elde edilen verilerin çözümlenmesine devam edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, TÜBİTAK Popüler Bilim Yayınları, Öğretim Programı

An Examination of TÜBİTAK Popular Science Publications within the Scope of the 2024 Social Studies

Curriculum

Kutay Alkız ¹ & Tuğba Turgut ^{2,*}

Abstract

Social studies play a crucial role in developing active citizens by organizing knowledge sets from social science disciplines in a manner appropriate for students, enabling them to make sense of events and phenomena occurring in both their immediate and distant surroundings. In this course, the creation of content with enriching materials for the learning-teaching process plays a crucial role in enhancing the quality of learning, as it significantly impacts the acquisition of knowledge, skills, and values by students. Regarding this topic, the Scientific and Technological Research Council of Turkey (TÜBİTAK), through its Department of Science and Society, publishes various books within the scope of popular science publications, aimed at different age groups, to enrich the learning-teaching process. TÜBİTAK's popular science publications enhance individuals' awareness of scientific and societal issues through the content they provide, and contribute to their ability to relate learning to real-life contexts. Therefore, it is evident that TÜBİTAK's popular science publications play a significant role in the development of individuals' awareness of scientific and societal issues in social studies education. The aim of this study is to examine the role of TÜBİTAK's popular science publications in social studies education in line with the 2024 Social Studies Curriculum." In line with the stated objective, a document analysis method was employed within the framework of qualitative methodology in this study." As a data source, children's books targeting individuals aged 9-14, featuring content on various topics (such as science and entertainment, astronomy, technology, life and environment, etc.), available on the official website of TÜBİTAK Popular Science Publications, were examined. As a data collection tool, the 'TÜBİTAK Popular Science Publications Review Form' developed by the researchers was used. The analysis of the obtained data is currently underway.

Keywords: Social Studies, TUBITAK Popular Science Publications, Curriculum

Yüz Yıl Önce, Yüz Yıl Sonra: Coğrafya Eğitimine Başlamak

Yuşa Yıldız ^{1,*} & Hakan Önal ²

¹ Ar-Ge Birimi Balıkesir İl Milli Eğitim Müdürlüğü

² Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Balıkesir Üniversitesi

yildiz.yusa@gmail.com

Özet

Öğrencilere, yaşanan yerden başlayarak, yakından uzağa ilkesiyle tüm dünya ve evren hakkında coğrafi bilinç kazandırmak, yaşam boyu kullanılabilir bilgilerle donatmak ve onları sürdürülebilir becerilerle donatmayı amaçlayan coğrafya eğitimi, bilim tarihinin hemen her döneminde önemli bir yere sahiptir. Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de temel coğrafya eğitimi buna bağlı temel kavram ve terminoloji ile basit algılama becerileri, okulların temel eğitim seviyelerinde verilmekte, sonrasında ise sosyal bilgiler ve coğrafya dersleri ile derinleştirilmekte ve pekiştirilmektedir. Türkiye’de temel eğitimde, hayat bilgisi dersi öğretim programında 1. Sınıfta başlayan coğrafya eğitimi, yakın çevresinde bulunan doğadaki varlıkları gözlemleyebilme ile modeller üzerinde gök cisimlerini karşılaştırabilme şeklinde tanımlanmış olan iki öğrenme çıktısı ile başlamaktadır. Burada daha çok öğrenciden basit verileri toplama, sınıflandırma, ayırt etme ve farkında olma şeklinde temel beceriler istenilmektedir. Yüz yıl önce Mekteb-i İbtidaiye’nin ikinci sınıfında verilen coğrafya eğitiminde de aynı konu benzer bir şekilde ele alınmakta ve hem gözlemler hem etkinlikler hem de çıkarımlar yapma şeklinde öneriler sunulmaktaydı. Aradan geçen yıllarda Türkiye’de defalarca değişen öğretim programları ve içeriklere rağmen bu konuların verilmiş tarzlarının benzerliği bu çalışmada ele alınmıştır.

Çalışma Nitel araştırma yöntemlerine uygun bir şekilde tasarlanmıştır. Doküman incelemesi yöntemi ile toplanan veriler karşılaştırmalı olarak incelenmiş ve çıkarımlara varılmıştır. 2024 yılında güncellenen Hayat bilgisi dersi öğretim programı içerisinde açıkça belirtilen beceriler, değerler, eğilimler, temel kabuller, köprü kurmalar, ölçme ve değerlendirme süreçleri ile farklılaştırmalar, geçmişte nasıl ele alınmış ve aralarındaki farklılıklar ve benzerlikler ortaya konulmuştur. Öğrenci merkezli ve öğretmen merkezli yönden de ele alınan çalışmada iki program arasında oldukça büyük benzerlikler bulunduğu tespit edilmiştir. Hatta eski programdaki birtakım etkinliklerin günümüzde de kullanılmasının etkili olabileceği de çalışmanın sonuçları arasındadır. Çalışma sonunda, günümüzdeki ders içi etkinliklerin çeşitlendirilmesi ve öğrenci motivasyonunun artırılması amacıyla geçmişte yapılan etkinliklerin sınıfa nasıl yansıtılabileceğine dair yapılandırmacı örnekler de sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya Öğretimi, Mektebi-i İbtidai, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

A Century Ago, A Century Later: Beginning Geography Education

Yuşa Yıldız ^{1,*} & Hakan Önal ²

Abstract

Geography education, which aims to equip students with geographical awareness about their immediate surroundings and gradually expand to encompass the entire world and universe—following the "from near to far" principle—while providing lifelong knowledge and sustainable skills, has held a significant place in nearly every era of scientific history. In Türkiye, as in the rest of the world, basic geography education, along with its fundamental concepts, terminology, and simple perception skills, is taught at primary education levels and later deepened and reinforced through social studies and geography courses. In Türkiye's primary education, geography education begins in the 1st-grade Life Studies curriculum with two learning outcomes: observing natural entities in the immediate environment and comparing celestial bodies on models. Here, students are primarily expected to develop basic skills such as collecting simple data, classifying, distinguishing, and becoming aware. A century ago, in the second grade of Mekteb-i İbtidaiye (Ottoman Primary School), geography education addressed the same topic similarly, offering suggestions for observations, activities, and inferences. Despite numerous changes in Türkiye's curricula and content over the years, this study examines the similarities in how these topics are taught.

The study is designed in accordance with qualitative research methods. Data collected through document analysis were examined comparatively, and conclusions were drawn. The 2024 updated Life Studies curriculum explicitly outlines skills, values, tendencies, basic assumptions, bridging connections, assessment and evaluation processes, and differentiation strategies. The study reveals how these elements were addressed in the past and highlights the differences and similarities between the two approaches. The research, analyzed from both student-centered and teacher-centered perspectives, identifies significant similarities between the two programs. Among the findings is the potential effectiveness of reusing certain activities from the old curriculum today. The study concludes by offering constructivist examples on how past activities can be adapted to modern classrooms to diversify in-class activities and enhance student motivation.

Keywords: Geography Teaching, Mekteb-i İbtidaiye, Türkiye Century Education Model

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerin Perspektifinden 2018 ve 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programlarında Yaşanılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Tuğba Kafadar ^{1,*} & Zelihanur Vural ²

¹ Sosyal Bilgiler Eğitimi Erciyes Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
tugbakafadar@erciyes.edu.tr

Özet

Bu çalışmanın amacı 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ve 2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı uygulama sürecinde yaşanan sorunlar ve bu sorunlara yönelik alınabilecek çözüm önerilerine ilişkin öğretmenlerin görüşlerinin incelenmesidir. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji (olgubilim) kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu ise amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örneklemesine göre planlanmıştır. Araştırmanın verileri ise katılımcılardan görüşme yöntemi aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler ise içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarında elde edilen sonuçlar ise şu şekildedir. Öğretmenler sosyal bilgiler dersi öğretim programının önceki programlara nazaran daha kapsamlı, güncel ve çağdaş yaklaşıma göre hazırlanmış olduğunu, dijitalleştirmeye önem verildiğine ve beceri sayısının önceki programlara göre artış olduğunu ifade etmektedirler. 2018 Sosyal Bilgiler dersi öğretim programının uygulanması sürecinde zorlukların yaşandığı özellikle alternatif ölçme değerlendirme tekniklerinin sınırlı oluşu, programda kazanım sayısının fazla olması fakat kazanımları uygulamaya yönelik sürecin yetersiz olmasını eksiklik olarak bildirmişlerdir. Programda ayrıca ölçme değerlendirme konusunda yeterli bilgi bulunmaması uygulama sürecinde yaşanan sorunlar olduğunu ifade etmişlerdir. 2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı hakkında ise programın olumsuz yönlerine ilişkin; programın yazım itibarıyla karışık olduğunu, uygulamasının zor olduğunu ifade etmişlerdir. Maarif modeline yönelik verilen hizmetiçi eğitimlerin sürelerinin yetersiz olduğunu, programın üzerinde durduğu farklılaştırılmış öğretim için öğretmenlerin yeterli bilgiye sahip olmadıkları bu durumun da programın uygulama sürecinde sorunlar yaşandığını ayrıca farklılaştırılmış öğretim uygulamak için verilen ders sürelerinin yetersiz kaldığını bildirmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı, Maarif Modeli

Problems and Solution Proposals in the 2018 and 2024 Social Studies Curriculum from the Perspective of Social Studies Teachers

Tuğba Kafadar ^{1,*} & Zelihanur Vural ²

Abstract

The aim of this study is to examine the opinions of teachers about the problems experienced in the implementation process of the 2018 Social Studies Curriculum and the 2024 Turkey Century Education Model Social Studies Curriculum and the solutions that can be taken for these problems. Phenomonology design, one of the qualitative research methods, was used in the study. The study group of the research was planned according to criterion sampling, one of the purposeful sampling methods. The data of the study were collected from the participants through interview method. The data obtained from the research were analyzed by content analysis method. The results obtained in the research results are as follows. Teachers state that the social studies curriculum is more comprehensive, up-to-date and prepared according to the contemporary approach compared to previous curricula, that digitalization is given importance and that the number of skills has increased compared to previous curricula. 2018 social studies course curriculum The participants reported that there were difficulties in the implementation process of the social studies curriculum, especially the limited availability of alternative assessment and evaluation techniques, the high number of learning outcomes in the program, but the insufficient process of implementing the learning outcomes as deficiencies. They also stated that the lack of sufficient information about measurement and evaluation in the program was a problem in the implementation process. Regarding the 2024 Turkish Century Education Model Social Studies curriculum, regarding the negative aspects of the curriculum; they stated that the curriculum was complicated in terms of writing and that it was difficult to implement. They stated that the duration of in-service trainings given for the education model is insufficient, teachers do not have enough knowledge for differentiated instruction, which the program emphasizes, and that this situation causes problems in the implementation process of the program, and that the course times given to implement differentiated instruction are insufficient.

Keywords: Social Studies, 2018 Social Studies Curriculum, Education Model

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programlarının (2018-2024) Öğrenme Alanları ve Kazanımlar Açısından Karşılaştırılması

Murat Öcal ^{1,*} & Tahsin Yıldırım ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Aksaray Üniversitesi
muradocal06@gmail.com

Özet

Öğretim programları Türk Milli Eğitim sisteminin genel amaçları ve özel amaçlar çerçevesinde kendine özgü sistematik bir yapıda hazırlanmaktadır. Eğitim öğretim durumlarında zaman içerisinde meydana gelen gelişmeler ve değişimlere bağlı olarak programlarının temel bileşenleri olan öğrenme alanı, kazanım, beceri ve değerler çerçevesinde değişikliğe gidilebilmektedir. Sosyal bilgiler dersi öğretim programlarında da eğitim ve öğretim sürecinde yaşanan değişim ve gelişime bağlı olarak toplumsal ihtiyaçlar, teknolojik gelişmeler ve felsefi temeller dikkate alınarak zaman içerisinde değişikliklere gidilmiştir. Öğretim programlarının yenilenmesinde yapılan değişiklikler kadar programlar arası sürekliliğin sağlanabilmesi de önemlidir. Bu araştırmada sosyal bilgiler dersi öğretim programlarında öğrenme alanları ve kazanımlar bağlamında yapılan değişiklikler ve sürekliliğin incelenmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi ile gerçekleştirilen araştırma kapsamında 2018 ve 2024 sosyal bilgiler dersi öğretim programları karşılaştırılmalı olarak incelenmiştir. Öğretim programları; öğrenme alanları ve kazanımlar yönüyle incelenmiş ve elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda 2018 öğretim programında yer alan “kazanım” ifadesi yerine 2024 öğretim programında “öğrenme çıktısı” ifadesinin kullanıldığı ve kazanım sayılarının azaltıldığı tespit edilmiştir. 2018 öğretim programında yedi öğrenme alanına yer verilirken 2024 öğretim programında altı öğrenme alanına yer verildiği görülmüştür. 2018 öğretim programında yer alan “küresel bağlantılar” öğrenme alanına 2024 öğretim programında yer verilmemiş ve öğrenme alanlarının isimleri değiştirilmiştir. Genel itibariyle 2024 öğretim programında öğrenme alanı ve kazanımlar boyutuyla kapsamlı değişikliğe gidildiği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenme alanı, Kazanım, Öğretim programı, Sosyal bilgiler

Comparison Of Social Studies Course Curricula (2018-2024) In Terms Of Learning Areas And Learning Outcomes

Murat Öcal ^{1,*} & Tahsin Yıldırım ²

Abstract

Curricula are prepared in a unique systematic structure within the framework of the general and specific objectives of the Turkish National Education system. Changes can be made to the core components of the programs, such as learning areas, outcomes, skills, and values, in response to developments and changes in educational situations over time. In social studies course curricula, changes have been made over time, considering societal needs, technological developments, and philosophical foundations, in line with the changes and developments in the education and training process. In renewing curricula, ensuring continuity between programs is as important as the changes made. This research aims to examine the changes and continuity in social studies course curricula in terms of learning areas and outcomes. Within the scope of the research, conducted using document analysis, one of the qualitative research methods, the 2018 and 2024 social studies course curricula were comparatively examined. The curricula were analyzed in terms of learning areas and outcomes, and the obtained data were analyzed through content analysis. As a result of the research, it was determined that the term "outcome" in the 2018 curriculum was replaced with "learning output" in the 2024 curriculum, and the number of outcomes was reduced. While seven learning areas were included in the 2018 curriculum, six learning areas were included in the 2024 curriculum. The "global connections" learning area in the 2018 curriculum was not included in the 2024 curriculum, and the names of the learning areas were changed. In general, it was concluded that comprehensive changes were made in the 2024 curriculum in terms of learning areas and outcomes. Recommendations will be presented in line with the findings obtained from the research.

Keywords: Learning domain, Learning outcome, Curriculum, Social studies

Güncel Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Uygulanma Düzeyi

İbrahim Turan ^{1,*}, Fatma Torun ², Hamide Kılıç ³, Yakup Ayaydın ⁴, Alperen Yandı ⁵, Yasemin Yabansu ⁴, Hilal Demirezer ⁶ & Cemal Gökhan Ol ⁷

¹ Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalı İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa

² Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Adıyaman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

³ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Manisa Celâl Bayar Üniversitesi

⁴ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

⁵ Eğitim Bilimleri Bolu Abant İzzet Baysal Üni.

⁶ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Atatürk Ortaokulu Andırın/ Kahramanmaraş

⁷ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Şehit Mahir Ayabak İmam Hatip Ortaokulu / Meb

ibrahim.turan@iuc.edu.tr

Özet

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (TYMM) çerçevesinde geliştirilen öğretim programları 2024 yılında yayınlanmış ve bu öğretim programları 2024-2025 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanmıştır. Öğretim programlarının izleme değerlendirme süreci kapsamında MEB tarafından akademisyen ve öğretmenlerden oluşan komisyonlar oluşturularak 19 pilot ilde güncel öğretim programlarının uygulama süreci farklı boyutlarıyla mercek altına alınmıştır. Öğretim programları izleme değerlendirme süreci kapsamında yürütülen bu araştırmanın amacı 5. sınıf Sosyal Bilgiler dersi sınıf içi uygulamalarının TYMM Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'na uygunluk düzeyini belirlemektir. Araştırmanın çalışma grubunu 19 ilde, 51 ortaokulda görev yapan 5. sınıf derslerine giren 60 Sosyal Bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Keşfedici sıralı karma yöntem deseni ile yürütülen bu araştırma için gerekli veriler, çalışma grubunda yer alan öğretmenlerin 2024-2025 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde, 78 sınıfta yürütmüş oldukları derslerin yapılandırılmış gözlem formu kullanılarak gözlemlenmesi yoluyla elde edilmiştir. Araştırmada elde edilen nitel veriler tematik analiz yöntemi, nicel veriler ise içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir.

Araştırma ekibinde yer alan 39 öğretmen tarafından, 19 pilot ildeki 51 ortaokulda görev yapan 60 sosyal bilgiler öğretmeni ile 78 farklı 5. sınıf şubesinde toplamda 797 ders saati gözlem gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda katılımcı öğretmenlerin “ön değerlendirme, köprü kurma, öğrenme-öğretme uygulamaları” aşamalarının öğretim programına uyumunun yeterli düzeyde olduğu ancak “öğrenme kanıtları ve farklılaştırma” aşamalarında programa uyum veya uygulanma düzeyinin düşük kaldığı gözlemlenmiştir. Bilindiği üzere güncel öğretim programında süreç tabanlı ölçme-değerlendirme etkinliklerine ve farklı seviyedeki öğrencilere yönelik farklılaştırma etkinliklerine yer verilmiştir. Bu iki aşamanın yeterli düzeyde gerçekleştirilmemesi, öğretmenlerin süreç tabanlı ölçme-değerlendirme yöntem ve materyalleri kullanma ile öğrenci seviyesine göre etkinlikleri çeşitlendirme ve uygulama yetkinliklerinin yeterli düzeyde olmadığını göstermektedir.

Araştırma kapsamında gerçekleştirilen gözlemlerde öğretim programının uygulanma düzeyinin öğretmen özelliklerine göre farklılaştığı gözlemlenmiştir. Bu farklılaşmada en etkili faktörlerin kıdem ve buna bağlı olarak kariyer basamakları olduğu tespit edilmiştir. Buna göre 0-5 yıl kıdeme sahip genç öğretmenlerin sınıf içi uygulamalarının öğretim programına uygunluk düzeyinin en alt seviyede olduğu, bu düzeyin giderek arttığı 16-20

yıl kıdeme sahip öğretmen ve uzman öğretmenlerde en üst düzeye çıktığı ancak 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmen ve başöğretmenlerde yeniden azalmaya başladığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin öğretim programını uygulama düzeyinde cinsiyet ve eğitim değişkenlerin ise sınırlı düzeyde etkili olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmanın yürütüldüğü 19 pilot ilde, 5. sınıf sosyal bilgiler derslerinde gerçekleştirilen sınıf içi uygulamaların öğretim programına uyum düzeyinin illere göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Buna göre araştırmaya dahil edilen 19 ilden Sivas, İzmir, Uşak, Kastamonu, Kayseri, Ankara ve Şırnak illerinde öğretim programının uygulanma düzeyinin genel ortalamanın altında kaldığı görülmüştür. Öğretim programının uygulanma düzeyinde genel ortaokul ve imam hatip ortaokulları arasında yapılan karşılaştırmalarda bu düzeyin okul türüne göre değişmediği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: TYMM, Sosyal Bilgiler, Öğretmen Görüşleri, Uygulama, Uyum

Level of Implementation of the Current Social Studies Curriculum

Ibrahim Turan ^{1,*}, Fatma Torun ², Hamide Kılıç ³, Yakup Ayaydın ⁴, Alperen Yandı ⁵, Yasemin Yabansu ⁴, Hilal Demirezer ⁶ & Cemal Gökhan Ol ⁷

Abstract

The curricula developed within the framework of the Turkish Century Education Model (TYMM) were published in 2024 and these curricula have been implemented since the 2024-2025 academic year. Within the scope of the monitoring and evaluation process of the curricula, commissions consisting of academicians and teachers were formed by MoNE and the implementation process of the current curricula in 19 pilot provinces was examined in different dimensions. The purpose of this study, which was conducted within the scope of the curriculum monitoring and evaluation process, was to determine the level of conformity of classroom practices in the 5th grade Social Studies course with the TYMM Social Studies Curriculum. The study group consisted of 60 5th grade Social Studies teachers working in 51 secondary schools in 19 provinces. The data required for this study, which was conducted with an exploratory sequential mixed method design, were obtained by observing the lessons conducted by the teachers in the study group in 78 classes in the spring semester of the 2024-2025 academic year using a structured observation form. The qualitative data obtained in the study were analyzed using thematic analysis method and quantitative data were analyzed using content analysis.

A total of 797 lesson hours of observations were conducted by 39 teachers in 78 different 5th grade classes with 60 social studies teachers working in 51 middle schools in 19 pilot provinces. In line with the findings obtained, it was observed that the compliance of the participant teachers with the curriculum in the stages of “pre-assessment, bridging, learning-teaching practices” was at an adequate level, but the level of compliance or implementation of the curriculum in the stages of “learning evidences and differentiation” remained low. As it is known, process-based assessment and evaluation activities and differentiation activities for students at different levels are included in the current curriculum. The fact that these two stages were not realized at a sufficient level show that teachers' competencies in using process-based assessment and evaluation methods and materials and diversifying and implementing activities according to student level are not at a sufficient level.

During the observations conducted within the scope of the research, it was observed that the level of implementation of the curriculum differed according to the teacher's characteristics. It was determined that the most effective factors in this differentiation were seniority and career steps. Accordingly, it was determined that the level of conformity of classroom practices of young teachers with 0-5 years of seniority to the curriculum was at the lowest level, this level gradually increased and reached the highest level in teachers and expert teachers with 16-20 years of seniority but started to decrease again in teachers and head teachers with 21 years or more seniority. Gender and education variables were found to have a limited effect on the level of implementation of the curriculum.

In the 19 pilot provinces where the research was conducted, it was determined that the level of adaptation of classroom practices in 5th grade social studies lessons to the curriculum differed according to provinces. Accordingly, it was seen that the level of implementation of the curriculum was below the general average in

Sivas, İzmir, Uşak, Kastamonu, Kayseri, Ankara and Şırnak among the 19 provinces included in the study. In the comparisons made between general secondary schools and imam hatip secondary schools at the level of implementation of the curriculum, it was determined that this level did not change according to school type.

Keywords: TYMM, Social Studies, Teacher Opinions, Implementation, Alignment

Bilim ve Sanat Merkezlerine Yönelik 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Çerçeve Öğretim Programı'nda Neler Değişti?

Ömer Binekci ^{1,*} & Cevdet Kirpik ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Çetin Şen Bilsem

² Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Erciyes Üniversitesi
omerbinekci@gmail.com

Özet

Öğrenme-öğretme süreçlerinin etkili ve sistematik bir biçimde yürütülmesinde öğretim programları önemli bir rol oynamaktadır. Öğretim programları üzerinde ise toplumsal ihtiyaçlar, bilimsel ve teknolojik gelişmeler gibi farklı durumlar göz önünde bulundurularak zaman zaman güncelleme çalışmaları yapılmaktadır. Bu bağlamda Türkiye’de 2024 yılında Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında okul öncesi, ilkökul, ortaokul ve ortaöğretim kademelerinin tüm derslerinde yeni programlar geliştirilmiş ve 2024-2025 eğitim-öğretim yılında kademeli olarak uygulamaya koyulmuştur. Bunlardan biri de ilkökul ve ortaokul düzeyinde verilen Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’dır. Buna paralel olarak Özel Öğretim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü’ne bağlı Bilim ve Sanat Merkezleri’nde yürütülen derslere ait öğretim programları da Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında güncellenmiştir. Bu bağlamda araştırmanın amacı 2021 ve 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Çerçeve Öğretim Programını farklı boyutlarıyla karşılaştırmak ve benzerlik ve farklılıklarını ortaya koymaktır. Araştırmada doküman incelemesinden yararlanılmış ve bu kapsamda eski ve yeni öğretim programları incelenmiştir. Veriler doküman analizi ile çözümlenmiştir. Araştırmada eski ve yeni Sosyal Bilgiler Dersi Çerçeve Öğretim Programları arasında önemli farklılıkların gerçekleştiği tespit edilmiştir. Bu bağlamda öğretim programının beceri ve değer boyutlarında eklemeler yapıldığı; becerilerin zihinsel, sosyal-duygusal, fiziksel ve ahlaki boyutları içeren bütüncül bir yapıda ele alınmaya çalışıldığı görülmüştür. Değerler boyutunda ise erdem-değer-eylem çerçevesinde kavramsallaştırıldığı belirlenmiştir. Bunların yanında 4. sınıf (Destek) ve 5. sınıf (BYF) sosyal bilgiler programı içeriklerinin öğrenme alanı, konu ve öğrenme çıktıları ekseninde bazı değişikliklerin gerçekleştirildiği ortaya koyulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Bilim ve Sanat Merkezi, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Çerçeve Öğretim Programı.

What Has Changed In The 2024 Social Studies Course Framework Curriculum For Science And Art Centers?

Ömer Binekci ^{1,*} & Cevdet Kirpik ²

Abstract

Curriculums are essential in the effective and systematic execution of teaching-learning processes. Curriculums are updated from time to time by taking into account different situations such as social needs, and scientific and technological developments. In this context, new programs were developed in all courses of preschool, primary school, secondary school, and secondary education levels within the scope of the Turkey Century Education Model in Turkey in 2024 and were gradually put into practice in the 2024-2025 academic year. One of these is the Social Studies Course Curriculum given at the primary and secondary school levels. In parallel, the curricula of the courses carried out in the Science and Art Centers affiliated to the General Directorate of Special Education and Guidance Services were also updated within the scope of the Turkey Century Education Model. In this context, the aim of the research is to compare the 2021 and 2024 Social Studies Course Framework Curriculum in different dimensions and to reveal their similarities and differences. Document review was used in the research and in this context, old and new curricula were examined. The data were analyzed by document analysis. In the study, it was determined that there were significant differences between the old and new Social Studies Course Framework Curriculums. In this context, it was observed that additions were made to the skill and value dimensions of the curriculum; skills were tried to be addressed in a holistic structure that included mental, social-emotional, physical and moral dimensions. In the value dimension, it was determined that it was conceptualized within the framework of virtue-value action. In addition, it was revealed that some changes were made in the axis of learning area, subject, and learning outcomes of the 4th grade (Support) and 5th grade (BYF) social studies program contents.

Keywords: Science and Art Center, Türkiye Century Education Model, 2024 Social Studies Course Framework Curriculum.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 5.Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Yaşam Becerileri Açısından İncelenmesi

Ayşenur Kuloğlu¹ & Merve Özer^{1,*}

¹ Eğitim Programları ve Öğretimi Fırat Üniversitesi
mer-ve1939@hotmail.com

Özet

Bu araştırma, 2024 yılında yayımlanan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli doğrultusunda hazırlanan Ortaokul 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nın, Yaşam Becerileri Projesi'nde belirtilen yaşam becerileri bağlamında incelenmesini amaçlamaktadır. Bu kapsamda, öğretim programında yer alan “Birlikte Yaşamak”, “Evimiz Dünya”, “Ortak Mirasımız”, “Yaşayan Demokrasimiz”, “Hayatımızdaki Ekonomi” ve “Teknoloji ve Sosyal Bilimler” adlı beş ünitadaki öğrenme çıktıları analiz edilmiştir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi tekniği kullanılmış; elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir. Analiz sonuçlarına göre, öğretim programında yer alan kazanımların büyük bir kısmının “İletişim ve Sosyal Beceriler” kategorisindeki yaşam becerileriyle ilişkilendirilebildiği görülmektedir. Özellikle dinleme ve düşünme becerileri, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme ve sosyal problem çözme becerileri öne çıkan beceriler arasında yer almaktadır. Bunun yanı sıra, “Yaratıcılık ve Girişimcilik” başlığı altında değerlendirilen takım çalışması, akran iş birliği ve etkinlik düzenleyebilme becerileri de öğretim programında geniş yer bulmuştur. Ayrıca “Aile Hayatım” ve “Kişisel Bakım ve Hijyen” kategorilerindeki yaşam becerilerine öğretim programında daha az yer verildiği tespit edilmiştir. Bu durum, öğrencilerin bireysel sorumluluk ve kişisel gelişim alanlarında daha fazla desteklenmesi gerektiğine işaret etmektedir. Sosyal Bilgiler dersinin tarih, kültür, çevre ve toplumsal yapı gibi çok yönlü içerikleriyle öğrencilerin çeşitli alanlardaki gelişimini desteklediği göz önüne alındığında, yaşam becerilerinin programa daha bütüncül bir biçimde entegre edilmesi önemli bir ihtiyaç olarak ortaya çıkmaktadır. Sonuç olarak, 2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ile uyumlu olarak hazırlanan bu programın yaşam becerilerini daha kapsamlı şekilde içermesi, öğrencilerin sadece akademik değil, sosyal, duygusal ve kişisel gelişimlerine de katkı sağlayacaktır. Böylece öğrenciler, 21. yüzyılın gereklerine uygun şekilde donanımlı bireyler olarak yetiştirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler Öğretim Programı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, Yaşam Becerileri

An Analysis of the 5th Grade Social Studies Curriculum of the Türkiye Century Maarif Model in Terms of Life Skills

Ayşenur Kuloğlu ¹ & Merve Özer ^{1,*}

Abstract

This research aims to examine the 5th Grade Social Studies Curriculum, prepared in line with the Türkiye Century Education Model published in 2024, in the context of the life skills outlined in the Life Skills Project. Within this scope, the learning outcomes in the five units of the curriculum — “Living Together,” “Our Home: The World,” “Our Common Heritage,” “Our Living Democracy,” “Economy in Our Lives,” and “Technology and Social Sciences” — were analyzed.

The study employed document analysis, one of the qualitative research methods, and the data obtained were evaluated using descriptive analysis. According to the results of the analysis, most of the learning outcomes in the curriculum can be associated with life skills under the category of “Communication and Social Skills.” In particular, listening and thinking skills, critical thinking, creative thinking, and social problem-solving skills stand out.

Additionally, skills categorized under “Creativity and Entrepreneurship,” such as teamwork, peer collaboration, and the ability to organize activities, were also given significant emphasis in the curriculum. However, life skills in the categories of “My Family Life” and “Personal Care and Hygiene” were found to be less represented. This indicates a need for greater support in areas of individual responsibility and personal development.

Considering that the Social Studies course supports students' development in various areas through its diverse content, such as history, culture, environment, and social structure, integrating life skills into the curriculum in a more holistic manner emerges as an important need.

In conclusion, incorporating life skills more comprehensively into this curriculum, which is aligned with the 2024 Türkiye Century Education Model, will contribute not only to students' academic development but also to their social, emotional, and personal growth. Thus, students will be better equipped to meet the requirements of the 21st century.

Keywords: Social Studies Curriculum, Türkiye Century Maarif Model, Life Skills

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Stake'in İhtiyaca Cevap Verici Değerlendirme Modeli'ne Göre Analizi

Fatma Tutuş^{1,*} & Ayşenur Kuloğlu¹

¹ Eğitim Programları ve Öğretimi Fırat Üniversitesi
fakluman@hotmail.com

Özet

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (TYMM), yetkin ve erdemli bireyler yetiştirmeyi hedefleyen, bireyin çok yönlü gelişimini merkeze alan, değerlere dayalı bir öğretim anlayışıyla hazırlanmıştır. Bu kapsamda, Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında çeşitli yenilik ve geliştirme çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Yeni öğretim programlarının etkili olup olmadığını belirleyebilmek, eksik yönlerini ortaya koymak ve geliştirilmesi gereken alanları tespit etmek amacıyla çeşitli değerlendirme modelleri geliştirilmiştir. Bu çalışmada, TYMM çerçevesinde hazırlanan 5. sınıf Sosyal Bilgiler öğretim programı, Stake'in İhtiyaca Cevap Verici Değerlendirme Modeli temel alınarak değerlendirilmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni tercih edilmiştir. 2024-2025 eğitim-öğretim yılında Elazığ il merkezinde görev yapan 15 sosyal bilgiler öğretmeni ve 21 beşinci sınıf öğrencisi çalışma grubunu oluşturmuştur. Katılımcıların belirlenmesinde ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formları aracılığıyla toplanmış ve içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Öğretmen görüşlerinden elde edilen bulgulara göre, programın öğrenme-öğretme etkinliklerinin sayıca fazla olması, öğrenmeyi destekleme açısından olumlu değerlendirilmiştir. Ancak bu etkinliklerin zaman yetersizliği nedeniyle uygulamada çeşitli zorluklar yarattığı ifade edilmiştir. Hedefler boyutunda ise öğretmenler, hedeflerin büyük ölçüde açık ve anlaşılır olduğunu ancak bazı soyut kavramların öğrenciler için zorlayıcı olduğunu belirtmiştir. İçerik açısından yerel odaklı öneriler dikkat çekerken, değerlendirme sürecinin daha çok sürece odaklandığı ancak bu süreçte de zaman problemleri yaşandığı görülmüştür. Öğrenci görüşleri incelendiğinde, Sosyal Bilgiler dersinin günlük yaşamla ilişkilendirilebildiği ve haklar, sorumluluklar gibi konuların farkındalık kazandırdığı ifade edilmiştir. Ayrıca, sınıf içi oyunlar ve dijital etkinlikler dersi eğlenceli hale gelmesinde önemli bulunmuştur. Özellikle Mezopotamya uygarlıkları gibi tarihsel içeriklerin öğrencilerde ilgi uyandırdığı belirtilmiştir. Sonuç olarak, TYMM'ye uygun olarak geliştirilen 5. sınıf Sosyal Bilgiler öğretim programı hem hedefler hem de içerik açısından çağdaş ve değer temelli bir yaklaşımı yansıtmaktadır. Ancak uygulamada etkinliklerin yoğunluğu ve zaman yönetimi konusunda yapısal sıkıntılar yaşandığı görülmektedir. Bu nedenle, programın güçlü yönleri korunarak öğretim sürecine dair zaman temelli ve yapısal iyileştirmeler yapılması, modelin daha etkili bir şekilde uygulanmasına katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, Sosyal Bilgiler Öğretim Programı, Stake'in İhtiyaca Cevap Verici Değerlendirme Modeli

Analysis Of Turkey Century Education Model 5th Grade Social Sciences Curriculum According To Stake's Responsive Assessment Model

Fatma Tutuş^{1,*} & Ayşenur Kuloğlu¹

Abstract

Turkey Century Education Model (TCEM) has been designed with a value-based instructional philosophy that centers on the holistic development of individuals and aims to raise competent and virtuous citizens. Within this framework, various innovations and improvements have been introduced into the Social Studies curriculum. To evaluate the effectiveness of newly developed curricula, to identify their deficiencies, and to determine areas in need of improvement, several evaluation models have been proposed. In this study, the 5th grade Social Studies curriculum developed under the TCEM was evaluated based on Stake's Responsive Evaluation Model. A qualitative research design, specifically the case study method, was adopted. The study group consisted of 15 Social Studies teachers and 21 fifth-grade students working or studying in the city center of Elazığ during the 2024–2025 academic year. Criterion sampling was used to determine the participants. Data were collected through semi-structured interview forms developed by the researchers and analyzed using content analysis techniques. According to findings derived from teacher interviews, the high number of learning-teaching activities in the program was positively regarded in terms of supporting learning. However, it was also noted that these activities posed practical challenges due to limited instructional time. In terms of the objectives component, teachers stated that the goals were generally clear and comprehensible, but that certain abstract concepts posed difficulties for students. Regarding content, suggestions emphasized the inclusion of region-specific elements, while in the assessment dimension, it was observed that the process-oriented approach was prominent, yet time constraints continued to create challenges. Student responses indicated that the Social Studies course could be meaningfully related to daily life, and that topics such as rights and responsibilities enhanced their awareness. In addition, classroom games and digital activities were considered effective in making lessons more enjoyable. Historical subjects, particularly those related to Mesopotamian civilizations, were reported to spark student interest. In conclusion, the 5th grade Social Studies curriculum designed in accordance with the TCEM reflects a contemporary and value-oriented approach in terms of both objectives and content. However, challenges remain in practice, especially related to the intensity of activities and time management. It is therefore recommended that while preserving the strengths of the program, structural and time-based improvements be implemented in the teaching process to enhance the effective application of the model.

Keywords: Turkey Century Education Model, Social Studies Curriculum, Stake's Responsive Evaluation Model

5. Sınıf Maarif Modeli Etkinlikleri Hakkında Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görüşleri

Meryem Çelik ^{1,*}, Melisa Ölmez ² & Ezgi Sari ³

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Muş Alparslan Üniversitesi

² Türkçe Öğretmenliği Ondokuz Mayıs Üniversitesi

³ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Gazi Üniversitesi

220230004@alparslan.edu.tr

Özet

Bu araştırma, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından uygulamaya konulan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında, ortaokul 5. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde yer alan etkinliklerin sınıf içi uygulamalarına ilişkin öğretmen görüşlerini derinlemesine analiz etmeyi amaçlamaktadır. Eğitim sisteminde olan bu model, yapılandırmacı yaklaşım çerçevesinde öğrenci merkezli ve etkinlik temelli bir öğretim anlayışını ön plana çıkarmaktadır. Ancak, modelin saha uygulamalarındaki yansımalarının; öğretmenlerin uygulama sürecinde karşılaştıkları zorluklar, uygulamanın potansiyel kazanımları ve sınav odaklı sisteme entegrasyonu açısından yeterince araştırılmadığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda, çalışma hem kuramsal hem de uygulamaya dönük önemli katkılar sunmayı hedeflemektedir.

Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik desen ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubunu Samsun ilinde görev yapan beş Sosyal Bilgiler öğretmeni oluşturmakta; katılımcılarla yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiş ve elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle sistematik biçimde çözümlenmiştir. Yapılan analiz sonucunda öğretmen görüşleri, “uygulanabilirlik”, “öğrenci katılımı”, “hazırlık süreci” ile “modelin fayda/sınırlılık yönleri” olmak üzere dört ana tema altında toplanmıştır. Her tema için belirlenen alt kodlamalar, katılımcıların doğrudan ifadeleriyle desteklenmiş ve derinlemesine yorumlanmıştır.

Elde edilen bulgular, Maarif Modeli’ne dayalı etkinliklerin pedagojik açıdan önemli faydalar sağladığını göstermektedir. Öğrencilerin derse aktif katılımının artması, grup çalışmalarıyla sosyalleşmeleri ve sunumlar aracılığıyla özgüvenlerinin gelişmesi, modelin öne çıkan olumlu yönleri arasında yer almaktadır. Buna karşın, öğretmenler tarafından etkinliklerin sayısının fazla olması, ders sürelerinin yetersiz kalması, materyal bulma ve hazırlık sürecinin uzun sürmesi gibi uygulamaya ilişkin zorluklara da işaret edilmiştir. Ayrıca, etkinlik temelli modelin sınav odaklı sisteme tam anlamıyla entegre edilememesi, uygulamada zaman zaman öğretmenler arasında ikilem yaratmaktadır.

Sonuç olarak, çalışmadan elde edilen veriler; Maarif Modeli etkinliklerinin öğrenci merkezli yapısının, öğrenci motivasyonu ve iletişim becerilerini geliştirmede önemli bir rol oynadığını ortaya koymakla birlikte, sürdürülebilir başarıya ulaşabilmesi için öğretmenlere yönelik örnek etkinlik kitapçıkları, etkinlik planlaması ve zaman yönetimi konularında rehberlik hizmetlerinin yanı sıra materyal desteğinin artırılması gerekliliğini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, Sosyal Bilgiler Eğitimi, Etkinlik Temelli Öğretim

Social Studies Teachers' Opinions on the Activities of the 5th Grade Maarif Model

Meryem Çelik ^{1,*}, Melisa Ölmez ² & Ezgi Sari ³

Abstract

This study aims to conduct an in-depth analysis of teachers' opinions regarding the classroom implementation of the activities included in the 5th-grade Social Studies course within the scope of the "Century of Türkiye Maarif Model" introduced by the Ministry of National Education. This model emphasizes a student-centered and activity-based instructional approach within the framework of the constructivist paradigm. However, it has been observed that the field implementation of the model has not been adequately examined, particularly in terms of the challenges faced by teachers, potential benefits of the implementation, and its integration into the exam-oriented education system. In this context, the study aims to offer significant theoretical and practical contributions.

The study was conducted using the phenomenological design, one of the qualitative research methods. The study group consisted of five Social Studies teachers working in the province of Samsun. Semi-structured interviews were conducted with the participants, and the data were systematically analyzed using content analysis. As a result of the analysis, teacher opinions were grouped under four main themes: "applicability," "student participation," "preparation process," and "benefits/limitations of the model." Sub-codes identified for each theme were supported with direct quotations from the participants and interpreted in depth.

The findings indicate that the activities based on the Maarif Model offer significant pedagogical benefits. Increased student participation in class, socialization through group work, and the development of self-confidence through presentations are among the prominent positive aspects of the model. On the other hand, teachers pointed out challenges in implementation, such as the excessive number of activities, insufficient class time, difficulty in finding materials, and the lengthy preparation process. Moreover, the activity-based model's inability to fully integrate with the exam-oriented system occasionally creates dilemmas among teachers in practice.

In conclusion, the data obtained from the study reveal that the student-centered nature of the Maarif Model activities plays a significant role in improving student motivation and communication skills. However, for sustainable success, it is essential to provide teachers with sample activity booklets, guidance on activity planning and time management, as well as increased material support.

Keywords: Century of Türkiye Maarif Model, Social Studies Education, Activity-Based Instruction

Sosyal Bilgiler Öğretim Programları Bağlamında Öğretmenlerin Gözünden İdeal Vatandaş Profili

Hüseyin Ozan ^{1,*} & Tercan Yıldırım ²

¹ Sosyal Bilgiler Eğitimi Doktora Öğrencisi Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

² Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

huseyin_ozan68@hotmail.com

Özet

Modernitenin, getirdiği ulus devlet yapısı ile toplumların vatandaş statüsü bağlamında haklar ve sorumluluklar temelinde kurgulandığı görülmektedir. Bu kurgunun odağında ise ideal vatandaş tanımı “vatan, ulus, devlet” kavramları etrafında biçimlenerek meşruiyet kazanmaktadır. Osmanlı Devleti’nde tebaadan vatandaşa doğru olan paradigmanın vatanseverlik pragmatizmi, Cumhuriyet döneminde katı vazife temelli devlet kutsiyeti ile vatandaşlık eğitiminin karakterini oluşturmuştur. Makbul vatandaş, ideal vatandaş, iyi vatandaş, kâmil insan söylemleri kapsamında geçmişten günümüze devletin inşa etmek istediği vatandaş profili, vatandaşlık öğretim programlarında değişen ve süreklilik gösteren kavramsal olgularla yer almaya devam etmektedir. Bu bağlamda ideal vatandaşın kim olduğu sorusu, bireyler ve devlet açısından ortak ve değişken anlamlar kazanmaktadır. Bu araştırmada, ideal vatandaşın özelliklerinin öğretmenlerin zihinlerinde ve sosyal bilgiler öğretim programlarında nasıl kurgulandığı, inşa edildiği belirlenmek istenmiştir. Bu çalışma, Sosyal bilgiler öğretmenlerinin ideal vatandaş şemasını ve öğretim programlarında ideal vatandaş niteliklerini göstermesi bakımından önemlidir. Araştırmada bilimsel araştırma yöntemlerinden nitel yöntem kullanılmıştır. Çalışmanın araştırma deseni olarak fenomenoloji (olgubilim) deseni kullanılmıştır. Bu araştırmanın çalışma grubunu, Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlı devlet okullarında görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmada, örneklem olarak seçkisiz olmayan örneklem yöntemlerinden ölçüt örnekleme stratejisine yer verilmiştir. Araştırmanın çalışma grubuna 2024-2025 eğitim öğretim yılında Millî Eğitim Bakanlığı bağlı Aksaray ili ortaokullarında görev yapan 15 Sosyal Bilgiler öğretmeni seçilmiştir. Çalışmada beş sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler, içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırmada Sosyal Bilgiler öğretmenleri ideal vatandaşı vatan sevgisi, milli bilinç ve vazife vurgusu ile kavramsallaştırırken Maarif Modeli Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’nda ise erdemli, kâmil insan temaları ile belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İdeal vatandaş, öğretim programı, sosyal bilgiler, ulus devlet, vatandaşlık eğitimi

The Ideal Citizen Profile From The Perspective Of Teachers In The Context Of Social Studies Curricula

Hüseyin Ozan ^{1,*} & Tercan Yıldırım ²

Abstract

With the nation-state structure brought by modernity, it is seen that societies are constructed on the basis of rights and responsibilities in the context of citizen status. At the centre of this construction, the definition of the ideal citizen gains legitimacy by being shaped around the concepts of ‘homeland, nation and state’. The patriotic pragmatism of the paradigm from subjects to citizens in the Ottoman Empire formed the character of citizenship education with a strict duty-based state sanctity in the Republican period. Within the scope of the discourses of acceptable citizen, ideal citizen, good citizen, perfect human being, the citizen profile that the state wants to build from past to present continues to take place in citizenship education programmes with conceptual phenomena that show change and continuity. In this context, the question of who the ideal citizen is gains common and variable meanings for individuals and the state. In this study, it is aimed to determine how the characteristics of the ideal citizen are constructed and constructed in the minds of teachers and social studies curricula. This study is important in terms of showing the ideal citizen schema of social studies teachers and ideal citizen qualities in curricula. Qualitative method, one of the scientific research methods, was used in the study. Phenomenology (phenomenology) design was used as the research design of the study. The study group of this research consists of Social Studies teachers working in public schools affiliated to the Ministry of National Education. In the study, criterion sampling strategy, one of the non-random sampling methods, was used as sampling. In the study group of the research, 15 Social Studies teachers working in Aksaray province secondary schools affiliated to the Ministry of National Education in the 2024-2025 academic year were selected. A semi-structured interview form consisting of five questions was used in the study. The data obtained in the study were analysed by content analysis. In the study, it was concluded that Social Studies teachers conceptualised the ideal citizen with the emphasis on patriotism, national consciousness and duty, while in the Maarif Model Social Studies Curriculum, they stated the ideal citizen with the themes of virtuous and perfect human being.

Keywords: Ideal citizen, curriculum, social studies, nation state, citizenship education

2018 Sosyal Bilgiler Programıyla 2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Kapsamında Yayınlanan Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Değerlendirilmesi

Esma Aydemir ^{1,*} & Erol Koçoğlu ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği İnönü Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği İnönü Üniversitesi
esmayydemir@gmail.com

Özet

Toplumun her parçasını etkileyen ve toplumun düzeni için gerekli olan eğitim, değişim ve gelişmelere bağlı olarak yenilenmektedir. Bu yenilik öğretim programlarını da kapsamaktadır. Öğretim programları eğitimin ülkemizin her köşesinde ortak bir çerçevede yürütülmesini sağlar. Bu çalışmanın amacı 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programının ve 2024 yılında Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında yayınlanan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının karşılaştırmalı olarak incelenmesidir. Araştırma nitel araştırma yöntemi olan doküman analizi ile yapılmıştır. Araştırmanın veri kaynağını, 2018 yılı Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ile 2024 yılında Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında yayınlanan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı oluşturmaktadır. Araştırma verileri için nitel yöntem bağlamında elde edilerek tablolar halinde tasnif edilerek verilmiştir. Her iki programa bakıldığında, birbirinden farklılaştıkları görülmektedir. Bu farklılaşmanın temel sebebi, öğrenci, öğretmen ve öğrenme-öğretme süreci açısından ön plana çıkan ihtiyaçlar gösterilebilir. Bu ihtiyaçların önceki programda karşılanamaması veya bazı eksikliklerinin bulunması yeni programın hazırlanmasını etkilemiştir. Bu programların süreç içerisinde değişiklikler içermesi, Türkiye’de eğitim camiasında olumlu ve olumsuz birçok eleştirinin yapılmasını beraberinde getirmiştir. Bu bağlamda yapılacak çalışmada elde edilecek bulgularla, yapılan eleştirilerin sebep bağlamında somutlaştırılmasının sağlanması, çalışmanın bir diğer amacını oluşturmaktadır. Sonuç olarak bu çalışmada 2018 yılı Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ile 2024 yılında Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında yayınlanan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı karşılaştırılmış ve farklıklar, yenilikler incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, öğretim programı, Türkiye yüzyı

Evaluation of the 2018 Social Studies Curriculum and the Social Studies Curriculum Published within the Scope of 2024 Turkey Century Education Model

Esma Aydemir ^{1,*} & Erol Koçoğlu ²

Abstract

Education, which affects every part of the society and is necessary for the order of the society, is renewed depending on changes and developments. This innovation also includes curricula. Curricula ensure that education is carried out in a common framework in every corner of our country. The aim of this study is to comparatively examine the 2018 Social Studies Curriculum and the Social Studies Curriculum published in 2024 within the scope of Turkey's Century of Education Model. The research was conducted with document analysis, which is a qualitative research method. The data source of the research consists of the 2018 Social Studies Curriculum and the Social Studies Curriculum published in 2024 within the scope of the Turkish Century Education Model. The research data were obtained in the context of qualitative method and classified in tables. When both programmes are examined, it is seen that they differ from each other. The main reason for this differentiation is the needs that come to the fore in terms of students, teachers and the learning-teaching process. The fact that these needs could not be met in the previous programme or that there were some deficiencies affected the preparation of the new programme. The fact that these programmes include changes in the process has brought about many positive and negative criticisms in the education community in Turkey. In this context, with the findings to be obtained in the study to be carried out in this context, it will be ensured that the criticisms made are concretised in the context of the reasons.

Keywords: Evaluation of the 2018 Social Studies Curriculum and the Social Studies Curriculum Published within the Scope of 2024 Turkey Century Education Model

Maarif Modeli İlkokul Matematik Dersi Öğretim Programının NCTM Prensip ve Standartlarına Göre Değerlendirilmesi

Sultan Kuş^{1,*} & Yasin Gökbulut²

¹ Sınıf Öğretmenliği Mersin Milli Eğitim Müdürlüğü

² Temel Eğitim Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
sultankus.sk33@gmail.com

Özet

Eğitim sistemi içerisinde pusula vazifesi gören öğretim programları, öğrencilerin neyi veya neleri, nasıl, ne kadar ve hangi sırayla öğreneceklerine ilişkin bir çerçeve sunar. Eğitim sisteminin diğer öğeleri gibi öğretim programları da dinamik bir yapıya sahiptir ve belirli aralıklarla yaşanan toplumsal gelişmeler ve bilimsel araştırmaların bulguları ışığında geliştirilmelidir ve güncellenmelidir. Bu bağlamda Milli Eğitim Bakanlığı değişen “ideal insan profilini” yetiştirebilmek amacıyla Nisan 2024’ten itibaren okul öncesi, ilkököl, ortaokul ve ortaöğretim öğretim programlarını güncellemiştir. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’ni 2024-2025 eğitim-öğretim yılından itibaren kademeli olarak uygulamaya konulacağını kamuoyuna duyurmuştur. Bu araştırma ise Maarif Modeli İlkokul Matematik Dersi Öğretim Programı’nı NCTM (National Council of Teachers of Mathematics Teachers- Ulusal Matematik Öğretmenleri Konseyi) tarafından önerilen içerik ve süreç standartlarına göre değerlendirilmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma, nitel bir çalışma olup araştırma verileri doküman incelemesi yapılarak elde edilmektedir. Araştırmada elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi kullanılmaktadır. Araştırmada Maarif Modeli İlkokul Matematik Programı NCTM prensiplerinden eşitlik, eğitim programı, öğretme, öğrenme, değerlendirme ve teknoloji prensibine göre değerlendirilecektir. Ayrıca araştırmada İlkokul Matematik Öğretim Programı; NCTM içerik standartlarından sayılar ve işlemler, cebir, geometri, ölçme, veri analizi ve olasılık standartlarına göre değerlendirilecek ve NCTM süreç standartlarından problem çözme, akıl yürütme ve ispat, iletişim, ilişkilendirme ve temsil etme standartlarına göre değerlendirilecektir. Araştırma verilerinin analizi devam etmekte ve ulaşılan veriler sempozyumda sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: İlkokul Matematik Dersi, Öğretim Programı, NCTM Prensip ve Standartları

Evaluation of the Maarif Model Primary School Mathematics Curriculum According to NCTM Principles and Standarts

Sultan Kuş^{1,*} & Yasin Gökbulut²

Abstract

Curriculums, which act as a compass within the education system, provide a framework for what students will learn, how, to what extent, and in what order. Curriculums, like other elements of the education system, have a dynamic structure and should be developed and updated in the light of social developments and scientific research findings at certain intervals. In this context, the Ministry of National Education has updated the preschool, primary school, secondary school, and secondary education curricula as of April 2024 in order to raise the changing “ideal human profile.” The Ministry of National Education (MEB) announced to the public that the Turkish Century Maarif Model will be gradually implemented as of the 2024-2025 academic year. This research was conducted to evaluate the Maarif Model Primary School Mathematics Course Curriculum according to the content and process standards recommended by the NCTM (National Council of Teachers of Mathematics Teachers). The research is a qualitative study and the research data is obtained by document review. The descriptive analysis method is used in the data obtained in the research. In the research, the Maarif Model Primary School Mathematics Program will be evaluated according to the NCTM principles of equality, curriculum, teaching, learning, evaluation and technology. In addition, the Primary School Mathematics Curriculum will be evaluated according to the NCTM content standards of numbers and operations, algebra, geometry, measurement, data analysis and probability and will be evaluated according to the NCTM process standards of problem solving, reasoning and proof, communication, association and representation. The analysis of the research data is ongoing and the obtained data will be presented at the symposium.

Keywords: Primary School Mathematics Course, Curriculum, NCTM Principles and Standards

TYMM Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Uygulanma Sürecinde Yaşanan Sorunlar ve Çözüm

Önerileri

Ibrahim Turan ^{1,*}, Fatma Torun ², Yakup Ayaydın ³, Hamide Kılıç ⁴, Alperen Yandı ⁵, Hilal Demirezer ⁶,
Yasemin Yabansu ³ & Cemal Gökhan Ol ⁷

¹ Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalı İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa

² Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Adıyaman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

³ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

⁴ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Manisa Celâl Bayar Üniversitesi

⁵ Eğitim Bilimleri Bolu Abant İzzet Baysal Üni.

⁶ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Atatürk Ortaokulu Andırın/ Kahramanmaraş

⁷ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Şehit Mahir Ayabak İmam Hatip Ortaokulu / Meb

ibrahim.turan@iuc.edu.tr

Özet

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (TYMM) çerçevesinde geliştirilen öğretim programları 2024 yılında yayınlanmış ve bu öğretim programları 2024-2025 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanmıştır. Öğretim programlarının uygulanabilirliğini hakkında sahadan veri toplamak için MEB tarafından öğretim programlarını izleme ve değerlendirme projesi hazırlanmıştır. Bu kapsamda alan uzmanı akademisyen ve öğretmenlerden oluşan komisyonlar oluşturularak 19 pilot ilde öğretim programları izlenmeye alınmıştır. Bu proje kapsamında yürütülen araştırmanın amacı 5. sınıf Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin TYMM Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın uygulanması sürecinde yaşadıkları sorunları ve bu sorunların çözümüne yönelik önerilerini belirlemektir. Araştırmanın çalışma grubunu 19 ilde, 51 ortaokulda görev yapan 5. sınıf dersini yürüten 89 Sosyal Bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim (fenomenoloji) deseninin kullanıldığı bu araştırma için gerekli veriler yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak elde edilmiştir. Araştırmada elde edilen nitel veriler tematik analiz yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir.

Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerine göre TYMM Sosyal Bilgiler öğretim programının beceri ve öğrenci temelli olması, öğrencilerde bütüncül gelişimi desteklemesi, öğretim programında etkinliklere yer verilmesi, bu etkinliklerin günlük yaşam ile ilişkili oluşu, programın uyarlanabilir ve esnek oluşu, okul temelli planlamaya yer vermesi, ders kitabı içerisinde ve dijital olarak kaynaklara yer verilmesi güncel öğretim programının güçlü yönlerindendir. Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenleri bu güçlü özelliklerin yanı sıra öğretim programında geliştirilmesi gereken sorunlara da değinmişlerdir. Buna göre TYMM öğretim programında yer verilen etkinlik sayısının fazlalığı; etkinlik sayısı, mevcut etkinliklerin karmaşıklığı ile içeriğe bağlı olarak zaman yönetiminde yaşanan sorunlar; okul temelli planlamanın uygulanmasında yaşanan sorunlar ve ayrılan sürenin yetersizliği; programın farklı öğrencilere göre uygulamasında yaşanan sorunlar programın iyileştirilmesi gereken zayıf yönleri olarak öne çıkmaktadır.

Öğretim programının uygulama sürecinde karşılaşılan sorunlara yönelik öğretmenlerin çözüm önerileri program içi ve program dışı öneriler olarak sınıflandırılabilir. Program içi öneriler arasında “Evimiz Dünya” ve “Ortak Mirasımız” öğrenme alanlarına yönelik içeriğin sadeleştirilmesi, ayrıntıların azaltılması ve kullanılan becerilerin

gözden geçirilmesi, öğretim programında yer alan etkinlik sayılarının azaltılması, özellikle kalabalık sınıflarda uygulanma güçlüğünden dolayı grup etkinlikleri sayısının azaltılması, etkinliklere dair yönergelerin daha anlaşılır hale getirilmesi, etkinliklerin öğrenci düzeyi ile uyumlu ve günlük hayatla ilişki olarak tasarlanması, ölçme-değerlendirme etkinliklerinin azaltılması, ölçme değerlendirme süreç ve araçlarının sadeleştirilmesi sayılabilir.

Program-dışı öneriler arasında ise; sınıf mevcutlarının azaltılması, Sosyal Bilgiler haftalık ders saatinin artırılması, okullardaki teknik altyapının (özellikle internet hızlarının) geliştirilmesi, öğretmenlere program okuryazarlığı, süreç değerlendirme, programda yer verilen yeni öğretim yöntemleri ve okul temelli planlamaya yönelik eğitimler verilmesi, öğrencilerin güncel öğretim programındaki içeriklere yönelik hazırbulunuşluk düzeyinin yükseltilmesi, TYMM modeli ile ilgili yönelik velilere eğitim verilmesi, merkezi sınavların nasıl yapılacağına dair bilgilendirme yapılması, EBA içerik sayısı ve çeşitliliğinin artırılması, EBA içeriklerinin ilgi çekiciliğinin artırılması, EBA’da yer alan içeriklerin benzer eğitim platformlardaki içerik seviyesine yükseltilmesi ve ders kitabında çevrimiçi olarak sunulan ek bilgilerin ders kitabında bizzat yer alması gibi öneriler yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: TYMM, Sosyal Bilgiler, Öğretmen Görüşleri, Sorunlar, Öneriler

Implementation Process of TYMM Social Studies Curriculum: Problems and Suggestions

Ibrahim Turan ^{1,*}, Fatma Torun ², Yakup Ayaydın ³, Hamide Kılıç ⁴, Alperen Yandı ⁵, Hilal Demirezer ⁶,
Yasemin Yabansu ³ & Cemal Gökhan Ol ⁷

Abstract

The curricula developed within the framework of the Turkish Century Education Model (TYMM) were published in 2024 and these curricula have been implemented since the 2024-2025 academic year. In order to collect data from the field about the applicability of the curricula, a curriculum monitoring and evaluation project was initiated by MoNE. In this context, commissions consisting of academics and teachers who are field experts formed to monitor the curricula in 19 pilot provinces. The aim of the research conducted within the scope of this project is to determine the problems experienced by 5th grade Social Studies teachers during the implementation of the TYMM Social Studies Curriculum and their suggestions towards the solutions of these problems. The study group consisted of 89 5th grade Social Studies teachers working in 51 secondary schools in 19 provinces. In this study, phenomenology design, one of the qualitative research methods, was employed and the necessary data were obtained using a structured interview form. The qualitative data obtained in the study were analyzed using thematic analysis method.

According to the social studies teachers who participated in the study, the strengths of the current curriculum are that it is skill and student-based, supports holistic development in students, includes activities in the curriculum, these activities are related to daily life, the curriculum is adaptable and flexible, includes school-based planning, and includes resources (manual or digital) in the textbook. In addition to these strengths, the social studies teachers who participated in the study also mentioned problems that need to be improved in the curriculum. Accordingly, the excessive number of activities included in the TYMM curriculum; the number of activities, the complexity of the existing activities, and the problems in time management depending on the content; the problems in the implementation of school-based planning and the insufficiency of the time allocated; and the problems in the implementation of the program for different students stand out as the weaknesses of the program that need to be improved.

Teachers' suggestions for solutions to the problems encountered during the implementation of the curriculum can be classified as in-curriculum and out-of-curriculum suggestions. In-curriculum suggestions include simplifying the content, reducing the details and reviewing the skills used in the learning areas of “Our Home is the World” and “Our Common Heritage”, reducing the number of activities in the curriculum, reducing the number of group activities due to the difficulty of implementation especially in crowded classes, making the instructions for the activities more understandable, designing the activities in accordance with the student level and in relation to daily life, reducing the number of assessment and evaluation activities, and simplifying the assessment and evaluation processes and tools.

Among the non-program recommendations; Reducing class sizes, increasing the weekly Social Studies course hours, improving the technical infrastructure (especially internet speeds) in schools, providing teachers with trainings on curriculum literacy, process evaluation, new teaching methods in the curriculum and school-based

planning, and increasing students' level of readiness for the content in the current curriculum, There are suggestions such as providing training to parents about the TYMM model, providing information on how to conduct central exams, increasing the number and variety of EBA content, increasing the attractiveness of EBA content, increasing the content in EBA to the level of content in similar educational platforms, and including additional information presented online in the textbook in the textbook itself.

Keywords: TYMM, Social Studies, Teacher Opinions, Problems, Suggestions

2018 ve 2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında Coğrafya Disiplininin Yeri: Karşılaştırmalı Bir İnceleme

Ebru Eskici

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği
eebrdic@gmail.com

Özet

Bu çalışma, 2018 ve 2024 yıllarına ait Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında yer alan kazanımların coğrafya disipliniyle doğrudan ve dolaylı ilişkilerini karşılaştırmalı olarak incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada ayrıca bu kazanımların öğrenme alanlarına ve sınıf düzeylerine göre dağılımı ile birlikte içerik eğilimleri, beceri ve değer boyutları da ele alınarak bütüncül bir analiz yapılmıştır. Araştırma, nitel araştırma desenine uygun olarak yapılandırılmıştır. Veriler, doküman incelemesi ve içerik analizi teknikleri kullanılarak elde edilmiştir. Veri kaynağı olarak, Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından yayımlanan 2018 ve 2024 Sosyal Bilgiler dersi öğretim programları seçilmiş; bu programlarda yer alan kazanımlar tematik başlıklar altında sınıflandırılmış ve coğrafya disipliniyle ilişkileri bakımından analiz edilmiştir. 2018 programında coğrafi içerikler daha çok “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanında toplanmış, klasik coğrafya temaları olan iklim, yer şekilleri, doğal afetler ve harita okuryazarlığına odaklanılmıştır. Buna karşın 2024 programında bu içerikler “Evimiz Dünya” ve “Hayatımızdaki Ekonomi” gibi başlıklar altında bütünleştirilerek daha yaşamsal, günlük hayatla iç içe bir yapı kazanmıştır. Ayrıca, 2018 programında coğrafya kazanımlarının büyük bir kısmı 5. ve 6. sınıf düzeyine yoğunlaşırken, 2024 programında bu dağılım sınıf seviyeleri arasında daha dengeli bir biçimde gerçekleştirilmiştir. Her iki programda da çevre bilinci ve afet yönetimi gibi temalara yer verilmekle birlikte; 2024 programı bu temaları etkinlik temelli, problem çözmeye ve proje üretmeye dönük bir yapıda sunmaktadır. Bununla birlikte, 2024 öğretim programı, küreselleşme, ekonomik gelişmişlik, sürdürülebilirlik gibi çağdaş coğrafi konulara daha fazla ağırlık vererek disiplinin güncel yönlerini müfredata dâhil etmiştir. 2018 programı daha çok mekânsal düşünme, harita okuma, gözlem yapma ve çıkarımda bulunma gibi klasik coğrafi becerilere yöneliktir. 2024 programı ise grafik yorumlama, yerel gözlem, karar verme, proje tasarlama gibi 21. yüzyıl becerilerine dayalı, uygulama odaklı bir yaklaşım sunmaktadır. Değerler açısından 2018 programı çevreye duyarlılık, sorumluluk ve vatanseverlik gibi geleneksel değerleri öne çıkarırken; 2024 programı bunlara ek olarak sürdürülebilirlik, girişimcilik ve yenilikçilik gibi çağdaş değerleri de vurgulamaktadır. Genel olarak 2018 programı daha geleneksel, bilgi aktarıcılığına dayalı ve alanlara göre ayrılmış bir yapı sergilerken; 2024 programı disiplinler arası, öğrenci merkezli ve yaşamsal içeriklerle bütünleştirilmiş bir yaklaşım benimsemektedir. Coğrafya eğitimi açısından 2024 programı sadeleştirilmiş ancak daha işlevsel bir yapıya sahiptir. Yerel düzeyden küresel ölçeğe kadar uzanan bir bakış açısı kazandıran bu yeni yaklaşım, öğrencilerin coğrafi bilgileri gerçek yaşamla ilişkilendirerek kullanmalarını desteklemektedir. Bu bağlamda, yeni program öğrencilere sadece coğrafi bilgi kazandırmayı değil; aynı zamanda bu bilgileri yorumlama, uygulama ve toplumsal yaşamda çözüm üretme becerileri geliştirmeyi hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler Öğretim Programı, Coğrafya Disiplini, Coğrafya Eğitimi, Öğretim Programı Analizi

The Place of the Geography Discipline in the 2018 and 2024 Social Studies Curricula: A Comparative Analysis

Ebru Eskici

Abstract

This study aims to comparatively examine the direct and indirect relationships of the learning outcomes in the 2018 and 2024 Social Studies Curriculum with the discipline of geography. Additionally, a holistic analysis has been conducted by considering the distribution of these learning outcomes according to learning areas and grade levels, as well as their content trends, skill dimensions, and value dimensions. The research was designed in accordance with a qualitative research design. Data were obtained through document analysis and content analysis techniques. As data sources, the 2018 and 2024 Social Studies curricula published by the Board of Education and Discipline of the Ministry of National Education were selected. The learning outcomes in these curricula were classified under thematic categories and analyzed in terms of their relationship with the discipline of geography.

In the 2018 curriculum, geographical content was mostly gathered under the “People, Places and Environments” learning area, focusing on classical geography themes such as climate, landforms, natural disasters, and map literacy. In contrast, the 2024 curriculum integrated these contents under headings such as “Our Home, the Earth” and “Economy in Our Lives,” adopting a more practical and daily life-oriented structure. Furthermore, while most geography-related learning outcomes in the 2018 curriculum were concentrated at the 5th and 6th-grade levels, the 2024 curriculum achieved a more balanced distribution across grade levels. Although both curricula include themes such as environmental awareness and disaster management, the 2024 curriculum presents these themes in an activity-based, problem-solving, and project-oriented structure. Additionally, the 2024 curriculum gives more emphasis to contemporary geographical issues such as globalization, economic development, and sustainability, incorporating the current aspects of the discipline into the curriculum. In terms of skills, the 2018 curriculum mainly focuses on traditional geographical skills such as spatial thinking, map reading, observation, and making inferences. The 2024 curriculum, on the other hand, adopts a more application-based approach grounded in 21st-century skills such as interpreting graphs, local observation, decision-making, and project design. In terms of values, while the 2018 curriculum highlights traditional values such as environmental sensitivity, responsibility, and patriotism, the 2024 curriculum emphasizes contemporary values such as sustainability, entrepreneurship, and innovation in addition to these. Overall, the 2018 curriculum displays a more traditional, content-transmission-based, and discipline-divided structure, whereas the 2024 curriculum adopts an interdisciplinary, student-centered, and life-integrated approach. In terms of geography education, the 2024 curriculum has been simplified but structured in a more functional way. This new approach, offering a perspective ranging from local to global scales, encourages students to relate and apply geographical knowledge to real life. In this context, the new curriculum aims not only to impart geographical knowledge to students but also to develop their abilities to interpret, apply, and produce solutions in social life using this knowledge.

Keywords: Social Studies Curriculum, Geography Discipline, Geography Education, Curriculum Analysis

2024 Maarif Modeli Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri Üzerine Bir İçerik Analizi

Fazilet Günaydin ^{1,*} & Cevdet Kirpik ²

¹ Sosyal Bilgiler Eğitimi Yüksek Lisans Erciyes Üniversitesi

² Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Erciyes Üniversitesi
gunaydinfazilet1@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı, 2024 Maarif Modeli kapsamında güncellenen Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nın sosyal-duygusal öğrenme (SDL) becerilerini ne ölçüde içerdiğini analiz etmektir. Çalışmada nitel içerik analizi yöntemi kullanılmış ve programın özel amaçları, temel becerileri, değerleri ve öğrenme kazanımları sosyal-duygusal öğrenme becerileri çerçevesinde sistematik olarak incelenmiştir. Bulgular, programda sosyal farkındalık, ilişki kurma ve öz-yönetim becerilerine önemli düzeyde yer verildiğini ortaya koymaktadır. Özellikle sosyal farkındalık becerileri, öğrencilerin toplumsal olaylara duyarlılık geliştirmeleri, empati kurmaları ve farklılıklara saygı duymaları yönünde güçlü biçimde desteklenmektedir. Öz-yönetim becerileri ise bireylerin duygularını ve davranışlarını düzenleme, hedefler belirleme ve sorumluluk alma gibi yönlerden ön plana çıkmaktadır. Ayrıca, sağlıklı iletişim kurma ve iş birliği yapabilme gibi ilişki kurma becerilerine yönelik birçok kazanım ve değer program içerisinde yer almaktadır.

Bununla birlikte, öz-farkındalık becerilerinin diğer becerilere oranla daha sınırlı temsil edildiği gözlemlenmiştir. Programın öğrencilerin toplumsal yaşama aktif ve sorumlu bireyler olarak katılımlarını teşvik etmeyi hedeflediği açıkça görülmektedir. Değerler eğitimi kapsamında verilen mesajlar da, demokratik vatandaşlık bilinci geliştirme, insan haklarına saygı ve toplumsal sorumluluk gibi konuları güçlendirmektedir.

Sonuç olarak, 2024 Maarif Modeli Sosyal Bilgiler Öğretim Programı, sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin gelişimini destekleme açısından güçlü bir temel sunmakta ve bu alanda bütüncül bir yaklaşım ortaya koymaktadır. Ancak öz-farkındalık gibi bazı alanların daha kapsamlı bir şekilde programa entegre edilmesi, öğrencilerin bireysel farkındalıklarını artırmaları ve duygusal zekâlarını geliştirmeleri açısından önemli bir katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler Eğitimi, Sosyal-Duygusal Öğrenme, 2024 Maarif Modeli, İçerik Analizi

A Content Analysis of the Social-Emotional Learning Skills in the 2024 Maarif Model Social Studies Curriculum

Fazilet Günaydin ^{1,*} & Cevdet Kirpik ²

Abstract

The aim of this study is to analyze the extent to which the updated 2024 Maarif Model Social Studies Curriculum incorporates social-emotional learning (SEL) skills. The study employed a qualitative content analysis method, systematically examining the curriculum's specific objectives, core skills, values, and learning outcomes within the framework of social-emotional learning skills. The findings reveal that the curriculum places significant emphasis on social awareness, relationship skills, and self-management competencies. In particular, social awareness skills are strongly supported, enabling students to develop sensitivity toward social events, build empathy, and show respect for differences. Self-management skills are also highlighted, focusing on regulating emotions and behaviors, setting goals, and taking responsibility. Additionally, the curriculum includes numerous achievements and values aimed at fostering healthy communication and collaboration skills.

However, it has been observed that self-awareness skills are represented to a more limited extent compared to other competencies. It is evident that the program aims to encourage students to participate actively and responsibly in social life. The messages conveyed within the scope of values education also strengthen themes such as developing democratic citizenship awareness, respect for human rights, and fostering social responsibility.

In conclusion, the 2024 Maarif Model Social Studies Curriculum provides a strong foundation for supporting the development of social-emotional learning skills and presents a holistic approach in this area. Nevertheless, more comprehensive integration of areas like self-awareness into the program would make a significant contribution to enhancing students' individual awareness and developing their emotional intelligence.

Keywords: Social Studies Education, Social-Emotional Learning, 2024 Maarif Model, Content Analysis

1. Sınıf Maarif Modeli Etkinlikleri Hakkında Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerinin Değerlendirilmesi Tokat

İli örneği

Tuncer Öztürk

Sınıf Eğitimi Milli Eğitim Bakanlığı
tuncerozturk086@gmail.com

Özet

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli okullarımızda uygulamaya geçmiş ve dönütler alınmaya başlanmıştır. Modelin öğrenciler grup çalışmalarıyla sosyalleşmeleri ve sunumlar aracılığıyla özgüvenlerinin gelişmesi öğrencileri açısından modelin üstün yanları olarak değerlendirilmektedir. Bu kapsamda ele alınan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde kavramsal becerilere, alan becerilerine, sosyal-duygusal öğrenme becerilerine, okuryazarlık becerilerine, değerlere ve eğilimlere yer verilmiştir. Bu modeli kültürel kodlarımızı gelecek kuşaklara aktarmayı da hedeflemektedir. Bu bakımdan etkinlikler öz plandadır. Özellikle etkinliklerin öğretmenlerimiz tarafından anlaşılıp uygulanmaya başlanma aşamasında bazı eksiklikler olduğu öğretmenlerimiz ile çalışma öncesi yaptığımız görüşmelerde dikkatimizi çekmiştir. Bu yaptığımız ön veri çalışmaları bu çalışmayı ortaya koymamıza yol göstermiştir. Bu çalışmamız **Millî Eğitim Bakanlığı tarafından uygulamaya konulan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında, ilkökul 1. Sınıfta yer alan etkinliklerin sınıf içi uygulamalarına ilişkin öğretmen görüşlerini ortaya koymaktır. Modelin amacında öğrenciyi merkeze alan yapılandırmaca yaklaşımın etkinlikler ile ilgili görüşlerini ortaya çıkmasını sağlamaktır. Ayrıca ilkökul öğretmenlerinin söyleyecekleri sahanında bir yansıması olacak ve bundan sonraki çalışmalara yol gösterecektir. Ayrıca çalışmamızın bir diğer özelliği ise yapılandırmacı ruhun yapısına uygun olarak sınıf öğretmenlerinin alandaki görüşlerini de yansıtmaları bakımında önemlidir. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji desen ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubunu Tokat ilinde görev yapan 8 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Katılımcı olan 8 sınıf öğretmenlerine yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiş ve elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle sistematik biçimde çözümlemiş ve veriler derinlemesine yorumlanacaktır.**

Anahtar Kelimeler: Sınıf eğitimi, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, etkinlik

1. Evaluation of Classroom Teachers' Opinions about Classroom Education Model Activities Tokat

Province sample

Tuncer Öztürk

Abstract

The Educational Model of the Turkish Century has been implemented in our schools and feedback has started to be received. Students' socialization of the model through group studies and the development of their self-confidence through presentations are evaluated as superior aspects of the model for students. Conceptual skills, field skills, social-emotional learning skills, literacy skills, values and trends are included in the Maarif Model of the Turkish Century, which is considered in this context. This model also aims to transmit our cultural codes to future generations. In this regard, the activities are in the self-plan. In particular, it drew our attention during the pre-study meetings with our teachers that there were some shortcomings at the stage of understanding and starting to implement the activities by our teachers. These preliminary data studies that we have done have led us to put forward this study. This study is carried out within the scope of the Turkish Century Education Model implemented by the Ministry of National Education, primary school 1. It is to reveal the teacher's views on the in-class applications of the activities taking place in the classroom. The purpose of the model is to ensure that the constructivist approach, which focuses on the student, reveals his views on activities. In addition, there will be a reflection of what primary school teachers have to say on the field and it will guide the subsequent studies. In addition, another feature of our study is that it reflects the views of classroom teachers in the field in accordance with the structure of the constructivist spirit. The research was carried out with phenomenology design, one of the qualitative research methods. The study group consists of 8 classroom teachers working in Tokat province. Semi-structured interviews were conducted to the participating 8th grade teachers and the obtained data were systematically analyzed using content analysis method and the data will be interpreted in depth.

Keywords: Classroom education, Educational Model of the Turkish Century, activity

Vatandaşlık Eğitimi: Öğretim Programlarının Vatandaşlık Yaklaşımları Bağlamında Değerlendirilmesi

Betül Akyürek Tay ¹, Eylem Çoban ^{2,*}, Esra Nihlenur Şen ³ & Bayram Tay ⁴

¹ Yusuf Demir Bilim ve Sanat Merkezi Kırşehir Kırşehir Bilim Sanat Merkezi

² Temel Eğitim Bölümü Gaziantep Üniversitesi

³ Sınıf Öğretmenliği Balıkesir Üniversitesi

⁴ Sınıf Öğretmenliği Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

eeylemcoban@gmail.com

Özet

Vatandaşlık, bireyin içinde bulunduğu topluma aidiyet hissetmesini ve vatandaş kimliği aracılığıyla hak ve sorumluluk bilinci kazanmasını sağlayan bir süreç olmakla birlikte günümüzde eğitim sisteminin temel hedeflerinden biri hâline gelmiştir. Eğitim sistemi, bireylerin toplumsal yapıya uyum sağlamaları, demokratik değerleri içselleştirmeleri ve etkin vatandaşlık bilincine sahip olmaları açısından kritik bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda, bireylerin topluma aidiyet duygusunu geliştirmeleri ve vatandaşlık bilincini kazanmaları hedefi, çeşitli dersler ve öğretim programları aracılığıyla sistemli bir şekilde desteklenmektedir. Türkiye’de bireylerin iyi ve etkin vatandaşlar olarak yetişmelerini sağlamak üzere hayat bilgisi, sosyal bilgiler, insan hakları, vatandaşlık ve demokrasi ile T.C. inkılap tarihi ve Atatürkçülük gibi dersler okutulmaktadır. Bu çerçevede araştırmanın amacı 2024 sosyal bilgiler, insan hakları, vatandaşlık ve demokrasi ile T.C. inkılap tarihi ve Atatürkçülük öğretim programlarında yer alan öğrenme çıktılarının vatandaşlık yaklaşımları kapsamında değerlendirilmesidir. Araştırma nitel araştırma desenlerinden doküman incelemesi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın veri kaynaklarını 2024 sosyal bilgiler, insan hakları, vatandaşlık ve demokrasi ile T.C. inkılap tarihi ve Atatürkçülük dersleri öğretim programları oluşturmaktadır. Öğretim programlarının analizinde doküman analizinden faydalanılmıştır. Yapılan analizler neticesinde sosyal bilgiler dersi öğretim programının öğrenme çıktılarında eleştirel vatandaşlık, kültürel vatandaşlık ve politik vatandaşlık; insan hakları, vatandaşlık ve demokrasi dersi öğretim programının öğrenme çıktılarında anayasal vatandaşlık, aktif vatandaşlık ve politik vatandaşlık; T.C. inkılap tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretim programının öğrenme çıktılarında ise ulusal vatandaşlık, politik vatandaşlık ve eleştirel vatandaşlık yaklaşımlarının en çok yer alan vatandaşlık yaklaşımları olduğu belirlenmiştir. Ayrıca analiz edilen öğretim programlarının öğrenme çıktılarında çok dilli vatandaşlık ve Avrupa Birliği vatandaşlığı yaklaşımlarının yer almadığı tespit edilmiştir. Bireylerin iyi ve etkin vatandaşlar olarak yetişmelerine katkı sağlamak amacıyla, eksikliği belirlenen vatandaşlık yaklaşımlarının derslerin öğrenme çıktılarına dâhil edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, insan hakları, vatandaşlık ve demokrasi, T.C. inkılap tarihi ve Atatürkçülük, öğretim programı, vatandaşlık eğitimi, vatandaşlık yaklaşımları.

Citizenship Education: Evaluation of Curriculums in the Context of Citizenship Approaches

Betül Akyürek Tay ¹, Eylem Çoban ^{2,*}, Esra Nihlenur Şen ³ & Bayram Tay ⁴

Abstract

Citizenship is a process that enables individuals to feel a sense of belonging to the society in which they live and to gain a sense of rights and responsibilities through their identity as citizens, and has become one of the main goals of the education system today. The education system plays a critical role for individuals to adapt to the social structure, internalize democratic values and have an effective citizenship awareness. In this context, the goal of individuals developing a sense of belonging to society and acquiring citizenship awareness is systematically supported through various courses and curriculums. In Türkiye, courses such as life science, social studies, human rights, citizenship and democracy, and Turkish Revolution History and Kemalism are taught to ensure that individuals grow up as good and effective citizens. In this framework, the aim of the research is to evaluate the learning outcomes in the 2024 social studies, human rights, citizenship and democracy, and Turkish Revolution History and Kemalism curriculum within the scope of citizenship approaches. The research was conducted with document analysis, one of the qualitative research designs. The data sources of the study consisted of 2024 social studies, human rights, citizenship and democracy, and Turkish Revolution History and Kemalism curriculums. Document analysis was used to analyze the curriculums. As a result of the analysis, it was determined that critical citizenship, cultural citizenship and political citizenship were the most common citizenship approaches in the learning outcomes of the social studies curriculum; constitutional citizenship, active citizenship and political citizenship in the learning outcomes of the human rights, citizenship and democracy curriculum; and national citizenship, political citizenship and critical citizenship in the learning outcomes of the Turkish Revolution History and Kemalism curriculum. In addition, it was determined that multilingual citizenship and European Union citizenship approaches were not included in the learning outcomes of the analyzed curriculums. In order to contribute to the development of individuals as good and effective citizens, it is recommended that the missing citizenship approaches should be included in the learning outcomes of the courses.

Keywords: Social studies, human rights, citizenship and democracy, Turkish Revolution History and Kemalism, curriculum, citizenship education, citizenship approaches.

2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Kapsamında Taslak ve Onaylı Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarının Karşılaştırılması

Ahmet Çopur¹ & Samiye Kara^{1,*}

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Balıkesir Üniversitesi
samiyekara5@gmail.com

Özet

Sosyal Bilgiler dersinin temel amaçlarından biri de 2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programı Ortak Metninde de vurgulanan "yetkin ve erdemli insan" yetiştirmektir. Bu doğrultuda öğretim programları, eğitimin ayrılmaz ve vazgeçilmez bir parçası olarak öne çıkmaktadır. 2024 yılında çağın ihtiyaçlarına yanıt verebilecek nitelikte yeni bir Sosyal Bilgiler öğretim programı tasarlanmıştır; onay sürecinden önce kamuoyunun görüşüne sunularak taslak program halinde yayımlanmıştır. İki haftalık geri bildirim sürecinin ardından alınan dönütlerle düzenlemeler yapılmış ve mayıs ayında Talim ve Terbiye Kurulu tarafından onaylanan program kamuoyuna sunulmuştur.

Bu çalışma, 2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nın hem taslak hem de onaylı metinleri dikkate alarak hazırlanmıştır. Bu çalışma, öğretim programında gerçekleştirilen değişikliklerin kapsamlı bir analizini yapmayı hedeflemektedir. Programdan çıkarılan, eklenen ve güncellenen içerikler karşılaştırmalı bir yaklaşımla incelenmiş, ayrıca bu değişikliklerin altında yatan gerekçeler, tespit edilen eksiklikler ve potansiyel fazlalıklar bilimsel bir perspektifle değerlendirilmiştir.

Bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesine dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. Veriler, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan 2024 yılı taslak ve onaylı Sosyal Bilgiler öğretim programlarından elde edilmiştir. Toplanan veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiş ve elde edilen bulgular tablolar aracılığıyla görselleştirilmiştir. Bulgular doğrultusunda iki program arasındaki farkların özellikle programın başlıkları, temel yaklaşımı, özel amaçları ve uygulamaya ilişkin esaslarında yoğunlaştığı görülmüştür.

Bu çalışmanın, 2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Sosyal Bilgiler öğretim programının taslak ve onaylı sürümlerinin karşılaştırılması yoluyla alana özgün ve işlevsel katkılar sunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Doküman İncelemesi, Öğretim Programı, Sosyal Bilgiler, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Comparison Between the Planned and Approved Social Studies Curriculums Within the Extent of the 2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Ahmet Çopur¹ & Samiye Kara^{1,*}

Abstract

One of the fundamental objectives of the Social Studies course is to raise "competent and virtuous people", which is also emphasized in the Collective Text of 2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Curriculum. In line with this objective, the curriculums become prominent as an inseparable and indispensable part of education. In 2024, a new Social Studies curriculum that is qualified to address the necessities of today was designed, and it was published as a draft programme by presenting it to the public opinion before the approval process. After a two-week feedback process, adjustments were made with the received feedback, and the program approved by the Board of Education was presented to the public in May.

This study was prepared by taking into account both the planned and approved texts of the 2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Social Studies curriculum. This study aims to make a comprehensive analysis of the changes made in the curriculum. Removed, added and updated contents of the program were examined with a comparative approach. Additionally, the underlying justifications for these changes, the identified drawbacks and potential excesses were evaluated with a scientific perspective.

This research was conducted based on document review, which is a qualitative method of research. The data were obtained from the planned and approved Social Studies curriculums published by the Ministry of National Education in 2024. The collected data were sorted out with the content analysis method, and the findings were visualized through tables. In line with the findings, it was seen that the differences between the two programs were especially concentrated in the program titles, basic approaches, specific purposes and the principles regarding implementation.

This study is expected to provide original and functional contributions to the field by comparing the planned and approved versions of the 2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Social Studies curriculum.

Keywords: Document Review, Curriculum, Social Studies, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Türkiye ve Singapur Sosyal Bilgiler Programlarının Karşılaştırmalı Analizi

Büşra Elçiçeği

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Marmara Üniversitesi
belcicegi@gmail.com

Özet

Sosyal Bilgiler programının amacı etkin ve duyarlı vatandaş yetiştirmektir. İlk olarak Amerika Birleşik Devletleri'nde uygulamaya konulan programın amacı farklı din, ırk, etnik köken ve sosyo-kültürel geçmişlerden gelen insanların bir arada yaşaması için ortak bir amaç oluşturmaktır. Bu program ABD, Türkiye, Singapur gibi ülkelerde ayrı birer disiplin olarak öğretilirken Fransa, Almanya, İngiltere gibi ülkelerde tarih, coğrafya disiplinleri içinde ya da yurttaşlık bilgisi şeklinde yer almıştır. Bu çalışmada Türkiye ve Singapur Sosyal Bilgiler programları karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Türkiye'de 2023, Singapur'da 2020 güncel programlar değerlendirmeye alınmıştır. Bu araştırma nitel metodoloji çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri doküman incelemesi tekniği ile toplanmıştır. Elde edilen bulgular betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Sonuç olarak Singapur'da dersin eğitim felsefesi olup derse ilişkin 7 beceri ve değer yer almaktadır. Türkiye'de dersin eğitim felsefesi bulunmayıp 27 beceri, 18 değer yer almaktadır. Singapur'da dersin amaçları altında 3 başlıkta 13 amaç yer almakta iken Türkiye'de 18 amaç bulunmaktadır. Singapur programında genel açıklamalar olmayıp dersin felsefesi, amacı, önerilen pedagoji ve değerlendirme yer alırken Türkiye'de Sosyal Bilgiler programında yetkinlikler, genel değerler-beceriler, açıklamalar, programların genel amaçları-perspektifleri gibi gereksiz ayrıntılar bulunmaktadır. Türkiye Sosyal Bilgiler Programı (2023)'nda millî kimlik ve vatanseverlik temaları ön planda olduğundan küresel perspektiften ziyade yerel ve ulusal bir bakış açısı hâkimdir. Türkiye'nin bölgesel ve küresel konumu hakkında bilgiler verilse de ana vurgu Türk kültürü, tarihi ve değerleridir. Çeşitliliğe saygı ve hoşgörü konuları programda yer almakla birlikte, bu değerler daha çok Türkiye içindeki farklı kültürel yapıların anlaşılması bağlamında ele alınır. Singapur Sosyal Bilgiler Programı (2020) küresel perspektife sahip bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Singapur'un bir dünya şehri olarak rolü ve uluslararası ilişkileri ön planda tutulur. Öğrencilere, hem yerel kimliklerini anlamaları hem de küresel vatandaş olarak nasıl hareket etmeleri gerektiği öğretilir. Çok kültürlülük, hoşgörü ve farklılıkların kabulü üzerine vurgu yapılır. Öğrenciler, Singapur'un çeşitli etnik ve dini gruplarının uyum içinde bir arada yaşamasını sağlayan değerleri öğrenirler.

Türkiye Sosyal Bilgiler Programı (2023)'nda Tarih ve coğrafya derslerinde daha çok Türkiye'nin coğrafi konumu, tarihi olaylar ve milli kahramanlar üzerinde durulur. Türk tarihinin önemli olayları, Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyeti dönemlerine özel bir vurgu ile ele alınır. Coğrafya, Türkiye'nin yerel ve bölgesel yapısını, doğal kaynaklarını ve stratejik konumunu anlamaya yöneliktir. Singapur Sosyal Bilgiler Programı (2020)'nda Singapur'un tarihi, özellikle sömürge dönemi, bağımsızlık süreci ve ekonomik başarı hikâyesi önemli bir yer tutar. Coğrafya daha çok Singapur'un çevresel sürdürülebilirliği, küresel konumu ve bölgesel ilişkileri bağlamında işlenir. Küresel ticaret yolları, kaynak yönetimi ve şehir planlaması gibi modern konular da programın bir parçasıdır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Singapur, Sosyal Bilgiler, Program, Karşılaştırmalı eğitim,

Comparative Analysis of The Social Studies Programs in Türkiye and Singapore

Büşra Elçiçeği

Abstract

The purpose of Social Studies programs is to develop effective and responsible citizens. Initially implemented in the United States, the goal of the program is to create a common purpose for people from diverse religions, races, ethnic backgrounds, and socio-cultural histories to live together. While this program is taught as a distinct discipline in countries like the USA, Türkiye, and Singapore, it is incorporated within history, geography, or citizenship education in countries such as France, Germany, and the UK. This study provides a comparative analysis of the Social Studies programs in Türkiye and Singapore, focusing on the 2023 program in Türkiye and the 2020 program in Singapore. This research was conducted using a qualitative methodology. Data was collected through document analysis, and the findings were analyzed using descriptive analysis. The results indicate that Singapore's program includes a philosophy of education along with 7 skills and values related to the course. In contrast, Türkiye's program does not have an educational philosophy but includes 27 skills and 18 values. The objectives of the Singapore program are categorized under 3 main headings with 13 goals, whereas Türkiye's program has 18 objectives. The Singapore program includes the philosophy of the course, its goals, recommended pedagogy, and assessment, while the Turkish Social Studies program contains competencies, general values and skills, descriptions, and unnecessary details such as general program goals and perspectives. In the Türkiye Social Studies Curriculum (2023), national identity and patriotism themes are emphasized, and a local and national perspective dominates rather than a global one. Although information is provided about Türkiye's regional and global position, the main focus is on Turkish culture, history, and values. Topics such as respect for diversity and tolerance are included in the curriculum; however, these values are mostly addressed in the context of understanding the different cultural structures within Türkiye. The Singapore Social Studies Curriculum (2020), on the other hand, aims to cultivate individuals with a global perspective. Singapore's role as a global city and its international relations are highlighted. Students are taught to understand their local identity as well as how to act as global citizens. Emphasis is placed on multiculturalism, tolerance, and acceptance of differences. Students learn about the values that enable Singapore's various ethnic and religious groups to live together harmoniously.

In the Türkiye Social Studies Curriculum (2023), history and geography lessons focus more on Turkey's geographical position, historical events, and national heroes. Significant events in Turkish history are covered with special emphasis on the Ottoman and Republic periods. Geography aims to develop an understanding of Türkiye's local and regional structure, natural resources, and strategic location. In the Singapore Social Studies Curriculum (2020), Singapore's history, particularly the colonial period, the process of gaining independence, and its economic success story, hold significant importance. Geography is approached mainly in the context of Singapore's environmental sustainability, global positioning, and regional relations. Modern topics such as global trade routes, resource management, and urban planning are also included in the curriculum.

Keywords: Türkiye, Singapore, Social Studies, Program, Comparative education

Ortaöğretim Öğrencilerinin Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Uygulama Sürecine İlişkin Görüşleri

Mehmet Ali Demir

Sosyal Bilgiler Eğitimi Erciyes Üniversitesi
alimehmetalidemir@gmail.com

Özet

Bu çalışmada, ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin uygulanmakta olan öğrenme yaşantıları hakkındaki öğrencilerin görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmada, 9. sınıf öğrencilerinin Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla nitel araştırma araştırma desenlerinden fenomenoloji (olgubilim) göre tasarlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu da amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örneklemesine göre belirlenmiştir. Araştırmada veriler görüşme yöntemi aracılığıyla toplanmıştır. Görüşme yönteminde yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulurken uzman görüşleri alınarak araştırma sorularının son hali verilmiş ve öğrencilere uygulanmıştır. Araştırmanın verileri analiz edilirken ise veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşme formu, öğrencilerin yeni eğitim modelinin farklı boyutlarına dair görüşlerini anlamak, modelin öğrenci bakış açısından nasıl deneyimlendiğini ortaya koymak ve geliştirilmesine yönelik geri bildirimler sunmasını amaçlayan sorularından oluşmaktadır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle sistematik olarak kodlanmış ve kategorilendirilerek öğrencilerin deneyimlerinde öne çıkan temalar ve örüntüler incelenmiştir. Araştırmada veriler, bir defalık olmak üzere gönüllülük esasına dayanarak toplanmıştır. Öğrencilerin bu süreçte vermiş oldukları cevaplar kodlanarak belirli başlıklarda gruplandırılmış ve benzerliklerine göre temalara ayrılmıştır. Analiz süreci devam eden bu araştırmanın bulguları, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin ortaöğretim düzeyindeki öğrenci deneyimlerine dair önemli bir anlayış sunmayı amaçlayarak, ilgili eğitim uygulayıcılarına ve politika yapıcılarına öğrenci dönütleri doğrultusunda modelin geliştirilmesi için kanıta dayalı önemli içgörüler sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Maarif Modeli, ortaöğretim, 9. sınıf öğrencileri

Secondary School Students' Views On The Implementation Process Of The Turkey Century Education Model

Mehmet Ali Demir

Abstract

In this study, it was aimed to determine the opinions of 9th grade secondary school students about the learning experiences of the Turkish Century Education Model. The study was designed according to phenomenology, one of the qualitative research research designs, in order to determine the views of 9th grade students on the Turkish Century Education Model. The study group of the research was determined according to criterion sampling, one of the purposeful sampling methods. Data were collected through the interview method. Semistructured interview form was used in the interview method. While creating the semi-structured interview form, the research questions were finalized by taking expert opinions and applied to the students. When analyzing the data of the research, the data were subjected to content analysis. The semi-structured interview form consists of questions that aim to understand students' views on different dimensions of the new education model, to reveal how the model is experienced from the student perspective and to provide feedback for its development. The data obtained were systematically coded and categorized by content analysis method, and the prominent themes and patterns in the students' experiences were examined. In the study, data were collected on a one-time basis on a voluntary basis. The answers given by the students were coded, grouped and categorized into themes according to their similarities. The findings of this study, which is still in the process of being analyzed, aim to provide an important insight into the student experiences of the Turkish Century Education Model at the secondary education level and may provide educational practitioners and policy makers with evidence-based insights for the development of the model in line with student feedback.

Keywords: Education Model, secondary education, 9th grade students

Küreselleşme Bağlamında Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarının Karşılaştırılması 2018 ve Türkiye

Yüzyılı Maarif Modeli Programları Örneği

Rukiye Söylemez

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği İnönü Üniversitesi
rsoylemez44@gmail.com

Özet

Küreselleşme, kavram olarak çok eskiye dayansa da sonuçlarının görünürlüğü itibarıyla son 50 yılın meselesidir. Dolayısıyla küreselleşme, her alanda olduğu gibi eğitim alanında da mercek altına alınmış ve yarattığı değişim ve dönüşüme uyumlanma ihtiyacı yaratmıştır. Eğitim bağlamında bu ihtiyacı karşılayacak ilk ders Sosyal Bilgiler dersi. Dolayısıyla Sosyal Bilgiler dersi programlarında küreselleşme konusu yoğun olarak işlenmektedir. Bu çalışmada 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ve Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (TYMM) Sosyal Bilgiler Öğretim Programında küreselleşmenin ele alınışı temalar çerçevesinde kazanımlar, öğrenme alanları ve sınıf seviyeleri dikkate alınarak incelenmiştir. Çalışmanın amacı, her iki programda küreselleşmenin ele alınış biçimi ve yoğunluğunu, öğrencilere kazandırılması planlanan bilgi, beceri ve değerler açısından ortaya koymaktır. Nitel araştırma deseni uygulanan çalışmada doküman analizi ile toplanan veriler tematik analiz stratejisi ile çözümlenmiştir. Bulgular ışığında en fazla işlenen temanın teknoloji ve iletişim, onu takip eden temaların ise küresel vatandaşlık, ekonomik küreselleşme, kültürel çeşitlilik ve etkileşim olduğu tespit edilmiştir. Küresel Bağlantılar öğrenme alanının programdan çıkarılması ile göç, salgın hastalıklar, yoksulluk gibi küresel sorunları işleyen temaların eksikliğinin hissedildiğini söylemek yanlış olmaz. Genel itibarıyla Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (TYMM) Sosyal Bilgiler Öğretim Programının selefine göre -vaat ettiği gibi- daha millî ve yerele dönük bir bakış açısı olduğunu söylemek mümkündür. Bu bulgular Sosyal Bilgiler eğitim programlarında küreselleşmenin yer alma durumunu, küreselleşmeye bakışın programlara nasıl yansıdığını açıklamak bakımından alan yazına katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, sosyal bilgiler, maarif modeli sosyal bilgiler programı, 2018 sosyal bilgiler programı.

Comparison of Social Studies Curriculums in the Context of Globalization: Example of 2018 and Türkiye Century Maarif Model Programs

Rukiye Söylemez

Abstract

Although globalization is a very old concept, it is an issue of the last 50 years in terms of the visibility of its results. Therefore, globalization has been taken under the spotlight in the field of education as in every field and has created a need to adapt to the change and transformation it has created. The first course to meet this need in the context of education is the Social Studies course. Therefore, the subject of globalization is intensively covered in Social Studies course programs. In this study, the treatment of globalization in the 2018 Social Studies Curriculum and the Turkish Century Maarif Model (TYMM) Social Studies Curriculum was examined within the framework of themes, taking into account achievements, learning areas and class levels. The aim of the study is to reveal the way and intensity of globalization in both programs in terms of the knowledge, skills and values planned to be imparted to students. In the study where the qualitative research design was applied, the data collected through document analysis was analyzed with thematic analysis strategy. In the light of the findings, it was determined that the most treated theme was technology and communication, followed by global citizenship, economic globalization, cultural diversity and interaction. It would not be wrong to say that with the removal of the Global Connections learning area from the program, the lack of themes that deal with global issues such as migration, epidemics, and poverty is felt. In general, it is possible to say that the Turkish Century Maarif Model (TYMM) Social Studies Curriculum has a more national and local perspective compared to its predecessor - as promised. These findings contribute to the literature in terms of explaining the status of globalization in Social Studies curriculum and how the perspective on globalization is reflected in the programs.

Keywords: Globalization, social studies, education model social studies program, 2018 social studies program.

2018 ve 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programlarının Coğrafya Disiplini Açısından Karşılaştırılması

Abdulkadir Ergün

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
anadolucografya1@gmail.com

Özet

Eğitim sisteminin temel öğelerinden biri de öğretim programlarıdır. Eğitim programlarının bir parçası olan öğretim programı ise bir derse ait öğrenme ve öğretme süreçlerini bir sistem dâhilinde düzenler. Bilgi çağı, teknoloji çağı gibi farklı isimlerle adlandırılan günümüz dünyasında sosyal, teknoloji, bilim, siyaset gibi daha pek çok alanda meydana gelen değişim ve dönüşümün öğretim programlarına yansımaları adeta bir zorunluluk arz etmektedir. Bu zorunluluktan dolayı her türlü eğitim kademesinde yer alan derslere ait öğretim programlarında dönem dönem değişikliklere gidilmektedir. İçerik olarak dinamik bir yapıya sahip olan sosyal bilgiler dersi öğretim programlarında en fazla değişikliği yapılan dersler arasındadır. Sosyal bilgiler dersi içeriğini tarih, coğrafya, felsefe, psikoloji, antropoloji, sosyoloji gibi sosyal ve beşeri bilimlere ait disiplinlerden almaktadır. Dolayısıyla öğretim programlarında yapılan değişiklikler bu disiplinlere ait konuların sosyal bilgiler dersi içerisindeki ağırlığını da etkilemektedir. Bu çalışmanın amacı da 2024 ve 2018 sosyal bilgiler dersi öğretim programlarını coğrafya disiplini açısından amaç, öğrenme alanı, öğrenme çıktıları ve beceriler yönüyle karşılaştırmaktır. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi deseninde gerçekleştirilen bu çalışmada doküman olarak Türkiye’de sosyal bilgiler dersine yönelik olarak hazırlanan 2018 ve 2024 öğretim programları oluşturmaktadır. Doküman taraması sonucunda elde edilen verilerin analizi içerik analizi ile gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgulara göre 2018 ve 2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’nda yer alan 18 amaçtan 6 tanesinin coğrafya ile doğrudan veya dolaylı ilişkili olduğu, 2018 öğretim programında yer alan 7 tane öğrenme alanından 4’ünde, 2024 öğretim programında ise 6 tane öğrenme alanının 3’ünde coğrafya ile ilişkili kazanım ve öğrenme çıktılarına ağırlıklı olarak yer verildiği tespit edilmiştir. 2024 öğretim programında coğrafya ile ilişkili konulara ağırlıklı olarak “Evimiz Dünya” ünitesinde yer verilmiştir. Coğrafya ile ilişkili konular açısından değerlendirildiğinde oran olarak 2018 ve 2024 öğretim programlarında bir değişiklik olmamakla birlikte, 2024 öğretim programında öğrenme çıktılarının sayısındaki azalmaya bağlı olarak coğrafya içerikli konularda da sayısal bir azalmanın olduğu belirlenmiştir. 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim programında coğrafya ile ilişkili 9 tane olan beceri sayısı 2024 öğretim programında 6 ya düşürülmüştür. Elde edilen bulgular doğrultusunda coğrafya ile ilişkili konulara diğer ünitelerde de yer verilmesi ve çevre sorunlarının arttığı günümüz dünyasında “çevre okuryazarlığı” gibi bir coğrafi becerinin öğretim programına dahil edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya, Sosyal Bilgiler, Öğretim Programı, Beceri.

Comparing 2018 And 2024 Social Sciences Curricula In Terms Of Geography Discipline

Abdulkadir Ergün

Abstract

One of the fundamental components of the education system is the curriculum. As part of educational programs, the curriculum organizes the teaching and learning processes of a course within a systematic framework. In today's world—often referred to as the Information Age or the Technological Age—it is almost a necessity to reflect the changes and transformations occurring in various fields such as society, technology, science, and politics in educational curricula. Due to this necessity, curricula at all levels of education are revised periodically. The Social Studies course, which has a dynamic structure in terms of content, is among the subjects that undergo the most frequent curriculum changes. Social Studies derives its content from disciplines within the social sciences and humanities, such as history, geography, philosophy, psychology, anthropology, and sociology. As a result, revisions to the curriculum also affect the representation and weight of content from these disciplines within the course. The aim of this study is to compare the 2018 and 2024 Social Studies curricula in terms of objectives, learning areas, learning outcomes, and skills, with a focus on the discipline of geography. This study employs a document analysis design, one of the qualitative research methods, and uses the 2018 and 2024 Social Studies curricula prepared in Turkey as the primary documents. The data obtained through document analysis were examined using content analysis. According to the findings, it was determined that 6 of the 18 general objectives in both the 2018 and 2024 curricula are directly or indirectly related to geography. Additionally, 4 of the 7 learning areas in the 2018 curriculum and 3 of the 6 learning areas in the 2024 curriculum are primarily related to geography. In the 2024 curriculum, topics associated with geography are mainly addressed within the “Our Home is the World” unit. Although there was no change in the proportion of geography-related content between the 2018 and 2024 curricula, a numerical decrease in the number of geography-related topics was observed due to a reduction in the total number of learning outcomes in the 2024 curriculum. Furthermore, the number of geography-related skills in the 2018 curriculum was reduced from 9 to 6 in the 2024 curriculum. Based on these findings, it is recommended that geography-related topics be integrated into additional units, and that a geographical skill such as “environmental literacy” be included in the curriculum, especially in today's world where environmental issues are increasingly critical.

Keywords: Geography, Social Studies, Curriculum, Skills.

TYMM 2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ve 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Karşılaştırmalı İncelenmesi

Latife Ünlü ^{1,*}, Fatma Torun ² & Yasin Doğan ³

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Adıyaman Üniversitesi

² Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Adıyaman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

³ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Pamukkale Üniversitesi

ltf.unlu33@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı 2018 sosyal bilgiler dersi öğretim programı ile 2024 yılında Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (TYMM) çerçevesinde hazırlanan sosyal bilgiler dersi öğretim programını karşılaştırmalı olarak incelemektir. Bu araştırma doküman incelemesine dayalı nitel bir çalışmadır. Çalışmanın veri kaynağını 2018 ve 2024 Sosyal bilgiler dersi öğretim programları oluşturmaktadır. Çalışma kapsamında 2018 ve 2024 Sosyal bilgiler dersi öğretim programları öğrenme alanları, kazanım/öğrenim çıktıları, içerik çerçevesi, beceriler, değerler ve ölçme ve değerlendirme/öğrenme kanıtları açısından karşılaştırılmıştır. Ayrıca bu iki programın benzer ve farklı yönleri de ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın bulgularına göre 2018 sosyal bilgiler dersi öğretim programında 7 tane öğrenme alanına yer verilirken, 2024 sosyal bilgiler dersi öğretim programında öğrenme alanı sayısının 6'ya düşürüldüğü ve öğrenme alanlarının farklı isimlerle adlandırıldığı ortaya çıkmıştır. 2018 Öğretim programında tek bir davranışı ifade eden “kazanım” ifadesi yer alırken, 2024 öğretim programında birden fazla süreci içeren (süreç bileşenleri) “öğrenme çıktısı” ifadesine yer verildiği görülmektedir. 2024 Öğretim programının kazanım sayısı açısından 2018 öğretim programına göre oldukça sadeleştirildiği belirlenmiştir. Bu bağlamda 2018 öğretim programında (4-7 sınıflarda) toplam 131 kazanıma yer verilirken 2024 programında 71 öğrenme çıktısına yer verilmiştir.

Beceriler açısından öğretim programları karşılaştırıldığında 2018 sosyal bilgiler dersi öğretim programında 27 tane becerinin yer aldığı ve bu becerilerin öğrenme alanları ile ilişkilendirildiği görülmektedir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde beceri gelişimi zihinsel, sosyal duygusal, fiziksel ve ahlaki boyutları içeren bütüncül bir yapıda ele alınmıştır. Bu bağlamda 2024 sosyal bilgiler dersi öğretim programında beceriler; kavramsal beceriler, alan, sosyal ve duygusal öğrenme ve okuryazarlık becerileri şeklinde düzenlenmiştir. Bu beceriler her öğrenme çıktısının içeriğine uygun olarak bir arada bütüncül bir yapıda sunulmuştur.

Değerler açısından her iki program karşılaştırıldığında 2018 sosyal bilgiler dersi öğretim programında kök değerlere(10) ve sosyal bilgiler dersine özgü (8) olmak üzere toplam 18 değere yer verilmiştir. 2018 Öğretim programında değerler ilgili öğrenme alanı ile ilişkilendirilmiş ancak nasıl uygulanması gerektiğine dair bir açıklama yapılmamıştır. TYMM öğretim programları “Erdem-değer-eylem” modeli çerçevesinde tasarlanmıştır. Bu bağlamda 2024 öğretim programında Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi'nde çatı değerler etrafında kümelenen bir değer çerçevesi sunulmuştur. Çatı değerler olarak “saygı, sorumluluk ve adalet” değerleri diğer bütün değerler kesişecek şekilde tasarlanmış ve 2024 öğretim programında 20 değere yer verilmiştir. Öğretim programının öğrenme ve öğretme uygulamaları kısmında değerler uygun şekilde işlenmiştir.

2018 Öğretim programında ölçme ve değerlendirme uygulamaları uyulması gereken ilkeler çerçevesinde yer alırken, 2024 Öğretim programında her bir öğrenme çıktısı için uygun ölçme ve değerlendirme teknikleri ve materyallerine ilişkin öneriler sunulmuştur. Ayrıca EBA dijital içerikler incelendiğinde öğretmene yol göstermesi açısından bu ölçme ve değerlendirme materyallerinin dijital olarak bu platformda yer aldığı da görülmektedir. Bu bulgular dışında 2018 öğretim programında yetkinlikler bölümü yer alırken 2024 öğretim programında bu bölümün yer almadığı dikkat çekmektedir. 2024 öğretim programında ise program bileşenleri ve farklılaştırma bölümlerinin yer aldığı da belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, Sosyal Bilgiler, Öğretim Programları, Doküman İnceleme

Comparative Analysis of TYMM 2024 Social Studies Curriculum and 2018 Social Studies Curriculum

Latife Ünlü ^{1,*}, Fatma Torun ² & Yasin Doğan ³

Abstract

The aim of this study is to conduct a comparative analysis of the 2018 Social Studies Curriculum and the 2024 Social Studies Curriculum developed within the framework of the Türkiye Century Maarif Model (TCMM). This research is a qualitative study based on document analysis. The data sources of the study consist of the 2018 and 2024 Social Studies Curricula. Within the scope of the study, the two curricula were compared in terms of learning domains, achievements/learning outcomes, content framework, skills, values, and assessment/evidence of learning. Additionally, similarities and differences between the two curricula were also explored.

According to the findings, while the 2018 curriculum includes seven learning domains, the 2024 curriculum reduces this number to six, and these domains are renamed. In the 2018 curriculum, the term “achievement” is used to describe a single behavior, whereas the 2024 curriculum introduces the term “learning outcome,” which encompasses multiple process components. It was also found that the 2024 curriculum is significantly simplified in terms of the number of learning outcomes compared to the 2018 version. Specifically, while the 2018 curriculum (grades 4–7) includes 131 achievements, the 2024 curriculum includes 71 learning outcomes.

When comparing the skills component, the 2018 curriculum lists 27 skills, each associated with a specific learning domain. In the Türkiye Century Maarif Model, skill development is addressed holistically, encompassing cognitive, social-emotional, physical, and moral dimensions. Accordingly, the 2024 curriculum categorizes skills into conceptual, disciplinary, social-emotional learning, and literacy skills, which are integrated holistically and aligned with each learning outcome.

In terms of values, the 2018 curriculum incorporates 18 values, including 10 root values and 8 specific to Social Studies. Although these are associated with relevant learning domains, the implementation process is not elaborated. In contrast, the 2024 curriculum adopts a “Virtue-Value-Action” model, presenting a framework of values clustered around core values. The overarching values of respect, responsibility, and justice intersect with all other values, and the curriculum includes a total of 20 values, which are meaningfully integrated into teaching and learning practices.

With regard to assessment and evaluation, the 2018 curriculum presents general principles to be followed. However, the 2024 curriculum offers specific suggestions for assessment techniques and materials tailored to each learning outcome. A review of EBA (Education Information Network) digital content also reveals that relevant digital assessment tools are available to guide teachers. Additionally, the 2018 curriculum includes a section on competencies, which is absent in the 2024 curriculum. On the other hand, the 2024 curriculum features sections on curriculum components and differentiation.

Keywords: Keywords: Türkiye Century Education Model, Social Studies, Curricula, Document Analysis.

2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Kapsamında Hazırlanan Sosyal Bilgiler Öğretim Programındaki Eğilimler

Danyal Tekdal ^{1,*} & Emine Kaya ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği İnönü Üniversitesi
tekdaldanyal@gmail.com

Özet

Eğilim, insanın bir işi yapması için onu harekete geçiren içsel bir yönlendiricidir. Olaylar karşısında tepki vermeye ya da bir eylem için harekete geçmeye yönelten bir güçtür. İnsanın içselleştirdiği değerler eğilimleri yoluyla sergilediği davranışlarda ve yaptığı tercihlerde görünür hale gelir. Eğitimin amacı toplum ile uyumlu, toplumun refahına ve gelişimine katkıda bulunan bireyler yetiştirmektir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, erdem-değer-eylem çerçevesi üzerine kurulmuş ve özellikle sorumlu, ahlaklı, cesaretli, iradeli, merhametli, üretken ve vatansever gibi özellikleri kendisinde barındıran erdemli insan yetiştirmeye odaklanmıştır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli insanı merkeze alıp onu zihinsel, duygusal, bedensel, sosyal ve manevi açılardan bütüncül bir yaklaşımla ele alıp kendini bilen ve sorumluluk sahibi bireyler yetiştirmeyi amaçlar. İçsel değerlere sahip erdemli birey, huzurlu aile ve nihayet huzurlu topluma ulaşmayı ideal hedef olarak belirlemiştir. Bireye kazandırılması hedeflenen değerleri sergilemeye yöneltmek için de onun eğilimlerini belirlemek ve bunlara dair farkındalığı artırmak gerekmektedir. Erdemlerin insanı yönelttiği davranışların farkında olan ve bu davranışların sonuçlarıyla ilgili sorumluluk alabilen bireyler, bunu eğilimleriyle sergilerler. Söz konusu eğilimlerin tespiti bu açıdan önemlidir. Bu çalışmada Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında hazırlanan Sosyal Bilgiler Öğretim Programında bulunan eğilimlerin neler olduğu ve bu eğilimlerin bireye ve topluma kazandırılacakları bilgi, beceri ve değerler üzerinde durulmuştur. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılarak ulaşılan veriler belirlenen temel ve alt problem sorularına cevap oluşturacak şekilde analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, eğilim, erdem, değer.

Trends in the Social Studies Curriculum Prepared Within the Scope of the 2024 Türkiye Century Education Model

Danyal Tekdal ^{1,*} & Emine Kaya ¹

Abstract

Tendency is an internal guide that prompts a person to do something. It is a force that directs them to react to events or to take action. The values that a person internalizes become visible in the behaviors they exhibit and the choices they make through their tendencies. The aim of education is to raise individuals who are in harmony with society and contribute to the welfare and development of society. The Turkey Century Education Model is based on the virtue-value-action framework and focuses on raising virtuous people who are responsible, moral, courageous, strong-willed, compassionate, productive and patriotic. The Turkey Century Education Model focuses on raising individuals who are self-aware and responsible by taking a holistic approach in terms of mental, emotional, physical, social and spiritual aspects. The virtuous individual with internal values has determined reaching a peaceful family and finally a peaceful society as the ideal goal. In order to direct the individual to exhibit the values targeted to be gained, it is necessary to determine his tendencies and increase his awareness about them. Individuals who are aware of the behaviors that virtues direct people to and who can take responsibility for the results of these behaviors exhibit this with their tendencies. Determining the tendencies in question is important in this respect. In this study, the tendencies in the Social Studies Curriculum prepared within the scope of the Turkey Century Education Model and the knowledge, skills and values that these tendencies will bring to the individual and society are emphasized. The data obtained by using document analysis, one of the qualitative research methods, were analyzed in a way that would provide answers to the determined basic and sub-problem questions.

Keywords: Türkiye Century Education Model, tendency, virtue, value.

5.Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabının Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Çerçevesinde İncelenmesi

Mehmet Salih Delibaşı ^{1,*}, Fatma Torun ² & Yasin Doğan ³

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Adıyaman Üniversitesi

² Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Adıyaman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

³ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Pamukkale Üniversitesi

delibasimehmetsalih@gmail.com

Özet

Eğitim programları, bireylerin toplumsal yaşama hazırlanmasında ve milli değerlerin kuşaktan kuşağa aktarılmasında stratejik bir rol üstlenmektedir. Bu bağlamda, öğretim programlarının amaç, içerik ve uygulama boyutları kadar, bu programlara uygun şekilde hazırlanan ders kitapları da eğitimin niteliğini belirleyen temel unsurlar arasında yer almaktadır. Özellikle örgün eğitimde, öğretim programlarının hedeflerinin somutlaştığı, konu alanlarının yapılandırıldığı ve öğrenme süreçlerinin yönlendirildiği en temel materyaller arasında yer alırlar.

Ülkemizde 2024 yılında yürürlüğe giren Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, millî ve evrensel değerlerle donanmış, çağdaş, erdemli ve yetkin öğrenciler yetiştirme hedefinde yeni nesil bir öğretim programıdır. Bu model çerçevesinde geliştirilen Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı da öğrencilerin bütüncül gelişimini desteklemeyi hedeflemektedir. Bu kapsamda TYMM sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda yer alan her bir öğrenin ders kitabına yansımaları ayrı bir önem arz etmektedir. Bu durumdan hareketle hazırlanan bu çalışmanın amacı 2024-2025 eğitim öğretim yılında kullanılmakta olan 5. sınıf Sosyal Bilgiler ders kitabının TYMM Sosyal Bilgiler Öğretim Programı açısından incelenmesidir. Bu bağlamda sosyal bilgiler ders kitabı öğretim programı ile karşılaştırılarak özellikle programda yer alan öğrenme-öğretme yaşantıları, içerik çerçevesi, değerler, beceri kazandırma yeterliliği gibi açılardan değerlendirilecektir. Bu kavramların ders kitabına nasıl yansıtıldığı programda yer alan başlıklar çerçevesince incelenmiştir. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden doküman analizi kullanılmış ve bu kapsamda betimsel analiz kullanılarak ders kitabı analiz edilmiştir.

Yapılan inceleme sonucunda ders kitabının ders kitabı hazırlama yöntemlerinden biri olan 5E modeline göre tasarlandığı belirlenmiştir. Bu kapsamda kitapta yer alan “Düşünelim” bölümünün öğretim programında yer alan “Ön değerlendirme” kısmını, “Köprü kurma” bölümünün kitapta “Keşfedelim” kısmını, “Öğrenelim” kısmının ise “Öğrenme-öğretme uygulamaları” kısmını oluşturduğu görülmektedir. Öğretim programında yer alan “Öğrenme öğretme uygulamaları” kendi içinde öğrenme çıktısı, süreç bileşenleri, okuryazarlık becerileri, değerler, eğilimler ve sosyal-duygusal öğrenme becerilerini kapsadığı için kitapta yer alan “Öğrenelim” kısmında bu başlıklara ait içeriğin yer aldığı görülmektedir. 5. sınıf Sosyal Bilgiler ders kitabı tasarım açısından incelendiğinde ise; kitapta sıcak ve soğuk renklerin bir arada kullanıldığı, görsellerin dikkat çekici renklerde tercih edildiği ve görsellerin özellikle yatay şekilde ilgi çekmeye yönelik tasarlandığı belirlenmiştir. Ulaşılan veriler doğrultusunda, kitabın öğretim programında yer alan her bir ögeyi yansıttığı ve bu durumun öğrenme üzerinde olumlu katkılar sunabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, Sosyal Bilgiler, Ders Kitabı, Öğretim Programı, Doküman İncelenmesi

Examination of the 5th Grade Social Studies Textbook Within the Framework of the TYMM Social Studies Curriculum

Mehmet Salih Delibaşı^{1,*}, Fatma Torun² & Yasin Doğan³

Abstract

Educational curricula play a strategic role in preparing individuals for social life and in transmitting national values across generations. In this context, textbooks designed in alignment with the goals, content, and implementation aspects of curricula constitute one of the fundamental elements determining the quality of education. Particularly in formal education, textbooks serve as the primary materials in which curricular objectives are concretized, subject areas are structured, and learning processes are guided.

Implemented in Türkiye in 2024, the TYMM presents a new-generation instructional framework that aims to cultivate contemporary, virtuous, and competent individuals equipped with both national and universal values. Within this model, the Social Studies Curriculum has been developed to support the holistic development of students. In this regard, how each component of the TYMM Social Studies Curriculum is reflected in the corresponding textbook holds particular significance for the quality of instruction.

The purpose of this study is to analyze the fifth-grade Social Studies textbook, used in the 2024–2025 academic year, in terms of its alignment with the TYMM Social Studies Curriculum. The textbook is evaluated through a comparative analysis with the curriculum, particularly focusing on learning experiences, content framework, value education, and competence in skill acquisition. The study employs document analysis, one of the qualitative research designs, and the data are analyzed through descriptive methods.

Findings indicate that the textbook is structured in accordance with the 5E instructional model. In this structure, the “Let’s Think” section corresponds to the “Pre-assessment” phase of the curriculum; the “Let’s Explore” section aligns with the “Bridge Building” phase; and the “Let’s Learn” section reflects the “Teaching-Learning Activities” component. The curriculum’s teaching-learning section encompasses learning outcomes, process components, literacy skills, values, attitudes, and social-emotional learning competencies. These elements are found to be integrated under the “Let’s Learn” section of the textbook.

In terms of visual design, the textbook employs a balanced use of warm and cool colors, and the visuals are deliberately selected and horizontally aligned to capture students’ attention. Based on the findings, it is concluded that the textbook effectively reflects the components of the curriculum and may contribute positively to the learning process.

Keywords: Century of Türkiye Education Model, Social Studies, Textbook, Curriculum, Document Analysis

2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Uluslararası Göç ve Nüfus

Muhammed Özden

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
mhmdzdn@gmail.com

Özet

Günümüzde göç, hem birey hem toplum düzeyinde derin etkiler yaratan karmaşık bir olgudur. Uluslararası göç ve nüfus hareketleri, tarih boyunca toplumların ekonomik, sosyal ve kültürel yapılarının şekillenmesinde önemli bir rol oynamıştır. Türkiye hem göç alan hem de veren bir ülke olarak bu dinamiğin merkezindedir. Uluslararası göç, yalnızca bireysel hareketlilikle sınırlı kalmamakta; aynı zamanda küreselleşme, iklim değişikliği, savaşlar, doğal afetler ve ekonomik faktörlerle ilişkilendirilen karmaşık bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Sosyal Bilgiler dersi, disiplinler arası yapısı gereği göç ve nüfus olgusunu tarihsel, coğrafi ve toplumsal boyutlarıyla ele alabilecek kapsamlı bir içeriğe sahiptir. Bu çalışmanın amacı Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli çerçevesinde yeniden düzenlenen Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda uluslararası göç ve nüfus konularının ne şekilde ele alındığını incelenmektedir. Çalışmada araştırma deseni nitel araştırma desenlerinden durum çalışmasıdır. Veri toplama yöntemi olarak doküman analizi kullanılmıştır. Çalışmanın bulguları arasına "Evimiz Dünya" öğrenme alanında, coğrafi konum, beşerî unsurlar, nüfus hareketleri ve komşu ülkelerle ilişkiler çerçevesinde göç dolaylı olarak ele alındığı, SB.6.2.2 ve SB.7.2.2 Öğrenme çıktısı ve süreç bileşenlerinde öğrencilerin göçü yazılı ve görsel kaynaklardan analiz etmelerini ve küresel etkilerini fark etmelerini amaçlandığı "Uluslararası göç" kavramına doğrudan yer verilmediği; Nüfus kavramına "Evimiz Dünya" öğrenme alanında öğrenme çıktısı ve süreç bileşenlerinde yer verildiği ve yine bu öğrenme alanında anahtar kavram şeklinde doğrudan bu kavramın yer aldığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Göç, Nüfus, Sosyal Bilgiler

2024 International Migration and Population in Social Studies Curriculum

Muhammed Özden

Abstract

Today, migration is a complex phenomenon that has profound effects on both the individual and society. International migration and population movements have played an important role in shaping the economic, social and cultural structures of societies throughout history. Turkey is at the centre of this dynamic as both a receiving and a giving country. International migration is not only limited to individual mobility; it is also a complex phenomenon associated with globalisation, climate change, wars, natural disasters and economic factors. The Social Studies course has a comprehensive content that can address the phenomenon of migration and population with its historical, geographical and social dimensions due to its interdisciplinary structure. The aim of this study is to examine how international migration and population issues are handled in the Social Studies Curriculum, which has been revised within the framework of the Turkish Century Education Model. The research design of the study is a case study from qualitative research designs. Document analysis was used as data collection method. Among the findings of the study, it was found that in the learning area ‘The World as Our Home’, migration was indirectly addressed within the framework of geographical location, human elements, population movements and relations with neighbouring countries; the concept of ‘international migration’ was not directly included in the learning outcomes and process components of SB.6.2.2 and SB.7.2.2.2, which aimed to enable students to analyse migration from written and visual sources and to realise its global effects; the concept of population was included in the learning outcomes and process components of the learning area ‘The World as Our Home’ and this concept was directly included as a key concept in this learning area.

Keywords: International Migration, Population, Social Studies

5. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabındaki Metinlerin Çok Boyutlu İncelenmesi

Maksut Önlen

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı
maksutonlen@gmail.com

Özet

Ders kitapları eğitim sürecinde öğretmen ve öğrenciler için büyük önem taşıyan materyallerdir. Sürekli ders materyali olarak kullanılan ders kitaplarının hazırlanışı, kapsamı, öğretim programına uygunluğu, kullanılan metinler ve bu metinlerin niteliksel ve niceliksel durumları ders kitaplarının daha yararlı olmasını sağlamaktadır. Ders sürecinde devamlı kullanılan ders kitaplarının çok boyutlu incelemesi, ders kitaplarının hazırlanış sürecine önemli katkılar sunacağı düşünülmektedir. Bu noktadan hareketle araştırmanın amacı; 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarında yer alan metinlerin edebi tür, yazar, metinlerin zorluk derecesi ve metin görsel ilişkisi bağlamında incelenmesidir.

Araştırma kapsamında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan ve 2024-2025 eğitim öğretim yılında okullarda kullanılan 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitabı incelenmiştir. Ders kitabı 2 ciltten oluşmaktadır. Öğretim programına uygun olarak ilk cilt “Birlikte Yaşamak”, “Evimiz Dünya” ve “Ortak Mirasımız”; ikinci cilt “Yaşayan Demokrasimiz”, “Hayatımızdaki Ekonomi” ve “Teknoloji ve Sosyal Bilimler” öğrenme alanlarına göre hazırlanmıştır. Veri toplama yöntemi olarak doküman analizi kullanılmıştır. Veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiş ve bulgular yorumlanmıştır.

Araştırma sonucuna göre sosyal bilgiler ders kitabında kullanılan metinlerin bilgi sunmaktan öte konuya uygun örnekler oluşturmak amacıyla hazırlanmış olduğu görülmektedir. Ders kitabında uzun metinler yerine daha kısa ve öz metinler kullanılmıştır. Metinler ve görsellerin uyumluluk derecesinin düşük olduğu tespit edilmiştir. Genel olarak metinlerin 5. sınıf düzeyindeki öğrencilerin anlama ve anlamlandırma seviyelerine uygun olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Ders Kitabı, Materyal

Multi-Dimensional Analysis Of Texts In 5th Grade Social Studies Coursebook

Maksut Önl n

Abstract

Textbooks are materials of great importance for teachers and students in the education process. The preparation, scope, compliance with the curriculum, texts used and the qualitative and quantitative status of these texts, which are used as continuous course materials, make the textbooks more useful. It is thought that a multi-dimensional examination of the textbooks used continuously during the course process will make significant contributions to the preparation process of textbooks. From this point of view, the purpose of the research is to examine the texts in the 5th grade social studies textbooks in terms of literary genre, author, difficulty level of the texts and text-visual relationship.

Within the scope of the research, the 5th grade social studies textbook prepared by the Ministry of National Education and used in schools in the 2024-2025 academic year was examined. The textbook consists of 2 volumes. In accordance with the curriculum, the first volume was prepared according to the learning areas of “Living Together”, “Our Home is the World” and “Our Common Heritage”; the second volume was prepared according to the learning areas of “Our Living Democracy”, “Our Economy in Our Lives” and “Technology and Social Sciences”. Document analysis was used as the data collection method. The data were analyzed using the content analysis method and the findings were interpreted.

According to the research results, it is seen that the texts used in the social studies textbook were prepared to create examples suitable for the subject rather than providing information. Shorter and more concise texts were used in the textbook instead of long texts. It was determined that the compatibility of the texts and visuals was low. In general, it was determined that the texts were suitable for the comprehension and interpretation levels of 5th grade students.

Keywords: Social Studies, Textbook, Material

2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Yer Alan Değerlerin Rokeach'ın Değerler Envanteri Açısından İncelenmesi

Kutay Alkız

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Amasya Üniversitesi
kutay.alkiz@amasya.edu.tr

Özet

Değerler eğitimi, bireylerin toplum içinde nasıl davranmaları gerektiğini öğrenmelerine yardımcı olan bir süreçtir. Toplumsal olayları anlamak, farklı görüşlere saygı göstermek ve sağlıklı ilişkiler kurabilmek, bu sürecin önemli kazanımları arasındadır. Sosyal bilgiler dersi içinde değer eğitimi, bireyin toplumsal yaşama etik, demokratik ve sorumlu bir biçimde katılımını sağlamada temel bir rol oynamaktadır.

Rokeach tarafından geliştirilen Değerler Envanteri, bireylerin tutum ve davranışlarını yönlendiren temel inanç sistemlerini belirlemeye yönelik kuramsal ve ölçümsel bir araçtır. İki grup 36 değerden oluşan envanter, bireyin değer sistemi içerisinde hiyerarşik bir yapı oluşturduğunu ve değer tercihlerinin bu yapı üzerinden şekillendiğini savunmaktadır. Bu kapsamda araştırmanın amacı, Rokeach Değerler Envanteri'nde yer alan terminal (amaç) ve araçsal (araç) değerler ile 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda yer verilen değerler açısından incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma, nitel araştırma desenlerinden biri olan doküman incelemesine dayanmaktadır. Veri kaynağı, 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ve Rokeach'ın Değerler Envanteri'nden oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan “Rokeach Değerler Envanteri İnceleme Formu” kullanılmıştır. Çalışmada betimsel analiz tekniği kullanılarak Rokeach'ın 36 değeri ile 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda yer alan değerler arasındaki ilişki ortaya konulmuştur.

Elde edilen bulgular, öğretim programında yer alan değerlerin önemli bir kısmının Rokeach'ın terminal ve araçsal değerleriyle doğrudan ya da dolaylı olarak örtüştüğünü ortaya koymaktadır. Bu kapsamda “özgürlük”, “adalet”, “saygı”, “yardımseverlik” ve “sorumluluk” gibi değerlerin öne çıktığı görülmüştür. Bununla birlikte, bazı değerlerin Türkiye'nin sosyo-kültürel bağlamına özgü temalar içerdiği ve bu yönüyle Rokeach modelinde birebir karşılıklarının bulunmadığı da tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, Rokeach Değerler Envanteri, Değerler Eğitimi

Examining the Values in the 2024 Social Studies Course Curriculum in Terms of Rokeach's Values

Inventory

Kutay Alkız

Abstract

Values education is a process that helps individuals learn how to behave in society. Understanding social events, respecting different views and establishing healthy relationships are among the important gains of this process. Values education in the social studies course plays a fundamental role in ensuring that individuals participate in social life in an ethical, democratic and responsible manner.

The Values Inventory developed by Rokeach is a theoretical and measurement tool aimed at determining the basic belief systems that guide individuals' attitudes and behaviors. The inventory, consisting of two groups of 36 values, argues that the individual creates a hierarchical structure within his/her value system and that value preferences are shaped by this structure. In this context, the purpose of the research was to examine the terminal (purpose) and instrumental (tool) values in the Rokeach Values Inventory and the values included in the 2024 Social Studies Course Curriculum.

The research is based on document review, one of the qualitative research designs. The data source consists of the 2024 Social Studies Course Curriculum and Rokeach's Values Inventory. The “Rokeach Values Inventory Review Form” developed by the researcher was used as the data collection tool. The study used the descriptive analysis technique to reveal the relationship between Rokeach’s 36 values and the values included in the 2024 Social Studies Course Curriculum.

The results obtained reveal that a significant portion of the values included in the curriculum directly or indirectly overlap with Rokeach’s terminal and instrumental values. In this context, it was observed that values such as “freedom”, “justice”, “respect”, “helpfulness” and “responsibility” came to the fore. However, it was also determined that some values contained themes specific to Türkiye’s socio-cultural context and that in this respect, they did not have one-to-one equivalents in the Rokeach model.

Keywords: Social Studies Course Curriculum, Rokeach Values Inventory, Values Education

Dördüncü Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğrenme Çıktılarında Kullanılabilecek Web 2.0 Araçları

Uğur Başarmak ¹, Ayşe Erım ^{2,*} & Beyza Nur Özer ²

¹ Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

² Sınıf Öğretmenliği Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

erımayse1768@gmail.com

Özet

Teknoloji, her geçen gün hayatın daha fazla alanına nüfuz ederek günlük yaşantının ayrılmaz bir parçası haline gelmektedir. Eğitim bu alanların başında yer almaktadır. Özellikle son yıllarda teknolojinin eğitimdeki etkisi Web 2.0 araçları aracılığıyla daha belirgin hale gelmiştir. Web 2.0 araçları; animasyonlardan dijital hikayelere, posterlerden bulmacalara kadar birçok farklı içerik oluşturma imkânı sunan ortamlardır. Bu ortamlar, bireylere somut öğrenme fırsatları sunarak bilgilerin eğlenceli, etkileşimli ve kalıcı bir biçimde öğrenilmesini desteklemektedir. Dolayısıyla eğitim ortamlarında web 2.0 araçlarından yararlanılmasının hedeflere ulaşma noktasında önemli katkılarının olacağı düşünülebilir. Bu bağlamda, Maarif Modeli kapsamında geliştirilen 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının uygulanmasında kullanılabilecek Web 2.0 araçlarının belirlenmesi çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Araştırmanın veri kaynağını Maarif Modeli kapsamında geliştirilen 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (4. Sınıf) oluşturmaktadır. Çalışma verileri doküman analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Analiz sonucunda, Sosyal Bilgiler dersi öğretim programının içeriğini oluşturan Birlikte Yaşamak, Evimiz Dünya, Ortak Mirasımız, Yaşayan Demokrasimiz, Hayatımızdaki Ekonomi, Teknoloji ve Sosyal Bilimler öğrenme alanlarında yer alan öğrenme çıktılarının öğretim sürecinde kullanılabilecek Web 2.0 araçları olduğu belirlenmiştir. Canva, Pawtoon, StoryJumper, Wordwall, Kahoot, MapHub, Voki, Padlet, QuiverVision, Blogger, İnkarnate, Creately gibi Web 2.0 araçları bunlardan bazılarıdır. Bu doğrultuda eğitimcilerin dördüncü sınıf sosyal bilgiler dersi kapsamında bu çalışmada yeri ve türü belirtilen Web 2.0 araçlarını kullanmaları önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler dersi, 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, Teknoloji, Web 2.0 araçları.

Web 2.0 Tools that can be used in Fourth Grade Social Studies Course Learning Outcomes

Uğur Başarmak ¹, Ayşe Erim ^{2,*} & Beyza Nur Özer ²

Abstract

Technology is becoming an integral part of daily life, penetrating more and more areas of life every day. Education is at the forefront of these fields. Especially in recent years, the impact of technology in education has become more evident through Web 2.0 tools. Web 2.0 tools are environments that offer the opportunity to create a wide range of content from animations to digital stories, posters to puzzles. These environments support the learning of information in a fun, interactive and permanent way by providing concrete learning opportunities for individuals. Therefore, it can be thought that utilizing web 2.0 tools in educational environments will make significant contributions to achieving the goals. In this context, determining the Web 2.0 tools that can be used in the implementation of the 2024 Social Studies Course Curriculum developed within the scope of the Education Model constitutes the main purpose of the study. Document analysis, one of the qualitative research methods, was used in the study. The data source of the study is the 2024 Social Studies Course Curriculum (Grade 4) developed within the scope of the Education Model. The study data were analyzed using document analysis method. As a result of the analysis, it was determined that the learning outcomes in the learning areas of Living Together, Our Home is the World, Our Common Heritage, Our Living Democracy, Economy in Our Lives, Technology and Social Sciences, which constitute the content of the Social Studies curriculum, are Web 2.0 tools that can be used in the teaching process. Web 2.0 tools such as Canva, Pawtoon, StoryJumper, Wordwall, Kahoot, MapHub, Voki, Padlet, QuiverVision, Blogger, Inkarnate, Creately are some of them. In this direction, it can be suggested that educators should use Web 2.0 tools, the location and type of which are specified in this study, within the scope of the fourth grade social studies course.

Keywords: Social studies course, 2024 Social Studies Course Curriculum, Technology, Web 2.0 tools.

Türkiye’de Sosyal Bilgiler Öğretim Programları Nasıl Gelişme Gösterdi?

Eray Alaca

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Giresun Üniversitesi
e.alaca@giresun.edu.tr

Özet

Türkiye’de toplu tedris(öğretim) tartışmaları çerçevesinde ilkokul ve ortaokul düzeyinde birbiri ile ilişkili olan derslerin birleştirilmesi gündeme gelmiştir. Bu çerçevede ilkokulların 1, 2 ve 3. sınıflarında ayrı birer ders olan “Tarih”, “Coğrafya”, “Musâhabât” ve “Tabiat Tetkiki” dersleri 1926 yılında “Hayat Bilgisi” adı altında birleştirilmiştir. Uygulama sonrasında olumlu sonuçlar elde edildiğinden Maarif/Millî Eğitim şuralarında “Tarih”, “Coğrafya” ve “Yurttaşlık” derslerinin de birbiri ile ilişkili olduğundan hareketle birleştirilmesi konuları tartışılmıştır. Alınan kararlar doğrultusunda “Tarih”, “Coğrafya” ve “Yurttaşlık” dersleri “Sosyal Bilgiler” adı altında birleştirilmiştir. 1968 yılından itibaren önce ilkokulların 4 ve 5. sınıflarında ardından da ortaokulların 6, 7 ve 8. sınıflarında “Sosyal Bilgiler” dersi verilmiştir. Süreç içerisinde ilkokul öğretim programlarında “Sosyal Bilgiler” dersi günümüze kadar devam etmiştir. Ancak 12 Eylül 1980 tarihinde gerçekleşen askeri darbe sonrasında ortaokulların öğretim programlarından “Sosyal Bilgiler” dersi kaldırılmıştır. Yerine 6 ve 7. Sınıflar için “Millî Tarih”, “Millî Coğrafya” ve 8. Sınıflar için “Vatandaşlık” dersleri ortaokulların öğretim programlarına eklenmiştir. 1998 yılında ise “Sosyal Bilgiler” dersi tekrar ortaokul öğretim programlarında yerini almıştır. Böylece “Sosyal Bilgiler” dersi ilkokul öğretim programlarında olduğu gibi ortaokul öğretim programlarında günümüze kadar devam etmiştir. Çalışmada 1968 yılında başlayan ve günümüze kadar devam eden “Sosyal Bilgiler” öğretim programlarının gelişimini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Doküman analizi yapılan çalışmada programlar tablo haline getirilmiştir. Betimsel analize tabi tutularak yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, İlkokul, Ortaokul

How Have Social Studies Curricula in Turkey Developed?

Eray Alaca

Abstract

Within the framework of collective education discussions in Turkey, the merging of related courses at primary and secondary school levels has been on the agenda. In this context, the separate courses of “History”, “Geography”, “Conversations” and “Nature Study” in the 1st, 2nd and 3rd grades of primary schools were combined under the name of “Life Science” in 1926. Since positive results were obtained after the application, the issue of combining the "History", "Geography" and "Citizenship" courses, considering that they are related to each other, was discussed in the National Education Councils. In line with the decisions taken, the courses of "History", "Geography" and "Citizenship" were combined under the name of "Social Studies". Starting from 1968, "Social Studies" course was given first in the 4th and 5th grades of primary schools and then in the 6th, 7th and 8th grades of secondary schools. In the process, the "Social Studies" course has continued in primary school curriculum until today. However, after the military coup on September 12, 1980, the "Social Studies" course was removed from the secondary school curriculum. Instead, “National History” and “National Geography” courses for the 6th and 7th grades and “Citizenship” courses for the 8th grades were added to the curriculum of secondary schools. In 1998, the "Social Studies" course took its place in the secondary school curriculum again. Thus, the "Social Studies" course has continued in secondary school curricula, as it has in primary school curricula, until today. The aim of the study is to reveal the development of the "Social Studies" curriculum that started in 1968 and continues until today. In the study where document analysis was conducted, the programs were tabulated. They were interpreted by subjecting them to descriptive analysis.

Keywords: Social Studies, Primary School, Secondary School.

Türkiye’de Sosyobilimsel Konulara Yönelik Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi: Bir Doküman Analizi

Esra Özel ^{1,*} & Durdane Öztürk ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
ozel.esra@ogr.ahievran.edu.tr

Özet

Sosyobilimsel konular, sosyal ve bilimsel açıdan ikilem içeren, tek ve kesin bir cevabı bulunmayan konulardır. Bu tür konular, bireylere eleştirel düşünme, problem çözme ve karar verme becerileri kazandırarak onların bilimsel ve toplumsal olayları çok yönlü değerlendirmelerine katkı sağlamaktadır. Eğitimde sosyobilimsel konuların öğretimi, öğrencilere 21. yüzyıl becerilerini kazandırmanın yanı sıra, sorgulayan, eleştirel düşünebilen ve bilinçli kararlar alabilen etkin vatandaşlar yetiştirmeyi hedeflemektedir. Eğitim açısından bu amaçları taşıyan sosyobilimsel konular önemlidir. Eğitim-öğretim sürecinde sosyobilimsel konuların öğretimi öğrencilerin toplumsal durumlar sonucunda ortaya çıkan olaylara karşı sosyal ve ahlaki bir bakış açısı geliştirerek bilimsel bir anlayışa sahip olmalarına katkı sağlamaktadır (Zeidler ve diğerleri, 2009). Bununla birlikte eğitim açısından önemli olan sosyobilimsel konular ile ilgili yapılan lisansüstü çalışmaların incelenmesi de sosyo bilimsel konuların anlaşılması, ayrıca bu konuda araştırmacılara güncel gelişmeleri, uygulamaları veya bu konudaki eksiklikleri ortaya koyması, konuya ilişkin çözüm önerilerini sunması açısından da değer taşımaktadır. Bu noktadan hareketle araştırmanın amacı Türkiye’deki sosyobilimsel konular ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin farklı değişkenler açısından incelenmesidir. Değişkenlerin çeşitlilik içermesi, bilim dallarının kapsamlı olarak ele alınması bu çalışmayı önemli kılmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılacaktır. Veri analizi betimsel analiz olarak incelenecektir. Sosyo bilimsel konular ile ilgili yapılmış lisansüstü tezlere Yüksek Öğretim Kurulu veri tabanından gelişmiş tarama sekmesiyle “Sosyobilimsel Konular”, “Sosyo-bilimsel Konular” anahtar kelimeleri kullanılarak ulaşılabilecektir. Araştırmanın analiz süreci devam ettiğinden ve çözümleme aşaması henüz tamamlanmadığından araştırmanın sonuçlarına analiz süreci tamamlandığında yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Sosyobilimsel konular, Sosyobilimsel konuların öğretimi, Sosyo-bilimsel konu araştırmaları, Lisansüstü tezler.

Examination of Postgraduate Theses on Sociological Issues in Turkey: A Document Analysis

Esra Özel ^{1,*} & Durdane Öztürk ¹

Abstract

Social science topics are issues that involve social and scientific dilemmas and do not have a single, definitive answer. These types of topics contribute to individuals' ability to think critically, solve problems, and make decisions, thereby helping them to evaluate scientific and social events from multiple perspectives. The teaching of social science topics in education aims to equip students with 21st-century skills and to raise them as active citizens who are able to question, think critically and make informed decisions. Social science topics that serve these educational purposes are important. The teaching of social science topics in the education and training process contributes to students' development of a social and moral perspective on events arising from social situations and their acquisition of a scientific understanding (Zeidler et al., 2009). In addition, examining postgraduate studies on social science topics, which are important from an educational perspective, is also valuable in terms of understanding social science topics, as well as presenting current developments, applications, or deficiencies in this field to researchers and offering solutions to issues related to the topic. Based on this, the aim of this study is to examine postgraduate theses on sociological issues in Turkey in terms of different variables. The diversity of variables and the comprehensive coverage of scientific disciplines make this study important. Document analysis, one of the qualitative research methods, will be used in the study. Data analysis will be examined as descriptive analysis. Master's theses on social science topics will be accessed from the Higher Education Council database using the advanced search feature with the keywords 'Social Sciences' and 'Social Science Topics.' As the analysis process of the research is ongoing and the interpretation stage has not yet been completed, the results of the research will be presented once the analysis process is completed.

Keywords: Social science topics, Teaching social science topics, Social science topic research, Postgraduate theses.

Üstün Zekalı Öğrencilerin Eğitiminde Resfebe Yönteminin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretimine Etkisi:

Mezopotamya ve Anadolu Medeniyetleri Üzerine Bir Karma Yöntem Çalışması

Beyza Turan Korkutata ^{1,*} & Mustafa İçen ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Esenler Prof. Dr. Sadettin Ökten Bilim ve Sanat Merkezi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Yıldız Teknik Üniversitesi

beyzaturan10@gmail.com

Özet

Resfebe etkinliğinin kullanıldığı bu araştırmada, Anadolu ve Mezopotamya uygarlıklarının öğretimi resfebe ile gerçekleştirilmiştir. Deney ve kontrol gruplarına uygulanan başarı testi sonuçları değerlendirilerek öğrencilerin öğrenme seviyeleri karşılaştırılmıştır. Araştırmanın yöntemi, karma desen olarak belirlenmiştir. Nicel veriler deneysel desen kullanılarak, nitel veriler ise yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2024-2025 eğitim-öğretim yılında İstanbul'daki bir BİLSEM'de öğrenim gören 18 üstün zekalı öğrenci oluşturmaktadır. Bu öğrencilerden 11'i deney grubunda, 7'si ise kontrol grubunda yer almaktadır. Deney grubuna resfebe yöntemiyle öğretim yapılırken, kontrol grubuna geleneksel öğretim yöntemi uygulanmıştır. Elde edilen nicel bulgular, deney grubundaki öğrencilerin ön test ve son test puanlarında anlamlı bir artış olduğunu göstermektedir. Ön testte "bilmiyorum" veya "yok" gibi yanıtlar veren öğrencilerin, son testte uygarlıkların isimlerini doğru şekilde belirttikleri gözlemlenmiştir. Nitel bulgular ise resfebe yönteminin öğrenciler için ders sürecini daha eğlenceli hale getirdiğini, motivasyonlarını artırdığını ve öğrenmeye aktif katılım sağladıklarını ortaya koymaktadır. Bu bulgular, resfebe yönteminin öğrenme sürecini desteklediğini ve öğrencilerin bilgiyi daha kalıcı bir şekilde öğrendiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Anadolu ve Mezopotamya uygarlıkları, resfebe, sosyal bilgiler eğitimi, üstün yetenekliler

The Effect of the Resfebe Method on the Education of Gifted Students in Social Studies: A Mixed Method Study on Mesopotamian and Anatolian Civilisations

Beyza Turan Korkutata ^{1,*} & Mustafa İçen ²

Abstract

In this study, the teaching of Anatolian and Mesopotamian civilizations was carried out using the rebus (resfebe) method. The achievement test results applied to the experimental and control groups were evaluated to compare students' learning levels. The research method was determined as a mixed design. Quantitative data were collected using an experimental design, while qualitative data were gathered through semi-structured interviews. The study group consisted of 18 gifted students studying at a BİLSEM in Istanbul during the 2024-2025 academic year. Among these students, 11 were in the experimental group, and 7 were in the control group. While the experimental group was taught using the rebus method, the control group received traditional instruction. The quantitative findings indicated a significant increase in the pre-test and post-test scores of the students in the experimental group. Students who initially responded with answers such as "I don't know" or "none" in the pre-test were observed to correctly identify the names of civilizations in the post-test. The qualitative findings revealed that the rebus method made the lesson process more enjoyable for students, increased their motivation, and encouraged active participation in learning. These findings demonstrate that the rebus method supports the learning process and helps students retain knowledge more effectively.

Keywords: Anatolian and Mesopotamian civilisations, resfebe, social studies education, gifted individuals

Sosyal Bilgiler Eğitiminde Okul Dışı Ortamların Kullanılmasına Yönelik Yapılan Araştırmaların İncelenmesi

İlay Can ^{1,*} & Erhan Yaylak ²

¹ Sosyal Bilgiler Eğitimi Ordu Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Ordu Üniversitesi
23531100015@ogrenci.odu.edu.tr

Özet

Bu çalışma, sosyal bilgiler eğitiminde okul dışı öğrenme ortamlarının kullanımına yönelik olarak 2014-2024 yılları arasında gerçekleştirilen araştırmaları, doküman analizi yöntemi ile incelemeyi amaçlamaktadır. Eğitim ortamlarındaki değişim ve gelişim süreçlerinin sosyal bilgiler derslerine etkisini değerlendirmek üzere yapılan bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizini temel almıştır ve içerik analizi tekniği ile verileri analiz edilmiştir. Araştırmanın verileri Scopus, Dergipark, SciSPACE ve ERIC veri tabanlarından elde edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, sosyal bilgiler eğitiminde okul dışı öğrenme ortamlarına yönelik çalışmalarda en fazla kullanılan örnekleme yöntemi "amaçlı örnekleme" olup, çalışmalarda çoğunlukla nitel yöntemler tercih edildiği en az kullanılan yöntem olarak da karma yöntemlerin tercih edildiği görülmüştür. İncelenen araştırmaların en yoğun olarak 2023 yılında yapıldığı belirlenmiş, en az çalışmanın ise 2016 yılında tercih edildiği ortaya çıkmıştır. En çok tercih edilen okul dışı öğrenme ortamlarının tarihi ve kültürel mekânlar olduğu araştırmalar sonucu elde edilen verilerden tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra, okul dışı öğrenme ortamlarının kullanımında karşılaşılan başlıca sorunların prosedürel engeller, ortam eksiklikleri ve bilgi eksikliklerine yönelik olduğu gözlemlenmiştir. Çalışmaların büyük çoğunluğunda Milli Eğitim Bakanlığı'na yönelik öneriler sunulmuş olup, okul dışı öğrenme ortamlarının eğitim süreçlerine entegrasyonunun artırılması gerektiği vurgulanmıştır. Araştırmanın bulguları doğrultusunda, sosyal bilgiler eğitiminin yaparak ve yaşayarak öğrenme yaklaşımını destekleyecek okul dışı öğrenme ortamlarının kullanımının teşvik edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul Dışı Öğrenme, Eğitim, Sosyal Bilgiler, İnovasyon, İnfomal Öğrenme, Dijitalleşme

A Review of Studies on the Use of Out-of-School Environments in Social Studies Education

İlay Can ^{1,*} & Erhan Yaylak ²

Abstract

This study aims to examine the research conducted between 2014 and 2024 on the use of out-of-school learning environments in social studies education using the document analysis method. This research, which was conducted to evaluate the impact of change and development processes in educational environments on social studies lessons, is based on the document analysis method of qualitative research and the data were analysed using the content analysis technique. The data for the research were obtained from Scopus, Dergipark, SciSPACE, and ERIC databases. According to the findings, the most frequently used sampling method in studies on out-of-school learning environments in social studies education was ‘purposive sampling,’ and qualitative methods were mostly preferred, while mixed methods were the least preferred. It was determined that the majority of the studies were conducted in 2023, while the fewest studies were conducted in 2016. The data obtained from the studies revealed that historical and cultural sites were the most preferred out-of-school learning environments. In addition, it was observed that the main problems encountered in the use of out-of-school learning environments were procedural obstacles, environmental deficiencies, and information deficiencies. The majority of the studies presented recommendations to the Ministry of National Education, emphasising the need to increase the integration of out-of-school learning environments into educational processes. In line with the findings of the study, it is recommended that the use of out-of-school learning environments that support the learning by doing and experiencing approach in social studies education be encouraged.

Keywords: Out-of-School Learning, Education, Social Studies, Innovation, Informal Learning, Digitalisation

Sosyal Bilgiler Eğitiminde Aktif Öğrenme Üzerine Yapılmış Lisansüstü Araştırmaların Eğilimleri (Trends in Graduate Research on Active Learning in Social Studies Education)

Mustafa Dolmaz

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Emniyet Genel Müdürlüğü
mdolmaz58@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı sosyal bilgiler eğitimi alanında aktif öğrenme üzerine yapılan çalışmaların eğilimlerini ortaya koymaktır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman inceleme yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından hazırlanan EIF (Eser İnceleme Formu) ile toplanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu "sosyal bilgiler" "aktif öğrenme " ve 75 farklı aktif öğrenmeye dayalı öğretimsel iş'in anahtar kelime olarak seçilmesi akabinde YÖK veri tabanında bulunan tezler arasında yapılan filtreleme işlemi ile belirlenen 105 lisansüstü tez çalışması oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Yapılan analiz işlemi sonucunda son yıllarda aktif öğrenme üzerine gerçekleştirilen çalışmaların pandemi dönemi haricinde artış gösterdiği, çalışmaların araştırma yöntemleri (nitel,nicel,karma) bağlamında dengeli bir dağılım gösterdiği, çalışma grubu olarak daha çok 4. ve 6. sınıf düzeyinin belirlendiği, verilerin analizi işleminde farklı yöntemlerin nadiren tercih edildiği, yapılan çalışmaların genellikle akademik başarıya, öğrenci-öğretmen görüşlerine, öğrencilerin derse yönelik tutumlarına ve öğrenilenlerin kalıcılığına yönelik olduğu ve lisansüstü çalışmaların dar bir alanda sıkıştığı, tezlerde kullanılan aktif öğrenme yöntemlerinin on üç yöntem ile sınırlı olduğu, araştırmaların sonuçlarına göre aktif öğrenmenin eğitim-öğretim sürecinde kullanılmasının oldukça fazla avantaj ve pozitif yönlü etkisinin olduğu, sınırlılıklarının ise yok denilecek kadar az olduğu, ilgili araştırmaların sonuçlarında aktif öğrenmenin derse yönelik ilgiyi artırdığı, dersi eğlenceli hale getirdiği, akademik başarıyı yükselttiği ve öğrenilenleri kalıcı hale getirdiği, önerilerinde ise araştırmacıların farklı aktif öğrenme yöntemlerini farklı eğitim kademelerinde farklı araştırma yöntemleri ile çalışması şeklinde tavsiyeler yer aldığı tespit edilmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda sosyal bilgiler alanında aktif öğrenme üzerine yapılan araştırmaların sayıca artırılması, farklı aktif öğrenme yöntemlerinin çalışılması, araştırmaların benzer hususlara odaklanmak yerine farklı beceriler, değerler, kazanımlar üzerine odaklanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aktif öğrenme, lisansüstü tezler, sosyal bilgiler eğitimi; Active Learning, Graduate Theses, Social Studies Education)

Trends in Graduate Research on Active Learning in Social Studies Education

Mustafa Dolmaz

Abstract

The aim of this study is to reveal the trends in research conducted on active learning in the field of social studies education. The study was carried out using the document analysis method, which is one of the qualitative research methods. The data for the study were collected using the Work Review Form (WRF) prepared by the researcher. The study group of the research consists of 105 graduate theses, determined through a filtering process among the theses available in the YÖK database, after selecting 'social studies,' 'active learning,' and 75 different active learning-based instructional activities as keywords. The data of the study were analyzed using the content analysis method. As a result of the analysis, it was found that studies on active learning have increased in recent years, except for the pandemic period. The studies showed a balanced distribution in terms of research methods (qualitative, quantitative, mixed). The study group mostly consisted of 4th and 6th-grade students. It was also observed that the same analysis methods were typically used for data analysis, and different methods were rarely preferred. Most of the studies focused on academic achievement, student-teacher opinions, students' attitudes towards the course, and the retention of learned knowledge. It was also noted that graduate studies were limited to a narrow scope, with the active learning methods used in the theses restricted to thirteen methods. According to the results of the research, active learning has a significant number of advantages and positive effects when used in the teaching process, with very few limitations. The results of the relevant studies indicated that active learning increased students' interest in the course, made the course more enjoyable, improved academic achievement, and helped make learning more permanent. The researchers recommended that different active learning methods be applied at different educational levels using different research methods. In line with these results, it is recommended to increase the number of studies on active learning in the field of social studies, to study different active learning methods, and to focus on different skills, values, and outcomes instead of focusing on similar issues.

Keywords: Active learning, graduate theses, social studies education

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Aktif Öğrenme Yöntem ve Tekniklerini Kullanma Durumlarının İncelenmesi

Adem Uzun

Özel Eğitim Öğretmenliği Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
auzun@cumhuriyet.edu.tr

Özet

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından ilk ve ortaokul düzeyinde toplumun ihtiyaç duyduğu etkin ve üretken vatandaşlar yetiştirme misyonunun yüklendiği sosyal bilgiler dersi ve konularının toplumsal süreçteki önemi düşünüldüğünde, dersin öğretim sürecinin etkililiği önem kazanmaktadır. Öğretmenin sürecin rehberi olduğu, öğrencinin ise öğrenme sürece aktif olarak katıldığı yapılandırmacı anlayışın ülkemizde benimsenmesi ile birlikte öğretme sürecinde aktif öğrenme yöntem ve tekniklerinin öğretmen tarafından bilinmesi ve derste yararlanılması öğrenme sürecinin niteliği ve etkililiği açısından önem kazanmıştır. Bu doğrultuda araştırmada sosyal bilgiler öğretmenlerinin derste aktif öğrenme yöntem ve tekniklerini kullanma durumlarını belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Sivas'ta Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda görev yapmakta olan 15 erkek 11 i kadın olmak üzere toplam 26 sosyal bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışmanın verileri araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme soruları aracılığıyla online (Google form) olarak toplanmıştır. Çalışma grubundan elde edilen nitel veriler betimsel analiz yöntemi ile çözümlenmiştir.

Araştırmanın sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde, aktif öğrenme kavramı hakkında bilgi sahibi oldukları, yöntem ve tekniklerinin yararları ile ilgili yeterli düzeyde bilgi sahibi oldukları görülmüştür. Ancak derste kullandıkları aktif öğrenme yöntem ve tekniklerinin sınırlı olduğu, farklı sebeplerden kaynaklı öğretim yöntem ve tekniklerini uygularken zorlandıkları, bazı öğretmenlerin geleneksel öğretim yöntemi olan düz anlatım yöntemini kullandıkları sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca öğretmenlerin farklı sosyal bilim disiplinlerine ait konuların sadeleştirilerek verildiği öğrenme alanlarında kullandıkları aktif öğrenme yöntem ve tekniklerinin de sınırlı olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Aktif Öğrenme, Sosyal Bilgiler Eğitimi, Yöntem, Teknik

An Investigation of Social Studies Teachers' Use of Active Learning Methods and Techniques

Adem Uzun

Abstract

Considering the importance of the social studies course and its subjects in the social process, in which the Ministry of National Education has the mission of raising active and productive citizens needed by the society at primary and secondary school level, the effectiveness of the teaching process of the course gains importance. With the adoption of the constructivist approach in our country, in which the teacher is the guide of the process and the student actively participates in the learning process, it has gained importance in terms of the quality and effectiveness of the learning process that teachers know and utilize active learning methods and techniques in the teaching process. In this direction, the aim of this study was to determine social studies teachers' use of active learning methods and techniques in the lesson. Qualitative research method was used in the study. The study group of the research consists of 26 social studies teachers, 15 male and 11 female, working in schools affiliated to the Ministry of National Education in Sivas. The data of the study were collected online (Google form) through semi-structured interview questions developed by the researcher. The qualitative data obtained from the study group were analyzed by descriptive analysis method.

When the results of the research were evaluated in general, it was seen that they had knowledge about the concept of active learning and had sufficient knowledge about the benefits of methods and techniques. However, it was concluded that the active learning methods and techniques they used in the lessons were limited, that they had difficulties in applying teaching methods and techniques due to different reasons, and that some teachers used the traditional teaching method of lecturing. In addition, it was seen that the active learning methods and techniques used by teachers in learning areas where subjects belonging to different social science disciplines were simplified were also limited.

Keywords: Active Learning, Social Studies Education, Methods, Technique

Sosyal Bilgiler Dersinde Zıt Panel Tekniği Kullanımının Ortaokul Öğrencilerinin Akademik Başarısına Etkisi

Esra Kara ^{1,*} & Önder Eryılmaz ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Amasya Üniversitesi
karaesra077@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın temel amacı, sosyal bilgiler dersinde uygulanan zıt panel tekniğinin ortaokul öğrencilerinin akademik başarısına etkisinin belirlenmesidir. Araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden ön-test son-test kontrol gruplu yarı-deneyssel desen doğrultusunda tasarlanmıştır. Araştırmanın örneklemini, Amasya ili Merkez ilçesinde bulunan bir ortaokulda öğrenim gören 6. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, Aslan (2021) tarafından geliştirilen akademik başarı testi aracılığıyla toplanmıştır. Denel işlem 6. sınıf sosyal bilgiler dersi öğretim programının ‘İnsanlar Yerler ve Çevreler’ öğrenme alanı süresince gerçekleştirilmiştir. Araştırma öncesinde benzer niteliklere sahip başka bir ortaokuldaki 6. sınıfta pilot uygulama gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler JAMOVI programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizinde bağımsız örneklemler için t testi, eşleştirilmiş gruplar için t testi ve kovaryans analizi (ANCOVA) uygulanmıştır. Elde edilen verilerin analizi sonucunda ,zıt panel tekniği uygulanan deney grubu ile kontrol grubunun puanları arasında deney grubundaki öğrencilerin lehine istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Araştırmanın bu sonucu sosyal bilgiler dersinde zıt panel tekniği kullanımının öğrencilerin akademik başarısına istatistiksel olarak anlamlı ve olumlu etkisinin olduğunu göstermektedir. Araştırmanın sonucuna dayalı olarak sosyal bilgiler öğretmenlerine öğrencilerinin akademik başarılarını artırmak amacıyla sosyal bilgiler dersinde zıt panel tekniğinden yararlanmaları önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, zıt panel tekniği, akademik başarı

The Effect of Using the Opposite Panel Teaching Technique on the Academic Achievement of Secondary School Students in Social Studies Course

Esra Kara ^{1,*} & Önder Eryılmaz ¹

Abstract

THE EFFECT OF USING THE OPPOSITE PANEL TEACHING TECHNIQUE ON THE ACADEMIC ACHIEVEMENT OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN SOCIAL STUDIES COURSE

Esra KARA, Önder ERYILMAZ

The main purpose of this study is to investigate the effect of opposite panel teaching technique on the academic achievement of secondary school students in social studies course. The quasi-experimental research design one of the quantitative research methods was employed in the study. The sample of the study consists of 6th grade students studying in a secondary school in the central district of Amasya. The data was collected via the academic achievement test developed by Aslan (2021). The experiment was carried out during the ‘People, Places and Environments’ learning theme of the 6th grade social studies course curriculum. Before beginning the experiment, a pilot study was conducted in the sixth grade of another secondary school with similar features. The data was analyzed using the t-test for independent samples, the paired samples t-test, and an analysis of covariance (ANCOVA). The analysis indicated a statistically significant difference in favor of the experimental group, which was instructed using the opposing panel technique, compared to the control group. The study provides empirical evidence that the use of the opposing panel technique in social studies education significantly enhances students’ academic achievement. Based on the outcomes of the study, the adoption of the opposite panel technique is recommended for social studies teachers aiming to improve students’ academic achievement.

Keywords: Social studies, opposite panel teaching technique, academic achievement

Yaratıcı Drama ile Değer Kazanımı Ve Sosyal Bilgiler Dersindeki Uygulamasına Dair Öğrenci ve Veli Görüşleri

Saliha Altunay ^{1,*} & Kibar Aktın ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Sinop Üniversitesi
salihaaltunay@hotmail.com

Özet

Değer eğitiminde 21. yüzyıl eğitim anlayışında öğrenci merkezli aktif öğretim sürecini destekleyen yaklaşımlar benimsenmektedir. Drama yöntemi de öğrencilerin eğitim-öğretim sürecinde daha aktif katılım sağlayabildiği, kendilerini daha iyi ifade etme fırsatı buldukları bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır. Günlük yaşamıyla birebir bağlantılı olan değerler eğitiminde drama yönteminin etkililiği birçok araştırmacı tarafından bu amaca hizmet eden en etkili yöntemlerden biri olarak belirtilmektedir. Değerlerin kazandırılması ve gelişimi üzerine kullanılan bu yöntem aynı zamanda öğrencilerin hem Sosyal Bilgiler dersine karşı olumlu duygular beslemelerini hem de derse daha aktif katılımlarını sağlaması açısından büyük öneme sahiptir. Bu kapsamda çalışmada, 5. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde yürütülen yaratıcı drama etkinlikleri aracılığıyla öğrencilerin belirlenen bazı değerlere (sorumluluk, saygı, çalışkanlık, duyarlılık ve dayanışma) sahip olma durumlarının incelenmesi ve bu etkinliklerin Sosyal Bilgiler dersinde kullanımına yönelik öğrenci ve veli görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması deseni tercih edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, 2022-2023 eğitim-öğretim yılında bir devlet ortaokulundaki 28 beşinci sınıf öğrencisi ve bu öğrenci velilerinden gönüllü katılımcı 14 kişi oluşturmuştur. Çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme ile belirlenmiştir. Araştırmanın veri toplama araçlarını öz değerlendirme, grup değerlendirme raporları, öğrenci ve veli görüşme formları oluşturmaktadır. Verilerin analizinde içerik analizi ve frekans analizi kullanılmıştır. Araştırmada farklı veri toplama araçlarından elde edilen sonuçlar yaratıcı drama etkinliklerinin öğrencilerin başta sorumluluk ve saygı değeri olmak üzere birçok değeri benimsemelerine olumlu yönde katkı sağladığını ortaya koymuştur. Yaratıcı drama etkinliklerinin Sosyal Bilgiler derslerinde kullanımının öğrenci ve veli görüşlerine göre değer eğitimine olumlu katkısı olmasının yanı sıra dersi aksatacağına ve olumsuz öğrenme ortamı oluşturacağına yönelik görüşlere rastlansa da iyi planlanmış yaratıcı drama etkinliklerinin öğrencilerde araştırmada hedeflenen değerler ile daha fazla sayıda değer ve sosyalleşme, iş birliği, yaratıcı düşünme, etkili dinleme gibi çok sayıda beceriyi geliştireceğine yönelik önemli sonuçlar elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler; Değerler eğitimi, Yaratıcı drama yöntemi

Taking the Values of Responsibility, Respect, Hardwork, Sensitivity, and Solidarity to Students Through Creative Drama in Social Studies Course

Saliha Altunay ^{1,*} & Kibar Aktın ¹

Abstract

In values education, approaches that support a student-centered and active teaching process aligned with the 21st-century educational philosophy are adopted. Drama method emerges as a method in which students can actively participate in the teaching-learning process and find opportunities to express themselves better. The effectiveness of the drama method in values education, which is directly related to daily life, is stated by many researchers as one of the most effective methods serving this purpose. This method, used for the acquisition and development of values, is also of great importance in ensuring that students have positive feelings towards Social Studies and increasing their active participation in the lesson. In this context, the aim of the study is to determine the values of responsibility, respect, diligence, sensitivity, and solidarity through drama activities in the "Production, distribution, and consumption" learning area in the 5th grade Social Studies class. In the study, the action research design, a qualitative research method, was preferred. The research group consists of 28 students from the 5th grade of a state middle school in Sinop province during the 2022-2023 academic year, and 14 voluntary participants, including parents of these students. The research group was determined through the convenient sampling method, one of the purposeful sampling methods. The data collection tools of the research include student interview forms, selfassessment and group assessment reports, and a parent interview form. Content analysis and frequency analysis were used in the analysis of the data. The results obtained from different data collection tools in the research have revealed that creative drama activities positively contribute to students' adoption of values such as sensitivity, solidarity, and diligence, especially responsibility and respect. Results also revealed findings suggesting that the value of diligence is more challenging to acquire compared to others. Despite concerns that the use of such activities in Social Studies classes may contribute positively to values education, there were opposing views indicating it could disrupt the lesson and create a negative learning environment. However, the research has yielded significant results showing that well-planned creative drama activities not only contribute to the targeted values but also enhance a variety of skills such as socialization, collaboration, creative thinking, and effective listening in students.

Keywords: Social Studies; Values education; Creative drama method

Sosyal Bilgiler Derslerinde Tarihsel Kanıtlarla Çalışmak: Öğretmen Deneyimleri ve Uygulamaları

Ilker Dere ¹, Yakup Ateş ^{2*}, Hatice Gedik ³ & Emine Demirci Dölek ³

¹ Tarih Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi

² Emniyet Genel Müdürlüğü Emniyet Genel Müdürlüğü

³ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Aksaray Üniversitesi

yates2422@gmail.com

Özet

Tarihsel kanıt kullanımı, tarih eğitiminin temel unsurlarından biridir. 2005 yılında öğretim programlarının yapılandırma öğrenme yaklaşımı doğrultusunda yeniden düzenlenmesiyle birlikte, tarihsel kanıt kullanma becerisi sosyal bilgiler öğretim programlarında daha görünür hale gelmiştir. Ancak bazı çalışmalarda uygulamada bu becerinin yeterince yer bulmadığına dair eleştiriler bulunmaktadır. Bu durum, sosyal bilgiler öğretmenlerinin tarihsel kanıt kullanımına dair deneyimlerinin ve uygulamalarının derinlemesine incelenmesini gerekli kılmaktadır. Bu gerekçeyle tasarlanan çalışmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmenlerinin tarihsel kanıt kullanma deneyimlerini ve uygulamalarını ortaya koymaktır. Betimleyici fenomenoloji deseninde yürütülen araştırmada, maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemiyle seçilen, Türkiye'nin farklı illerinde görev yapan ve çeşitli sınıfları okutan 18 sosyal bilgiler öğretmeni ile çevrim içi ve yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler birebir yazıya aktarılmış ve içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Araştırma bulguları, öğretmenlerin tarihsel kanıt tarih bilgisini somutlaştıran ve öğrencilerin geçmişle bağ kurmasını kolaylaştıran önemli bir araç olarak gördüklerini ortaya koymuştur. Öğretim programı ve ders kitaplarında tarihsel kanıtlara yeterince yer verilmediğini belirten katılımcılar, yerel tarihle ilişkilendirilen tarihsel kanıtların öğrencilerin ilgisini daha fazla çektiğini gözlemlemişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin derslerinde belgeler, görseller, nesneler, sözlü tarih anlatıları, haritalar, eski fotoğraflar, kitaplar ve müze materyalleri gibi çeşitli kanıt türlerinden yararlandıkları tespit edilmiştir. Sonuç olarak öğretmenler, tarihsel kanıtların daha etkili kullanımını desteklemek için alan gezilerinin kolaylaştırılmasını, öğretmenlere yönelik kullanım rehberlerinin hazırlanmasını ve ders kitaplarında tarihsel kanıtlara daha geniş yer verilmesini önermiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, tarihsel kanıt, öğretmen deneyimleri, tarihsel düşünme becerileri

Engaging with Historical Evidence in Social Studies: Teachers' Experiences and Practices

Ilker Dere ¹, Yakup Ateş ^{2,*}, Hatice Gedik ³ & Emine Demirci Dölek ³

Abstract

The use of historical evidence is one of the fundamental components of history education. Following the 2005 revision of the curriculum in line with the constructivist learning approach, the skill of using historical evidence became more prominent in social studies curricula. However, some studies have criticized the insufficient practical implementation of this skill in classrooms. This situation highlights the need for an in-depth examination of social studies teachers' experiences and practices related to using historical evidence. The study, designed in response to this need, aims to reveal the experiences and practices of social studies teachers regarding the use of historical evidence. The study was conducted using a descriptive phenomenological design. Online and face-to-face interviews were conducted with 18 social studies teachers, who were selected through maximum variation sampling and worked in different provinces of Türkiye, teaching various grade levels. The collected data were transcribed verbatim and analyzed through content analysis. The findings show that teachers perceive historical evidence as a crucial tool that concretizes historical knowledge and helps students connect with the past. Participants stated that historical evidence is insufficiently represented in the curriculum and textbooks, yet they observed that historical sources related to local history significantly increase student engagement. Additionally, it was found that teachers use various historical evidence in their lessons, including documents, visuals, objects, oral history narratives, maps, old photographs, books, and museum materials. As a result, teachers recommended facilitating field trips, preparing user guides for educators, and expanding the inclusion of historical evidence in textbooks to support more effective use in social studies courses.

Keywords: Social studies, historical evidence, teacher experiences, historical thinking skills

Farklılaştırılmış Öğretim Stratejilerin Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılması: Örnek Ders Planları

Tuğba Dönmez

Sınıf Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı
tugbacumhuriyet@gmail.com

Özet

Dünya’da ve Türkiye’de okullar ve sınıflar beden yapısı, zekâ düzeyi, ilgi ve yetenekleri, duygu ve düşünceleri ile öğrenme profilleri ve stilleri gibi farklı öğrenci özelliklerine ev sahipliği yapmaktadır. Ulusal ve uluslararası gelişmeler sonucunda sınıflar artık tep tip sınıf olmaktan ziyade farklılıkların çeşitlendiği sınıflar haline dönüşmüştür. Bu bakımdan öğretmenlerin sınıflarında farklı, yenilikçi stratejileri, yöntem ve teknikleri kullanması gerekmektedir. Sınıfta her çocuğu kapsayacak, her çocuğun ilgi, yetenek ve hazırbulunuşluğuna hitap edecek stratejilerden biri de farklılaştırılmış öğretim stratejileridir. Farklılaştırılmış öğretim, derslerde kullanılması mümkün olan farklı yöntem ve teknikleri kapsamaktadır. Bununla birlikte öğretmenlerin bu stratejinin sınıflarda nasıl kullanılması gerektiği ile ilişkin uygulamada yapılacaklar ve etkinlik örnekleri sınırlıdır. Çalışmanın amacı, sosyal bilgiler dersi öğretiminde farklılaştırılmış öğretim stratejisi incelemek ve bu stratejinin sınıflara nasıl taşınabileceği ile ilgili örnek ders planları hazırlamak ve farklılaştırılmış öğretime dayalı ders planlarının geliştirilmesi için öneriler de bulunmaktadır. Araştırmada doküman incelemesi yöntemi ve betimsel yorumlayıcı analiz tekniği kullanılmıştır. Ön bilgileri, hazırbulunuşlukları, ilgileri ve profilleri ve öğrenme hızları ne olursa olsun her öğrencinin daima ilerlemesini temele alan aynı zamanda her öğrencinin etkin katılımını ve öğrenme sorumluluğunu almasını destekleyen ders planları ortaya çıkarılmıştır. Çalışma kapsamında ders öncesi hazırlık, dersin işlem basamakları ve değerlendirme aşamalarından oluşan ders planları oluşturulmuştur. Ders öncesi hazırlık aşamasında fiziki şartlar eğitim öğretime hazırlanarak farklılaştırmada temele alınan unsurlar belirlenmiştir. Dersin işlem basamakların farklılaştırılmış öğretim stratejilerine uygun yöntem ve teknikler seçilerek her öğrenciyi bulunduğu seviyeden öteye geçmesi amaçlanmıştır. Değerlendirme aşamasında bireysel ve grup değerlendirmeleri yapılmıştır. Sunulan ders planları örnek ders planları olup eğitimcilerin bu tasarımları sınıfın ihtiyaçlarına göre uyarlayıp kullanmaları önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: ders planı, farklılaştırılma, ilkokul, sosyal bilgiler

Using Differentiated Instruction Strategies in Social Studies Lesson: Sample Lesson Plans

Tuğba Dönmez

Abstract

Schools and classes in the world and in Turkey host different student characteristics such as body structure, intelligence level, interests and abilities, emotions and thoughts, and learning profiles and styles. As a result of national and international developments, classes have become classes where differences are diversified rather than being one-type classes. In this respect, teachers need to use different, innovative strategies, methods and techniques in their classes. One of the strategies that will cover every child in the class and appeal to the interests, abilities and readiness of each child is differentiated teaching strategies. Differentiated teaching covers different methods and techniques that can be used in classes. However, the activities and activity examples of how teachers should use this strategy in classes are limited. The aim of the study is to examine the differentiated teaching strategy in social studies teaching and to prepare sample lesson plans on how this strategy can be transferred to classes and to make suggestions for the development of lesson plans based on differentiated teaching. Document review method and descriptive interpretative analysis technique were used in the research. Regardless of their prior knowledge, readiness, interests and profiles and learning speed, lesson plans that always focus on the progress of each student and at the same time support the active participation and responsibility of each student in learning have been created. Within the scope of the study, lesson plans consisting of pre-lesson preparation, course process steps and evaluation stages have been created. In the pre-lesson preparation stage, physical conditions were prepared for education and training and the elements taken as a basis for differentiation were determined. By selecting methods and techniques suitable for the differentiated teaching strategies of the course process steps, it was aimed to move each student beyond their current level. Individual and group evaluations were made in the evaluation stage. The lesson plans presented are sample lesson plans and it is recommended that educators adapt and use these designs according to the needs of the class.

Keywords: course design, primary school, inclusivity

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Coğrafya Konularının Öğretiminde Tercih Ettikleri Yöntem ve Teknikler

Pınar Uçkan ^{1,*}, İlyas Kara ¹ & Mehmet Aydın ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Amasya Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Ondokuz Mayıs Üniversitesi

pinar.uckan16@gmail.com

Özet

Bu çalışma sosyal bilgiler öğretmenlerinin 6. ve 7. sınıflara ait öğrenme alanlarından biri olan İnsanlar, Yerler ve Çevreler öğrenme alanında yer alan coğrafya ağırlıklı içeriklerin öğretiminde kullandıkları yöntem ve tekniklerin neler olduğu ile bunları kullanma gerekçelerini tespit etmeyi amaçlamıştır. Çalışma nitel araştırma deseniyle yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu 2024-2025 eğitim öğretim yılında Çorum ilinde 4 farklı okulda göre yapan 14 sosyal bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada görüşme tekniği kullanılmış ve verilerin toplanmasında 12 soruluk yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu soruları uzman görüşü alınarak düzenlenmiştir. Araştırmada katılımcıların kimlikleri gizli tutulmuş; katılımcılara cinsiyet ve katılım sırasına göre kodlar verilmiştir. Verilerin analizinde içerik analizi kullanılmış, araştırma bulgularının geçerlik ve güvenilirliğini artırmak için çalışmada betimsel analizden de faydalanılmıştır ve katılımcı ifadelerine yer verilmiştir. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin tercih ettikleri yöntem ve tekniklerin ana hatlarıyla; ders içeriğine, sınıf düzeyine, sosyo-ekonomik koşullara ve öğretmen yeterliliklerine bağlı olarak değişkenlik gösterdiği görülmüştür. Katılımcıların çeşitli yöntem ve teknikleri kullanma durumları ve gerekçeleri tespit edilmiştir. Araştırma bulguları neticesinde katılımcı öğretmenlerin yöntem ve teknik kavramlarını birbirinin yerine kullandığı tespit edilmiştir. Bu nedenle araştırma bulgularının kategorilendirilmesi, sosyal bilgiler öğretmenlerinin coğrafya konularını aktarımında kullandıkları yöntem ve tekniklere yönelik yanıtları referans alınarak oluşturulmuştur. Araştırma sonuçlarına dayalı olarak yeni nesil öğrenme yöntem ve tekniklerinin öğretmenlere tanıtılması, uygun koşul ve imkânların sağlanması önerilmiştir. İlave olarak sosyal bilgiler öğretmenlerinin, sosyal bilgilerin öğretilmesinde yaşadıkları kavram kargaşasını önlemek amacıyla hizmet içi eğitimlere yönlendirilmesi önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: sosyal bilgiler, coğrafya, yöntem, teknik

Methods and Techniques Preferred By Social Studies Teachers İn Teaching Geography Topics

Pınar Uçkan ^{1,*}, İlyas Kara ¹ & Mehmet Aydın ²

Abstract

This study aimed to determine the methods and techniques used by social studies teachers in the teaching of geography-based content in the learning area of People, Places and Environments, which is one of the learning areas of 6th and 7th grades, and the reasons for using them. The study was conducted with qualitative research design. The study group of the research consists of 14 social studies teachers working in 4 different schools in Çorum in the 2024-2025 academic year. Interview technique was used in the study and a 12-question semi-structured interview form was used to collect the data. The interview form questions were arranged by taking expert opinion. The identities of the participants were kept confidential and codes were given to the participants according to gender and order of participation. Content analysis was used to analyse the data, descriptive analysis was also used in the study to increase the validity and reliability of the research findings, and participant statements were included. As a result of the research, it was seen that the methods and techniques preferred by the teachers varied depending on the course content, class level, socio-economic conditions and teacher competencies. The participants' use of various methods and techniques and their justifications were determined. As a result of the research findings, it was determined that the participant teachers used the concepts of method and technique interchangeably. For this reason, the categorisation of the research findings was formed with reference to the responses of social studies teachers about the methods and techniques they used in the transfer of geography subjects. Based on the results of the research, it is suggested that new generation learning methods and techniques should be introduced to teachers and appropriate conditions and opportunities should be provided. In addition, it is suggested that social studies teachers should be directed to in-service trainings in order to prevent the concept confusion they experience in teaching social studies.

Keywords: social studies, geography, method, technique

Sınıf Öğretmenlerine Göre Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Sürecinde Oyuncak Kullanımı

Büşra Nur Turan ^{1,*} & Bayram Tay ²

¹ Temel Eğitim Bölümü Erciyes Üniversitesi

² Sınıf Öğretmenliği Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

bnsahin@erciyes.edu.tr

Özet

İlkokul dönemi; çocukların kendi anlayacakları dil ile hayatı anladıkları ve anlamlandırdıkları bir dönemdir. Eğitimin bu kademesinde hayat bilgisi dersi; çocukların günlük yaşamda karşılaştıkları sorunları çözebilmelerine, hayatı daha kolay anlamlandırmalarına ve yaşama dair gerekli olan temel bilgi ve becerileri kazanmalarına yardımcı bir derstir. Çocukların işlem öncesi (2-7 yaş) ve somut işlemler dönemine (7-11 yaş) karşılık gelen eğitimin bu kademesinde çocukların dersleri daha kolay öğrenebilmeleri ve soyut kavramları kolaylıkla kavrayabilmeleri için öğretim sürecinde birtakım materyallerden yararlanılmaktadır. Bu materyallerden birisi de oyuncaklardır. Oyuncaklar; çocukların farklı gelişim evrelerinde fiziksel aktivitelerini düzenleyen, zihinsel, fiziksel ve duyuşsal gelişimlerine katkı sağlayan ve bunların yanında yaratıcılık, problem çözme, karar verme gibi becerileri de desteklemektedir. Bu özellikler oyuncakların öğretim sürecinde kullanımını önemli kılmaktadır. Bir öğretim materyali olarak kullanılabilen oyuncakların öğretim sürecine taşınmasında sınıf öğretmenlerinin rolü önemlidir. Bu bağlamda çalışmanın amacı sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi dersi öğretim sürecinde oyuncakları kullanıp kullanmama durumlarını ve gerekçelerini, eğer oyuncakları kullanıyorlarsa dersin hangi aşamasında, ne şekilde ve nelere dikkat ederek kullandıklarını betimlemektir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması ve fenomenoloji ile yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Çalışma örneklemini Kayseri ilinde görev yapmakta olan 29 sınıf öğretmeni oluşmuştur. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından oluşturulan görüşme formu kullanılmış ve veriler yüz yüze toplanmıştır. Araştırmada katılımcıların görüşme formunda yer alan sorulara verdiği yanıtlar içerik analizi ile analiz edilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerden 14'ü hayat bilgisi öğretim sürecinde oyuncak kullanırken 15'i kullanmamaktadır. Öğretmenler oyuncakları belirlerken; güvenli olmasına, kolay uygulanabilirliğine, kazanımın öğretime uygunluğuna, maliyetli olmamasına, öğrenci düzeyine uygun olmasına dikkat etmektedirler. Hayat bilgisi dersi öğretim sürecinde oyuncak kullanmayan sınıf öğretmenleri oyuncakları; oyuncakların çocukların ilgisini çekmediğinden, sınıf mevcudunun fazla olmasından, kazanım yoğunluğundan ve dersin sürenin yetersiz olmasından dolayı kullanmadıklarını belirtmişlerdir. Hayat bilgisi derslerinde oyuncak kullanan öğretmenlerinden elde edilen veriler çerçevesinde sınıf öğretmenlerine, hayat bilgisi derslerinde öğrenci düzeyine uygun olacak şekilde, öğretim programında yer alan öğrenme çıktılarından hareketle, öğrencilerin dikkatlerini çekecek ve eğlenirken öğrenmelerini sağlayacak oyuncakların öğretim sürecinde kullanımı önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: İlkokul, Hayat Bilgisi, Oyuncak, Nitel Araştırma

Primary School Teachers' Views on the Use of Toys in the Teaching Process of Life Science Course

Büşra Nur Turan ^{1,*} & Bayram Tay ²

Abstract

Primary school period is a period when children understand and make sense of life with a language they understand. At this stage of education, the life sciences course is a course that helps children solve the problems they encounter in daily life, make sense of life more easily and gain the basic knowledge and skills necessary for life. At this stage of education, which corresponds to the pre-operational (2-7 years) and concrete operational (7-11 years) period of children, some materials are used in the teaching process so that children can learn lessons more easily and grasp abstract concepts easily. One of these materials is toys. Toys; regulate the physical activities of children in different developmental stages, contribute to their mental, physical and emotional development and also support skills such as creativity, problem solving and decision making. These features make the use of toys important in the teaching process. The role of classroom teachers is important in transferring toys, which can be used as a teaching material, to the teaching process. In this context, the aim of the study is to describe whether classroom teachers use toys in the life sciences course teaching process and their reasons, and if they use toys, at what stage of the lesson, in what way and what they pay attention to. The research was conducted with case study and phenomenology from qualitative research methods. The study group was determined with criterion sampling method from purposeful sampling methods. The study sample consisted of 29 classroom teachers working in Kayseri province. An interview form created by the researchers was used as a data collection tool and data were collected face to face. The responses given by the participants to the questions in the interview form in the research were analyzed with content analysis. While 14 of the teachers participating in the research used toys in the life sciences teaching process, 15 did not. When determining the toys, teachers pay attention to their safety, ease of application, suitability for teaching the outcome, not being costly and being appropriate for the student level. Class teachers who do not use toys in the life sciences teaching process stated that they do not use toys because the toys do not attract the attention of the children, the class size is large, the intensity of the outcome and the duration of the lesson is insufficient. Within the framework of the data obtained from the teachers who use toys in life sciences lessons, it can be suggested to the classroom teachers to use toys that will attract the attention of the students and enable them to learn while having fun, based on the learning outcomes in the curriculum, in a way that is appropriate for the student level in life sciences lessons.

Keywords: Primary School, Life Science, Toy, Qualitative Research

2024 Hayat Bilgisi Öğretimi Programında SCIM-C Stratejisi

Fatma Deveci

Sınıf Öğretmenliği Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
fatmadeveci2002@gmail.com

Özet

Tarihe ışık tutabilmek amacıyla birincil kaynaklara ulaşmak oldukça önemlidir. Bu noktada SCIM-C stratejisi önem kazanmaktadır. SCIM-C stratejisi öğrencilerin tarihsel belgeleri anlamlandırmasına ve tarihsel düşünme becerileri geliştirmesine yardımcı olmak amacıyla geliştirilmiş bir stratejidir. SCIM-C stratejisinin uygulama basamakları; özetleme, bağlamsallaştırma, çıkarım yapma, gözlem ve doğrulayıcı aşamalarından oluşmaktadır. SCIM-C stratejisinin kullanılması öğrencilerin birincil kaynaklardan bilgilere ulaşmasını, tarihsel düşünme becerilerinin gelişmesini, eleştirel ve yapısal düşüncesini geliştirmede etkili olacağı ve özellikle soyut düşünme becerileri gelişmemiş öğrenciler için tarihsel materyalleri anlamlandırmayı kolaylaştırdığı söylenebilir. Soyut düşünme becerilerinin henüz gelişmediği dönemde yer alan ilkokulun ilk üç sınıfındaki öğrencilerinde hayat bilgisi dersi ile kazandırılacak olan tarihsel materyalleri anlama ile birincil kaynaklardan bilgilere ulaşma, tarihsel, eleştirel ve yapısal düşünme becerilerinin geliştirilmesinde SCIM-C stratejisinin kullanılması önemli olabilir. Bu bağlamda hayat bilgisi dersinin öğrenme çıktılarına ulaşmada SCIM-C stratejisinin kullanılabileceği düşünülmektedir. 2024 Hayat Bilgisi Öğretimi Programında yer alan öğrenme çıktılarının hangilerinde SCIM-C stratejisinin kullanılabileceğinin belirlenmesi araştırmanın amacını oluşturmuştur. Çalışmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiş ve doküman incelemesi kullanılmıştır. Araştırmanın veri kaynağını, 2024 Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı oluşturmuş ve veri kaynağı doküman analizinin adımları takip edilerek analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda SCIM-C stratejisinin hayat bilgisi dersi 1., 2. ve 3. sınıf düzeyindeki öğrenme alanının tamamında kullanılabileceği tespit edilmiştir. "Yaşadığım Yer ve Ülkem" öğrenme alanı, SCIM-C stratejisinin en çok kullanılabileceği öğrenme alanıdır. Özellikle "Yaşadığım Yer ve Ülkem" öğrenme alanında SCIM-C stratejisinden faydalanılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Hayat bilgisi dersi, 2024 Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı, SCIM-C stratejisi.

SCIM-C Strategy In The 2024 Life Sciences Curriculum

Fatma Deveci

Abstract

Accessing primary sources is essential for shedding light on history. At this point, the SCIM-C strategy gains significance. This strategy was developed to help students interpret historical documents and develop historical thinking skills. The SCIM-C strategy consists of five steps: summarizing, contextualizing, inferring, observation, and confirmation. The use of the SCIM-C strategy can be effective in enabling students to Access information from primary sources, develop historical thinking, and enhance critical and analytical thinking skills. It also facilitates the interpretation of historical materials, particularly for students whose abstract thinking abilities are not yet fully developed. For students in the first three years of primary school who are still in the process of developing abstract thinking skills-using the SCIM-C strategy in the Life Sciences course can be important for understanding historical content, accessing primary sources, and developing historical, critical, and analytical thinking skills. In this context, it is considered that the SCIM-C strategy can be employed to support the achievement of learning outcomes in the Life Sciences course. The aim of this study was to identify which learning outcomes in the 2024 Life Sciences Curriculum are suitable for the implementation of the SCIM-C strategy. A qualitative research method was adopted, and document analysis was used as the data collection technique. The data source of the study was the 2024 Life Sciences Curriculum, and it was analyzed in accordance with the steps of document analysis. As a result of the study, it was found that the SCIM-C strategy can be used across all learning areas of the Life Sciences course for grades 1, 2, and 3. The learning area titled "My Place and Country" was identified as the one in which the SCIM-C strategy can be most effectively applied. It is particularly recommended to utilize the SCIM-C strategy in the "My Place and Country" learning area.

Keywords: Life sciences course, 2024 Life Sciences Course Curriculum, SCIM-C strategy.

2024 Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programında Biyomimikri Tekniği

Demet Demirci ¹ & Zehra Akgül ^{1,*}

¹ Sınıf Öğretmenliği Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
zehrakgul.00@gmail.com

Özet

Geçmişten günümüze insanlar hayatlarını kolaylaştırmak amacıyla doğadan ilham alarak tasarımlar ve çözümler üretirler. Biyomimikri doğada var olan süreç ve sistemi inceleyen üretilen çözümlerde teknoloji ve tasarımdan destek alan ve sürdürülebilirliği sağlamayı amaçlayan bir tekniktir. Sürdürülebilirliği sağlamak diğer disiplinlerden yararlanmayı içermektedir. Bu teknik; gözlemler, keşif, taklit et, tasarla ve paylaş basamaklarından oluşmaktadır. Biyomimikri tekniği, doğadan ilham alarak tasarım geliştirme sürecini içermesinden dolayı öğrencilerin bilimsel süreç becerilerini kullanmasına, farklı disiplin alanlarından bilgiyi edinmesine, çevreye yönelik farkındalık kazanmasına olanak sağladığı söylenebilir. İlkokulun ilk üç yılında yer alan hayat bilgisi dersi çocukların doğal ve toplumsal çevreye uyumu için gerekli olan bilgi, beceri, değer, tutum ve alışkanlıkların kazandırılmasında önemli bir rolü vardır. Çevreye yönelik uyum bilimsel bilginin kullanılmasını, farklı disiplinlerden bilgilere ulaşılmasını ve çevreye yönelik farkındalığı içerdiği bilinmektedir. Hayat bilgisi dersinin içeriğinin bir bölümünü fen bilimlerinden alıyor olması, dersin doğa ile ilişkisini göstermektedir. Bu bağlamda hayat bilgisi dersinin öğrenme çıktılarında biyomimikri tekniğinden yararlanılabileceği düşünülmektedir. 2024 Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programında yer alan öğrenme çıktılarından hangilerinde biyomimikri tekniğinden yararlanılabileceğinin belirlenmesi araştırmanın amacını oluşturmuştur. Çalışmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiş ve doküman incelemesi kullanılmıştır. Araştırmanın veri kaynağını, 2024 Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı oluşturmuş ve veri kaynağı doküman analizinin adımları takip edilerek analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda biyomimikri tekniğinin hayat bilgisi dersi 1., 2. ve 3. sınıf düzeyindeki öğrenme alanının tamamında kullanılabileceği belirlenmiştir. "Doğa ve Çevre" öğrenme alanı, biyomimikri tekniğinin en çok kullanılabileceği öğrenme alanıdır. Hayat bilgisi dersinin özellikle fen alanı ile ilgili öğrenme çıktılarında biyomimikri tekniğinden yararlanılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Hayat bilgisi dersi, 2024 Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı, biyomimikri tekniği.

The Use Of The Biomimicry Technique In The 2024 Life Sciences Course Curriculum

Demet Demirci ¹ & Zehra Akgül ^{1,*}

Abstract

From the past to the present, people have been inspired by nature to develop designs and solutions that make life easier. Biomimicry is a technique that examines natural processes and systems, utilizes technology and design in the solutions it generates, and aims to ensure sustainability. Ensuring sustainability involves drawing on knowledge from various disciplines. This technique consists of the steps: observe, discover, imitate, design, and share. Since the biomimicry technique involves a design development process inspired by nature, it can be said to help students use scientific process skills, acquire knowledge from different disciplines, and develop environmental awareness. The Life Sciences course, which is included in the first three years of primary school, plays an important role in helping children acquire the knowledge, skills, values, attitudes, and habits necessary for adapting to their natural and social environment. Adapting to the environment includes using scientific knowledge, accessing information from different disciplines, and developing environmental awareness. The fact that part of the Life Sciences course content is derived from science demonstrates the course's relationship with nature. In this context, it is thought that the biomimicry technique can be utilized in achieving the learning outcomes of the Life Sciences course. The aim of this research was to determine which learning outcomes in the 2024 Life Sciences Course Curriculum are suitable for the use of the biomimicry technique. A qualitative research method was adopted, and document analysis was used. The data source of the research was the 2024 Life Sciences Course Curriculum, and it was analyzed following the steps of document analysis. As a result of the study, it was determined that the biomimicry technique can be applied across all learning areas of the Life Sciences course for 1st, 2nd, and 3rd grade levels. The "Nature and Environment" learning area was identified as the area where the biomimicry technique can be used most extensively. It is recommended that the biomimicry technique be incorporated particularly into the learning outcomes related to the field of science within the Life Sciences course.

Keywords: Life sciences course, 2024 Life Sciences Course Curriculum, biomimicry technique.

Göçmen Öğrencilerin Entegrasyonunda Okul Dışı Öğrenme Ortamlarının Kullanımı : İslam Bilim Ve Teknoloji Tarihi Müzesi Örneği

Melissa Özdemir ^{1,*}, Meryem Hayır Kanat ¹ & Asli Görgülü Ari ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Yıldız Teknik Üniversitesi

² Fen Bilgisi Öğretmenliği Yıldız Teknik Üniversitesi

melissaozdemir@gmail.com

Özet

Jeopolitik konumu itibarıyla Türkiye en fazla sayıda uluslararası düzensiz göçmene (mülteci, sığınmacı) ev sahipliği yapan ülke konumundadır. Bu göçmenlerin önemli bir bölümü eğitim çağındadır ve göçmen eğitimi önemli bir araştırma alanıdır. Göçmen gruplarının dâhil oldukları toplumla uyum sağlayabilmesi için başta okul çağındaki çocuklar olmak üzere tüm gruplara yönelik örgün ya da yaygın eğitimler uygulanmaktadır. Bu bağlamda uluslararası göçün yarattığı sorunlarla karşı karşıya kalan Türkiye için de göç eden grupların entegrasyonu önem arz etmektedir. Göçmen çocukların kimlik gelişimi ve ev sahibi çocukların dışlayıcı olmaması ve algılanan ayrımcılığa karşı mücadele, çok kültürlülüğe geçiş ve sürdürülebilir toplum için önemlidir. Göçmen grupların ev sahibi toplum ile entegrasyonunun nasıl sağlanacağı tartışmalı bir konudur. Bu araştırmanın amacı; uluslararası göçmen öğrencilerin entegrasyonunda okul dışı öğrenme ortamı olarak müzelerin katkısını ortaya koymaktır. Araştırmada uygulama müzesi olarak İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi seçilmiş ve araştırmacılar tarafından tasarlanan etkinlikler uygulanmıştır. Araştırmaya 7. Sınıf düzeyinde 8 ‘i göçmen 8’i yerleşik olmak üzere toplam 16 öğrenci katılmıştır. Araştırma verileri uygulama öncesi ve sonrasında yapılan gözlem ve yarı yapılandırılmış görüşmeler ile öğrenci günlükleri aracılığıyla toplanmıştır. Araştırma verileri Nvivo 12 paket programı kullanılarak içerik analiziyle çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda öğrenciler arası etkileşim, iletişim ve empati becerilerinin geliştiği ve akran zorbalığı ile algılanan ayrımcılığa yönelik tutumlarında iyileşme sağlandığı tespit edilmiştir.

Bu çalışma YTÜ BAP birimi tarafından desteklenen Uluslararası Göçmen ve Mülteci Öğrencilerin Entegrasyonunda Okul Dışı Öğrenme Ortamlarının Kullanımı (GEODEM) başlıklı projeden üretilmiştir.

Anahtar Kelimeler: göç, entegrasyon, okul dışı öğrenme , müze

The Use of Out-of-School Learning Environments in the Integration of Immigrant Students: The Case of the Museum of the History of Science and Technology in Islam

Melissa Özdemir ^{1,*}, Meryem Hayır Kanat ¹ & Asli Görgülü Ari ²

Abstract

Due to its geopolitical position, Turkey is the country hosting the largest number of international irregular migrants (refugees, asylum seekers). A significant number of these immigrants are of educational age, and immigrant education is an important area of research. In order for immigrant groups to adapt to the society they belong to, formal or non-formal education is implemented for all groups, especially school-age children. In this context, the integration of migrant groups is also important for Turkey, which is faced with the problems created by international migration. The identity development of migrant children and the non-exclusion of host children and the fight against perceived discrimination are important for the transition to multiculturalism and sustainable society. How to ensure the integration of migrant groups into the host society is a controversial issue. The aim of this research; to reveal the contribution of museums as an out-of-school learning environment in the integration of international immigrant students. In the study, the Museum of the History of Islamic Science and Technology was chosen as the application museum and the activities designed by the researchers were implemented. To the research 7. at the grade level, a total of 16 students participated, 8 of whom were immigrants and 8 of whom were residents. The research data were collected through observations and semi-structured interviews before and after the application and through student diaries. As a result of the research, it was determined that the interaction, communication and empathy skills of the students improved and their attitudes towards peer bullying and perceived discrimination improved.

This study was produced from the project titled Use of Out-of-School Learning Environments in the Integration of International Migrant and Refugee Students (GEODEM) supported by YTU BAP unit.

Keywords: migration, integration, out of school learning, museum

Resimli Çocuk Kitaplarının Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimindeki Yeri: Sınıf Öğretmenlerinin Tutum ve Görüşleri

Demet Şahin Kalyon ^{1,*}, Sevim Güven ² & Okan Çolak ¹

¹ Sınıf Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

² Temel Eğitim Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

demet.sahin@gop.edu.tr

Özet

Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Dersleri, öğrencilerin toplumsal yaşama uyum sağlamaları, temel insani ve evrensel değerleri kazanmaları, vatandaşlık bilinci geliştirmeleri ve çevreleriyle sağlıklı ilişkiler kurmaları açısından tamamlayıcı nitelikte kritik bir rol üstlenmektedir. Bu doğrultuda, hem görsel hem de sözel unsurları bir arada sunan resimli çocuk kitapları, derslerde işlenen soyut kavramların somutlaştırılmasında, öğrencilerin öğrenme sürecine aktif katılımının sağlanmasında ve kalıcı öğrenmenin desteklenmesinde etkili bir öğretim aracı olarak öne çıkmaktadır. Bu araştırmanın temel amacı, sınıf öğretmenlerinin Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde resimli çocuk kitaplarının kullanımına ilişkin tutumlarını ve bu uygulamaya dair görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırma, nicel ağırlıklı betimsel tarama modeli çerçevesinde desenlenmiştir. Çalışma grubunu, uygun örnekleme yöntemiyle seçilmiş farklı illerdeki devlet okullarında görev yapan 250 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Bu öğretmenlerden bir alt örneklem grubuyla (n=23) gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla nitel veriler elde edilmiştir. Görüşme sayısı, verilerin tekrar etmeye başlaması esas alınarak belirlenmiştir. Nicel veriler, sınıf öğretmenlerinin resimli çocuk kitaplarına yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla Ateş ve Altuner-Çoban (2022) tarafından geliştirilen, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılmış olan Sınıf Öğretmenleri İçin Resimli Çocuk Kitaplarına Yönelik Tutum Ölçeği aracılığıyla toplanmıştır. Ölçek uygulaması sırasında katılımcılardan, özellikle Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler dersi bağlamında düşünerek yanıtlamaları istenmiştir. Nitel veriler ise, bu derslerde resimli kitap kullanımına ilişkin öğretmen deneyimlerini, algılarını, karşılaştıkları güçlükleri ve önerilerini derinlemesine incelemeyi amaçlayan, araştırmacılar tarafından geliştirilmiş yarı yapılandırılmış görüşme formuyla elde edilmiştir. Nicel veriler betimsel istatistiklerle analiz edilmiş; nitel veriler ise içerik bütünlüğü korunarak betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Analiz sürecinde temalar oluşturulmuş, görüşme bulguları doğrudan alıntılarla desteklenerek yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hayat bilgisi, Sosyal Bilgiler, Resimli Çocuk Kitapları, Sınıf Öğretmeni,

The Role of Picture Books in the Teaching of Life Studies and Social Studies: Elementary Teachers'

Attitudes and Views

Demet Şahin Kalyon ^{1,*}, Sevim Güven ² & Okan Çolak ¹

Abstract

Life Studies and Social Studies courses play a critical and complementary role in helping students adapt to social life, acquire fundamental human and universal values, develop a sense of citizenship, and establish healthy relationships with their environment. In this context, picture books, which combine both visual and textual elements, emerge as effective instructional tools for concretizing abstract concepts, fostering active student engagement in the learning process, and supporting long-term retention. The primary aim of this study is to examine classroom teachers' attitudes toward and views on the use of picture books in Life Studies and Social Studies lessons. The research is designed within a quantitatively-oriented descriptive survey model. The study group consists of 250 classroom teachers working in public schools across various provinces, selected through purposive sampling. In-depth qualitative data were obtained from a subsample of 23 teachers through semi-structured interviews. The number of interviews was determined based on the principle of data saturation. Quantitative data were collected using the Attitude Scale Towards Picture Books for Classroom Teachers, developed by Ateş and Altuner-Çoban (2022), whose validity and reliability have been previously established. During the administration of the scale, participants were asked to respond specifically in the context of Life Studies and Social Studies. Qualitative data were gathered using a semi-structured interview form developed by the researchers to explore teachers' experiences, perceptions, challenges, and suggestions regarding the use of picture books in these lessons. Quantitative data were analyzed using descriptive statistics, while qualitative data were analyzed through descriptive analysis, with the integrity of the content preserved. During the analysis process, themes were generated, and findings were supported with direct quotations from the participants' responses.

Keywords: Life Studies, Social Studies, Picture Books, Elementary Teachers

Sosyal Bilgilerin Önemi Orman Okulu Bağlamında da Savunmak

Kudret Aykırı

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Pamukkale Üniversitesi
kudretaykiri@gmail.com

Özet

Orman okulu, ormanda ya da diğer doğal alanlarda belirli prensiplere uygun olarak doğaya ve onun kalbi olan ormana yabancılaşmayı azaltmayı ve doğayla/ormanla yakınlığı artırmayı temel alan bir yaklaşımdır. Bu çalışma, sosyal bilgilerin önemini, sosyal bilgiler ve orman okulu yaklaşımı arasındaki karşılıklı ilişki bağlamında ele almaktadır. Genellikle fen bilimleri ile ilişkilendirilen orman okulu pedagojisinin, sosyal bilgilerle de güçlü ve anlamlı bağlar kurabileceği savunulmaktadır. Bu bağlamda çalışma, orman okulu ortamlarında sosyal bilgilerin potansiyelini ve katkılarını; aynı zamanda orman okulu yaklaşımının sosyal boyutunu ortaya koymayı hedeflemektedir.

Araştırma, nitel bir çerçevede ve literatür taramasına dayalı olarak yapılandırılmıştır. Ayrıca; Türkiye’de yürürlükte olan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, orman okulu felsefesi ve ilkeleri doğrultusunda analiz edilmiştir. Çalışmanın bulguları, sosyal bilgilerin yalnızca sınıf içi tartışmalara veya kültürel içeriklere dayalı bir alan olmadığını; doğa temelli ve/veya doğa destekli öğrenme ortamlarında da etkili ve anlamlı bir şekilde işlenebileceğini göstermektedir. Öte yandan, insan-doğa etkileşimine dayanan orman okulu yaklaşımının sosyal bir yönü bulunduğu ve bu yönün sosyal bilgilerle yakından ilişkili olduğu vurgulanmaktadır.

Sonuç olarak, sosyal bilgiler öğretimi kapsamında orman okulunun; orman okulu kapsamında ise sosyal bilgilerin karşılıklı öneme dayalı bir ilişkisi olduğu görülmektedir. Bu nedenle, sosyal bilgiler eğitimi doğayla ilişkili öğrenme süreçlerinde de savunulmalı ve geliştirilmelidir. Çalışma, sosyal bilgiler emekçilerinin orman okulu uygulamalarına daha aktif biçimde dahil olmalarını, bu ilişkiye yönelik daha fazla araştırma yapılmasını ve bu yönde eğitim politikalarının geliştirilmesini önermektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, orman okulu, doğayla zenginleştirilmiş öğrenme

Defending the Importance of Social Studies within the Context of Forest School

Kudret Aykırı

Abstract

Forest school is an approach based on reducing alienation from nature, particularly from forests—its very heart—by offering experiences by specific principles in forested or other natural areas. This study addresses the importance of social studies in the context of the mutual relationship between social studies education and the forest school approach. Although forest school pedagogy is often associated with science education, it is argued here that it can also establish strong and meaningful connections with social studies. Accordingly, the study aims to reveal both the potential and contributions of social studies within forest school environments and the social dimension of the forest school approach itself.

The research is designed within a qualitative framework and is based on a review of the relevant literature. Also, the Social Studies Curriculum currently in effect in Türkiye has been analyzed in light of the philosophy and principles of forest school. Findings suggest that social studies is not limited to classroom-based discussions or cultural content but can be meaningfully and effectively integrated into nature-based and/or nature-enhanced learning environments. Moreover, the forest school approach, which is grounded in human-nature interaction, has an inherently social dimension that closely aligns with the aims of social studies education.

In conclusion, forest school and social studies have a reciprocal relationship, with each holding importance within the scope of the other. Therefore, social studies education should also be advocated and developed in learning processes related to nature. Based on the results, it is recommended that social studies educators become more actively involved in forest school practices and that further research and educational policies be developed to support this relationship.

Keywords: Social studies, forest school, nature-enhanced learning

Su Okuryazarlığı Farkındalık Broşürünün İlkokul Öğrencilerinin Su Tasarrufu Bilincine Etkisi

Azize Sahra Akkeçi ^{1,*}, Sema Özmen ¹ & Seyfullah Gül ²

¹ Sınıf Öğretmenliği Ondokuz Mayıs Üniversitesi

² Afetler ve Afet Eğitimi, Çevre Eğitimi, Kültürel Miras Omü
azizesahra@hotmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı, dünyada hızla artan su tüketiminin olumsuz sonuçlarına karşı ilkökul öğrencilerinin su okuryazarlığı konusunda bilinç düzeylerini tespit etmek ve su tasarrufu konusundaki el broşürü, afiş, eğitim ve tanıtım uygulamalarının öğrencilerin su okuryazarlığı üzerindeki etkilerini ortaya koymaktır. İnsanlık su sorunuyla bağlantılı olarak çevre, ormansızlaşma, canlı türlerinin neslinin tükenmesi, kuraklık, küresel ısınma ve iklim değişikliği gibi birçok sorunla karşı karşıya kalmış durumdadır. Nüfus artışına göre şehirlerde su talebi sürekli artmakta ve artış talebi devam etmektedir. Aşırı kullanım, israf ve bilinçsiz tüketim alışkanlıkları ise sürekli artmaktadır. Bunun önüne geçebilmek için bu bilincin erken yaşlarda alınması gerekmektedir. Bu yüzden hedef kitle ilkökul öğrencileri olarak seçilmiştir. Bu çalışma tasarım tabanlı araştırma yöntemine göre kurgulanmıştır. Tasarım tabanlı araştırma döngüsel olarak yapılan analiz, tasarım, geliştirme, uygulama sürecinin araştırmacılar ve katılımcılar ile işbirliği içinde yapıldığı sistematik ve esnek bir araştırma yöntemidir. Çalışmanın örneklem grubunu ilkökul 3 ve 4. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışma; (1) öğrencilerinin su okuryazarlığı ve su tasarrufu konusundaki bilinç düzeylerini tespit etmeye yönelik ön-test görüşmeler, (2) su tasarrufu konusundaki el broşürü, afiş, eğitim ve tanıtım uygulamaları ve (3) su tasarrufu konusundaki bilinç değişimini tespit etmeye yönelik uygulanan son-test görüşme bölümlerinden oluşmaktadır. Veriler betimsel analize tabi tutularak analiz edilmiştir. Çalışma sonucunda su okuryazarlığı ve su tasarrufu konusundaki afiş, broşür ve eğitimlerin öğrencilerin su okuryazarlığıyla ilgili bilgilerini artırarak su tasarrufu konusunda daha bilinçli olmalarına katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Su okuryazarlığı, su tasarrufu, bilinç

The Effect of a Water Literacy Awareness Brochure on Primary School Students' Water Conservation Awareness

Azize Sahra Akkeçi ^{1,*}, Sema Özmen ¹ & Seyfullah Gül ²

Abstract

The aim of this study is to determine the level of awareness of primary school students regarding water literacy in response to the negative consequences of rapidly increasing water consumption worldwide, and to reveal the effects of handouts, posters, educational and promotional activities on students' water literacy. Humanity is currently facing numerous problems related to water issues, such as environmental degradation, deforestation, extinction of species, drought, global warming, and climate change. Water demand in cities is continuously increasing in line with population growth, and this trend is expected to continue. Excessive use, waste, and unconscious consumption habits are also on the rise. To prevent this, awareness must be raised at an early age. For this reason, primary school students were selected as the target audience. This study was designed according to the design-based research method. Design-based research is a systematic and flexible research method that involves analysis, design, development, and implementation in a cyclical manner through collaboration between researchers and participants. The sample group of the study consists of 3rd and 4th grade primary school students. The study consists of (1) pre-test interviews to determine students' awareness levels regarding water literacy and water conservation, (2) handouts, posters, training, and promotional activities on water conservation, and (3) post-test interviews to determine changes in awareness regarding water conservation. The data were analysed using descriptive analysis. The results of the study indicate that the posters, brochures, and educational activities on water literacy and water conservation contributed to increasing students' knowledge about water literacy and made them more aware of water conservation.

Keywords: Water literacy, water conservation, awareness

İlkokul Öğrencilerinin Deprem Bilinçlerinin Belirlenmesi ve Eğitici Materyallerin Öğrencilerin Deprem Farkındalıklarına Etkisi

Elif Önder ^{1,*} & Seyfullah Gül ²

¹ Sınıf Öğretmenliği Ondokuz Mayıs Üniversitesi

² Afetler ve Afet Eğitimi, Çevre Eğitimi, Kültürel Miras Omü
elifonder054@gmail.com

Özet

Bu çalışma ile ilkokul öğrencilerinin deprem bilinçlerinin belirlenmesi ve farkındalıklarının artırılması amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda ilkokul öğrencilerinin depreme yönelik bilgi ve algıları ile depreme ilişkin farkındalıkları irdelenmiştir. Literatür, bireylerin küçük yaşta aldığı eğitimin daha kalıcı olduğuna işaret etmektedir. Bu nedenle çalışma grubu olarak ilkokul öğrencileri seçilmiştir. İlkokul öğrencilerinin deprem bilinci kazanmaları için öncelikle ön bilgilerinin araştırılması ve sonrasında ortaya çıkan eksikliklere dikkatlerini çekmek amacıyla okul koridorlarındaki panolara afişler asarak farkındalıklarının artırılması hedeflenmiştir. Bu çalışmada afiş ve eğitici materyal çalışması yapılmasının ana nedeni deprem hakkında bilinçlenmek ve farkındalık kazanmak için afişlerin ve eğitici materyallerin etkili bir araç olarak kabul edilmesidir. Bu çalışmanın yöntemi tasarım tabanlı araştırma yöntemidir. Tasarım tabanlı araştırma döngüsel olarak yapılan analiz, tasarım, geliştirme, uygulama sürecinin araştırmacılar ve katılımcılar ile işbirliği içinde yapıldığı sistematik ve esnek bir araştırma yöntemidir. Çalışmanın örneklem grubunu ilkokul 3 ve 4. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Öncelikle ön test görüşme formları kullanılarak öğrencilerin deprem bilinci hakkında ön bilgileri araştırılmış ve öğrencilerin deprem bilinci konusunda bilgi eksiklikleri ya da kavram yanlışları belirlenmiştir. Ardından elde edilen veriler dikkate alınarak öğrencilerin bilgi eksikliklerini giderici afişler ve eğitim materyalleri tasarlanmıştır. Tasarım ilkelerine uygun şekilde afişlerin doğru bilgileri içerip içermediği uzman görüşü ile belirlenmiştir. Tasarımı tamamlanan afişler öğrencilerin deprem bilinçlerini ve farkındalıklarını artırmak için okul panolarına asılmış ve bir ay süreyle okul ve sınıf panolarında sergilenmiştir. Bir ay sonunda okuldaki öğrencilerin deprem bilinci farkındalığındaki değişimi belirlemek için son test görüşme formu ile öğrencilerin görüşleri alınıp veriler analiz edilmiştir. Bu çalışma sonunda sürdürülebilir kalkınma amaçlarından biri olan nitelikli eğitim kapsamında afişlerin ve eğitici materyallerin; öğrencilerin deprem farkındalığına olumlu katkısının olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Afet Yönetimi, Bilinç, İlkokul Öğrencileri, Farkındalık.

Determining Primary School Students' Earthquake Awareness and the Effect of Educational Materials on Students' Earthquake Awareness

Elif Önder ^{1,*} & Seyfullah Gül ²

Abstract

This study aims to determine the earthquake awareness of primary school students and increase their awareness. In line with this objective, primary school students' knowledge and perceptions of earthquakes and their awareness of earthquakes were examined. The literature indicates that education received at an early age is more lasting. For this reason, primary school students were selected as the study group. In order to raise earthquake awareness among primary school students, it was first necessary to investigate their prior knowledge and then draw their attention to any gaps in their knowledge by putting up posters in the school corridors. The main reason for using posters and educational materials in this study was that they are considered to be effective tools for raising awareness and understanding about earthquakes. The method used in this study is design-based research. Design-based research is a systematic and flexible research method in which the analysis, design, development, and implementation processes are carried out in collaboration with researchers and participants in a cyclical manner. The sample group of the study consists of 3rd and 4th grade primary school students. First, preliminary test interview forms were used to investigate students' prior knowledge about earthquake awareness and to identify their knowledge gaps or misconceptions. Then, posters and educational materials were designed to address students' knowledge gaps, taking into account the data obtained. The posters were reviewed by experts to ensure they contained accurate information in accordance with design principles. The completed posters were displayed on school bulletin boards to increase students' earthquake awareness and awareness and were exhibited on school and classroom bulletin boards for one month. At the end of the month, the final test interview form was used to collect students' opinions and analyse the data to determine the change in earthquake awareness among students at the school. This study concluded that the posters and educational materials positively contributed to students' earthquake awareness within the scope of quality education, one of the sustainable development goals.

Keywords: Earthquake, Disaster Management, Awareness, Primary School Students, Awareness.

Depremzede Öğretmen Adaylarının 2023 Kahramanmaraş Depremine İlişkin Metaforik Algıları

Yılmaz Geçit¹ & Fedai Kabadayı^{2,*}

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

² Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

fdkbdy@gmail.com

Özet

2023 Kahramanmaraş Depremi, birçok insanın yaşamını yitirmesine ve çok sayıda bireyin yaralanmasına neden olmuştur. Bunun yanı sıra, hayatta kalan bireyler ciddi maddi ve psikososyal ihtiyaçlarla karşı karşıya kalmış ve uzun vadeli olumsuz etkiler ortaya çıkmıştır. Depremın bireyler üzerindeki etkileri, ilerleyen dönemde üstlenecekleri mesleki rolleri de şekillendirebilir. Özellikle öğretmen adayları gibi topluma rehberlik edecek bireylerin, depremi nasıl anlamlandırdığı ve deprem deneyimini nasıl içselleştirdiği, hem bireysel hem de toplumsal iyileşme süreçleri açısından önemlidir. Ancak, depremzede öğretmen adaylarının depreme ilişkin metaforik algıları üzerine yapılan araştırmalar sınırlıdır. Bu çalışma, 2023 Kahramanmaraş Depreminden sağ kurtulan öğretmen adaylarının depreme yönelik metaforik algılarını keşfetmeyi amaçlamaktadır. Araştırma, nitel araştırma desenine uygun olarak yürütülmüştür. Çalışmaya, depremden etkilenen sekiz farklı ilden ve çeşitli öğretmenlik programlarına kayıtlı 108 öğretmen adayı (82 kadın, 26 erkek) katılmıştır. Katılımcılardan, “*Deprem ... gibidir çünkü ...*” cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Araştırmanın verileri içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Bulgular, katılımcıların büyük bir çoğunluğunun depreme ilişkin metaforik algılarının olumsuz olduğunu göstermektedir (%85.71). Olumsuz metaforlar arasında en yaygın olanlar “*kıyamet, kıyametin habercisi ve kıyamet günü*” ifadeleridir. Öte yandan, katılımcıların az bir bölümü depreme ilişkin olumlu metaforik algılara sahiptir (%13.10). Olumlu metaforlar arasında en sık kullanılan ifadeler “*uyarıcı, uyarı ve uyarı dalgası*” olmuştur. Yalnızca bir katılımcının, ne olumlu ne de olumsuz olarak sınıflandırılacak bir metaforik algıya sahip olduğu belirlenmiştir (%1.19). Mevcut bulgular, depremzede öğretmen adaylarının büyük ölçüde travmatik bir algıya sahip olabileceğini göstermektedir. Bununla birlikte, az sayıdaki katılımcının depremi bireysel veya toplumsal düzeyde bir ders ve farkındalık kaynağı olarak değerlendirdiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: 2023 Kahramanmaraş depremi, depremzede öğretmen adayı, metaforik algı

Metaphorical Perceptions of Teacher Candidates Who Experienced the 2023 Kahramanmaraş Earthquake

Yılmaz Geçit ¹ & Fedai Kabadayı ^{2,*}

Abstract

The 2023 Kahramanmaraş Earthquake resulted in the loss of many lives and caused injuries to many individuals. Furthermore, survivors have faced significant physical and psychological challenges, resulting in long-term adverse effects. The impact of earthquakes on individuals may also influence the professional roles they will undertake in the future. In particular, how teacher candidates are expected to guide society to make sense of and internalize the earthquake experience is critical for individual and societal recovery processes. However, research on the metaphorical perceptions of teacher candidates affected by the earthquake remains limited. This study explores the metaphorical perceptions of teacher candidates who survived the 2023 Kahramanmaraş earthquake. The research was performed using a qualitative design. A total of 108 teacher candidates (82 female and 26 male) from eight provinces affected by the earthquake, who were enrolled in various teacher education programs, participated in the study. Participants were asked to complete the following sentence: “*The earthquake is like ... because ...*”. The data were analyzed using content analysis. The findings indicate that most participants (85.71%) held negative metaphorical perceptions of the earthquake. The most common negative metaphors were “*doomsday, harbinger of the apocalypse, and day of judgment.*” Conversely, a small proportion of participants (13.10%) expressed positive metaphorical perceptions of the earthquake, with the most frequently used expressions being “*warning, alert, and wave of warning.*” Only one participant (1.19%) produced a metaphor that could not be classified as positive or negative. These findings suggest that teacher candidates affected by the earthquake predominantly perceive the event as traumatic. Nevertheless, a few participants interpreted the earthquake as a source of lessons or awareness at both individual and societal levels.

Keywords: 2023 Kahramanmaraş earthquake, earthquake survivor teacher candidates, metaphorical perception

Temel Eğitim Öğretim Programlarında Deprem: Bir Durum Çalışması

Ibrahim Himmetoğlu ^{1,*} & Bülent Aksoy ²

¹ Coğrafya Öğretmenliği Gazi Üniversitesi & Meb

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Gazi Üniversitesi

ibrahim.himmetoglu@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı deprem riskinin fazla olduğu Türkiye’de, temel eğitimde uygulanan derslerin öğretim programlarında deprem kavramının yer alıp almadığını ve nasıl yer aldığını belirlemektir. 2024 verilerine göre Türkiye’nin nüfusu yaklaşık 85.6 milyon kişidir. Bu nüfusun % 57’si deprem riski yüksek olan alanlarda yaşamaktadır. Türkiye, yıkıcı pek çok deprem yaşanan bir coğrafyada yer almaktadır ve bu depremlerde binlerce insan hayatını kaybetmiş, yerleşim yerleri ise zarar görmüştür. Bu durumun oluşmasında yerleşim yeri seçimindeki yanlışlıklar, altyapının plansızlığı, kalitesiz yapılaşma, denetim eksikliği gibi politik süreçler ile deprem öncesinde, sırasında ve sonrasında yapılması gerekenlerin yapılmaması gibi bireysel davranışlar etkili olmuştur. Çeşitli alanlarda yapılacak hazırlıklar ile depremin yıkıcı etkisi hafifletilebilir. Bu alanlardan biri de eğitimidir. Bu kapsamda eğitim öğretim faaliyetlerinin rehberi olan öğretim programlarının incelenmesi araştırmanın önemini ortaya koymaktadır. Araştırmada öğretim programlarının detaylı bir şekilde incelenerek çözümlenmesi için nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseninden yararlanılmıştır. Araştırmanın verileri doküman inceleme tekniği ile elde edilmiştir. Araştırmanın güvenilirliğini artırmak için bir sosyal bilgiler öğretmeni ve bir öğretim üyesinin uzman görüşüne başvurulmuştur. Araştırmacıların bulguları ile uzman görüşü verileri arasında tutarlılık tespiti yapılmış ve tutarlılık oranı % 96 olarak hesaplanmıştır. Araştırma kapsamında temel eğitim (Okul öncesi, 1,2,3,4,5,6,7 ve 8. Sınıflar) derslerinin tamamına (Zorunlu ve seçmeli) ait uygulanmakta olan öğretim programları incelenmiş ve veriler elde edilmiştir. Elde edilen verilere göre temel eğitimde yer alan 73 dersin öğretim programlarında (11 derse ait maarif modeli kapsamında hazırlanan ders programı da incelenmiştir.) 44 kez deprem kavramının metinlerde yer aldığı anlaşılmıştır. 1. Sırada “afet bilinci” (2023) dersi yer alırken 2. Sırada “sosyal bilgiler” dersi (2024) yer almaktadır. Elde edilen bulgulardan yola çıkılarak deprem kavramının öğretim programlarında daha fazla yer alması, seçmeli afet bilinci dersinin zorunlu ders olması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Temel eğitim, öğretim programı, sosyal bilgiler dersi, deprem

Earthquake in Basic Education Curricula: A Case Study

Ibrahim Himmetoğlu ^{1,*} & Bülent Aksoy ²

Abstract

The aim of this study is to determine whether and how the concept of earthquake is included in the curricula of the courses implemented in basic education in Turkey, where the earthquake risk is high. According to 2024 data, the population of Turkey is approximately 85.6 million people. 57% of this population lives in areas with high earthquake risk. Turkey is located in a geography that has experienced many devastating earthquakes and thousands of people have lost their lives and settlements have been damaged in these earthquakes. This situation has been caused by political processes such as inaccuracies in the selection of settlements, unplanned infrastructure, poor quality construction, lack of supervision, and individual behaviors such as not doing what needs to be done before, during and after the earthquake. The destructive impact of earthquakes can be mitigated by preparations in various fields. One of these areas is education. In this context, examining the curricula, which are the guide of education and training activities, reveals the importance of the research. In the research, case study design, one of the qualitative research designs, was used to analyze the curricula in detail. The data of the research were obtained through document analysis technique. In order to increase the reliability of the research, the expert opinion of a social studies teacher and a faculty member was consulted. The consistency between the findings of the researchers and the expert opinion data was determined and the consistency rate was calculated as 96%. Within the scope of the research, the curricula of all basic education (pre-school, 1st, 2nd, 3rd, 4th, 4th, 5th, 6th, 7th and 8th grades) courses (compulsory and elective) were examined and data were obtained. According to the data obtained, in the curricula of 73 courses in basic education (the curricula prepared within the scope of the education model for 11 courses were also examined) 44 times the concept of earthquake was included in the texts. In the 1st place is the “disaster awareness” course (2023) and in the 2nd place is the “social studies” course (2024). Based on the findings, it is recommended that the concept of earthquake should be included more in the curriculum and the elective disaster awareness course should be a compulsory course.

Keywords: Basic education, curriculum, social studies course, earthquake

Türkiye’de ki İlköğretim ve Ortaöğretim Ders Kitaplarında Afetler

Büşra Elçiçeği

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Marmara Üniversitesi
belcicegi@gmail.com

Özet

Doğal afet veya afetler belirli bir coğrafyayı etkileyen aniden ortaya çıkan, insanları fiziksel, sosyal ve ekonomik yönden zarara uğratan, kolektif stres yaşatan, doğal veya insan kaynaklı olaylardır. Afetlerden korunmanın en etkili yolu afetler ile ilgili doğru ve güncel bilgiye sahip olmaktır. Afet eğitimi afetler hakkında bilgiyi, farkındalığı, risk algısını ve afet hazırlıklarını etkilemektedir. Bu çalışma ilköğretim hayat bilgisi, insan hakları, yurttaşlık ve demokrasi; ortaöğretim sosyal bilgiler ve coğrafya ders kitaplarında doğal afetler/afetler, deprem konusunun ne düzeyde ele alındığını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Nitel araştırma deseninde tasarlanan çalışmanın verileri doküman incelemesi tekniği ile elde edilmiştir. Doküman incelemesi kapsamında ilköğretim düzeyinde 8, ortaöğretim kademesinde 7 ve ortaöğretim seviyesinde 7 olmak üzere toplam 22 ders kitabının içeriği incelenmiştir. Bu araştırma da ilköğretim düzeyinde bir, iki, üç ve dördüncü sınıf Hayat Bilgisi ders kitapları; 4. Sınıf İnsan Hakları Yurttaşlık ve Demokrasi ders kitabı; ortaöğretim düzeyinde beş, altı, yedinci sınıf Sosyal Bilgiler ders kitapları; ortaöğretim düzeyinde 9, 10, 11 ve 12.sınıf Coğrafya ders kitapları incelenmiştir. Ders kitapları incelenirken devlet matbaası ve özel yayın evleri tarafından basılıp okutulan Milli Eğitim Bakanlığı (MEB)’nın resmi web sitesinde yer alan ders kitapları ele alınmıştır. Bu kapsamda ilköğretim düzeyinde 9, ortaöğretim kademesinde 13 olmak üzere toplam 22 ders kitabının içeriği incelenmiştir. Elde edilen bulguların analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. İlköğretim birinci kademe de öğrenimi gerçekleştirilen Hayat Bilgisi, İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi kitaplarında 57 kez afet; 95 kez deprem; ortaöğretim birinci kademe de öğrenimi gerçekleştirilen Sosyal Bilgiler ders kitaplarında 188 kez afet/doğal afet; 113 kez deprem; ortaöğretim ikinci kademe Coğrafya ders kitaplarında afet/doğal afet kavramı 400; deprem kavramı 544 kez kavramına yer verilmiştir. Kademeli bir şekilde müfredatta yer alma sıklığının arttığı gözlenmiştir. İlköğretim kademesinde özel yayın evleri tarafından basılan ders kitaplarında konuya daha fazla yer verildiği bulgularına ulaşılmıştır. Hayat Bilgisi ders kitaplarında en fazla 2. sınıf; Sosyal Bilgiler ders kitaplarında en fazla 5.sınıf; Coğrafya ders kitaplarında en fazla 10. sınıfta kavramlara daha fazla yer verilmiştir. Çalışma kapsamında ilköğretim ve ortaöğretim eğitim sürecinde coğrafya bilimine ayrı bir ders olarak yer verilmediği gözlenmiştir. Coğrafya bilimine ilişkin konular Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler ders içeriklerinde yer almıştır. Ortaöğretim düzeyinde ise afet konusuna ilişkin 10. Sınıf ders kitabında “çevre ve toplum” ünitesinde ve 12. Sınıfta jeoloji ve jeomorfoloji kökenli doğa olaylarında yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İlköğretim, ortaöğretim, ders kitapları, doğal afet/afet, deprem.

Disasters in Primary and Secondary School Textbooks in Turkey

Büşra Elçiçeği

Abstract

Natural disasters or disasters are sudden events that affect a specific geographical area, causing physical, social and economic damage to people, and creating collective stress. These events can be either natural or human-induced. The most effective way to protect against disasters is to have accurate and up-to-date information about them. Disaster education influences knowledge, awareness, risk perception, and disaster preparedness. This study was conducted to determine the extent to which natural disasters/disasters and earthquakes are addressed in primary school life skills, human rights, citizenship, and democracy textbooks, as well as in secondary school social studies and geography textbooks. The data for this qualitative research study were obtained through document analysis. A total of 22 textbooks were examined, including 8 primary school textbooks, 7 secondary school textbooks, and 7 upper secondary school textbooks. This research examined primary school-level Life Science textbooks for grades one, two, three, and four; the 4th grade Human Rights, Citizenship, and Democracy textbook; secondary school-level Social Studies textbooks for grades five, six, and seven; and secondary school-level Geography textbooks for grades nine, ten, eleven, and twelve. The textbooks examined were those published by the state printing house and private publishing houses and available on the official website of the Ministry of National Education (MEB). Within this scope, the content of a total of 22 textbooks, 9 at the primary education level and 13 at the secondary education level, was examined. Descriptive analysis was used to analyse the findings. In the primary education level textbooks on Life Skills, Human Rights, Citizenship and Democracy, the term ‘disaster’ appeared 57 times and “earthquake” appeared 95 times. In the secondary education level Social Studies textbooks, the term ‘disaster/natural disaster’ appeared 188 times and ‘earthquake’ appeared 400 times. 113 times for earthquake; in the Geography textbooks taught in the second stage of secondary education, the concept of disaster/natural disaster was mentioned 400 times; the concept of earthquake was mentioned 544 times. It was observed that the frequency of inclusion in the curriculum increased gradually. It was found that textbooks published by private publishing houses in the primary education stage gave more space to the subject. The concepts were given the most attention in 2nd grade Life Science textbooks, 5th grade Social Studies textbooks, and 10th grade Geography textbooks. Within the scope of the study, it was observed that geography was not given as a separate subject in primary and secondary education. Topics related to geography were included in the content of Life Sciences and Social Studies textbooks. At the secondary education level, the topic of disasters was covered in the 10th grade textbook under the ‘environment and society’ unit and in the 12th grade textbook in the context of natural phenomena related to geology and geomorphology.

Keywords: Primary education, secondary education, textbooks, natural disasters/disasters, earthquakes.

Sosyal Bilgilerde Afet Bilinci Eğitimi ve Toplum Çevirmenliği

Coşkun Doğan

Yabancı Diller Bölümü Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi
coskundogan2002@yahoo.de

Özet

Tarihsel süreç içerisinde dünyada doğal afet olayları yaşanmış ve gelecekte yaşanması olasıdır. Afetler, meydana geldikleri çevrede büyük yıkımlara ve can kaybına neden olmaktadır. Yaşanmış afet deneyimlerinden ötürü olası afet olayları için, toplumlar planlama yapmakta ve aldıkları önlemleri eğitim yoluyla paylaşmaktadır. Afet bilicinin ve farkındalığının sosyal bilgiler eğitimi bağlamında oluşturulması, çocukların afet eğitimlerinin başarılı olması ve toplumun geleceği açısından oldukça önemlidir. Bu araştırmanın amacı, toplum çevirmenliğinin afet bilinci eğitiminin bir parçası olduğunu vurgulamak, afet sonrasında yaşanan uluslararası işbirliği çerçevesinde yapılan arama ve kurtarma çalışmalarında toplum çevirmenliğinin gerekliliğini ortaya koymaktır. Araştırma nitel yaklaşımla literatür tarama şeklinde oluşturulmuştur.

Afete daha dirençli toplum oluşturmak için, afet eğitimi çok önemlidir. Bu anlamda farklı sosyal ve beşeri bilimler gibi disiplinlerin bulunduğu sosyal bilgiler kapsamında, bireylerin kendi yaşam alanlarında afete neden olabilecek doğal çevre olaylarının farkında olmaları ve tanınmaları gerekmektedir. Özellikle afet öncesi hazırlıklar, yaşamsal öneme sahip ve hayatta kalmanın anahtarı rolündedir. Afet farkındalık eğitimi verilirken, afet öncesi, esnasında ve sonrası yapılması gereken uygulamalarda yer alan paydaşlarla bütüncül şekilde verilmesi hedeflenmelidir.

Afet olaylarının yaşanılması kaçınılmazdır. Afet olayları sonrasında, uluslararası yardımlaşma ve işbirliği yapılmaktadır. Farklı dil ve kültürlerle sahip insanların bir amaç için bir araya geldiği yerde, ortak dil kullanımı zorunluluğu söz konusudur. Toplum çevirmenliği, uluslararası yardım ekiplerinin dilsel sorunlarını ortadan kaldırmakta ve yerel toplumla birlikte kurtarma çalışmalarına etkin katkı sunmaktadır. Bu durum, sosyal bilgiler eğitiminde afet farkındalık eğitimi verilirken, toplum çevirmenliği ile birlikte bütüncül şekilde aktarılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Afet, Afet Eğitimi, Toplum Çevirmenliği

Disaster Awareness Education and Community Interpreting in Social Studies

Coşkun Doğan

Abstract

Throughout history, natural disasters have occurred in the world and are likely to occur in the future. Disasters cause great destruction and loss of life in the environment where they occur. Due to past disaster experiences, societies make plans for possible disasters and share the precautions they take through education. Creating disaster awareness and knowledge in the context of social studies education is very important for the success of children's disaster education and the future of society. The purpose of this research is to emphasize that community interpreting is a part of disaster awareness education and to reveal the necessity of community interpreting in search and rescue operations carried out within the framework of international cooperation after disasters. The research was created in the form of a literature review with a qualitative approach.

Disaster education is very important to create a more disaster-resistant society. In this sense, within the scope of social studies, where different disciplines such as social and human sciences come together, individuals need to be aware of and recognize natural environmental events that may cause disasters in their own living spaces. In particular, pre-disaster preparations are of vital importance and are the key to survival. When providing disaster awareness training, it should be aimed to provide it in a holistic manner with stakeholders involved in the practices that need to be done before, during and after the disaster.

Disasters are inevitable. After disasters, international aid and cooperation are carried out. Where people with different languages and cultures come together for a purpose, there is a need to use a common language. Community interpreting eliminates the linguistic problems of international aid teams and makes an effective contribution to rescue efforts together with the local community. This situation should be conveyed in a holistic manner with community interpreting when disaster awareness training is provided in social studies education.

Keywords: Disaster, Disaster Education, Community Interpreting

Afet Yönetiminde WEB 2.0 Aracı olarak Pixton Çizgi Roman Uygulamasını Kullanmak

Seval Topcu

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Elazığ Bilim ve Sanat Merkezi
bermazli23@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı, deprem korkusunun en aza indirilmesinde Pixton Çizgi Roman uygulaması ve etkisine yönelik öğrenci görüşlerini ile sürece yönelik düşüncelerini ortaya koymaktır.

Temel nitel araştırma yöntemine göre tasarlanan çalışma 2023-2024 eğitim öğretim yılında güz döneminde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın katılımcı grubu 5.sınıfta öğrenim gören 18 ortaokul öğrencisinden oluşmaktadır. Ayrıca 5 öğrenci çalışmaya gönüllü olarak katılarak akran desteği sunmuştur.

Araştırma verilerinin elde edilmesinde, araştırmacı tarafından geliştirilen ve uzman görüşü alınarak gerekli düzeltmelerin yapılmasıyla son şekli verilen görüşme formu ve öğrencilerin oluşturduğu çizgi romanlar kullanılmıştır. Açık uçlu soruların yer aldığı görüşme formundan elde edilen veriler betimsel ve içerik analizi kullanılarak çözümlenmiştir.

Araştırma sonunda öğrenciler, derste akran desteği ile etkinlik uygulamasını sevdiklerini, birbirlerinden öğrenerek deprem gibi korkutucu bir olayı daha iyi kavradıklarını belirtmişlerdir. Depremden korkmadıklarını, kendi korkularını da yenebildiklerini belirtmiş ve doğal afetler konusunda kendilerini güçlü hissettiklerini ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin proje uygulaması sonunda ortaya koydukları çizgi romanlarda; deprem, sel ve heyelan gibi doğal afet konularını işledikleri, deprem çantası hazırlama, eşyaları sabitleme ve anne babalarına haber verme gibi deprem hazırlığı için yapılması gereken çalışmalara vurgu yaptıkları tespit edilmiştir.

Sonuç olarak öğrencilerdeki deprem korkusunun en aza indirilmesinde akran destekli Pixton Çizgi Roman uygulamasının etkili olduğu görülmüştür. Bu uygulamanın çocuklardaki deprem korkusunun ortadan kaldırılmasında etkili ve sosyal bilgiler dersinde kullanılmasının yararlı olduğu söylenebilir. Buna bağlı olarak akran destekli Pixton Çizgi Roman uygulamasının deprem korkusu ve buna bağlı travmatik etkilerin en aza indirilmesinde, deprem korkusuna yönelik hazırlanacak etkinlik ve uygulamalarda kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Çizgi Roman, Deprem, Sosyal Bilgiler

Using Pixton Comic Book Application as a WEB 2.0 Tool in Disaster Management

Seval Topcu

Abstract

Bu çalışmanın amacı, deprem korkusunun en aza indirilmesinde Pixton Çizgi Roman uygulaması ve etkisine yönelik öğrenci görüşlerini ile sürece yönelik düşüncelerini ortaya koymaktır.

Temel nitel araştırma yöntemine göre tasarlanan çalışma 2023-2024 eğitim öğretim yılında güz döneminde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın katılımcı grubu 5.sınıfta öğrenim gören 18 ortaokul öğrencisinden oluşmaktadır. Ayrıca 5 öğrenci çalışmaya gönüllü olarak katılarak akran desteği sunmuştur.

Araştırma verilerinin elde edilmesinde, araştırmacı tarafından geliştirilen ve uzman görüşü alınarak gerekli düzeltmelerin yapılmasıyla son şekli verilen görüşme formu ve öğrencilerin oluşturduğu çizgi romanlar kullanılmıştır. Açık uçlu soruların yer aldığı görüşme formundan elde edilen veriler betimsel ve içerik analizi kullanılarak çözümlenmiştir.

Araştırma sonunda öğrenciler, derste akran desteği ile etkinlik uygulamasını sevdiklerini, birbirlerinden öğrenerek deprem gibi korkutucu bir olayı daha iyi kavradıklarını belirtmişlerdir. Depremden korkmadıklarını, kendi korkularını da yenebildiklerini belirtmiş ve doğal afetler konusunda kendilerini güçlü hissettiklerini ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin proje uygulaması sonunda ortaya koydukları çizgi romanlarda; deprem, sel ve heyelan gibi doğal afet konularını işledikleri, deprem çantası hazırlama, eşyaları sabitleme ve anne babalarına haber verme gibi deprem hazırlığı için yapılması gereken çalışmalara vurgu yaptıkları tespit edilmiştir.

Sonuç olarak öğrencilerdeki deprem korkusunun en aza indirilmesinde akran destekli Pixton Çizgi Roman uygulamasının etkili olduğu görülmüştür. Bu uygulamanın çocuklardaki deprem korkusunun ortadan kaldırılmasında etkili ve sosyal bilgiler dersinde kullanılmasının yararlı olduğu söylenebilir. Buna bağlı olarak akran destekli Pixton Çizgi Roman uygulamasının deprem korkusu ve buna bağlı travmatik etkilerin en aza indirilmesinde, deprem korkusuna yönelik hazırlanacak etkinlik ve uygulamalarda kullanılabilir.

Keywords: Comic Strip, Earthquake, Social Studies

Afet Yönetiminde Sivil Savunmanın Öneme Yönelik Kıbrıs Sivil Savunma Dergisinin İncelenmesi

Bayram Koyuncu ^{1,*} & Abdulkadir Uzunöz ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

bayram.koyuncu@ahievran.edu.tr

Özet

Kıbrıs Sivil Savunma Dergisi; Kıbrıs Sivil Savunma Teşkilatı Başkanlığı tarafından Ocak 1983 tarihinden itibaren altı ayda bir olmak kaydıyla Aralık 2024'te 80. sayısını çıkarmıştır. Ülkemizde ve dünyada son zamanlarda etkisi daha fazla hissedilen afetler meydana gelmektedir. Bu afetlerde bilgi eksikliği ve var olan becerilerin pratikliğe dönüştürülmesindeki aksaklıklar önemli konular olarak karşımıza çıkmaktadır. Savaş, göç ve bölgesel karışıklıklar da afet kapsamında düşünülürse sivil savunma kabiliyetinin önemi afet yönetimi konusunda tartışılmayacak konular arasına girmektedir. Çalışmada, Kıbrıs Sivil Savunma Dergisi ilk sayısından son sayısına kadar irdelenmiş olup; ele alınan konular, dosyalar, görseller ve güncel afetler kapsamında değerlendirmeye tabi tutulmuş, çeşitli verilere ulaşılmaya çalışılmıştır. Bu verilerin yanında dergide yer alan dokümanlardan alıntılar yapılarak çalışmanın içeriği oluşturulmaya çalışılmıştır. Derginin ilk sayısında sivil savunmanın tanımı, içeriği, tarihi seyri ve ilk yardım gibi konulara yer verilirken son sayısında; sivil savunma tatbikatı, afet psikolojisi, sivil savunma mekanizması üyelik hakkı vb. konularına yer verilmiştir. Bu dergilerde 41 yıllık süre içerisinde sivil savunmaya yönelik pek çok konu ele alınmış, dosyalar oluşturulmuştur. Çalışma sosyal bilgiler dersi kapsamında İnsanlar Yerler ve Çevreler öğrenme alanına dayandırılmıştır. Veriler Nitel Araştırma Yöntemlerinden doküman incelemesi tekniği ile elde edilmiştir. Doküman incelemesinde kullanılan doküman analizi deseniyle Kıbrıs Sivil Savunma Dergisi'ndeki içerikler analiz edilerek, dergide yer alan sivil savunma, afet yönetimi, afet eğitimi ve afetle ilgili konuların varlığını araştırmaktadır. İçerik analizi yöntemiyle dergideki yazılar, belirli anahtar kelimeler, temalar ve kavramlar üzerinden sistematik bir şekilde incelenmiştir. Araştırmanın amacı, dergideki yazıların halkı afetlere karşı bilinçlendirme, afet hazırlığı sağlama ve kriz yönetimi konusunda nasıl bir rol oynadığını ortaya koymanın yanında sivil savunma konusunda farkındalığı artırmaya yöneliktir. Çalışma, dergideki metinlerin afetlere yönelik eğitim içeriği sunduğunu, sivil savunma uygulamalarına dair bilgiler sağladığını ve toplumun kriz yönetimi konusundaki farkındalığını artırma amacını güttüğünü göstermektedir. Dergideki yazıların Kıbrıs'ta sivil savunma politikalarının ve afet yönetimi stratejilerinin halkla paylaşılmasında önemli bir araç olarak işlev gördüğünü ve afet eğitimi konusunda halkın aktif katılımını teşvik ettiğini güncel olarak ortaya koyduğu görülmektedir. Ayrıca, yazıların afet yönetimi teorileriyle örtüşen pratik öneriler sunduğu ve toplumsal dayanışmayı artırmaya yönelik stratejiler geliştirdiği tespit edilmiştir. Bu çalışma, sivil savunma ve afet eğitiminin halkı afetlere karşı daha dirençli hale getirilmesi için medya ve dergilerin etkili bir araç olabileceğini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Afet Yönetimi, Afet Eğitimi, Sivil Savunma, Sivil Savunma Dergisi, Kıbrıs

Investigation of Cyprus Civil Defence Journal on the Importance of Civil Defence in Disaster

Management

Bayram Koyuncu ^{1,*} & Abdulkadir Uzunöz ²

Abstract

Cyprus Civil Defence Journal; The 80th issue of the Cyprus Civil Defence Journal was published by the Cyprus Civil Defence Organisation in December 2024 on a semi-annual basis since January 1983. Disasters, the effects of which have been felt more in our country and in the world recently, occur. In these disasters, the lack of knowledge and the failures in the transformation of existing skills into practicality are important issues. If war, migration and regional disturbances are also considered within the scope of disasters, the importance of civil defence capability is among the issues that cannot be discussed in disaster management. In this study, the Cyprus Civil Defence Journal has been examined from the first issue to the last issue; the issues, files, visuals and current disasters have been evaluated and various data have been tried to be reached. In addition to these data, the content of the study was tried to be formed by quoting from the documents in the magazine. In the first issue of the magazine, topics such as the definition, content, historical course and first aid of civil defence were included, while in the last issue; topics such as civil defence drill, disaster psychology, civil defence mechanism, membership right etc. were included. In these magazines, many subjects related to civil defence were discussed and files were created in 41 years. The study was based on the People Places and Environments learning area within the scope of social studies course. The data were obtained by document analysis technique from Qualitative Research Methods. With the document analysis design used in document analysis, the contents of the Cyprus Civil Defence Journal were analysed and the existence of topics related to civil defence, disaster management, disaster education and disaster in the journal was investigated. With the content analysis method, the articles in the magazine were systematically analysed through certain keywords, themes and concepts. The aim of the study is to reveal how the articles in the magazine play a role in raising public awareness against disasters, providing disaster preparedness and crisis management, as well as raising awareness on civil defence. The study shows that the texts in the magazine offer educational content on disasters, provide information on civil defence practices and aim to raise public awareness on crisis management. It is seen that the articles in the magazine function as an important tool in sharing civil defence policies and disaster management strategies in Cyprus with the public and encourage active participation of the public in disaster education. In addition, it has been determined that the articles offer practical suggestions that overlap with disaster management theories and develop strategies to increase social solidarity. This study emphasises that media and magazines can be an effective tool for civil defence and disaster education to make the public more resilient against disasters.

Keywords: Disaster Management, Disaster Education, Civil Defence, Civil Defence Journal, Cyprus.

6 Şubat Depremlerinin Eğitim ve Öğretim Alanına Yansıması: Bir Meta-Sentez Çalışması

Ayten Karaca ^{1,*} & Elvan Yalçinkaya ²

¹ Sosyal Bilgiler Eğitimi Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Erciyes Üniversitesi

aytenkaraca51@gmail.com

Özet

Bu araştırmada, 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş (Pazarcık/Mv:7.7 ve Elbistan/Mv:7.6) depremlerinin eğitim ve öğretim alanlarına yansıması üzerine yapılan araştırmaların mevcut durumunu ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırma, belli bir alanda yapılmış nitel araştırmaların yine nitel bir anlayışla ele alınıp, benzerlik ve farklılıklarının karşılaştırmalı olarak ortaya konulup, sonuçlarının derinlemesine irdelendiği meta-sentez çalışması (tematik içerik analizi) olarak tasarlanmıştır. Bu kapsamda araştırmanın örneklemini, konuyu nitel araştırma yöntemleriyle çalışmış 16 tez ve 54 makale oluşturmuştur. Araştırmaya dâhil edilecek çalışmaların belirlenmesinde Yüksek Öğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi, Tübitak Ulakbim Tr Dizin, Dergipark, ERIC ve Taylor & Francis gibi veri tabanlarından faydalanılmıştır. Erişime açık olmayan ya da tam metnine ulaşılamayan çalışmaların kapsam dışı tutulduğu bu araştırmada sonuçlar; 6 Şubat depremlerinin farklı kademe ve alanlarda, çeşitli sonuçlar doğurduğunu göstermiştir. Yapılan incelemelerde, nitel yaklaşımla ele alınan araştırmaların çoğunlukla durum çalışması ve fenomenolojik desende temellendiği görülmüştür. Araştırmaların katılımcı grubunu ise genellikle zorunlu eğitim alan öğrenciler, veliler, okul yöneticileri, üniversite öğrencileri ve öğretim elemanları oluşturmuştur. Araştırmalarda katılımcı görüşlerinin, en fazla yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla alındığı ve görüşlerin analizinde de betimsel analiz ve içerik analizine başvurulduğu görülmüştür. İncelenen araştırmalarda dikkati çeken ortak bulgu, 6 Şubat depremlerinin bireyleri psikolojik boyutta olumsuz yönde (travma sonrası stres, kaygı, kayıp, yas, geleceğe dair ümitsizlik, ölüm, kaderci yaklaşım, endişe, tedirginlik) etkilemesi olmuştur. Araştırmalarda 6 Şubat depremlerinin olumsuz yönde yansıdığı diğer konular ise eğitim, psikososyal refah, ekonomi, güvenlik, iletişim, bölgeden nakille ayrılan öğrencilerin yeni düzene uyumu, zorunlu göç, adaptasyon ve barınma durumu, uzaktan eğitim, okula erişim, eğitimde fırsat eşitliği, akademik başarı, motivasyon, yapılara duyulan güven, vb. olmuştur. Bunun yanında 6 Şubat depremlerinin; insan hayatının önemi, anlayış, empati, şükretmek, iyimserlik, farkındalık, pozitif bakmak, öğretmen ve okul yöneticilerinin çabaları gibi konularda da olumlu etkiler bıraktığı görülmüştür. Son olarak, araştırmalarda 6 Şubat depremlerinin yarattığı sorunlar karşısında, eğitimin tüm paydaşlarını kapsayacak şekilde çeşitli önerilere yer verildiği de görülen bir durum olmuştur. Araştırmada, bu bulgular ışığında da elde edilen verilerden hareketle gelecekte yapılacak olan çalışmalara yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: 6 Şubat Depremleri, Eğitim, Öğretim, Meta-Sentez Çalışması

Reflection of February 6, 2023 Earthquakes on Education and Training: A Thematic Content Analysis Study

Ayten Karaca ^{1,*} & Elvan Yalçinkaya ²

Abstract

In this study, it is aimed to reveal the current situation of the researches on the reflection of the February 6, 2023 Kahramanmaraş (Pazarcık/Mv:7.7 & Elbistan/Mv:7.6) earthquakes on the fields of education and training. The research is designed as a meta-synthesis study (thematic content analysis) in which qualitative studies conducted in a certain field are handled with a qualitative understanding, their similarities and differences are put forward comparatively, and their results are examined in depth. In this context, the sample of the study consisted of 16 theses and 54 articles that studied the subject with qualitative research methods. In determining the studies to be included in the research, databases such as Higher Education Institution National Thesis Center, Tübitak Ulakbim Tr Index, Dergipark, ERIC and Taylor & Francis were used. The results of this study, which excluded studies that were not open to access or whose full text could not be accessed, showed that the February 6 earthquakes had various consequences at different levels and areas. In the examinations, it was seen that the qualitative studies were mostly based on case study and phenomenological design. The participant group of the studies generally consisted of students receiving compulsory education, parents, school administrators, university students and academic staff. In the studies, it was observed that participant opinions were mostly obtained through semi-structured interview forms and descriptive analysis and content analysis were used to analyze the opinions. The common finding that attracted attention in the studies examined was that the February 6 earthquakes affected individuals negatively in the psychological dimension (post-traumatic stress, anxiety, loss, mourning, hopelessness about the future, death, fatalistic approach, anxiety, uneasiness). Other issues negatively affected by the February 6 earthquakes were education, psychosocial welfare, economy, security, communication, adaptation of students who left the region by transfer, forced migration, adaptation and accommodation, distance education, access to school, equal opportunity in education, academic success, motivation, trust in buildings, etc. In addition, it was observed that the February 6 earthquakes had positive effects on issues such as the importance of human life, understanding, empathy, gratitude, optimism, awareness, positive outlook, and the efforts of teachers and school administrators. Finally, it was also observed that various suggestions were given in the researches in a way to cover all stakeholders of education in the face of the problems created by the February 6 earthquakes. In the light of these findings, suggestions for future studies were presented based on the data obtained in the study.

Keywords: Earthquakes of February 6, 2023, Education, Training, A Thematic Content Analysis Study

2018 ve 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programlarının Doğal Afetler Açısından Değerlendirilmesi

Emel Sarıkoca ^{1,*} & Ersin Topçu ²

¹ Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı Amasya

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Amasya Üniversitesi

emel.05src@gmail.com

Özet

Türkiye coğrafi konumu ve iklim özellikleri itibarıyla doğal afetlere maruz kalmaktadır. Son dönemlerde ülkemizde yaşanan doğal afetlerdeki hasar ve kayıplardaki artışlar afetlere karşı hazırlıklı olmanın ne kadar önemli olduğu gerçeğini ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda doğal afetlere karşı bilinçlenmede okullarda, özellikle de ortaokul kademesinde sosyal bilgiler dersine büyük görev düşmektedir. Doğal afetler konusunun 2018 ve 2024 sosyal bilgiler dersi öğretim programında nasıl yer aldığının değerlendirilmesinin amaçlandığı, sosyal bilgiler dersi öğretim programlarının karşılaştırılmasının yapıldığı araştırmada yöntem olarak nitel araştırma desenlerinden doküman incelemesinden faydalanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2018 sosyal bilgiler dersi öğretim programı ve 2024 sosyal bilgiler dersi öğretim programı oluşturmaktadır. Elde edilen veriler doküman analizi tekniğiyle çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda 2018 sosyal bilgiler dersi öğretim programı ve 2024 sosyal bilgiler dersi öğretim programında doğal afetler konusuna tüm sınıf düzeyinde yer verilse de 6. ve 7. sınıf düzeyinde daha sınırlı bir şekilde yer verildiği, doğrudan yer verilmediğine ulaşılmıştır. 2024 sosyal bilgiler dersi öğretim programının özel amaçları kısmında doğrudan afetler ile ilgili bir maddenin eklendiği tespit edilmiştir. Bununla birlikte 2024 sosyal bilgiler dersi öğretim programında doğal afetler konusunun öğrenme öğretme yaşantıları, köprü kurma, farklılaştırma gibi bölümleri içerisinde daha ayrıntılı bir şekilde yer verildiği, doğal afetler konusunun öğretiminde çeşitli etkinlikler ve dijital kaynaklardan yararlanıldığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, sosyal bilgiler dersi öğretim programı, doğal afet

Evaluation of 2018 and 2024 Social Studies Teaching Programmes in Terms of Natural Disaster

Emel Sarıkoca ^{1,*} & Ersin Topçu ²

Abstract

Turkey is exposed to natural disasters due to its geographical location and climate characteristics. The recent increase in the damage and losses in natural disasters in our country reveals how important it is to be prepared for disasters. In this direction, the social studies course in schools, especially at the secondary school level, has a great role in raising awareness against natural disasters. In the research, which aims to evaluate how the subject of natural disasters is included in the 2018 and 2024 social studies curricula and to compare the social studies curricula, document analysis, one of the qualitative research designs, was used as a method. The study group of the research consists of 2018 social studies curriculum and 2024 social studies curriculum. The data obtained were analyzed by document analysis technique. As a result of the research, it was found that although the 2018 social studies curriculum and the 2024 social studies curriculum included the subject of natural disasters at all grade levels, it was included in a more limited way at the 6th and 7th grade level and was not directly included. In the 2024 social studies curriculum, it was determined that an article directly related to disasters was added in the special objectives section. However, in the 2024 social studies curriculum, the subject of natural disasters was included more in the sections such as learning and teaching experiences, bridging, differentiation.

Keywords: Social studies, social studies curriculum, natural disaster

Sosyal Bilimlerin Öğretilerine Sosyal Medyanın Ket Vurması: Afet Okuryazarlığı ve Dirençli Toplum!

Hakan Önal ^{1,*} & Hayret Başaran ²

¹ Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Balıkesir Üniversitesi

² Sosyal Bilimler Enstitüsü Balıkesir Üniversitesi

onal@balikesir.edu.tr

Özet

Bir ayağı geçmişte bir ayağı gelecekte duran insanlığın geleceğine yeni pencereler açan en önemli eylemin eğitim olduğu söylenebilir. Eğitimin bu fonksiyonu sayesinde hemen her ülke etkin vatandaş yetiştirebilmek amacıyla ilk kademelerden itibaren, becerilerle donatılmış vatandaşlar yetiştirebilmek için eğitim sistemi üzerinde değişiklikler ve güncellemeler yapmaktadırlar. Türkiye’de de güncellenene öğretim programları ile birlikte, Erdem-Değer-Eylem çerçevesi şeklinde beceri bileşenlerinden oluşan model içerisinde, afet ve acil durumlar için de olayın öncesinden başlayıp, tüm süreçleri kapsayan bir yapı sunulmuştur. Tüm öğretim programları içerisinde açık veya örtük olarak verilmeye çalışılan afet bilinci eğitimlerine karşın hem akademik çalışmalarda hem de yazılı ve görsel basın aracılığıyla yapılan paylaşımlarda, bu bilincin ne öğrencilerde ne de toplumun diğer kesimlerinde bir türlü istenilen düzeye gelemediği vurgulanmaktadır. Toplumu ayakta tutan dinamiklerin en önemli bileşenlerinden birisi olarak tanımlanabilecek olan becerilerin kazandırılması sürecinde harcanan zaman, emek ve enerji de karşılığını bulamadığında, bir kayıp ya da israf yapıldığı da rahatlıkla söylenebilir. Dolayısıyla eğitimin her kademesinde olduğu gibi hayatın da her alanında gerekli olabilecek becerilerden birisi olarak, insanda var olması gereken temel afet bilinci ve becerisinin kazandırılması kadar bunun bireyde uzun süre kalması ve gerektiğinde doğru bir şekilde kullanılabilmesi de gerekmektedir. Afetlere dirençli toplumlar da ancak bu şekilde ortaya çıkabilirler.

Çalışmada, toplumsal afet bilincinin istenilen seviyede olamamasının nedenleri irdelenmiş ve özellikle basın yoluyla yapılan paylaşımlar üzerinde durulmuştur. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelenmesi yönteminin kullanıldığı çalışmada, doğal afetler konusunda hem ulusal hem de yerel basın ile sosyal medyada yapılan haberler ve paylaşımlar incelenmiştir. Çalışmada özellikle deprem konusunda yapılan haber ve paylaşımların, temel afet bilgisi ve bilinci konusunda toplumun önemli bir kesimini manipüle edici nitelikte olduğu tespit edilmiştir. Bu haberlerin ve paylaşımların kaynağı ve neden yapıldığı konusunda da çıkarımların yapılmaya çalışıldığı çalışma sonunda, yetkililere, öğretmenlere ve öğrencilere yönelik öneriler sunulmuş ve bu dezenformasyon içeren manipülatif haber ve paylaşımların olumsuz etkilerini azaltmak veya ortadan kaldırmak üzere birtakım öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Afet eğitimi, Afet bilinci, Sosyal bilimler, Afet ve sosyal medya, Afet ve basın

The Hindrance of Social Media on the Teachings of Social Sciences: Disaster Literacy and Resilient Society!

Hakan Önal ^{1,*} & Hayret Başaran ²

Abstract

It can be said that education is the most important action opening new windows to the future of humanity, which stands with one foot in the past and the other in the future. In Turkey, alongside the updated curricula, a framework of Virtue-Value-Action has been introduced, presenting a model composed of skill components that encompass disaster and emergency situations, starting from the pre-event phase and covering all processes. Despite disaster awareness education, which is explicitly or implicitly included in all curricula, it is emphasized in both academic studies and media shares that this awareness has not reached the desired level among students or other segments of society. Therefore, just as in every stage of education, basic disaster awareness and skills essential in all areas of life must not only be acquired but also retained over time and applied correctly when needed. Only in this way can disaster-resilient societies emerge.

This study examines the reasons behind the insufficient level of societal disaster awareness, with a particular focus on media shares. Employing qualitative research methods, specifically document analysis, the study scrutinizes news and shares about natural disasters in both national and local media, as well as on social media. The research identifies that news and shares related to earthquakes, in particular, are manipulative in nature, affecting a significant portion of the population regarding basic disaster knowledge and awareness. The study also attempts to draw conclusions about the sources and motives behind these news items and shares. In conclusion, recommendations are presented for authorities, teachers, and students to mitigate or eliminate the negative effects of such disinformation-laden, manipulative news and shares.

Keywords: Disaster education, Disaster awareness, Social Sciences, Disasters and social media, Disasters and the press

Afet Eğitiminde Afetleri Simüle Eden Materyallerin Kullanılmasına İlişkin Sosyal Bilgiler Öğretmen

Adaylarının Görüşleri

Zeynep Genç ¹, AybÜke Solcan ¹, Aleyna Yıldız ¹ & Ezgi Avcı ^{1,*}

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Trakya Üniversitesi
ezgiavci76@trakya.edu.tr

Özet

Afetler oluştuktan sonra birçok olumsuz sonuçlara neden olur. Ciddi can, mal kayıpları ve psikolojik sarsıntılar bunlara örnek gösterilebilir. Ülkemizde bu afetlerin ve oluşum nedenlerinin bilinmesi ve buna uygun önlem alınması gerekmektedir. Ülkemizde meydana gelen 6 Şubat Kahramanmaraş depremi bu afetlerin sonuçlarının ne kadar büyük boyutlara ulaşabileceğinin en güçlü örneğini oluşturmaktadır. Doğal afetler konusu sosyal bilgiler dersinde çok boyutlu olarak işlenir, öğrencilerin afetlere dair farkındalık geliştirmesi ve toplumsal sorumluluk bilinci kazanmaları amaçlanır. Öğretmen adayları geleceğın sosyal bilgiler öğretmenleri olarak afet konularının öğretiminde neler yapabileceğı hakkında bilgi sahibi olması bu konuda önemli hale gelmektedir. Çünkü lisans eğitimi sürecinde kazanılanlar öğretmen adaylarının, öğretmenlik sürecindeki yaşantılarının temelini oluşturur. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının doğal afet oluşumu esnasında ve sonrasında bilinçli bir tutum sergilemeleri, doğru davranış göstermeleri ve bu doğrultuda hareket etmeleri ve bunları öğrencilerine kazandırmaları önemlidir. Bu nedenle sosyal bilgiler dersinin uygulayıcısı olacak olan öğretmen adaylarının afetler konusunda bilinçli hale gelmesi ve derslerinde kullanabilecekleri farklı uygulamaları kazanmaları gerekir. Bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersi afet konularının öğretiminde afetleri simüle eden materyallerin kullanıma ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerini tespit etmektir. Araştırmada, nitel araştırma yönteminin fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Araştırmanın veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Afetler ve afet yönetimi dersi kapsamında araştırmacılar tarafından oluşturulan afetleri simüle eden materyallerle bir ders planı oluşturularak öğretmen adaylarına uygulama yapılmıştır. Bu uygulama sonucunda öğretmen adaylarının afet eğitiminde afetleri simüle eden materyallere ilişkin deneyimlerine yönelik görüşleri alınmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile çözümlenecektir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, afet eğitimi, materyal kullanımı

Opinions of Prospective Social Studies Teachers on the Use of Materials Simulating Disasters in Disaster Education

Zeynep Genç ¹, Aybüke Solcan ¹, Aleyna Yıldız ¹ & Ezgi Avcı ^{1,*}

Abstract

Disasters cause many negative consequences after they occur. Serious loss of life, property losses and psychological shocks can be given as examples. In our country, it is necessary to know these disasters and the causes of their occurrence and to take appropriate measures. The 6 February Kahramanmaraş earthquake that occurred in our country is the strongest example of how great the consequences of these disasters can reach. The subject of natural disasters is covered multidimensionally in the social studies course, and it is aimed for students to develop awareness about disasters and gain awareness of social responsibility. As future social studies teachers, it becomes important for prospective teachers to have knowledge about what they can do in teaching disaster subjects. Because what is gained during undergraduate education forms the basis of pre-service teachers' experiences in the teaching process. It is important for pre-service social studies teachers to show a conscious attitude during and after the occurrence of natural disasters, to show the right behaviour and to act in this direction and to gain them to their students. For this reason, pre-service teachers who will be the practitioners of social studies course should become conscious about disasters and gain different applications that they can use in their lessons. The aim of this study is to determine the opinions of pre-service teachers about the use of materials that simulate disasters in the teaching of disaster topics in social studies course. In the study, phenomenology design of qualitative research method was used. Semi-structured interview form was used as the data collection tool of the research. Within the scope of disasters and disaster management course, a lesson plan was created with materials simulating disasters created by the researchers and an application was made to pre-service teachers. As a result of this application, pre-service teachers' opinions about their experiences related to materials simulating disasters in disaster education were obtained. The data obtained will be analysed by content analysis method.

Keywords: Social studies, disaster education, material use

Afet Tehdidi ve Psikolojik Hazırlık: Öğretmen Adaylarının Durum Analizi

Rumeysa Kirik

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

kirikrumeysa26@gmail.com

Özet

Doğal afetlerin meydana gelmesiyle birlikte fizyolojik zararların yanı sıra psikolojik zararlar da ortaya çıkmaktadır. Psikolojik etkiler belirli boyutlarıyla bireylerin yaşamlarını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu çalışmanın amacı, doğal afetlerin yaşanma olasılığı karşısında araştırma grubumuzun psikolojik açıdan hazırlık düzeylerini belirlemek ve afet sonrası için çözüm önerileri geliştirmektir. Doğal afetlerin meydana gelme olasılığı karşısında öğretmen adaylarının psikolojik hazırlık düzeylerini belirlemek ve afet sonrasına yönelik çözüm önerileri geliştirmektir. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini iki devlet üniversitesinin öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklem ise basit olasılıklı örnekleme yöntemiyle seçilen Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından oluşmaktadır. Seçilen örnekleme öğretmen adaylarının afet tehdidine karşı psikolojik durumları, “Afet Tehdidi için Psikolojik Hazırlık Ölçeği” kullanılarak incelenmiştir. Veriler bir istatistik programı aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma bulguları, öğretmen adaylarının afet tehdidine karşı psikolojik hazırlık düzeylerinin orta düzeyde olduğunu ortaya koymuştur. Afet eğitimi almış bireylerin psikolojik olarak daha hazırlıklı oldukları; afet yaşamış öğrencilerinin ise kaygı düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Elde edilen veriler, afet eğitiminin bireylerin psikolojik hazırlık düzeyini olumlu etkilediğini ve kaygı düzeylerini azalttığını göstermektedir. Bu doğrultuda, tüm eğitim kademelerinde yaş gruplarına uygun ve gerçekçi afet eğitimi programlarının uygulanmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. Ayrıca, deprem deneyimi yaşamış bireylerin kaygı ve stres düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Olası afetlerin ardından, mağdurlara yaş gruplarına uygun psikolojik destek hizmetlerinin sunulması önemli bir ihtiyaç olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Afet, psikolojik tehdit, afet tehdidi

Disaster Threat and Psychological Preparedness: Pre-service Teachers' Situation Analysis

Rumeysa Kirik

Abstract

With the occurrence of natural disasters, psychological damages emerge alongside physiological damages. The psychological effects negatively impact individuals' lives in various dimensions. The aim of this study is to determine the psychological preparedness levels of our research group in the face of the possibility of experiencing natural disasters and to develop solution proposals for the post-disaster period. Specifically, it aims to determine the psychological preparedness levels of pre-service teachers in the face of the possibility of natural disasters and to develop solution suggestions for the aftermath of such events. In the study, the descriptive survey model, which is one of the quantitative research methods, was used. The population of the study consists of students from two public universities. The sample includes pre-service Social Studies teachers selected through the simple random sampling method. In the selected sample, the psychological conditions of pre-service teachers in the face of disaster threats were examined using the "Psychological Preparedness for Disaster Threat Scale." The data were analyzed using a statistical software program. The research findings revealed that the psychological preparedness levels of pre-service teachers against disaster threats are at a moderate level. It was found that individuals who received disaster education were psychologically more prepared, whereas students who had experienced a disaster had higher levels of anxiety. The data obtained indicate that disaster education positively affects individuals' psychological preparedness and reduces their anxiety levels. In this context, it is considered beneficial to implement realistic disaster education programs tailored to different age groups at all educational levels. Moreover, it was determined that individuals who had experienced an earthquake had higher levels of anxiety and stress. After possible disasters, providing age-appropriate psychological support services to victims is considered an important necessity.

Keywords: Disaster, psychological threat, disaster threat

Deprem Deneyimi Olan ve Olmayan Ortaokul Öğrencilerinin Depremle İlgili Görüşleri: Senaryo

Tamamlama Tekniği Yaklaşımı

Esmanur Çamlıdağ^{1,*} & Ufuk Karakuş¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Gazi Üniversitesi
esmacamlidagg@gmail.com

Özet

Doğal afetler, insan yaşamını doğrudan veya dolaylı olarak etkileyen ve toplumsal yapıda derin izler bırakan olaylardır. Bu afetler arasında en yıkıcı sonuçlara yol açanlardan biri olan deprem afeti, özellikle çocuklar ve ergenler üzerinde uzun süreli psikolojik, sosyal ve bilişsel etkiler de yaratabilmektedir. Deprem gibi travmatik deneyimlerin, bireylerin afetlere yönelik algılarını ve bu tür olaylara verdikleri tepkileri şekillendirdiği bilinmektedir. Bu bağlamda, çocukların deprem olgusuna ilişkin düşüncelerinin anlaşılması, afet eğitiminin daha etkili biçimde planlanması açısından büyük önem taşımaktadır. Bu çalışmada, deprem deneyimi yaşamış olan ve olmayan ortaokul öğrencilerinin deprem olgusuna ilişkin düşüncelerini ve algılarını ortaya koymak amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden durum deseni kullanılarak derinlemesine bir analiz gerçekleştirilecektir. Araştırmanın katılımcılarını, 2024–2025 eğitim öğretim yılında Yozgat ilinde yer alan bir devlet ortaokulunda öğrenim gören 40 öğrenci ile Gaziantep ilinde bulunan bir devlet ortaokulunda öğrenim gören 40 öğrenci olmak üzere toplam 80 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Katılımcıların belirlenmesinde, amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Veri toplama aracı olarak, senaryo tamamlama tekniğinden yararlanılmıştır. Hazırlanan senaryo formunun kapsam ve görünüş geçerliliğini sağlamak amacıyla dört uzman görüşüne başvurulmuş, uzmanlardan alınan geri bildirimler doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Elde edilecek veriler, nitel veri analiz yaklaşımlarından biri olan içerik analizi yöntemi ile çözümlenecek; öğrencilerin deprem algıları, yaşantılarına göre karşılaştırmalı olarak değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Senaryo tamamlama tekniği, Deprem, Afet

Earthquake Related Views of Secondary School Students with and without Earthquake Experience:

Scenario Completion Technique Approach

Esmanur amlıdağ^{1,*} & Ufuk Karakuş¹

Abstract

Natural disasters are events that directly or indirectly affect human life and leave deep traces in the social structure. Earthquake disaster, which is one of the most devastating disasters, can also create long-term psychological, social and cognitive effects, especially on children and adolescents. It is known that traumatic experiences such as earthquakes shape individuals' perceptions of disasters and their reactions to such events. In this context, understanding children's thoughts about the earthquake phenomenon is of great importance for planning disaster education more effectively. In this study, an in-depth analysis will be carried out using the case design, one of the qualitative research methods, in order to reveal the thoughts and perceptions of secondary school students with and without earthquake experience about the earthquake phenomenon. The participants of the study consisted of a total of 80 secondary school students, 40 students studying in a public secondary school in Yozgat province and 40 students studying in a public secondary school in Gaziantep province in the 2024-2025 academic year. Katılımcıların belirlenmesinde, amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Veri toplama aracı olarak, senaryo tamamlama tekniğinden yararlanılmıştır. Hazırlanan senaryo formunun kapsam ve görünüş geçerliliğini sağlamak amacıyla dört uzman görüşüne başvurulmuş, uzmanlardan alınan geri bildirimler doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Elde edilecek veriler, nitel veri analiz yaklaşımlarından biri olan içerik analizi yöntemi ile çözümlenecek; öğrencilerin deprem algıları, yaşantılarına göre karşılaştırmalı olarak değerlendirilecektir.

Keywords: Scenario completion technique, Earthquake, Disaster

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Ortaokul Öğrencilerinin Deprem Kaygılarına Yönelik Görüşleri

Esen Durmuş ^{1,*} & Muhammed Çağrı Akyıldız ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Fırat Üniversitesi
esendurmus@firat.edu.tr

Özet

Bu çalışmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmenlerinin ortaokul öğrencilerinin deprem kaygılarına yönelik görüşlerini incelemektir. Sosyal bilgiler dersi, yalnızca bilişsel kazanımlarla sınırlı kalmayıp; afet bilinci, risk algısı, toplumsal sorumluluk ve güvenli yaşam kültürü gibi çok boyutlu yaşam becerilerini kazandıran bir öğrenme alanıdır. Bu bağlamda, öğrencilerin depremle ilgili korku ve kaygı düzeyleri öğretmen görüşleri aracılığıyla değerlendirilecek ve öğretmenlerin bu kaygıları nasıl algıladıkları incelenecektir. Çalışma, nitel araştırma yöntemiyle yürütülüp, verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılacaktır. Araştırma sürecinde, 2024-2025 eğitim-öğretim yılında Elazığ ili Merkez ilçesinde görev yapan 15 sosyal bilgiler öğretmeni, amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilecektir. Bu öğretmenlerle yapılacak görüşmelerde, deprem kaygısı yaşayan öğrenciler hakkındaki algılar ve yapılan sınıf içi uygulamalar hakkında bilgi edinilecektir. Elde edilen veriler, içerik analizi yöntemiyle çözümlenecek ve araştırmanın sonunda öğretmenlerin öğrencilerin kaygı düzeyleri hakkında edindiği görüşlere dayalı değerlendirmeler yapılacaktır. Araştırma, öğrencilerin kaygı düzeylerini düşürmeye yönelik olası iyileştirici müdahalelere ışık tutmayı planlamaktadır. Bu bağlamda, öğretmenlerin sınıf içindeki uygulamaları ve bu uygulamaların etkileri detaylı şekilde incelenecek, aynı zamanda bu uygulamaların nasıl geliştirilebileceği konusunda görüşler elde edilecektir. Ayrıca, araştırma sonucunda öğretmenlerin deprem kaygısı yaşayan öğrencilere yönelik uygulamalarının, öğrencilerin gelişimlerini nasıl etkilediği hakkında önemli bulgular elde edilmesi hedeflenmektedir. Araştırma bulgularının, afet eğitimi ve psikolojik destek alanında öğretmenlerin rollerini daha iyi anlamalarına katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Deprem Kaygısı, Öğretmen Görüşleri

Social Studies Teachers' Views on Secondary School Students' Earthquake Anxiety

Esen Durmuş ^{1,*} & Muhammed Çağrı Akyıldız ¹

Abstract

The purpose of this study is to learn the views of social studies teachers on earthquake concerns of middle school students. Social studies course is a learning area that is not only limited to cognitive gains but also provides multidimensional life skills such as disaster awareness, risk perception, social responsibility and safe living culture. In this context, students' fear and anxiety levels about earthquakes will be evaluated through teachers' views and how teachers perceive these concerns will be examined. The study will be conducted with qualitative research method and a semi-structured interview form developed by the researcher will be used to collect the data. In the research process, 15 social studies teachers working in the central district of Elazığ province in the 2024-2025 academic year will be selected by purposeful sampling method. In the interviews with these teachers, information will be obtained about the perceptions about students with earthquake anxiety and classroom practices. The data obtained will be analyzed by content analysis method and at the end of the research, evaluations will be made based on the opinions of the teachers about the anxiety levels of the students. The research plans to shed light on possible remedial interventions to reduce students' anxiety levels. In this context, teachers' classroom practices and the effects of these practices will be examined in detail, and opinions will be obtained on how these practices can be improved. In addition, as a result of the research, it is aimed to obtain important findings about how teachers' practices towards students with earthquake anxiety affect the development of students. The findings of the research are expected to contribute to a better understanding of teachers' roles in the field of disaster education and psychological support.

Keywords: Earthquake, Teacher Opinions, Earthquake Anxiety

Sosyal Bilgiler Dersinde Afet Eğitime Yönelik Oyun Tabanlı Öğrenme Etkinliklerinin Öğrencilerin Afet Bilincine ve Çevre Sorunlarına Yönelik Tutumlarına Etkisi

Özlem Gençer ¹ & Uğur Gezer ^{2,*}

¹ Sınıf Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

² Sınıf Öğretmenliği Yozgat Bozok Üniversitesi

ugur.gezer@bozok.edu.tr

Özet

Günümüzde afetlerin sıklığı ve yıkıcı etkisi, dünya genelinde olduğu gibi Türkiye’de de ciddi maddi ve manevi kayıp yaşatmaktadır. Afetlerin Türkiye üzerindeki her geçen gün artan etkisi, bireylerin afetlere hazırlıklı olma düzeylerinin ve afet bilinçlerinin artırılmasını zorunlu kılmaktadır. Afet bilinci yalnızca acil durumlara müdahale etme ve kriz yönetimi becerisini değil, aynı zamanda riskleri önceden tanıma ve sorumlu bireyler yetiştirme amacını da kapsar. Bu bağlamda, özellikle ilköğretim düzeyinde afet bilincinin geliştirilmesi, uzun vadede toplumsal direncin ve afetlere hazırlıklı toplumların sağlanması açısından kritik öneme sahiptir. Sosyal Bilgiler dersi, bireylerde toplumsal sorumluluk, çevre duyarlılığı ve vatandaşlık bilinci oluşturma açısından ilköğretim düzeyindeki önemli derslerden biridir. Araştırmada, sosyal bilgiler dersinde uygulanacak olan afet eğitime yönelik oyun tabanlı öğrenme etkinliklerinin öğrencilerin afet bilincine ve çevre sorunlarına yönelik tutumlarına etkisi incelenmektedir. Oyunlar, çocukların öğrenme süreçlerini daha kalıcı, anlamlı ve eğlenceli hale getirirken, aynı zamanda onların öğrenmeye karşı motivasyonlarını artırarak aktif katılımlarını teşvik etmektedir. Ön-test son-test kontrol gruplu yarı deneysel desene göre tasarlanan çalışmanın uygulama süreci, 2024-2025 eğitim-öğretim yılında Yozgat ilinde gerçekleştirilmiştir. Uygulama kapsamında 8 hafta boyunca afet eğitime yönelik geliştirilen kutu oyunları ve dijital oyunlar deney grubunda yer alan ilköğretim dördüncü sınıf öğrencilerine oynatılmıştır. Kontrol grubunda ise mevcut öğretim programına göre dersler yürütülmüştür. Veriler, Yetişensoy (2022) tarafından geliştirilen Afet Bilinci Ölçeği ile Kılıç ve Kan (2019) tarafından geliştirilen Çevre Sorunlarına Yönelik Tutum Ölçeği ile toplanmıştır. Elde edilen verilerin normal dağılım koşullarını sağladığı belirlendikten sonra analizler bağımsız örneklem t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda afet eğitime yönelik oyun tabanlı öğrenme etkinlikleriyle işlenen sosyal bilgiler derslerinde öğrencilerin afet bilinçleri ve çevre sorunlarına yönelik tutumlarında deney grubu lehine istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar bağlamında etkili bir afet eğitimi ve ilköğretim dördüncü sınıf öğrencilerinin afet bilinci ve çevre sorunlarına yönelik tutum düzeylerini arttırmak için afet eğitime yönelik oyunların kullanılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, Afet bilinci, Oyun tabanlı öğrenme, Çevre sorunları, Afet eğitimi

The Impact of Game-Based Learning Activities on Disaster Awareness and Attitudes Toward Environmental Issues in Social Studies Courses

Özlem Gençer ¹ & Uğur Gezer ^{2,*}

Abstract

Today, the increasing frequency and devastating impact of disasters continue to cause significant material and emotional losses both globally and in Turkey. The growing influence of disasters in Turkey necessitates enhancing individuals' preparedness and awareness regarding such events. Disaster awareness not only encompasses emergency response and crisis management skills but also includes the ability to identify risks in advance and foster responsible citizenship. In this context, promoting disaster awareness at the primary school level is of critical importance in developing long-term societal resilience and disaster-prepared communities. The Social Studies course is one of the essential subjects at the primary level, aiming to instill a sense of social responsibility, environmental sensitivity, and civic consciousness in students. This study investigates the effect of game-based learning activities designed for disaster education in the Social Studies course on students' disaster awareness and attitudes toward environmental issues. Games make the learning process more permanent, meaningful, and enjoyable for children while also enhancing their motivation and encouraging active participation. The study was designed as a quasi-experimental model with a pretest-posttest control group and was conducted during the 2024–2025 academic year in Yozgat, Turkey. For eight weeks, board games and digital games developed for disaster education were implemented with fourth-grade primary school students in the experimental group, while the control group received instruction based on the current curriculum. Data were collected using the Disaster Awareness Scale developed by Yetişensoy (2022) and the Attitude Toward Environmental Issues Scale developed by Kılıç and Kan (2019). After confirming that the data met the assumptions of normal distribution, data analysis was conducted using an independent samples t-test and one-way analysis of variance (ANOVA). The findings revealed a statistically significant difference in favor of the experimental group regarding both disaster awareness and attitudes toward environmental issues, indicating the effectiveness of game-based learning activities in the Social Studies course. Based on these results, it is recommended that disaster education games be integrated into primary education to enhance disaster awareness and improve students' attitudes toward environmental issues.

Keywords: Social Studies, Disaster awareness, Game-based learning, Environmental issues, Disaster education

**Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Çalışması Kapsamında Güncellenen Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler
Öğretim Programlarında Verilen Afet Eğitimi Konularının Değerlendirmesi**

İbrahim Yavuz

Soru Oluşturma ve Geliştirme Daire Başkanlığı Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme Değerlendirme ve Sınav
Hizmetleri Genel Müdürlüğü
iyavuz10@gmail.com

Özet

Toplumlar yaşam standartlarını koruyabilmek, güvenli ve sağlıklı ortamlarda hayatlarını sürdürebilmek için uzun süredir çaba göstermektedir. Bu çabanın sonucunda birlikte yaşam, iş bölümü vb. tüm süreçlerde değişimler yaşanmıştır. Değişimler toplumların bulundukları konuma, beklentilerine ve gelişim düzeylerine göre farklılık göstermiştir. Toplumların bulundukları konuma göre yaşadıkları doğa olayları da buna örnek olarak verilebilir. İçinde bulunduğumuz çağda da bu süreçlerde değişimler yaşanmaya devam etmektedir.

Yaşadığımız çağın getirdiği bu yeniliklere ayak uydurabilmek, becerilerle donatılmış bireyler sayesinde daha hızlı gerçekleşmektedir. Bu becerilerin kazandırılmasında ise sistematik bir yol gerekir. Ülkeler de bu süreci planlı ve programlı yapabilmek adına, millî eğitim programlarına zaman zaman ekleme ve çıkarmalar yaparak güncellemeler yapmaktadır. Bu değişim ve dönüşümlerin öncelikle öğretim programlarından başlamasının nedeni ise eğitim öğretim süreçlerinin planlaması ve uygulanması gibi süreçlerin tamamının öğretim programı kapsamında gerçekleştirilmesidir. Bu nedenle öğretim programları eğitimin en önemli bileşeni olarak görülmektedir. Eğitim içeriği alanında yapılan bu değişimler öncelikle öğretim programları, devamında da ders kitabı, yardımcı kaynak gibi eğitim öğretim materyallerini kapsamaktadır. Dolayısıyla öğretim programlarında yapılan güncellemeler aslında günün gereklerine ve gelecekteki nitelikli insan gücüne olan ihtiyaçtan da kaynaklanmaktadır. Bilim ve teknolojiye ileriye doğru ilerlemelerle birlikte son yıllarda dünya çapında artarak devam eden doğa kaynaklı afetlerden etkilenme düzeyi de maalesef artmaktadır. Bu zararın önüne geçebilmek veya etkilerini azaltabilmek için afet bilinci ile hareket edebilecek becerilere sahip bireylerin yetiştirilmesi önem kazanmaktadır. Bu da öğretim programları içerisinde afet kavramı çerçevesindeki bilgi beceri ve tutum değerlerinin nasıl verileceği ile ilgilidir. Artarak ve çeşitlenerek devam eden afetlerin, öğretim programlarında nasıl yer aldığı, bir anlamda ülkedeki bireylerin ona vereceği tepkinin de önceden bilinmesini kolaylaştıracaktır.

Bu kapsamda, Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı tarafından güncellenerek yayımlanan hayat bilgisi ve sosyal bilgiler derslerine ait öğretim programlarında afet ile ilgili içeriklerin ve afet eğitimi ile ilgili çalışmaların öğretim programlarına aktarılma şeklinin incelenmesi, bu çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. Çalışmanın amacı ise güncellenen öğretim programları ile Türkiye’de eğitim gören yurttaşların temel afet bilinci ve becerileri konusunda nasıl bir donanıma sahip olacaklarının tespit edilmesidir.

Nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi ile yapılan çalışmanın verileri <https://mufredat.meb.gov.tr/> adresinde yayımlanan hayat bilgisi ve sosyal bilgiler derslerine ait öğretim

programlarından elde edilmiştir. Dolayısıyla veriler, ilkokul 1. Sınıftan ortaokul son sınıfa kadar olan bütün kazanımları kapsamaktadır.

Çalışmadan elde edilen verilerin değerlendirilmesi sonucunda, afet eğitiminin başlamasının öngörüldüğü ilkokul 1. sınıfta öğrencilere afet kavramı hakkında temel bilgilendirmeler yerine “afet türlerini tanıyabilme” ifadesi ile doğrudan konuya giriş yapılmıştır. 2. Sınıf düzeyinde ülke çapında alınan önlemlerden ziyade, öğrencinin kendi bulunduğu önlemlere yer verilmiş, 3. Sınıfa ise afetlerden önce sırasında ve sonrasında yapılması gerekenlere ait öğrenme çıktılarına yer verilmiş ancak burada da bir yerelleştirme yapılmamıştır. Üst sınıflardaki kazanımlarda da benzer eksiklikler söz konusu olup, özellikle afetlerin kaçınılmaz olduğu izlenimi, bu öğretim programlarının en büyük eksikliği olarak göze çarpmaktadır.

Afet eğitimi ve bilincinin doğru verilmesi, bu konuda doğru becerilerle donatılmış bireylerin yetişmesine fırsat verecektir. Bununla birlikte doğa olaylarının kaçınılmaz olduğu ancak bunların afete dönüşme risklerini ve bu konuda alınması gereken önlemleri içermesi büyük önem taşımaktadır. Çalışma sonunda, programdaki eksiklerden yola çıkılarak, yenilenen ve güncellenen öğretim programlarına uygun hazırlanacak olan ders kitaplarının yazarları için birtakım öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Hayat Bilgisi, Afet Eğitimi

Evaluation Of Disaster Education Topics Provided In Life Sciences And Social Studies Education Programs Updated Within The Scope Of Türkiye Century Education Model Study

Ibrahim Yavuz

Abstract

Societies have been striving for long time to maintain living standards and to continue their lives in safe, healthy environments. As a result this effort, there have been changes all processes such as living together, division of labor, etc. Changes have varied according to the position, expectations and development levels of societies. Natural events experienced by societies according their position can be given as example. Changes continue to occur in these processes in the age we are in. Keeping up with these innovations brought by the age we live in is faster thanks to individuals equipped with skills. In order to make this process planned and programmed, countries occasionally make updates by making additions and deletions to their national education programs. The reason why these changes, transformations start with the curriculum is that all processes such as planning and implementation of education and training processes are carried out within the scope of the curriculum. For this reason, curriculums seen as the most important component of education. These changes made in the field of educational content primarily cover curriculums, and then educational and training materials such as textbooks and auxiliary resources. Therefore, the updates made in the curriculums actually due to the requirements of the day and the need for qualified manpower in the future. Despite the advances in science and technology, the level of being affected by the natural disasters that have been increasing worldwide in recent years has unfortunately also increased. In order to prevent this damage or reduce its effects, it's important to train individuals who have the skills to act with disaster awareness. How disasters, which continue to increase and diversify, are included in the curriculum will, in a sense, make easier to know in advance how individuals in the country will react to them. In this context, the subject of this study is to examine the way in which the content related to disasters and studies related to disaster education are transferred to the curriculum in the life sciences and social studies courses updated and published by the Ministry of National Education of the Republic of Turkey. The aim of the study is to determine how citizens receiving education in Turkey will be equipped in terms of basic disaster awareness and skills with the updated curriculums. The data of the study, which was conducted using the document review method, one of the qualitative research methods, were obtained from the curriculum of life sciences and social studies courses published at <https://mufredat.meb.gov.tr/>.

As a result of the evaluation of the data obtained from the study, instead of providing basic information about the concept of disaster to students in the first grade of primary school, where disaster education is expected to begin, the subject was directly introduced with the expression “being able to recognize disaster types”. Instead of measures taken nationwide at the 2nd grade level, the precautions that the student finds on their own were included, and in the 3rd grade, learning outcomes regarding what should be done before, during and after disasters were included, but no localization was made here either. There are similar deficiencies in the achievements in the upper grades, and the impression that disasters are inevitable in particular stands out as the biggest deficiency of these curriculums.

Proper provision of disaster education and awareness will enable individuals equipped with the right skills in this

regard to be raised. However, it is of great importance that natural events are inevitable, but that they include the risks of turning into disasters and the precautions that should be taken in this regard.

Keywords: Social Studies, Life Sciences, Disaster Education

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ve Ders Kitaplarında Afet Eğitimi

Ayşe Duygu Özmen ^{1,*} & Serpil Demirezen ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Akdeniz Üniversitesi
duyguayseozmen@gmail.com

Özet

Ülkemizde ve Dünyada son yıllarda doğal afetlerin yıkıcı etkilerinin pek çok örneği görülmüştür. Afetlerin doğal çevreye ve insan yaşamına doğrudan ve dolaylı etkileri düşünüldüğünde afet eğitiminin önemi net bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Sosyal bilgiler dersi, afetlerin nedenlerini ve sonuçlarını incelemenin ötesinde, afetlerin toplumsal etkilerini de öğrencilere aktarabilmesi nedeniyle afet eğitimi açısından son derece önemli bir derstir. Bu doğrultuda araştırmanın amacı; Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programları ve sosyal bilgiler ders kitaplarının afet eğitimi açısından incelenmesidir. Nitel araştırma yaklaşımının benimsendiği çalışmada veriler, doküman analizi tekniği ile toplanmıştır. Araştırmada elde edilen veriler, betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda; 2018 ve 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programlarının özel amaçları içerisinde afet eğitimi ile ilişkili maddelerin olduğu görülmüştür. 2018 programında “İnsanlar, Yerler, Çevreler” öğrenme alanında 4. ve 5. sınıf düzeyinde doğal afetlerin nedenlerine, afetlere yönelik hazırlıklara yönelik kazanımlara yer verildiği, 7. sınıf düzeyinde “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanında ise afetlerin küresel sorunlar kapsamında ele alındığı belirlenmiştir. 2024 programında ise 4. ve 5. sınıf düzeyinde “Evimiz Dünya” öğrenme alanında afetlerin etkilerine yönelik öğrenme çıktıları ve süreç bileşenlerine yer verildiği, 6. ve 7. sınıf düzeyinde ise “Birlikte Yaşamak” öğrenme alanında afetlerin toplumsal birliği sağlamadaki önemine yönelik öğrenme-öğretme uygulamalarına yer verildiği tespit edilmiştir. Araştırma kapsamında incelenen ders kitaplarında ise afetlere ilişkin görsellere, acil durum eylem planlarına, afetlere müdahalede bulunmaya yetkili kuruluşlara, afet durumlarında yaşanan toplumsal birliktelik örneklerine yer verildiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Afet eğitimi, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, sosyal bilgiler ders kitapları

Disaster Education in Social Studies Curriculum and Textbooks

Ayşe Duygu Özmen ^{1,*} & Serpil Demirezen ¹

Abstract

Many examples of the destructive effects of natural disasters have been observed in our country and in the world in recent years. Considering the direct and indirect effects of disasters on the natural environment and human life, the importance of disaster education becomes clear. Social studies course is an extremely important course in terms of disaster education since it can transfer the social effects of disasters to students beyond analysing the causes and consequences of disasters. Accordingly, the aim of this study is to examine the social studies curriculum and social studies textbooks in terms of disaster education. In the research in which qualitative research approach was adopted, data were collected by document analysis technique. The data obtained in the research were analysed by descriptive analysis. As a result of the research, it was seen that there were items related to disaster education in the specific objectives of the 2018 and 2024 Social Studies Curricula. In the 2018 curriculum, in the learning area of "People, Places, Environments", it was determined that the 4th and 5th grade level learning outcomes related to the causes of natural disasters and preparations for disasters were included, and in the 7th grade level learning area of "Global Connections", disasters were addressed within the scope of global problems. In the 2024 programme, it was determined that learning outcomes and process components related to the effects of disasters were included in the learning area "Our Home is the World" at the 4th and 5th grade level, and learning-teaching practices related to the importance of disasters in ensuring social unity were included in the learning area "Living Together" at the 6th and 7th grade level. In the textbooks examined within the scope of the research, it was determined that visuals related to disasters, emergency action plans, institutions authorised to intervene in disasters and examples of social unity in disaster situations were included.

Keywords: Disaster education, Social Studies Curriculum, social studies textbooks

Sanal Gerçeklik Destekli Sanatsal İfade Yoluyla Duygu Farkındalığı: Afet Deneyimli Ergenlerle Fenomenolojik Bir İnceleme

Elif Tugçe Demir

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
e232563@metu.edu.tr

Özet

Bu nitel araştırma, sanal gerçeklik (VR) teknolojisinin sunduğu immersif orman ortamında, afet deneyimi yaşamış ergenlerin duygu farkındalığını geliştirmeye yönelik sanatsal ifade süreçlerini fenomenolojik bir yaklaşımla incelemektedir. Çalışma, Pascual-Leone ve Greenberg'in (2007) duygusal işleme modeli ile Schneider ve arkadaşlarının (2022) Bilişsel-Duyuşsal-Sosyal Öğrenme Modeli'ni teorik çerçeve olarak benimsemiştir. Araştırma kapsamında, 14-19 yaş aralığında son üç yıl içinde afet deneyimi yaşamış 50 ergen katılımcı ile çalışılmıştır. Yorumlayıcı fenomenolojik analiz (IPA) metodolojisi kullanılarak, katılımcıların sanal ormanda duygu keşfi ve dijital tuval üzerinde sanatsal ifade deneyimlerine ilişkin derinlemesine görüşmeler ile sanatsal ürünlerin semiyotik analizi gerçekleştirilmiştir. Bulgular, dört ana fenomenolojik tema ortaya koymuştur: (1) bedene gömülü duygusal farkındalık, (2) söze gelmeyen duyguların görsel metaforlara dönüşümü, (3) doğa-duygu etkileşiminin sanatsal sembolleştirilmesi ve (4) travmatik deneyimin sanatsal yeniden anlamlandırılması. Katılımcılar, VR ortamındaki duygusal deneyimin, henüz sözel olarak ifade edemedikleri duygularını tanıma ve sanatsal öğelerle dışavurma sürecini kolaylaştırdığını belirtmişlerdir. Afet deneyiminin sembolik temsilleri, sanatsal ürünlerde transformatif imgeler olarak belirginleşmiştir. Sonuçlar, sanal gerçeklik destekli sanatsal ifade yönteminin, Pascual-Leone'nin modelindeki "genel sıkıntı" (global distress) durumundan daha diferansiye duygusal deneyimlere geçişi desteklediğini ve travmatik yaşantıların anlamlandırılmasına katkıda bulunduğunu göstermektedir. Bu bulgular, dijital teknolojilerin duygu odaklı psikososyal müdahalelerde kullanımına yönelik önemli çıkarımlar sunmaktadır. Bu çalışma, teknoloji temelli müdahalelerin, duygu farkındalığı geliştirmeyi amaçlayan eğitim programlarına entegre edilebilirliğine ışık tutarak, psikososyal destek ve afet sonrası rehabilitasyon uygulamalarına yenilikçi bir perspektif sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sanal gerçeklik, duygu farkındalığı, sanatsal ifade, fenomenolojik analiz, afet kaynaklı travma, ergenlik

Emotional Awareness Through Virtual Reality-Enhanced Artistic Expression: A Phenomenological Study with Adolescents with Disaster Experience

Elif Tugçe Demir

Abstract

Using a phenomenological approach, this qualitative research examines the processes of artistic expression aimed at developing emotional awareness in adolescents with disaster experience within an immersive forest environment provided by virtual reality (VR) technology. The study adopts the theoretical framework of Pascual-Leone and Greenberg's (2007) emotional processing model and Schneider et al.'s (2022) Cognitive-Affective-Social Theory of Learning. The research involved 50 adolescent participants aged 14-19 who had experienced a disaster within the past three years. Using Interpretative Phenomenological Analysis (IPA) methodology, in-depth interviews regarding participants' experiences of emotional exploration in the virtual forest and artistic expression on a digital canvas were conducted, along with semiotic analysis of artistic products. The findings revealed four main phenomenological themes: (1) embodied emotional awareness, (2) transformation of ineffable emotions into visual metaphors, (3) artistic symbolization of nature-emotion interaction, and (4) artistic reframing of traumatic experience. Participants indicated that the sensory experience in the VR environment facilitated recognizing emotions they had not yet been able to express verbally and externalizing them through artistic elements. Symbolic representations of disaster experience emerged as transformative images in artistic products. The results show that the virtual reality-enhanced artistic expression method supports the transition from the "global distress" state in Pascual-Leone's model to more differentiated emotional experiences and contributes to the meaning-making of traumatic experiences. These findings offer important implications for using digital technologies in emotion-focused psychosocial interventions. This study sheds light on the feasibility of integrating technology-based interventions into educational programs to develop emotional awareness, offering an innovative perspective on psychosocial support and post-disaster rehabilitation practices.

Keywords: Virtual reality, emotional awareness, artistic expression, phenomenological analysis, disaster induced trauma, adolescence

Doğal Afet Sonrası Ekolojik Yas Sürecinde Sanal Gerçeklik Temelli Doğa Deneyimi: Konteyner

Kentlerde Yaşayan Ergenlerin ve Ebeveynlerinin Deneyimleri

Elif Tugçe Demir

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

e232563@metu.edu.tr

Özet

Bu çalışma, deprem bölgesindeki konteyner kentlerde geçici olarak yaşamak zorunda kalan 14-19 yaş aralığındaki ergenler ve ebeveynlerinin, sanal gerçeklik (VR) destekli doğa temelli bilinçli farkındalık deneyimi çerçevesinde ekolojik yas süreçlerini fenomenolojik bir yaklaşımla incelemektedir. Araştırma, doğal afet sonrası sadece bireysel kayıplar değil, aynı zamanda fiziksel çevre, yeşil alanlar ve ekolojik bağların yitirilişi sonucu ortaya çıkan çevresel (ekolojik) yas deneyimini anlamlandırmayı amaçlamaktadır. Nitel araştırma deseninde tasarlanan çalışmaya, deprem sonrası konteyner kentte yaşamaya başlayan 9 ergen (5 kız, 4 erkek) ve 6 ebeveyn (4 anne, 2 baba) olmak üzere toplam 15 katılımcı dahil edilmiştir. Katılımcılara, travma konusunda uzmanlaşmış psikolojik danışman eşliğinde sanal gerçeklik gözlükleri kullanılarak, afet öncesi yaşadıkları bölgeye özgü doğal çevreye benzer özellikler taşıyan bir sanal doğa ortamında bilinçli farkındalık temelli bir program uygulanmıştır. Bu program, ekolojik bağları yeniden anlamlandırmaya yönelik rehberli meditasyon, doğa sesleri eşliğinde somatik farkındalık çalışması ve metaforik doğa etkileşimleri içeren üç oturumluk bir müdahaleyi kapsamaktadır. VR uygulamasının ardından katılımcılarla odak grup görüşmeleri yapılmış ve veriler yorumlayıcı fenomenolojik analiz (IPA) metodolojisiyle değerlendirilmiştir. Etik açıdan, çalışma uzman psikolojik danışman ve travma uzmanlarından oluşan bir etik kurulun onayıyla yürütülmüş, oturumlar sırasında katılımcıların duygusal güvenliği uzman psikolojik danışman gözetiminde sağlanmış ve gerekli durumlarda ek psikolojik destek sunulmuştur. Bulgular, beş ana fenomenolojik temayı ortaya çıkarmıştır: (1) doğal mekândan kopuş ve konteyner yaşamının ekolojik kısıtlılıkları, (2) kayıp bahçeler, ağaçlar ve yeşil alanlar için tutulan yas, (3) doğa yoksunluğunun bedensel ve duygusal deneyimi, (4) sanal doğa deneyimi yoluyla ekolojik hafızanın canlanması, (5) yeniden yerleşim sürecinde doğayla ilişkilene beklentileri. Özellikle ergen katılımcıların, konteyner kent yaşamının sınırlılıkları ve doğadan kopukluk konusundaki endişelerini VR deneyimi sırasında daha rahat ifade edebildikleri gözlemlenmiştir. Ebeveynlerin ise çocuklarının doğa özlemi ve ekolojik kayıp duyguları hakkında yeni farkındalıklar kazandıkları belirtilmiştir. Katılımcılar, sanal doğa deneyiminin, konteyner kentteki sınırlı yaşam koşulları içinde duygusal bir rahatlama sağladığını ve gelecekteki yaşam alanlarında doğal çevreyle bağlantı kurma motivasyonlarını artırdığını ifade etmişlerdir. Araştırma sonuçları, afet sonrası geçici yerleşim alanlarında yaşayan bireylerin ekolojik yas deneyimlerinin tanınmasının ve doğa temelli terapötik yaklaşımların eğitim programlarına entegre edilmesinin önemine işaret etmektedir. Bu çalışma, Türkiye'de ve benzer afet deneyimleyen toplumlarda, ekolojik yas süreçlerinin anlaşılmasına ve iklim değişikliği çağında artan ekolojik kayıplara yönelik psikososyal müdahalelerin geliştirilmesine katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ekolojik yas, deprem, sanal gerçeklik, doğa temelli bilinçli farkındalık, afet psikolojisi, çevresel kimlik, fenomenolojik analiz

Virtual Reality-Based Nature Experience in Ecological Grief Process After Natural Disaster: An Experiences of Adolescents and Their Parents Living in Container Cities

Elif Tugçe Demir

Abstract

This study examines the ecological grief processes of adolescents aged 14-19 and their parents who are temporarily living in container cities in earthquake-affected regions, within a virtual reality (VR) supported nature-based mindfulness experience using a phenomenological approach. The research aims to make sense of the environmental (ecological) grief experience that emerges from individual losses following a natural disaster and the loss of physical environment, green spaces, and ecological connections. The study, designed as qualitative research, included 15 participants who began living in container cities after the earthquake: 9 adolescents (5 girls and four boys) and six parents (4 mothers and two fathers). Participants experienced a mindfulness-based program in a virtual nature environment with similar characteristics to the natural environment specific to the region where they lived before the disaster. They used virtual reality glasses, accompanied by a psychological counselor specialized in trauma. This program encompassed a three-session intervention, including guided meditation to reinterpret ecological connections, somatic awareness exercises accompanied by nature sounds, and metaphorical nature interactions. Focus group interviews were conducted with participants following the VR application, and the data were evaluated using interpretative phenomenological analysis (IPA) methodology. Ethically, the study was conducted with the approval of an ethics committee consisting of expert psychological counselors and trauma specialists; participants' emotional safety was ensured under the supervision of an expert psychological counselor during the sessions, and additional psychological support was provided when necessary. The findings revealed five main phenomenological themes: (1) disconnection from natural space and ecological limitations of container living, (2) grief for lost gardens, trees, and green spaces, (3) bodily and sensory experience of nature deprivation, (4) revival of ecological memory through virtual nature experience, and (5) expectations for reconnecting with nature during the resettlement process. It was observed that adolescent participants, in particular, were able to express their concerns about the limitations of container city life and disconnection from nature more comfortably during the VR experience. Parents were reported to have gained new awareness about their children's longing for nature and feelings of ecological loss. Participants expressed that the virtual nature experience provided emotional relief within the limited living conditions of the container city and increased their motivation to connect with the natural environment in their future living spaces. The research results indicate the importance of recognizing the ecological grief experiences of individuals living in temporary settlement areas after disasters and integrating nature-based therapeutic approaches into educational programs. This study contributes to understanding ecological grief processes in Turkey and societies experiencing similar disasters and developing psychosocial interventions for increasing ecological losses in the age of climate change.

Keywords: Ecological grief, earthquake, virtual reality, nature-based mindfulness, disaster psychology, environmental identity, phenomenological analysis

Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Barış Eğitimi Kapsamında Değerlendirilmesi

Hasibe Otal ^{1,*} & Alpaslan Öztürkci ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Siirt Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

hasibe.otal@siirt.edu.tr

Özet

Bu araştırmada 4, 5, 6 ve 7. sınıf sosyal bilgiler ders kitapları UNESCO tarafından 1996 yılında birçok ülkede uygulanan pilot uygulamalar sonucunda ortaya çıkan “Barış Eğitimi Müfredat Çerçevesi” kapsamında incelenmiştir. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi tekniği ile gerçekleştirilmiştir. Doküman analizi, araştırılması hedeflenen olgu ve olaylar hakkında bilgi dolu yazılı materyallerin analiz edilmesidir. Doküman incelemesi ile elde edilen verilerin analizinde betimsel analiz tercih edilmiştir. İlgili dokümanlar araştırmacı tarafından okunarak, bilgisayar destekli nitel veri analizi programı olan MAXQDA Nitel Analiz Programı aracılığıyla verilerin kodlama ve sınıflandırması yapılmıştır. Ders kitapları için oluşturulan tablolarda ders kitabının okutulduğu sınıf seviyesi ve sayfa numarası belirtilerek verilerin teyit edilebilirliği sağlanmaya çalışılmıştır. Kodlamalar sonucunda incelenen çerçeveye en uygun nitelikte olan ders kitaplarının 4.sınıf Sosyal Bilgiler ders kitabı ve 7.sınıf Sosyal Bilgiler ders kitabı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. 6.sınıf Sosyal Bilgiler ders kitabı ve 7.sınıf Sosyal Bilgiler ders kitabında en sık tekrar eden boyutun Temel Öğrenme Temaları boyutu, kültürel çeşitlilik alt boyutu ve Rehber İlkeler boyutunun demokrasi alt boyutunda olduğu ve ilgili kitapların bu boyutlar bağlamında benzerlik gösterdiği elde edilen diğer bir sonuçtur. UNESCO Barış Eğitimi Müfredat Çerçevesi ’ne göre incelenen ders kitapları arasında 5.sınıf Sosyal Bilgiler ders kitabının ilgili çerçeveye en az uygunluk gösteren ders kitabı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Barış, barış eğitimi, sosyal bilgiler ders kitapları.

Evaluation of Social Studies Textbooks within the Scope of Peace Education

Hasibe Otal ^{1,*} & Alpaslan Öztürkci ²

Abstract

In this study, 4th, 5th, 6th and 7th grade social studies textbooks were analyzed within the scope of the “Peace Education Curriculum Framework” that emerged as a result of the pilot applications implemented by UNESCO in 1996 in many countries. The study was conducted with document analysis technique, one of the qualitative research methods. Document analysis is the analysis of written materials full of information about the phenomena and events targeted to be researched. Descriptive analysis was preferred in analyzing the data obtained through document analysis. The relevant documents were read by the researcher and the data were coded and classified using MAXQDA Qualitative Analysis Program, a computer-aided qualitative data analysis program. In the tables created for the textbooks, the grade level and page number of the textbook were indicated to ensure the confirmability of the data. As a result of the coding, it was concluded that the most appropriate textbooks for the framework examined were the 4th grade Social Studies textbook and the 7th grade Social Studies textbook. In the 6th grade Social Studies textbook and the 7th grade Social Studies textbook, the most frequently recurring dimension is in the Basic Learning Themes dimension, cultural diversity sub-dimension and democracy sub-dimension of the Guiding Principles dimension, and the related books are similar in terms of these dimensions. According to the UNESCO Peace Education Curriculum Framework, it was concluded that the 5th grade Social Studies textbook was the textbook that showed the least compliance with the relevant framework among the textbooks examined.

Keywords: Peace, peace education, social studies textbooks.

Altı Değer Madalyası Stratejisinin Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanımının Barış Değer Düzeylerine ve Ders Tutumlarına Etkisi

Ali Osman Yılmaz

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Gaziantep Üniversitesi
ali.osmanyilmaz11@gmail.com

Özet

Değerler, toplumun varlığını sürdürebilmesi için en temel unsurlardan biridir. Bir sosyal çevrede bulunan insanların neyin doğru veya yanlış, iyi ya da kötü, güzel veya çirkin olduğunu belirlemede başvurdukları ölçütlerdir. Bir milletin istikbali, iyi yetişmiş, güçlü karaktere sahip bireylere bağlıdır. Ancak bu niteliklerin kazanılması kendiliğinden gerçekleşmez; bireylere ortak değerlerin kazandırılması, toplumsal huzur, barış ve devamlılık açısından büyük önem taşır.

Bu araştırmada, 7. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde “Ülkeler Arası Köprüler” ünitesinin Altı Değer Madalyası Stratejisi aracılığıyla işlenmesinin öğrencilerin ders tutumları ve barış değer düzeyleri üzerindeki etkisi incelenmiştir. Çalışmada, nicel araştırma yöntemlerinden ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel model kullanılmıştır. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşmeler, barış değer ölçeği, sosyal bilgiler dersi tutum ölçeği ve gözlemler aracılığıyla toplanmıştır. Toplanan nicel veriler, SPSS 27.0 programı ile analiz edilmiştir. Barış değer ölçeği ve sosyal bilgiler dersi tutum ölçeğinden elde edilen veriler, bağımsız değişkenler için Mann Whitney-U, bağımlı değişkenlerde ise Wilcoxon analizleri kullanılarak değerlendirilirken, görüşme yoluyla elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir.

Araştırmanın sonuçlarına göre, deney grubundaki öğrencilerde anlamlı bir farklılaşma gözlemlenmiştir. Bu doğrultuda, şu bulgulara ulaşılmıştır:

- Altı Değer Madalyası Stratejisinin derse entegre edilmesi, öğrencilerin barış değer düzeylerini artırmıştır.
- Öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarında artış gözlemlenmiştir.
- Öğrenciler, Altı Değer Madalyası Stratejisinin derslerde kullanılmasını destekleyici bir tutum sergilemiştir.

Anahtar Kelimeler: Değer, Değerler Eğitimi, Barış, Altı Değer Madalyası

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Barış, Değerler Eğitimi, Tutum, Altı Değer Madalyası

The Effect Of Using The Six Value Medals Strategy In Social Studies Courses On Peace Value Levels And Attitudes Towards Social Studies

Ali Osman Yilmaz

Abstract

Values are one of the fundamental elements that ensure the continuity of a society. They serve as the standards individuals use to determine what is right or wrong, good or bad, and beautiful or ugly within a given society. The future of a society depends on raising individuals with strong character. However, the development of such qualities does not occur spontaneously; instilling shared values in individuals is crucial for maintaining social harmony, peace, and continuity.

This study examines the impact of integrating the Six Value Medals Strategy into the Bridges Between Countries unit in the 7th-grade Social Studies course on students' attitudes towards the subject and their peace value levels. A quasi-experimental design with a pre-test, post-test, and control group, which is one of the quantitative research methods, was employed in the study. Data were collected through semi-structured interviews, the Peace Value Scale, the Social Studies Course Attitude Scale, and observations. The quantitative data obtained were analyzed using SPSS 27.0. The Mann-Whitney U test was used for independent variables, while Wilcoxon analyses were applied for dependent variables. The data obtained through interviews were analyzed using the descriptive analysis method.

The findings revealed a significant difference in the experimental group. Accordingly, the following conclusions were drawn:

- Integrating the Six Value Medals Strategy into the course increased students' peace value levels.
- Students' attitudes towards the Social Studies course improved.
- Students exhibited a supportive attitude towards the use of the Six Value Medals Strategy in lessons.

Keywords: Values, Values Education, Peace, Six Value Medals

Keywords: Social Studies, Peace, Values Education, Attitude, Six Value Medals

5. Sınıf Öğrencilerine Yönelik Harita Becerisi Çalışmaları

Sadık Tıkışoğlu

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı
sdktksgl.37@gmail.com

Özet

Günümüz dünyasında öğrencilerin yaşamlarını daha iyi bir şekilde sürdürebilmesi ve toplumun verimli bir üyesi olabilmesi için beceri eğitimi çok büyük önem arz etmektedir. Salt bilgiye sahip olmanın önemi giderek azalırken bilgiyi beceriye dönüştürebilme önemli hale gelmiştir. Ortaokul öğrencileri için beceri kazandırma da etkin bir rolü olan derslerden birisi de Sosyal Bilgiler dersidir. Sosyal bilgiler dersi çeşitli doğal ve beşeri bilimlerden ve bu bilimlerin anlamlı bir yapı oluşturacak şekilde birleştirilmesinden oluşan bir derstir. İçerisinde birçok farklı disiplinden beceri bulunmaktadır. Çeşitli coğrafya becerilerini de içinde bulundurduğu görülmektedir. Bu becerilerden birisi de harita becerileridir. Harita becerileri öğrencilerin haritayı tanımasını, anlamlandırabilmesini ve etkin bir şekilde faydalanabilmesini içerir. Bu becerinin kazandırılabilmesi için öğrencilere sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklerin hazırlanıp uygulanması gereklidir. Yaparak yaşayarak öğrenme harita becerilerinin geliştirilmesi için önemlidir. 2024 Maarif Modeli incelendiğinde model içerisinde etkinlik tabanlı bir eğitimin rol model olarak öne çıktığı görülmektedir. Bu kapsamda Sosyal Bilgiler müfredatı açısından düşündüğümüzde coğrafya becerilerini "Evimiz Dünya" öğrenme alanı içerisinde yer aldığı saptanmıştır. Yapılan bu çalışmada "Evimiz Dünya" öğrenme alanında yer alan Türkiye'nin komşuları konusu ile ilgili bir etkinlik planı hazırlanmış ve Çankırı ilinde bir ortaokulda öğrenim görmekte olan 14 5.Sınıf öğrencisine uygulanmıştır. Öğrenciler gruplara ayrılarak Türkiye'nin komşularının haritalarını renkli sunerlerden faydalanarak yapmışlardır. Ardından komşu devletlerle ilgili uygun bilgileri haritaların üzerine yapıştırıcı kullanarak yerleştirmişler ve yapmış oldukları ürünleri sınıfta arkadaşlarına sunmuşlardır.

Anahtar Kelimeler: Beceri, harita, komşu devlet

Map Skills Activities for 5th Graders

Sadık Tıkışoğlu

Abstract

In today's world, skills education is of great importance for students to lead better lives and become productive members of society. While the importance of mere knowledge is gradually diminishing, the ability to transform knowledge into skills has become important. One of the subjects that plays an effective role in imparting skills to middle school students is Social Studies. Social studies is a subject that combines various natural and social sciences in a meaningful way. It includes skills from many different disciplines. It also includes various geography skills. One of these skills is map skills. Mapping skills include students' ability to recognise, understand and effectively use maps. In order to develop this skill, it is necessary to prepare and implement classroom and extracurricular activities for students. Learning by doing is important for the development of mapping skills. When examining the 2024 Education Model, it can be seen that activity-based education is highlighted as a role model within the model. In this context, when considering the Social Studies curriculum, it has been determined that geography skills are included in the 'Our Home, Our World' learning area. In this study, an activity plan related to the topic of Turkey's neighbours, which is included in the 'Our Home, Our World' learning area, was prepared and implemented with 14 fifth-grade students attending a secondary school in Çankırı. The students were divided into groups and created maps of Turkey's neighbouring countries using coloured sponges. They then placed appropriate information about the neighbouring countries on the maps using adhesive and presented their work to their classmates in the classroom.

Keywords: Skill, map, neighbouring state

İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Zaman Yönetimi ile Öz Düzenleme Becerileri Arasındaki İlişki

Büşra Yılmaz ^{1,*} & Emine Özlem Yiğit ²

¹ Sınıf Öğretmenliği 100. Yıl İlkokulu

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
busraertugrul226@gmail.com

Özet

21. yüzyılda öğrencilerin başarılı olabilmesi için ihtiyaç duyduğu birçok beceri vardır. Günümüzün hızla değişen ve dijitalleşen dünyasında, bilgiye erişim ve kullanım biçimleri büyük ölçüde farklılaşmıştır. Bu durum, öğrencilerin yalnızca akademik bilgiye değil, aynı zamanda çeşitli becerilere de sahip olmalarını gerekli kılmaktadır. Bu becerilerden bazıları öz düzenleme ve zaman yönetimi becerileridir. Öz düzenleme bireyin kendi öğrenme süreçlerini yönetmesi, hedefler belirlemesi, dikkatini kontrol etmesi ve zamanı etkin kullanmasıdır. Zaman yönetimi bireyin zamanını etkin bir şekilde planlama, organize etme ve kullanma yeteneğidir.

Zaman yönetimi stratejileri, öz düzenleme becerilerini doğrudan etkileyebilir. Etkili zaman yönetimi becerilerini geliştiren bir birey, sınavlara planlı ve disiplinli bir şekilde çalışabilir. Planlama yapma, çalışma hedeflerini belirleme ve bu hedeflere uygun bir şekilde hareket etme, öğrencinin öz düzenleme becerilerini destekler. Ancak, zayıf zaman yönetimi becerileri olan bireyler çalışmayı erteleyebilir, dikkatlerini toplamakta zorlanabilir ve motivasyonlarını sürdüremeyebilir. Bu durum, öz düzenleme becerilerinin zayıflamasına yol açabilir. Sonuç olarak, zaman yönetimi becerileri bireyin öz düzenleme kapasitesini geliştirme potansiyeline sahiptir. Etkili bir zaman yönetimi, öz düzenleme becerilerini güçlendirirken, yetersiz zaman yönetimi öz düzenleme becerilerini olumsuz etkileyebilir.

Bu açıklamalar doğrultusunda araştırmanın amacı ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin zaman yönetimi ve öz düzenleme becerileri arasındaki ilişkiyi saptamaktır. Çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın verileri 2024-2025 eğitim-öğretim yılında Bolu ili Merkez ilçe sınırları içerisindeki ilkokullarda öğrenim gören 196 öğrenciden elde edilmiştir. Araştırmanın verileri Kesebir ve Sakız (2021) tarafından geliştirilen “İlkokul Düzeyinde Zaman Yönetimi Ölçeği” ve Yılmaz (2020) tarafından geliştirilen “Öz Düzenleme Ölçeği” kullanılarak elde edilmiştir. Verilerin analizinde aritmetik ortalama, standart sapma, en düşük ve en yüksek puanlar, t testi, pearson korelasyon testi ve basit regresyon testi kullanılmıştır. Araştırmada 4. sınıf öğrencilerinin, zaman yönetimi ve öz düzenleme beceri düzeylerinin ortalama değerinde olduğu ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin zaman yönetimi ile öz düzenleme beceri puanlarının kız öğrencilerinin lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir. Zaman yönetimi ile öz düzenleme becerileri arasında pozitif ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Zaman yönetimi becerisinin öğrencilerin öz düzenleme becerisi üzerinde pozitif ve anlamlı yordayıcısı olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Öz Düzenleme, Zaman Yönetimi, Beceri, İlkokul Öğrencileri

The Relationship Between Time Management and Self-Regulation Skills of Primary School 4th Grade Students

Büşra Yılmaz ^{1,*} & Emine Özlem Yiğit ²

Abstract

In the 21st century, there are many skills that students need to be successful. In today's rapidly changing and digitalized world, the ways of accessing and using information have changed dramatically. This makes it necessary for students to have not only academic knowledge but also various skills. Some of these skills are self-regulation and time management skills. Self-regulation is the ability to manage one's own learning processes, set goals, control attention and use time effectively. Time management is the ability to plan, organize and use one's time effectively.

Time management strategies can directly affect self-regulation skills. An individual who develops effective time management skills can study for exams in a planned and disciplined manner. Planning, setting study goals and acting in accordance with these goals support students' self-regulation skills. However, individuals with poor time management skills may postpone studying, have difficulty concentrating and may not be able to sustain their motivation. This can lead to weakening of self-regulation skills. As a result, time management skills have the potential to improve an individual's capacity for self-regulation. While effective time management strengthens self-regulation skills, inadequate time management can negatively affect self-regulation skills.

In line with these explanations, the aim of the study is to determine the relationship between time management and self-regulation skills of 4th grade primary school students. Relational survey model was used in the study. The data of the study were obtained from 196 students studying in primary schools within the borders of the central district of Bolu province in the 2024-2025 academic year. The data were obtained using the “Time Management Scale at Primary School Level” developed by Kesebir and Sakız (2021) and the “Self-Regulation Scale” developed by Yılmaz (2020). Arithmetic mean, standard deviation, minimum and maximum scores, t test, Pearson correlation test and simple regression test were used to analyze the data. The study revealed that the time management and self-regulation skill levels of 4th grade students were above the average value. It is seen that the time management and self-regulation skill scores of the students show a significant difference in favor of female students. A positive and moderately significant relationship was found between time management and self-regulation skills. Time management skill was found to be a positive and significant predictor of students' self-regulation skills.

Keywords: Self-Regulation, Time Management, Skills, Primary School Students

Ortaokul Öğrencilerinde Dijital Oyun Bağımlılığı ve Sosyal Katılım Becerisi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Muhammed Şirin ^{1,*} & Figen Şirin ²

¹ Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Araklı Bilim ve Sanat Merkezi

² Turk Dili ve Edebiyatı Milli Eğitim Bakanlığı

muhammedsirinpdr@gmail.com

Özet

Teknolojik gelişmelerin ve değişimlerin hızla yaşandığı günümüz dünyasında internete erişimin kolaylaşması ve internet ağının giderek yaygınlaşması oyun oynama alışkanlıkları üzerinde de etkili olmuş, bireylerin ilgisini dijital oyunların dünyasına çekmiştir. Söz konusu bu çalışmada da dijital oyun bağımlılığı ve sosyal katılım becerisi arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırmada ayrıca cinsiyet, sınıf düzeyi, sosyal, sportif ya da kültürel bir faaliyete düzenli olarak katılım durumu, anne eğitim ve baba eğitim düzeyi gibi değişkenlerle dijital oyun bağımlılığı ve sosyal katılım becerisi arasındaki ilişkiler de incelenmiştir.

Araştırmanın çalışma grubunu, 2023-2024 eğitim öğretim yılında Trabzon ili Araklı ilçesinde öğrenimine devam etmekte olan 552 ortaokul öğrencisi oluşturmuştur. Araştırma verilerinin toplanmasında Lemmens ve arkadaşları (2009) tarafından geliştirilen, Türkçeye uyarlaması Irmak ve Erdoğan (2015) tarafından yapılan “Dijital Oyun Bağımlılığı Ölçeği”, Zuhale-Erol ve Akpınar (2022) tarafından geliştirilen “Sosyal Katılım Becerisi Ölçeği” ve araştırmacılar tarafından hazırlanan “Demografik Bilgi Formu” kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler SPSS 27.0 paket programında çözümlenmiş, verilerin analizinde, parametrik testlerden Bağımsız t Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi, nonparametrik testlerden ise Mann-Whitney U Testi, Kruskal-Wallis Testi ve Spearman Korelasyon Analizi kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda ortaokul öğrencilerinin dijital oyun bağımlılığı ve sosyal katılım becerisi düzeyleri arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Dijital oyun bağımlılığı ve sosyal katılım becerisi düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülürken, sınıf düzeyine göre farklılaşmadığı ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin sosyal katılım becerilerinin sosyal, sportif ya da kültürel bir faaliyete düzenli olarak katılım durumu, anne eğitim düzeyi ve baba eğitim düzeyi değişkenlerine göre anlamlı bir şekilde farklılık gösterdiği saptanırken; dijital oyun bağımlılığı puanlarının bu değişkenlere göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dijital oyun, bağımlılık, sosyal beceri, sosyal katılım becerisi

Investigating the Relationship Between Digital Game Addiction and Social Participation Skills in Secondary School Students

Muhammed Şirin ^{1,*} & Figen Şirin ²

Abstract

In today's world where technological developments and changes are experienced rapidly, the ease of access to the internet and the widespread use of the internet network have also had an impact on game playing habits and attracted the attention of individuals to the world of digital games. In this study, it was aimed to reveal the relationship between digital game addiction and social participation skills. The study also examined the relationship between digital game addiction and social participation skills with variables such as gender, grade level, regular participation in a social, sportive or cultural activity, mother's education level and father's education level.

The study group of the research consisted of 552 secondary school students who were studying in Araklı district of Trabzon province in the 2023-2024 academic year. "Digital Game Addiction Scale" developed by Lemmens et al. (2009) and adapted into Turkish by Irmak and Erdoğan (2015), "Social Participation Skill Scale" developed by Zuhale-Erol and Akpınar (2022) and "Demographic Information Form" prepared by the researchers were used to collect the research data. The data obtained from the research were analyzed in SPSS 27.0 package program, Independent t Test and One-Way Analysis of Variance were used as parametric tests, and Mann-Whitney U Test, Kruskal-Wallis Test and Spearman Correlation Analysis were used as nonparametric tests.

As a result of the study, it was found that there was a significant negative relationship between digital game addiction and social participation skills of middle school students. It was found that digital game addiction and social participation skill levels differed significantly according to gender, but not according to grade level. While it was found that students' social participation skills differed significantly according to the variables of regular participation in a social, sportive or cultural activity, mother's education level and father's education level; digital game addiction scores did not differ according to these variables.

Keywords: Digital game, addiction, social skills, social participation skills

Sosyal Bilgilerde Sanal Müze Uygulamasının Tarihsel Empati Becerisine Etkisi

Esra Karcı ^{1,*} & Nihat Şimşek ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Gaziantep Üniversitesi

² Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Gaziantep Üniversitesi

esrkarci@gmail.com

Özet

Sosyal Bilgiler dersi her kademedede yedi öğrenme alanından oluşan bir derstir. Bu öğrenme alanları arasında öğrenciler açısından anlaşılması güç olan öğrenme alanlarından biri kültür ve miras öğrenme alanıdır. Kültür ve miras adı verilen öğrenme alanında her kademedede tarihi bilgiler yer almakta ve öğrencilerin tarih bilinci kazanması sağlanmaktadır. Kültür ve miras öğrenme alanına yüzeysel olarak baktığımızda sınıfta uygarlık tarihi ile başlar. 6.sınıfta Türk devletleri anlatılır ve 7.sınıf ile Osmanlı tarihi konularına geçilir. Öğrenciler açısından öğrenim hayatlarında bu konular ilk defa işlendiğinden öğretmen tarafından konunun anlatımının açık olması, öğrencinin anlamlı öğrenme yapabilmesi için konunun somutlaştırılması gerekir. Öğretim yöntem ve teknikleri açısından somuttan soyuta, açıklık gibi ilkeleri işe koymak sosyal bilgiler dersi kültür ve miras öğrenme alanında gereklidir. Bu açıdan tarih konularının anlatımında bunu yapılabilmek için akla en başta müzelere gezi düzenlemek gelir. Kültür ve miras öğrenme alanının anlatımında müzelere başvurmak yerinde olacaktır. Fakat ülkemizde yer alan yüzlerce müzenin varlığı, sosyal bilgiler konularının içeriğini barındırdığı müzelerin şehir dışında kalmaları, sınıf mevcutlarının çokluğu, ekonomik yetersizlikler, prosedürler gibi birçok sebeple müze gezilerinin yeterli şekilde yapılmadığı gözlenmektedir. Bu sebeple gelişen teknoloji sayesinde geliştirilen sanal müzeler söz konusu öğrenme alanı anlatılırken başvurulacak bir araç olmuştur. Sosyal bilgiler dersi işlenirken aktif olarak kullanılması mümkün olan sanal müze uygulaması, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca hazırlanmış ve vatandaşların hizmetine sunulmuştur. Öğrencilerin sanal müze uygulaması ile öğrendikleri bir konunun daha kalıcı olması muhtemeldir. Bu bağlamda yapılacak çalışmada sanal müze uygulamasının tarihsel empati becerisi üzerinden incelenecektir. Bu çalışmada amaç, sosyal bilgiler dersi kültür ve miras öğrenme alanı konularının anlatımında sanal müze uygulamasının öğrenciler üzerinde tarihsel empati becerisine etkisini incelemektir. Araştırmanın çalışma grubunu Şanlıurfa ili Halfeti ilçesi Dergili Ortaokulu 7.sınıf öğrencileri oluşturacaktır. Çalışma yarı-deneysel desende planlanmış olup karma araştırma yöntemi kullanılacaktır. Araştırmada veri toplama aracı olarak uzmanlar tarafından hazırlanmış "Tarihsel Empati Ölçeği" ve uzman görüşü alınarak araştırmacı tarafından hazırlanmış "Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu" kullanılacaktır. Veriler uygulama sonrasında araştırmacı tarafından çözümlenecek, araştırma bulguları ve sonuçları ele alınarak sanal müze uygulamasının tarihsel empati becerisi üzerindeki etkisi öğrenilmiş olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Müze, Sanal Müze, Sosyal Bilgiler, Kültür ve Miras, Tarihsel Empati

The Effect of Virtual Museum Application on Historical Empathy Skills in Social Studies

Esra Karcı ^{1,*} & Nihat Şimşek ²

Abstract

Social Studies is a course consisting of seven learning areas at each level. Among these learning areas, one of the learning areas that is difficult for students to understand is the culture and heritage learning area. In the learning area called culture and heritage, historical information is included at each level and students are provided with historical awareness. When we look at the culture and heritage learning area superficially, it starts with the history of civilization in the classroom. Turkish states are explained in the 6th grade and Ottoman history topics are moved on to in the 7th grade. Since these topics are covered for the first time in the students' education lives, the teacher should be clear in explaining the subject and make it concrete for the student to make meaningful learning. In terms of teaching methods and techniques, it is necessary to apply principles such as clarity, from concrete to abstract in the social studies course in the culture and heritage learning area. In this respect, in order to do this in the explanation of history topics, the first thing that comes to mind is to organize a trip to museums. It would be appropriate to apply to museums in the explanation of the culture and heritage learning area. However, it is observed that museum visits are not carried out sufficiently due to the existence of hundreds of museums in our country, the fact that museums that contain the content of social studies subjects are located outside the city, the large number of classes, economic inadequacies, procedures, etc. For this reason, virtual museums developed thanks to developing technology have become a tool used when explaining the learning area in question. The virtual museum application, which can be used actively while teaching social studies lessons, has been prepared by the Ministry of Culture and Tourism of the Republic of Turkey and has been offered to the service of citizens. It is possible that a subject that students learn with the virtual museum application will be more permanent. In this context, the study to be conducted will examine the historical empathy skill of the virtual museum application. The aim of this study is to examine the effect of the virtual museum application on historical empathy skills of students in explaining the culture and heritage learning area subjects of social studies lessons. The study group will consist of 7th grade students of Dergili Secondary School in Halfeti district of Şanlıurfa province. The study was planned in a semi-experimental design and a mixed research method will be used. In the research, the “Historical Empathy Scale” prepared by experts and the “Semi-Structured Interview Form” prepared by the researcher after receiving expert opinion will be used as data collection tools. The data will be analyzed by the researcher after the application, and the effect of the virtual museum application on historical empathy skills will be learned by considering the research findings and results.

Keywords: Museum, Virtual Museum, Social Studies, Culture and Heritage, Historical Empathy

Görme Yetersizliği Olan Öğrencilerin Mekânsal Düşünme Becerilerinin İncelenmesi

Alaattin Arıkan

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

alaattin.arikan@adu.edu.tr

Özet

Mekânsal düşünme becerileri, bireylerin çevreleriyle etkileşim kurmaları ve bağımsız hareket etmeleri için oldukça önemlidir. Görme yetersizliği olan öğrenciler için bu becerilerin geliştirilmesi, sosyal hayata ve eğitime aktif olarak katılımlarını destekleyici bir rol oynamaktadır. Bu çalışma, görme yetersizliği olan ortaokul öğrencilerinin mekânsal düşünme becerileri bileşenlerinden konum belirleme, harita okuma, zihinsel haritalama ve yön bulmaya dair algılarını, kullandıkları stratejileri, karşılaştıkları zorlukları, bu becerilerin kazandırılmasında öğretmenlerinin rolünü ve Sosyal Bilgiler ders kitaplarındaki etkinliklerin yeterliliğini öğrenci deneyimleri üzerinden derinlemesine incelemeyi amaçlamaktadır.

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseni kullanılmış olup, veriler yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla elde edilmiştir. MAXQDA programı kullanarak yapılan içerik analizi sonuçlarına göre katılımcıların tanıdık ortamlarda veya rotalarda daha rahat hissettikleri, öğrenilmiş rutinelere güvenerek dokunsal ve işitsel çevresel ipuçlarını kullanarak bağımsız hareket edebildikleri; ancak kalabalık, gürültülü veya aşına olmadıkları ortamlarda başkalarının yardımına ihtiyaç duydukları belirlenmiştir. Katılımcılar, öğretmenlerinin destekleyici tutumlarına rağmen Sosyal Bilgiler dersinde yapılan etkinliklerin genellikle çalışma kağıtlarıyla sınırlı kaldığını, yeterince somut ve uygulamalı olmadığını belirtmiştir. Bu nedenle, öğrenciler derslerde uygulamalı etkinliklerin artırılması, dokunsal ve işitsel materyallerin daha fazla kullanılması gerektiğine vurgu yapmıştır.

Araştırma sonuçları, görme yetersizliği olan öğrencilerin eğitiminde kapsayıcı yaklaşımların önemini ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda, öğretmen eğitimlerinde çoklu duyuşal öğrenmeyi destekleyen pedagojik uygulamalara yer verilmesi, öğretmenlerin farklılaştırılmış öğretim yöntemleri ve uyarlanmış materyaller (büyük punto, kabartma haritalar, sesli betimlemeler) konusunda desteklenmesi önerilmektedir. Ayrıca, Sosyal Bilgiler dersinde uygulamalı etkinliklerin artırılması, içeriklerin saha temelli çalışmalarla zenginleştirilmesi ve erişilebilir dijital araçların yaygınlaştırılması, öğrencilerin mekânsal düşünme becerilerinin gelişimine katkı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Görme Yetersizliği Olan Öğrenciler, Sosyal Bilgiler, Mekânsal Düşünme Becerileri

Investigation of Spatial Thinking Skills of Students with Visual Impairment

Alaattin Arıkan

Abstract

Spatial thinking skills are very important for individuals to interact with their environment and act independently. Developing these skills for students with visual impairment plays a role in supporting their active participation in social life and education. This study aims to examine in depth the perceptions of middle school students with visual impairment about location determination, map reading, mental mapping and wayfinding as components of spatial thinking skills, the strategies they use, the difficulties they face, the role of teachers in teaching these skills, and the adequacy of activities in Social Studies textbooks through student experiences.

Phenomenology design, one of the qualitative research methods, was used in the study and the data were obtained through semi-structured interviews. According to the results of the content analysis using the MAXQDA program, it was determined that the participants felt more comfortable in familiar environments or routes and could move independently using tactile and auditory environmental cues by relying on learned routines; however, they needed the help of others in crowded, noisy or unfamiliar environments. Despite the supportive attitudes of their teachers, the participants stated that the activities in the Social Studies course were usually limited to worksheets and were not concrete and practical enough. For this reason, students emphasized the need for more hands-on activities and more use of tactile and auditory materials.

The research results reveal the importance of inclusive approaches in the education of students with visual impairment. Accordingly, it is recommended that teacher trainings should include pedagogical practices that support multisensory learning, and teachers should be supported in differentiated teaching methods and adapted materials (large print, relief maps, audio descriptions). In addition, increasing the number of hands-on activities in Social Studies courses, enriching the content with field-based studies, and expanding the use of accessible digital tools can contribute to the development of students' spatial thinking skills.

Keywords: Students with Visual Impairment, Social Studies, Spatial Thinking Skills

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Katılım Becerisi Üzerine İlişkin Görüşleri: Gaziantep İli Örneği

Aslı Turap ^{1,*} & Hülya Karaçalı Taze ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Sinop Üniversitesi

asliturap93@gmail.com

Özet

Sosyal Bilgiler dersinin temel amaçlarından biri, öğrencilerin topluma uyum sağlayan, sorumluluklarının farkında olan ve etkin vatandaşlar olarak yetişmelerine katkı sunmaktır. Öğrencilerin yakın çevreleriyle sağlıklı ilişkiler kurmaları, toplumsal kuralları içselleştirmeleri ve zaman zaman sorumluluk almaları, onların toplumsal becerilerinin gelişimi açısından oldukça önemlidir. Bu becerilerin öğrencilere kazandırılmasında Sosyal Bilgiler dersi önemli bir rol üstlenmekte; ders kapsamında yer alan “sosyal katılım becerisi” bu süreci desteklemektedir.

Sosyal katılım becerisi, öğrencilerin toplumsal sorunları fark etmelerini, bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirmelerini ve karşılaştıkları problemler karşısında kendilerini topluma karşı sorumlu hissederek harekete geçmelerini sağlar. Bu süreçte öğrencinin çevresiyle iş birliği içinde hareket etmesi, grup çalışmalarına aktif olarak katılması ve toplum yararına projeler üretmesi önem taşır. Günümüz dünyasında demokrasiye bağlı, toplumsal olaylara duyarlı ve aktif yurttaşlar yetiştirmek açısından sosyal katılım becerisi kritik bir yere sahiptir.

Bu araştırmanın amacı, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal katılım becerisine dair görüşlerini ortaya koymak ve bu beceriyi öğrencilere nasıl kazandırdıklarını belirlemektir. Nitel yöntemle yürütülen bu çalışmada veriler, yarı yapılandırılmış görüşme tekniği aracılığıyla toplanmıştır. Çalışma grubunu Gaziantep ilinde görev yapan 15 Sosyal Bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırma bulgularına göre öğretmenlerin sosyal katılım becerisini oldukça faydalı buldukları ve bu beceriyi kazandırmak için çeşitli etkinlikler gerçekleştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu doğrultuda, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin rolü, öğrencilerin sadece bilgiyle değil, aynı zamanda toplumsal sorumluluk bilinciyle de donatılmasında kilit öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Katılım; Sosyal Katılım Becerisi; Sosyal Bilgiler Dersi

Opinions Of Social Science Teachers On Social Participation Skills: The Case Of Gaziantep

Aslı Turap ^{1,*} & Hülya Karaçalı Taze ²

Abstract

One of the main purposes of the Social Studies course is to contribute to the development of students as active citizens who are aware of their responsibilities and who are well-adjusted to society. It is very important for students to establish healthy relationships with their immediate environment, internalize social rules and take responsibility from time to time in terms of the development of their social skills. The Social Studies course plays an important role in providing these skills to students; the “social participation skill” included in the course supports this process.

Social participation skill enables students to recognize social problems, develop solutions for these problems and take action by feeling responsible towards society in the face of the problems they encounter. In this process, it is important for students to act in cooperation with their environment, actively participate in group work and produce projects for the benefit of society. In today’s world, social participation skill has a critical place in terms of raising citizens who are committed to democracy, sensitive to social events and active.

The purpose of this research is to reveal the views of Social Studies teachers on social participation skill and to determine how they provide this skill to students. In this study conducted with a qualitative method, data were collected through a semi-structured interview technique. The study group consists of 15 Social Studies teachers working in Gaziantep province. According to the research findings, it was concluded that teachers found social participation skills very useful and carried out various activities to gain this skill. In this regard, the role of Social Studies teachers is of key importance in equipping students not only with knowledge but also with a sense of social responsibility.

Keywords: Social Participation; Social Participation Skill; Social Studies Lesson,

**“Eğer birisi olayı bizzat görüp yazmışsa, bu kaynak güvenilirdir.” Sosyal Bilgiler Öğretmeni Adaylarının
Tarihsel Kaynakların Güvenilirliğini Değerlendirme Yaklaşımları**

Banu Çulha Özbaş¹ & Zeynep Esra Bayrak^{1,*}

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Dokuz Eylül Üniversitesi
zeyfb35@gmail.com

Özet

Tarihsel kaynaklar, geçmişi anlamlandırma sürecinde temel başvuru materyalleri arasında yer almakla birlikte, sundukları bilgilerin her zaman nesnel ve güvenilir olduğu söylenemez. Kaynağın üretildiği tarihsel bağlam, yazarın niyeti, dönemin siyasal ve toplumsal koşulları gibi etkenler, kaynağın güvenilirliğini doğrudan etkileyebilmektedir. Bu noktada, öğrencilere tarihsel düşünme ve eleştirel okuma becerileri kazandırma sorumluluğunu taşıyan sosyal bilgiler öğretmenlerinin, kaynakları sadece bilgi aktaran belgeler olarak değil, çok boyutlu ve sorgulanabilir yapılar olarak ele almaları büyük önem taşımaktadır.

Bu çalışmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmeni adaylarının tarihsel kaynakların güvenilirliğini değerlendirme yaklaşımlarını incelemektir. Nitel araştırma desenine sahip olan çalışmada iki aşamalı bir veri toplama süreci yürütülmüştür. İlk aşamada, öğretmen adaylarına farklı türlerde (ferman, akademik makale, illüstrasyon, günlük, resim vb.) on tarihsel kaynak sunulmuş; adaylardan bu kaynakları en güvenilirinden en az güvenilirine doğru sıralamaları ve sıralama gerekçelerini yazılı olarak açıklamaları istenmiştir. İkinci aşamada ise gönüllü olarak belirlenen beş öğretmen adayıyla, kaynakların güvenilirliğini değerlendirirken izledikleri düşünme süreçlerini derinlemesine anlamaya yönelik hatırlatıcı görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Elde edilen bulgular, öğretmen adaylarının ağırlıklı olarak birinci elden kaynakları daha güvenilir bulduklarını göstermektedir. Ayrıca, adayların güvenilirlik değerlendirmelerinde özellikle kaynağın yazarı, yazıldığı dönem ve belge türü gibi kriterleri ön plana çıkardıkları anlaşılmıştır. Bu bulgular doğrultusunda, sosyal bilgiler öğretmeni adaylarının kaynak ile kanıt arasındaki ilişkiyi daha derinlikli biçimde kavrayabilmelerine yönelik içerik ve uygulamalara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Tarihsel kaynak, Güvenilirlik, Sosyal bilgiler eğitimi, Öğretmen adayları, Tarihsel düşünme.

"If someone has written about an event they witnessed firsthand, this source is reliable." Preservice Social Studies Teachers' Approaches to Evaluating the Credibility of Historical Sources

Banu Çulha Özbaş¹ & Zeynep Esra Bayrak^{1,*}

Abstract

Historical sources are fundamental tools in the process of understanding the past. However, the information they provide is not always objective or reliable. Factors such as the historical context in which the source was produced, the author's intent, and the political and social conditions of the time can significantly influence its credibility. At this point, it becomes essential for social studies teachers—who are responsible for fostering students' historical thinking and critical reading skills—to approach historical sources not merely as documents that transmit information, but as complex, interpretable, and questionable constructs.

The purpose of this study is to examine how preservice social studies teachers evaluate the credibility of historical sources and to identify the criteria they prioritize in this process. This qualitative study employed a two-phase data collection process. In the first phase, participants were presented with ten different types of historical sources (e.g., imperial edict, academic article, illustration, diary, photograph, etc.) and were asked to rank them from most to least credible, providing written justifications for their rankings. In the second phase, follow-up interviews were conducted with five volunteer participants to gain a deeper understanding of their reasoning processes when assessing source credibility.

Findings indicate that preservice teachers predominantly consider primary sources to be more credible. Moreover, it was observed that participants emphasized specific criteria in their evaluations, such as the author of the source, the period in which it was written, and the type of document. Based on these findings, recommendations have been made for instructional content and practices aimed at helping preservice social studies teachers develop a deeper understanding of the relationship between sources and evidence.

Keywords: Historical source, Credibility, Social studies education, Preservice teachers, Historical thinking.

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Gözünden Sosyal Katılım Becerisi: Deneyimler, Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Selda Aksüt

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Fırat Üniversitesi
selda.aksut@hotmail.com

Özet

Araştırmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal katılım becerisine yönelik deneyimlerini, yaşanan sorunları ve çözüm önerilerini belirlemektir. Araştırma, nitel araştırma desenlerinden biri olan olgubilim desenine uygun olarak yürütülmüştür. Çalışma grubunu, 2024-2025 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalında 4. sınıfta öğrenim gören 20 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu belirlenirken amaçsal örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Katılımcıların araştırmaya dâhil edilmelerinde gönüllülük esası dikkate alınmıştır.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal katılım becerisine yönelik deneyimlerini, yaşanan sorunları ve çözüm önerilerini belirlemek amacıyla araştırma verileri görüşme yöntemi kullanılarak elde edilmiştir. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile görüşme formu kullanılmıştır. Hazırlanan görüşme formu ile sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal katılım becerisini nasıl tanımladıklarına, sosyal katılım becerisinin önemine, sosyal katılım becerisine sahip bireylerde bulunması gereken özelliklere, sosyal katılım becerisinin programındaki hangi becerilerin kazandırılmasında etkili olduğuna, sosyal katılıma yönelik deneyimlerine, sosyal katılıma yönelik deneyimleri sürecinde yaşadığı sorunlara, sosyal katılım sürecinde yaşanan sorunların çözümüne ve sosyal katılım becerisinin kazandırılmasına yönelik görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerinin çözümlenmesinde içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma verileri nitel veri analiz programı ile değerlendirilmiştir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal katılım becerisine yönelik deneyimlerinin, yaşanan sorunların ve çözüm önerilerinin belirlendiği bu araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda sonuçlara ve önerilere araştırma süreci tamamlandıktan sonra yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Beceri, sosyal katılım, sosyal bilgiler, sosyal bilgiler öğretmen adayları

Social Participation Skills from the Perspective of Social Studies Teacher Candidates: Experiences, Problems and Solution Suggestions

Selda Aksüt

Abstract

The aim of the study is to determine the experiences, problems and solution suggestions of social studies teacher candidates regarding social participation skills. The study was conducted in accordance with the phenomenological design, which is one of the qualitative research designs. The study group consists of 20 teacher candidates studying in the 4th grade in the Social Studies Education Department of the Turkish and Social Sciences Education Faculty of Education at Fırat University in the spring semester of 2024-2025. The easily accessible case sampling method, one of the purposeful sampling methods, was used when determining the study group. The principle of volunteering was taken into account in the inclusion of participants in the study.

In order to determine the experiences of social studies teacher candidates regarding social participation skills, the problems experienced and solution suggestions, the research data was obtained by using the interview method. In the research, a semi-structured interview technique and an interview form were used. With the prepared interview form, it was tried to determine how social studies teacher candidates define social participation skills, the importance of social participation skills, the characteristics that individuals with social participation skills should have, which skills in the program are effective in gaining social participation skills, their experiences regarding social participation, the problems they experienced during their experiences regarding social participation, the solutions to the problems experienced during the social participation process and their views on gaining social participation skills. Content analysis was used in the analysis of the data obtained in the research. The research data were evaluated with the qualitative data analysis program.

In this research, in which the experiences of social studies teacher candidates regarding social participation skills, the problems encountered and solution suggestions were determined, the results and suggestions will be given after the research process is completed.

Keywords: Skills, social participation, social studies, social studies teacher candidates

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Çok Kültürlülük Algıları İle 21. Yy Becerileri Öz Yeterlilik Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Elif Saki ^{1,*} & Hafize Er Türküresin ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
elifsaki63@gmail.com

Özet

21.yüzyılda yaşanan bazı gelişmelerin eğitimi temelden etkileyeceğini ifade edilmektedir. Bu gelişmeler; teknolojik ilerlemeler, dünyadaki siyasi gelişmeler, ekonomik değişimler, kitle iletişim araçlarının gelişmesi, küreselleşme ve çok kültürlülüktür. Bu bağlamda öğrencilerin dünyadaki olayları yorumlamaları, özgün fikirler ve ürünler üretmeleri, kitle iletişim araçlarını tanımaları ve farkındalık oluşturmaları, farklı dil ve kültürler ile bir arada yaşayabilmeyi öğrenmeleri gerekecektir. Günümüz dünyasında birçok ülke, çok dinli, çok etnikli, çok dilli ve çok kültürlü bir yapıda bulunmaktadır. Bu farklılıklara ilişkin bakış açısı, aynı toplumda beraber yaşamak ve toplumsal huzur açısından gerekli görülmektedir. Bunu sağlayacak faktörlerin en önemlilerinden biri çokkültürlülük anlayışıdır. Bu araştırmanın amacı sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri öz yeterlilik algıları ve çok kültürlülük algıları arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden biri olan ilişkisel tarama modeliyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini 2024-2025 eğitim öğretim yılı Kütahya Dumlupınar Üniversitesi'nde öğrenim gören 256 sosyal bilgiler öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırma verileri, amaçlı örneklem yöntemlerinden biri kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılarak toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak "Kişisel Bilgi Formu", Ayaz (2016) tarafından geliştirilen "Çok Kültürlülük Algı Ölçeği" ve Anagün, Atalay, Kılıç ve Yaşar (2016) tarafından geliştirilen "21.Yüzyıl Becerileri Öz yeterlik Algısı Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmada verilerin analizine geçilmeden önce Kolmogorov Smirnov, basıklık ve çarpıklık kat sayısı, Histogram, Q-Q Plot grafiği ve Kutu-çizgi grafiği ile verilerin normallik varsayımını karşılayıp karşılamadığına bakılacaktır. Verilerin analizinde betimsel istatistikler, tek yönlü çok değişkenli varyans analizi (MANOVA), pearson korelasyon analizi ve basit doğrusal regresyon analizlerinden yararlanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çok kültürlülük, sosyal bilgiler öğretmen adayı, 21. yüzyıl becerileri

Examining The Relationship Between Multiculturalism Perceptions And 21st Century Skills Self-Efficacy

Perceptions Of Pre-Service Social Sciences Teachers

Elif Saki ^{1,*} & Hafize Er Türküresin ¹

Abstract

In the 21st century, it is stated that some developments will fundamentally affect education. These developments are technological advances, political developments in the world, economic changes, development of mass media, globalization and multiculturalism. In this context, students will need to interpret the events in the world, produce original ideas and products, recognize mass media and create awareness, and learn to live together with different languages and cultures. In today's world, many countries are multi-religious, multi-ethnic, multi-lingual and multi-cultural. A perspective on these differences is considered necessary for living together in the same society and for social peace. One of the most important factors that will ensure this is the understanding of multiculturalism. The purpose of this study is to determine the relationship between pre-service social studies teachers' perceptions of 21st century skills self-efficacy and their perceptions of multiculturalism. The research was conducted with the relational survey model, which is one of the quantitative research methods. The sample of the study consisted of 256 pre-service social studies teachers studying at Kütahya Dumlupınar University in the 2024-2025 academic year. The research data were collected using one of the purposive sampling methods, easily accessible case sampling. "Personal Information Form", 'Multiculturalism Perception Scale' developed by Ayaz (2016) and '21st Century Skills Self-Efficacy Perception Scale' developed by Anagün, Atalay, Kılıç, and Yaşar (2016) were used as data collection tools. Before analyzing the data, Kolmogorov Smirnov, kurtosis and skewness coefficients, Histogram, Q-Q Plot graph and Box-line graph will be used to check whether the data meet the normality assumption. Descriptive statistics, one-way multivariate analysis of variance (MANOVA), Pearson correlation analysis and simple linear regression analysis will be used to analyze the data.

Keywords: Multiculturalism, pre-service social studies teachers, 21st century skills

2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'ndaki Alan Becerilerinin 5. Sınıf Ders Kitabına Yansıması

Zehra Betül Coşkun Şen ¹ & Şerif Can Hatipoğlu ^{2,*}

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Ordu Üniversitesi

² Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Ordu Üniversitesi
serifcanhatipoglu@odu.edu.tr

Özet

Bireylerin içerisinde yaşadıkları topluma uyum sağlayabilmeleri için çeşitli becerilere sahip olmaları gerekmektedir. Okullar bu becerilerin çeşitli derslerin eğitim programlarıyla öğrencilere kazandırılması açısından önemli bir role sahiptir. Okulda geçirilecek olan eğitim sürecinde öğrencilerin çeşitli alan becerilerine sahip olması amaçlanır. İşte bu amacın gerçekleşmesinde öğretim programları ve bu çerçevede hazırlanan ders kitapları önemli yer tutar. Millî Eğitim Bakanlığı, 2024 yılında “Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli” ile bazı dersler için yeni öğretim programı yayımlamıştır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, becerileri; kavramsal beceriler, alan becerileri, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, sistem okuryazarlıkları ve eğilimler olmak üzere beş grupta toplamıştır. Bu çalışmanın amacı güncellenen Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında bulunan alan becerilerinin, yenilenen 5. Sınıf Sosyal Bilgiler ders kitabına yansımalarını incelemektir. Araştırma dokümanını, 2024-2025 eğitim öğretim yılında kullanılmaya başlanan Millî Eğitim Bakanlığı tarafından ortaokullarda sosyal bilgiler ders kitabı olarak belirlenen 5. Sınıf Sosyal Bilgiler (MEB Yayınları) ders kitabı oluşturmaktadır. Bu amaç çerçevesinde nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada sosyal bilgiler 5. Sınıf ders kitabı içeriği; görseller, bilgiler, etkinlikler ve değerlendirme kategorilerinde alan becerilerini ne kadar yansıttığı incelenmiştir. Çalışmanın verileri içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırmanın ilk bulguları sosyal katılım becerisinin üç farklı öğrenme alanında yer aldığı ve ders kitabında en fazla yansıtılan beceriler arasında bulunduğunu göstermektedir. Buna karşılık, değişim ve sürekliliği algılama, mekânsal düşünme, tarihsel empati ve girişimcilik gibi alan becerilerinin ise ağırlıklı olarak bir öğrenme alanında yer aldığı ve ders kitabında görece daha sınırlı şekilde temsil edildiği gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, 5. Sınıf Ders Kitabı, 2024 Öğretim Programı, “Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli” Alan Becerileri

Reflection of the Domain-Specific Skills in the 2024 Social Studies Curriculum in the 5th Grade Textbook

Zehra Betül Coşkun Şen ¹ & Şerif Can Hatipoğlu ^{2,*}

Abstract

In order for individuals to adapt to the society they live in, they need to acquire various skills. Schools play a crucial role in helping students develop these skills through the curricula of different subjects. During the education process at school, it is aimed that students gain a variety of domain-specific skills. In achieving this goal, curricula and the textbooks prepared within this framework hold significant importance. In 2024, the Ministry of National Education published new curricula for certain subjects under the "Century of Türkiye Education Model" (Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli). This model groups skills into five categories: conceptual skills, domain-specific skills, social-emotional learning skills, system literacy skills, and dispositions. The aim of this study is to examine the reflections of the domain-specific skills included in the updated Social Studies Curriculum in the renewed 5th Grade Social Studies textbook. The research document is the 5th Grade Social Studies textbook (published by MEB) designated by the Ministry of National Education for use in middle schools during the 2024–2025 academic year. Within this framework, the document analysis method, one of the qualitative research methods, was employed. In the study, the 5th Grade Social Studies textbook content was examined across categories such as visuals, informational texts, activities, and assessments, to determine the extent to which domain-specific skills were reflected. The data of the study were analyzed through content analysis. The preliminary findings of the research indicate that the skill of social participation is present across three different learning areas and is among the most prominently reflected skills in the textbook. In contrast, it was observed that skills such as perceiving change and continuity, spatial thinking, historical empathy, and entrepreneurship are mainly represented in a single learning area and are comparatively less emphasized in the textbook.

Keywords: Social Studies, 5th Grade Textbook, 2024 Curriculum, "Century of Türkiye Education Model" Field Skills

Coğrafi Beceriler Açısından 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabının İncelenmesi

Afra Çalgan ^{1,*}, Buse Demir ¹, Yüstra Çil ¹ & Selman Ablak ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
afranurcalgan@gmail.com

Özet

Beceri, eğitim yoluyla bireylere yetenek ve yeterlilik kazandırma sürecidir. Toplum, bünyesinde barındırdığı fertleri kendi dinamiklerine uygun becerilerle donatmayı hedeflediğinden nesillerin yetiştirilme sürecinde yani eğitim öğretim sürecinde belli becerileri bireylere kazandırmayı hedeflemektedir. Bu becerileri kazanmak ve geliştirmek, kişilerin günlük hayattaki sorunlarla daha iyi başa çıkabilmeleri, bilgiyi etkili kullanabilmeleri, toplum içinde daha aktif ve faydalı olabilmeleri ve eğitimin daha nitelikli olması açısından büyük önem taşımaktadır. Türk Eğitim Sistemi içerisinde beceri eğitimi noktasında önem taşıyan derslerden birini sosyal bilgiler oluşturmaktadır. Sosyal bilgiler dersi etkin vatandaş yetiştirmek amacını benimsemesi bakımından beceri eğitimi sürecine uygun ve bu süreci dinamik olarak besleyen bir ders olmuştur. Bu kapsamda 2005 yılında yapılandırmacı yaklaşıma uygun olarak yenilenen Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı beceri eğitimine müstakil bir başlık altında yer verilen ilk öğretim programı olmuştur. Bu becerilerden bir kısmını oluşturan coğrafi beceriler ise 2005 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'ndan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında hazırlanan 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'na kadar tüm öğretim programlarında ve bu bağlamda sosyal bilgiler ders kitaplarında yerini almıştır. Bu araştırmada 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'na göre hazırlanan 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitabında coğrafi becerilere yer verilme durumu tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırma nitel desende doküman inceleme tekniği ile kurgulanmış olup elde edilen veriler içerik analizi ile analiz edilmiştir. Araştırmanın veri kaynağını Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli bağlamınca Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan 5.sınıf sosyal bilgiler 1. ve 2. ders kitapları oluşturmuştur. Araştırmada elde edilen verilerin analiz süreci devam etmekte olup bulgu ve sonuçlara tam metinde yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, ders kitabı, beceri eğitimi, coğrafi beceri.

An Analysis Of The 5th Grade Social Studies Textbook In Terms Of Geographical Skills

Afra algan ^{1,*}, Buse Demir ¹, Yüstra il ¹ & Selman Ablak ¹

Abstract

Skills development is the process through which individuals acquire abilities and competencies via education. Since society aims to equip its members with skills that align with its dynamics, the process of educating and raising generations is focused on imparting specific skills to individuals during the educational process. Acquiring and developing these skills is of great importance as it enables individuals to cope better with daily life challenges, use knowledge effectively, contribute more actively and beneficially to society, and improves the quality of education. Within the Turkish Education System, one of the key subjects that play a role in skills training is Social Studies. The Social Studies course has become an essential part of the skills development process, especially with its goal of raising active citizens, and it dynamically contributes to this process. In this regard, the Social Studies Curriculum, which was revised in 2005 in line with the constructivist approach, was the first curriculum to explicitly include skills training under a separate heading. Among these skills, geographical skills have been included in all curricula from the 2005 Social Studies Curriculum to the 2024 Social Studies Curriculum, which was prepared under the framework of the Turkey Century Education Model. This research aims to examine the extent to which geographical skills are incorporated into the 5th-grade Social Studies textbook prepared according to the 2024 Social Studies Curriculum. The study is designed using a qualitative research approach with document analysis, and the data obtained is analyzed through content analysis. The data source of the research consists of the 1st and 2nd-grade Social Studies textbooks for 5th grade, prepared by the Ministry of National Education within the context of the Turkey Century Education Model. The analysis of the data is still ongoing, and the findings and conclusions will be presented in the full text.

Keywords: Social studies, textbook, skills training, geographical skills.

Ortaokul Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Becerileri ile Girişimcilik Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Ercan Çikin ^{1,*}, Levent Yikici ¹ & Bayram Bozkurt ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Gaziantep Üniversitesi

² Eğitim Bilimleri Bölümü Gaziantep Üniversitesi

ercanckn27@gmail.com

Özet

Bilgi ve teknoloji çağında bireylerin hem akademik hem de toplumsal yaşamda etkin roller üstlenebilmesi için eleştirel düşünme ve girişimcilik gibi üst düzey becerilere sahip olması büyük bir gereklilik haline gelmiştir. Bu bağlamda gerçekleştirilen bu araştırmanın temel amacı, ortaokul öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri ile girişimcilik becerileri arasındaki ilişkiyi belirlemek ve bu becerilerin demografik değişkenler açısından anlamlı farklılık gösterip göstermediğini incelemektir. Araştırma, nicel araştırma desenlerinden ilişkisel tarama modeli kapsamında yürütülmüş olup, çalışma grubunu 2024-2025 eğitim-öğretim yılında Gaziantep ili merkez ilçelerinde eğitim görmekte olan 5., 6., 7. ve 8. sınıf düzeyindeki toplam 686 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak "Kişisel Bilgi Formu", "Ortaokul Öğrencileri İçin Eleştirel Düşünme Eğilimi Ölçeği" ve "Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçeklerin geçerlilik ve güvenilirlik analizleri doğrulandıktan sonra, veriler SPSS 27 paket programı kullanılarak analiz edilmiş; analiz sürecinde tanımlayıcı istatistiklerin yanı sıra bağımsız örneklem için t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), Pearson korelasyon katsayısı ve basit doğrusal regresyon analizleri uygulanmıştır. Araştırma bulguları, öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerinin genel olarak orta düzeyde geliştiğini, girişimcilik becerilerinin ise orta-yüksek düzeyde olduğunu ortaya koymuştur. Özellikle diyalektik düşünme ve analiz yapabilme alt boyutlarında öğrencilerin diğer boyutlara kıyasla daha yüksek performans sergilediği gözlemlenmiştir. Girişimcilik becerilerinde ise risk alma, fırsatları değerlendirme ve yenilikçi düşünce geliştirme alt boyutlarında olumlu eğilimler tespit edilmiştir. Cinsiyet değişkeni açısından kız öğrencilerin hem eleştirel düşünme hem de girişimcilik becerilerinde erkek öğrencilere oranla daha yüksek ortalamalara sahip oldukları belirlenmiştir. Sınıf düzeyi değişkeni dikkate alındığında, sınıf seviyesi arttıkça öğrencilerin her iki beceri alanında da gelişim gösterdiği; ebeveyn eğitim düzeyi incelendiğinde ise, eğitim düzeyi yüksek olan velilerin çocuklarının daha yüksek eleştirel düşünme ve girişimcilik becerilerine sahip oldukları saptanmıştır. Çalışmada elde edilen bulgular doğrultusunda, öğrencilerin eleştirel düşünme eğilimleri ile girişimcilik becerileri arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sonuç olarak, eğitim programlarının eleştirel düşünme ve girişimcilik becerilerini bütüncül bir yaklaşımla destekleyecek şekilde yeniden yapılandırılması, öğrencilere sadece akademik başarı değil, aynı zamanda toplumsal yaşama etkin katılım sağlayacak bireysel yeterlilikler kazandırılması açısından büyük önem arz etmektedir. Bu bağlamda, öğrenci merkezli, yaratıcı düşünmeyi ve girişimciliği teşvik eden eğitim yaklaşımlarının geliştirilmesi, bireylerin gelecekteki toplumsal ve ekonomik hayata daha etkili katkılar sunmalarını destekleyecektir.

Anahtar Kelimeler: Eleştirel Düşünme, Girişimcilik, Ortaokul Öğrencileri, Eğitim Bilimleri, Sosyal Bilgiler Eğitimi

The Relationship Between Critical Thinking Skills And Entrepreneurship Skills Of Secondary School Students

Ercan Çikin ^{1,*}, Levent Yikici ¹ & Bayram Bozkurt ²

Abstract

In the age of information and technology, it has become a great necessity for individuals to have high-level skills such as critical thinking and entrepreneurship in order to assume effective roles in both academic and social life. In this context, the main purpose of this study is to determine the relationship between critical thinking tendencies and entrepreneurship skills of secondary school students and to examine whether these skills differ significantly in terms of demographic variables. The study was conducted within the scope of relational survey model, one of the quantitative research designs, and the study group consisted of a total of 686 5th, 6th, 7th and 8th grade students studying in the central districts of Gaziantep province in the 2024-2025 academic year. “Personal Information Form”, ‘Critical Thinking Disposition Scale for Secondary School Students’ and ‘Entrepreneurship Scale for Secondary School Students’ were used as data collection tools. After the validity and reliability analyses of the scales were verified, the data were analyzed using the SPSS 27 package program; in addition to descriptive statistics, t-test for independent samples, one-way analysis of variance (ANOVA), Pearson correlation coefficient and simple linear regression analysis were applied in the analysis process. The findings of the study revealed that students' critical thinking skills were generally developed at a medium level, while their entrepreneurial skills were at a medium-high level. Especially in the sub-dimensions of dialectical thinking and analyzing, it was observed that students exhibited higher performance compared to other dimensions. In entrepreneurial skills, positive tendencies were found in the sub-dimensions of risk-taking, seizing opportunities and developing innovative thinking. In terms of gender variable, it was determined that female students had higher averages in both critical thinking and entrepreneurship skills than male students. When the grade level variable was taken into consideration, it was found that students improved in both skill areas as the grade level increased; and when the level of parental education was analyzed, it was found that the children of parents with higher levels of education had higher critical thinking and entrepreneurship skills. In line with the findings obtained in the study, it was concluded that there is a positive and significant relationship between students' critical thinking tendencies and entrepreneurship skills. As a result, restructuring education programs to support critical thinking and entrepreneurship skills with a holistic approach is of great importance in terms of providing students not only with academic success but also with individual competencies that will enable them to participate effectively in social life. In this context, the development of student-centered educational approaches that encourage creative thinking and entrepreneurship will support individuals to make more effective contributions to future social and economic life.

Keywords: Critical Thinking, Entrepreneurship, Secondary School Students, Educational Sciences, Social Studies Education

Yaşam Becerileri Projesi ile Problem Çözme Becerilerinin Gelişimi: Dezavantajlı Öğrenciler Üzerine Bir Araştırma

Ahmet Akif Erbaş

Çocuk Gelişimi Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
akiferbas@gmail.com

Özet

Problem çözme becerileri, 21. yüzyılda oldukça önemlidir ve salt bilgi edinmenin ötesindeki yetenekleri de kapsar. Bu beceri sorunu anlamak ve etkili çözüm bulmak için gerçekleştirilen bilişsel ve davranışsal etkinlikleri kapsamaktadır (Ranjbar vd., 2013). Gerçekleştirilen etkinliğin çerçevesi iki ana bileşenden oluşur; veri toplama ve yorumlamayı içeren gözlem becerileri ve kavramsallaştırma, mantıksal akıl yürütme ve analitik düşünmeyi içeren eleştirel düşünme becerileri (Rahman, 2019). Birey zorlu durumlarla karşılaştığında uygun çözümler bulmak için sistematik gözlem ve eleştirel düşünmeyi becerilerini kullanmaktadır. Problem çözme becerileri, bireylerin yalnızca sorunları değil, sorunların temel nedenlerini de belirlemeyi sağladığı için günlük hayatta, çalışma ve eğitim ortamlarında çok önemlidir (Wismath vd., 2014). Araştırmanın amacı, “Okullar İçin Yaşam Becerileri Projesi” kapsamında yapılan okul dışı etkinliklerin dezavantajlı öğrencilerin problem çözme becerileri üzerindeki etkilerini incelemektir. UNICEF ve Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı’nın iş birliğiyle hayata geçirilen bu proje, öğrencilerin yaşam becerilerini geliştirmeyi ve onları hayata hazırlamayı amaçlamaktadır. Proje özellikle dezavantajlı öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla tasarlanmış olup Suriyeli mülteci öğrencileri ve depremzede öğrencileri kapsayacak şekilde uygulanmıştır. Araştırmada tek grup ön test-son test deneysel model kullanılmıştır. Araştırma evrenini, “Okullar İçin Yaşam Becerileri Projesi”nin uygulandığı, Türkiye’nin 32 ilindeki 51 okulda öğrenim gören 2202 9. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini 9. sınıfta okuyan 852 öğrenci oluşturmaktadır. Deneysel süreç 2023-2024 eğitim-öğretim yılının bahar yarıyılında gerçekleşmiştir. Süreç Türkiye’nin 32 ilinden seçilen 51 lisenin 9. sınıfında öğrenim gören 2202 öğrenciyle yürütülmüştür. Öğrencilere 6 hafta (3’er saat) boyunca toplam 18 saat problem çözme becerine yönelik eğitimler yapılmıştır. Araştırmaya verileri Problem Çözme Envanteri (Şahin vd., 1993) yardımıyla toplanmıştır. Veriler SPSS 22.0 programıyla analiz edilmiş, bağımlı gruplar t-testi uygulanmıştır. Araştırmada, öğrencilerin ön test ve son test puanları karşılaştırılmış, son test lehine anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Araştırma sonuçlarına göre, okullar için yaşam becerileri projesi dezavantajlı öğrencilerin problem çözme becerilerini geliştirme konusunda etkili olmuştur. Ayrıca projenin sonunda kadın öğrencilerin problem çözme becerileri erkeklere oranla daha fazla gelişim göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Yaşam Becerileri, Problem Çözme Becerisi

Development of Problem Solving Skills with Life Skills Project: A Study on Disadvantaged Students

Ahmet Akif Erbaş

Abstract

Problem solving skills are very important in the 21st century and include abilities beyond mere knowledge acquisition. This skill includes cognitive and behavioural activities performed to understand the problem and find an effective solution (Ranjbar et al., 2013). The framework of the performed activity consists of two main components; observation skills including data collection and interpretation, and critical thinking skills including conceptualisation, logical reasoning and analytical thinking (Rahman, 2019). Individuals use systematic observation and critical thinking skills to find appropriate solutions when faced with challenging situations. Problem solving skills are very important in daily life, working and educational environments as they enable individuals to identify not only problems but also the root causes of problems (Wismath et al., 2014). The aim of the study is to examine the effects of out-of-school activities within the scope of 'Life Skills for Schools Project' on the problem solving skills of disadvantaged students. This project, implemented in cooperation with UNICEF and the Ministry of National Education of the Republic of Turkey, aims to improve students' life skills and prepare them for life. The project was especially designed to meet the needs of disadvantaged students and was implemented to include Syrian refugee students and earthquake victims. In the study, a single group pretest-posttest experimental model was used. The population of the study consisted of 2202 9th grade students studying in 51 schools in 32 provinces of Turkey where the 'Life Skills for Schools Project' was implemented. The sample of the study consisted of 852 students studying in the 9th grade. The experimental process took place in the spring semester of the 2023-2024 academic year. The process was carried out with 2202 students studying in the 9th grade of 51 high schools selected from 32 provinces of Turkey. The students received a total of 18 hours of training on problem solving skills for 6 weeks (3 hours each). The data were collected with the help of Problem Solving Inventory (Şahin et al., 1993). The data were analysed with SPSS 22.0 programme and dependent groups t-test was applied. In the study, the pre-test and post-test scores of the students were compared and a significant difference was found in favour of the post-test. According to the results of the study, the life skills for schools project was effective in improving the problem solving skills of disadvantaged students. In addition, at the end of the project, problem solving skills of female students improved more than male students.

Keywords: Education, Life Skills, Problem Solving Skills

Öğretmen Adaylarının Su Okuryazarlığına İlişkin Görüşleri

Sadettin Erbaş ^{1,*} & Bülent Aksoy ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Gazi Üniversitesi
s.erbas66@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı Türkiye’deki öğretmen adaylarının su okuryazarlığına ilişkin görüşlerini belirlemektir. Suya yönelik yüksek bilgi ve bilince sahip olma, su tasarrufu ve suyun sürdürülebilir kullanımı noktasında öncü olma, suya yönelik olumlu tutum ve davranışa sahip olma gibi başlıklar son yıllarda birçok çalışmada su okuryazarlığı olarak ifade edildiği görülmektedir. Araştırma nitel desende tasarlanmıştır. Araştırmanın katılımcı grubunu 2024-2025 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemiye uygun olarak belirlenen ve Gazi Eğitim Fakültesinde farklı bölümlerde öğrenim gören 26 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırma kapsamında öğretmen adaylarıyla yüz yüze mülakat yapılmıştır. Elde edilen bulgular içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgulara öğretmen adaylarının önemli bir kısmının bu çalışmaya dâhil olana kadar su okuryazarlığı kavramını daha önce hiç duymadıkları, su okuryazarlığı hakkında herhangi bir bilgilerinin olmadığı, üniversitede ve daha önceki eğitim seviyelerinde su okuryazarlığına ilişkin herhangi bir ders, eğitim ya da bilgilendirici seminer almadıklarını, su okuryazarlığı bağlamında eğitim-öğretim programlarını genel olarak yetersiz gördükleri sonucu ortaya çıkmıştır. Bütün bu sonuçlara rağmen öğretmen adayları su okuryazarlığının bilinmesinin, öğrenilmesinin ve toplumun tamamına öğretilmesinin gerekli olduğu görüşünü belirtmişlerdir. Bu sonuçlar çerçevesinde; su okuryazarlığının bireylere başarılı bir şekilde öğretilmesi ve kazandırılması için tüm eğitim düzeylerinde ilgili ders programlarına su okuryazarlığı konularının eklenmesi ve seminerler düzenlenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim fakülteleri, öğretmen adayları, su, su okuryazarlığı

Pre-service Teachers' Views on Water Literacy

Sadettin Erbaşı^{1,*} & Bülent Aksoy¹

Abstract

The aim of this study is to determine the views of pre-service teachers in Turkey on water literacy. It is seen that titles such as having high knowledge and awareness about water, being a pioneer in water saving and sustainable use of water, having positive attitudes and behaviours towards water have been expressed as water literacy in many studies in recent years. The research was designed in qualitative design. The participant group of the study consisted of 26 pre-service teachers who were determined in accordance with the easily accessible case sampling method in the spring semester of the 2024-2025 academic year and studying in different departments at Gazi Faculty of Education. In the study, a semi-structured interview form created by the researchers was used as a data collection tool. Within the scope of the research, face-to-face interviews were conducted with pre-service teachers. The findings obtained were analysed using content analysis method. The findings of the study revealed that a significant portion of the pre-service teachers had never heard of the concept of water literacy until they were included in this study, that they did not have any knowledge about water literacy, that they had not taken any courses, trainings or informative seminars on water literacy at university or in their previous education levels, and that they generally considered the education-training programmes inadequate in the context of water literacy. Despite all these results, pre-service teachers stated that water literacy should be known, learnt and taught to the whole society. Within the framework of these results; it is recommended that water literacy topics should be added to the relevant curricula at all levels of education and seminars should be organised in order to teach and gain water literacy to individuals successfully.

Keywords: Faculties of education, pre-service teachers, water, water literacy

Sınıf Öğretmeni Adaylarının İlkokul Öğrencilerine Çevre Bilincini Kazandırmaya Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi

İlaydanur Kaypak ¹ & İrem Demirbaş Susoy ^{2,*}

¹ Temel Eğitim Sınıf Eğitimi Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

² Sınıf Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
demirbasirem570@gmail.com

Özet

Günümüzde çevre sorunlarının artmasıyla birlikte çevre bilinci ve çevre eğitimi, eğitim alanında öncelikli konular arasında yer almaktadır. Çevresel problemlere kalıcı ve etkili çözümler üretilebilmesi, bireylerin erken yaşlardan itibaren çevreye duyarlı bir tutum geliştirmesiyle mümkündür. Bu noktada özellikle ilköğretim düzeyinde gerçekleştirilecek çevre eğitimi büyük önem taşımaktadır. Bu sürecin temel aktörlerinden biri ise ilkokul öğrencilerine çevre bilincini kazandıracak olan sınıf öğretmenleridir. Dolayısıyla, öğretmen adaylarının çevre eğitimine yönelik yeterlikleri ve yaklaşımları, sürdürülebilir bir çevre anlayışının oluşturulmasında kritik rol oynamaktadır. Bu çalışma, sınıf öğretmeni adaylarının ilkokul öğrencilerine çevre bilinci kazandırmaya ilişkin görüşlerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırmanın katılımcılarını Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören 1., 2., 3. ve 4. sınıf düzeylerindeki toplam 20 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Katılımcılar, maksimum çeşitlilik örnekleme tekniği kullanılarak seçilmiş ve farklı sınıf düzeylerinden bireylerin katılımı sağlanmıştır. Bu yöntemle, öğretmen adaylarının farklı sınıf seviyelerindeki eğitim süreçlerinin çevre eğitimiyle ilgili görüşlerine nasıl yansıdığı analiz edilmiştir. Çalışma, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması yöntemiyle yürütülmüştür. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu, çevre bilinci, çevre eğitimi, öğretmen yeterlikleri ve öğrenci merkezli öğretim stratejileri gibi ana temalar doğrultusunda hazırlanmıştır. Soruların kapsam geçerliliği, alan uzmanlarının görüşleri alınarak değerlendirilmiş; ardından pilot çalışma yapılarak formun anlaşılabilirliği test edilmiştir. Pilot uygulama sonucunda bazı sorularda sadeleştirmeler ve açıklayıcı eklemeler yapılmıştır. Görüşmeler bireysel olarak, yüz yüze yapılmış ve her görüşme 20 ila 30 dakika sürmüştür. Katılımcıların onayı alınarak ses kayıtları yapılmış; bu kayıtlar daha sonra yazılı döküme çevrilmiştir. Veriler, nitel veri analiz yöntemlerinden içerik analiziyle çözümlenmiştir. Kodlama sürecinde betimsel analiz yaklaşımı benimsenmiş, verilerden elde edilen ifadeler temalar altında toplanmıştır. Verilerin güvenilirliğini sağlamak amacıyla bağımsız bir araştırmacı ile karşılaştırmalı kodlama yapılmış ve bulgular üzerinde akran değerlendirmesi gerçekleştirilmiştir. Araştırma süreci boyunca etik ilkelere azami dikkat gösterilmiş; katılımcıların gönüllülük esasına göre çalışmaya dahil edilmesi ve kişisel bilgilerinin gizliliği sağlanmıştır. Sonuç olarak, öğretmen adayları çevre bilincinin erken yaşta kazandırılması gerektiğini güçlü biçimde vurgulamış; bu süreçte öğrencilerin aktif katılımını esas alan, gözlem, deney, proje tabanlı öğrenme ve doğayla etkileşim içeren yöntemlerin etkili olacağını belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmen adayları, çevre eğitiminin sadece bilgi aktarımıyla sınırlı kalmaması, öğrencilerin tutum ve davranışlarını da şekillendirecek şekilde yapılandırılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu doğrultuda elde edilen bulguların, öğretmen yetiştirme programlarında çevre eğitimine daha fazla yer verilmesi ve bu eğitimin uygulamalı biçimde desteklenmesi açısından önemli katkılar sunacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen eğitimi, çevre bilinci, çevre eğitimi, ilkokul, öğrenci merkezli öğretim.

An Examination of Pre-service Primary School Teachers' Views on Fostering Environmental Awareness in Elementary Students

İlaydanur Kaypak ¹ & İrem Demirbaş Susoy ^{2,*}

Abstract

With the increasing environmental problems in today's world, environmental awareness and education have become priority issues in the field of education. Producing effective and sustainable solutions to environmental challenges largely depends on individuals developing an environmentally conscious attitude from an early age. In this regard, environmental education at the primary school level plays a crucial role. One of the key actors in this process is primary school teachers, who are responsible for fostering environmental awareness among young learners. Therefore, the competencies and approaches of pre-service teachers towards environmental education are of critical importance in establishing a sustainable environmental consciousness. This study aims to reveal the views of pre-service primary school teachers on instilling environmental awareness in elementary school students. The participants of the research consist of 20 pre-service teachers studying in the Department of Primary Education at Tokat Gaziosmanpaşa University, selected from the 1st, 2nd, 3rd, and 4th-year cohorts. Participants were chosen using the maximum variation sampling method to ensure diverse perspectives based on different educational experiences. This sampling strategy allowed the researchers to explore how the environmental education process is perceived by teacher candidates at various stages of their training. The study was conducted using a qualitative case study design. Data were collected through a semi-structured interview form developed by the researcher. The interview form was designed around key themes such as environmental awareness, environmental education, teacher competencies, and student-centered instructional strategies. To ensure content validity, the questions were reviewed by field experts and then piloted with a small group of participants to evaluate clarity and comprehensibility. Based on the pilot results, some questions were simplified and refined for better understanding. Individual face-to-face interviews were conducted, each lasting approximately 20 to 30 minutes. With participants' consent, the interviews were audio recorded and later transcribed verbatim. The data were analyzed using content analysis, one of the qualitative data analysis techniques. A descriptive analytical approach was adopted during the coding process, with emerging codes organized under broader themes. To enhance the reliability of the analysis, comparative coding was conducted by an independent researcher, and peer review was employed. Throughout the research process, ethical principles were carefully observed; participation was voluntary, and the confidentiality of personal information was ensured. As a result, pre-service teachers strongly emphasized the importance of instilling environmental awareness at an early age. They highlighted the effectiveness of strategies that promote active student engagement, including observation, experimentation, project-based learning, and interaction with nature. Furthermore, they stated that environmental education should go beyond theoretical knowledge and be designed to influence students' attitudes and behaviors. The findings suggest that incorporating more practical and interactive environmental education components into teacher education programs would provide significant contributions to the development of environmentally responsible future generations.

Keywords: Teacher education, environmental awareness, environmental education, primary school, student-centered instruction.

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının İklim Mültecilerine Yönelik Görüşleri

Fatih Özdemir

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Yıldız Teknik Üniversitesi
ozdemirfth01@gmail.com

Özet

Giriş ve Amaç: Tarih boyunca insanlar toplu olarak veya bireysel olarak iklim, ekonomik kaygı, siyasal kriz ve savaş gibi farklı sebeplerden kaynaklı yaşamış olduğu bölgeden farklı bölgelere göç etmiştir. Sanayi Devrimi sonrasında aşırı fosil kaynak kullanımı, aşırı nüfus artışı ve tüketim kültürü sonrasında yaşamış olduğumuz kürede iklim krizleri meydana gelmeye başlamıştır. Bu iklim krizi küresel anlamda göçleri etkilemeye başlamış ve iklim mültecilerinin oluşmasına zemin hazırlamıştır. İklim mültecilerinin en önemli duraklarından arasında Türkiye yer almaktadır. Bu nedenle iklim mültecilerinin içeriğinde yer alan çevre eğitimi ve vatandaşlık eğitimini kapsayan sosyal bilgiler önem kazanmaktadır. Bu çalışmada, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının iklim mültecilerine yönelik görüşleri ortaya koymak amaçlanmaktadır.

Yöntem: Çalışma nitel araştırma desenlerinden fenomenolojik desen ile yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu 2023-2024 eğitim öğretim yılında Marmara Bölgesinde sosyal bilgiler eğitimine devam eden 6'sı kadın 3'ü erkek olmak üzere toplam 9 sosyal bilgiler öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan yapılandırılmış görüşme formuyla elde edilmiştir. Verilerin analizinde içerik analizinden faydalanılmıştır.

Bulgular ve Tartışma: Araştırmada öğretmen adayları iklim mültecilerinin meydana gelmesinde kapitalist gelişmiş ülkeler ve şirketlerin ilk sorumlu görürken tüm insanların da sorumlu olduğu vurgulanmıştır. Katılımcılar diğer mültecilere nazaran iklim mültecilerine daha ılımlı bir tutuma sahip olduğu, diğer ülkelerin iklim mültecilerine vatandaşlık vermeleri gerektiğini vurgularken muhtemel öğrencilik durumuna ilişkin olumlu tutum sergilemişlerdir. İklim mültecilerine vatandaşlık eğitiminde ulusal vatandaşlık eğitimi vurgulanmıştır. Toplumsal uyum sorunlarında kültür, dil ve ekonomik yaşam sorun oluşturacağı ifade edilirken bu sorunlara çözüm olarak özel eğitim verilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Katılımcılar iklim mültecilerinin sürdürülebilir yaşam ve küresel vatandaşlık ile azaltılabileceğini düşünmektedir.

Sonuç ve Öneriler: Araştırmada elde edilen bulgulara göre iklim mültecilerinin vatandaşlık eğitimine yönelik olarak tüm dünyada ortak bir karar neticesinde bölgesel ve küresel olarak vatandaşlık eğitim programlarının geliştirilmesi orta ve uzun vadede faydalı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İklim mültecisi, sosyal bilgiler öğretmen adayı, çevresel sorun, vatandaşlık.

Social Sciences Teacher Candidates' Opinions Towards Climate Refugees

Fatih Özdemir

Abstract

Introduction and Purpose: Throughout history, people have migrated from the region they lived in to different regions, either collectively or individually, for different reasons such as climate, economic anxiety, political crisis and war. After the Industrial Revolution, excessive use of fossil resources, excessive population growth and consumer culture, climate crises began to occur in the world we live in. This climate crisis has begun to affect global migration and has paved the way for the formation of climate refugees. Türkiye is among the most important stops for climate refugees. For this reason, social studies, including environmental education and citizenship education, which are included in the content of climate refugees, are gaining importance. This research aims to reveal the views of social studies teacher candidates towards climate refugees.

Method: The study was conducted with a phenomenological design, one of the qualitative research designs. The study group of the research consists of a total of 9 social studies teacher candidates, 6 of whom are female and 3 of whom are male, who are continuing their social studies education in the Marmara Region in the 2023-2024 academic year. The data of the study was obtained with a structured interview form developed by the researcher. Content analysis was used to analyze the data.

Findings and Discussion: In the study, it was emphasized that while teacher candidates see capitalist developed countries and companies as primarily responsible for the emergence of climate refugees also all people are responsible. While participants emphasized that they had a more moderate attitude towards climate refugees compared to other refugees and that other countries should grant citizenship to climate refugees, they exhibited a positive attitude towards the possible student status. National citizenship education has been emphasized in citizenship education for climate refugees. While it was stated that culture, language and economic life would pose problems in social harmony problems, it was emphasized that special education should be provided as a solution to these problems. Participants think that climate refugees can be reduced through sustainable living and global citizenship.

Conclusions and Suggestions: According to the findings of the research, it is thought that developing citizenship education programs regionally and globally as a result of a common decision all over the world for the citizenship education of climate refugees will be beneficial in the medium and long term.

Keywords: Climate refugee, social studies teacher candidate, environmental problem, citizenship

Sosyal Bilgiler ve Sürdürülebilirlik Bağlamında İlkokul Öğrencilerinin Çevre Bilinci

Hayriye Torunoğlu

İngilizce Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı
hayriyetorunoglu@gmail.com

Özet

Sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin gerçekleştirilmesinde bireylerin çevreye duyarlı tutumlar geliştirmesi büyük önem taşımaktadır. Bu noktada eğitim, özellikle ilkokul düzeyinde verilen çevre eğitimi, çocukların erken yaşta çevre bilinci kazanmalarında kritik bir rol üstlenmektedir. Sosyal Bilgiler dersi ise doğa ve insan ilişkisini ele alarak öğrencilerde çevreye karşı sorumluluk duygusunun gelişmesini desteklemektedir. Bu bağlamda çevre eğitimi, Sosyal Bilgiler öğretim programının ayrılmaz bir parçası olarak sürdürülebilir bir gelecek inşasında kritik rol oynamaktadır.

Bu çalışmanın amacı, ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin çevre bilinci düzeyini ve çevreye yönelik bireysel tutumlarını anlamak; doğal kaynakların korunması, geri dönüşüm ve sürdürülebilir yaşam konularındaki düşüncelerini incelemektir.

Araştırma nitel desende tasarlanmış olup, olgubilim (fenomenoloji) yaklaşımıyla yürütülmüştür. 2024–2025 eğitim öğretim yılında bir devlet okulunda öğrenim gören 33 4. sınıf öğrencisi araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Toplanan veriler tematik kodlama yoluyla analiz edilerek benzer içerikler ortak temalar altında gruplandırılacaktır. Böylece öğrencilerin çevre bilinci ve sürdürülebilirlik anlayışları, Sosyal Bilgiler ve çevre eğitimi perspektifinden nitel olarak ortaya konacaktır. Bu çalışma, Sosyal Bilgiler dersi kapsamında çevre eğitiminin öğrenci düzeyinde nasıl karşılık bulduğunu ortaya koyarak sürdürülebilir yaşam anlayışının eğitim yoluyla nasıl desteklenebileceğine dair önemli bulgular ortaya koyacaktır. Araştırma sonuçlarının sürdürülebilir kalkınma hedefleri kapsamında, sosyal bilgiler ve çevre eğitimi konusunda alana katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çevre Eğitimi, Sosyal Bilgiler Dersi, Sürdürülebilir Kalkınma

Environmental Awareness of Primary School Students in the Context of Social Studies and Sustainability

Hayriye Torunoğlu

Abstract

Developing environmentally conscious attitudes among individuals is of great importance in achieving the goals of sustainable development. In this context, education—especially environmental education provided at the primary school level—plays a critical role in helping children develop environmental awareness at an early age. The Social Studies course, by addressing the relationship between nature and humans, supports the development of a sense of environmental responsibility in students. In this regard, environmental education, as an integral part of the Social Studies curriculum, plays a key role in building a sustainable future.

The aim of this study is to understand the level of environmental awareness and individual attitudes of 4th grade primary school students, and to examine their thoughts on the protection of natural resources, recycling, and sustainable living. The research is designed in a qualitative pattern and conducted using a phenomenological approach. The study group consists of 33 fourth-grade students enrolled in a public school during the 2024–2025 academic year. Data will be collected through a semi-structured interview form developed by the researcher. The collected data will be analyzed through thematic coding, and similar content will be grouped under common themes. In this way, students' understanding of environmental awareness and sustainability will be revealed qualitatively from the perspective of Social Studies and environmental education. This study is expected to present significant findings on how environmental education is perceived by students within the scope of the Social Studies course and how sustainable living can be supported through education. It is anticipated that the results of the research will contribute to the field in terms of Social Studies and environmental education within the scope of sustainable development goals.

Keywords: Environmental Education, Social Studies Course, Sustainable Development

Çevre Eğitimi ve İklim Değişikliği Ders Kitabının Kavram Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi

Yakup Ateş

Emniyet Genel Müdürlüğü Emniyet Genel Müdürlüğü
yates2422@gmail.com

Özet

Çevre Eğitimi ve İklim Değişikliği Dersi Öğretim Programı öğrencilerin yerel, ulusal ve küresel anlamda çevreye karşı duyarlı ve sorumluluk sahibi bireyler olarak yetişmelerini sağlamak amacıyla 2022-2023 eğitim öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlayan bir ders programıdır. Bu ders programı çerçevesinde hazırlanan Çevre Eğitimi ve İklim Değişikliği ders kitabı, 2023-2024 eğitim öğretim yılında ortaokul ve imam hatip ortaokulu 6, 7 ve 8.sınıflarda seçmeli ders olarak okutulmaya başlanmıştır. Bu bağlamda araştırmanın amacı, Çevre Eğitimi ve İklim Değişikliği ders kitabını kavram öğretimi açısından değerlendirmektir. Doküman inceleme yönteminin kullanıldığı bu araştırmanın veri kaynağını, 2023-2024 eğitim öğretim yılında ortaokul ve imam hatip ortaokulu 6, 7 ve 8. sınıflarda seçmeli ders olarak okutulmaya başlayan Çevre Eğitimi ve İklim Değişikliği ders kitabı oluşturmaktadır. Bu ders kitabından elde edilen veriler içerik analiziyle değerlendirilmiştir. Çalışmanın sonucunda, Çevre Eğitimi ve İklim Değişikliği ders kitabında; afetler, atıklar, bilinçli tüketim, çevre, doğal kaynaklar, geri dönüşüm, küresel ısınma, küresel iklim değişikliği, sera gazları, su okuryazarlığı, sürdürülebilir kalkınma, toplumsal farkındalık ve yaşam döngüsü analizi gibi kavramlara yer verildiği belirlenmiştir. Bu kavramların öğretiminde ise; altı şapkalı düşünme, araştırma-inceleme, arkası yarın, balık kılçığı, bilgi kartı, deney, durum kartı, eğitsel oyun, gezi-gözlem, günlük, istasyon, kavram eşleştirme, kavram haritası, mektup yazma, hikâye, örnek olay incelemesi, proje/tasarım, soru-cevap, sunum, tartışma, zaman şeridi, 5N1K gibi birbirinden farklı toplamda 22 öğretim strateji, yöntem, teknik ve etkinliklerin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çevre eğitimi, ders kitabı, iklim değişikliği, kavram öğretimi.

Evaluation of Environmental Education and Climate Change Textbook in Terms of Concept Teaching

Yakup Ateş

Abstract

The Environmental Education and Climate Change Course Curriculum is a course program that has been implemented since the 2022-2023 academic year in order to ensure that students are raised as individuals who are sensitive and responsible towards the environment locally, nationally and globally. The Environmental Education and Climate Change course book prepared within the framework of this course program has started to be taught as an elective grades of middle school and imam hatip middle school course in 6th, 7th and 8th in the 2023-2024 academic year. In this context, the aim of the research is to evaluate the Environmental Education and Climate Change course book in terms of concept teaching. The data source of this research, in which the document review method is used, is the Environmental Education and Climate Change course book, which has started to be taught as an elective grades of middle school and imam hatip middle school course in 6th, 7th and 8th in the 2023-2024 academic year. The data obtained from this course book was evaluated by content analysis. As a result of the study, in the Environmental Education and Climate Change course book; It has been determined that concepts such as disasters, waste, conscious consumption, environment, natural resources, recycling, global warming, global climate change, greenhouse gases, water literacy, sustainable development, social awareness and life cycle analysis are included. In the teaching of these concepts, it has been concluded that a total of 22 different teaching strategies, methods, techniques and activities such as six thinking hats, research-examination, the next day, fishbone, information card, experiment, situation card, educational game, trip-observation, diary, station, concept matching, concept map, letter writing, story, case study, project/design, question-answer, presentation, discussion, timeline, 5W1H are used.

Keywords: Environmental education, textbook, climate change, concept teaching.

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Çevre Etiği ve Ekolojik Vatandaşlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi

Elif Demir ^{1,*}, Ufuk Karakuş ¹ & Abdulkadir Okcu ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Gazi Üniversitesi
eliff.dmr1106@gmail.com

Özet

Bu araştırma, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının çevre etiği yaklaşımları ile ekolojik vatandaşlık düzeylerini incelemeyi ve bu iki kavram arasındaki ilişkiyi ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırma, nicel araştırma olarak planlanmış ve genel tarama modeli kapsamında, ilişkisel tarama deseni doğrultusunda yapılandırılmıştır. Çalışma grubu, 2024-2025 eğitim öğretim yılında Gazi Üniversitesi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Kırıkkale Üniversitesi ve Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültelerinin Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dallarında öğrenim görmekte olan birinci ve dördüncü sınıf öğretmen adaylarından oluşmaktadır. Veri toplama sürecinde, öğretmen adaylarının bazı kişisel özelliklerini belirlemek için kişisel bilgi formu ve bunun yanı sıra iki farklı ölçek uygulanmıştır. Bu ölçeklerden ilki, öğretmen adaylarının çevre etiği yaklaşım düzeylerini ölçmek amacıyla Saka ve Sürmeli (2013) tarafından geliştirilen “Çevre Etiği Yaklaşımları Ölçeği”dir. İkinci ölçek ise, öğretmen adaylarının ekolojik vatandaşlık düzeylerini belirlemek amacıyla Karatekin ve Uysal (2018) tarafından geliştirilen “Ekolojik Vatandaşlık Ölçeği”dir. Elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılıp SPSS programı aracılığıyla analiz edilmektedir. Veri analiz süreci hâlen devam etmekte olup, bulgular ve sonuçlar, analiz tamamlandıktan sonra ayrıntılı biçimde raporlaştırılacak ve tam metinde sunulacaktır. Gelecek nesilleri yetiştirecek, onlara yeni yaklaşımlar kazandıracak öğretmen adaylarının bu konuları nasıl algıladığı önemlidir. Bu yüzden araştırmanın, çevre eğitimi ve ekolojik vatandaşlık bilinci konusunda önemli bir katkı sağlamayacağı ve öğretmen adaylarının bu alanlardaki farkındalıklarını artıracakı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, öğretmen adayları, çevre etiği, ekolojik vatandaşlık

The Investigation of the Relationship Between Pre-Service Social Studies Teachers' Environmental Ethics and Ecological Citizenship Levels According to Different Variables

Elif Demir ^{1,*}, Ufuk Karakuş ¹ & Abdulkadir Okcu ¹

Abstract

This study aims to examine the environmental ethics approaches and ecological citizenship levels of pre-service social studies teachers and to reveal the relationship between these two concepts. The research was designed as a quantitative study and structured within the framework of the general survey model, specifically following the relational screening design. The study group consists of first- and fourth-year pre-service teachers enrolled in the Departments of Social Studies Education at the Faculties of Education of Gazi University, Kırşehir Ahi Evran University, Kırıkkale University, and Sivas Cumhuriyet University during the 2024–2025 academic year. During the data collection process, a personal information form was used to determine some personal characteristics of the participants, along with two different scales. The first scale, used to measure the environmental ethics approach levels of the pre-service teachers, is the “Environmental Ethics Approaches Scale” developed by Saka and Sürmeli (2013). The second scale, used to determine the ecological citizenship levels of the pre-service teachers, is the “Ecological Citizenship Scale” developed by Karatekin and Uysal (2018). The collected data is being transferred to a digital environment and analyzed using the SPSS program. The data analysis process is still ongoing, and the findings and results will be reported in detail and presented in the full text once the analysis is completed. It is important to understand how pre-service teachers—who will train future generations and introduce them to new approaches—perceive these issues. Therefore, the study is expected to make a significant contribution to environmental education and ecological citizenship awareness, as well as increase the awareness of pre-service teachers in these areas.

Keywords: Social studies, Prospective Teachers, environmental ethics, ecological citizenship

Türkiye'nin Çevre Duyarlılığının Filatelik Yansımaları: 2000-2024 Dönemi Posta Pullarının Tematik

Analizi ve Eğitimsel Potansiyelinin Değerlendirilmesi

Süleyman Temur ^{1,*} & Salih Uslu ²

¹ Sosyal Bilgiler Eğitimi Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

² Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi/Sosyal Bilgiler Eğitimi Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
temursuleyman19@gmail.com

Özet

Bu çalışma, Türkiye Cumhuriyeti posta teşkilatı tarafından 2000-2024 yılları arasında basılan çevre konulu posta pullarının tematik analizini yaparak, ülkenin çevre duyarlılığının görsel bir kaydını sunmanın yanı sıra, bu materyallerin eğitim alanındaki kullanım potansiyeline dikkat çekmeyi amaçlamaktadır. Nitel bir araştırma yöntemi olan doküman analizi kullanılarak gerçekleştirilen bu çalışmada, ilgili yıllar arasında basılan pullar "çevre" teması bağlamında kategorilendirilmiş ve tematik eğilimler belirlenmiştir. Araştırma neticesinde elde edilen filatelik materyaller, sırasıyla "Dünya Çevre, Toprak ve Su Günü" ile "Doğa ve Ortak Yaşam" tematik başlıkları altında tasnif edilerek analitik bir değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Araştırmanın bulguları, çevre temalı pul sayısında ve tematik çeşitliliğinde yıllar içinde belirgin bir artış olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum, söz konusu filatelik materyallerin çevre bilincinin ve duyarlılığının yaygınlaştırılmasında önemli bir eğitim materyali olarak potansiyel işlevselliğini destekler niteliktedir. Nitekim, araştırma bulguları, Türkiye'nin çevre temasına yaklaşımında zaman içinde belirgin bir evrimleşme olduğunu ortaya koyarken, bu görsel materyallerin farklı eğitim seviyelerinde çevre bilincini artırmak için zengin bir kaynak potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir.

"Dünya Çevre, Toprak ve Su Günü" temalı pulların analizi, başlangıçta biyoçeşitliliğe odaklanırken, ilerleyen dönemlerde küresel ısınma, kirlilik, ozon tabakası, geri dönüşüm ve sürdürülebilirlik gibi küresel öneme sahip spesifik çevre sorunlarına yönelik artan bir bilinç ve vurguyu işaret etmekte ve bu çeşitlilik, öğrencilere güncel çevre sorunlarını somut örnekler üzerinden anlama imkânı sunmaktadır. 2020 yılından itibaren "Dünya Toprak Günü" ve "Dünya Su Günü" temalı ayrı pulların basılması, çevre olgusunun multidisipliner bir yaklaşımla ele alındığını ve farklı doğal kaynakların öneminin vurgulandığını gösterirken, bu durum farklı disiplinlerle entegre olabilecek eğitimsel içerikler sunmaktadır. "Doğa ve Ortak Yaşam" temalı pullar ise su kaynaklarının önemi, doğal koruma alanlarının tanıtımı, biyoçeşitliliğin korunması, sürdürülebilirlik çabaları ve doğanın sanatsal yansımaları gibi çeşitli alt temaları içermekte ve bu çeşitlilik, öğrencilerin çevre konusunu farklı perspektiflerden değerlendirmelerine olanak tanımaktadır. Özellikle 2014 sonrası doğal koruma alanlarına yönelik düzenli vurgu, coğrafya ve biyoloji derslerinde kullanılabilecek görsel materyaller sunmaktadır. Avrupa serileri kapsamındaki nesli tükenmekte olan yaban hayatı ve su altı faunası ve florasına dikkat çekilmesi, uluslararası iş birliği ve küresel çevre sorunlarına duyarlılık açısından önem arz ederken, bu pullar farklı kültürler ve küresel sorunlar hakkında farkındalık yaratmak için eğitimde değerlendirilebilir. "Yeşil Düşün" ve "Enerji Tasarrufu Günü" gibi temalar sürdürülebilirlik bilincini yaygınlaştırma çabasını yansıtırken, bu temalar öğrencilere sürdürülebilir yaşam pratikleri konusunda ilham verebilir. Soyut ve sanatsal yaklaşımlı pullar ise çevre temasının farklı ifade biçimlerini zenginleştirmekte ve öğrencilerin yaratıcılıklarını teşvik edebilir.

Sonuç olarak, 2000-2024 dönemi evre konulu posta pullarının, Türkiye'nin evre duyarlılığının görsel bir kaydını sunmakla kalmayıp, aynı zamanda farklı yaş gruplarındaki öğrencilere evre bilincini aşılamak, güncel evre sorunlarını öğretmek ve sürdürülebilirlik ilkelerini benimsetmek için değerli birer eğitim aracı potansiyeli taşıdığı söylenebilir. Bu bağlamda gelecekteki çalışmaların, bu pulların eğitim ortamlarındaki kullanımına yönelik pedagojik stratejilere odaklanması ve farklı ülkelerin benzer temalı pullarının eğitimsel kazanımlar açısından karşılaştırılması nerilir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Cumhuriyeti, Posta Pulu, evre, Eğitim.

Philatelic Reflections of Türkiye's Environmental Sensitivity: Thematic Analysis of Postage Stamps from 2000 to 2024 and Evaluation of Their Educational Potential

Süleyman Temur ^{1,*} & Salih Uslu ²

Abstract

This study aims to present a visual record of the environmental sensitivity of the Republic of Turkey by conducting a thematic analysis of environmental-themed postage stamps issued between 2000 and 2024, while also highlighting the potential use of these materials in the field of education. This study, carried out using document analysis, a qualitative research method, categorizes the stamps issued during the relevant years in the context of the "environment" theme and identifies thematic trends. The philatelic materials obtained as a result of the research were classified under the thematic titles "World Environment, Soil and Water Day" and "Nature and Common Life," and subjected to analytical evaluation. The findings of the research reveal a significant increase in both the number of environmental-themed stamps and thematic diversity over the years. This situation supports the potential functionality of these philatelic materials as an important educational resource in raising environmental awareness and sensitivity. Indeed, the research findings indicate a clear evolution in Turkey's approach to the environmental theme over time, showing that these visual materials have a rich resource potential for enhancing environmental awareness at different educational levels.

The analysis of stamps themed "World Environment, Soil and Water Day" initially focused on biodiversity, while in later periods it indicated an increasing awareness and emphasis on globally significant environmental issues such as global warming, pollution, the ozone layer, recycling, and sustainability. This diversity offers students the opportunity to understand current environmental issues through concrete examples. The issuance of separate stamps themed "World Soil Day" and "World Water Day" since 2020 shows that the environmental phenomenon is approached from a multidisciplinary perspective and emphasizes the importance of different natural resources, while also providing educational content that can integrate with various disciplines. Stamps themed "Nature and Common Life" include various sub-themes such as the importance of water resources, the promotion of natural conservation areas, the protection of biodiversity, sustainability efforts, and artistic reflections of nature, and this diversity allows students to evaluate environmental issues from different perspectives. In particular, the regular emphasis on natural conservation areas after 2014 offers visual materials that can be used in geography and biology classes. Highlighting endangered wildlife and the underwater fauna and flora within the scope of European series is significant in terms of international cooperation and sensitivity to global environmental issues, while these stamps can be utilized in education to raise awareness about different cultures and global problems. Themes like "Green Thought" and "Energy Saving Day" reflect the effort to spread sustainability awareness, while these themes can inspire students regarding sustainable living practices. Stamps with abstract and artistic approaches enrich the different modes of expression of the environmental theme and can encourage students' creativity.

As a result, it can be said that the environmental-themed postage stamps from the period 2000-2024 not only provide a visual record of Turkey's environmental sensitivity but also hold valuable potential as educational tools to instill environmental awareness among students of different age groups, teach current environmental issues, and embrace sustainability principles. In this context, it is recommended that future studies focus on pedagogical

strategies for the use of these stamps in educational settings and compare the educational gains of similar themed stamps from different countries.

Keywords: Republic of Türkiye, Postage Stamp, Environment, Education.

Ortaokul Öğrencilerinin İklim Okuryazarlığı ile Çevresel Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Elmas Nur Acer ¹ & İrem Elçi Öksüzöğlü ^{1,*}

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Fırat Üniversitesi
ieoksuzoglu@firat.edu.tr

Özet

İklim okuryazarlığı, bireylerin iklim sistemi hakkında bilgi sahibi olmalarını, iklim değişikliğinin nedenlerini ve sonuçlarını kavrayabilmelerini ve bu doğrultuda bilinçli kararlar alarak eyleme geçebilmelerini kapsayan çok boyutlu bir beceridir. Bu beceriye sahip bireylerin, çevreye duyarlı davranışlar sergileme olasılıklarının daha yüksek olması beklenmektedir. Bu bağlamda hem iklim okuryazarlığı hem de çevresel davranış üzerine yapılan araştırmalar, bu iki değişkenin birbiriyle ilişkili olabileceğini göstermektedir.

Bu araştırmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin iklim okuryazarlığı düzeyleri ile çevresel davranış düzeyleri arasındaki ilişkiyi çeşitli değişkenler doğrultusunda incelemektir. Araştırmada, iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkiyi ve bu ilişkinin boyutunu incelemek için ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemini, kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemiyle belirlenen Elazığ ilindeki 886 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Veri toplama sürecinden önce, araştırmacıların bağlı bulunduğu kurumdan etik kurul onayı ve Milli Eğitim Bakanlığı'ndan araştırma izni alınmıştır. Veriler, İklim Okuryazarlığı Ölçeği, Çevresel Davranış Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu aracılığıyla toplanmıştır. Toplanan veriler betimsel istatistikler, bağımsız örneklem t testi, Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA), Pearson momentler çarpımı korelasyonu, basit doğrusal regresyon analizi ve çoklu doğrusal regresyon analizleri kullanılarak analiz edilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre, ortaokul öğrencilerinin iklim okuryazarlığı ile çevresel davranışları arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ayrıca, iklim okuryazarlığı düzeylerinin öğrencilerin çevresel davranışlarının %26'sını açıkladığı tespit edilmiştir. Ek olarak, iklim okuryazarlığının alt boyutlarının çevresel davranışın alt boyutlarını açıklama düzeyleri; aile içi paylaşım için %23, evdeki davranışlar için %16 ve okuldaki paylaşım için %14 olarak tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İklim okuryazarlığı, çevresel davranış, ortaokul öğrencileri

Examining the Relationship Between Climate Literacy and Environmental Behavior Among Secondary School Students

Elmas Nur Acer¹ & İrem Elçi Öksüzöğlü^{1,*}

Abstract

Climate literacy is a multidimensional skill that encompasses individuals' knowledge about the climate system, their understanding of the causes and consequences of climate change, and their ability to make informed decisions and take action accordingly. Individuals with this skill are expected to be more likely to exhibit environmentally sensitive behaviors. In this context, research on both climate literacy and environmental behavior shows that these two variables may be interrelated. The aim of this study is to examine the relationship between middle school students' climate literacy levels and environmental behavior levels in line with various variables. In the study, the relational survey model was used to examine the relationship between two or more variables and the extent of this relationship. The sample of the study consisted of 886 secondary school students in Elazığ province determined by convenience sampling method. Before the data collection process, ethics committee approval was obtained from the institution where the researchers were affiliated and research permission was obtained from the Ministry of National Education. Data were collected through the Climate Literacy Scale, Environmental Behavior Scale and Personal Information Form. The collected data were analyzed using descriptive statistics, independent sample t test, One-Way Analysis of Variance (ANOVA), Pearson product-moment correlation, simple linear regression analysis and multiple linear regression analysis. According to the results of the study, a positive and significant relationship was found between climate literacy and environmental behaviors of middle school students. It was also found that climate literacy levels explained 26% of students' environmental behaviors. In addition, the levels of the sub-dimensions of climate literacy explaining the sub-dimensions of environmental behavior were found to be 23% for sharing within the family, 16% for behaviors at home and 14% for sharing at school.

Keywords: Climate literacy, environmental behavior, middle school students

Türkiye’deki "Çocuk ve Çevre" İle İlgili Lisansüstü Tezlere Yönelik Bibliyometrik Analiz

Dilek Şahinpınar

Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
dsahinpınar@agri.edu.tr

Özet

Yaşamın olduğu bir yerde çevre ve çevreyi kullanan bireyler mutlaka vardır. Çevre ve insan vazgeçilmez bir döngüdedir. Bu döngüde insanın çevreye saygılı olması ve çevreyi bilinçli tüketmesi önemlidir. Bu bakımdan da çevre bilinci bireylerde çocukluk yaşlarda içselleştirilmesi gereken bir inşa sürecidir. Gelecek nesillerin daha sağlıklı ve güvenilir bir ortamda yaşamalarını sağlamak için çevreye duyarlı bireyler yetiştirmek, bir zorunluluk haline gelmiş ve bu olgunun okulöncesinden itibaren bireylerde içselleştirilmesi gerekir. Bu bakımdan yapılan çalışmalarda çocuk ve çevre bağlamında ne tür çalışmalar yapılmış bunun cevabı aranacaktır. Bu araştırmada, çocuk ve çevre ile ilgili lisansüstü tezleri ortaya koymak ve ilgili tezlere yönelik bir bibliyometrik analiz çalışması yapmak amaçlanmıştır. Araştırmadaki tezlere, YÖK Ulusal Tez Merkezi’nin internet veri tabanındaki arama sekmesine “çocuk ve çevre” kavramı yazılarak ulaşılmıştır. Nitel araştırmanın tarama yöntemi kullanılmış ve veriler, betimsel analiz tekniği ile analiz edilmiştir. Lisansüstü tezler, “tez türü, araştırmacı cinsiyeti, danışman ünvanı, yılı, üniversitesi, enstitüsü, ana bilim dalı, bilim dalı, araştırma dili ve araştırma yöntemi” açısından incelenmiştir. Elde edilen veriler, tablo ve grafik yardımıyla görselleştirilerek ortaya konulmuştur. Araştırma sonucunda, çocuk ve çevre ile ilgili 40 yüksek lisans tezine erişilmiştir. İlk tez çalışması 1995 yılında son yapılan tez çalışması ise 2025 yılında yapılmıştır. Çalışma, çocuk ve çevre ile ilgili lisansüstü tezlere yönelik bibliyometrik bir analiz çalışması olması, bibliyografyasının oluşturulması ile tezlerin başlıklarına doğrudan ve derli toplu bir şekilde erişilmesi açısından önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: çocuk ve çevre, lisansüstü tezler, bibliyometrik analiz

Bibliometric Analysis Of Graduate Theses On "Children And Environment " İn Turkey

Dilek Şahinpınar

Abstract

Bibliometric Analysis of Graduate Theses on “Children and Environment” in Turkey

Wherever there is life, there must be individuals who use the environment and the environment. The environment and human beings are in an indispensable cycle. In this cycle, it is important that people respect the environment and consume the environment consciously. In this respect, environmental awareness is a construction process that should be internalized in individuals at childhood. In order to ensure that future generations live in a healthier and safer environment, raising environmentally conscious individuals has become a necessity and this phenomenon should be internalized in individuals from preschool onwards. In this respect, the answer to what kind of studies have been conducted in the context of children and the environment will be sought. In this study, it is aimed to reveal the postgraduate theses on children and the environment and to conduct a bibliometric analysis of the related theses. The theses in the study were accessed by typing the concept of “child and environment” in the search tab of the internet database of YÖK National Thesis Center. The survey method of qualitative research was used and the data were analyzed with descriptive analysis technique. Postgraduate theses were analyzed in terms of “thesis type, researcher gender, advisor title, year, university, institute, main branch of science, branch of science, research.

Keywords: children and environment, graduate theses, bibliyometric analysis

Ziyaretçilerin Hayvanat Bahçeleri ve İşlevleri Hakkındaki Görüşleri

Kadir Karatekin ¹ & Şeyma Söğüt ^{2,*}

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Kastamonu Üniversitesi

² Sınıf Öğretmenliği Kastamonu Üniversitesi

seyma_41@msn.com

Özet

Uzun yıllar boyunca varlığı tartışmalı bir konu olan hayvanat bahçelerinin zaman içerisindeki işlevleri değişmiş ve farklı amaçlar için özel kuruluşlar ya da devletler eliyle yeni hayvanat bahçeleri açılmıştır. İlk açıldıklarında daha çok sömürge ülkelerinden getirilen egzotik hayvanların sergilendiği hayvanat bahçeleri, zamanla nesli tükenmekte olan türlerin korunduğu ve bu konuda halkın çevre eğitimi ve koruma eğitimi aldığı yerlere dönüşmüştür. Ancak hayvanat bahçelerinin bu işlevlerini ne kadar yerine getirdiği ya da ziyaretçilerin, hayvanat bahçelerinin koruma ve eğitim işlevlerinin ne kadar farkında olduğu tartışılan bir konu olmuştur. Bunun için hayvanat bahçelerinin bu önemli işlevlerini yerine getirip getirmediği konusunda sürekli olarak araştırmaların yapılması gerekmektedir. Bu araştırmanın amacı da Türkiye’de hayvanat bahçesi ziyaretçilerinin hayvanat bahçeleri ve işlevleri hakkındaki görüşlerini ortaya çıkarmaktır. Bu amaç için nitel araştırma desenlerinden özel durum çalışması tercih edilmiştir. Veriler Darıca Hayvanat Bahçesini ziyaret eden yetişkin ziyaretçilerden toplanmıştır. Ziyaretçilerin hayvanat bahçeleri hakkındaki görüşlerini ortaya çıkarmak amacıyla araştırmacılar tarafından, açık uçlu sorulardan oluşmuş yarı yapılandırılmış bir görüşme formu hazırlanmıştır. Katılımcıların açık uçlu sorulara verdikleri cevaplar içerik analizine tabi tutulmuştur. Yapılan analiz sonucunda katılımcıların hayvanat bahçelerini daha çok çocukları için ziyaret ettikleri ve hayvanat bahçesine doğada vakit geçirmek ve hayvanları yakından görmek amacıyla gittikleri görülmüştür. Ayrıca ziyaretçilerin, hayvanat bahçelerinin eğitim ve koruma işlevlerinin olduğunu düşünmelerine rağmen hayvanların hayvanat bahçelerinden ziyade doğal ortamlarında olmaları gerektiğini ifade etmeleri, hayvanat bahçeleri ve işlevleri konusunda bir kararsızlık içinde olduklarını da göstermektedir. Bu sonuçlara göre hayvanat bahçelerinin işlevleri hakkında okullarda ve bir okul dışı öğrenme ortamı olan hayvanat bahçelerinde bireylere bilgiye dayalı olarak farkındalıklarını arttıracak öğrenme deneyimlerinin yaşatılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hayvanat bahçeleri, koruma, çevre eğitimi.

Visitors' Perceptions of Zoos and Their Functions

Kadir Karatekin ¹ & Şeyma Söğüt ^{2,*}

Abstract

The functions of zoos, whose existence has long been a subject of debate, have evolved over time, and new zoos have been established by private institutions or governmental bodies for various purposes. Initially, zoos served mainly as venues for exhibiting exotic animals brought from colonial countries. Over time, however, they have transformed into institutions dedicated to the conservation of endangered species and the provision of environmental and conservation education to the public. Nevertheless, questions remain regarding the extent to which zoos fulfill these functions and the level of awareness visitors have regarding the conservation and educational roles of zoos.

In this context, it is essential to conduct continuous research to assess whether zoos are effectively carrying out these important responsibilities. The purpose of this study is to explore the views of zoo visitors in Turkey concerning zoos and their perceived functions. To achieve this aim, a case study design, one of the qualitative research methods, was employed. Data were collected from adult visitors to Darıca Zoo. A semi-structured interview form, consisting of open-ended questions, was developed by the researchers to uncover participants' perspectives on zoos. The responses to the open-ended questions were analyzed through content analysis.

The findings indicate that participants primarily visit zoos for the benefit of their children, as well as to spend time in a natural environment and observe animals up close. Although visitors acknowledged the educational and conservation functions of zoos, their expressions suggesting that animals should ideally live in their natural habitats rather than in captivity reveal a degree of ambivalence toward zoos and their roles.

Based on these results, it is recommended that both formal education settings, such as schools, and informal learning environments, such as zoos, provide educational experiences designed to enhance individuals' awareness about the functions of zoos through information-based learning activities.

Keywords: Zoos, conservation, environmental education.

Çocuk Gözüyle Çevre Algısı: 5-6 Yaş Çocuklarında Gezi Temelli Çevre Etkinlikleri

Müfide Akın ^{1,*} & C. Burcu Durmuş ¹

¹ Okul Öncesi Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
mfdakn@gmail.com

Özet

Okul öncesi dönem, bireyin çevreye ilişkin farkındalık geliştirdiği; temel algı, tutum ve değerlerinin şekillenmeye başladığı kritik bir evre olarak kabul edilmektedir. Bu dönemde çocuklara çevreye dair bakış açılarını geliştirebilecekleri, algılarını ve deneyimlerini artırabilecekleri farklı ortamlar sunulduğunda, açık alan gezileri düzenlendiğinde; gözlemlerini ve düşüncelerini daha özgür biçimde ifade edebildikleri düşünülmektedir. Bu doğrultuda, gezi temelli çevre etkinliklerinin 5-6 yaş çocuklarında çevre algısına etkisini çocukların çizdikleri resimler üzerinden incelemek amacıyla bu çalışma gerçekleştirilmiştir. Araştırma, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması yöntemiyle yürütülmüştür. Çalışma grubunu, Tokat ilinde bir anaokuluna devam eden 5-6 yaş grubundaki 11 çocuk oluşturmaktadır. Uygulama sürecinde, çocuklarla çevre temalı etkinliklerin gerçekleştirildiği bir açık alan gezisi düzenlenmiş ve bu etkinlikleri deneyimlemelerine fırsat verilmiştir. Sürecin sonunda çocuklardan yaptıkları etkinlikleri ve çevre kavramını yansıtan bir resim çizmeleri ve bunu anlatmaları istenmiştir. Veriler, içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiş ve elde edilen bulgular dört ana tema altında toplanmıştır: Doğal unsurların farkındalığı, duygusal yansımalar, sosyal ve fiziksel mekân algısı ile sembolik anlatım ve renklerle ifade. Çocuklar çizimlerinde doğaya ait detaylara dikkat çekmiş, çevreye karşı olumlu duygularını sembollerle ifade etmiş ve çevreyi hem doğal hem de sosyal bir bütün olarak yorumlamışlardır. Renk tercihleri ise çocukların çevresel tutumlarının ve duygusal yaklaşımlarının görsel bir yansıması olarak değerlendirilmiştir. Sonuçlar, gezi temelli çevre etkinliklerinin çocukların çevreye ilişkin bilişsel ve duyuşsal farkındalıklarını artırdığını ortaya koymuştur. Bu doğrultuda, okul öncesi çevre eğitiminin sadece bilgi aktarımıyla sınırlı kalmaması; deneyimsel, duygusal ve sanatsal öğrenme yollarını da içermesi gerektiği önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çevre etkinlikleri, okul öncesi dönem, çocuk resimleri, çevre algısı

Environmental Perception from a Child’s Perspective: Field Trip-Based Environmental Activities for 5–6-Year-Old Children

Müfide Akin ^{1,*} & C. Burcu Durmuş ¹

Abstract

The preschool period is regarded as a critical stage in which individuals begin to develop environmental awareness and form their fundamental perceptions, attitudes, and values toward the environment. During this period, when children are provided with diverse settings that allow them to develop their perspectives on the environment and enrich their experiences—such as outdoor field trips—it is believed that they can express their observations and thoughts more freely. In this context, the present study aimed to examine the impact of field trip-based environmental activities on the environmental perceptions of 5–6-year-old children, through the analysis of the drawings they created. The research was conducted using a qualitative case study design. The study group consisted of 11 children aged 5–6 who were attending a kindergarten in Tokat, Türkiye. As part of the implementation process, the children participated in an outdoor field trip where they engaged in various environment-themed activities and were given the opportunity to explore and experience the natural surroundings. At the end of the process, the children were asked to draw a picture reflecting the activities they participated in and their understanding of the environment, and to describe their drawings. The data were analyzed using content analysis and categorized under four main themes: awareness of natural elements, emotional reflections, perception of social and physical space, and symbolic expression and use of color. The children’s drawings highlighted details of the natural world, expressed positive emotions toward the environment using symbols, and interpreted the environment as both a natural and social whole. Their color preferences were evaluated as visual reflections of their environmental attitudes and emotional orientations. The results revealed that field trip-based environmental activities enhanced both the cognitive and emotional awareness of the children regarding the environment. Based on these findings, it is recommended that environmental education in early childhood should not be limited to information transmission but should also include experiential, emotional, and artistic learning methods.

Keywords: Environmental activities, preschool period, children’s drawings, environmental perception

Doğal Materyallerle Desteklenen Tematik Etkinliklerin Erken Çocukluk Döneminde Sosyal Duygusal

Gelişime Katkısı: Bir Köy Okulu Örneği

Edanur Işık ^{1,*} & C. Burcu Durmuş ²

¹ Okul Öncesi Öğretmenliği Togu

² Okul Öncesi Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
edanurisik015@gmail.com

Özet

Erken çocukluk döneminin tüm gelişim alanları için kritik bir öneme sahip olduğu bilinmektedir. Bu dönemde; doğa farkındalığı, yaratıcı düşünme, duyguları ifade edebilme, sosyal ilişkiler kurabilme, akran etkileşimi gibi becerilerin gelişiminin desteklenmesi için çocukların doğayla iç içe olmasının oldukça faydalı olduğu düşünülmektedir. Erken çocukluk döneminde doğayla ve doğal materyallerle etkileşim halinde bulunmanın yaratıcı düşünce becerisi geliştirmenin yanı sıra çocuklarda sosyal duygusal gelişime de katkı sağladığına inanılmaktadır. Bu bağlamda çalışmanın amacı; açık alanda yapılandırılmamış materyaller kullanılarak gerçekleştirilen tematik etkinliklerin erken çocukluk dönemindeki çocukların sosyal duygusal gelişimine olan katkısını incelemektir. Araştırmanın çalışma grubu, 2024-2025 eğitim-öğretim yılında Millî Eğitim Bakanlığına bağlı bir köy okuluna devam eden 60-72 aylık 7 kız 2 erkek olmak üzere 9 çocuktan oluşmuş olup uygulama süreci 5 hafta boyunca devam etmiştir. Araştırmada nitel araştırma modellerinden eylem araştırması kullanılmıştır. Çalışmanın verileri, çocukların oluşturdıkları ürünlere yönelik hazırlanmış olan görüşme sorularıyla toplanmış, verilen cevaplar betimsel analize tabi tutulmuştur. Sonuçta; çocukların bireysel olarak başladıkları etkinliklerin iş birliği ve yardımlaşma ile devam ettiği, karşılaşılan bir problem durumunda alternatif çözümler üretme becerilerinde gelişmeler olduğu, doğa ve hayvanlara yönelik farkındalıklarında bir artış meydana geldiği bu konuda gün içerisinde de sohbetler ettikleri görülmüştür. Doğal materyallerin kullanımı çocukların hayal gücünü desteklemiş, duygularını ifade etmekte zorlanan çocukların süreç içerisinde kendini daha rahat ifade ettiği görülmüştür. Etkinliklerde en yüksek katılımın müzik aletleri ve deniz canlıları temalarında olması çocukların bu temalara güçlü ilgi ve motivasyonla dahil olduğunu göstermiştir. Tüm temalarda hayal gücü ve problem çözme becerileri yüksek oranda olup paylaşım ve yardımlaşma davranışı özellikle hayvanların yaşam alanları, deniz canlıları ve taşıtlar temalarında iyi bir düzeydedir. Hayvanların yaşam alanları ve ağaç çeşitleri temalarının, ortak ürün oluşturmaya kolaylaştıran doğası sayesinde çocuklarda sosyal etkileşimin daha çok desteklendiği gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Erken çocukluk dönemi, açık alan etkinlikleri, yapılandırılmamış materyaller, sosyal duygusal gelişim

Contribution of Thematic Activities Supported with Natural Materials to Social-Emotional Development in Early Childhood: A Village School Example

Edanur Işık ^{1,*} & C. Burcu Durmuş ²

Abstract

It is well known that early childhood is a critical period for all areas of development. During this stage, being in close contact with nature is considered highly beneficial for supporting the development of skills such as nature awareness, creative thinking, emotional expression, establishing social relationships, and peer interaction. Interacting with nature and natural materials in early childhood is believed to not only enhance creative thinking but also contribute to children's social and emotional development. In this context, the aim of the study is to examine the contribution of thematic activities conducted in outdoor environments using unstructured materials to the social-emotional development of children in early childhood. The study group consisted of 9 children (7 girls and 2 boys) aged 60–72 months, attending a village school affiliated with the Ministry of National Education during the 2024–2025 academic year. The implementation process lasted for five weeks. An action research design, one of the qualitative research methods, was employed in the study. Data were collected through interview questions designed based on the products created by the children, and the responses were analyzed using descriptive analysis. The results indicated that activities initiated individually by the children evolved into collaborative efforts through cooperation and mutual assistance. The children showed improvement in generating alternative solutions when encountering problems and demonstrated increased awareness of nature and animals, often engaging in conversations about these topics throughout the day. The use of natural materials stimulated their imagination, and children who previously struggled to express their emotions became more comfortable doing so during the process. The highest participation rates were observed in the themes of musical instruments and sea creatures, suggesting that the children engaged with these themes with strong interest and motivation. In all themes, imagination and problem-solving skills were notably high, while sharing and cooperation behaviors were particularly evident in the themes of animal habitats, sea creatures, and vehicles. Themes such as animal habitats and types of trees, due to their collaborative nature, were found to particularly foster social interaction among the children.

Keywords: Early childhood, outdoor activities, unstructured materials, social emotional development

Kırsal ve Kentsel Bölgede Okul Öncesi Eğitime Devam Eden Çocukların Doğa Algılarının İncelenmesi

C. Burcu Durmuş ¹, Betül Açıkalın ^{1,*} & Pınar Kırankaya ¹

¹ Okul Öncesi Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
betulackln@gmail.com

Özet

Erken çocukluk döneminde kazanılan davranışların büyük bir kısmının bireyin kişilik yapısı, tavır, alışkanlık, inanç ve değer yargılarını biçimlendirdiği bilinmektedir. Bu dönem çocukların çevreye dair ilk farkındalıklarının oluştuğu ve doğaya yönelik tutumlarının şekillenmeye başladığı kritik bir gelişim sürecidir. Doğayla etkileşim kurabilecekleri deneyimsel öğrenme ortamlarına ihtiyaç duyan çocukların, bu tür deneyimler sayesinde çevresel duyarlılıklarının da arttığı görülmektedir. Özellikle resim çizme gibi düşünceleri yansıtan, yaratıcılığı ortaya koyan ifade araçları, çocukların duygularını ve düşüncelerini aktarabilmeleri çevre algılarını ifade edebilmeleri açısından önemli bir veri sunmaktadır. Bu bağlamda kırsal ve kentsel bölgede okul öncesi eğitime devam eden çocukların doğa algıları resim analizi yoluyla incelenmiş ve mevcut çalışma ortaya konulmuştur. Araştırmanın çalışma grubunu; Tokat ilinde yaşayan ve 8'i köy, 9'u şehir merkezinde okul öncesi eğitime devam eden, yaşları 60-72 ay olan 17 çocuk oluşturmaktadır. Çalışmada şehir merkezindeki okul; A, kırsaldaki okul ise; B olarak, çocuklar ise sayılarla kodlanarak bilgi gizliliği sağlanmıştır. Bu çalışma nitel bir araştırma olup veriler, çocukların çizdikleri doğa resimleri ve bu resimleri öykülemeleri yoluyla toplanmıştır. Çocukların yaptıkları resimlerde canlı ve cansız unsurlar, renk kullanımı, duygu belirten ifadeler, kompozisyon ve yerleşime bakılarak tema, kategori, kod ve frekans oluşturulmuş; tüm veriler betimsel analize tabi tutulmuştur. Araştırma sonucunda; çocukların yaptığı resimlerde sıklıkla öne çıkan kategoriler bitki, hayvan ve cansız doğal unsurlar olmuştur. Toplamda frekansı en yüksek kod güneş, daha sonra ise ağaç, bulut ve çimen çizimleridir. Yalnızca 5 çocuk resminde insan çizdiğini ifade etmiştir. Her iki grupta da canlı ve cansız unsurlar bir arada çizilmiş, B grubundaki (kırsal bölge) çocuklar deneyimlerini resimlerine daha çok aktarmıştır. Olumlu duygu ifade ve sembollerini (kalp ve gülen yüz) sadece kızlar kullanmıştır. Olumsuz duygu ifade ve sembollerine B grubunda hiç rastlanmazken A grubunda sadece erkeklerde olumsuz ifade ve semboller görülmüştür. Canlı unsurlardan hayvan kategorisinde kent grubu çocuklarının resimlerinde hayvan çeşitliliği ve sayısının daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi dönem, kentsel ve kırsal kesim, doğa algısı, çocuk resimleri

Investigation of Preschool Children's Perceptions of Nature in Rural and Urban Areas

C. Burcu Durmuş ¹, Betül Açıklan ^{1,*} & Pınar Kırankaya ¹

Abstract

Under early childhood development, behaviors learned during this period largely shape an individual's personality, attitudes, habits, beliefs, and value judgments. It is known to be a critical stage when children form their initial environmental awareness and begin to shape their attitudes towards nature. Children, who require experiential learning environments for interacting with nature, often show increased environmental sensitivity thanks to such experiences. In particular, expressive tools like drawing—where children reflect their thoughts and creativity—offer valuable insight into their perceptions of the environment and their ability to articulate feelings and ideas. Within this context, the present study examines preschool children's perceptions of nature in rural and urban settings through analysis of their drawings. The study group consists of 17 children living in Tokat province: 8 attending preschool in a village (rural) and 9 attending in the city center (urban), all aged between 60 and 72 months. For confidentiality, the urban preschool is labeled School A, the rural preschool School B, and the children are coded by numbers. As a qualitative study, data were collected via children's nature-themed drawings and their descriptions of these drawings. Themes, categories, codes, and frequencies were generated by evaluating living and non-living elements, color usage, emotional expressions, composition, and layout in their drawings; all data were subjected to descriptive analysis. Results showed that plant, animal, and non-living natural elements were the most frequently highlighted categories in the children's drawings. The most common element drawn was the sun, followed by trees, clouds, and grass. Only five children included humans in their drawings. In both groups, living and non-living elements appeared together; however, children in the rural group (Group B) tended to represent their experiential engagement with nature more vividly. Positive emotion symbols (hearts and smiling faces) were used exclusively by girls. While no negative expressions or symbols appeared among rural children, negative emotions were observed only in drawings by boys in the urban group (Group A). Among living elements, children from the urban group included a greater variety and number of animals in their drawings.

Keywords: Early childhood, urban and rural settings, perception of nature, children's drawings

7. Sınıf Öğrencilerinin İklim Değişikliğine Yönelik Metaforik Algıları

Nursima Kara ¹, Hakan Örtten ^{2,*}, Hasan Aslan ³ & Selçuk Ilgaz ⁴

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Atatürk Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

³ Tarih Eğitimi Kafkas Üniversitesi

⁴ Sosyal Bilgiler Eğitimi Atatürk Üniversitesi

ortenhakan@gmail.com

Özet

İklim değişikliği, insan kaynaklı faaliyetler ile doğal süreçlerin etkileşimi sonucunda meydana gelen, uzun vadeye yayılan iklimsel farklılıkları ifade eden küresel ölçekte bir fenomendir. Günümüzde bu olgu, özellikle küresel ısınmanın tetiklediği aşırı hava olaylarının artmasıyla birlikte; ekosistemlerden insan sağlığına, ekonomik yapılardan sosyal sistemlere kadar çok çeşitli alanlarda derin ve çok boyutlu etkiler ortaya çıkarmaktadır. Bu etkiler, iklim değişikliğini yalnızca çevresel bir sorun olmanın ötesine taşıyarak, bilimsel ve siyasal düzeyde küresel bir öncelik haline getirmiştir.

Bu bağlamda, iklim değişikliğinin temel nedenlerinin anlaşılması, etkili çözüm ve uyum stratejilerinin geliştirilmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Başat etken, insan faaliyetleri sonucunda atmosfere salınan sera gazlarının birikimidir. İklim sisteminde gözlemlenen değişiklikler yalnızca antropojenik (insan kaynaklı) faktörlerle sınırlı değildir; doğal döngüler de bu sürece katkı sağlamaktadır. Ancak özellikle son 70 yıl içerisinde gözlenen küresel ısınma eğilimi, insan etkisinin artık baskın bir değişken haline geldiğini açıkça ortaya koymaktadır.

Bu çalışmanın temel amacı, 7. sınıf öğrencilerinin iklim değişikliği kavramına yönelik algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya koymaktır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) deseni temel alınarak yürütülmüştür. 2024–2025 eğitim-öğretim yılında Erzurum ilinde öğrenim görmekte olan toplam 49 yedinci sınıf öğrencisi araştırmaya katılmıştır. Katılımcılardan, “İklim değişikliği ... gibidir. Çünkü ...” şeklindeki açık uçlu ifadeyi tamamlamaları istenmiştir. Elde edilen veriler, içerik analizi yöntemiyle sistematik biçimde çözümlenmiş ve ortaya çıkan metaforlar benzerlikleri doğrultusunda tematik kategoriler altında sınıflandırılmıştır. Öğrencilerin iklim değişikliğine ilişkin algıları, belirlenen tema ve kategoriler çerçevesinde yorumlanmıştır. Çalışma sonucunda geliştirilen metaforlar, “Doğa Temelli”, “Duygusal”, “Hava Durumu”, “Mekanik”, “Soyut Temelli” ve “Tehlike ve Felaket Temelli” olmak üzere altı ana kategori altında toplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: İklim değişikliği, metafor analizi, öğrenci algısı

7th Grade Students' Metaphorical Perceptions Of Climate Change

Nursima Kara ¹, Hakan Örtten ^{2*}, Hasan Aslan ³ & Selçuk Ilgaz ⁴

Abstract

Climate change is a global phenomenon that refers to long-term climatic variations that occur as a result of the interaction of anthropogenic activities and natural processes. Today, this phenomenon, especially with the increase in extreme weather events triggered by global warming, has deep and multidimensional impacts on a wide range of areas from ecosystems to human health, from economic structures to social systems. These impacts have made climate change more than just an environmental problem and made it a global priority at the scientific and political level.

In this context, understanding the root causes of climate change is of great importance for the development of effective solutions and adaptation strategies. The main factor is the accumulation of greenhouse gases released into the atmosphere as a result of human activities. The changes observed in the climate system are not limited to anthropogenic factors; natural cycles also contribute to this process. However, the global warming trend observed especially in the last 70 years clearly reveals that human influence has become a dominant variable.

The main purpose of this study is to reveal 7th grade students' perceptions of the concept of climate change through metaphors. The study was conducted based on phenomenology design, one of the qualitative research methods. A total of 49 seventh grade students studying in Erzurum province in the 2024-2025 academic year participated in the study. The participants were asked to answer the question "Climate change is like Because ..." to complete the open-ended statement. The data obtained were systematically analyzed by content analysis method and the resulting metaphors were classified under thematic categories in line with their similarities. Students' perceptions of climate change were interpreted within the framework of the determined themes and categories. The metaphors developed as a result of the study were grouped under six main categories: "Nature-based", "Emotional", "Weather", "Mechanical", "Abstract-based" and "Danger and Disaster-based".

Keywords: Climate change, metaphor analysis, student perception

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Çocuk Haklarına Yönelik Algıları

Ahmet Turan Cimbiz ^{1,*} & Tülay Coşkun Cimbiz ²

¹ Sınıf Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

ahmetturanmbz@gmail.com

Özet

İnsan hakları, bireyin yalnızca insan olması nedeniyle doğuştan sahip olduğu, evrensel ve devredilemez nitelikteki temel özgürlüklerdir. Bu haklar, bireylerin onurlu, güvenli ve eşit koşullar altında yaşayabilmelerinin temelini oluşturur. İnsan haklarının her birey için ayırım gözetilmeksizin korunması, demokratik ve adil bir toplum yapısının oluşmasında kritik rol oynar. Bu haklar arasında çocuk hakları ise, özel bir öneme sahiptir. Çocuklar, fiziksel, zihinsel ve duygusal gelişimleri gereği daha fazla korunmaya ihtiyaç duyarlar. Bu nedenle çocuklara tanınan haklar, onları istismar, ihmal ve ayrımcılıktan korumayı, aynı zamanda eğitim, sağlık, barınma ve oyun gibi temel ihtiyaçlarını karşılamayı amaçlar. Çocuk haklarının topluma kazandırılması ve bu bilincin erken yaşlarda yerleşmesi açısından eğitimin rolü büyüktür. Sosyal Bilgiler dersi, öğrencilerin vatandaşlık bilinci geliştirmesine, insan haklarını tanımasına ve toplumsal değerlere saygı duymasına katkı sağlar. Bu bağlamda yapılan araştırmada, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin çocuk haklarını nasıl algıladıkları ve bu hakları sınıf ortamına nasıl yansıttıkları incelenmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılarak yürütülen çalışmada, veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmış ve içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Tokat il merkezinde görev yapan ve gönüllü olarak katılan 10 öğretmenin katıldığı araştırmada, öğretmenlerin çocuk haklarına dair farkındalık düzeylerinin yüksek olduğu, sınıf içinde çeşitli etkinlikler gerçekleştirdikleri ve çocuk hakları eğitimine yönelik öneriler sundukları tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular, ilgili literatür ışığında detaylı şekilde tartışılmış ve gelecekte yapılabilecek çalışmalar için öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler dersi, insan hakları, çocuk hakları.

Social Studies Teachers' Perceptions of Children's Rights

Ahmet Turan Cimbiz ^{1,*} & Tülay Coşkun Cimbiz ²

Abstract

Human rights are universal and inalienable fundamental freedoms that are inherent to the individual solely by virtue of being human. These rights form the basis for individuals to live in dignity, security and under equal conditions. The protection of human rights for every individual without discrimination plays a critical role in the formation of a democratic and just social structure. Among these rights, children's rights have a special importance. Children need more protection due to their physical, mental and emotional development. For this reason, the rights recognised for children aim to protect them from abuse, neglect and discrimination, as well as to meet their basic needs such as education, health, shelter and play. Education plays an important role in bringing children's rights to society and raising awareness at an early age. The Social Studies course contributes to students' development of citizenship awareness, recognition of human rights and respect for social values. In this context, this study examined how Social Studies teachers perceive children's rights and how they reflect these rights to the classroom environment. In the study, which was conducted using phenomenology design, one of the qualitative research methods, the data were collected through a semi-structured interview form and evaluated by content analysis method. In the study, in which 10 teachers working in Tokat city centre participated voluntarily, it was determined that teachers had high levels of awareness of children's rights, carried out various activities in the classroom and made suggestions for children's rights education. The findings obtained were discussed in detail in the light of the relevant literature and suggestions were developed for future studies.

Keywords: Social Studies course, human rights, children's rights.

Dijital Dünyada Çocukları Korumak: Öğretmen Adaylarının Hak, Sorumluluk ve Eleştirel Bakışları

Özlem Elvan

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Ordu Üniversitesi
elvanozlem@hotmail.com

Özet

Yapay zekâ, büyük veri ve dijital teknolojilerin baş döndürücü bir hızla geliştiği günümüzde çocuklar, bilgi ve iletişim teknolojilerinin sunduğu fırsatların yanı sıra ciddi risklerle de karşı karşıya kalmaktadır. Bu durum, çocuk haklarının dijital ortamlarda yeniden tanımlanmasını ve korunmasını zorunlu kılmıştır. Türkiye'nin yakın zamanda hazırladığı ve çocukların dijital güvenliğinden sorumlu tüm paydaşlarına imza çağrısında bulunduğu Dijital Dünyada Çocuk Hakları Sözleşmesi, çocukların dijital dünyadaki güvenliği, mahremiyeti, gelişimi ve dijital okuryazarlık hakkı gibi birçok boyutta yeni sorumluluk alanları tanımlamaktadır. Bu sorumluluklar, sadece ebeveynler ve devlet kurumlarıyla sınırlı kalmayıp öğretmenlere, hukukçulara, politika yapıcılara, dijital içerik üreticilerine ve şirketlere de önemli roller yüklemektedir. Bu sözleşme ile tüm paydaşlardan “çevrim içi istismar, siber zorbalık, dijital eşitsizlik, veri ihlalleri” konularında sorumluluk almaları beklenmektedir. Çocukların hayatında etkili bir rol üstlenen öğretmenler bu konuda önemli bir konumda yer almaktadır. Bu nedenle öğretmen adaylarının söz konusu sözleşmeye dair farkındalıkları, çocuk hakları konusundaki duyarlılıkları ve dijital teknolojilere ilişkin eleştirel bakış açıları, çocukların dijital ortamdaki haklarının korunması açısından önem taşımaktadır. Bu çalışma, öğretmen adaylarının dijital çocuk hakları konusunda sorumluluklarını ne ölçüde içselleştirdiklerini ve gelecekte nasıl bir rol üstlenmeye hazırlandıklarını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırmanın kuramsal çerçevesi, eleştirel dijital okuryazarlık manifestosunda öne çıkan öğretmen rolleri — araştırmacı, eğitici, aktivist ve tasarımcı — üzerine kurulmuştur. Çalışma, nitel araştırma deseninde yürütülmüş ve veriler açık uçlu görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Görüşme formu, öğretmen adaylarının dijital ortamlarda çocuk haklarına yönelik bilgi düzeyleri, algıları ve eğitimci rolleriyle ilgili değerlendirmeleri üzerine yapılandırılmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Çocuk Hakları, dijital okuryazarlık, dijital güvenlik

Protecting Children in the Digital World: Rights, Responsibilities and Critical Views of Prospective Teachers

Özlem Elvan

Abstract

In today's world where artificial intelligence, big data and digital technologies are developing at a dizzying pace, children face serious risks as well as opportunities offered by information and communication technologies. This situation has necessitated the redefinition and protection of children's rights in digital environments. The Convention on the Rights of the Child in the Digital World, which Turkey has recently prepared and called on all stakeholders responsible for children's digital safety to sign, defines new areas of responsibility in many dimensions such as children's safety, privacy, development and digital literacy rights in the digital world. These responsibilities are not only limited to parents and state institutions, but also impose important roles on teachers, lawyers, policy makers, digital content producers and companies. With this agreement, all stakeholders are expected to take responsibility for 'online abuse, cyberbullying, digital inequality, data breaches'. Teachers, who play an effective role in children's lives, are in an important position in this regard. For this reason, pre-service teachers' awareness of the convention, their sensitivity to children's rights and their critical perspectives on digital technologies are important for the protection of children's rights in the digital environment. This study aims to reveal to what extent pre-service teachers internalise their responsibilities regarding digital children's rights and what role they are prepared to assume in the future. The theoretical framework of the study is based on the teacher roles - researcher, educator, activist and designer - that are emphasised in the critical digital literacy manifesto. The study was conducted in qualitative research design and data were collected through an open-ended interview form. The interview form was structured on pre-service teachers' knowledge levels and perceptions about children's rights in digital environments and their evaluations about their educator roles. The data obtained were analysed by descriptive analysis method. Keywords: Digital Children's Rights, digital literacy, digital safety While the manifesto is founded ostensibly in critical digital literacies, it seeks to move thinking beyond the classroom and the school to re-shape the conversation about platforms in society more broadly to parents and families. The manifesto is based around four dimensions of practice that consider the tensions and challenges that have emerged throughout this discussion. These can be summarised as: teachers as researchers of digital platforms; teachers as educators facilitating young people's critical understandings of digital platforms; teachers as activists who resist using these pernicious digital platforms and advocate for students' rights; and teachers as designers reimagining and re-designing how these platforms can and should operate. In what follows, I outline each of these dimensions of practice and provide examples and suggestions of how these might be operationalised in the school.

Keywords: Digital Children's Rights, digital literacy, digital safety

Kapsayıcı Eğitim Uygulamasına Psikolojik- Pedagojik Yaklaşım

Gunay Kazimova

Pedagojik Gence Devlet Universitesi

gunay.kazimova@gdu.edu.az

Özet

Bu makalede kapsayıcı eğitimin uygulanmasına ilişkin psikolojik-pedagojik yaklaşım ele alınmakta ve başarılı bir şekilde uygulanması için gerekli koşullar incelenmektedir. Kapsayıcı eğitim, özel gereksinimli çocuklar da dahil olmak üzere tüm çocukların eşit eğitim fırsatlarına sahip olmasını sağlayan bir yaklaşımdır.

Makalede bu modelin psikolojik ve pedagojik temelleri, toplum ve eğitim sistemi üzerindeki etkileri analiz edilmektedir. Kapsayıcı eğitim yalnızca özel gereksinimli çocukların eğitim hakkını desteklemekle ilgili değildir, bu eğitim türü aynı zamanda engelli çocukların topluma entegrasyonunu, eğitim fırsatlarını ve bağımsız karar alma hakkını da içerir. Bu nedenle, kabul edilmeden önce, "Özel bir çocuğun sınıfa girmesine izin verin" derken, buna önceden psikolojik olarak hazırlanmak gerekir. Deneyimler, kapsayıcılığın eğitim sisteminde başarılı bir şekilde uygulanabilmesi için, özel çocukların evlat edinilmesine psikolojik uyum konusunda dersler alacak ve onlarla etkili bir şekilde çalışacak özel öğretmenlerin yetiştirilmesinin gerekli olduğunu göstermektedir.

Araştırmada, öğretmen ve velilerin kapsayıcı eğitime ilişkin tutumları, psikolojik hazırlık düzeyleri ve bu alanda karşılaşılan sorunlar incelenmektedir. Başarılı bir kapsayıcı eğitim ortamı yaratmak için bireysel yaklaşımın, farklılaştırılmış öğretim yöntemlerinin, psikolojik desteğin ve pedagojik yeniliklerin önemi vurgulanmaktadır.

Makalede ayrıca okul ortamının uyarlanması, öğretmen yetiştirme programları ve toplumun eğitilmesi gibi kapsayıcı eğitimin geliştirilmesinde önemli faktörlere de vurgu yapılıyor. Önerilen psikolojik-pedagojik yaklaşımlar kapsayıcı eğitimin kalitesini artırmaya ve her öğrencinin potansiyelini en üst düzeye çıkarmaya hizmet etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kapsayıcı eğitim, psikolojik-pedagojik yaklaşım, farklı öğretim, özel gereksinimli çocuklar, pedagojik yenilikler

Psychological-Pedagogical Approach to Inclusive Education Practice

Gunay Kazimova

Abstract

This article examines the psychological-pedagogical approach to the implementation of inclusive education and examines the conditions necessary for its successful implementation. Inclusive education is an approach that ensures that all children, including children with special needs, have equal educational opportunities.

The article analyzes the psychological and pedagogical foundations of this model, its effects on society and the education system. Inclusive education is not only about supporting the right to education of children with special needs, this type of education also includes the integration of children with disabilities into society, educational opportunities and the right to make independent decisions. Therefore, before accepting, when saying "Let a special child enter the classroom", it is necessary to prepare for this psychologically in advance. Experience shows that in order for inclusiveness to be successfully implemented in the education system, it is necessary to train special teachers who will take courses on psychological adaptation to the adoption of special children and work effectively with them.

The research examines the attitudes of teachers and parents towards inclusive education, their psychological readiness levels and the problems encountered in this area. The importance of individual approach, differentiated teaching methods, psychological support and pedagogical innovations are emphasized in order to create a successful inclusive education environment.

The article also emphasizes important factors in the development of inclusive education, such as adaptation of the school environment, teacher training programs and education of the society. The proposed psychological-pedagogical approaches serve to increase the quality of inclusive education and maximize the potential of each student.

Keywords: Inclusive education, psychological-pedagogical approach, differential teaching, children with special needs, pedagogical innovations

Sosyal Bilgiler ve Değerler Eğitimi Bağlamında Üniversite Öğrencilerinin ‘Türkiye Yüzyılı’na İlişkin

Metaforik Algıları

Tülay Özer ^{1,*} & Hüseyin Özer ²

¹ Bankacılık ve Finans Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Erbaa Meslek Yüksekokulu

² Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yönetim ve Organizasyon Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
tulay.celik@gop.edu.tr

Özet

Bu çalışma, üniversite öğrencilerinin “Türkiye Yüzyılı” kavramına yönelik metaforik algılarını ortaya koymayı ve bu algıların Sosyal Bilgiler ile Değerler Eğitimi bağlamında nasıl yorumlanabileceğini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, Orta Karadeniz bölgesindeki bir devlet üniversitesinin meslek yüksekokulunda öğrenim gören 150 öğrenci üzerinde, fenomenolojik bir yaklaşım çerçevesinde yürütülmüştür. Katılımcılara “Türkiye Yüzyılı bence ...’ya benzemektedir” şeklindeki yarı yapılandırılmış bir ifade sunulmuş ve metaforları açıklamaları talep edilmiştir. Elde edilen veri seti, içerik analizi yöntemiyle sistematik biçimde çözümlenmiştir.

Analiz sonucunda öğrencilerin metaforları, “Doğa ve Evren”, “Geçmiş, Gelecek ve Umutlar”, “Güç ve İhtişam”, “Karamsarlık, Korku ve Kaygı”, “Nesne” ve “Teknoloji” olmak üzere altı ana tematik kategori altında toplanmıştır. Her bir kategori, katılımcıların Türkiye’nin geleceğini farklı açılardan nasıl algıladığını yansıtmaktadır. Örneğin, “Geçmiş, Gelecek ve Umutlar” teması, tarihsel miras ve ulusal gelişim sürecine vurgu yaparak geleceğe dair güçlü bir iyimserlik ve milli aidiyet hissini öne çıkarırken, “Karamsarlık, Korku ve Kaygı” teması, gençlerin ekonomik, siyasi ve toplumsal belirsizlikler karşısında yaşadıkları endişeleri gözler önüne sermektedir. Diğer kategoriler de katılımcıların liderlik, bağımsızlık, teknolojik atılımlar ve doğayla kurdukları ilişki konusundaki görüşlerini yansıtmaktadır.

Sosyal Bilgiler Eğitimi perspektifinden, bu metaforların öğrencilerin toplumsal, tarihi ve kültürel bağlamı nasıl kavradıklarına dair önemli ipuçları sunduğu söylenebilir. Metaforların içerdiği semboller ve imgeler, gençlerin vatandaşlık, milli kimlik ve toplumsal sorumluluk gibi temel sosyal bilgiler kazanımlarıyla kurdukları ilişkiyi anlamayı kolaylaştırmaktadır. Değerler Eğitimi boyutunda ise metaforik ifadeler, katılımcıların adalet, hoşgörü, barış, dayanışma gibi temel insani ve milli değerleri nasıl yorumladıklarını açığa çıkarmaktadır. Özellikle “Geçmiş, Gelecek ve Umutlar” ve “Güç ve İhtişam” gibi temalar, katılımcıların tarihsel kökene dayalı değer algılarının yanı sıra geleceğe yönelik ideal ve hedeflerini de ortaya koyarak değerler eğitiminin önemini vurgulamaktadır.

Araştırmanın yöntembilimsel tasarımı, katılımcıların “Türkiye Yüzyılı”na ilişkin bireysel ve kolektif algılarını derinlemesine inceleme olanağı sunmuştur. Veri toplama sürecinde, öğrencilere sakin ve özgür bir ifade ortamı sağlanmış; bu sayede ortaya çıkan metaforik temsiller, gençlerin gelecek vizyonu hakkındaki düşüncelerinin yanı sıra mevcut toplumsal koşullara dair değerlendirmelerini de yansıtmaktadır. İçerik analizi sürecinde, her bir metafor kodlanmış ve benzer özellik taşıyan kodlar tematik gruplar halinde birleştirilmiştir. Bu yaklaşım, öğrencilerin tarihe, ulusal kimliğe ve değerler sistemine dair düşüncelerini çok yönlü şekilde ortaya koymuştur.

Araştırma bulguları, katılımcıların çoğunlukla iyimser ve umutlu bir bakış açısına sahip olduğunu, ancak bir kesimin de ekonomik ve sosyal belirsizlikler sebebiyle endişeler taşıdığını göstermektedir. Bu durum, “Türkiye Yüzyılı” kavramının öğrenciler arasında bir yandan yenilik, gelişim ve milli gurur sembolü olarak değerlendirildiğini, diğer yandan ise kaygı, belirsizlik ve eleştirel bakış temasına da kapı araladığını göstermektedir. Çalışmanın Sosyal Bilgiler ve Değerler Eğitimi ile ilişkili en önemli katkısı, üniversite öğrencilerinin mevcut ve gelecek kuşaklara aktarılabilecek ortak değerleri nasıl yorumladıklarının belirlenmesine katkıda bulunmasıdır. Eğitim politikalarının şekillendirilmesinde, gençlerin algı ve metaforik yaklaşımlarının dikkate alınması, çok yönlü bir yaklaşım geliştirmeyi mümkün kılabilir. Böylece, değerlerin içselleştirilmesi ve toplumsal sorumluluk bilincinin yerleşmesi konusunda daha etkili eğitim programları tasarlamak mümkün olacaktır.

Bu kapsamda çalışma, “Türkiye Yüzyılı” vizyonuna yönelik metaforik ifade biçimlerinin, hem gençlerin milli kimlik ve toplumsal katılım düzeylerini nasıl yansıttığını hem de ortak değerlerin eğitim yoluyla aktarılmasında hangi yolların izlenebileceğini öne çıkarmaktadır. Geleceğe ilişkin bu çeşitlilik ve farklı bakış açıları, gençlerin bireysel ve toplumsal rollerini nasıl kurguladığına dair ipuçları sunduğu için hem akademik literatüre hem de pratik eğitim uygulamalarına çok boyutlu katkılar sunacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Yüzyılı, Metaforik Algı, Sosyal Bilgiler Eğitimi, Değerler Eğitimi, Üniversite Öğrencileri

University Students' Metaphorical Perceptions of the 'Turkish Century' in the Context of Social Studies and Values Education

Tülay Özer ^{1,*} & Hüseyin Özer ²

Abstract

This study aims to reveal university students' metaphorical perceptions of the concept of 'Turkey's Century' and to examine how these perceptions can be interpreted in the context of Social Studies and Values Education. The research was conducted using a phenomenological approach on 150 students studying at a vocational school of a state university in the Central Black Sea region. Participants were presented with a semi-structured statement, 'In my opinion, the "Turkey Century" resembles ...', and were asked to explain their metaphors. The data set obtained was systematically analysed using content analysis methods.

The analysis grouped the students' metaphors into six main thematic categories: 'Nature and the Universe,' 'Past, Future, and Hopes,' 'Power and Splendour,' 'Pessimism, Fear, and Anxiety,' 'Object,' and 'Technology.' Each category reflects how participants perceive Turkey's future from different perspectives. For example, the theme 'Past, Future and Hopes' emphasises historical heritage and the process of national development, highlighting a strong optimism about the future and a sense of national identity, while the theme 'Pessimism, Fear and Anxiety' reveals the concerns experienced by young people in the face of economic, political and social uncertainties. Other categories also reflect participants' views on leadership, independence, technological advances, and their relationship with nature.

From a Social Studies Education perspective, it can be said that these metaphors offer important clues about how students comprehend the social, historical, and cultural context. The symbols and images contained in the metaphors facilitate understanding of the relationship young people establish with fundamental social studies achievements such as citizenship, national identity, and social responsibility. In terms of Values Education, metaphorical expressions reveal how participants interpret fundamental human and national values such as justice, tolerance, peace, and solidarity. Themes such as 'Past, Future and Hopes' and 'Power and Splendour' in particular highlight the importance of values education by revealing participants' value perceptions based on historical roots as well as their ideals and goals for the future.

The methodological design of the research provided an opportunity to examine participants' individual and collective perceptions of the 'Century of Turkey' in depth. During the data collection process, students were provided with a calm and free environment for expression; thus, the metaphorical representations that emerged reflect young people's thoughts about their vision for the future as well as their assessments of current social conditions. During the content analysis process, each metaphor was coded and codes with similar characteristics were grouped thematically. This approach revealed the students' multifaceted thoughts on history, national identity, and value systems.

The research findings show that the majority of participants have an optimistic and hopeful outlook, but that a minority also harbour concerns due to economic and social uncertainties. This situation shows that the concept of

the ‘Century of Turkey’ is seen by students as a symbol of innovation, development and national pride on the one hand, while on the other hand, it also opens the door to themes of anxiety, uncertainty and critical thinking. The most important contribution of the study in relation to Social Studies and Values Education is that it helps determine how university students interpret the common values that will be passed on to current and future generations. Taking into account young people's perceptions and metaphorical approaches in shaping education policies can enable the development of a multifaceted approach. Thus, it will be possible to design more effective educational programmes regarding the internalisation of values and the establishment of social responsibility awareness.

In this context, the study highlights how metaphorical expressions related to the ‘Century of Turkey’ vision reflect young people's levels of national identity and social participation and which paths can be followed in transmitting shared values through education. This diversity and different perspectives on the future are expected to offer multi-dimensional contributions to both academic literature and practical educational applications, as they provide clues about how young people construct their individual and social roles.

Keywords: Century of Turkey, Metaphorical Perception, Social Studies Education, Values Education, University Students

**Türkiye Yüzylında Türk Devletler Teşkilatı Milli Marşlarının Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim
Programındaki Değerler Bağlamında İncelenmesi**

Mehmet Tatan ^{1,*} & Ömer Faruk Sönmez ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Eğitimi Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

memetatan@hotmail.com

Özet

Uzun yıllar boyunca sosyalist düzenine sahip olan Türk Cumhuriyetleri, bağımsızlıklarını kazandıktan sonra Batı'nın liberal düzenine geçmişlerdir. Liberal düzene geçiş sürecinde ekonomik, askeri, siyasi ve kültürel gibi birçok alanda zorluklarla karşı karşıya gelmişlerdir. Türkiye ise bu zorlukların aşılması için politikalar üretmeye başlamış ve yeni Türk Cumhuriyetleri ile yakın ilişkiler içerisine girmiştir. Türkiye'nin bu çabaları sonucunda Türk Devletleri arasında kapsamlı işbirliğini teşvik etmek amacıyla uluslararası bir örgüt olarak Türk Devletler Teşkilatı kurulmuştur. Oluşturulan bu teşkilat, üye ülkeler arasında ortak tarih, kültür, kimlik ve Türk dili konuşan halkların dil birliğinden kaynaklanan özel dayanışma temelinde inşa edilmiştir. Bu bağlamda araştırmada, Türk Devletler Teşkilatı üye ülkeleri Azerbaycan, Kırgızistan, Kazakistan, Özbekistan ve Türkiye Cumhuriyeti milli marşları Türkiye sosyal bilgiler dersi öğretim programında yer alan değerler bağlamında incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmanın amacına uygun olarak Türk Devletler Teşkilatı üye ülkelerinin milli marşları betimsel analiz yöntemiyle incelenmiştir. Araştırma sürecinde incelenen milli marşlar belirli temalara ayrılarak tablolastırılmıştır. Bu temalar betimlenerek tabloların altına açıklamalara ve yorumlamalara yer verilmiştir. Araştırma sonucunda; bazı değerlerin doğrudan bazı değerlerin ise sezdirilerek verildiği tespit edilmiştir. Üye ülkelerin milli marşlarında bağımsızlık, barış, dayanışma, duyarlılık, özgürlük, saygı, sevgi, sorumluluk, yardımseverlik ve vatanseverlik değerlerinin ortak olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra milli marşlarda özellikle tarih ve millî kültürü içeren betimlemelere yer verildiği bulgusuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk Devletler Teşkilatı, Sosyal Bilgiler Eğitimi, Değer, Milli Marş

An Examination of the National Anthems of the Turkish States Organisation in the Context of Values in the Social Studies Curriculum in the Turkish Century

Mehmet Tatan ^{1,*} & Ömer Faruk Sönmez ²

Abstract

The Turkic Republics, which had a socialist system for many years, transitioned to the liberal system of the West after gaining their independence. During the transition to the liberal system, they faced challenges in many areas, including the economy, military, politics, and culture. Turkey began to develop policies to overcome these challenges and established close relations with the new Turkic Republics. As a result of Turkey's efforts, the Organisation of Turkic States was established as an international organisation to promote comprehensive cooperation among the Turkic States. This organisation was built on the basis of special solidarity among member countries stemming from their common history, culture, identity, and the unity of the Turkic languages spoken by their peoples. In this context, the aim of this study is to examine the national anthems of the member countries of the Turkic States Organisation, namely Azerbaijan, Kyrgyzstan, Kazakhstan, Uzbekistan and the Republic of Turkey, in the context of the values included in the Turkish social studies curriculum. In line with the aim of the study, the national anthems of the member countries of the Turkic States Organisation were examined using a descriptive analysis method. During the research process, the national anthems examined were categorised according to specific themes and tabulated. These themes were described, and explanations and interpretations were provided below the tables. As a result of the research, it was determined that some values were expressed directly, while others were implied. It was found that the values of independence, peace, solidarity, sensitivity, freedom, respect, love, responsibility, benevolence, and patriotism were common in the national anthems of the member countries. Additionally, it was found that the national anthems particularly included descriptions related to history and national culture.

Keywords: Organisation of Turkic States, Social Studies Education, Values, National Anthem

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Kazandırılması Hedeflenen Değerlerin İçeriğe Yansımaları (5.Sınıf Örneği)

Tekin Çelikkaya ¹ & Babür Dağ ^{1,*}

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
baburdag1907@gmail.com

Özet

Sürekli olarak değişen ve dönüşen dünyada gelişmelere uyum sağlayabilmek için güncel eğitim-öğretim modelleri kullanmak elzemdir. Toplamların değişen dünya karşısında vatandaşlarından beklentileri, sosyal ve kişisel ihtiyaçlar, kişilerin toplumdan beklentileri ve değişimler, yenilenen modellerin asıl nedenleridir. Bu bağlamda ülkemizde de yeni eğitim modelleri müfredata dahil edilmiş olup, ‘‘Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’’ ile ülkemiz bu alanda vizyonunu güncellemiştir.

Değerlerin kazandırılmasında etkili bir programın hazırlanmasının yanı sıra ders kitapları da önemli bir yer tutmaktadır. Sosyal Bilgiler dersinde, öğretmenlerin ve öğrencilerin birincil kaynak olarak kullandıkları ve takip ettikleri ders kitaplarında doğrudan kazandırılması hedeflenen değerlere ne kadar ve ne şekilde yer verildiği büyük bir önem taşımaktadır. Bilindiği gibi 2024 Sosyal Bilgiler eğitim programı 2024-2025 eğitim-öğretim dönemi itibari ile kademeli olarak uygulanmaya başlanmış olup bu dönem içerisinde 5. Sınıflarda uygulanmaya başlanmıştır.

Bu çalışma ile 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitabı incelenerek bu değerlerin içeriğe yansımaları 5 tema altında bulunarak programdaki eksiklik/hatanın giderilmesine katkı sağlamak amaçlanmıştır. Kitaplardan toplanan veriler 5 tema (Görsel, Bilgi, Etkinlik, Haber ve Değerlendirme)ve 27 alt temada (Resim,şema,tablo,soru,haber vb)altında incelenmiş olup temalara ait bulgular tablolarda gösterilerek ve bu temalara ait alt temalar da tabloların altında açıklama olarak verilecektir.

Bu çalışma nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi ile gerçekleştirilecek olup çalışmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan kolay ulaşılabilir durum örnekleme yolu kullanılarak 2024-2025 eğitim-öğretim yılında uygulanan yeni 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitabı incelenmek üzere ele alınmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi türlerinden tümevarımcı analiz kullanılmıştır. Bu araştırmanın amacı Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli doğrultusunda 5. Sınıf sosyal bilgiler dersinde kazandırılmak istenilen değerlerin içeriğe yansımaları incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Değer, Sosyal Bilgiler Ders Kitabı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Reflection of the Values Targeted to be Acquired in the Turkish Century Education Model Social Studies Course Curriculum (5th Grade Example)

Tekin Çelikkaya ¹ & Babür Dağ ^{1,*}

Abstract

In a constantly changing and evolving world, it is essential to use up-to-date educational models to adapt to new developments. The expectations of societies from their citizens in response to the changing world, social and personal needs, individual expectations from society, and ongoing transformations are the primary reasons for the renewal of educational models. In this context, new educational models have been incorporated into the curriculum in our country, and with the "Türkiye Century Education Model," our nation has updated its vision in this field.

In addition to designing an effective curriculum for instilling values, textbooks also play a crucial role. In Social Studies courses, textbooks serve as the primary resources used and followed by teachers and students. Therefore, the extent and manner in which the values intended to be directly instilled are included in these textbooks are of great significance. As is known, the 2024 Social Studies curriculum began to be implemented gradually in the 2024-2025 academic year, starting with 5th-grade classes.

This study aims to examine how these values are reflected in the content by analyzing the 5th-grade Social Studies textbook under five main themes. The study also seeks to contribute to addressing any deficiencies or errors in the program. The data collected from the textbooks have been categorized under five main themes (Visuals, Information, Activities, News, and Evaluation) and 27 sub-themes (such as pictures, diagrams, tables, questions, and news). The findings related to these themes will be presented in tables, and the sub-themes will be explained below the tables.

This study will be conducted using document analysis, one of the qualitative research methods. The purpose of this study is to examine the reflection of the values aimed to be instilled in the 5th-grade Social Studies course within the scope of the Türkiye Century Education Model.

Keywords: Values, Social Studies Textbook, Türkiye Century Education Model

Sosyal Bilgiler Eğitiminde Değerler Eğitimine Yönelik Yapılan Çalışmaların Sistematik İncelenmesi

Leyla Pempegül ^{1,*} & İsmail Hakan Akgün ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Adıyaman Üniversitesi
leylapembegul2@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı, 2009-2024 yılları arasında Türkiye’de Sosyal Bilgiler Eğitiminde değerler eğitime yönelik olarak yapılmış çalışmaların genel eğilimlerini belirlemektir. Bu amaca yönelik olarak araştırmada betimsel içerik analizi kullanılmış olup, YÖK Ulusal Tez Merkezi ve Google Akademik veri tabanlarında “Sosyal Bilgiler”, “Değerler Eğitimi”, “Sistematik İnceleme” anahtar sözcükleriyle tarama yapılarak araştırmanın verilerine ulaşılmıştır. Araştırmaya çeşitli bilimsel dergilerde yayımlanmış olan 84 makale, 18 yüksek lisans ve doktora tezi olmak üzere toplam 102 tane çalışma dahil edilmiştir. Araştırmaya dahil edilen çalışmalar; çalışmanın türü, yöntemi, araştırma yaklaşımı, örneklem türü ve yayın yılı açısından incelenmiştir. Araştırma sonucunda; 2009-2024 yılları arasında Sosyal Bilgiler eğitiminde değerler eğitime yönelik olarak çalışmaların çoğunlukla makalelerden oluştuğu, çalışmalarda genellikle nitel yöntemlerin kullanıldığı, araştırma tekniği olarak ise doküman incelemesi tekniğinin çoğunlukla tercih edildiği tespit edilmiştir. İncelenen araştırmaların örnekleminin ağırlıklı olarak çeşitli sınıf düzeyine yönelik ders kitapları ve öğretmenlerden oluştuğu, Çalışmaların yayın yıllarına yönelik bulgulara ise 2013 yılı ve 2017 yılı ile 2017 sonrasında sosyal bilgiler eğitiminde değer eğitime yönelik araştırmaların yoğunlaştığı görülmüştür. Araştırma sonucunda araştırmanın bulgularına dayalı olarak şu öneriler getirilmiştir: Sosyal bilgilerde değerler eğitime yönelik lisansüstü çalışmalar teşvik edilmelidir özellikle doktora tez çalışmalarına yer verilmelidir, araştırma yöntemlerinde karma desenlerin ve deneysel çalışmalarında kullanılması tercih edilmelidir. Ayrıca değerler eğitime yönelik ebeveynler üzerine de akademik çalışmalar yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Değerler Eğitimi, Sistematik İnceleme.

Systematic Review of Studies Conducted on Values Education in Social Studies Education

Leyla Pempegül ^{1,*} & İsmail Hakan Akgün ¹

Abstract

The aim of this research is to determine the general trends of studies conducted on values education in Social Studies Education in Turkey between the years 2009-2024. Descriptive content analysis was used in the research, and the YÖK National Thesis Center and Google Academic databases were reached by searching with the keywords "Social Studies", "Values Education", "Systematic Review". A total of 102 studies, 84 articles and 18 theses, were included in the research. The studies included in the research were examined in terms of the type of study, method, research approach, sample type and year of publication. As a result of the research; It was determined that the studies on values education in Social Studies education between the years 2009-2024 mostly consisted of articles, and the qualitative method, research technique and document review technique were mostly used in the studies. It was determined that the sample of the examined studies mainly consisted of books and teachers, and the number of studies was less between the years 2013-2017. As a result of the research, the following suggestions were made based on the findings of the research: Postgraduate studies on values education in social studies should be encouraged, especially doctoral theses should be included, and the use of mixed designs and experimental studies should be preferred in research methods. In addition, academic studies should be conducted on parents regarding values education.

Keywords: Social Studies, Values Education, Systematic Review.

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Değer Hiyerarşisi Bize Ne Söylüyor? Erdem-Değer-Eylem

Modeline Göre Değerlendirilmesi

Özge Metin

Sosyal Bilgiler Eğitimi Giresun Üniversitesi

ozge.metin@giresun.edu.tr

Özet

Değer eğitimi, bireyin toplumsal yaşam içinde sorumlu, duyarlı ve ahlaklı bir birey olarak yetişmesini sağlayan temel bir süreçtir. Bu sürecin merkezinde yer alan sosyal bilgiler dersi, öğrencilerin hem birey hem de yurttaş olarak topluma etkin katılımını hedeflerken; erdemli, adil, duyarlı ve saygılı bireylerin yetişmesine de katkıda bulunur. Bu nedenle sosyal bilgiler öğretmenlerinin, sadece değerleri öğretmekle kalmayıp, bu değerleri içselleştirmiş bireyler olarak öğrencilerine örnek olmaları beklenir. Bu çalışmada, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan Erdem-Değer-Eylem Modeli temel alınarak, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının kişisel değer önceliklerini ve bu değerlere yükledikleri anlamları incelemek amaçlanmıştır. Bahsi geçen model; bireyin erdemli bir yaşam sürmesi için sahip olması gereken değerlerin davranışa (eyleme) dönüşmesini esas almakta, değerlerin sadece bilişsel düzeyde değil, davranışsal düzeyde de anlam bulması gerektiğini savunmaktadır. Bu bağlamda, öğretmen adaylarının hangi değerlere öncelik verdiği ve bu öncelikleri hangi gerekçelerle temellendirdikleri, onların gelecekteki eğitim pratikleri açısından önemli ipuçları sunmaktadır. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden tarama deseni ile desenlenmiş, amaçlı örnekleme türlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Ölçüt olarak son sınıf öğrencisi olmak ve öğretmenlik uygulaması 1 dersini almış olmak belirlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu bir devlet üniversitesinde 2024-2025 eğitim-öğretim yılında öğrenim görmekte olan 67 sosyal bilgiler öğretmen adayı oluşturmaktadır. Veriler, yazılı olarak alınan kişisel değer sıralamaları ve bu sıralamalara ilişkin gerekçeleri içeren dokümanlardan elde edilmiştir. Veri analizi Nvivo programı kullanılarak yapılmış, elde edilen kodlamaların güvenilirliği alan uzmanı görüşüyle desteklenmiş, analizlerin benzerlik ve farklılıklarına ilişkin karşılaştırmalar doğrulanmıştır. Analiz sonucunda öğretmen adaylarının en sık tercih ettikleri değerler sırasıyla Saygı (f=8), Sorumluluk (f=7), Adalet (f=6), Dürüstlük (f=6), Sevgi (f=6), Özgürlük (f=5), Hoşgörü (f=5) olarak öne çıkmıştır. Bu değerleri vatanseverlik, empati, barış, güven, özgüven, yardımseverlik, sadelik gibi değerler izlemiştir. Öğrencilerin değer sıralamalarına ilişkin yazılı gerekçeler ise içeriğine sadık kalınarak özetlenmiş, en sık vurgulanan gerekçelerin bireyler arası iletişim, toplumsal düzenin korunması, kişisel gelişim ve vicdani sorumluluk olduğu görülmüştür. Saygı ve dürüstlük, hemen tüm değerler için temel bir yapı taşı olarak konumlandırılmış; sorumluluk, adalet ve özgürlük ise hem bireysel hem toplumsal yaşam için vazgeçilmez nitelikler olarak ifade edilmiştir. Araştırma sonucunda, öğretmen adaylarının çoğunluğunun temel insani ve toplumsal değerlere yönelik güçlü bir farkındalığa sahip olduğu gözlemlenmiştir. Bununla birlikte, bazı değerlerin (örneğin tasarruf, mütevazılık, estetik) sınırlı sayıda öğrenci tarafından önceliklendirildiği görülmüştür. Bu durum, bazı değerlerin öğretmen adaylarının gündeminde yeterince yer bulamadığını ve daha görünür hale getirilmesi gerektiğini göstermektedir. Elde edilen bulgular Erdem-Değer-Eylem Modeli kapsamında değerlendirildiğinde, öğrencilerin sıklıkla ön plana çıkardığı saygı, dürüstlük, adalet, sorumluluk, sevgi, hoşgörü, özgürlük gibi değerlerin, modelin merkezinde yer alan ve eyleme dönüştürülmesi hedeflenen değer kümeleriyle büyük oranda örtüştüğü anlaşılmıştır. Öğrencilerin bu değerleri gerekçelendirirken

duygusal ve davranışsal temellere sıkça yer vermeleri, modelin öngördüğü şekilde değerlerin sadece bilişsel düzeyde değil, tutumsal ve eylemsel düzeyde de benimsendiğini göstermektedir. Ancak modelde yer alan bazı değerlerin (örneğin cesaret, çalışkanlık, yardımseverlik, alçakgönüllülük, paylaşım) daha az görünür olması, bu değerlerin hem eğitim programlarında hem de öğretmen adaylarının bireysel değer sistemlerinde daha fazla desteklenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu durum, özellikle değerlerin "eyleme dönüşmesi" aşamasında bazı alanların zayıf kalabileceğine işaret etmektedir. Bu doğrultuda, sosyal bilgiler öğretmen yetiştirme programlarında değer eğitimi uygulamalarına daha fazla yer verilmeli; öğretmen adaylarının değerleri yalnızca tanımlamaları değil, aynı zamanda içselleştirip eyleme dönüştürebilmeleri desteklenmelidir. Öğrencilerin kişisel deneyimlerini paylaşabilecekleri, erdem temelli vaka analizleri ve tartışmalar yoluyla değer-eylem bütünlüğü güçlendirilmelidir. Ayrıca, öğretmen adaylarına rol model olma, empatik iletişim kurma ve aktif vatandaşlık gibi sorumluluklar hatırlatılarak bu konularda rehberlik sağlanması önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Erdem-Değer-Eylem Modeli, değer hiyerarşisi, öğretmen adayları, sosyal bilgiler

What Does the Value Hierarchy of Social Studies Pre-Service Teachers Tell Us? An Evaluation Based on the Virtue-Value-Action Model

Özge Metin

Abstract

Value education plays a key role in shaping individuals into responsible, ethical, and sensitive members of society. At the center of this process is the social studies course, which supports students' active citizenship and character development. Teachers of social studies are thus expected not only to teach values but to exemplify them through their own behavior. This study investigates the personal value priorities of social studies pre-service teachers and the meanings they attribute to these values within the framework of the Virtue-Value-Action Model developed by the Turkish Ministry of National Education. The model emphasizes that values should be reflected in behavior, not only understood cognitively but also internalized and acted upon. The research was designed as a qualitative study using the survey model. Participants were selected through criterion sampling, focusing on final-year students who had completed the Teaching Practice I course. The sample consisted of 67 social studies pre-service teachers studying at a public university in Turkey during the 2024–2025 academic year. Data were collected through written responses in which participants ranked their personal values and explained their reasoning. The data were analyzed using NVivo software. Reliability of coding was ensured through expert review, and similarities and differences in responses were compared for consistency. Findings show that the most frequently prioritized values were Respect ($f=8$), Responsibility ($f=7$), Justice ($f=6$), Honesty ($f=6$), Love ($f=6$), Freedom ($f=5$), and Tolerance ($f=5$). Other values mentioned included Patriotism, Empathy, Peace, Trust, Self-confidence, Helpfulness, and Simplicity. Participants' justifications for their rankings commonly referred to interpersonal communication, social harmony, personal growth, and moral responsibility. Respect and honesty were often cited as foundational for all other values, while responsibility, justice, and freedom were seen as essential for both individual and societal well-being. The findings indicate that the majority of participants possess a strong awareness of core human and civic values. However, certain values—such as thrift, modesty, and aesthetics—were rarely prioritized. This suggests that these values may be underrepresented in teacher candidates' value systems and might require more emphasis in educational settings. When assessed through the lens of the Virtue-Value-Action Model, frequently emphasized values such as respect, honesty, justice, responsibility, love, tolerance, and freedom closely align with the core clusters of the model—those that are expected to be internalized and translated into action. Participants often justified their value choices based on emotional and behavioral reasoning, which reflects the model's emphasis on not only knowing values cognitively but embracing them at the attitudinal and behavioral levels as well. On the other hand, values like courage, diligence, helpfulness, humility, and sharing—also emphasized in the model—were mentioned less frequently. This highlights the need for these values to be more actively promoted both within teacher education programs and in pre-service teachers' personal development. If neglected, such values may remain weak at the implementation stage, limiting the overall effectiveness of values education. In conclusion, teacher education programs—especially those preparing social studies educators—should give greater emphasis to values education. Pre-service teachers should be supported not only in defining values but also in embodying and applying them in practice. Case studies, personal reflections, and value-based discussions should be integrated into training to strengthen the value-action connection. It is also

important to guide pre-service teachers in becoming role models, fostering empathetic communication, and practicing active citizenship.

Keywords: Virtue-Value-Action Model, value hierarchy, pre-service teachers, social studies

Kohlberg veya Bandura'nın Ahlak Kuramını Temel Alan Doktora ve Yüksek Lisans Tezlerinin Betimsel Analizi

Furkan Göktürk ^{1,*} & Sevda Gülşah Yıldırım ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
FurkanGTurk@outlook.com

Özet

Ahlak eğitimi, klasik eğitiminden günümüze eğitimcilerin popüler araştırma konuları arasındaki yerini korumaktadır. Birçok kuramcı ve araştırmacı ahlak eğitimi alanını araştırmakla beraber bu alanın öncüleri olarak Kohlberg ve Bandura isimleri ön plana çıkmaktadır. Kohlberg ve Bandura'nın kuramları, eğitim ve psikoloji başta olmakla beraber işletme, din, spor gibi birçok alanda kaynak olarak tercih edilmektedir. Mevcut araştırmanın amacı, Kohlberg veya Bandura'nın ahlak kuramlarını temel alan, 2015-2024 yılları arasında yazılmış yüksek lisans ve doktora tezlerinin betimsel analiz yöntemiyle incelenmesidir. Nitel model ile tasarlanan araştırmada veriler doküman inceleme yöntemiyle elde edilmiştir. Betimsel analiz tekniği ile çözümlenen verilerin gösteriminde ortaya çıkan bulguları güçlendirmek için sıklıkla sayı ve yüzde gösterimlerine yer verilmiştir. Araştırmanın hedef grubunu, Ulusal Tez Merkezi platformuna yüklenmiş ve tamamlanmış olan tezlerden 2014-2024 yılları arasında yapılan ve Kohlberg veya Bandura'nın ahlak kuramlarını temel alan tezler oluşturmaktadır. Ulusal tez merkezi arama motoruna, 'Bandura', 'Kohlberg', 'Ahlaki Uzaklaşma', 'Ahlaki Kayıtsızlık', 'Moral Disengagement', 'Ahlaki İkilem', 'Ahlaki Muhakeme' 'Moral Reasoning' anahtar kelimeleri yazılmış; çıkan sonuca göre tezler incelemeye alınmıştır. Yapılan incelemeler sonucunda Kohlberg veya Bandura'yı temel alan 295 çalışmaya ulaşılmıştır. Söz konusu çalışmalardan ölçütlere uyan 72 çalışma araştırmaya dâhil edilmiş, diğer çalışmalar araştırma kapsamından çıkarılmıştır. Araştırma sonucunda yazılan 72 tezin 43'ünün Bandura, 29'unun ise Kohlberg'in ahlak kuramlarını temel aldığı görülmüştür. Bandura'yı temel alan çoğu çalışmanın arama motoru konu alanında "psikoloji" olarak nitelendirilirken; Kohlberg'i temel alan çalışmaların konusu ise arama motoru konu alanında "eğitim ve öğretim" olarak karşımıza çıkmaktadır. Yazılan 72 tezden 48 tanesi yüksek lisans tezi; 24 tanesi doktora tezidir. Vakıf üniversitelerinde Kohlberg ve Bandura'nın ahlak kuramlarını temel alan doktora tezi derecesinde yazılmış teze rastlanmamıştır. Yüksek lisans tezleri en fazla 2019 yılında yazılmışken, doktora tezleri en fazla 2021-2022 yılları arasında yazılmıştır. 2015-2024 yılları arasında her yıl Kohlberg ve/veya Bandura'nın ahlak kuramlarını ele alan yüksek lisans tezi olmasına rağmen, 2017 ve 2020 yıllarında doktora tezi düzeyinde tamamlanmış bir teze rastlanmamıştır. Yazılan 72 tezden 46 tanesi kadın araştırmacılar tarafından, 26 tanesi ise erkek araştırmacılar tarafından yazılmıştır. Tezlerde en fazla nicel metot (n=47) kullanılmakla beraber en az karma metot (n=9) kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak en fazla ölçek (n=55), en az gözlem (n=2) tekniği tercih edilmiştir. Araştırma sonuçları ışığında, ahlak gibi soyut ve derinlemesine analiz edilmesi gereken bir kavram üzerine nitel araştırmaların artırılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Bandura, Kohlberg, ahlak kayıtsızlık, ahlaki muhakeme

A Descriptive Analysis of Doctoral and Master's Theses Written Based on Kohlberg's or Bandura's Moral Theory

Furkan Göktürk ^{1,*} & Sevda Gülşah Yıldırım ¹

Abstract

Moral education has been a popular research topic for educators to nowadays from the classical education. Although many theorists and researchers have investigated the field of moral education, the names Kohlberg and Bandura stand out as the pioneers of this field. Kohlberg and Bandura's theories are preferred as resources in many fields such as education and psychology, but also in business, religion and sports. The aim of the current study is to examine the master's and doctoral theses written between 2015 and 2024 based on Kohlberg's or Bandura's moral theories by using descriptive analysis method. In the research designed with qualitative model, data were obtained by document analysis method. In the representation of the data analyzed by descriptive analysis technique, number and percentage representations were frequently used to strengthen the findings. The target group of the study consists of theses based on Kohlberg's or Bandura's moral theories that have conducted between 2014 and 2024 among the theses uploaded to the National Thesis Center platform and completed. The keywords 'Bandura', 'Kohlberg', 'Ahlaki Uzaklaşma', 'Ahlaki Kayıtsızlık', 'Moral Disengagement', 'Ahlaki İnkilem', 'Ahlaki Muhakeme' 'Moral Reasoning' were typed into the search engine of the National Thesis Center and the theses were examined according to the results. As a result of the examinations, 295 studies based on Kohlberg or Bandura were found. Among these studies, 72 studies that met the criteria were included in the research, and the other studies were excluded from the scope of the research. As a result of the research, it was seen that 43 of the 72 theses were based on Bandura's and 29 of them were based on Kohlberg's moral theories. While most of the studies based on Bandura are characterized as "psychology" in the search engine subject area, the subject of the studies based on Kohlberg appears as "education and training" in the search engine subject area. Of the 72 theses written, 48 are master's theses and 24 are doctoral theses. There are no doctoral dissertations based on Kohlberg and Bandura's moral theories in foundation universities. While master's theses were mostly written in 2019, doctoral theses were mostly written between 2021-2022 years. Although there were master's theses dealing with Kohlberg and/or Bandura's moral theories every year between 2015 and 2024, there were no theses completed at the doctoral thesis level in 2017 and 2020. Of the 72 theses written, 46 were written by female researchers and 26 were written by male researchers. Although quantitative method (n=47) was preferred the most in the theses, mixed method (n=9) was preferred the least. Scale (n=55) and observation (n=2) techniques were preferred as data collection tools. In the light of the results of the research, it can be recommended to increase qualitative research on a concept such as morality, which is abstract and needs to be analyzed in depth.

Keywords: Bandura, Kohlberg, moral disengagement, moral reasoning

2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Yer Alan Vatanseverlik Değerinin 5.Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabı'na Yansıması

Emine Aybüke Yiğit ^{1,*} & Selman Ablak ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
aybukeyigit07@gmail.com

Özet

Vatanseverlik, bireylerin ülke ve millet sevgisini geliştirmeleri açısından önemli bir değerdir. Bireyler, benimsedikleri bu değerle beraber yaşadıkları topluma karşı aidiyet, sevgi ve bağlılık gibi duygularını geliştirir ve bir amaç doğrultusunda ilerlemeyi kendilerine görev olarak görürler. Bunun yanı sıra bu değer, sadece birlik, beraberlik, sevgi gibi duyguları pekiştirmekle sınırlı kalmayıp; bireylerin toplumsal sorumluluklarını yerine getirme bilincini geliştirmeleri açısından da önemli bir yere sahiptir. Bu bağlamda, bireylere bu değerın küçük yaşlarda kazandırılması vatanseverlik bilincini oluşturmak adına çok önemlidir. Sosyal bilgiler dersi, etkin vatandaş yetiştirme hedefiyle yapılandırılmış bir alan olmasıyla vatanseverlik değerini kazandırmak adına en uygun derslerden biridir. Bu durumda söz konusu değerın ne yönde ve ne şekilde öğrencilere sunulduğu da önem arz etmektedir. Sosyal bilgiler öğretim programında yer alan bu değerın öğrencilere etkili bir şekilde kazandırılması yolunda en önemli araçlardan biri olan ders kitaplarının incelenmesi de bu açıdan önemlidir. Bu araştırma, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli bağlamında hazırlanan 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda yer alan vatanseverlik değerinin 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitabına nasıl ve ne şekilde yansıdığını incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma nitel araştırma deseninde doküman inceleme yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri Milli Eğitim Bakanlığı tarafından "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli" bağlamında hazırlanarak okutulan 5.sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarından (1.ve 2. kitap) elde edilmiştir. Elde edilen verilerin analizinde içerik analizinden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabı'nda vatanseverlik değerinin öğrenme alanlarına göre dağılımında belirgin bir dengesizlik olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçlardan hareketle vatanseverlik değerinin daha sistemli bir şekilde ve bütüncül bir yaklaşımla aktarılmasına yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, öğretim programı, ders kitabı, değer eğitimi, vatanseverlik.

An Analysis of the Reflection of the Value of Patriotism in the 2024 Social Studies Curriculum on the 5th Grade Social Studies Textbook

Emine Aybüke Yiğit ^{1,*} & Selman Ablak ¹

Abstract

Patriotism is an important value for individuals to develop love and affection for their country and nation. With this value, individuals cultivate feelings of belonging, love, and attachment to the society in which they live, and view advancing towards a common goal as their duty. Additionally, this value not only strengthens feelings such as unity, solidarity, and love, but also holds significant importance in developing individuals' awareness of fulfilling their social responsibilities. In this context, instilling this value in individuals from an early age is crucial to creating a sense of patriotism. Social studies, as a subject structured with the aim of educating active citizens, is one of the most suitable courses for imparting the value of patriotism. Therefore, it is important to examine how and in what way this value is presented to students. Examining textbooks, which are among the most important tools for effectively imparting this value to students as outlined in the social studies curriculum, is significant in this regard. This study aims to examine how the value of patriotism, included in the 2024 Social Studies Curriculum within the framework of the Türkiye Yüzyılı Maarif Model, is reflected in the 5th-grade social studies textbooks. The research was conducted using a qualitative research design and document analysis method. The data for the research were obtained from the 5th-grade social studies textbooks (1st and 2nd books) prepared and implemented by the Ministry of National Education within the context of the Türkiye Yüzyılı Maarif Model. Content analysis was used to analyze the collected data. The study found a noticeable imbalance in the distribution of the value of patriotism across the learning areas in the 5th-grade Social Studies textbook. Based on the findings, recommendations were made for a more systematic and holistic approach to conveying the value of patriotism.

Keywords: Social Studies, curriculum, textbook, value education, patriotism

Türkiye’de Öğrenim Gören Suriyeli Öğrencilerin Vatanseverlik Değerine İlişkin Algıları

Tuğba Kafadar ^{1,*} & Fadıma Yavuz ²

¹ Sosyal Bilgiler Eğitimi Erciyes Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
tugbakafadar@erciyes.edu.tr

Özet

Bu çalışmanın amacı Türkiye’de öğrenim gören Suriyeli öğrencilerin vatanseverlik değerine ilişkin algılarının belirlenmesidir. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden fenomenolojiye (olgubilim) göre planlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örneklemesine göre belirlenmiştir. Araştırmada veriler ise öğrencilerden görüşme yöntemi aracılığıyla toplanmıştır. Araştırma sonuçlarında ise şu sonuçlara ulaşılmıştır: Öğrenciler vatan denilince; Türkiye, birlik beraberlik, kardeşlik, dayanışma, memleket, cumhuriyet, bayrak, toprak, sadakat, Suriye, asker, arkadaşlar kavramlarını ifade etmişlerdir. Kendilerini Türkiye’ye mi yoksa Suriye’ye mi ait hissettikleri sorusuna çoğunlukla Türkiye cevabını vermişlerdir. Türkiye’yi vatan olarak hissettiren şeyler olarak ise; çoğunlukla arkadaşları olduğunu belirtmişlerdir. Bir insan nasıl vatansever olur sorusuna ilişkin ise; vatan için her şeyi yaparak, iyi bir vatan evladı olarak, para bağıışı, kan bağıışı yaparak, yardım ederek, kurallara uyarak, savaşarak gibi cevaplar vermişlerdir. Türk bayrağı, milli marş, milli bayramların ne gibi duygular uyandırdığı sorusuna ilişkin ise; iyi şeyler, üzgün hissediyorum, mutluluğu, sevgiyi, kendi vatanımı, sevinç gibi duygular hissettiklerini belirtmişlerdir. Sosyal bilgiler derslerinde gördükleri konuların vatan ve vatan sevgisi üzerine neler kattığı sorusuna ilişkin ise de; Türkçeyi sevdirdiğini, vatanımızı her şeye rağmen korumamız gerektiğini, memleket özlemimi, sevgi, mutluluk kattığını bazı öğrenciler ise hiçbir duygu katmadığını ifade etmişlerdir. Birgün Suriye’ye dönsen vatanım için neler yapardım sorusuna ilişkin ise de; elimden gelen her şeyi, yardım, çaba, çalışmak gibi cevaplar vermişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Suriye, vatanseverlik, sosyal bilgiler

Perceptions Of Syrian Students Studying In Türkiye On Patriotism Value

Tuğba Kafadar ^{1,*} & Fadıma Yavuz ²

Abstract

The aim of this study is to determine the perceptions of Syrian students studying in Türkiye regarding the value of patriotism. The study was planned according to phenomenology, one of the qualitative research designs. The study group of the research was determined according to criterion sampling, one of the purposeful sampling methods. The data were collected from the students through the interview method. In the results of the research, the following results were reached: Students expressed the concepts of Türkiye, unity, solidarity, brotherhood, solidarity, homeland, republic, flag, land, loyalty, Syria, soldier, and friends when it comes to homeland. When asked whether they feel they belong to Türkiye or Syria, they mostly answered Türkiye. As for the things that make them feel that Türkiye is their homeland, they mostly stated that it is their friends. Regarding the question of how a person becomes a patriot; they gave answers such as doing everything for the homeland, being a good patriot, donating money, donating blood, helping, following the rules, fighting. Regarding the question of what feelings the Turkish flag, national anthem, and national holidays evoke, they stated that they felt good things, sadness, happiness, love, my own homeland, and joy. Regarding the question of what the subjects they have seen in social studies lessons have added to their feelings about the homeland and love for the homeland, some students stated that it made them love Turkish, that we should protect our homeland despite everything, homesickness, love, happiness, and some students stated that it did not add any emotion. Regarding the question of what I would do for my homeland if I were to return to Syria one day, they gave answers such as; everything I can do, help, effort, work.

Keywords: Türkiye, Syria, patriotism, social studies

2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programıyla Hazırlanmış 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabının Değerler Açısından İncelenmesi

Ceyda Öztürk ^{1,*} & Emine Altunay Şam ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Amasya Üniversitesi
ceydaozturk14@hotmail.com

Özet

Sosyal Bilgiler öğretiminin en temel amacı etkin vatandaş yetiştirmektir. Bu sebeple sosyal bilgiler dersi değerler eğitimi açısından önemli bir ders olarak yerini almaktadır. Değerler, bireylerin, toplumların hayatlarını düzenleyen kurallardır ve pek çok olumlu gelişmeyi destekleyen inançlardır. Değerler, bireylerin eğilimlerini ve tercihlerini yansıtır. Değerler, bireyden bireye toplumdan topluma değişkenlik gösterir. Bu değişkenlik ise öğretim programlarında farklılaşmaya sebep olur. Eğitimin işlevini yerine getirebilmesi için değerlerin öğrencilere kazandırılması gereklidir. Değerlerin aktarılmasında, içselleştirilmesinde ve yeniden şekillenmesinde öğretim programının, okul ortamının ve ders kitaplarının rolü büyüktür. Ders kitapları, bilgilerin öğrenciye aktarımı sürecinde öğretim programları esas alınarak hazırlanmış olan ve en yaygın olarak kullanılan öğretim materyalleridir. İyi bir ders kitabının öğrenci seviyesine uygunluğu, basım özelliklerinin öğrencinin okuma ve anlama becerilerine hitap edecek özelliklere sahip olması, öğretim programına, dersin hedef ve kazanımlarına uygunluğu dersin verimi ve etkili öğrenme için çok önemlidir. Bu bağlamda değerler eğitiminin mihver dersi olan Sosyal bilgiler dersinde kullanılan ders kitaplarında öğretim programında yer alan değerlere ne kadar ve nasıl yer verildiği, hangi değerlerin daha sık kullanıldığı değerlerin kazandırılmasında etkilidir. Bu çalışmada 2024 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından basılan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Sosyal Bilgiler Öğretim Programına göre hazırlanmış 5. Sınıf Sosyal Bilgiler ders kitabında değerlere yer verilme durumunun belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma doküman inceleme yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma deseni ise durum çalışmasıdır. Veriler betimsel analiz yöntemi ile çözümlenmiştir. Çalışmanın amacı doğrultusunda ders kitabında yer alan değerler incelenmiş ve ders kitabı içerisinde yer alan değerlerin sıklık olarak 147 kez vurgulandığı görülmüştür. Öğrenme alanlarına ilişkin olarak en fazla değer içeren öğrenme alanının "Birlikte Yaşamak" olduğu, en az değer içeren öğrenme alanının "Hayatımızdaki Ekonomi" olduğu sonucuna varılmıştır. Çalışmada geçen değerler içerisinde en sık tekrar eden değer "duyarlılık" değeri, en az tekrar eden değerin ise "merhamet" değeri olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Analiz sonucunda 5. Sınıf sosyal bilgiler ders kitabında yer alan değerler çeşitlilik gösterdiği anlaşılmaktadır fakat dengeli bir dağılım olmadığı görülmektedir. Sosyal bilgiler ders kitaplarının öğretim programlarına göre güncellenmesi aşamasında, değerlerin öğrenme alanlarına göre dengeli bir dağılım gözetilerek düzenlenmesi ve öne çıkan değerlerin kullanım sıklığına dikkat edilmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler dersi, Değer, Değerler eğitimi, Ders kitabı

Abstract

The most basic purpose of Social Studies education is to educate effective citizens. For this reason, the social studies course takes its place as an important course in terms of values education. Values are the rules that regulate the lives of individuals and societies and are the beliefs that support many positive developments. Values reflect the tendencies and preferences of individuals. Values vary from individual to individual from society to society. This variability, on the other hand, causes differentiation in the teaching programs. In order for education to perform its function, it is necessary to provide values to students. The role of the curriculum, the school environment and textbooks in the transmission, internalization and reshaping of values is great. Textbooks are the most widely used teaching materials prepared on the basis of teaching programs in the process of transferring information to students. The suitability of a good textbook to the student level, the fact that the printing features have features that will appeal to the student's reading and comprehension skills, the suitability of the curriculum, the goals and achievements of the course are very important for the efficiency of the course and effective learning. In this context, how much and how the values included in the curriculum are included in the textbooks used in the Social studies course, which is the axis course of values education, and which values are used more often are effective in gaining values. In this study, the Maarif Model of the Turkish Century published by the Ministry of National Education in 2024 was prepared according to the Social Studies Curriculum 5. It is aimed to determine the status of inclusion of values in the classroom Social Studies textbook. The qualitative research method was used in the research. The research was carried out by the document review method. The research pattern is a case study. The data were analyzed by descriptive analysis method. In line with the purpose of the study, the values contained in the textbook were examined and it was seen that the values contained in the textbook were highlighted 147 times in frequency. It has been concluded that the learning area with the most value in relation to the learning areas is "Living Together", while the learning area with the least value is "The Economy in our Life". It was found that the most frequently repeated value among the values in the study was the "sensitivity" value and the least repeated value was the "compassion" value. As a result of the analysis, 5. It is understood that the values contained in the classroom social studies textbook vary, but there is not a balanced distribution. At the stage of updating social studies textbooks according to the curriculum, it may be recommended to organize the values by considering a balanced distribution according to the learning areas and to pay attention to the frequency of use of the prominent values.

Keywords: Social Studies lesson, Value, Value education, Textbook

Erdem-Değer-Eylem Modeli Doğrultusunda 2024 Ortaokul Öğretim Programlarında Değerler

Ahmet Çopur¹ & Elif Büyüktopbaş^{1,*}

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Balıkesir Üniversitesi
elifbuyuktopbas@gmail.com

Özet

Bu çalışma, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli doğrultusunda 2024 yılında güncellenen ortaokul öğretim programlarını değerler eğitimi açısından karşılaştırmalı olarak incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın kuramsal temelini, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ile birlikte benimsenen Erdem-Değer-Eylem Modeli oluşturmaktadır. Bu modele göre değer eğitimi; sadece bilişsel bir aktarım değil, aynı zamanda duygusal içselleştirme ve davranışa dönüştürme süreci olarak ele alınmaktadır. Bu bağlamda, çalışmada ortaokul düzeyinde okutulan tüm zorunlu derslerin (Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi) öğretim programları, değerler eğitimi bağlamında karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir.

Araştırma, nitel araştırma deseninde yürütülmüş olup veri toplama aracı olarak doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Veriler, içerik analizi yoluyla çözümlenmiş; her bir programda yer alan değerler tespit edilmiş ve bu değerlerin ortak, farklı ve öne çıkan yönleri tablo ve grafiklerle sunulmuştur. Elde edilen bulgular, öğretim programlarının değerler eğitimine yaklaşımının bütüncül olduğunu, ancak her dersin kendi yapısına uygun olarak özgün vurgular taşıdığını ortaya koymuştur. Sosyal Bilgiler, T.C. İnkılap Tarihi ve Din Kültürü dersleri değer eğitimi açısından oldukça kapsamlı yapılar sunarken, Türkçe, Matematik ve Fen Bilimleri gibi derslerde değerler daha çok öğrenme süreçlerine entegre edilmiştir.

Bu çalışmanın, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin temel felsefesiyle örtüşen değer aktarımını disiplinler arası bir bakış açısıyla ele alması bakımından özgün bir katkı sunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Değerler Eğitimi, Erdem-Değer-Eylem Modeli, Öğretim Programı, Doküman Analizi, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Values In The 2024 Middle School Curricula Within The Framework Of The Virtue-Value-Action Model

Ahmet Çopur ¹ & Elif Büyüktopbaş ^{1,*}

Abstract

This study aims to comparatively analyze the middle school curricula updated in 2024 within the scope of the Century of Türkiye Education Model in terms of values education. The theoretical framework of the study is based on the Virtue-Value-Action Model, which was introduced along with the Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli. According to this model, values education is not limited to cognitive transmission but is addressed as a process of emotional internalization and behavioral transformation. Accordingly, the curricula of all compulsory middle school courses (Turkish, Mathematics, Science, Social Studies, T.C. History of Revolution and Kemalism, Religious Culture and Ethics) were analyzed comparatively with a focus on values.

The study was conducted using a qualitative research design, and the data were collected through document analysis. The data were analyzed through content analysis; values included in each curriculum were identified, and the common, differing, and highlighted aspects were presented in tables and visual comparisons. The findings indicate that the curricula adopt a holistic approach to values education; however, each subject emphasizes values in alignment with its own disciplinary structure. While Social Studies, History of Revolution and Religious Culture courses incorporate values education explicitly and extensively, values in subjects such as Turkish, Mathematics, and Science are more implicitly embedded in learning processes.

This study is expected to provide an original contribution to the field by addressing values education from an interdisciplinary perspective, in alignment with the core philosophy of the Century of Türkiye Education Model.

Keywords: Values Education, Virtue-Value-Action Model, Curriculum, Document Analysis, Century of Türkiye Education Model

Zarafetin Sessiz Dili: Kürk Mantolu Madonna Ekseninde Adabımuaşeretin Toplumsal Temsilleri

Rahime Elif Çayıroğlu

Tarih Meb
cayirogluelifr@gmail.com

Özet

Bu bildiri, Sabahattin Ali'nin Kürk Mantolu Madonna adlı eserini adabımuaşeret (görgü kuralları) bağlamında çözümleyerek birey-toplum ilişkisi, değerler eğitimi ve toplumsal yapıların birey üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Cumhuriyet'in ilk döneminin modernleşme sürecini arka planına alan bu eser, bireyin iç dünyası ile toplumun beklentileri arasındaki gerilimi zarafet, sessizlik, içe dönüş ve ölçülülük gibi temalarla işlemektedir. Bu yönüyle eser, toplumsal görgü kurallarının bireyin davranışlarına ve ilişkilerine nasıl yön verdiğini anlamak açısından özgün bir örnek sunmaktadır.

Çalışma, nitel araştırma yöntemine dayalı olarak betimsel analiz tekniği ile yapılandırılmıştır. Bu bağlamda, eserdeki anlatı yapısı, karakterler ve olay örgüsü üzerinden üç ana tema belirlenmiştir: (1) birey-toplum ilişkisi bağlamında adabımuaşeret, (2) toplumsal cinsiyet rolleri ve zarafet anlayışı, (3) görgü kurallarının duygusal ifade ve iletişim biçimleriyle temsili.

Raif Efendi'nin içe kapanıklığı, çevresiyle kurduğu mesafeli ilişkiler ve içsel dünyasında bastırdığı duygular; bireyin toplumsal normlara uyum sürecinde yaşadığı içsel çatışmayı ve kırılganlığı yansıtmaktadır. Onun sessizliği, yalnızca bir karakter özelliği değil; aynı zamanda dönemin erkeksi otoritesine ve biçimsel görgü kurallarına karşı geliştirilen pasif bir direnç biçimi olarak da okunabilir. Öte yandan Maria Puder, kadın kimliğini modernleşme dönemi normları içinde konumlandırırken hem özgürlük arzusunu hem de toplumun ataerkil beklentileriyle çatışan bir zarafet anlayışını temsil etmektedir. Onun mesafeli, entelektüel ve duygusal olarak kendine yeten tavrı; sadece bireysel bir duruş değil, aynı zamanda kadınların sosyal rolleri yeniden tanımlama çabasının da sembolüdür.

Kürk Mantolu Madonna, sosyal bilgiler öğretiminde değerler eğitimi, toplumsal roller ve birey-toplum ilişkileri gibi konulara farkındalık kazandırabilecek nitelikte çok katmanlı bir edebi eserdir. Eserde yer alan görgü normları, toplumsal roller ve içsel çatışmalar; adabımuaşeretin kültürel sürekliliğini ve birey üzerindeki toplumsal etkileri anlamada önemli veriler sunar. Bu yönüyle çalışma, edebiyat, sosyoloji ve sosyal bilgiler öğretimini bir araya getiren disiplinler arası bir yaklaşımla, öğrencilerin değerler üzerine düşüncelerini ve sosyal becerilerini geliştirmelerini amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Adabımuaşeret, Kürk Mantolu Madonna, Sosyal Bilgiler Eğitimi, Değerler Eğitimi, Toplumsal Roller, Görgü Kuralları

The Silent Language of Elegance: Social Representations of Manners in The Madonna in Fur Coat

Rahime Elif ayıroğlu

Abstract

This paper aims to analyze Sabahattin Ali's *The Madonna in Fur Coat* in the context of etiquette and examine the relationship between the individual and society, values education and the impact of social structures on the individual. This novel, which takes the modernization process of the first period of the Republic as a background, deals with the tension between the inner world of the individual and the expectations of society through themes such as elegance, silence, introspection and moderation. In this aspect, the work offers a unique example in terms of understanding how social etiquette shapes an individual's behavior and relationships.

The study was structured with descriptive analysis technique based on qualitative research method. In this context, three main themes were identified through the narrative structure, characters and plot of the work: (1) etiquette in the context of individual-society relationship, (2) gender roles and understanding of elegance, (3) representation of etiquette through emotional expression and communication styles.

Raif Efendi's introversion, the distant relationships he establishes with his environment and the emotions he suppresses in his inner world reflect the inner conflict and fragility of the individual in the process of adaptation to social norms. His silence can be read not only as a character trait but also as a passive form of resistance against the masculine authority and formal etiquette of the period. On the other hand, Maria Puder, while positioning her female identity within the norms of the modernization period, represents both a desire for freedom and an understanding of elegance that conflicts with the patriarchal expectations of society. Her distant, intellectual and emotionally self-sufficient attitude is not only an individual stance but also a symbol of women's efforts to redefine social roles.

The Madonna in the Fur Coat is a multi-layered literary work that can raise awareness on issues such as values education, social roles and individual-society relations in social studies teaching. The norms of etiquette, social roles and internal conflicts in the work provide important data in understanding the cultural continuity of manners and the social effects on the individual. In this respect, the study aims to help students reflect on values and develop their social skills through an interdisciplinary approach which brings together literature, sociology and social studies teaching.

Keywords: Etiquette, Fur Coat Madonna, Social Studies Education, Values Education, Social Roles, Rules of Manners

2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda Vatanseverlik Değerinin Yer Alma Durumunun Belirlenmesi

Hilal Keski ^{1,*} & Selman Ablak ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
hilalkeski5@gmail.com

Özet

Değerler; bireylerin davranışlarını şekillendiren, toplumsal düzeni devam etmesini sağlayan ve kültürel bütünlüğü oluşturan temel unsurlar arasında yer almaktadır. Bir toplumun güçlü bir yapıya ulaşması, ortak değerlerin benimsenmesi ve bu değerlerin kuşaktan kuşağa aktarılmasıyla ilişkilidir. Bu ortak değerler arasında vatanseverlik değeri büyük önem taşımaktadır. Vatanseverlik, kişinin ait olduğu topluma ve devlete karşı geliştirdiği bağlılık, sorumluluk ve fedakârlık duygularını kapsayan temel bir değerdir. Eğitim, değerlerin bireylere kazandırılması ve nesiller arasında aktarımının sağlanmasında temel bir rehberlik işlevi görmektedir. Bu noktada sosyal bilgiler dersi, bireylerin değerlerle tanışmasında, bu değerleri içselleştirmesinde, toplumsal farkındalık kazandırmasında, milli kimlik, yurttaşlık ve vatanseverlik duygularının pekiştirilmesinde önemli bir rol üstlenmektedir. Bu araştırmada Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli bağlamında hazırlanan 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda vatanseverlik değerine yer verilme durumunun belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma nitel desende doküman inceleme tekniği ile kurgulanmış olup elde edilen veriler içerik analizi ile analiz edilmiştir. Araştırmanın veri kaynağını Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli bağlamınca Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı oluşturmıştır. Araştırma sonucunda incelenen öğretim programında vatanseverlik değerine giriş kısmında doğrudan çok az yer aldığı ve içerik kısmında da, öğrenme alanları içerisinde aynı doğrultuda yer verildiği görülmüştür. Vatanseverlik değerinin kazandırılması açısından öğretim programı genelinde vatanseverlik değeriyle ilgili içeriğe daha çok yer verilmesi ve amacına uygun olarak derinlemesine ele alınması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, öğretim programı, değer, vatanseverlik

Determination Of The Inclusion Of Patriotic Value In The 2024 Social Studies Course Curriculum

Hilal Keski ^{1,*} & Selman Ablak ¹

Abstract

Values are among the fundamental elements that shape individuals' behaviors, ensure the continuity of social order, and constitute cultural integrity. The strength and stability of a society are closely related to the adoption of shared values and their transmission from one generation to the next. Among these shared values, patriotism holds a significant place. Patriotism is a core value that encompasses feelings of loyalty, responsibility, and self-sacrifice toward one's nation and state. Education plays a key guiding role in imparting values to individuals and ensuring their intergenerational transmission. At this point, the Social Studies course plays a crucial role in introducing individuals to values, helping them internalize these values, raising social awareness, and reinforcing national identity, citizenship, and patriotism. This study aims to examine the inclusion of the value of patriotism in the 2024 Social Studies Curriculum prepared within the framework of the Century of Türkiye Education Model. The study was designed using a qualitative research approach and employed the document analysis method. The data were analyzed through content analysis. The data source of the study consists of the 2024 Social Studies Curriculum published by the Ministry of National Education within the context of the Century of Türkiye Education Model. The findings indicate that the value of patriotism is mentioned only briefly in the introduction section of the curriculum and is similarly limited within the content areas. It is recommended that the value of patriotism be more prominently included and addressed in greater depth throughout the curriculum in order to effectively foster this value among students.

Keywords: Social studies, curriculum, values, patriotism

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Kapsamında Hazırlanan Sosyal Bilgiler 5 Ders Kitabında Vatanseverlik Değerine Yer Verilmesinin İncelenmesi

Ibrahim Yavuz ^{1,*} & Suat Atasever ²

¹ Soru Oluşturma ve Geliştirme Daire Başkanlığı Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı
iyavuz10@gmail.com

Özet

Eğitim öğretim faaliyetlerinin en temel hedeflerinden birisi etkin ve üretken vatandaşlar yetiştirmek gelmektedir. Bu kapsamda öğretim programlarına bağlı olarak hazırlanan tüm materyaller bu amaca hizmet etmektedir. Bundan dolayı okul ders kitaplarının ve öğretim programlarının günlük yaşam ile uyumlu olması ve toplumsal görevlerin ve sorumlulukların bireylere kazandırılmasına imkân sağlayacak unsurları taşıması büyük öneme sahiptir.

Vatanseverlik en genel tanımıyla bir sadakat çeşidi olarak sevgi, bağlılık, aidiyet gibi duygularla ifade edilmektedir. Ancak kişilerin bu hislerini bilişsel anlamda ortaya çıkarmaları; sosyal ve millî hadise değer, inanç ve süreçlerle özdeşleştirilmeleri değişiklik gösterebilmektedir. Eğitim öğretim faaliyetlerinde ise vatanseverlik değeri aktarılmaya çalışılan eğitimsel bir hedef ve değer olarak eğitimin genel amaçlarında ve eğitim programlarında yer almıştır.

Bir ülkenin sahip olduğu siyasal kültürü, kimlik anlayışını ve değerlerini, yeni kuşaklar aracılığıyla topluma aktarmasının yolu şüphesiz eğitimidir. Bu kimlik aktarımı çabasının bir yansıması olarak hemen her ülke, kendi varlığını sürdürebilmek adına, sahip olduğu siyasal ve toplumsal kültüre göre vatansever vatandaşlar yetiştirmeye çalışır. Bu durum Türk millî eğitim sisteminin genel amaçlarında da açıkça görülmektedir. Buna örnek olarak “Türk milletinin bütün fertlerini; Atatürk inkılâp ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı... vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan... yurttaşlar olarak yetiştirmek” amacı, Türk eğitim sisteminin genel amaçlarının birinci sırasında yer alması vatansever vatandaşlar yetiştirmeye verilen önemin bir göstergesidir. Bu kapsamda sosyal bilgiler ders kitaplarının öğrencilerin vatanseverlik değerinin kazandırılması yoluyla bilinçli vatandaşlık ve toplumsal normlara uyan bireyler olmasında önemli bir yeri vardır. 2024 yılında yayımlanan Türkiye yüzyılı maarif modelinde kapsamında hazırlanan güncel sosyal bilgiler öğretim programında da vatanseverlik değerine oldukça fazla vurgu yapılmaktadır. Program güncellemesi sonrası uygulamaya ilk kitap konulan sosyal bilgiler 5 ders kitabıdır. Bu nedenle çalışmada 2024-2025 eğitim öğretim yılında resmi ve özel öğretim kurumlarında okutulan sosyal bilgiler 5 ders kitabı ve öğretim programı ele alınacaktır.

Bu kapsamda, Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı tarafından güncellenerek yayımlanan sosyal bilgiler dersinde verilen vatanseverlik değeri ile ilgili içeriklerin ve çalışmaların sosyal bilgiler 5 ders kitabına aktarılma şeklinin incelenmesi, bu çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. Çalışmanın amacı ise güncellenen öğretim programı kapsamında hazırlanan ders kitabının Türkiye’de eğitim gören yurttaşların vatanseverlik değerini benimsenmesi konusunda etkisinin analiz edilmesidir. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi

yöntemi ile yapılan çalışmanın verileri yayımlanan sosyal bilgiler 5 ders kitabından elde edilecektir. Dolayısıyla veriler, güncellenen öğretim programının ilk yansımalarının değerlendirilmesi noktasında da önem taşımaktadır. Elde edilen bulgular çalışma kapsamında paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, Vatanseverlik, Maarif Modeli öğretim programı

An Analysis Of The Inclusion Of Patriotic Value In 5 Social Studies Textbooks Prepared Within The Scope Of The Turkish Century Education Model

Ibrahim Yavuz ^{1,*} & Suat Atasever ²

Abstract

One of the most fundamental goals of education and training activities is to raise effective and productive citizens. In this context, all materials prepared in accordance with the curriculum serve this purpose. Therefore, it is of great importance that school textbooks and curriculums are compatible with daily life and carry elements that will enable individuals to acquire social duties and responsibilities. Patriotism, in its most general definition, is expressed as a type of loyalty, with feelings such as love, loyalty, and belonging. However, individuals' cognitive manifestation of these feelings; their identification with social and national events, values, beliefs, and processes may vary. In education and training activities, the value of patriotism has been included in the general objectives of education and educational programs as an educational goal and value that is tried to be transferred. The way for a country to transfer its political culture, identity understanding, and values to the society through new generations is undoubtedly education. As a reflection of this identity transfer effort, almost every country tries to raise patriotic citizens according to its political and social culture in order to sustain its own existence. This situation is also clearly seen in the general objectives of the Turkish national education system. For example, the aim of “raising all individuals of the Turkish nation as citizens who are loyal to Atatürk’s reforms and principles and Atatürk’s nationalism expressed in the Constitution... who love their homeland and nation and always strive to glorify them” is an indication of the importance given to raising patriotic citizens, as it ranks first among the general objectives of the Turkish education system. In this context, social studies textbooks have an important place in students becoming conscious citizens and individuals who comply with social norms by acquiring the value of patriotism. The value of patriotism is also emphasized considerably in the current social studies curriculum prepared within the scope of the Turkey Century Education Model published in 2024. The first book to be implemented after the program update is the social studies 5 textbook. For this reason, the study will discuss the social studies 5 textbooks and curriculum taught in official and private educational institutions in the 2024-2025 academic year. In this context, the examination of the transfer of the contents and studies related to the value of patriotism given in the social studies course, which was updated and published by the Ministry of National Education of the Republic of Turkey, to the social studies 5 textbook constitutes the subject of this study. The aim of the study is to analyze the effect of the textbook prepared within the scope of the updated curriculum on the adoption of the value of patriotism by citizens studying in Turkey. The data of the study, which was conducted with the document review method, one of the qualitative research methods, will be obtained from the published social studies 5 textbook. Therefore, the data is also important in terms of evaluating the first reflections of the updated curriculum. The findings obtained will be shared within the scope of the study.

Keywords: Social studies, Patriotism, Education Model curriculum

2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Uluslararası Afet Risklerini Azaltma Eğitimi Program Çerçevesinde Yer Alan Değerler Bakımından İncelenmesi

Ezgi Avcı ^{1,*} & Tuba Çengelci Köse ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Trakya Üniversitesi

² Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anadolu University
ezgiavci76@trakya.edu.tr

Özet

Sosyal bilgiler dersi bireyin günlük yaşamda gereksinim duyacağı bilgi, beceri ve değerleri içermektedir. Bireyin içinde yaşadığı topluma uyum sağlaması onun toplumun yaşadığı sorunlara karşı farkındalık oluşturmada ve vatandaş olarak sorumluluklarını yerine getirmesini gerekli kılar. Günümüzde afetler toplumların karşı karşıya kaldıkları en önemli sorunlardan biridir. Afetlere karşı toplumsal bir bilinç uyandırmada değerler önemli bir rol oynamaktadır. Sosyal bilgiler dersi de bireylere toplumsal yaşam için gerekli değerleri kazandırmayı amaçlamaktadır. Afetler hem ulusal hem uluslararası sorunların başında geldiği için çeşitli kuruluşlar afetlerle baş edebilmek ve toplumsal bilinci artırmak için afet risk azaltma eğitimi üzerine çalışmalar yapmaktadır. UNESCO ve UNICEF afet riskinin azaltılması ve savunmasız grupların en az seviyede afetlerden etkilenmesi için çalışmalar yapmış ve afet eğitiminin okul programlarına entegre edilmesi amacıyla kazanım, beceri ve değerlerden oluşan bir çerçeve oluşturmuştur. Bu program çerçevesi genel olarak afet risklerini azaltmak üzere öğrencilerin kazanması gereken bilgi, beceri ve tutumları içermektedir. Bu çalışmanın amacı 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında afet risk azaltma eğitime yönelik içeriğin belirlenmesi, UNESCO ve UNICEF tarafından oluşturulan afet risk azaltma teknik rehberi içerisinde yer alan değerlerin 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programına yansımalarının incelenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yaklaşımına dayalı olarak doküman incelemesi kullanılmıştır. Araştırma verileri betimsel analiz yoluyla analiz edilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre, 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında afet risk azaltma eğitime yönelik içeriğe Birlikte Yaşamak ve Evimiz Dünya öğrenme alanlarında yer verildiği belirlenmiştir. 2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında UNESCO ve UNICEF tarafından oluşturulan afet risk azaltma teknik rehberinde yer alan değerlere en fazla beşinci sınıf düzeyinde, en az ise altıncı sınıf düzeyinde yer verildiği görülmüştür. 2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında afet risk azaltma teknik rehberinde yer alan değerlere en fazla Evimiz Dünya öğrenme alanında rastlanmıştır. Araştırma sonuçları doğrultusunda sosyal bilgiler dersinde afet eğitime yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, afet risk azaltma eğitimi, değer eğitimi, öğretim programı

Investigation of 2024 Social Studies Curriculum in terms of Values in International Disaster Risk Reduction Education Program Framework

Ezgi Avcı ^{1,*} & Tuba Çengelci Köse ²

Abstract

Social studies course includes knowledge, skills and values that individuals will need in daily life. The adaptation of the individual to the society in which he/she lives requires him/her to raise awareness about the problems faced by the society and to fulfill his/her responsibilities as a citizen. Today, disasters are one of the most important problems that societies face. Values play an important role in raising social awareness against disasters. Social studies course aims to provide individuals with the necessary values for social life. Since disasters are one of the most important national and international problems, various organizations are working on disaster risk reduction education in order to cope with disasters and increase social awareness. UNESCO and UNICEF have conducted studies to reduce the risk of disasters and to minimize the impact of disasters on vulnerable groups and have created a framework of outcomes, skills and values to integrate disaster education into school programs. This program framework generally includes knowledge, skills and attitudes that students should acquire in order to reduce disaster risks. The aim of this study is to determine the content for disaster risk reduction education in the 2024 Social Studies Curriculum and to examine the reflections of the values included in the disaster risk reduction technical guide created by UNESCO and UNICEF on the 2024 Social Studies Curriculum. Document analysis based on qualitative research approach was used in the study. Research data were analyzed through descriptive analysis. According to the results of the study, it was determined that the content for disaster risk reduction education in the 2024 Social Studies Curriculum was included in the learning areas of Living Together and Our Home is the World. In the 2024 Social Studies Curriculum, it was seen that the values included in the disaster risk reduction technical guide created by UNESCO and UNICEF were mostly included in the fifth-grade level and the least in the sixth-grade level. In the 2024 Social Studies Curriculum, the values included in the disaster risk reduction technical guide were mostly encountered in the learning area of Our Home is the World. In line with the results of the research, suggestions for disaster education in the social studies course were presented.

Keywords: Social studies, disaster risk reduction education, value education, curriculum

Türkiye’de Sosyal Bilgiler Dersi 2018-2024 Yılları Arasında Değerler Eğitimi Kapsamında Yazılan

Tezlerin İncelenmesi

Hilal Keski ^{1,*} & Caner Tıraş ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

hilalkeski5@gmail.com

Özet

Değerler, bireylerin davranış, düşünce ve tutumlarına yön veren; toplumsal yaşamın düzenli bir şekilde devam etmesini sağlayan temel unsurlardandır. Değerlerin kazandırılması ve değerlerin nesilden nesile aktarılması, güçlü bir toplum yapısının oluşmasında ve toplumsal bütünlük için belirleyici bir unsurdur. Bu sürecin sağlıklı bir şekilde ilerlemesi için de ölçüde eğitim önemli ölçüde rol oynamaktadır. Eğitim, bireylerin değerleri tanınması, anlaması ve hayatlarına dâhil etmesi doğrultusunda önemlidir. Eğitim yoluyla değerlerin kazandırılmasında ise en aktif olacak ders sosyal bilgiler dersi. Sosyal bilgiler dersi, bireylerin toplumsal farkındalık geliştirmelerinde, milli kimlik ile vatandaşlık bilincinin oluşmasında ve değer bilinci kazanmalarında önemli rol oynamaktadır. Bu araştırma, 2018-2024 yılları arasında Türkiye’de yayımlanmış, sosyal bilgiler dersi kapsamında değerler eğitimi odaklanan yüksek lisans ve doktora tezlerini betimsel içerik analizi yöntemiyle incelemeyi hedeflemektedir. Bu doğrultuda, YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edilen, "değerler eğitimi sosyal bilgiler ve değerler eğitimi, değerler" gibi anahtar sözcüklerle taranan ve belirli dahil etme kriterlerine uygun 12 tez araştırma kapsamına alınmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Albayrak tarafından geliştirilen yayın sınıflama formu kullanılmış ve elde edilen veriler frekans ve yüzde hesaplamaları ile tablolar halinde verilmiştir. Araştırmanın temel hedefi, bu tezlerin künye bilgilerini, yıllara göre dağılımlarını, kullanılan araştırma yöntemlerini, veri toplama araçlarını, örneklem büyüklüklerini, veri analiz yöntemlerini ve enstitü/üniversite dağılımlarını belirleyerek, alanda yapılan çalışmaların genel eğilimini ortaya koymak ve gelecekteki araştırmalara yön vermektir. Elde edilen bulgular, değer eğitiminin sosyal bilgiler dersindeki önemini vurgulamakta ve bu alanda daha fazla doktora çalışması yapılmasının gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, değer

An Analysis Of Theses Written On Values Education Within The Scope Of The Social Studies Course In Turkey Between 2018 And 2024

Hilal Keski ^{1,*} & Caner Tıraş ¹

Abstract

Values are fundamental elements that guide individuals' behaviors, thoughts, and attitudes, and ensure the orderly continuation of social life. The acquisition and transmission of values across generations are decisive factors in the formation of a strong societal structure and the maintenance of social cohesion. Education plays a significant role in ensuring the healthy progression of this process. It is crucial in enabling individuals to recognize, understand, and incorporate values into their lives. Among school subjects, social studies is the most active course in imparting values. The social studies course plays a vital role in developing individuals' social awareness, fostering national identity and citizenship consciousness, and promoting value consciousness. This study aims to examine master's and doctoral theses focusing on values education within the scope of the social studies course in Turkey, published between 2018 and 2024, using the descriptive content analysis method. Accordingly, 12 theses obtained from the Council of Higher Education (YÖK) National Thesis Center database, selected based on keywords such as "values education," "social studies and values education," and "values," and according to specific inclusion criteria, were included in the research. The study employed the publication classification form developed by Albayrak as a data collection tool, and the obtained data were presented in tables through frequency and percentage calculations. The primary aim of the research is to identify the bibliographic information of the theses, their distribution by years, research methods used, data collection tools, sample sizes, data analysis methods, and distribution by institutes/universities, thereby revealing the general trends of studies conducted in the field and guiding future research. The findings highlight the significance of values education in the social studies course and underline the necessity for more doctoral-level research in this area.

Keywords: Social studies, values education

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Değer Sıralamaları: Durum Çalışmasıyla Yapılan Nitel Bir Araştırma

Ömercan Tekiner ^{1,*} & Fatma Budak ²

¹ Sınıf Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

omercantekiner1@gmail.com

Özet

21. yüzyılda hızla değişen ve gelişen teknoloji, küreselleşme, kültürel çeşitlilik ve toplumsal dönüşümler, bireylerin sahip oldukları değerlerin önemini her zamankinden daha belirgin hale getirmiştir. Belirgin hale gelen değerlerde zamanla değişiklikler de olmaktadır. Dijitalleşmenin etkisiyle bilgiye erişimin kolaylaştığı ancak değer erozyonunun da hızlandığı günümüzde, bireylerin sağlam bir değer sistemi geliştirmesi kritik bir ihtiyaç haline gelmiştir. Ülkeler bu gelişmeler karşısında kendi eğitim sistemleri doğrultusunda oluşturmak istedikleri bireyi değerler çatısı altında hazırlamaktadırlar. Bu süreçte, özellikle öğretmenlerin, yalnızca bilgi aktarıcı değil, aynı zamanda öğrencilerine temel insani değerleri kazandıran rehber bireyler olması beklenmektedir.

Bu doğrultuda, bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının öğretim programındaki değerler çerçevesinde bireysel değer önceliklerini belirlemek ve bu önceliklerin oluşumunda etkili olan kişisel, toplumsal, kültürel ve eğitim faktörleri derinlemesine incelemektir. Toplumun şu anda ihtiyaç duyduğu ve yaşatması gereken değerlerin neler olabileceğine dair fikir edinmek ve gelecekte eğitim ortamlarında hangi değerlerin ön planda olacağını anlamak, öğretmen yetiştirme programlarının içeriğini yeniden yapılandırmak için önemli bir veri kaynağı sağlayacaktır. Ayrıca çalışmanın, eğitimde değerler eğitiminin güçlendirilmesine yönelik politika ve uygulamalara ışık tutması beklenmektedir.

Sınıf öğretmeni adaylarının sahip olduğu değerler, onların mesleki uygulamalarına, öğrenci ilişkilerine ve sınıf ortamına doğrudan yansımaktadır. Bu nedenle, öğretmen adaylarının hangi değerlere öncelik verdiklerinin belirlenmesi, eğitim fakültelerinde yürütülen öğretmen yetiştirme süreçlerinin niteliğini artırmaya yönelik veri sağlamaktadır. Ayrıca, günümüz dünyasında değişen sosyal ve kültürel dinamikler karşısında değerlerin nasıl şekillendiğini anlamak, eğitsel reformlara ışık tutabilir.

Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, TOKAT Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören sınıf öğretmeni adayları oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunda, katılımcılardan Millî Eğitim Bakanlığı öğretim programlarında yer alan kök değerler arasından öncelik sıralaması yapmaları ve bu sıralamayı yaparken hangi kriterleri göz önünde bulundurdıklarını açıklamaları istenmiştir. Elde edilen veriler, içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. İçerik analizinde, katılımcıların ifadeleri temalar ve kodlar oluşturularak sistematik bir şekilde incelenmiş; değer önceliklerini etkileyen faktörler detaylı bir biçimde yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Değerler Eğitimi, Değer Sıralaması, Sınıf Öğretmeni Adayları

Value Rankings Of Prospective Primary School Teachers: A Qualitative Research With Case Study

Ömercan Tekiner ^{1,*} & Fatma Budak ²

Abstract

In the 21st century, rapidly changing and developing technology, globalization, cultural diversity and social transformations have made the importance of the values of individuals more evident than ever. The values that have become more prominent also change over time. In today's world, where access to information has become easier with the effect of digitalization, but value erosion has also accelerated, it has become a critical need for individuals to develop a solid value system. In the face of these developments, countries prepare the individual they want to create in line with their own education systems under the roof of values. In this process, teachers, in particular, are expected to be not only transmitters of knowledge but also guides who help their students acquire basic human values.

Accordingly, the purpose of this study is to determine the individual value priorities of prospective primary school teachers within the framework of the values in the curriculum and to examine in depth the personal, social, cultural and educational factors that are effective in the formation of these priorities. Gaining insight into the values that society currently needs and needs to keep alive and understanding which values will be at the forefront in educational environments in the future will provide an important data source for restructuring the content of teacher training programs. The study is also expected to shed light on policies and practices to strengthen values education in education.

The values that pre-service primary school teachers have are directly reflected on their professional practices, student relationships and classroom environment. Therefore, determining which values pre-service teachers prioritize provides data to improve the quality of teacher training processes carried out in faculties of education. Moreover, understanding how values are shaped in the face of changing social and cultural dynamics in today's world can shed light on educational reforms.

In this study, case study design, one of the qualitative research methods, was used. The sample of the study consists of prospective classroom teachers studying at TOKAT Gaziosmanpaşa University, Faculty of Education, Department of Classroom Education. A semi-structured interview form was used as a data collection tool. In the interview form, the participants were asked to prioritize among the core values in the curricula of the Ministry of National Education and to explain which criteria they took into consideration while making this ranking. The data obtained were analyzed by content analysis method. In content analysis, the participants' statements were systematically analyzed by creating themes and codes, and the factors affecting value priorities were interpreted in detail.

Keywords: Values Education, Value Ranking, Classroom Teacher Candidates

2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda Mahremiyet Değeri

Figen Gedik Cevger ¹, Birgül Küçük Turgut ^{2,*}, Zeynep Ispirli ² & Mehmet Dursun Turgut ³

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Amasya Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Atatürk Üniversitesi

³ İlahiyat Fakültesi Milli Eğitim Bakanlığı

birgulkucuk@atauni.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda mahremiyet değerinin ele alınışını sınıf düzeyi, öğrenme çıktıları, içerik ve öğrenme alanlarına göre incelemektir. Bu amaçla nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama araçları olarak 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ve MEB tarafından 2024 yılında yayımlanan 5. Sınıf Sosyal Bilgiler ders kitabı kullanılmıştır. Araştırma sonucuna göre, bu programda mahremiyet değerinin 4., 5. ve 6. sınıf düzeyinde yer aldığı görülmektedir. 4. sınıf düzeyinde 6. öğrenme alanı olan “Teknoloji ve Sosyal Bilimler” öğrenme alanında “Çevrimiçi ortamda uyulması gereken güvenlik kurallarını eylemlerine yansıtabilme” başlığı altında; 5. sınıf düzeyinde 6. öğrenme alanı olan “Teknoloji ve Sosyal Bilimler” öğrenme alanında, “Teknolojik ürünlerin bilinçli kullanımının önemine ilişkin ürün oluşturabilme” öğrenme çıktısı başlığı altında; 6. sınıf düzeyinde 4. öğrenme alanı olan “Yaşayan Demokrasimiz” öğrenme alanında “Vatandaşlık haklarının kullanımında dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin etkilerini sorgulayabilme” başlığı altında verildiği görülmektedir. 5. sınıf ders kitabı incelendiğinde mahremiyet değeri ile ilgili içeriklerin “Düşünelim” başlığı altındaki örnek olayda, bir bilgi notunda ve “Değerler” başlığı altındaki etkinlikte geçtiği görülmektedir. Bunların yanı sıra, öğrenme alanının genelindeki etkinliklerde teknolojinin yanlış kullanımı, toplum hayatına olumsuz etkileri gibi sorularda da bu değere yönelik cevapların verilebileceği anlaşılmaktadır. Ayrıca ders kitabında “Birlikte Yaşamak” öğrenme alanında “Yardımlaşma ve Dayanısmada Beraberiz” konusu altında yardım yapılan kişilerin mahremiyetinin neden önemli olduğu sorusu ile de bu değere vurgu yapıldığı tespit edilmiştir. 2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı 2024-2025 Eğitim-Öğretim yılından itibaren kademeli olarak uygulanmaya başlandığı ve bu düzeydeki kitaplar henüz yayımlanmadığı için 4. sınıf ve 6. sınıf ders kitapları incelenememiştir. Öğretim Programı incelendiğinde “Öğrenme-Öğretme Uygulamaları” başlığı altında bu değer kazanımına yönelik bilgilere ve etkinlik örneklerine yer verildiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, değer, mahremiyet

The Value Of Privacy In The 2024 Social Studies Curriculum

Figen Gedik Cevger ¹, Birgül Küçük Turgut ^{2,*}, Zeynep Ispirli ² & Mehmet Dursun Turgut ³

Abstract

The aim of this study is to examine the handling of the value of privacy in the 2024 Social Studies Curriculum according to grade level, learning outcomes, content and learning areas. For this purpose, document analysis method, one of the qualitative research methods, was used. The 2024 Social Studies Curriculum and the 5th Grade Social Studies Textbook published by MoNE in 2024 were used as data collection tools. As a result of the research, it is seen that the value of privacy is included in this programme at the 4th, 5th and 6th grade levels. At the 4th grade level, in the 6th learning area, ‘Technology and Social Sciences’ learning area, under the title of ‘Reflecting the safety rules to be followed in the online environment to their actions’; at the 5th grade level, in the 6th learning area, ‘Technology and Social Sciences’ learning area, under the title of ‘Creating a product about the importance of conscious use of technological products’ learning outcome; at the 6th grade level, in the 4th learning area, ‘Our Living Democracy’ learning area, under the title of ‘Questioning the effects of digitalisation and technological developments in the use of citizenship rights’. When the 5th grade textbook is analysed, it is seen that the content related to the value of privacy is mentioned in the case study under the title ‘Let's Think’, in an information note and in the activity under the title ‘Values’. In addition to these, it is understood that in the activities throughout the learning area, questions such as the misuse of technology and its negative effects on social life can be answered about this value. In addition, it was determined that this value was emphasised in the textbook with the question of why the privacy of the people helped is important under the subject of ‘We are Together in Solidarity and Cooperation’ in the learning area of ‘Living Together’. Since the 2024 Social Studies Curriculum was gradually implemented starting from the 2024-2025 academic year and the books at this level have not yet been published, the 4th grade and 6th grade textbooks could not be examined. When the curriculum was examined, it was determined that information and activity examples for the acquisition of this value were included under the title of ‘Learning-Teaching Practices’.

Keywords: Social Studies, value, privacy

“Burcu’nun Nefes Yolculuğu” İsimli Hikayenin Sosyal ve Duygusal Öğrenmenin 5 Temel Yeterlilik Alanı Açısından İncelenmesi

Ayşe Akduvan ^{1,*} & Özkan Çıkrıkçı ²

¹ Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

² Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Toka

ayse.akduvan@gmail.com

Özet

Bu çalışma, Dr. Öğretim Üyesi Ayşe Berna SARI ARASIL tarafından Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü adına kaleme alınan Burcu’nun Nefes Yolculuğu (2023) adlı hikâyeyi, Sosyal ve Duygusal Öğrenme'nin (SDÖ) CASEL (2020) tarafından tanımlanan beş temel yeterlilik alanı çerçevesinde incelemektedir: öz-farkındalık, öz-yönetim, sosyal farkındalık, ilişki kurma becerileri ve sorumlu karar verme.

Nitel araştırma desenlerinden biri olan doküman incelemesi yöntemiyle yürütülen bu çalışmada, söz konusu hikâyenin içeriği, bu beş temel SDÖ yeterliliği açısından detaylı bir şekilde analiz edilmiştir. Araştırma bulguları, incelenen hikâyede sosyal duygusal öğrenmenin beş temel yeterlilik alanı arasında %33,33 oranla öz-yönetim alanına yönelik içeriğin baskın olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, diğer dört alana ilişkin örnek teşkil edebilecek çeşitli içeriklerin de hikâyede yer aldığı tespit edilmiştir.

Çalışmanın genel değerlendirmesi, Burcu’nun Nefes Yolculuğu adlı hikâyenin, sosyal ve duygusal öğrenmenin beş temel yeterlilik alanını başarılı bir şekilde örneklendiren bir metin olduğu yönündedir. Özellikle hikâyede yer alan karakterler arasındaki diyaloglar ve olayların akışı sırasında ortaya çıkan etkileşimler, öz-farkındalık becerisinin ön plana çıktığı bir yapıyı sunmaktadır. Bu durum, hikâyeyi, bireylerin kendi duygularını, değerlerini ve hedeflerini anlamalarına yönelik önemli bir kaynak olarak değerlendirmeyi mümkün kılmaktadır. Sonuç olarak, bu araştırma, Burcu’nun Nefes Yolculuğu’nun, sosyal ve duygusal öğrenme alanında farkındalık yaratmak ve bu becerileri desteklemek amacıyla kullanılabilecek değerli bir örnek teşkil ettiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Duygusal Öğrenmenin beş temel yeterlilik alanı, hikaye, Burcu’nun Nefes Yolculuğu

An Analysis Of The Story Named “Burcu’s Breathing Journey” In Terms Of The 5 Basic Competence Areas Of Social And Emotional Learning

Ayşe Akduvan ^{1,*} & Özkan Çıkrıkçı ²

Abstract

This study examines *Burcu’nun Nefes Yolculuğu* (Burcu's Breath Journey) (2023), a story authored by Dr. Ayşe Berna SARI ARASIL for the General Directorate of Special Education and Guidance Services, through the framework of the five core competencies of Social and Emotional Learning (SEL) as defined by CASEL (2020): self-awareness, self-management, social awareness, relationship skills, and responsible decision-making.

Employing a qualitative research design with the document review method, this research meticulously analyzes the content of the aforementioned story in relation to these five fundamental SEL competencies. The research findings indicate that within the analyzed narrative, content related to self-management is predominant, constituting 33.33% of the identified SEL-related material. Nevertheless, the study also identifies various content that can serve as examples for the other four competency areas.

The overall assessment of the study concludes that the story *Burcu’nun Nefes Yolculuğu* effectively exemplifies the five core competency areas of social and emotional learning. Notably, the dialogues between characters and the interactions during the unfolding events within the story particularly highlight the self-awareness competency. This characteristic positions the story as a significant resource for individuals to understand their own emotions, values, and goals. Consequently, this research suggests that *Burcu’nun Nefes Yolculuğu* stands as a valuable example that can be utilized to raise awareness and support the development of social and emotional learning skills.

Keywords: Five basic competency areas of Social Emotional Learning, story, Burcu's Breath Journey

Karar Aynası Hikâyesi – Sosyal ve Duygusal Öğrenmeye Göre Doküman Analizi

Furkan Südüpak ^{1,*} & Özkan Çıkrıkçı ²

¹ Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

² Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Toka

furkansudupak@gmail.com

Özet

Bu çalışma, Milli Eğitim Bakanlığı internet sitesinde Doç. Dr. Evrim ÖLÇER ÖZÜNEL tarafından yayınlanan "Karar Aynası" isimli hikâyeyi, Sosyal ve Duygusal Öğrenme (SDÖ) çerçevesinde yer alan beş temel yeterlilik alanına göre analiz etmeyi amaçlamaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı, n.d.). Araştırmada nitel araştırma desenlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılarak, hikâyedeki karakterlerin davranışları ve bu davranışların SDÖ'nün yeterlilik alanlarıyla ne kadar örtüştüğü incelenmiştir.

Çalışmanın temel amacı, "Karar Aynası" hikâyesinin, çocukların sosyal ve duygusal gelişimine katkıda bulunma potansiyelini ortaya çıkarmaktır. Bu doğrultuda, hikâyede yer alan olaylar, karakterler arasındaki etkileşimler ve sergilenen davranışlar, SDÖ'nün beş temel yeterlilik alanı olan öz farkındalık, öz yönetim, sosyal farkındalık, ilişki kurma becerileri ve sorumlu karar verme çerçevesinde detaylı bir şekilde incelenmiştir.

Araştırma bulgularına göre, incelenen hikâyede sosyal duygusal öğrenmenin beş temel yeterlilik alanının tümüne de yer verilmektedir. Ancak, içeriklerin %28.57'sinin ilişki kurma becerileri alanına yönelik olduğu tespit edilmiştir. Bu durum, hikâyede arkadaşlık ilişkileri, işbirliği, empati ve iletişim gibi temaların ağırlıklı olarak işlendiğini göstermektedir. Bununla birlikte, hikâye diğer yeterlilik alanlarına ilişkin içerikleri de barındırmaktadır. Analiz sürecinde, hikâyedeki karakterlerin sergilediği davranışlar ve bu davranışların gelişimsel kazanımlara olan etkisi değerlendirilmiş, her bir yeterlilik alanının hikâyedeki yansımaları somut örneklerle açıklanmaya çalışılmıştır.

"Karar Aynası" hikâyesi, çocukların kendi duygularını anlamalarına, yönetmelerine, başkalarının duygularına karşı duyarlı olmalarına ve sosyal ilişkilerinde başarılı olmalarına yardımcı olacak çeşitli mesajlar içermektedir. Özellikle ilişki kurma becerisi ve sorumlu karar verme becerisi, hikâyenin merkezinde yer almakta ve çocuklara karşılaştıkları sorunlara yapıcı çözümler üretme konusunda rehberlik etmektedir. Bu bağlamda, hikâye okul öncesi ve ilkökul öğrencileri için sosyal duygusal gelişimi destekleyici önemli bir materyal olarak değerlendirilmektedir. Çalışmada, "Karar Aynası" hikâyesindeki karakterlerin SDÖ becerileri detaylı bir şekilde incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: sosyal duygusal öğrenmenin beş temel yeterlilik alanı, hikâye, karar aynası

The Story Of The Decision Mirror – Document Analysis Based On Social And Emotional Learning

Furkan Südüpak ^{1,*} & Özkan Çıkrıkçı ²

Abstract

This study aims to analyze the story titled 'Karar Aynası' (Decision Mirror), published by Assoc. Prof. Dr. Evrim ÖLÇER ÖZÜNEL on the website of the Ministry of National Education, within the framework of the five core competency areas of Social and Emotional Learning (SEL) (Milli Eğitim Bakanlığı, n.d.). In the research, the behaviors of the characters in the story and how much these behaviors overlap with the SEL competency areas were examined using the document analysis method, one of the qualitative research designs.

The main purpose of the study is to reveal the potential of the 'Karar Aynası' story to contribute to the social and emotional development of children. Accordingly, the events in the story, the interactions between the characters, and the behaviors exhibited were analyzed in detail within the framework of the five core competency areas of SEL: self-awareness, self-management, social awareness, relationship skills, and responsible decision-making.

According to the research findings, all five core competency areas of social-emotional learning are included in the analyzed story. However, it has been determined that 28.57% of the content is aimed at the area of relationship skills. This situation shows that themes such as friendship, cooperation, empathy, and communication are predominantly addressed in the story. However, the story also includes content related to other competency areas. In the analysis process, the behaviors exhibited by the characters in the story and the effect of these behaviors on developmental gains were evaluated, and the reflections of each competency area in the story were tried to be explained with concrete examples.

The 'Karar Aynası' story contains various messages that will help children understand and manage their own emotions, be sensitive to the emotions of others, and be successful in their social relationships. In particular, relationship skills and responsible decision-making skills are at the center of the story and guide children in developing constructive solutions to the problems they encounter. In this context, the story is considered an important material that supports the social and emotional development of preschool and primary school students. In the study, the SEL skills of the characters in the 'Karar Aynası' story were analyzed in detail.

Keywords: the five core competency areas of social emotional learning, story, mirror of decision

Kilit Taşı Hikayesinin Sosyal ve Duygusal Öğrenmenin 5 Temel Yeterlilik Alanı Açısından İncelenmesi

İkra Türk ^{1,*} & Özkan Çıkrıkçı ²

¹ Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

² Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Toka

pd.ikraturk@gmail.com

Özet

Bu çalışmada, Doç. Dr. Evrim Ölçer Özünel tarafından yazılan Kilit Taşı (2023) adlı hikaye, okulöncesi ve erken çocukluk döneminde önemli bir yeri olan sosyal duygusal öğrenmenin beş yeterlilik alanı olan öz farkındalık, öz yönetim, sosyal farkındalık, ilişki kurma becerileri ve sorumlu karar verme (CASEL, 2020) çerçevesinde incelenmiştir. Nitel araştırma desenlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılarak yürütülmüş olan çalışmada, hikâyenin sosyal duygusal öğrenmenin beş temel yeterlilik alanıyla %80 oranında uyumlu olduğu ve bu alanlara yönelik örnek gösterilebilecek içerikler barındırmakta olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, Kilit Taşı (2023) hikayesinin sosyal duygusal öğrenmenin beş temel yeterlilik alanına uygun örnek bir çalışma olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmada, Doç. Dr. Evrim Ölçer Özünel tarafından yazılan Kilit Taşı (2023) adlı hikaye, sosyal duygusal öğrenmenin beş yeterlilik alanı olan öz farkındalık, öz yönetim, sosyal farkındalık, ilişki kurma becerileri ve sorumlu karar verme (CASEL, 2020) çerçevesinde incelenmiştir. Nitel araştırma desenlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılarak yürütülmüş olan çalışmada, hikâyenin sosyal duygusal öğrenmenin beş temel yeterlilik alanıyla %80 oranında uyumlu olduğu ve bu alanlara yönelik örnek gösterilebilecek içerikler barındırdığı belirlenmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, Kilit Taşı (2023) hikayesinin sosyal duygusal öğrenmenin beş temel yeterlilik alanına (öz farkındalık, öz yönetim, sosyal farkındalık, ilişki kurma becerileri ve sorumlu karar verme) uygun örnek bir çalışma olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Duygusal Öğrenme, Öz Farkındalık, Öz Yönetim, Sosyal Farkındalık, İlişki Kurma, Sorumlu Karar Verme

An Analysis of the Story 'Kilit Taşı' in Terms of the Five Core Competencies of Social and Emotional Learning

İkra Türk ^{1,*} & Özkan Çıkrıkçı ²

Abstract

In this study, the story *Kilit Taşı* (2023), written by Assoc. Prof. Dr. Evrim Ölçer Özünel, was analyzed within the framework of the five core competencies of social and emotional learning (SEL), which are self-awareness, self-management, social awareness, relationship skills, and responsible decision-making, as defined by CASEL (2020). These competencies are especially critical during the preschool and early childhood periods, when children begin to develop an understanding of themselves and others, regulate their emotions, build relationships, and make ethical and responsible decisions.

The study was conducted using the document analysis method, one of the qualitative research designs. Document analysis method, it was determined that the story aligns approximately 80% with the five SEL competencies and contains rich examples and messages that reflect each of these domains. The narrative structure, character development, and moral themes of the story provide meaningful opportunities to observe and teach SEL skills in early childhood education contexts.

Based on the findings, *Kilit Taşı* (2023) can be considered a representative and effective example of a literary work that supports the development of social and emotional competencies in children. The story's alignment with SEL objectives highlights its potential as an educational and psychological resource for practitioners and educators working with young children.

Keywords: Social-Emotional Learning, Self-Awareness, Self-Management, Social Awareness, Relationship Skills, Responsible Decision-Making

“Üzüntünü ‘Ye’n” İsimli Hikayenin Sosyal Ve Duygusal Öğrenmenin 5 Temel Yeterlilik Alanı Açısından İncelenmesi

Ahsen Başoğlu ^{1,*} & Neslihan Çıkrıkçı ¹

¹ Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
ahsenozp.muk@gmail.com

Özet

Öz

Bu çalışmada, Prof. Dr. Nazife Burcu Takıl tarafından (Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü) yazılan Üzüntünü ‘Ye’n (2023) isimli hikaye, Sosyal Duygusal Öğrenmenin beş temel yeterlilik alanı olan öz-farkındalık, öz-yönetim, sosyal farkındalık, ilişki kurma becerileri ve sorumlu karar verme kavramları çerçevesinde incelenmiştir (Elias ve Mocerı,2012). Araştırma, nitel araştırma desenlerinden olan doküman incelemesi yöntemi ile yürütülmüştür. Araştırma bulgularına göre incelenen hikayede sosyal duygusal öğrenmenin beş temel yeterlilik alanından en yoğun yer verilen alanın %53,85 oranı ile öz-farkındalık alanı olduğu incelenen hikayede verilen örnekler doğrultusunda anlaşılmıştır. Araştırma bulguları doğrultusunda, sosyal duygusal öğrenmenin beş temel alanına ilişkin öz-farkındalık alanı dışındaki temel alanlara da örnek gösterilecek içerikler de olduğu anlaşılmıştır. Araştırmada, öz-farkındalık alanına yönelik ve öz-farkındalık alanı dışındaki temel alanlara yönelik örneklere de bulgular kısmında yer verilmiştir. Araştırmada incelenen hikâyede karakterler arası etkileşimler ve olay örgüsü, özellikle öz-farkındalık gelişimini destekleyecek şekilde kurgulanmıştır. Bu bağlamda, Üzüntünü ‘Ye’n adlı eserin sosyal duygusal öğrenme alanına katkı sağlayan ve eğitim ortamlarında kullanılabilecek nitelikte bir kaynak olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada incelenen hikayenin, çocukların duygusal dayanıklılık kazanmalarını, duygularını ifade etmeyi öğrenmelerini ve sosyal ilişkilerde etkin rol almalarını destekler nitelikte olması açısından önem arz ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma, sosyal duygusal öğrenmenin farklı alanlarına yönelik içerik geliştirme sürecine katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Duygusal Öğrenmenin beş temel yeterlilik alanı, hikaye, Üzüntünü 'Ye'n.

An Analysis Of The Story Named “Eat Your Sadness” In Terms Of The 5 Basic Competence Areas Of Social And Emotional Learning

Ahsen Başoğlu ^{1,*} & Neslihan Çıkırıkçı ¹

Abstract

Abstract:

In this study, the story titled “Eat Your Sadness” (2023), written by Prof. Dr. Nazife Burcu Takıl (Ministry of National Education, General Directorate of Special Education and Guidance Services), was examined within the framework of the concepts of self-awareness, self-management, social awareness, relationship building skills and responsible decision-making, which are the five basic competence areas of Social Emotional Learning (Elias and Mocer, 2012). The research was conducted with the document review method, which is one of the qualitative research designs. According to the research findings, it was understood that the area that was given the most importance among the five basic competence areas of social emotional learning in the story examined was the self-awareness area with a rate of 53.85%, according to the examples given in the story examined. In line with the research findings, it was understood that there were also contents that could be exemplified for the basic areas other than self-awareness regarding the five basic areas of social emotional learning. In the research, examples regarding the self-awareness area and basic areas other than self-awareness were also included in the findings section. In the story examined in the research, the interactions between the characters and the plot are designed in a way that supports the development of self-awareness. In this context, it was concluded that the work titled Eat Your Sadness is a source that contributes to the field of social emotional learning and can be used in educational environments. It was concluded that the story examined in the research is important in terms of supporting children's emotional resilience, learning to express their feelings and taking an active role in social relationships. The research aims to contribute to the content development process for different areas of social emotional learning.

Keywords: Five basic competency areas of Social Emotional Learning, story, Eat Your Sadness

"Duygulu Orman" Hikayesinin Sosyal Duygusal Öğrenme Becerileri Açısından İncelenmesi

İkbal Canpolat ^{1,*} & Neslihan Çıkrıkçı ¹

¹ Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
byikbakakkaya@gmail.com

Özet

Bu çalışmada, Prof. Dr. Nazife Burcu Takıl tarafından (Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü) yazılan Duygulu Orman (2023) adlı hikaye, Sosyal Duygusal Öğrenmenin beş temel yeterlilik alanı olan öz-farkındalık, öz-yönetim, sosyal farkındalık, ilişki kurma becerileri ve sorumlu karar verme kavramları çerçevesinde incelenmiştir (CASEL,2005). Sosyal duygusal öğrenme becerileri özellikle öğrencilerin sınıfı ve sınıf dışı problem çözme, akademik başarılarını artırma, olumlu ilişkiler kurabilme ve sorun teşkil eden davranışlardan uzaklaşma gibi konularda ihtiyaç duydukları becerilerdir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Duygulu Orman isimli hikaye kitabının seçilme sebebi ise okulöncesi dönemdeki öğrenciler için hazırlanmış olmasıdır. Okul öncesi dönemdeki çocukların beceri kazanması ilerleyen süreçte hayatlarını kolaylaştırması açısından önemlidir. Araştırma sonucunda Duygulu Orman hikayesinde sosyal duygusal öğrenme becerilerinden öz-farkındalık alanı %57 oranında işlenmiştir. Öz-farkındalık alanı içerisinde duyguları tanıma ve ifade edebilmeyi de içeren, kişinin kendini tanımasını ve yerinde özgüven sahibi olmasını içeren beceriler bütünüdür. Bu konuda 3 temel duygu olan mutluluk, üzüntü ve korku duyguları verilmiştir. Bu duyguların fiziksel belirtileri verilmiş duygu farkındalığı artırılmaya çalışılmıştır. Aynı zamanda duygu düşünce - davranış zinciri ver ilerek duygularla düşüncelerin birbirine eşlik ettiği fark ettirilmek istenmiştir. Aynı zamanda diğer beceri alanlarından da örnekler bulunduğu gözlemlenmiştir. Araştırmada incelenen hikayenin sosyal duygusal öğrenme becerilerine yönelik bir hikaye olduğu özellikle öz-farkındalık başlığı altında duygu farkındalığına yönelik örneklerin bulunduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Duygusal Öğrenme, Öz-farkındalık Duygu Farkındalığı

An Analysis Of The Story “The Emotional Forest” In Terms Of Social-Emotional Learning Skills

İkbal Canpolat ^{1,*} & Neslihan Çıkrıkçı ¹

Abstract

In this study, the story *Duygulu Orman* (2023), written by Prof. Dr. Nazife Burcu Takıl for the General Directorate of Special Education and Guidance Services, was examined within the framework of the five core competencies of Social and Emotional Learning (SEL): self-awareness, self-management, social awareness, relationship skills, and responsible decision-making (CASEL, 2005). Social and emotional learning skills are particularly essential for students in solving problems both inside and outside the classroom, improving academic achievement, building positive relationships, and avoiding problematic behaviors.

A qualitative research method, specifically document analysis, was used in the study. The reason for choosing the storybook *Duygulu Orman* is that it was prepared for preschool children. Supporting the development of skills in early childhood is important, as it facilitates children's lives in later stages.

As a result of the research, it was found that the *Duygulu Orman* story primarily addresses the SEL competency of self-awareness, with a coverage rate of 57%. The self-awareness domain includes recognizing and expressing emotions, as well as understanding oneself and developing appropriate self-confidence. The story presents three basic emotions—happiness, sadness, and fear—and provides their physical indicators to enhance emotional awareness. Additionally, the emotion-thought-behavior chain is introduced to help children understand how emotions and thoughts are interconnected.

It was also observed that the story contains examples from other SEL competency areas. Overall, the study concluded that *Duygulu Orman* is a story aimed at supporting social and emotional learning skills, especially providing examples focused on emotional awareness under the self-awareness competency.

Keywords: Social and emotional learning, self-awareness, emotional awareness

Türkiye Yüzyılı Marif Modeli Kapsamında Değerler Eğitiminin Sosyal Bilgiler Öğretimine Yansıması

Yasemin Budak

Sınıf Öğretmenliği Ondokuz Mayıs Üniversitesi
yaseminguven85@hotmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı, Türkiye Yüzyılı Marif Modeli kapsamında hazırlanan 5. sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabı'nda değerler eğitiminin nasıl sunulduğunu analiz etmek ve bu modelin öğretim sürecine yansımalarını değerlendirmektir. MARİF Modeli, bireyin milli ve manevi değerlerle donatılmasını, bu değerlerin öğrencinin yaşamına anlamlı bir şekilde entegre edilmesini amaçlayan beş temel ilkeye (Millet, Adalet, Rol model, İnsan, Fazilet) dayanmaktadır (MEB, 2024). Sosyal Bilgiler dersi ise toplumsal bilinç ve vatandaşlık değerlerinin kazandırılmasında önemli bir araçtır.

Araştırma, nitel araştırma desenlerinden doküman analizi yöntemi ile yürütülmüştür. Veri kaynağı olarak 2024 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan 5. Sınıf Sosyal Bilgiler ders kitabı kullanılmıştır (MEB, 2024b). Kitapta yer alan metinler, etkinlikler ve kazanımlar MARİF Modeli'nde belirtilen değer boyutları esas alınarak içerik analizi yoluyla incelenmiştir.

Bulgulara göre, ders kitabında özellikle adalet, sorumluluk, saygı, vatanseverlik ve yardımlaşma gibi değerlere ağırlık verildiği tespit edilmiştir. Bu değerler çoğunlukla metin içerisinde doğrudan veya dolaylı olarak yer almakta, bazı bölümlerde ise öğrenciyi düşündürmeye ve tartışmaya teşvik eden etkinliklerle desteklenmektedir. Ancak, değerlerin davranışa dönüştürülmesine yönelik yapılandırılmış ve uygulamalı etkinliklerin sınırlı kaldığı gözlemlenmiştir.

Sonuç olarak, 2024 yılı 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabı, değerler eğitimi açısından MARİF Model'in amaçlarına uygun temalar barındırmakla birlikte, modelin tüm boyutlarının pedagojik uygulamaya yeterince yansıtılmasında da büyük ölçüde karşıladığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Değerler Eğitimi, Marif Modeli, Sosyal Bilgiler, Ders Kitabı

Reflections of Values Education on Social Studies Teaching within the Scope of the Turkish Century Marif Model

Yasemin Budak

Abstract

The purpose of this research is to analyze how values education is presented in the 5th grade Social Studies Textbook prepared within the scope of the Turkish Century Marif Model and to evaluate the reflections of this model on the teaching process. The MARIF Model is based on five basic principles (Nation, Justice, Role Model, Human, Virtue) that aim to equip the individual with national and spiritual values and to integrate these values meaningfully into the student's life (MEB, 2024). The Social Studies course is an important tool in gaining social consciousness and citizenship values. The research was conducted using the document analysis method, one of the qualitative research designs. The 5th Grade Social Studies textbook published by the Ministry of National Education in 2024 was used as the data source (MEB, 2024b). The texts, activities and achievements in the book were examined through content analysis based on the value dimensions specified in the MARIF Model. According to the findings, it was determined that the textbook particularly emphasizes values such as justice, responsibility, respect, patriotism and cooperation. These values are mostly included directly or indirectly in the text, and in some sections, they are supported by activities that encourage students to think and discuss. However, it was observed that structured and applied activities aimed at transforming values into behavior were limited. As a result, the 2024 5th Grade Social Studies Textbook contains themes that are in line with the objectives of the MARIF Model in terms of values education, and it was observed that all dimensions of the model are largely met, although they are not sufficiently reflected in pedagogical practice.

Keywords: Values Education, Marif Model, Social Studies, Textbook

Diyanet İşleri Başkanlığı Tarafından Yayınlanan Hutbelerde Değerler: 2023 ve 2024 Yıllarına Yönelik Bir

Analiz

Tarık Sağlam

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Erciyes Üniversitesi

saglamtarik12@gmail.com

Özet

Hutbe, İslam dininde topluma dinî ve ahlaki öğütler vermek amacıyla camilerde gerçekleştirilen bir konuşma türüdür. Cuma ve bayramlar namazları okunan hutbeler, dini değerlerin yanı sıra toplumsal dayanışma ve bireysel ahlaki gelişimi teşvik eden mesajlar taşır. Bu bağlamda, hutbeler, toplumun manevi ihtiyaçlarına cevap vermek ve dini öğretileri günlük yaşama yansıtmak için önemli bir araç olarak görülmektedir. Araştırmada Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından her Cuma günü hazırlanan hutbeleri değerler açısından incelemeyi hedeflemiştir. 2023 ve 2024 yılında yayınlan 108 hutbe incelenmiştir. Çalışmada Ramazan ve Kurban Bayramları hutbeleri de dahil edilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular şöyledir: 2023'te en çok vurgulanan değerler arasında adalet (40), yardımseverlik (37) ve merhamet (33) bulunurken, dostluk, sağlıklı yaşam ve mahremiyet gibi konular sınırlı şekilde ele alınmıştır. 2024'te ise merhamet (34) ve sevgi (27) daha belirgin hale gelmiş, buna karşın adalet (25) ve sorumluluk (16) gibi değerlerde düşüş gözlenmiştir. Bu farklılıklar, hutbelerdeki değerlerin dönemsel toplumsal ihtiyaçlarla şekillendiğini göstermektedir. Her iki yılın verileri, hutbelerin toplumsal dayanışmayı teşvik ettiğini ve bireysel ahlaki gelişime odaklandığını göstermektedir. Adalet ve merhamet gibi evrensel değerler, toplumu birleştirici bir rol oynarken, yıllara göre değişen öncelikler hutbelerin dinamik yapısını ortaya koymaktadır. Sonuç olarak, hutbelerde işlenen bu değerler, bireylerin ahlaki gelişimi ve toplumun bir arada uyum içinde yaşaması adına önemli mesajlar taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hutbe, Diyanet İşleri Başkanlığı, Din, Değer, Ahlak, Eğitim

Values in the sermons published by the Presidency of Religious Affairs: An Analysis for 2023 and 2024

Tarık Sağlam

Abstract

In Islam, a sermon is a type of speech delivered in mosques in order to give religious and moral advice to the society. The sermons read during Friday and Eid prayers carry messages that encourage social solidarity and individual moral development as well as religious values. In this context, sermons are seen as an important tool to respond to the spiritual needs of the society and to reflect religious teachings to daily life. This study aims to analyse the sermons prepared by the Presidency of Religious Affairs every Friday in terms of values. 108 sermons published in 2023 and 2024 were analysed. In the study, the sermons of Ramadan and Eid al-Adha were also included. The findings obtained as a result of the research are as follows: In 2023, the most emphasised values were justice (40), benevolence (37) and compassion (33), while issues such as friendship, healthy living and privacy were addressed in a limited way. In 2024, compassion (34) and love (27) became more prominent, while values such as justice (25) and responsibility (16) declined. These differences show that the values in sermons are shaped by periodical social needs. The data of both years show that the sermons encourage social solidarity and focus on individual moral development. While universal values such as justice and mercy play a unifying role in society, the changing priorities according to the years reveal the dynamic structure of the sermons. As a result, these values covered in the sermons carry important messages for the moral development of individuals and the harmonious coexistence of society.

Keywords: Khutba, Directorate of Religious Affairs, Religion, Value, Morality, Education

Muhasaeti Ahlakıye'den Yurttaşlık Bilgisi'ne: Değerler Açısından İncelenmesi

Tarık Sağlam

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Erciyes Üniversitesi
saglamtarik12@gmail.com

Özet

Değerler, bireylerin davranışlarını yönlendiren, toplumsal yaşamın temelini oluşturan ve kuşaktan kuşağa aktarılan ortak ilkeler olarak tanımlanır. Eğitim, bu değerlerin bireylere kazandırılmasında en etkili araçlardan biridir. Ders kitapları, bu sürecin merkezinde yer alarak öğrencilere değerlerin hem bilişsel hem de duyuşsal boyutlarını kazandırmayı hedefler. Bu araştırmada 1924 programında okutulan Muhasaeti Ahlakıye ve Malumatı Vatanıye dersi ile 1932 programında okutulan Yurt Bilgisi dersi ve 1948 programında okutulan Yurttaşlık dersinde okutulan ders kitabının değerler açısından incelemesi hedeflemiştir. Muhasaeti Ahlakıye ve Malumatı Vatanıye dersi hem 4. Sınıf hem 5. Sınıf ders kitapları incelenmiştir. Yapılan araştırmada Muhasaeti Ahlakıye ve Malumatı Vatanıye dersinde 89, Yurt Bilgisi dersinde 11 ve Yurttaşlık 12 değerler bulunmuştur. Muhasaeti Ahlakıye ve Malumatı Vatanıye dersinde sorumluluk(13), vatanseverlik(10), yardımseverlik(10), saygı(8), adalet(6), duyarlılık(5), sevgi(4), sağlıklı yaşam(2), bağımsızlık(2) ve sabır(1) değerleri yer almıştır. Yurt Bilgisi dersinde vatanseverlik(4), adalet(3), temizlik(2), dürüstlük(1) ve çalışkanlık(1) değerleri yer almıştır. Yurttaşlık Bilgisinde değerler ise dürüstlük(5), adalet(3), yardımseverlik(2), çalışkanlık(1) ve vatanseverlik(1) olarak geçmektedir. Elde edilen bulgular sonucunda 1924 programında okutulan Muhasaeti Ahlakıye ve Malumatı Vatanıye dersi değerlere daha fazla yer verdiği görülmüştür. Yurt Bilgisi ve Yurttaşlık Bilgisi ders kitapları daha çok bilişsel alanda kaldığı ve değerlere az yer verdiği tespit edilmiştir. Muhasaeti Ahlakıye ve Malumatı Vatanıye çeşitli okuma parçalarıyla değerlere daha çok yer vermiştir. Araştırmada tarihsel doküman analizi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Muhasabatı Ahlakıye ve Malumatı Vatanıye, Değer, Yurt Bilgisi, Karşılaştırma, Ders Kitabı

From Moral Inquiry and Investigation of Homeland Knowledge to Civics: An Examination in Terms of Values

Tarık Sağlam

Abstract

Values are defined as common principles that guide the behaviour of individuals, form the basis of social life and are transmitted from generation to generation. Education is one of the most effective tools for individuals to acquire these values. Textbooks are at the centre of this process and aim to provide students with both cognitive and affective dimensions of values. In this study, it was aimed to examine the textbooks used in the Moral Questioning and Homeland Knowledge course taught in the 1924 programme, the Civics course taught in the 1932 programme and the Civics course taught in the 1948 programme in terms of values. 4th and 5th grade textbooks of Moral Questioning and Homeland Knowledge course were analysed. In the research, 89 values were found in Moral Questioning and Homeland Knowledge course, 11 values in Civics course and 12 values in Citizenship. Responsibility (13), patriotism (10), benevolence (10), respect (8), justice (6), sensitivity (5), love (4), healthy life (2), independence (2) and patience (1) values were found in Moral Questioning and Homeland Knowledge course. In Civics course, patriotism (4), justice (3), cleanliness (2), honesty (1) and diligence (1) values were included. The values in Civics were honesty (5), justice (3), benevolence (2), diligence (1) and patriotism (1). As a result of the findings obtained, it was seen that Moral Questioning and Homeland Knowledge lessons taught in the 1924 programme gave more space to values. Civics and Civics textbooks were found to be mostly in the cognitive domain and gave less space to values. Moral Questioning and Homeland Knowledge gave more space to values with various reading pieces. Historical document analysis was used in the research.

Keywords: Moral Inquiry and Homeland Knowledge, Value, Dormitory Information, Comparison, Textbook

Sınıf Öğretmeni Adaylarının İlkokullarda Değerlerin Kazandırılmasına Yönelik Hazırladıkları Dijital Öykülerin Değerlendirilmesi

Ceren Çevik Kansu ^{1,*} & Merve Helvacı ¹

¹ Sınıf Öğretmenliği Ondokuz Mayıs Üniversitesi
ceren.ckansu@omu.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının ilkokullarda değerlerin kazandırılmasına yönelik hazırladıkları dijital öykülerin değerlendirilmesidir. Nitel araştırma yaklaşımı benimsenen bu çalışmada doküman incelemesi deseni tercih edilmiştir. Araştırma grubunda eğitim fakültesi lisans 4.sınıfta öğrenim gören sınıf öğretmeni adayları (42 kişi) yer almaktadır. Araştırma grubunun belirlenmesinde gönüllülük esas alınarak, ölçüt örnekleme tekniğinden yararlanılmıştır. Lisans programında 4.sınıfta olup öğretmenlik uygulaması dersinin 2.döneminde olmak ve değerler eğitimi ile ilişkili en az bir ders almış olmak şartı aranmıştır. Tasarlama aşamasına geçmeden önce ilgili araştırmacı sınıf öğretmeni adaylarına 4 haftalık bir eğitim (Planlama-Üretim-Paylaşım/Sunum/Geri Bildirim aşamaları, tasarlama sürecinde kullanılabilecek faydalı dijital araçlar ve örnekleri) vermiştir. Sınıf öğretmeni adaylarından, en az 1 en fazla 4 olacak şekilde heterojen gruplara ayrılarak ilkokullarda kazandırılması hedeflenen bir değer seçmeleri istenmiştir. Seçmiş oldukları değere ilişkin bir senaryo yazarak daha sonra dijital öykülerini tasarlamışlardır. Tasarlanan öyküler, “Dijital Hikayeler için Dereceli Değerlendirme Ölçeği” kullanılarak analiz edilmiştir. Ölçek 3 ana başlık ve 14 alt başlıktan oluşmaktadır. Tasarlanan öykülerin sınıf içi sunumları gerçekleştirilirken veri toplama aracı, hem öz hem akran değerlendirme hem de araştırmacılar tarafından puanlanmıştır. Böylece süreç değerlendirme boyutu dikkate alınarak daha objektif bulgulara ulaşmak hedeflenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre sınıf öğretmeni adayları en çok planlama aşamasında dramatik sorunun oluşturulması ve hikaye içerisinde açıkça cevaplanmasında daha düşük puan aldıkları görülmüştür. Üretim ana başlığı altında sınıf öğretmeni adaylarının daha çok dil ve dilbilgisi kullanımı ve çoklu ortam senkronizasyonu açısından zorlandıkları tespit edilmiştir. Genel olarak tüm gruplar kendi dijital öykülerini uygun bir şekilde paylaşarak geri bildirim almaları sağlanmıştır. Bu durumun, sınıf öğretmeni yetiştirme sürecinde ve yeni müfredatın beceri temelli uygulanması sürecinde katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital öykü, ilkokul, değerler eğitimi, sınıf öğretmeni adayı.

Evaluation of Digital Stories Prepared by Prospective Classroom Teachers for the Acquisition of Values in Primary Schools

Ceren Çevik Kansu ^{1,*} & Merve Helvacı ¹

Abstract

This study aims to evaluate the digital stories prepared by prospective classroom teachers for the acquisition of values in primary schools. This study adopted a qualitative research approach, and a document analysis design was preferred. The research group consisted of pre-service primary school teachers (42 people) studying in the 4th grade of undergraduate education faculty. In determining the research group, a criterion sampling technique was used based on volunteerism. It was required to be in the 4th grade in the undergraduate program, to be in the 2nd semester of the teaching practice course, and to have taken at least one course related to values education. Before proceeding to the design phase, the researcher provided a 4-week training (Planning-Production-Sharing/Presentation/Feedback phases, useful digital tools, and examples that can be used in the design process). The prospective classroom teachers were asked to select a value that is aimed to be acquired in primary schools by dividing into heterogeneous groups with a minimum of 1 and a maximum of 4. The designed stories were analyzed using the “Graded Rating Scale for Digital Stories”. The scale consists of 3 main headings and 14 subheadings. During the in-class presentations of the designed stories, the data collection tool was scored both by self- and peer-evaluation and by the researchers. Thus, the aim was to reach more objective findings by considering the dimension of process evaluation. According to the results obtained, prospective classroom teachers scored the lowest in the planning stage in creating the dramatic question and answering it clearly in the story. Under the main heading of production, it was found that prospective classroom teachers had more difficulties in terms of language and grammar use and multimedia synchronization. In general, all groups shared their digital stories appropriately and received feedback. It is anticipated that this situation will contribute to the training process of classroom teachers and support the skill-based implementation of the new curriculum.

Keywords: Digital story, primary school, values education, prospective classroom teachers.

Sosyal Bilgiler Dersinde Sürdürülebilirlik: Etkinlikler Aracılığıyla 5. Sınıf Öğrencilerine Tasarruf

Değerine Yönelik Farkındalık Kazandırılması

Oğuzhan Koçak ¹, Sedanur Abacı ¹ & Fadime Seçgin ^{1,*}

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
fadime.secgin@gop.edu.tr

Özet

Günümüzde doğal kaynakların hızla tükenmesi ve çevresel sorunların artması, bireylerin erken yaşlardan itibaren kaynak kullanımına yönelik bilinç geliştirmesini gerekli kılmaktadır. Bu bağlamda, ilköğretim düzeyinde uygulanan değerler eğitimi, öğrencilerin tasarruf alışkanlıkları edinmelerini, sürdürülebilirlik ve kaynakları verimli kullanma konusunda farkındalık kazanmalarını desteklemektedir. Ortaokul düzeyinde değerler eğitiminin verilebileceği en uygun derslerden biri sosyal bilgiler dersidir. Bu çalışmanın amacı, sosyal bilgiler dersinde 5. sınıf öğrencilerine etkinlikler aracılığıyla sürdürülebilirlik teması çerçevesinde tasarruf değerine yönelik farkındalık kazandırmaktır. 5. sınıf “Hayatımızdaki ekonomi” öğrenme alanında öğrencilerin kaynakları verimli kullanmanın doğa ve insanlar üzerindeki etkilerine, bütçe planlamanın önemine, yaşadığı ildeki ekonomik faaliyetlere ilişkin bilgi ve beceriler kazanmaları amaçlanmaktadır. Bu öğrenme alanı içerisinde yer alan öğrenme çıktılarından “SB.5.5.1. Kaynakları verimli kullanmanın doğa ve insanlar üzerindeki etkisini yorumlayabilme” doğrultusunda öğrencilere tasarruf değerine yönelik çeşitli etkinlikler uygulanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Orta Karadeniz Bölümü’nde yer alan bir il merkezindeki ortaokul 5. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma nitel araştırma deseninde tasarlanmıştır. Uygulama sürecinde, öğrencilerin konuya aktif katılımını ve çok yönlü düşünme becerilerini geliştirmeyi amaçlayan istasyon tekniği kullanılmıştır. Dört istasyondan oluşan bu süreçte; akrostiş şiir yazımı, slogan oluşturma, resim/karikatür çizme, drama canlandırma etkinlikleri uygulanmıştır. Etkinlikler aracılığıyla öğrencilerin tasarruf konusunu hem bilişsel hem de duyuşsal boyutta ele almaları hedeflenmiş, öğrenme süreci boyunca elde edilen veriler öğrenci ürünleri, gözlemler ve sürece ilişkin notlar üzerinden içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin çizdikleri karikatürler/resimlerde, yazdıkları şiirlerde çevre sorunlarına yer verdikleri, geri dönüşüm, ileri dönüşüm kavramlarını anlamlandırdıkları, tasarruf etmenin önemini vurguladıkları gözlemlenmiştir. Araştırma süreci devam etmekte olup verilerin detaylı analizine tam metinde yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Değerler eğitimi, sürdürülebilirlik, tasarruf, sosyal bilgiler dersi

Sustainability In Social Studies Course: Raising Awareness Of Saving Value To 5th Grade Students Through Activities

Oğuzhan Koçak ¹, Sedanur Abacı ¹ & Fadime Seçgin ^{1,*}

Abstract

Today, the rapid depletion of natural resources and the increase in environmental problems necessitate individuals to develop awareness of resource use from an early age. In this context, values education implemented at the primary school level supports students in acquiring savings habits and gaining awareness of sustainability and efficient use of resources. One of the most suitable courses where values education can be given at the secondary school level is the social studies course. The purpose of this study is to raise awareness of saving value to 5th grade students in the social studies course within the framework of the sustainability theme through activities. In the 5th grade “Economy in Our Lives” learning area, it is aimed for students to gain knowledge and skills regarding the effects of efficient use of resources on nature and people, the importance of budget planning, and economic activities in the province they live in. In line with the learning outcomes of “SB.5.5.1. Being able to interpret the impact of using resources efficiently on nature and people” within this learning area, various activities were applied to students regarding the value of saving. The study group of the research consists of 5th grade students of a secondary school in a city center located in the Central Black Sea Region. The research was designed in a qualitative research design. In the application process, the station technique was used, which aimed to develop students’ active participation in the subject and multi-dimensional thinking skills. In this process consisting of four stations; acrostic poem writing, slogan creation, drawing pictures/cartoons, and drama animation activities were applied. Through the activities, it was aimed for students to address the subject of saving in both cognitive and affective dimensions, and the data obtained during the learning process were evaluated with the content analysis method through student products, observations, and notes related to the process. As a result of the research, it was observed that students included environmental problems in the cartoons/pictures they drew and poems they wrote, made sense of the concepts of recycling and upcycling, and emphasized the importance of saving. The research process is ongoing and a detailed analysis of the data will be included in the full text.

Keywords: Values education, sustainability, savings, social studies course

2024 Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programının "Değerler Eğitimi" Açısından İncelenmesi

Dilek Şahinpınar

Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
dsahinpınar@agri.edu.tr

Özet

Değerler , bireylerin davranış biçimlerini yönlendiren ahlaki ilkeler bütünüdür. Çocuklar için değerler eğitimi, ailede başlar ve okul öncesi eğitim döneminde desteklenerek hayat boyu devam eder. Değerlerin erken çocukluk döneminden başlayarak verilmesi çocuğu topluma hazırlar ve hayat boyu içselleştirmesini sağlar. Bu anlamda değerler eğitimi okul öncesi eğitim programların da yer verilmesi gereken bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Okul öncesi dönemde değerler eğitiminin önemine değinen çalışmalar literatür de karşımıza çıkmaktadır. Bu araştırma da güncellenen 2024 Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programının değerler eğitimi açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada MEB resmi sistesinde yayınlanan yeni 2024 Maarif Model Okul Öncesi Eğitim Programı indirilerek kullanılacaktır. Araştırmada Nitel araştırma modeli kullanılarak doküman analizi yapılmıştır. Araştırmada 2024 Maarif Model Okul Öncesi Eğitim Programının içeriğinde okul öncesi eğitimin amacı, ilkeleri çocuğun yaş grubuna göre Beceri Alanları, Erdem, Değer, Eylem Çerçevesi ‘Değerler Eğitimi ‘açısından incelenmiştir. Elde edilen veriler, tablo ve grafik yardımıyla görselleştirilerek ortaya konulmuştur. Araştırma sonucunda güncellenen yeni okul öncesi eğitim programın da erdem değer eylem çerçevesi adı altında geniş yer verildiği 20 farklı değer(sevgi,saygı,sorumluluk ,mahremiyet,merhamet,sorumluluk,vatanseverlik vb.) okul öncesinde verilmesi ve aylık planlar yapılmadan her ay bir değer merkeze alınacağı ortaya konmuştur.Çalışma değerler eğitiminin okul önces eğitim programlarında yer verilmes gereken br alan olduğunu ve perogramımızı bu anlamda ele aldığı için alanda yer alan boşluğu dolduracağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: değerler eğitimi, okul öncesi eğitim, 2024 maarif model

Examining the 2024 Maarif Model Preschool Education Program in Terms of "Values Education"

Dilek Şahinpınar

Abstract

Values are a set of moral principles that guide the behavior of individuals. Values education for children starts in the family and continues throughout life, supported during pre-school education. Giving values starting from early childhood prepares children for society and enables them to internalize them throughout their lives. In this sense, values education is an area that should be included in preschool education programs. Studies that emphasize the importance of values education in preschool period appear in the literature. In this research, it is aimed to examine the updated 2024 Maarif Model Preschool Education Program in terms of values education. In the research, the new 2024 Maarif Model Preschool Education Program published on the official website of the Ministry of National Education will be downloaded and used. In the research, document analysis was conducted using qualitative research model. In the research, the purpose and principles of preschool education in the content of the 2024 Maarif Model Preschool Education Program were examined in terms of Skill Areas, Virtue, Value, Action Framework 'Values Education' according to the age group of the child. The data obtained were visualized and presented with the help of tables and graphs. As a result of the research, 20 different values (love, respect, responsibility, privacy, compassion, responsibility, patriotism, responsibility, patriotism) were included in the updated new preschool education program under the name of virtue value action framework.

Keywords: Values education, pre-school education, 2024 education model

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Kapsamında Sosyal Bilgiler 5. Sınıf Programının Değer Eğitimi Açısından İncelenmesi

Kamuran Özdemir

Tarih Milli Eğitim Bakanlığı
oz.kamuran51@gmail.com

Özet

Türk Eğitim sistemi çerçevesinde bireylerin tüm yönleriyle bütüncül bir şekilde gelişmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda geliştirilerek 2024- 2025 eğitim öğretim yılında kademeli olarak uygulanmaya başlanan “Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli” ile de 5. Sınıf sosyal bilgiler değerler bir bütün olarak ele alınarak öğrencilerin çok yönlü gelişiminin etkili bir şekilde desteklenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışma Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında sosyal bilgiler 5. sınıf programının değer eğitimi açısından incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Çalışmada 2024 yılında yayınlanan sosyal bilgiler dersi öğretim programı 5. sınıflar açısından incelenecektir. Bundan dolayı çalışma betimsel bir araştırmadır. Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden tarama modeline uygun olarak tasarlanmıştır. Araştırma verileri doküman inceleme tekniği ile elde edilmiştir. Sosyal bilgiler dersi öğretim programında yer alan 6 öğrenme alanı değer eğitimi açısından analiz edilecek, ayrıca kazanımlarda yer alan değer eğitimine ait maddelerin ders kitaplarına nasıl yansıdığı da incelenecektir. Bundan dolayı Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı ortaokul ve imam hatip ortaokulları 5. Sınıflarında kullanılan sosyal bilgiler dersi kitabı örneklem olarak kullanılmıştır. Programda değer açıklama, değer analizi, eylem yolu ile öğrenme, ahlaki ikilem gibi farklı değer öğretimi yaklaşımlarının işe koşulması gerektiği, değerlerin öğrenme öğretme yaşantıları yoluyla öğrenciye aktarılabilceği yer alırken ayrıca yapılan incelemelerde her öğrenme alanı içinde hangi değere yer verilmesi gerektiğinin de yer aldığı belirlenmiştir. Okul temelli planlama açısından değer eğitim ile ilgili yapılabilecekler öneri olarak yer alacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler Eğitimi, Değer Eğitimi, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Sosyal Bilgiler Programı

Examination Of Social Studies 5th Grade Program In Terms Of Values Education Within The Scope Of Turkish Century Education Model

Kamuran Özdemir

Abstract

Within the framework of the Turkish Education System, it is aimed for individuals to develop in a holistic manner in all aspects. With this purpose, the "Turkey Century Education Model", which was developed and gradually implemented in the 2024-2025 academic year, aims to effectively support the multi-faceted development of students by considering 5th grade social studies values as a whole. This study was conducted to examine the 5th grade social studies program in terms of value education within the scope of the Turkey Century Education Model. In the study, the social studies course curriculum published in 2024 will be examined in terms of 5th grades. Therefore, the study is a descriptive research. This research was designed in accordance with the screening model, one of the qualitative research methods. The research data was obtained by document review technique. The 6 learning areas in the social studies course curriculum will be analyzed in terms of value education, and it will also be examined how the items related to value education in the achievements are reflected in the textbooks. Therefore, the social studies textbook used in 5th grade middle schools and imam hatip middle schools affiliated to the Ministry of National Education was used as a sample. While it is stated in the program that different value education approaches such as value explanation, value analysis, learning through action, moral dilemma should be employed and that values can be transferred to students through learning and teaching experiences, it has also been determined in the examinations that which value should be included in each learning area. What can be done regarding value education in terms of school-based planning will be included as a suggestion.

Keywords: Social Studies Education, Value Education, Türkiye Century Education Model Social Studies Program

Sosyal Bilgiler Eğitiminde Değerler Eğitimi Konulu Tezlerin Bibliyometrik Analizi (2002–2025)

Hakan Örtten ^{1,*} & İsa Tak ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
ortenhakan@gmail.com

Özet

Değerler eğitimi, bireylerin topluma uyumu, etik davranışlar geliştirmesi ve iyi vatandaşlar olarak yetişmesi açısından eğitim sistemlerinde önemlidir. Sosyal bilgiler dersi, bu değerlerin öğrencilere kazandırılmasında temel rol oynar. Öğretmenler, ders içeriğine uygun değerleri belirleyip derslere entegre eder, model olma, sunum ve örnek olay incelemeleri gibi yöntemler kullanır. Sosyal bilgiler öğretmen adayları, ulusal değerlere öncelik verirken, değer kavramını olumlu anlamlarla ilişkilendirir. Aile, değerlerin ilk öğrenildiği yer olarak öne çıkarken, medya ve dijital ortamlar olumsuz etkiler yaratabilir. Değerler eğitiminin toplumsal düzeni koruma aracı olabileceğine dair eleştiriler ise, ideolojik kalıplardan uzak durulması gerektiğini savunur.

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de 2002–2025 yılları arasında sosyal bilgiler eğitimi alanında hazırlanmış değerler eğitimi konulu lisansüstü tezleri bibliyometrik olarak analiz etmektir. Çalışma, Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi (YÖKTEZ) veri tabanında yapılan tarama sonucunda ulaşılan 80 adet yüksek lisans ve doktora tezini kapsamaktadır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi (document analysis) ile yürütülmüştür. Tezler; yayın yılı, üniversite adı, enstitü ve anabilim dalı, tez türü (yüksek lisans/doktora), danışman akademik unvanı, araştırma yöntemi, veri toplama araçları, örneklem grubu, çalışmada ele alınan değer türleri (evrensel, milli, ahlaki vb.) ve kullanılan öğretim stratejileri açısından incelenmiştir. Veriler bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak değerlendirilmiştir. Veriler, betimsel istatistikler (frekans ve yüzde) ile çözümlenmiş, bulgular grafik ve tablolar aracılığıyla sunulmuştur. Böylece değerler eğitimi alanındaki akademik eğilimler, tematik yoğunluklar ve yöntemsel yaklaşımlar ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler eğitimi, değerler eğitimi, bibliyometrik analiz

Bibliometric Analysis of Theses on Values Education in Social Studies Education (2002-2025)

Hakan Örtten ^{1,*} & İsa Tak ¹

Abstract

Values education is important in education systems in terms of individuals' adaptation to society, developing ethical behaviors and growing up as good citizens. The social studies course plays a fundamental role in helping students acquire these values. Teachers identify and integrate values appropriate to the course content and use methods such as modeling, presentations and case studies. Pre-service social studies teachers prioritize national values and associate the concept of value with positive meanings. While the family stands out as the first place where values are learned, media and digital environments can have negative effects. Critics argue that values education can be a means of preserving social order and that ideological patterns should be avoided. The purpose of this study is to bibliometrically analyze graduate theses on values education in the field of social studies education in Turkey between 2002 and 2025. The study covers 80 master's and doctoral theses reached as a result of the search in the database of the Council of Higher Education Thesis Center (YÖKTEZ). The study was conducted with document analysis, one of the qualitative research methods. The theses were examined in terms of publication year, university name, institute and department, thesis type (master's/doctoral), advisor academic title, research method, data collection tools, sample group, types of values (universal, national, moral, etc.) and teaching strategies used. The data were evaluated using bibliometric analysis method. The data were analyzed with descriptive statistics (frequency and percentage) and the findings were presented in graphs and tables. Thus, academic trends, thematic concentrations and methodological approaches in the field of values education were revealed.

Keywords: Social studies education, values education, bibliometric analysis

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Vatandaşlık Eğitimi ile İlgili Görüşlerinin İncelenmesi

Burcu Savaş ^{1,*} & Erkan Dinç ²

¹ Sınıf Öğretmenliği İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi

² Sınıf Öğretmenliği Anadolu Üniversitesi

burcusavas999@gmail.com

Özet

Küreselleşme ve çok kültürlülük, iklim krizi, sürdürülebilir kalkınma, göç, insan hakları ihlalleri ve yapay zekâ gibi çeşitli başlıklar 21.yüzyılın öne çıkan konularıdır. Devletlerin siyasi ve ekonomik politikaları da çokkültürlülüğü ve 21. Yüzyılın öne çıkan başlıklarını kapsayacak şekilde değişmektedir. Vatandaşlık eğitimi de bu doğrultuda çağın gerekliliklerini kapsayacak şekilde bir dönüşüm geçirmektedir. Bu noktada geleceğin vatandaşlarını yetiştirecek olan sınıf öğretmeni adaylarının vatandaşlık eğitimine yönelik anlayışları eğitim öğretim faaliyetlerinin şekillenmesinde kritik bir öneme sahiptir. Çalışmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının vatandaşlık eğitimine yönelik anlayışlarını ortaya çıkarmaktır. Bu amaç doğrultusunda çalışmada fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Öğretmen adaylarından yarı yapılandırılmış yüz yüze görüşmeler aracılığıyla veriler toplanacaktır. Görüşmeler sonucu elde edilen veriler içerik analizi ve tematik analiz ile analiz edilecektir. Elde edilen geçici bulgulara göre öğretmen adaylarının vatandaşlık eğitimini önemli gördükleri söylenebilir. Vatandaşlık eğitiminin küçük yaşlardan itibaren verilmesi gerektiği ancak çocuğa göre içeriğin düzenlenmesi gerektiği yönünde algılara sahiptirler. Bu noktada somuttan soyuta, basitten karmaşığa, çocuğa görelilik ve hayatilik gibi öğretim ilkelerini vurgulamaktadırlar. Eğitimin tek bir ders olarak verilmesi yerine çeşitli derslerin içeriğine yedirilmesi ve disiplinlerarası bir yaklaşım benimsenmesi yönünde görüşleri mevcuttur. Vatandaşlık eğitiminde öğrencinin sürece aktif olarak katılacağı öğretim yöntem tekniklerinin ve alternatif ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarının kullanılması gerekliliği yönünde anlayışlara sahiptirler. Aynı zamanda vatandaşlık eğitiminde değer eğitimi ve çocuk haklarına vurgu yapmaktadırlar. Bu noktada geleneksel vatandaşlık eğitimi yerine görevlerin yanı sıra hakları ve değerleri de içeren daha modern bir vatandaşlık eğitimi anlayışına sahip oldukları söylenebilir. Sınıf öğretmenin vatandaşlık eğitimindeki tutumuna yönelik ise tarafsız ve empatik olması gerekliliği yönünde anlayışa sahiptirler. Bu bulguların yanı sıra öğretmen adaylarının vatandaşlık eğitimi verme konusunda kendilerini yeterli görmedikleri ortaya çıkmıştır. Teorik açıdan kendilerini donanımlı gördükleri ancak teorik bilgileri sınıf ortamında nasıl uygulayacaklarına ilişkin yetersizlik hissettikleri görülmüştür. Bu yetersizlik algılarına çözüm olarak katılımcılar hizmet öncesi eğitim programlarında uygulamalı derslerin artırılmasına dikkat çekmektedirler.

Anahtar Kelimeler: Vatandaşlık eğitimi, fenomenoloji, öğretmen adayları

Examination of Prospective Classroom Teachers' Views on Citizenship Education

Burcu Savaş ^{1,*} & Erkan Dinç ²

Abstract

Globalisation and multiculturalism, climate crisis, sustainable development, migration, human rights violations and artificial intelligence are among the prominent issues of the 21st century. The political and economic policies of states are also changing to encompass multiculturalism and the prominent issues of the 21st century. Citizenship education is also undergoing a transformation to meet the requirements of the age. At this point, the understanding of prospective classroom teachers, who will educate the citizens of the future, regarding citizenship education is of critical importance in shaping educational activities. The aim of this study is to reveal the understanding of prospective classroom teachers regarding citizenship education. To this end, a phenomenological design was used in this study. Data will be collected from teacher candidates through semi-structured face-to-face interviews. The data obtained from the interviews will be analysed using content analysis and thematic analysis. According to the preliminary findings, it can be said that teacher candidates consider citizenship education important. They believe that citizenship education should be provided from an early age, but that the content should be tailored to the child. At this point, they emphasise teaching principles such as moving from concrete to abstract, from simple to complex, child-centredness, and real-life relevance. They believe that education should not be provided as a single course but should be integrated into the content of various courses and that an interdisciplinary approach should be adopted. They understand the need to use teaching methods and alternative assessment and evaluation approaches that enable students to actively participate in the process of citizenship education. At the same time, they emphasise value education and children's rights in citizenship education. At this point, it can be said that they have a more modern understanding of citizenship education that includes rights and values as well as duties, rather than traditional citizenship education. Regarding the attitude of classroom teachers towards citizenship education, they believe that teachers should be impartial and empathetic. In addition to these findings, it has been revealed that teacher candidates do not consider themselves sufficient in terms of providing citizenship education. While they perceive themselves as well-equipped theoretically, they feel inadequate in terms of how to apply this theoretical knowledge in the classroom. As a solution to this perceived inadequacy, participants emphasise the need for an increase in practical lessons in pre-service education programmes.

Keywords: Citizenship education, phenomenology, teacher candidates

Öğretmen Adaylarının Demokratik Vatandaşlık Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Servet Hali ^{1,*} & Halil İbrahim Gündüz ¹

¹ Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
servethali@mku.edu.tr

Özet

Araştırma, öğretmen adaylarının demokratik vatandaşlık tutumlarını belirlemeyi ve bu tutumların çeşitli değişkenlerle ilişkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Bu amaçla öğretmen adaylarına üniversitede eğitimleri sürecinde demokratik hak ve sorumlulukların öğretildiği hem de bu hak ve sorumlulukların nasıl öğretileceğinin öğretildiği “Sosyal Bilgiler Öğretimi” dersini alıp almama durumunun öğretmen adaylarının demokratik vatandaşlık tutumları üzerinde etkisini incelemek amaçlanmaktadır. Özellikle sosyal bilgiler dersi alan ve almayan öğretmen adaylarının tutumları arasındaki farklılıklar incelenmiştir. Bu çalışma, öğretmen adaylarının demokratik vatandaşlık tutumlarını çeşitli değişkenler açısından incelemeyi amaçlamaktadır. Ayrıca çalışmaya göre öğretmenlerin toplumsal yapı içindeki rolü ve öğrencilerin gelişim dönemlerindeki etkisi düşünüldüğünde, öğretmen adaylarının demokratik değerlere sahip olmaları büyük önem taşımaktadır. Bu çalışmada, öğretmen adaylarının demokratik tutumları, gelecekteki öğrencilerine aktaracakları demokratik değerlerin önemi vurgulanmaktadır. Araştırma, 2022-2023 öğrenim yılında Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesinde bulunan Sosyal Bilgiler, Temel Eğitim ve Özel Eğitim bölümünde “Sosyal Bilgiler Öğretimi” dersini alan ve almayan öğretmen adaylarının demokratik vatandaşlık tutumlarını belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmada veri toplama aracı olarak "Demokratik Vatandaşlık Tutum Ölçeği" kullanılmış ve çalışmanın çalışma grubunu Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde programında “Sosyal Bilgiler Öğretimi” dersinin olduğu Sosyal Bilgiler, Temel Eğitim, Özel Eğitim bölümlerinde öğrenim gören 233 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Elde edilen veriler SPSS-25 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın bulgularına göre, öğretmen adaylarının demokratik vatandaşlık tutumlarında Sosyal Bilgiler dersi alma durumu ve öğrenim görülen anabilim dalına göre anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Cinsiyet, anne-baba eğitim düzeyi ve çalışma durumu, sınıf düzeyi gibi değişkenler açısından ise anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Ayrıca, öğretmen adaylarının demokratik vatandaşlık tutumları ile okudukları kitap sayısı arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Araştırma bulgularına göre; öğretmen adaylarının demokratik vatandaşlık tutumlarının sosyal bilgiler dersi alma durumu ve öğrenim görülen bölüm gibi değişkenlere göre anlamlı farklılık gösterdiği ve öğretmen yetiştirme programlarında demokratik değerlerin öğretilmesinin önemli olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca, öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlıklarının demokratik tutumlarını olumlu yönde etkilediği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler Öğretimi, Demokrasi, Demokratik Değerler, Demokrasi Eğitimi, Demokratik Vatandaşlık.

Investigation of Democratic Citizenship Attitudes of Pre-service Teachers in Terms of Various Variables

Servet Hali ^{1,*} & Halil İbrahim Gündüz ¹

Abstract

Democracy is a system of government where the people have a say in the decision-making process, and where rights and freedoms are safeguarded. However, democracy is much more than just a collection of rights and freedoms protected by the constitution; rather, it is a philosophy and way of life. Education aims to raise individuals who embrace democratic values, and in this process, teachers play a crucial role. Especially social studies teachers have a significant impact as role models for students, influencing how they understand and practice democratic principles.

The research aims to determine the democratic citizenship attitudes of pre-service teachers and examine the relationship between these attitudes and various variables. To this end, the study explores whether taking the "Social Studies Teaching" course, where democratic rights and responsibilities are taught and how to teach these rights and responsibilities, is effective in shaping pre-service teachers' democratic citizenship attitudes. The study specifically focuses on differences in attitudes between pre-service teachers who have taken the Social Studies course and those who have not. The research also aims to explore the democratic citizenship attitudes of pre-service teachers across various variables. Additionally, considering the role of teachers in the social structure and their impact on students during developmental stages, it is emphasized that it is crucial for pre-service teachers to possess democratic values. This study underscores the importance of pre-service teachers' democratic attitudes, as these values will be passed on to their future students.

This research aimed to determine the democratic citizenship attitudes of pre-service teachers who did and did not take the course Social Studies Teaching in the academic year 2022-2023 at the Faculty of Education, Hatay Mustafa Kemal University, in the departments of social studies, elementary education, and special education. The "Democratic Citizenship Attitude Scale" was used as the data collection tool, and the study group consisted of 233 pre-service teachers enrolled in these departments. Data analysis was conducted using SPSS-25 software. The findings revealed significant differences in the democratic citizenship attitudes of pre-service teachers based on whether they had taken the social studies course and the department in which they were enrolled. However, variables such as gender, parents' education level, employment status, and grade level did not show significant differences. Additionally, a significant relationship was found between pre-service teachers' democratic citizenship attitudes and the number of books they read. The study concludes that pre-service teachers' democratic citizenship attitudes vary significantly depending on factors such as taking social studies courses and the department of study, highlighting the importance of teaching democratic values in teacher education programs. Furthermore, it was observed that the reading habits of pre-service teachers positively influence their democratic attitudes.

Keywords: Social Studies Teaching, Democratic Attitude, Democracy Education, Democratic Citizenship.

Uluslararası Yarışmalarda Küresel Vatandaşlık Deneyimi: Fibonacci Bilim Olimpiyatları Örneği

Kerim Cüce ^{1,*} & Yasin Emir Yılmaz ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Atakum Bilim ve Sanat Merkezi

² Lise Öğrencisi Atakum Bilim ve Sanat Merkezi

kerimcuce@outlook.com

Özet

Bu araştırmanın temel amacı, İtalya’da düzenlenen uluslararası bilim yarışmalarına (Fibonacci Bilim Olimpiyatları) katılan özel yetenekli öğrencilerin kültürel deneyimlerini incelemek ve bu deneyimlerin küresel vatandaşlık becerileri ile sosyal bilgiler müfredatı arasındaki ilişkisini değerlendirmektir. Son yıllarda küreselleşmenin eğitim üzerindeki etkisi ve uluslararası etkileşimlerin öğrencilerin kültürel farkındalıklarını nasıl şekillendirdiği konusunda sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu araştırma, bu boşluğu doldurmayı ve uluslararası yarışma deneyimlerinin sosyal bilgiler eğitimine etkilerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırma, nitel yöntem benimsenerek tasarlanmış ve yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile veriler toplanmıştır. Samsun ilinde yer alan Bilim ve Sanat Merkezinde öğrenim gören ve İtalya’da düzenlenen Fibonacci Olimpiyatları’na katılan 11 ortaokul öğrencisi araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Veriler, tematik analiz yöntemi kullanılarak incelenmiş ve elde edilen bulgular öğrencilerin deneyimlerini çok yönlü olarak ele almak amacıyla kategorilere ayrılmıştır. Öğrencilerden elde edilen yanıtlar doğrultusunda, farklı bir kültürü tanımanın kendileri için ilginç ve öğretici olduğunu belirtmişlerdir. Özellikle İtalyan mutfağı, kahve kültürü ve tuvalet kullanımı gibi günlük yaşam pratiklerinin dikkat çekici olduğunu vurgulamışlardır. Yarışma sürecinde Kazakistan, Azerbaycan, Moldova, Özbekistan, İtalya, Arnavutluk ve Finlandiya gibi farklı milletlerden öğrencilerle tanışma ve iletişim kurma fırsatı bulduklarını ifade etmişlerdir. Bu süreçte, sosyal bilgiler derslerinde işlenen komşu ülkeler, Türkî Cumhuriyetler, kültürlerarası iletişim ve insan hakları gibi konuların akıllarına geldiğini belirtmişlerdir. Bulgulara göre, öğrencilerin %72’si İtalya’daki günlük yaşam pratiklerini “şaşırtıcı” bulduklarını belirtmiştir. Ancak, bu farklılıkların öğrenciler üzerindeki uzun vadeli etkileri incelenmemiştir. Katılımcıların %63’ü sosyal bilgiler dersinde işlenen “komşu ülkeler” ve “kültürlerarası iletişim” konularını yarışmada yaşadıkları deneyimlerle doğrudan ilişkilendirmiştir. Bu durum, teorik bilginin pratiğe dökülmesi noktasında uluslararası deneyimlerin eğitimdeki rolünü vurgulamaktadır. Öğrencilerin %54’ü Avrupa’yı “daha düzenli ve kaliteli” algıladığını ifade etmiş olup, bu algının medya, eğitim ve toplumsal öğrenme yoluyla şekillendiği düşünülmektedir. %90’ı çok dilli olmanın iletişimdeki kritik rolünü vurgulamış ve yabancı dil bilmenin uluslararası deneyimler açısından taşıdığı öneme dikkat çekmiştir. %90’ı uluslararası akranlarıyla kurdukları iletişimde sosyal medya platformlarını (Instagram, WhatsApp) aktif olarak kullanmıştır. Bu bulgular, dijital okuryazarlığın sadece teknolojik bir yeterlilik değil, aynı zamanda küresel vatandaşlık becerilerinin temel bir parçası haline geldiğini ortaya koymaktadır. Öğrencilerin uluslararası akranlarıyla iletişim kurarken dijital araçları etkin bir şekilde kullanmaları, sosyal medya platformlarının kültürlerarası etkileşimde oynadığı rolü göstermektedir. Bu durum, sosyal bilgiler öğretiminde dijital okuryazarlık ve medya eleştirisi gibi çağdaş temaların daha görünür hale getirilmesi gerektiğini düşündürmektedir. Araştırmanın bulguları doğrultusunda, sosyal bilgiler müfredatının içeriksel olarak zenginleştirilmesi önerilmektedir. Özellikle karşılaştırmalı kültür analizlerine dayalı etkinliklerin müfredata entegre edilmesi, öğrencilerin farklı kültürel yapı ve değerleri sadece

tanımları değil, aynı zamanda eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirmelerini de teşvik edecektir. Ayrıca, uluslararası yarışmalara katılan öğrencilere yönelik uygulamalı ve iletişim temelli yabancı dil programlarının geliştirilmesi, öğrencilerin dil yeterliklerini artırarak kültürlerarası etkileşimde yaşanabilecek iletişim engellerini azaltacaktır. Bulguların gösterdiği bir diğer önemli konu, bazı öğrencilerin Avrupa kültürüne yönelik idealize edici yaklaşımlarıdır. Bu algının tek yönlü bir bakış açısına dönüşmesini engellemek amacıyla, sosyal bilgiler derslerinde “kültürel özgüven” ve “sürdürülebilir kalkınma” gibi konulara daha fazla yer verilmelidir. Böylece öğrenciler, farklı kültürleri tanırken kendi kültürel değerlerini de anlamlandırma ve sahiplenme fırsatı bulacaklardır. Sonuç olarak, uluslararası deneyimler yalnızca akademik değil, aynı zamanda kültürel ve etik öğrenme süreçleri açısından da sosyal bilgiler eğitiminin geleceğini şekillendirme potansiyeline sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler eğitimi, özel yetenekli öğrenciler, kültürlerarası iletişim, küresel vatandaşlık, uluslararası bilim yarışmaları

Global Citizenship Experience in International Competitions: The Case of Fibonacci Science Olympiads

Kerim Cüce ^{1,*} & Yasin Emir Yılmaz ²

Abstract

The main aim of this study is to explore the cultural experiences of gifted students who participated in the Fibonacci Science Olympiad held in Italy and to examine the connection between these experiences, global citizenship skills, and the social studies curriculum. While globalization and international interactions are increasingly influencing education, research on how such experiences shape students' cultural awareness remains limited. This study addresses that gap by investigating how international competitions contribute to social studies education. Adopting a qualitative research design, data were collected through semi-structured interviews with 11 middle school students from a Science and Art Center in Samsun, Turkey, who took part in the competition. Thematic analysis was used to interpret the data, and findings were categorized to provide a multidimensional view of student experiences. Students reported that encountering a different culture was both engaging and educational. Elements of daily Italian life—such as cuisine, coffee culture, and public restrooms—were especially noteworthy. Interactions with peers from countries including Kazakhstan, Azerbaijan, Moldova, Uzbekistan, Italy, Albania, and Finland allowed students to experience diverse cultural perspectives firsthand. Many students associated these experiences with topics previously covered in social studies classes, such as neighboring countries, Turkic Republics, intercultural communication, and human rights. Findings showed that 72% of students found Italian daily life practices “surprising,” although the study did not explore the long-term effects of these cultural differences. Notably, 63% linked their real-world experiences to specific social studies topics, indicating that such international exposure helps bridge theoretical knowledge and practical understanding. Additionally, 54% of the students described Europe as “more organized and of higher quality,” an impression likely shaped by media, education, and societal learning. A large majority (90%) emphasized the importance of multilingualism and foreign language skills in successful international communication. Similarly, 90% reported actively using social media platforms such as Instagram and WhatsApp to maintain contact with international peers. These insights reveal that digital literacy is not only a technological skill but also a vital component of global citizenship. The students' effective use of digital tools in intercultural communication highlights the growing role of social media in facilitating global interaction. This underscores the need to integrate digital literacy and media literacy more thoroughly into social studies curricula. Based on the results, it is recommended that the curriculum be enriched with content focusing on comparative cultural analysis. Such additions would help students critically assess cultural diversity, rather than merely recognize it. Furthermore, developing communication-based foreign language programs for students involved in international events could strengthen their language skills and reduce potential communication barriers. Another important finding was that some students held idealized perceptions of European culture. To prevent this from evolving into a one-sided worldview, greater emphasis should be placed on “cultural self-confidence” and “sustainable development” within social studies education. In doing so, students will not only gain awareness of other cultures but also learn to value and understand their own. In conclusion, international competition experiences can play a transformative role in social studies education, fostering academic, cultural, and ethical development while promoting the competencies necessary for active global citizenship.

Keywords: Social studies education, Gifted and talented students, Intercultural communication, Global citizenship, International science competitions

Demokratik Tutumun Gelişiminde Olası Bir İlk Adım: Çocuklarla Felsefe

Gül Tuncel ¹ & Mustafa İçen ^{2,*}

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Marmara Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Yıldız Teknik Üniversitesi

micen@yildiz.edu.tr

Özet

Okulun demokrasi için eğitim alanı ve öğrencilerin topluma ve yerel topluluklara katılarak demokratik süreçleri öğrenebilecekleri bir yer olması gerekmektedir. Zira okullar vatandaşlık eğitimi gerçekleştiren müfredatları bünyesinde barındırmaktadır. Özellikle lise düzeyinde tarih, coğrafya, sosyoloji, felsefe gibi sosyal bilimler içerikli derslerde, ilk ve ortaokul düzeyinde ise Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler gibi sosyal bilimlerin indirgenmesiyle oluşturulan derslerde vatandaşlık eğitimi önemli hedefler arasında bulunmaktadır. Vatandaşlık eğitiminin inşa edilmesi için de demokratik tutumun gerekliliği büyük önem arz etmektedir. Ancak demokratik tutumun geliştirilmesi kısa bir süreçte gerçekleşecek bir olgu değildir. Hatta belki de nesiller boyu sürecek bir dönüşüm gerçekleşmelidir. Çünkü demokratik tutum geliştirmek zihinsel bir dönüşümün varlığını elzem kılar. Zihinsel dönüşümün gerçekleşmesi için demokratik tutumun erken yaşlarda kazandırılması önemlidir. Bu doğrultuda öncelikle demokratik tutumun niteliklerinden bahsedilmesi, demokrasi ve felsefe arasındaki bağlantı, çocuklarla felsefenin ne olduğu ve demokratik tutumla ilişkisini kurmanın demokratik tutum kazandırmada çocuklarla felsefenin neden bir başlangıç noktası oluşturabileceği sentezine ulaşmayı mümkün kılar. Kuramsal olarak bu senteze ulaştıktan sonra uygulamada Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde demokratik tutum oluşturma boyutunda yapılan etkinliklere örnekler verilir. Sonuç olarak çocuklarla felsefe süreci icra edilirken meydana gelen sorgulama süreci/çalışma biçimi demokrasinin işleyiş biçimine çok benzemektedir ve küçük yaşlardan itibaren uygulamaya geçirilen çocuklarla felsefe etkinlikleri bireylerin demokratik tutum kazanmalarında önemli bir yer teşkil eder.

Anahtar Kelimeler: Hayat Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Çocuklarla Felsefe, Demokratik Tutum

A Possible First Step in the Development of Democratic Attitude: Philosophy with Children

Gül Tuncel ¹ & Mustafa İçen ^{2,*}

Abstract

Schools should be an educational area for democracy and a place where students can learn democratic processes by participating in society and local communities. Because schools contain the curricula that provide citizenship education. Especially in high school level courses with social science content such as history, geography, sociology, philosophy, and in primary and secondary school levels, citizenship education is among the important targets in courses formed by reducing social sciences such as Life Studies and Social Studies. The necessity of democratic attitude is also of great importance for the construction of citizenship education. However, the development of democratic attitude is not a phenomenon that will occur in a short period of time. In fact, perhaps a transformation that will last for generations should take place. Because developing democratic attitudes necessitates the existence of a mental transformation. In order for mental transformation to occur, it is important to gain democratic attitudes at an early age. In this direction, first of all, mentioning the characteristics of democratic attitudes, the connection between democracy and philosophy, what philosophy with children is, and establishing its relationship with democratic attitudes makes it possible to reach a synthesis of why philosophy with children can be a starting point in gaining democratic attitudes. After reaching this synthesis theoretically, examples are given for activities carried out in the dimension of creating democratic attitudes in Life Studies and Social Sciences courses. As a result, the questioning process/working style that occurs while performing the philosophy process with children is very similar to the way democracy works, and philosophy activities with children that are put into practice from an early age constitute an important place in individuals gaining democratic attitudes.

Keywords: Life Studies, Social Studies, Philosophy with Children, Democratic Attitude

Sosyal Bilgiler Eğitimi ve Demokrasi: Bibliyometrik Bir Analiz

Mustafa Çakır

Sosyal Bilgiler Eğitimi Bayburt Üniversitesi

cakir364@anadolu.edu.tr

Özet

Sürdürülebilir demokratik toplumlar, yalnızca seçimlerle sınırlı olmayan, halkın egemenliğine dayanan, hukukun üstünlüğünün gözetildiği, temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alındığı, çoğulculuk ve katılımcılığın teşvik edildiği, sosyal adalet ve eşitliğin esas alındığı, şeffaf yönetim aygıtlarından ve eğitimli yurttaşlardan oluşan yapılar olarak tanımlanabilir. Sürdürülebilir demokratik toplumların oluşturulmasında eğitim kurumuna önemli bir rol atfedilmektedir. Eğitim kurumları, demokratik yaşam kültürünün ve standartlarının gelecek nesillere aktarılmasında işlevsel olabilir. Sosyal Bilgiler dersi, etkin ve demokratik vatandaşlar, bilgi, beceri ve değerlerle donatılmış bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Sosyal Bilgiler dersi aracılığıyla bireylere, demokrasinin temellerinin öğretilmesi, demokratik vatandaşlık bilincinin kazandırılması, toplumsal katılımın teşvik edilmesinin sağlanabileceği ifade edilebilir. Bu sebeple, Sosyal Bilgiler dersi ve demokrasi arasındaki ilişkiyi ele alan araştırmaların incelenmesinin önemli olduğu söylenebilir. Bu araştırmanın amacı, Sosyal Bilgiler Eğitimi ve demokrasi arasındaki ilişkiyi konu edinen araştırmaların bibliyometrik açıdan incelenmesidir. Araştırma, nitel araştırma yönteminin desenleri arasında yer alan doküman incelemesi ışığında gerçekleştirilmektedir. Çalışma kapsamında, WoS veri tabanında “sosyal bilgiler”, “demokrasi” ve “demokratik” anahtar kavramlarından yararlanılarak arama gerçekleştirilmiştir. Arama filtresi olarak ise, “başlık” ve “özet” kullanılmıştır. Çalışma kapsamında 2006 ile 2025 yılları arasında gerçekleştirilmiş olan araştırmalar dahil edilmiştir. Bu kapsamda, 33 akademik çalışmaya ilişkin bibliyometrik veriler, araştırmanın verilerini oluşturmaktadır. WoS veri tabanı kullanılarak elde edilen veriler VOSviewer 1.6.20 programı kullanılarak analiz edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, demokrasi, etkin vatandaşlık, bibliyometrik analiz

Social Studies Education And Democracy: A Bibliometric Analysis

Mustafa akır

Abstract

Sustainable democratic societies can be defined as structures that are not limited to elections, that are based on popular sovereignty, where the rule of law is observed, fundamental rights and freedoms are guaranteed, pluralism and participation are encouraged, social justice and equality are taken as a basis, transparent management devices and educated citizens. Educational institutions play an important role in building sustainable democratic societies. Educational institutions can be functional in transferring the culture and standards of democratic life to future generations. Social Studies course aims to raise affective and democratic citizens, individuals equipped with knowledge, skills and values. It can be stated that through the Social Studies course, individuals can be taught the basics of democracy, gain democratic citizenship awareness, and encourage social participation. Therefore, it can be said that it is important to examine the research on the relationship between Social Studies education and democracy. The aim of this study is to examine the research on the relationship between Social Studies Education and democracy from a bibliometric perspective. The research is carried out in the light of document analysis, which is one of the designs of qualitative research method. Within the scope of the study, a search was conducted in the WoS database using the keywords “social studies”, “democracy” and “democratic”. As search filters, “title” and “abstract” were used. Within the scope of the study, studies conducted between 2006 and 2025 were included. In this context, bibliometric data on 33 academic studies constitute the data of the study. The data obtained using the WoS database is analyzed using the VOSviewer 1.6.20 program.

Keywords: Social Studies, democracy, affective citizenship, bibliometric analysis

**Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ve 5.Sınıf Sosyal Bilgiler Ders
Kitabında Demokratik Kişilik Özelliklerinin İncelenmesi**

Elvan Günel ^{1,*} & Mustafa Çakır ²

¹ Sosyal Bilgiler Eğitimi Anadolu Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Eğitimi Bayburt Üniversitesi

elvang@anadolu.edu.tr

Özet

Sosyal Bilgiler dersinin temel amacının etkin ve demokratik vatandaşlar yetiştirmek olduğu söylenebilir. Demokratik bir toplum oluşturulmasının, demokratik vatandaşlar yetiştirmeye bağlı olduğu, bunun da demokratik kişilik özelliklerine sahip bireylerle mümkün olabileceği ifade edilebilir. Etkin vatandaşlar yetiştirme sürecinde bireylerde demokratik kişilik özelliklerinin ve değerlerin inşa edilmesinin önemli olduğu aktarılabilir. Bireylerin sahip oldukları kişilik özellikleri ve yaşamlarına yansıttıkları değerler, onların toplumsal alanla ve onun norm ve kurallarıyla kurdukları ilişkileri, karar alma süreçlerine katılımlarını, hak ve sorumluluklara yönelik yaklaşımlarını şekillendirmektedir. Katılımcılığın ve toplumsal sorumlulukların bilincinde olma, hak ve sorumlulukların farkında olma, hoşgörü ve farklılıklara saygı duyma, eleştirel düşünme, adalet ve eşitlik duygusu geliştirme gibi demokratik kişilik özelliklerinin etkin vatandaşlar yetiştirmeyi amaçlayan Sosyal Bilgiler dersi kapsamında bireylere kazandırılabilmesi ifade edilebilir. Öğretim programları ve ders kitaplarının, bireylere bilgi, beceri ve değerlerin aktarılmasında kullanılan temel araçlardan olduğu görülmektedir. Bu sebeple, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda ve ders kitaplarında demokratik kişilik özelliklerine nasıl yer verildiğinin incelenmesinin önemli olduğu söylenebilir. Bu araştırmanın amacı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ve bu program kapsamında yeniden hazırlanmış olan 5. Sınıf Sosyal Bilgiler ders kitabında “demokratik kişilik özelliklerinin” nasıl sunulduğunun incelenmesidir. Araştırma, nitel araştırma yönteminin desenleri arasında yer alan doküman incelemesi kullanılarak gerçekleştirilmektedir. Araştırmadan elde edilen veriler, belirli bir tema söz konusu olmadığı için tümevarımsal yaklaşımla analiz edilmektedir. Analizler, NVivo 14 paket programı kullanılarak yapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, ders kitabı, doküman incelemesi, demokratik kişilik özellikleri.

**Examination Of Democratic Personality Traits In The Century Of Türkiye Maarif Model Social Studies
Curriculum And Social Studies 5th Grade TEXTBOOK**

Elvan Günel ^{1,*} & Mustafa Çakır ²

Abstract

Main purpose of the Social Studies course is to help students to become affective and democratic citizens. It can be stated that the creation of a democratic society depends on raising democratic citizens, and this can be possible with individuals with democratic personality traits. The personality traits of individuals and the values they reflect on their lives shape their relations with the social sphere and its norms and rules, their participation in decision-making processes, and their approaches to rights and responsibilities. In the process of raising affective citizens, it is important to build democratic personality traits and values in individuals. It can be stated that democratic personality traits such as being aware of participation and social responsibilities, being aware of rights and responsibilities, tolerance and respect for differences, critical thinking, developing a sense of justice and equality can be gained to individuals within the scope of the Social Studies course aiming to raise affective citizens. Literature suggests that curricula and textbooks are among the basic tools used to transfer knowledge, skills and values to individuals. Therefore, it is important to examine how democratic personality traits are included in the Social Studies curriculum and textbooks. The purpose of this study is to examine how “democratic personality traits” are presented in the Century of Türkiye Maarif Model Social Studies Curriculum and the 5th grade Social Studies textbook that was re-designed within the scope of this curriculum. The research is carried out as document analysis, which is one of qualitative research designs. The data obtained from the research are analyzed with an inductive approach since there is no specific theme. The analysis is done using the NVivo 14 package program.

Keywords: Social Studies, textbook, document review, democratic personality traits.

2018 ve 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın Demokrasi Eğitimi Açısından Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi

Ibrahim Halil Doğan ^{1,*} & Mesut Aydın ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği İnönü Üniversitesi
ibrahim.dogan@inonu.edu.tr

Özet

Araştırmada, 2018 ve 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın demokrasi eğitimi açısından karşılaştırmalı olarak incelenmesi amaçlanmıştır. Nitel bir yönteme sahip olan araştırmada, durum çalışması modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2018 ve 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda yer alan demokrasi eğitimine ilişkin alanlar oluştururken çalışma grubunun belirlenmesinde ise ölçüt örnekleme yöntemi esas alınmıştır. Araştırmanın verileri, doküman incelemesi tekniğine göre toplanmıştır. Verilerin analizinde, betimsel analiz tekniği (tumdengelimci) uygulanmış ve bu kapsamda 2018 ve 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı demokrasi eğitimi açısından; amaç, öğrenme alanı, kazanım/öğrenme çıktıları, beceri, değer ve ölçme ve değerlendirme olarak altı kategoride analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda elde edilen veriler incelendiğinde, amaçlar bakımından 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda, doğrudan 2 özel amaca yer verilirken 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda, 3 özel amaca yer verildiği gözlemlenmiştir. 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda, "Etkin Vatandaşlık" öğrenme alanı içerisinde ele alınmış olunan demokrasi eğitimi; 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda ise kavramsal olarak yer alarak "Yaşayan Demokrasimiz" öğrenme alanı içerisinde değerlendirilmiştir. Buna karşın 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda, "Eşitlik" değerinin yer almaması ve kazanım/öğrenme çıktılarının niceliksel olarak azlığı da dikkat çekmektedir. Ayrıca beceri ve ölçme ve değerlendirme bakımından değerlendirildiğinde ise 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'na nazaran 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın demokrasi eğitimi açısından daha kapsamlı ve ayrıntılı bir şekilde ele alındığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Demokrasi, Sosyal Bilgiler, 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı

A Comparative Analysis of 2018 and 2024 Social Studies Curriculum in Terms of Democracy Education

Ibrahim Halil Doğan ^{1,*} & Mesut Aydın ¹

Abstract

In the study, it was aimed to examine the 2018 and 2024 Social Studies Curriculum in terms of democracy education comparatively. In the research, which has a qualitative method, the case study model was used. The study group of the research consists of the areas related to democracy education in the 2018 and 2024 Social Studies Curriculum, and the criterion sampling method was used to determine the study group. The data of the study were collected according to the document analysis technique. In the analysis of the data, the descriptive analysis technique (deductive) was applied and in this context, the 2018 and 2024 Social Studies Curricula were analyzed in terms of democracy education in six categories: purpose, learning area, attainment/learning outcomes, skills, values and measurement and evaluation. When the data obtained as a result of the analyses were examined, it was observed that while 2 specific objectives were directly included in the 2018 Social Studies Curriculum in terms of objectives, 3 specific objectives were included in the 2024 Social Studies Curriculum. In the 2018 Social Studies Curriculum, democracy education, which was addressed within the learning area of “Active Citizenship”, was conceptually included in the 2024 Social Studies Curriculum and evaluated within the learning area of “Our Living Democracy”. On the other hand, it is noteworthy that the 2024 Social Studies Curriculum does not include the value of “Equality” and the quantitative scarcity of achievement/learning outcomes. In addition, when evaluated in terms of skills and measurement and evaluation, it is seen that the 2024 Social Studies Curriculum is more comprehensive and detailed in terms of democracy education compared to the 2018 Social Studies Curriculum.

Keywords: Democracy, Social Studies, 2018 Social Studies Curriculum, 2024 Social Studies Curriculum

""1928 Köy Kıraati" ve "1929 Şehir Kıraati" Kitaplarında İdealize Edilen Cumhuriyet Vatandaşı

Arife Göknur Parlak

Tarih Adıyaman Üniversitesi

agoknurprlk@gmail.com

Özet

Topyekun verilen büyük mücadelelerin ardından kurulan yeni Türkiye Cumhuriyeti'nde 3 Mart 1924'te Halifeliğin kaldırılması ile inkılapların önündeki en büyük engel kalkmış yoğun bir şekilde inkılaplar yapılmaya başlanmıştı. 1 Kasım 1928'de Latin alfabesine geçiş ile yeni Türk alfabesi kabul edilmişti. Sırada yapılan inkılapların, köylü, şehirli fark etmeksizin tüm vatandaşlara intikalini sağlamak, milli bir bilinç oluşturmak, bu suretle hem rejimin sürekliliğini sağlayıp hem de demokratik vatandaş oluşturmak vardı. Dönemin şartları göz önünde bulundurulduğunda büyük kitlelere ulaşabilmek için kıraat kitapları kullanılan yöntemlerin başında gelmekteydi. Türk alfabesinin öğrenimi, okur-yazar oranını arttırma, inkılapları öğretme ve benimsetme gibi sorumluluklar yüklenen kıraat kitaplarını belki de demokrasi bilicine sahip vatandaş oluşturmaya çalışan 'Cumhuriyet'in ilk öğretmenleri' olarak kabul edilebiliriz. Bu çalışmada, belirtilen açılardan önem teşkil eden kıraat kitaplarından, '1928 Köy Kıraati' ve '1929 Şehir Kıraati' kitapları, idealize edilen Cumhuriyet vatandaşı, bakımından incelenecektir. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi deseniyle yapılmıştır. Her iki kitabın genel tanıtımı yapılarak, içeriklerinde vurgulanan 'millet, vatandaş, Türk kadını, Türk genci, Türk köylüsü, vatan' gibi konumuza dahil olan kavramlar irdelenecektir. Son olarak her iki kitap arasındaki benzerlik ve farklar tespit edilerek, oluşturulmak istenen 'köylü' ve 'şehirli' Türk vatandaşı profiline ulaşılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Cumhuriyet Vatandaşı, Demokrasi, Millet, Türk Köylüsü.

The Construction of the Ideal Republican Citizen in Köy Kiraati (1928) and Şehir Kiraati (1929)

Arife Göknur Parlak

Abstract

The Construction of the Ideal Republican Citizen in Köy Kiraati (1928) and Şehir Kiraati (1929)

Abstract

Following the comprehensive struggles that led to the establishment of the new Republic of Turkey, the abolition of the Caliphate on March 3, 1924, removed the greatest obstacle to reforms, thus initiating an intense period of revolutionary changes. On November 1, 1928, the transition to the Latin alphabet marked the acceptance of the new Turkish alphabet. The next step was to ensure the dissemination of these reforms to all citizens, regardless of whether they lived in rural or urban areas, to foster a sense of national consciousness, thereby both securing the continuity of the regime and creating democratic citizens. Given the conditions of the time, one of the primary methods used to reach large masses was the use of reading primers. These primers, which undertook the responsibilities of teaching the new alphabet, increasing literacy rates, and instilling and promoting the reforms, can perhaps be considered the "first teachers of the Republic" who strived to cultivate citizens conscious of democracy. In this study, two reading primers that hold particular significance in this context—*1928 Village Reader* and *1929 Urban Reader*—will be analyzed in terms of the idealized Republican citizen. The research has been conducted through document analysis, a qualitative research method. After introducing both books, the concepts emphasized in their content—such as "nation," "citizen," "Turkish woman," "Turkish youth," "Turkish villager," and "homeland"—will be examined. Finally, the similarities and differences between the two books will be identified in order to determine the intended profiles of the rural and urban Turkish citizens.

Keywords: Republican Citizen, Democracy, Nation, Turkish Villager.

2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Vatandaşlık Eğitimine Yaklaşımı: Westheimer ve Kahne'nin Üç Vatandaş Türü Bağlamında Eleştirel Bir Analiz

Muhammed Usame Şen ^{1,*} & Serdar Malkoç ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Ankara Üniversitesi
usame.sen99@gmail.com

Özet

Bu çalışma, 2024 yılında yürürlüğe giren Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nı, Joel Westheimer ve Joseph Kahne'nin (2004) "Educating the 'Good' Citizen" adlı çalışmasında tanımladığı üç vatandaş türü çerçevesinde (kişisel sorumluluk sahibi vatandaş, katılımcı vatandaş ve adalet odaklı vatandaş) incelemektedir. Amaç, öğretim programının hangi vatandaşlık anlayışlarını önceliklendirdiğini ortaya koymak ve bu tercihlerin eğitsel sonuçlarını tartışmaktır. Çalışmada doküman incelemesi yöntemiyle program kazanımları analiz edilmiş, her bir kazanım ilgili vatandaşlık türüyle eşleştirilmiştir. Bulgular, programın ağırlıklı olarak kişisel sorumluluk sahibi vatandaş desteklediğini; katılımcı vatandaşlığı ve adalet odaklı vatandaşlık anlayışlarının ise sınırlı düzeyde yer bulduğunu göstermektedir.

Giriş: Vatandaşlık eğitimi, bireylerin demokratik toplumlarda etkili birer yurttaş olarak yer almalarını sağlayan temel bir eğitim alanıdır. Ancak vatandaşlık kavramı, farklı pedagojik ve ideolojik yaklaşımlara göre çeşitlenmektedir. Westheimer ve Kahne (2004), vatandaşlık eğitiminde üç temel yaklaşım ortaya koyar: kişisel sorumluluk sahibi vatandaş, katılımcı vatandaş ve adalet odaklı vatandaş. Bu çerçeve, eğitim programlarının bireyleri nasıl bir yurttaş modeline göre yetiştirdiğini sorgulamak için güçlü bir araçtır. Bu çalışma, Türkiye'de 2024 yılında yürürlüğe giren Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nı bu kuramsal çerçevede inceleyerek hangi vatandaşlık anlayışlarının ön planda tutulduğunu analiz etmektedir. Yöntem: Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. MEB tarafından yayımlanan 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı içerik, kazanım ve öğrenme yaşantıları açısından incelenmiş; kazanımlar, Westheimer ve Kahne'nin belirlediği üç vatandaşlık türü çerçevesinde kategorize edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Vatandaşlık Eğitimi, Öğretim Programı, Adalet Odaklı Vatandaşlık, Demokratik Eğitim

The 2024 Social Studies Curriculum's Approach to Citizenship Education: A Critical Analysis in the Context of Westheimer and Kahne's Three Types of Citizens

Muhammed Usame Şen ^{1,*} & Serdar Malkoç ¹

Abstract

This study examines the 2024 Social Studies Curriculum, which came into effect in 2024, through the framework of the three types of citizens described by Joel Westheimer and Joseph Kahne (2004) in their work *Educating the 'Good' Citizen*: the personally responsible citizen, the participatory citizen, and the justice-oriented citizen. The aim is to identify which conceptions of citizenship are prioritized in the curriculum and to discuss the educational implications of these choices. Using document analysis, the study analyzes the curriculum's learning outcomes and matches each outcome with the corresponding type of citizenship. The findings indicate that the curriculum predominantly supports the model of the personally responsible citizen, while the conceptions of participatory and justice-oriented citizenship are only marginally represented.

Introduction:

Citizenship education is a fundamental field of education that enables individuals to participate effectively as citizens in democratic societies. However, the concept of citizenship varies depending on different pedagogical and ideological approaches. Westheimer and Kahne (2004) identify three main approaches to citizenship education: the *personally responsible citizen*, the *participatory citizen*, and the *justice-oriented citizen*. This framework serves as a powerful tool for questioning what type of citizen education programs aim to cultivate. This study analyzes the Social Studies Curriculum implemented in Turkey in 2024 through this theoretical lens, examining which conceptions of citizenship are prioritized.

Method:

This research employs the qualitative research method of document analysis. The 2024 Social Studies Curriculum published by the Ministry of National Education (MoNE) was examined in terms of content, learning outcomes, and learning experiences. The curriculum's learning outcomes were categorized according to the three types of citizenship identified by Westheimer and Kahne.

Keywords: Social Studies, Citizenship Education, Curriculum, Justice-Oriented Citizenship, Democratic Education

Gönüllü Sosliliği: Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Ses Verme Pratikleri

Meryem Cengiz ^{1,*} & Çağrı Öztürk Demirbaş ²

¹ Sosyal Bilgiler Eğitimi Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

meryemcengiz.1905@gmail.com

Özet

İş birliği ve paylaşım toplumun gelişimi ve sorunların çözümünde önemli etkindir. Bunun için gerekli olan ise gönüllü eylemlerdir. Toplum ile devlet arasında köprü görevi gören gönüllülük karşılık beklemeden yapılan iş, yardım etme anlamlarına gelmektedir. Afet, kültür, eğitim gibi birçok alanda karşılaştığımız gönüllülük olgusu sosyolojiden politikaya, ekonomiden kültüre yansımaları ile giderek yaygınlaşmakta ve çeşitlilik göstermektedir. Bu araştırma, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının gönüllü sosliliğe ilişkin eğilimlerini öğrenim sürecinin farklı evrelerinde incelemeyi amaçlayan kesitsel nitel bir çalışmadır. Gönüllü soslilik, bireylerin zorunluluk taşımaksızın, örgütsel ya da toplumsal bağlamlarda iyileştirme, katkı sunma ve eleştirel düşünme niyetiyle görüş bildirme davranışını ifade etmektedir. Öğretmen adaylarının bu kavrama yükledikleri anlamlar, mesleki kimlik oluşumları ve demokratik tutumlarıyla olan ilişkisi, öğretmenlik mesleğinin demokratik işlevi bağlamında önem taşımaktadır. Araştırma kapsamında, bir devlet üniversitesinin sosyal bilgiler öğretmenliği programında öğrenim gören ve eğitimlerinin farklı evrelerinde (1., 2., 3. ve 4. sınıf sonu itibarıyla) bulunan toplam 42 öğretmen adayı ile yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Veriler, nitel desene uygun biçimde tematik analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Elde edilen bulgular, öğretmen adaylarının gönüllü sosliliğe ilişkin algılarının sınıf düzeyine bağlı olarak farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur. Birinci sınıf düzeyindeki katılımcılar gönüllü sosliliği daha çok bireysel ifade özgürlüğü bağlamında değerlendirirken, son sınıf öğrencilerinin bu kavramı mesleki sorumluluk, toplumsal katkı ve sınıf içi demokratik iklimin inşasıyla ilişkilendirdikleri gözlemlenmiştir. Bununla birlikte, sosliliği teşvik eden ya da sınırlayan faktörlerin fakülte ortamı, öğretim elemanlarının yaklaşımı ve öğretmenlik uygulamaları gibi bağlamsal etmenlerle yakından ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Araştırma, öğretmen eğitimi programlarında gönüllü sosliliğe yönelik farkındalığı artıracak, eleştirel düşünmeyi ve demokratik katılımı destekleyecek öğrenme ortamlarının geliştirilmesine yönelik öneriler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Gönüllü soslilik, sosyal bilgiler eğitimi, öğretmen adayları, demokratik tutum, kesitsel nitel araştırma

Voluntary Vocalization: The Practice of Giving Voice to Social Studies Teacher Candidates

Meryem Cengiz ^{1,*} & Çağrı Öztürk Demirbaş ²

Abstract

Cooperation and sharing are important factors in the development of society and the solution of problems. What is necessary for this is voluntary actions. Volunteering, which serves as a bridge between society and the state, means helping, the work done without waiting for a response. Dec. The phenomenon of volunteering, which we encounter in many areas such as disaster, culture and education, is becoming increasingly widespread and diverse with its reflections from sociology to politics, from economics to culture. This research is a cross-sectional qualitative study aimed at examining the tendencies of social studies teacher candidates regarding voluntary vocalization at different stages of the learning process. Voluntary vocality refers to the behavior of individuals to express opinions with the intention of improving, contributing and thinking critically in organizational or social contexts without obligation. The meanings that teacher candidates attach to this concept, their professional identity formation and their relationship with their democratic attitudes are important in the context of the democratic function of the teaching profession. Within the scope of the research, students who are studying in the social studies teaching program of a state university and at different stages of their education (1., 2., 3. and 4. semi-structured interviews were conducted with a total of 42 prospective teachers (as of the end of the class). The data were analyzed by thematic analysis method in accordance with the qualitative pattern. The findings obtained revealed that the perceptions of prospective teachers about voluntary vocalization differ depending on the grade level. While participants at the first grade level evaluated voluntary vocalization more in the context of individual freedom of expression, it was observed that senior students associated this concept with professional responsibility, social contribution and the construction of a democratic climate in the classroom. However, it has been found that the factors that encourage or limit vocalization are closely related to contextual factors such as the faculty environment, the approach of teaching staff and teaching practices. The research provides recommendations for the development of learning environments that will increase awareness of voluntary vocalization in teacher education programs, support critical thinking and democratic participation.

Keywords: Voluntary voice, social studies education, pre-service teachers, democratic attitude, cross-sectional qualitative research

Yerli ve Millî Yurttaş: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nde Kültürel Homojenlik ve Farklılıkların Temsili

Ali Haydar Akarsu

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
alihaydar.akarsu@erdogan.edu.tr

Özet

Türkiye’de sosyal bilgiler programı, resmi metinlerde değerler eğitimi, tarihsel aidiyet ve toplumsal birlik vurgularıyla örülü bir yurttaşlık vizyonu sunmaktadır. Bu vizyon sıklıkla vatanseverlik, millî bilinç, toplumsal sorumluluk ve ortak miras gibi kavramlar etrafında şekillenmektedir. Ancak bu kavramsal çerçeve etnik, kültürel ve inanç temelli farklılıkların görünürlüğünü sınırlayabilmekte; çokkültürlü vatandaşlık anlayışının eğitsel düzeyde nasıl temsil edildiği sorusunu gündeme getirmektedir. Bu kapsamda bu çalışma, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nin (TYMM) 2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı (SBÖP) kapsamında yurttaşlık/vatandaşlık eğitimi bağlamında “yerli ve millî yurttaş” kavrayışını nasıl yapılandırıldığını, bu süreçte kültürel homojenlik ve çeşitliliğin nasıl temsil edildiğini eleştirel bir bakış açısıyla incelemektedir. Nitel doküman analizi yöntemine dayanan araştırma, öğretim programında yer alan öğrenme alanları, değer yönelimleri ve kazanımların çokkültürlü eğitim ve eleştirel yurttaşlık kuramı bağlamında analizini içermektedir. Programda yer alan öğrenme alanları, çıktılar, değerler ve örnek etkinlikler çokkültürlülük kuramı ve eleştirel yurttaşlık eğitimi perspektifinden değerlendirilmiştir. Öğretim programındaki doğrudan ifadeler, öğrenme alanları, kazanımlar ve etkinlik örnekleri bütünlüklü bir şekilde incelenip, içerik analizi kullanılarak kodlanmıştır. Araştırma bulguları üç ana tema etrafında toplanmıştır: a) Kültürel Farklılıkların Tanınması ve Kabulü, b) Millî Değerler Üzerinden Kültürel Homojenliğin İnşası, c) Toplumsal Birlik ve Vatandaşlık Temsili. Analiz sonuçları Birlikte Yaşamak, Ortak Mirasımız ve Yaşayan Demokrasimiz gibi öğrenme alanlarında bireysel özelliklere saygı, toplumsal birlik ve ortak tarih vurgularının güçlü olduğunu; ancak kültürel çeşitliliğe doğrudan atıfların sınırlılık taşıdığını ve hâkim söylemin millî birlik, ortak miras ve millî-manevî değerlere bağlılık etrafında inşa edildiğini ortaya koymaktadır. Bu bulgular, programın kültürel çoğulculuktan ziyade kültürel bütünlük ve ortaklık üzerinden inşa edilen bir yurttaşlık modeli önerdiğini göstermektedir. Bu normatif anlayış Türkiye’nin çokkültürlü toplumsal yapısını yeterince yansıtmamakta ve kapsayıcı-demokratik yurttaşlık eğitimi olanaklarını sınırlandırmaktadır. Bu bağlamda, eğitim politikalarında çoğulculuğun daha görünür kılınması gerektiğini savunulmakta, kapsayıcı ve demokratik yurttaşlık eğitimi için öneriler sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler Programı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, yurttaşlık, millilik, yerlilik.

Local and National Citizen: Representation of Cultural Homogeneity and Differences in the Turkish Century Education Model

Ali Haydar Akarsu

Abstract

The social studies program in Turkey offers a vision of citizenship woven with emphasis on values, education, historical belonging, and social unity in official texts. This vision is often shaped around patriotism, national consciousness, social responsibility, and common heritage. However, this conceptual framework can limit the visibility of ethnic, cultural, and faith-based differences; it raises the question of how the understanding of multicultural citizenship is represented at the educational level. In this context, this study examines from a critical perspective how the Turkish Century Education Model (TCEM) structures the concept of “*local and national citizen*” in the context of citizenship/citizenship education within the scope of the 2024 Social Studies Curriculum (SSC) and how cultural homogeneity and diversity are represented in this process. The research, based on the qualitative document analysis method, includes the analysis of the learning areas, value orientations, and achievements in the curriculum in the context of multicultural education and critical citizenship theory. The learning areas, outcomes, values, and sample activities in the program were evaluated from the perspective of multiculturalism theory and critical citizenship education. Direct statements, learning areas, achievements, and sample activities in the curriculum were examined holistically and coded using content analysis. The research findings were gathered around three main themes: *a) Recognition and Acceptance of Cultural Differences*, *b) Construction of Cultural Homogeneity through National Values*, *c) Representation of Social Unity and Citizenship*. The analysis results reveal that in learning areas such as Living Together, Our Common Heritage and Our Living Democracy, respect for individual characteristics, social unity and common history are strongly emphasized; however, direct references to cultural diversity are limited and the dominant discourse is built around national unity, common heritage and commitment to national-spiritual values. These findings show that the program proposes a citizenship model built on cultural integrity and partnership rather than cultural pluralism. This normative understanding does not adequately reflect Turkey's multicultural social structure and limits the possibilities of inclusive-democratic citizenship education. In this context, it is argued that pluralism should be made more visible in education policies and suggestions are presented for inclusive, and democratic citizenship education.

Keywords: Social Studies Program, Turkey Century Education Model, citizenship, nationality, locality.

2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Vatandaşlık Eğitimi Açısından İncelenmesi

Emel Sarıkoca

Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı Amasya
emel.05src@gmail.com

Özet

Vatandaşlık eğitimi sosyal bilgiler dersinin temelini oluşturan en önemli unsurlardandır. Sosyal bilgiler dersi ile haklarını bilen, sorumluluklarını yerine getiren ülkesini ve milletini seven iyi yurttaşlar yetiştirmek amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda Türkiye Yüzyılı Maarif Modeline uygun hazırlanan 2024 sosyal bilgiler dersi öğretim programının vatandaşlık eğitimi açısından değerlendirilmesinin amaçlandığı araştırmada çalışmanın amacına uygun olarak nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2024 sosyal bilgiler dersi öğretim programı (4,5,6 ve 7.sınıf) oluşturmaktadır. Araştırmanın verilerine Millî Eğitim Bakanlığı Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli öğretim programları resmi internet sitesinden ulaşılmıştır. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde doküman analizinden faydalanılmıştır. 2024 sosyal bilgiler dersi öğretim programında vatandaşlık eğitimi belirlenen kriterlere göre incelenmiştir. Sosyal bilgiler dersi öğretim programında yer alan vatandaşlık eğitimi ile ilişkili olan özel amaçlar, öğrenme alanları, öğrenme çıktıları ve öğrenme-öğretme uygulamaları belirlenerek tablolar şeklinde sunulmuştur. Araştırmanın bulgularından elde edilen sonuçlarına göre; 2024 sosyal bilgiler dersi öğretim programının özel amaçlar içerisinde vatandaşlık eğitimi ile ilişkili maddelerin yer aldığı ve programın öğrenme alanları içerisinde özellikle 4.öğrenme alanı olan “Yaşayan Demokrasimiz” öğrenme alanında vatandaşlık eğitimine diğer öğrenme alanlarına kıyasla daha fazla yer verildiği bunun yanı sıra öğrenme çıktıları bakımından da en fazla çıktıların yine yaşayan demokrasimiz öğrenme alanında yer verildiği tespit edilmiştir. Bu sonuçlar sosyal bilgiler dersi öğretim programında vatandaşlık eğitiminin önemli bir yerinin olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, vatandaşlık eğitimi, öğretim programı

2024 Examination Of Social Sciences Curriculum In Terms Of Citizenship Education

Emel Sarıkoca

Abstract

Citizenship education is one of the most important elements that form the basis of the social studies course. The social studies course aims to raise good citizens who know their rights, fulfill their responsibilities and love their country and nation. In this direction, in the research, which aims to evaluate the 2024 social studies curriculum prepared in accordance with the Turkish Century Education Model in terms of citizenship education, document analysis technique, one of the qualitative research methods, was used in accordance with the purpose of the study. The study group of the research consists of 2024 social studies curriculum (4th, 5th, 6th and 7th grades). The data of the study were accessed from the official website of the Ministry of National Education, Türkiye Century Education Model curricula. Document analysis was used to analyze the data obtained. In the 2024 social studies curriculum, citizenship education was examined according to the criteria determined. Specific objectives, learning areas, learning outcomes and learning-teaching practices related to citizenship education in the social studies curriculum were determined and presented in the form of tables. According to the results obtained from the findings of the research; it was determined that there are items related to citizenship education in the specific objectives of the 2024 social studies curriculum and that citizenship education is included more in the learning areas of the program, especially in the 4th learning area, “Our Living Democracy” learning area, compared to other learning areas, as well as in terms of learning outcomes, the highest number of outcomes are also included in the learning area of our living democracy. These results show that citizenship education has an important place in the social studies curriculum.

Keywords: Social studies, citizenship education, curriculum

Bütünleştirilmiş Eğitime Giden Yolda Empati: Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Duygu, Tutum ve Endişeleri

Mustafa Öztürk ¹, Beyza Bayram ¹ & Zeynep Yasemin Akıncı ^{1,*}

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Erciyes Üniversitesi
zyasee1@gmail.com

Özet

Kapsayıcı eğitim farklı kültürel ve gelişim özelliklerine sahip bireylerin topluma entegrasyonunu sağlamak, ayrımcılığı azaltmak, eşit ve adil bir eğitim ortamına katılımlarını desteklemek amacını taşır. Özellikle engeli olan çocuklara yönelik gerçekleştirilen eğitimsel uygulamalar ise bütünleştirilmiş eğitim kavramı kapsamında ele alınabilir. İlgili mevzuata göre engeli olan öğrenciler eğitsel değerlendirme sonuçlarına göre genel okullara devam etmektedir. Dolayısıyla öğretmen adaylarının engeli olan çocuklarla çalışmaya yönelik tutum ve becerilerinin gelişmiş olması beklenir. Bu tutum ve becerilerin gelişimini etkileyen faktörlerin irdelenmesi öğretmen eğitimi süreçlerinin planlanması bakımından önemlidir. Bu nedenle araştırmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının duyuşsal ve bilişsel empati düzeyleri ile bütünleştirilmiş eğitim uygulamalarına ilişkin duygu, tutum ve endişe düzeyleri arasındaki ilişkiyi farklı değişkenler açısından incelemektir. Nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılarak yürütülecek bu çalışmada örneklem grubunu Türkiye’deki çeşitli üniversitelerin eğitim fakültelerinde öğrenim gören 1. ve 4. sınıf sosyal bilgiler öğretmen adayları oluşturacaktır. Veriler Yukay-Yüksel vd. (2020) tarafından Türkçeye uyarlanan “Duyuşsal ve Bilişsel Empati Ölçeği” ve Kis (2016) tarafından Türkçeye uyarlanan “Bütünleştirilmiş Eğitim Uygulamalarına İlişkin Duygu, Tutum ve Endişe Ölçeği–Gözden Geçirilmiş Formu (BEDTEÖ-R)” ile toplanacaktır. Verilerin analizinde SPSS programı kullanılacak ve betimsel istatistikler (yüzde ve frekanslar), T-test ve tek yönlü ANOVA yapılacaktır. Elde edilen bulguların, öğretmen adaylarının empati düzeylerinin bütünleştirilmiş eğitime ilişkin önemli bir değişken olup olmadığına dair veri sunması beklenmektedir. Yapılacak araştırmanın sosyal bilgiler öğretmen adaylarının empati düzeyleri ile bütünleştirilmiş eğitime yönelik duygu, tutum ve endişeleri arasındaki ilişkiyi ortaya koyarak literatüre katkı sunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, öğretmen adayları, empati, bütünleştirilmiş eğitim, kapsayıcı eğitim, korelasyon

Empathy on the Path to Inclusive Education: Emotions, Attitudes, and Concerns of Social Studies Pre-Service Teachers

Mustafa Öztürk ¹, Beyza Bayram ¹ & Zeynep Yasemin Akıncı ^{1,*}

Abstract

Inclusive education aims to ensure the integration of individuals with different cultural and developmental characteristics into society, reduce discrimination, and support their participation in an equal and fair educational environment. Educational practices, especially for children with disabilities, can be considered within the concept of mainstreamed education. According to the the legislation, students with disabilities attend general schools according to educational assessment results they have. Therefore, pre-service teachers are expected to have developed attitudes and skills towards working with children with disabilities. Analysing the factors affecting the development of these attitudes and skills is essential for planning teacher education processes. Therefore, this study examines the relationship between the affective and cognitive empathy levels of pre-service social studies teachers and their feelings, attitudes and concerns about mainstreamed education practices in terms of different variables. In this study, which will be conducted using the relational survey model, one of the quantitative research methods, the sample group will consist of 1st and 4th grade pre-service social studies teachers studying at the faculties of education of various universities in Türkiye. Data will be collected with the 'Affective and Cognitive Empathy Scale' adapted into Turkish by Yukay-Yüksel et al. (2020) and the 'Emotions, Attitudes and Concerns Scale-Revised Form (BEDTEÖ-R) Related to Inclusive Education Practices' adapted into Turkish by Kis (2016). A statistical analysis software will be used for data analysis and descriptive statistics (percentages and frequencies), T-test, one-way ANOVA will be performed. The findings are expected to provide data on whether pre-service teachers' empathy levels are essential to their attitudes towards mainstreamed education. The study is expected to contribute to the literature by revealing the relationship between pre-service social studies teachers' empathy levels and their feelings, attitudes and concerns towards mainstreamed education.

Keywords: Social studies, pre-service teachers, empathy, mainstreamed education, inclusive education, correlation

Özel Eğitim Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersinin Öğretimine İlişkin Görüşleri

Mihriban Sönmez

Özel Eğitim Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
mihriban.sonmez@gop.edu.tr

Özet

Eğitim, bireylerin sosyal, duygusal ve akademik gelişimlerini destekleyen en önemli süreçlerden biridir. Bu süreçte, her bireyin farklı ihtiyaçlarına yönelik eğitim yaklaşımlarının geliştirilmesi, eğitim sisteminin başarısı açısından kritik bir öneme sahiptir. Özel gereksinimli bireyler, eğitimde daha fazla desteğe ihtiyaç duydukları için, öğretim yöntemlerinin ve içeriklerinin bu bireylerin özelliklerine uygun hale getirilmesi gerekmektedir. Sosyal bilgiler dersi, bireylerin toplumsal yaşam becerilerini, haklarını ve sorumluluklarını anlamalarına yardımcı olan önemli bir akademik disiplindir. Bu ders, öğrencilerin yaşadığı çevreyi tanımalarını, eleştirel düşünme becerilerini geliştirmelerini ve bilinçli birer vatandaş olmalarını sağlamayı hedefler. Ancak özel eğitim kurumlarında sosyal bilgiler öğretimi, özel gereksinimli bireylerin farklı öğrenme stilleri ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak yürütülmelidir. İlkokul dört, beş, altı ve yedinci sınıflarda sosyal bilgiler dersi zorunlu ders olarak programda yer almaktadır. Özel eğitim öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinin öğretimine ilişkin görüşleri, öğretim süreçlerinin etkinliğini artırmak için önemli bir kaynak oluşturmaktadır. Bu sebeple araştırmanın amacı, özel eğitim öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinin öğretimine ilişkin görüş ve önerilerini belirlemektir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum deseni kullanılarak, 2024-2025 eğitim öğretim yılında özel eğitim okullarında görev yapan, araştırmaya katılmayı kabul eden on özel eğitim öğretmeni ile yürütülmüştür. Araştırmada kişisel bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme sorularından oluşan veri toplama formları kullanılmıştır. Veriler içerik analiziyle analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda özel eğitim öğretmenleri sosyal bilgiler dersinin özel gereksinimli bireylere olumlu katkılar sağladığını ifade etmişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin, öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre amaçları belirledikleri, somut materyaller, görseller ve dijital içeriklerden yararlanarak doğrudan öğretim yöntemini kullandıkları, öğretim sonunda ve mümkün olduğunca doğal bağlamlarda değerlendirme yaptıkları, öğrencilerin sosyal kabul düzeyini desteklemeye yönelik farkındalık çalışmalarına hala ihtiyaç olduğu bulgularına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Özel eğitim, Özel gereksinimli birey, Özel eğitim öğretmeni, Sosyal bilgiler dersi

Special Education Teachers' Views on Teaching of Social Studies Course

Mihriban Sönmez

Abstract

Education is one of the most important processes that support individuals' social, emotional and academic development. In this process, developing educational approaches for the different needs of each individual is critical to the success of the education system. Since individuals with special needs need more support in education, teaching methods and contents should be adapted to the characteristics of these individuals. Social studies is an important academic discipline that helps individuals understand their social life skills, rights and responsibilities. This course aims to enable students to recognize the environment in which they live, develop critical thinking skills and become conscious citizens. However, social studies teaching in special education institutions should be carried out by taking into account the different learning styles and needs of individuals with special needs. In primary school grades four, five, six and seven, the social studies course is included in the curriculum as a compulsory course. The opinions of special education teachers regarding the teaching of social studies course constitute an important resource to increase the effectiveness of teaching processes. For this reason, the aim of the study is to determine the opinions and suggestions of special education teachers regarding the teaching of social studies course. The study was conducted with ten special education teachers working in special education schools in the 2024-2025 academic year, who agreed to participate in the study, using a case design from qualitative research methods. Data collection forms consisting of personal information form and semi-structured interview questions were used in the study. The data were analyzed by content analysis. As a result of the research, special education teachers stated that the social studies course made positive contributions to individuals with special needs. In addition, it was found that teachers set goals according to students' individual differences, used the direct teaching method by utilizing concrete materials, visuals and digital content, made assessments at the end of instruction and in natural contexts as much as possible, and there was still a need for awareness-raising activities to support students' social acceptance level.

Keywords: Special education, Individuals with special need, Special education teacher, Social studies course

Kaynaştırma/Bütünleştirme Eğitimine Devam Eden Öğrencilerinin Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Sürecinde Karşılaştığı Güçlükler

Gölcan Aktura

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
gulcannakturaa40@gmail.com

Özet

Ülkemizde ve dünya genelinde son dönemlerde özel gereksinimli birey sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Bunun birçok nedeni bulunmakla birlikte teknolojik ürünlerin hayatlarımıza çok hızlı dâhil olması, sosyalleşme problemleri, hastalık, kaza vb. olaylar etkilenen bireylerin sayısının artmasında etkili olmuştur. Bu durum özel gereksinimli bireylerin topluma uyum sağlamaları gerekliliğinin önemini arttırmıştır. Sosyalleşme ve topluma özel gereksinimli bireylerin dâhil edilmesinde sosyal bilgiler dersinin öğretim hedef ve kazanımlarının önemli olduğu düşünölmektedir. Öğretmenlerin kaynaştırma/bütünleştirme/bütünleştirme öğrencilerine nitelikli bir eğitim vermesinde üstlendikleri rol büyüktür. Bu konuda öğretmenlerin yeterli eğitim almaması bazı sorunlar doğurabilmektedir. Bu çalışmada Kaynaştırma/bütünleştirme/bütünleştirme eğitimi sürecince sosyal bilgiler öğretmenlerinin karşılaştıkları güçlüklerin belirlenmesi ve deneyimlerinin aktarılması ve sorunlara yönelik çözüm önerilerinin belirlenmesi araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Bu doğrultuda ortaokul düzeyindeki sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerini yarı yapılandırılmış bir görüşme formu aracılığıyla toplayarak nitel bir veri analizi gerçekleştirilmiştir. Öğretmenlerin, özel gereksinimli öğrencilere yönelik eğitimde yaşadığı güçlükler belirlenmiş ve bu konuda çözüm önerileri geliştirilmiştir. Elde edilen veriler ışığında, öğretmenlerin özel gereksinimli öğrenciler için eğitim ortamlarını nasıl iyileştirebilecekleri konusunda bilgi sağlanması hedeflenmektedir. Sonuç olarak, bu araştırma, sosyal bilgiler öğretiminde kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarına ilişkili bilgi ve öneriler sunarak, öğretmenlerin ve özel gereksinimli öğrencilerin eğitim süreçlerini güçlendirmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Özel Gereksinimli Çocuklar , Sosyal Bilgiler Öğretimi, Kaynaştırma/bütünleştirme/Bütünleştirme

Difficulties Faced by Teachers During the Inclusive/Integration Education of Students Continuing with Inclusion/Integration in Social Studies Teaching

Gülcan Aktura

Abstract

In recent years, both in our country and worldwide, the number of individuals with special needs has been steadily increasing. Many factors contribute to this rise, including the rapid integration of technological products into our lives, socialization problems, illnesses, accidents, etc. This situation underlines the importance of the need for individuals with special needs to adapt to society. It is believed that social studies lessons play a significant role in the socialization and inclusion of individuals with special needs into society, with the teaching goals and objectives being of particular importance. Teachers have a crucial role in providing quality education to inclusive/ integrative students. However, inadequate training for teachers can cause problems in this regard.

This study aims to identify the difficulties faced by social studies teachers during the inclusion/ integration training process, to share their experiences, and to determine potential solutions to these problems. Within this framework, the views of middle school social studies teachers were collected via a semi-structured interview form, and a qualitative data analysis was performed. The obstacles teachers face in the education of students with special needs were identified, and suggestions for solutions were developed. Based on the findings, it aims to provide information on how teachers can improve the educational environments for students with special needs.

In conclusion, this research seeks to strengthen the educational processes of both teachers and students with special needs by offering relevant information and suggestions related to inclusion/integration practices in social studies education.

Keywords: Special Needs Children, Social Studies Education, Inclusive/Integration/Integration

Özel Gereksinimli Çocuklarla Doğa Temelli Öğrenme Deneyimi

C. Burcu Durmuş ¹ & Murat Mahir Alagöz ^{2,*}

¹ Okul Öncesi Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

² Okul Öncesi Öğretmenliği Tokat

mhr1gz@gmail.com

Özet

Alan yazında yapılandırılmamış doğal materyallerin, özel gereksinimli çocukların öğrenme sürecine dahil edildiği ve özel eğitim ortamlarında kullanımına dair çalışmaların sınırlı sayıda bulunması bu araştırmanın temel çıkış noktası olmuştur. Özellikle erken çocukluk döneminde, gelişimsel farklılıklar gösteren bireylerde doğal materyallerle öğrenmenin nasıl daha etkili gerçekleştirilebileceği düşüncesiyle mevcut çalışma planlanmıştır. Bu kapsamda, 0-6 yaş arası otizm spektrum bozukluğu (OSB) ve gelişimsel gerilik tanısı almış çocuklara yönelik öğrenme sürecinde doğal materyallerin (örneğin: dal parçaları, taşlar, yapraklar, kozalaklar vb.) kullanımına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma nitel araştırma desenlerinden durum çalışması yöntemi ile yürütülmüş, çalışma grubu; Tokat ilinde bulunan bir özel eğitim ve rehabilitasyon merkezinin 4 özel eğitim öğretmeni ile her birinin sınıfında bulunan 2 öğrenci olmak üzere toplam 8 öğrenciden oluşmuştur. Öğretmenlere araştırma öncesinde, farklı uzunluk ve kalınlıkta dallar, çeşitli renk ve dokuda yapraklar, taş, toprak ve kozalaklar içeren doğal materyal kutuları temin edilerek, dört hafta boyunca büyük-küçük, uzun-kısa, kalın-ince gibi temel kavramların öğretiminde düzenli olarak kullanmaları istenmiştir. Uygulama sürecinin ardından öğrencilerin doğal materyallere yönelik ilgisi, dikkat süreleri, etkileşim düzeyi ve kavramları öğrenme süreci ile doğal materyallerin öğrenme aracı olarak kullanılmasının güçlü ve zayıf yönleri hakkında öğretmenler ile görüşmeler yapılmıştır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme soruları aracılığıyla toplanarak, nitel analiz yöntemlerinden betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Elde edilen bulgular, doğal materyallerin öğrenme sürecine olumlu katkılar sunabileceğini göstermiştir. Özellikle çocukların materyallere dokunarak ve hissederek öğrenmesi, soyut kavramların somutlaştırılmasında etkili olmuş, doğadaki gerçek materyallere yönelik farkındalık geliştirmeleri yönünde bir destek sağlamıştır. Doğal materyallerin kullanımı sırasında bazı gelişimsel farkındalıklara özgü davranışsal farklılıklar gözlemlenmiş ancak bu öğrenme sürecini olumsuz yönde etkilememiştir. Doğal materyallerin, amaca hizmet eden yapılandırılmış materyaller kadar olmasa da öğrenmeyi destekleyen bir araç olarak kullanılabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Özel gereksinimli çocukluklar, erken çocukluk dönemi, doğal materyaller, doğa temelli eğitim

Nature-Based Learning Experience with Children with Special Needs

C. Burcu Durmuş ¹ & Murat Mahir Alagöz ^{2,*}

Abstract

The limited presence of studies in the literature on the use of unstructured natural materials in the learning processes of children with special needs and in special education settings served as the primary rationale for this research. The current study was specifically designed to investigate how learning with natural materials can be made more effective for individuals with developmental differences during early childhood. Within this scope, the aim was to examine teachers' opinions concerning the use of natural materials (e.g., stick pieces, stones, leaves, cones, etc.) in the learning process of children aged 0–6 who are diagnosed with autism spectrum disorder (ASD) and developmental delay. The research was conducted using a qualitative case study design. The study group comprised a total of eight children, including four special education teachers from a private special education and rehabilitation center in Tokat, each teaching two students. Before the study, teachers were provided with boxes of natural materials—branches of varied lengths and thicknesses, leaves of different colors and textures, stones, soil, and cones—and were instructed to regularly use these materials over a four-week period for teaching basic concepts such as big–small, long–short, and thick–thin. After the implementation phase, interviews were conducted with the teachers to gather insights on students' interest in natural materials, attention spans, levels of interaction, the process of concept acquisition, and the strengths and weaknesses of using natural materials as learning tools. Data were collected through semi-structured interview questions and analyzed using descriptive qualitative analysis methods. The findings indicated that natural materials can make positive contributions to the learning process. Specifically, allowing children to learn through tactile contact with the materials was effective in concretizing abstract concepts and supported their development of awareness towards real materials found in nature. Some behavioral differences specific to developmental awareness were observed during the use of natural materials, but these did not negatively impact the learning process. The study concluded that even if natural materials are not as purposefully structured as traditional educational materials, they can still serve as effective tools supporting the learning journey.

Keywords: Children with special needs, early childhood, natural materials, nature-based education

Sosyal Bilgiler Dersinde Kaynaştırma: Öğretmen Adaylarının Metaforik Betimlemeleri

Şüheda Cabaroğlu

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anadolu Üniversitesi
suedacabaroglu2016@gmail.com

Özet

Sosyal bilgiler dersinde hoşgörü, eşitlik ve empati gibi temel toplumsal değerlerin kazandırılmasında kaynaştırma uygulamaları, öğrencilerin bu değerleri yalnızca teorik olarak öğrenmelerini değil aynı zamanda etkileşim yoluyla deneyimleyerek içselleştirmelerini destekler. Farklılıklara saygı duyma, toplumsal birlik ve beraberlik bilinci oluşturulmasına katkıda bulunur. Öğrenciler bu süreçte bilgiyi aktif olarak inşa ederler. Kaynaştırma uygulamaları iş birliğine dayalı öğrenme ortamları ile bu sürece katkı sağlar.

Bu çalışma öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersinde kaynaştırma uygulamalarına ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla incelemeyi amaçlamaktadır. Yapılan araştırma ile öğretmen adaylarının kaynaştırma kavramına yönelik düşünsel temsillerini ve pedagojik yaklaşımlarını metaforik anlatımlar üzerinden analiz etmek hedeflenmektedir.

Araştırma nitel araştırma desenine sahip olup veriler yarı yapılandırılmış metafor formu aracılığıyla toplanmıştır. Katılımcılardan “Kaynaştırma eğitim ... gibidir. Çünkü ...” biçiminde tamamlamaları istenen ifadeler aracılığıyla elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir.

Elde edilen metaforik ifadeler, öğretmen adaylarının sosyal bilgiler öğretiminin değer temelli ve toplumsal sorumluluk odaklı yapısı kaynaştırma uygulamalarına yönelik metaforik düşünme süreçleri yoluyla desteklenmesinin adayların pedagojik farkındalıklarını derinleştirdiğini ve kapsayıcı eğitim ilkeleriyle daha bütüncül bir öğretmenlik vizyonu geliştirmelerine olanak tanıdığını ortaya koymaktadır. Aynı zamanda sosyal bilgiler öğretmen adayları farklılıklara saygılı olma ilkesi ile kaynaştırma eğitiminin ne anlama geldiğini daha derinlemesine kavrayarak özel gereksinimli bireylerin eğitime katılımı konusunda farkındalık kazanmıştır.

Bu bağlamda katılımcıların kullandığı metaforlar aracılığı ile kaynaştırma uygulamalarına yönelik bilinç düzeyleri, tutumları ve değer yargıları ele alınmıştır. Sosyal Bilgiler öğretmen adayları kaynaştırma eğitim uygulamaları ile eşitlik, empati, hoşgörü ve farklılıklara saygı gibi toplumsal değerler metaforik betimlemeler yoluyla bireylerin soyut kavramlara ilişkin düşüncelerini yapılandırmalarında anlamlı bir araç haline gelmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler eğitimi - Kaynaştırma eğitimi - Eğitimde metaforlar ve metafor analizi - Eğitimde imgesel dönüşüm

Inclusion in Social Studies Course: Prospective Teachers' Metaphorical Descriptions

Şüheda Cabaroğlu

Abstract

In social studies courses, inclusive practices support students in gaining basic social values such as tolerance, equality and empathy, not only learning these values theoretically but also internalizing them through interaction. Respecting differences contributes to the creation of social unity and solidarity awareness. Students actively construct knowledge in this process. Inclusive practices contribute to this process with collaborative learning environments.

This study aims to examine the perceptions of prospective teachers regarding inclusive practices in social studies courses through metaphors. The aim of the research is to analyze prospective teachers' intellectual representations and pedagogical approaches towards the concept of inclusiveness through metaphorical narratives. The research has a qualitative research design and the data were collected through a semi-structured metaphor form. The data obtained through the statements that the participants were asked to complete in the form of “Inclusive education is like ... Because ...” were analyzed with the content analysis method. The obtained metaphorical expressions reveal that supporting teacher candidates through metaphorical thinking processes regarding the value-based and social responsibility-oriented structure of social studies education and inclusive practices deepens the pedagogical awareness of the candidates and enables them to develop a more holistic vision of teaching with inclusive education principles. At the same time, social studies teacher candidates have gained awareness about the participation of individuals with special needs in education by comprehending the principle of respecting differences and what inclusive education means in a deeper way.

In this context, the consciousness levels, attitudes and value judgments towards inclusive practices were addressed through the metaphors used by the participants. Social studies teacher candidates have become a meaningful tool in structuring individuals' thoughts on abstract concepts through inclusive education practices and social values such as equality, empathy, tolerance and respect for differences through metaphorical descriptions.

Keywords: Social studies education - Mainstreaming education - Metaphors and metaphor analysis in education - Imaginative transformation in education

Sosyal Bilgiler Öğretiminde Özel Yetenekli Öğrencilerin Karakter Eğitimine Yönelik Öğretmen Görüşleri

Şengül Korkut

Türkçe ve Sosyal Bilgiler Öğretimi, Sosyal Bilgiler Bölümü Baibu Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
sengulkrkt@gmail.com

Özet

Bu araştırma, Türkiye’de özel yetenekli öğrenciler için karakter eğitime duyulan ihtiyacı öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Çalışma, Malatya Bilim ve Sanat Merkezi’nde görev yapan 10 Sosyal Bilgiler öğretmeni ile yürütülmüş olup, veriler nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme yoluyla toplanmış ve içerik analizi ile analiz edilmiştir.

Sosyal bilgiler dersi öğretmenleri, Bilim ve Sanat Merkezleri’nin öğrencilerin bilim ve sanat alanlarındaki gelişimlerine katkı sunduğunu ve karakter becerileri eğitimi açısından önemli fırsatlar yarattığını belirtmektedir. Ancak, bu fırsatların sistematik olarak değerlendirilmediği ve özel yetenekli öğrencilerin karakter becerilerini geliştirmeye yönelik yapılandırılmış bir öğretim sürecinden yoksun kaldıkları ifade edilmektedir. Özellikle etik karar verme, sosyal-duygusal gelişim, empati, ekip çalışması ve öz düzenleme becerileri, öğretmenler tarafından desteklenmesi gereken kritik alanlar olarak öne çıkmaktadır.

Araştırma bulguları, öğretmenlerin karakter eğitiminin bağımsız etkinlikler şeklinde değil, öğretim programına entegre edilmiş zenginleştirilmiş öğretim yöntemleriyle sunulması gerektiğini vurguladığını ortaya koymaktadır. Yaratıcı drama, hikâye anlatımı, mentörlük ve eleştirel düşünme gibi stratejilerin karakter gelişimini desteklediği ifade edilmekte olup, öğretmenler bu süreçte zenginleştirilmiş öğretim yöntemlerinin kullanılmasının öğrencilerin karakter becerilerini geliştirme sürecine olumlu katkı sağlayacağını belirtmektedirler.

Öğretmenler, karakter eğitiminin özel yetenekli öğrencilerin yalnızca akademik gelişimini değil, etik ve sosyal gelişimlerini de destekleyen temel beceri eğitimi olduğunun kabul edilmesi gerektiğini ifade etmektedirler. Eğitim sisteminin bu ihtiyacı karşılayacak şekilde yeniden yapılandırılması ve öğretim programlarının karakter becerilerini kapsayacak biçimde geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Karakter Eğitimi, Özel Yetenekli Öğrenciler, Sosyal Bilgiler Öğretimi, Öğretmen Görüşleri

Teacher Opinions on Character Education for Gifted Students in Social Studies Teaching

Şengül Korkut

Abstract

This study aims to assess teachers' perspectives on the need for character education for gifted students in Türkiye. The research was conducted with 10 Social Studies teachers working at the Malatya Science and Art Center, employing qualitative research methods through semi-structured interviews, with data analyzed using content analysis.

Social Studies teachers state that Science and Art Centers contribute to students' development in both scientific and artistic fields while also presenting significant opportunities for character education. However, they emphasize that these opportunities are not systematically utilized, and gifted students lack a structured instructional process to develop character skills. Particularly, ethical decision-making, social-emotional development, empathy, teamwork, and self-regulation skills are highlighted as critical areas requiring support.

Findings indicate that teachers advocate for character education to be delivered not as isolated activities but integrated into the curriculum through enriched instructional methods. Strategies such as creative drama, storytelling, mentoring, and critical thinking are noted as effective approaches to fostering character development. Additionally, teachers suggest that incorporating enriched instructional methods into this process would positively impact students' character skill development.

In Social Studies education, teachers argue that character education should not merely support academic achievement but also be acknowledged as a fundamental component for fostering ethical and social growth in gifted students. It is recommended that the education system be restructured to meet this need and that curricula be revised to effectively integrate character skills.

Keywords: Character Education, Gifted Students, Social Studies Teaching, Teacher Opinions

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Yeterlikleri

Murat Akdağ

Özel Eğitim Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
mrtdkg@gmail.com

Özet

Bu çalışma, sosyal bilgiler öğretmenlerinin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programlarını (BEP) farklı sınıf ortamlarında etkili bir şekilde uygulamak için ihtiyaç duydukları belirli yeterlilikleri incelemeyi amaçlamaktadır. Sosyal bilgiler eğitimi tüm öğrenciler için vatandaşlık, eleştirel düşünme ve kültürel anlayışı vurgularken, öğretmenler genellikle farklı öğrenme profillerine sahip öğrencilerin kendine özgü ihtiyaçlarını karşılamak için öğretim programı ve eğitim yaklaşımlarını uyarlamada çeşitli zorluklarla karşılaşmaktadır. Bu çalışma ile sosyal bilgiler eğitimcilerinin BEP'ler çerçevesinde öğretimi başarılı bir şekilde farklılaştırmalarını sağlayan temel bilgi, beceri ve tutumların belirlenmesi hedeflenmektedir. Çalışmada nicel ve nitel araştırma stratejilerini birleştiren karma yöntem yaklaşımı kullanılacaktır. Karma yöntemlerin bütünleştirilmesi ise yakınsak paralel bir tasarımla gerçekleştirilecektir. İlk aşamada, BEP'in uygulanmasıyla ilgili mevcut uygulamaları, algılanan yeterlikleri ve mesleki gelişim ihtiyaçlarını değerlendirmek için çeşitli okul bölgelerinden 150 sosyal bilgiler öğretmenine bir anket uygulanacaktır. İkinci aşamada, sosyal bilgiler öğretiminde örnek uygulamalar sergileyen 20 öğretmenle derinlemesine görüşmeler yapılacaktır. Veri analizinde, sosyal bilgiler öğretmenlerinin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programlarını uygulama yeterliliklerini sistematik olarak incelemek için sağlam bir metodolojik çerçeve kullanılacaktır. Nicel anket verileri, öğretmen uygulamalarının ve kendi bildirdikleri yeterliklerin merkezi eğilimlerini ve frekans dağılımlarını belirlemek için betimsel istatistikler kullanılarak analiz edilecek, çıkarımsal istatistik testleri ise deneyim yılı, eğitim geçmişi ve uygulama yeterliği gibi değişkenler arasındaki ilişkileri inceleyecektir. Görüşme ve gözlemlerden elde edilen nitel veriler için tematik analiz, sürekli karşılaştırmalı bir yöntem kullanılarak açık kodlama yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler öğretmeni, bireyselleştirilmiş eğitim programı, özel eğitim

Competencies of Social Studies Teachers in Individualised Education Programmes

Murat Akdağ

Abstract

This study aims to examine the specific competencies required by social studies teachers to effectively implement Individualised Education Programmes (IEPs) in different classroom settings. While social studies education emphasizes citizenship, critical thinking, and cultural understanding for all students, teachers often face various challenges in adapting the curriculum and educational approaches to meet the unique needs of students with different learning profiles. This study aims to identify the fundamental knowledge, skills, and attitudes that enable social studies educators to successfully differentiate instruction within the framework of IEPs. A mixed-methods approach combining quantitative and qualitative research strategies will be used in this study. The integration of mixed methods will be achieved through a convergent parallel design. In the first phase, a survey will be administered to 150 social studies teachers from various school districts to assess current practices related to the implementation of IEPs, perceived competencies, and professional development needs. In the second phase, in-depth interviews will be conducted with 20 teachers who demonstrate exemplary practices in social studies education. In data analysis, a robust methodological framework will be used to systematically examine social studies teachers' competencies in implementing Individualised Education Programmes. Quantitative survey data will be analysed using descriptive statistics to determine the central tendencies and frequency distributions of teacher practices and self-reported competencies, while inferential statistical tests will examine the relationships between variables such as years of experience, educational background, and implementation competence. Qualitative data obtained from interviews and observations will be analysed using thematic analysis with an open coding method and continuous comparison.

Keywords: Social studies teacher, individualised education programme, special education

Azerbaycan İnsan Hakları Eğitimi: Sınırlılıklar ve Fırsatlar

Nazlı Mustafayeva ^{1,*}, Gökhan Önal ¹ & Cemal Avcı ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

² Türkçe ve Sosyal Bilimler /Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

nazliacar8194@gmail.com

Özet

Azerbaycan’da 1991 yılında bağımsızlık ve cumhuriyet ilan edildikten sonra, insan haklarının ve özgürlüklerinin korunması ilk yapılan hukuki düzenlemeler arasında yer almıştır. 12 Kasım 1995 yılında kabul edilmiş Anayasa insan hak ve özgürlüklerini güvence altına alan temel metin olmuştur. Sonra 1992 yılında Çocuk Haklarına Dair Sözleşme’ye (ÇHS) taraf olunmuştur. 1998 yılında çocuk haklarına dair ilk milli belge olan “Çocuk hakları hakkında” kanun kabul edilmiştir. Ayrıca İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi uygun 1998 yılında ‘İnsan ve vatandaş hakları ve hürriyetlerinin temin edilmesi yönünde etkinlikler hakkında’ kanun kabul edilmiştir. Azerbaycan ayrıca 2001 yılında Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine taraf olmuştur. Bütün bunlar ulus bilincine sahip, hukuk bilinci yüksek, hak ve özgürlüklerini bilen vatandaşlardan oluşan demokratik bir hukuk devleti oluşturma amacıyla yapılmıştır. Bu amaca ulaşılması için eğitim temel araç olmuştur. Azerbaycan eğitim sisteminde insan hak ve özgürlüklerinin ele alındığı ana ders Hayat Bilgisi’dir. Bu çalışmada 1. sınıftan 9. sınıfa kadar okutulan ‘hayat bilgisi’ ders kitaplarında insan haklarına nasıl yer verildiği, insan hakları eğitimi ile ilgili zorlukların ve fırsatların belirlenmesi amaçlanmaktadır. Çalışma kapsamında, ÇHS’nin (1989) 12., 28. ve 29. maddelerinden yola çıkılarak 10 temel ilke belirlenmiştir. Bu ilkelere hayat bilgisi ders kitaplarında yer verilip verilmediğine bakılmıştır. Ders kitapları incelendiğinde, insan hak ve özgürlüklerinden ziyade cemiyetin (milletin) birliği ve bütünlüğü üzerinde durulduğu görülmektedir. Ayrıca, devlet vatandaşa nazaran daha üstün pozisyonda anlatılmıştır. Vatandaş devlet için vardır anlayışının olduğunu söylemek mümkündür. Modern bir vatandaşlık eğitiminde düşünce ve ifade özgürlüğü başta olmak üzere insan haklarına öncelik verilmektedir. Bu çalışmanın bulguları ışığında, ders kitaplarının insan haklarına ve özgürlüğe yer verecek şekilde gözden geçirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Azerbaycan, hayat bilgisi dersi, insan hakları eğitimi, vatandaşlık eğitimi, çocuk hakları

Human Rights Education in Azerbaijan: Limitations and Opportunities

Nazlı Mustafayeva ^{1,*}, Gökhan Önal ¹ & Cemal Avcı ²

Abstract

After Azerbaijan declared its independence and republic in 1991, the protection of human rights and freedoms was among the first legal regulations to be enacted. The Constitution, adopted on 12 November 1995, became the fundamental text guaranteeing human rights and freedoms. Then, in 1992, Azerbaijan became a party to the Convention on the Rights of the Child (CRC). In 1998, the first national document on children's rights, the 'Law on Children's Rights,' was adopted. Additionally, in 1998, the 'Law on Activities to Ensure Human and Citizen Rights and Freedoms' was adopted in accordance with the Universal Declaration of Human Rights. Azerbaijan also acceded to the European Convention on Human Rights in 2001. All these measures were taken with the aim of establishing a democratic state governed by the rule of law, composed of citizens with a sense of national identity, a high level of legal awareness, and knowledge of their rights and freedoms. Education has been the primary tool for achieving this goal. In the Azerbaijani education system, the main subject that addresses human rights and freedoms is Life Studies. This study aims to determine how human rights are addressed in the Life Studies textbooks taught from 1st to 9th grade and to identify the challenges and opportunities related to human rights education. Within the scope of this study, ten fundamental principles were identified based on Articles 12, 28, and 29 of the 1989 Constitution. These principles were examined to determine whether they were included in the 'Life Skills' textbooks. Upon reviewing the textbooks, it was observed that the focus was more on the unity and integrity of the community (nation) rather than on human rights and freedoms. Additionally, the state is portrayed as being in a superior position relative to the citizen. It is possible to say that the understanding that the citizen exists for the state is present. In modern citizenship education, priority is given to human rights, particularly freedom of thought and expression. In light of the findings of this study, it is recommended that textbooks be revised to include human rights and freedoms.

Keywords: Azerbaijan, life skills education, human rights education, citizenship education, children's rights

Sosyal Bilgiler Dersinde “This War Of Mine” Video Oyunuyla İnsan Hakları Konuları: Bir Popüler

Kültür Çalışması

Yağmur Altınöz ^{1,*}, Yıldız Karaman Toktaş ² & Genç Osman İlhan ³

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Doktora Öğrencisi Yıldız Teknik Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Eğitimi Yıldız Teknik Üniversitesi

³ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Yıldız Teknik Üniversitesi

yagmurtuncell@hotmail.com

Özet

Video oyunları günümüz popüler kültür araçları arasında en çok sevilenlerdendir. Farklı yaş seviyelerine hitap etmesi onun önemli bir popüler kültür ögesi olmasını sağlamaktadır. Video oyunları popülerliği sayesinde hayatın her alanında varlığını hissettirmektedir. Eğitim de bu alanlardan birisidir ve video oyunları ile ilgili farklı araştırmalar yapılmaktadır. Bu noktada çalışmanın amacı da “This War of Mine” isimli video oyunun sosyal bilgiler dersi insan hakları konularında kullanımının etkisini ortaya koymaktır. This War of Mine, 2014 yılında 11 Bit Studios tarafından geliştirilen bir savaşta hayatta kalma oyunudur. Çoğu savaş oyununda olan asker bakış açısının aksine bu oyunda, savaşın siviller üzerindeki etkisine odaklanılmıştır. Oyunda, kuşatılmış bir şehirde hayatta kalmaya çalışan ve bu esnada bazı kararlar vermek zorunda kalan bir grup sivil kontrol edilmektedir. Bu çalışma için This War of Mine oyununun seçilmesinin sebebi, savaşın sivil deneyimine odaklandığı, oyunculara etik ikilemler ve duygusal olarak etkili kararlar sunabilmesidir. Oyunun anlatı odaklı yapısı, Sosyal Bilgiler eğitiminde insan hakları konusunu öğretebilmek için oyunu iyi bir seçenek haline getirmektedir. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan temel durum çalışması ile yürütülmüştür. Çalışma grubunu bir devlet okulunda öğrenim gören 15 6. Sınıfta öğrencisi oluşturmuştur. Uygulama sürecinde “This War of Mine” oyunundan seçilmiş görseller bazı senaryolar hazırlanmış ve öğrencilere sunulmuştur. Bu senaryolar üzerinden öğrencilerin insan hakları konularıyla ilgili görüşlerde bulunmaları sağlanmıştır. Bunla beraber insan hakları konularında empati kurma becerilerinin desteklenmesi amacıyla öğrencilerden oyunda sevdiği karakterlerden birinin yerine geçerek günlük yazmaları istenmiştir. Uygulama sonunda, sürecin değerlendirilmesi adına odak grup yöntemi ile veriler toplanmıştır. Odak gruplar 5’er kişilik 3 gruba ayrılarak görüşmeler yapılmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz yoluyla incelenmiştir. Araştırmanın sonunda ulaşılan verilerde insan hakları konularının “This War of Mine” isimli yoluyla anlaşıldığı ve yorumlanabildiği görülmüştür. Ayrıca popüler kültür ögesi olarak video oyunlarının derslerde kullanımı, öğrencilerin dikkatini çektiği için bu tür uygulanmaların yapılması öğrencilerin derse katılımını arttırmak ve öğrenme süreçlerini kolaylaştırmak adına gerekli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler Eğitimi, Video Oyunları, İnsan Hakları, Popüler Kültür

Human Rights Issues in Social Studies Class with the Video Game “This War of Mine”: A Popular Culture Study

Yağmur Altınöz ^{1,*}, Yıldız Karaman Toktaş ² & Genç Osman İlhan ³

Abstract

Video games are among the most popular popular culture tools today. Their appeal to different age groups makes them an important popular culture element. Thanks to their popularity, video games make their presence felt in every area of life. Education is also one of these areas and different research is conducted on video games. At this point, the study aims to reveal the effect of the use of the video game called “This War of Mine” on human rights issues in social studies courses. This War of Mine is a war survival game developed by 11 Bit Studios in 2014. Unlike the soldier perspective in most war games, this game focuses on the effect of war on civilians. In the game, a group of civilians trying to survive in a besieged city and have to make some decisions during this time are controlled. The reason for choosing This War of Mine for this study is that it focuses on the civilian experience of war and can offer players ethical dilemmas and emotionally effective decisions. The narrative-oriented structure of the game makes the game a good option for teaching human rights in social studies education. The research was conducted with a basic case study, one of the qualitative research methods. The study group consisted of 15 6th-grade students studying at a state school. During the application process, some scenarios were prepared with selected visuals from the game “This War of Mine” and presented to the students. Students were asked to express their opinions on human rights issues through these scenarios. In addition, to support their empathy skills on human rights issues, students were asked to write a diary by taking the place of one of their favourite characters in the game. At the end of the application, data was collected with the focus group method to evaluate the process. Focus groups were divided into 3 groups of 5 people and interviews were conducted. The obtained data was examined through descriptive analysis. In the data obtained at the end of the research, it was seen that human rights issues were understood and interpreted through the name “This War of Mine”. In addition, since the use of video games in lessons as a popular cultural element attracts students’ attention, it is thought that such applications are necessary to increase students’ participation in the lesson and facilitate their learning processes.

Keywords: Social Studies Education, Video Games, Human Rights, Popular Culture

Babür İmparatorluğu Hükümdarı Ekber Döneminde İnsan Hakları

Hüsne Hilal Sahin

Tarih Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

h.hilalsahin@hbv.edu.tr

Özet

Zengin kültürel ve idari mirasıyla bilinen Babür İmparatorluğu (1526–1858), toplumsal örgütlenme ve insan haklarına ilişkin erken dönem kavramlarına dair benzersiz bir bakış açısı sunar. Bu dönemde insan hakları için modern terminoloji ve çerçeveler oluşturulmamış olsa da, Babürler insan onuru, adalet ve hoşgörüyle uyumlu değerleri yansıtan çeşitli politikalar ve toplumsal yapılar uyguladılar.

Babür İmparatorluğu'nun en vizyon sahibi hükümdarlarından biri olan İmparator Ekber (1556-1605), yönetime yönelik ilerici ve kapsayıcı yaklaşımıyla ünlüdür. Saltanatı, dini özgürlük, kanun önünde eşitlik ve sosyal adalet gibi insan haklarına benzeyen ilkelerin çeşitli ve çok kültürlü bir imparatorlukta aktif olarak teşvik edildiği modern öncesi tarihte önemli bir anı temsil eder.

Bu çalışma, Ekber'in idari ve sosyal reformlarının bireysel ve kolektif hakların korunmasına ve geliştirilmesine nasıl katkıda bulunduğunu inceler. Cizye'nin (Müslüman olmayanlara uygulanan bir vergi) kaldırılması, Sulh-i Külün (evrensel barış) kurulması ve dinler arası diyalogun teşvik edilmesi gibi politikalar aracılığıyla Ekber, hoşgörü ve insan onuruna saygı iklimini teşvik etti. Hukuki ve yargısal reformları adaleti ve hesap verebilirliği sağlamayı hedeflerken, eğitim ve sanatlara olan himayesi tebaası arasında ahlaki ve etik farkındalığın geliştirilmesine yardımcı oldu.

İnsan hakları kavramı Ekber Şah'ın zamanında resmen tanımlanmamış olsa da liderliği temel değerlerinin çoğunu bünyesinde barındırıyordu. Bu makale, Ekber'in saltanatının Güney Asya'da kapsayıcı yönetim, kültürel uyum ve hak temelli ilkelerin erken evrimi için nasıl tarihi bir emsal oluşturduğunu araştırıyor.

Anahtar Kelimeler: Babür İmparatorluğu, Ekber, İnsan Hakları, Hindistan, Türk, İslam

Human Rights During the Period of Akbar, the Ruler of the Mughal Empire

Hüsne Hilal Sahin

Abstract

The Baburid Empire (1526-1858), known for its rich cultural and administrative heritage, presents a unique perspective on early concepts of social organization and human rights. While modern terminology and frameworks for human rights were not established during this period, the Mughals implemented various policies and social structures that reflected values aligned with human dignity, justice and tolerance.

Emperor Akbar (1556–1605), one of the most visionary rulers of the Baburid Empire, is renowned for his progressive and inclusive approach to governance. His reign represents a significant moment in pre-modern history where principles resembling human rights—such as religious freedom, equality before the law, and social justice—were actively promoted within a diverse and multicultural empire.

This study examines how Akbar’s administrative and social reforms contributed to the protection and promotion of individual and collective rights. Through policies such as the abolition of the *jizya* (a tax on non-Muslims), the establishment of **Sulh-i Kul** (universal peace), and the encouragement of interfaith dialogue, Akbar fostered a climate of tolerance and respect for human dignity. His legal and judicial reforms aimed at ensuring fairness and accountability, while his patronage of education and the arts helped cultivate moral and ethical awareness among his subjects.

Although the concept of human rights was not formally defined in Akbar’s time, his leadership embodied many of its core values. This paper explores how Akbar’s reign set a historical precedent for inclusive governance, cultural harmony, and the early evolution of rights-based principles in South Asia.

Keywords: Baburid Empire, Akbar, Human Rights, Bharat, Turk, Islam

Kadın ve Kadın Haklarının Ulusal Gazetelere Yansıması

Aleyna Yılmaz

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
aleynayilmazz88@gmail.com

Özet

Demokratik bir toplumun en önemli göstergesi o toplumu oluşturan tüm bireylerin eşit haklara sahip olması ve bu haklardan etkin bir biçimde yararlanmasıdır. Ancak demokratik bir toplum olma yolunda ağır adımlarla ilerleyen ülkemizde kadınlar birçok haklarını etkin bir şekilde kullanamamakta ve bu hakları ihlal edilmektedir. Toplumun temel taşı oluşturan kadınlarımızın bu haklardan etkin bir biçimde yararlanabilmeleri için adil bir yargılama sistemine ve siyasi sorumluluğa ihtiyaç vardır. Bu noktada bilgilendirme, farkındalık ve kamuoyu oluşturma gücü olan görsel medyanın çok önemli bir görevi ve sorumluluğu vardır.

TDK (2022) göre kadın; ‘Analık veya ev yönetimi bakımından gereken erdemleri, becerileri olan’ ‘Bu cinsten olup evlenmiş veya bir erkekle beraber olmuş kimse; avrat’ şeklindedir.

Hak kavramı ise; Adaletin, hukukun gerektirdiği veya birine ayırdığı şey, kazanç, adaletli davranma şeklinde yer almaktadır. Kadınlar toplumların temel yapı taşıdır ve hakları korunmalıdır. Kadın haklarının kazanılması ve bu doğrultuda verilen mücadele, hiçbir toplumda sıradan bir konu olmamıştır. Yapılan bu çalışmada toplumumuzun temelini oluşturan kadınların sahip olduğu hakların neler olduğu, kadınların bu haklarının ne kadarından faydalanıp ne kadarından mahrum bırakıldığının ulusal gazetelere ve ulusal gazeteler aracılığı ile topluma yansımalarını ele almak amaçlanmaktadır. Çalışmada, nitel araştırma kullanılmıştır. Araştırma durum tespit niteliğinde olduğu için verilerin toplanması aşamasında betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilere ‘Medya Takip Merkezi’ aracılığı ile ulaşılmıştır. Elde edilen veriler betimsel analize göre analiz edilmiştir. Yapılan bu çalışma ile Kadın Haklarının toplumdaki yerine dair farkındalık oluşturulması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Kadın Hakları, Gazete, Medya

Reflection Of Women And Women's Rights In National Newspapers

Aleyna Yılmaz

Abstract

The most important indicator of a democratic society is that all individuals who make up that society have equal rights and enjoy these rights effectively. However, in our country, which is taking slow steps towards becoming a democratic society, women cannot effectively exercise many of their rights and these rights are violated. In order for our women, who are the cornerstone of society, to effectively enjoy these rights, a fair judicial system and political responsibility are needed. At this point, the visual media, which has the power to inform, raise awareness and create public opinion, has a very important role and responsibility. According to TDK (2022), woman is defined as 'a person who has the virtues and skills required in terms of motherhood or household management' and 'a person of this sex who is married or has been with a man; avrat'. The concept of right, on the other hand, is defined as “what justice, law requires or allocates to someone, gain, fair treatment”. Women are the basic building blocks of societies and their rights must be protected. The acquisition of women's rights and the struggle in this direction has never been an ordinary issue in any society. The aim of this study is to examine the reflections of the rights of women, who constitute the basis of our society, on national newspapers and on society through national newspapers. Qualitative research was used in the study. Since the research is a case study, descriptive survey model was used in the data collection phase. The data obtained in the research were accessed through the 'Media Monitoring Center'. The data obtained were analyzed according to descriptive analysis. This study aims to raise awareness about the place of women's rights in society.

Keywords: Keywords: Women's Rights, Newspaper, Media

Lisansüstü Öğrencilerin Bilimsel Araştırmalara İlişkin Görüşleri

Güldane Dinç Bay ¹, Talip Öztürk ^{2,*} & I. Can Güngör ³

¹ Sosyal Bilgiler Eğitimi Ordu Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Ordu Üniversitesi

³ Social Studies Education (Ph.d.) Independent Researcher

talipozturk@odu.edu.tr

Özet

Bu araştırma ile Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi alanında yüksek lisans eğitimine devam eden öğrencilerinin bilimsel araştırmalara yönelik görüşlerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemine dayalı durum çalışması modeli esas alınmıştır.

Araştırma, 2024/2025 eğitim- öğretim yılında, Ordu Üniversitesinde Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dallarında yüksek lisans eğitimine devam eden 20 lisansüstü öğrencisi ile gerçekleştirilecektir. Araştırmacılar tarafından hazırlanan görüşme formunu gönüllü lisansüstü öğrencilere (s=20) uygulanarak veriler toplanacaktır. Çalışma belirtilen katılımcılarla sınırlı olup, görüşlerinin değerlendirilmesi, lisansüstü öğrencilerinin bilimsel araştırmalara yönelik görüşlerini bütüncül yaklaşımla alınması ile ilgili olacaktır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılması planlanmaktadır. Görüşmelerden elde edilen veriler ise nitel veri analizi tekniklerinden biri olan içerik analizi tekniği kullanılarak çözümlenmesi planlanmaktadır.

Görüşme soruları genel olarak; lisansüstü seviyedeki bilimsel araştırma derslerinden alınan verim durumu, bilimsel araştırma yöntemleri derslerinin faydalılık ve meslekte kullanılma durumu, araştırma boyunca kullandıkları veri kaynakları, araştırma yapabilme öz yeterlikleri ile araştırmalar süresince karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri üzerindedir. Elde edilen bulgulardan hareketle araştırmacılara çeşitli önerilerde bulunulması düşünülmektedir. Ayrıca, lisansüstü adaylarının bilgi gereksinimleri, bilgi edinme süreçleri ve bilgi arama davranış biçimleri kapsamlı olarak araştırıp, araştırma sonucuna ve literatüre dayanarak çıkarımlarda bulunmak ve bu konuda alan yazınına katkı sağlamak bu çalışmanın özgün değerini oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Lisansüstü Eğitim, Sosyal Bilgiler Eğitimi, Türkçe Eğitimi, Durum Çalışması

Postgraduate Students' Views on Scientific Research

Güldane Dinç Bay ¹, Talip Öztürk ^{2,*} & I. Can Güngör ³

Abstract

This study aims to examine the views of students pursuing master's degrees in Turkish and Social Sciences Education regarding scientific research. The study is based on a case study model using qualitative research methods.

The research will be conducted in the 2024/2025 academic year with 20 postgraduate students continuing their master's education in the Turkish Language and Social Sciences Education Department at Ordu University. Data will be collected by administering an interview form prepared by the researchers to volunteer postgraduate students (n=20). The study is limited to the specified participants, and the evaluation of their opinions will be based on a holistic approach to understanding the views of postgraduate students on scientific research.

A semi-structured interview form will be used as the data collection tool in the study. The data obtained from the interviews will be analysed using content analysis, one of the qualitative data analysis techniques.

The interview questions will generally cover the effectiveness of scientific research courses at the postgraduate level, the usefulness and applicability of scientific research methods courses, the data sources used during research, their self-efficacy in conducting research, and the problems they encountered during their research and their suggestions for solutions. Based on the findings, various recommendations will be made to researchers. Additionally, comprehensively investigating postgraduate candidates' information needs, information acquisition processes, and information search behaviour patterns, drawing conclusions based on research findings and the literature, and contributing to the existing body of knowledge in this area constitute the original value of this study.

Keywords: Postgraduate Education, Social Sciences Education, Turkish Language Education, Case Study

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Turizm Odaklı Mekânlara Yönelik Farkındalıklarının Mekânsal Düşünme Açısından Analizi

Ufuk Sözcü ^{1,*} & Cansu Keleş ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
usozcucu@hotmail.com

Özet

Coğrafya mekâna odaklanan, mekan üzerine çalışmalar yapan bir bilim dalıdır. Mekânı anlamak ve buna göre planlamalar yapmak coğrafya eğitimi sayesinde gerçekleştirilmektedir. Özellikle bireylerin yaşadıkları mekânı tanımları ve anlamlandırmaları için coğrafya eğitimine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu eğitimin kaynağını da öğretmenler ve geleceğin öğretmenleri olan öğretmen adayları oluşturmaktadır. Öncelikle öğretmen adaylarının yaşadıkları mekânı ayrıntılı bir şekilde öğrenmeleri temel koşuldur. Bu koşulun gerçekleşip gerçekleşmediğinin tespiti temel argümanımızı oluşturmaktadır. Bu temel argümanın üstüne özelde de Tokat ilinin turizm coğrafyası açısından mekânsal analizine yoğunlaşmıştır. Bu nedenle araştırmada, Tokat ili örneğinde sosyal bilgiler öğretmen adaylarının turizm odaklı mekânlara yönelik farkındalıklarını ve mekânsal düşünme becerilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Nitel araştırma modellerinden olan durum çalışması yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanmış olan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Formda kişisel bilgilere ait soruların yanında 9 adet açık uçlu soru sorulmuştur. Güvenirliği test edildikten sonra görüşme formu uygulamaya konulmuştur. Bu çalışma Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi'ndeki 1. sınıf ve 4. sınıf sosyal bilgiler öğretmen adaylarından oluşan 59 katılımcı ile yürütülmüştür. Turizm odaklı mekanlara yönelik farkındalıklarının mekânsal düşünme açısından görüşlerine dayanan veriler içerik analizi ile çözümlenerek tema ve kategorilere ayrılmıştır. Analiz sonucunda öğretmen adaylarının Tokat'ın tarihi ve doğal turizm potansiyelini tanıdığını ancak tanıtım eksikliği ve ulaşım sorunları nedeniyle bu potansiyelin yeterince değerlendirilemediği ortaya çıkmıştır. Öğretmen adaylarının, Tokat Kalesi, Taşhan, Balıca Mağarası ve Kaz Gölü gibi önemli turistik alanlara dikkat çekmiş, ancak şehirdeki turizm altyapısının geliştirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Sonuç olarak, Tokat'ın turizm potansiyelini artırmak için tanıtım faaliyetlerinin güçlendirilmesi, ulaşım imkânlarının iyileştirilmesi ve yerel yönetimlerin bu süreçte daha etkin rol alması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: turizm, mekân, mekânsal düşünme, öğretmen adayları

Analysis of Prospective Social Studies Teachers' Awareness of Tourism-Oriented Spaces in Terms of Spatial Thinking

Ufuk Sözcü ^{1,*} & Cansu Keleş ¹

Abstract

Geography is a science that focuses on space and studies on space. Understanding the space and making plans accordingly is realized through geography education. Geography education is especially needed for individuals to recognize and make sense of the space they live in. The source of this education is teachers and prospective teachers who are the teachers of the future. First of all, it is a basic condition for prospective teachers to learn the place they live in detail. Determining whether this condition is realized constitutes our main argument. On top of this basic argument, we focused on the spatial analysis of Tokat province in terms of tourism geography. For this reason, the study aims to examine the awareness of prospective social studies teachers about tourism-oriented spaces and their spatial thinking skills in the case of Tokat province. It was conducted with the case study method, which is one of the qualitative research models. A semi-structured interview form prepared by the researchers was used as a data collection tool. In the form, 9 open-ended questions were asked in addition to questions about personal information. After the reliability was tested, the interview form was put into practice. This study was conducted with 59 participants consisting of 1st and 4th grade pre-service social studies teachers at Tokat Gaziosmanpaşa University. The data based on the views of their awareness of tourism-oriented places in terms of spatial thinking were analyzed by content analysis and divided into themes and categories. As a result of the analysis, it was revealed that pre-service teachers recognize the historical and natural tourism potential of Tokat, but this potential cannot be sufficiently evaluated due to lack of promotion and transportation problems. The pre-service teachers drew attention to important touristic areas such as Tokat Castle, Taşhan, Ballica Cave and Goose Lake, but stated that the tourism infrastructure in the city should be improved. As a result, in order to increase the tourism potential of Tokat, it is suggested that promotional activities should be strengthened, transportation facilities should be improved and local administrations should play a more active role in this process.

Keywords: tourism, space, spatial thinking, pre-service teachers

Sosyal Bilgiler Eğitiminde Temel Dil Becerileri Üzerine Yapılmış Lisansüstü Araştırmaların Eğilimleri

Mustafa Dolmaz

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Emniyet Genel Müdürlüğü
mdolmaz58@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı sosyal bilgiler öğretimi alanında dört temel dil becerisi (okuma, yazma, konuşma, dinleme) üzerine yapılan çalışmaların eğilimlerini ortaya koymaktır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman inceleme yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından hazırlanan EIF (Eser İnceleme Formu) ile toplanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu YÖK tez veri tabanında erişime açık halde yer alan yirmi iki lisansüstü tez çalışması oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Yapılan analiz işlemi sonucunda ilgili alanda yapılan çalışmaların sayıca çok az olduğu, yapılan çalışmaların dört temel dil becerisi alanında dengeli dağılmadığı, çalışmaların çok büyük bir kısmının yazma becerisi üzerine yapıldığı, yapılan çalışmalarda örneklem grubunun 4. Ve 7. Sınıf düzeyinde belirlendiği, daha çok seçkisiz örneklem yöntemi ile belirlenen örneklem gruplarında çalışmaların gerçekleştirildiği, araştırmalarda daha çok nicel araştırmalar üzerine yoğunlaşıldığı, yapılan çalışmalarda nitel araştırma yöntemlerine çok az başvurulduğu, veri analizlerinin genelde aynı yöntemler ile gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Araştırmaların sonuçlarına göre dil becerilerinin işe koşulduğu eğitim-öğretim faaliyetlerinde öğrencilerin derse yönelik motivasyonlarının, akademik başarılarının ve öğrenilen bilgilerin kalıcılığının arttığı, dersin eğlenceli hale geldiği ve bazı beceri ve değerlerin gelişiminde dile dayalı etkinliklerin etkili olduğu sonuçları ortaya çıkmıştır. Ayrıca çalışmacıların çeşitli kurumlara öğretmenlere ve yeni araştırma yapacak araştırmacılara dile dayalı etkinlikleri daha fazla kullanması, daha az çalışılmış hususlarda farklı yöntemlerle yapılan çalışmaların artırılması, dile dayalı etkinliklerin sosyal bilgilerin gündelik hayata dönük yüzünden de faydalanarak gündelik yaşamda daha fazla işe koşulması şeklinde önerilerde bulundukları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dil becerileri, lisansüstü tezler, sosyal bilgiler eğitimi; Language Skills, Graduate Theses, Social Studies

Trends in Graduate Research on Basic Language Skills in Social Studies Education

Mustafa Dolmaz

Abstract

The aim of this study is to reveal the trends in research conducted on the four basic language skills (reading, writing, speaking, and listening) within the field of social studies education. The study was carried out using the document analysis method, which is one of the qualitative research methods. The data of the study were collected using the Work Review Form (WRF) prepared by the researcher. The study group consists of twenty-two graduate theses that are publicly accessible in the CoHE (Council of Higher Education) thesis database. The data were analyzed using the content analysis method. As a result of the analysis, it was determined that the number of studies conducted in the relevant field is very limited, that the studies are not evenly distributed across the four basic language skills, and that the majority of the studies focus on writing skills. It was also found that the sample groups in these studies were mostly determined at the 4th and 7th grade levels, that the studies were generally conducted with sample groups selected using non-random sampling methods, and that there was a heavier focus on quantitative research methods. In contrast, qualitative research methods were used very rarely, and data analysis was generally carried out using similar techniques. According to the results of the studies, it was found that incorporating language skills into educational activities increases students' motivation toward the course, enhances their academic achievement, and improves the retention of learned information. It also makes the course more enjoyable and shows that language-based activities are effective in developing certain skills and values. In addition, researchers recommended that various institutions, teachers, and future researchers make greater use of language-based activities, conduct more studies using different methods on less-explored topics, and utilize language-based activities more frequently in daily life by drawing on the real-life aspects of social studies.

Keywords: Language skills, graduate theses, social studies education; Language Skills, Graduate Theses, Social Studies

2023-2024 Yılları Arasında Müzik Makalelerindeki Eğilimler: Dergipark Örneği

Mehmet Serkan Umuzdaş

Devlet Konservatuvarı Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
mehmetserkan.umuzdas@gop.edu.tr

Özet

Akademik ortamda üretilen metinler, akademik yazı olarak tanımlanmaktadır. Akademik yazıların kurulum süreci, yazma becerisinin başka bir boyutu olan akademik yazma disipliniyle ilişkilidir. Makale, akademik yazım türlerinin içinde akademisyenlerin en çok ürettiği akademik metin olarak öne çıkmaktadır. Makaleler bilimsel akademik dergilere yönlendirilirken, her dergi kendi kapsamına göre düzenlenmesini ve uyuşmasını araştırmacılara ön şart olarak sunmaktadır. Bilimsel dergilerin misyonu, makalenin bilimsel standartlara uygunluğunu sağlamaktır. Aynı zamanda bilimsel katkının da üst düzeyde olmasına aracılık ederler. Yazarlar, çoğunlukla içerikten yönteme, başlıktan kaynakların yazımına kadar akademik yazıya ilişkin kuralları içermektedir. Bu nedenle yazar rehberlerinin incelenmesi, akademik yazmanın sınırlarının tespit edilmesi ve içeriğinin zenginleştirilmesi açısından önem arz etmektedir. Ülkemizin resmi olarak uluslararası platformlarda temsil eden en önemli akademik yayın kuruluşu Dergipark'tır. Dergipark, ULAKBİM tarafından 2013 yılında oluşturulan bir proje kapsamında kurulmuştur. TÜBİTAK ULAKBİM çatısı altında, Türkiye'de yayınlanan akademik hakemli dergiler için elektronik ortamda barındırma ve editoryal süreç yönetimi hizmeti sunan DergiPark, ulusal akademik dergilerin standartlara uygun olarak varlık kazanmasına ve uluslararası görünürlüğünün artırılmasına destek olacak şekilde geliştirilmiştir. Kurulduğu yıl 100 dergi barındıran platform, 2024 yılı itibariyle 2.536 dergi bulunmaktadır.

Bu çalışma müzik alanındaki araştırmalarda mevcut durumu ve eğilimleri belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma yönteminin benimsendiği çalışmanın verileri Dergipark platformundaki çift taraflı kör hakemlik sistemine sahip dergilerdeki 2023-2024 yılları arasında yayımlanan makalelerden doküman incelemesi tekniği yoluyla toplanmıştır. Makalelerin seçiminde ilk olarak platformun arama uygulaması kullanılarak başlığında “müzik” ifadesi geçen makaleler belirlenmiştir. Buna göre, çalışma grubunu, başlığında “müzik” kelimesi geçen 170 makale oluşturmaktadır. Veriler içerik analizi tekniği ile analiz edilmiş ve bulguların raporlanmasında şu kategoriler kullanılmıştır: Dergi adı, yayım yılı, yayım dili, yöntem, model, veri toplama aracı, katılımcılar, anahtar kelimeler.

Anahtar Kelimeler: dergipark, müzik, müzik eğitimi

Trends in Music Articles between 2023-2024: The Dergipark Example

Mehmet Serkan Umuzdaş

Abstract

Texts produced in an academic environment are defined as academic writing. The construction process of academic writings is related to the discipline of academic writing, which is another dimension of writing skills. Among the types of academic writing, the article stands out as the academic text that academics produce the most. While articles are directed to scientific academic journals, each journal offers researchers the prerequisite of organizing and matching them according to their scope. The mission of scientific journals is to ensure that the article conforms to scientific standards. At the same time, they mediate a high level of scientific contribution. Authors' guides often contain rules for academic writing, from content to method, from title to references. For this reason, it is important to examine author guidelines in order to determine the boundaries of academic writing and to enrich its content. Dergipark is the most important academic publishing organization officially representing our country on international platforms. Dergipark was established within the scope of a project created by ULAKBİM in 2013. DergiPark, which provides electronic hosting and editorial process management services for peer-reviewed academic journals published in Turkey under the umbrella of TÜBİTAK ULAKBİM, has been developed to support national academic journals to gain a presence in accordance with the standards and to increase their international visibility. The platform, which hosted 100 journals in the year it was established, has 2,536 journals as of 2024.

Keywords: dergipark, music, music education

Sosyal Bilgiler Eğitimi Lisansüstü Programlarının Karşılaştırmalı Analizi: Küresel Bir Perspektif

Berra Bulut ^{1,*} & Ersin Topçu ²

¹ Sosyal Bilgiler Eğitimi Amasya Üniversitesi

² Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Amasya Üniversitesi

berrabulut05@gmail.com

Özet

Bu çalışmada, ABD, Kanada, Meksika, Endonezya, Güney Kore ve Hindistan'dan seçilen 10 üniversitenin sosyal bilgiler eğitimi alanındaki lisansüstü (yüksek lisans ve doktora) programları karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Çalışmanın amacı, bu programların ders içeriklerinden yola çıkarak eğitim felsefesi, araştırma yaklaşımları ve pedagojik odak bakımından benzerlik ve farklılıkları ortaya koymak ve lisansüstü sosyal bilgiler eğitimi alanındaki güncel süreci tespit etmektir. Veriler, nitel araştırma desenlerinden doküman incelemesi yöntemiyle toplanmış ve içerik analizi ile çözümlenmiştir. Elde edilen ders içerikleri dört ana tema etrafında sınıflandırılmış ve her tema için açık anlamları yansıtan kodlar sistematik biçimde geliştirilmiştir. Bu temalar; ders yapısı ve içerik türleri, araştırma yöntemleri ve metodoloji, pedagojik ve felsefi yaklaşımlar, ile çağdaş temalar şeklindedir. Bulgular, incelenen programların ders yapısı ve içerik türlerinde ülkelere göre farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur. ABD ve Kanada üniversitelerinde kuramsal ve eleştirel dersler öne çıkarken; Meksika, Endonezya ve Hindistan'da tarihsel ve yerel içeriklerin ağırlıkta olduğu görülmüştür. Araştırma yöntemleri teması altında, programların kuramsal (literatür analizi, kuram geliştirme) ve uygulamalı (saha çalışması, program değerlendirme) yaklaşımları dengeli biçimde içerdiği belirlenmiştir. Pedagojik açıdan eleştirel pedagoji, yapılandırmacı öğrenme ve disiplinlerarası yaklaşımların birlikte kullanıldığı; çağdaş temalarda ise küresel vatandaşlık, toplumsal eşitsizlik ve eleştirel yurttaşlık gibi konulara ülke bağlamına göre farklı ağırlıklar verildiği saptanmıştır. Bu çalışma, sosyal bilgiler eğitimi alanında lisansüstü programların karşılaştırmalı analizine yönelik özgün bir katkı sağlamakta ve Türkiye'deki sosyal bilgiler eğitimi programlarının içerik ve yapı bakımından zenginleştirilmesine yönelik öneriler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler eğitimi, lisansüstü programlar, karşılaştırmalı eğitim

A Comparative Analysis Of Postgraduate Programs In Social Studies Education: A Global Perspective

Berra Bulut ^{1,*} & Ersin Topçu ²

Abstract

This study comparatively analyzes the postgraduate (master's and doctoral) programs in the field of social studies education offered by ten universities selected from the United States, Canada, Mexico, Indonesia, South Korea, and India. The aim of the study is to identify the similarities and differences in terms of educational philosophy, research approaches, and pedagogical orientation based on the course contents of these programs, and to determine the current process in the field of postgraduate social studies education. The data were collected using the document analysis method, one of the qualitative research designs, and analyzed through content analysis. The course contents were categorized under four main themes, and codes reflecting explicit meanings were systematically developed for each theme. These themes are: course structure and types of content, research methods and methodology, pedagogical and philosophical approaches, and contemporary themes. The findings revealed that the course structure and content types vary by country. Theoretical and critical courses stand out in universities in the United States and Canada, whereas historical and locally contextualized contents are more prominent in Mexico, Indonesia, and India. Under the theme of research methods, it was determined that the programs include both theoretical (literature analysis, theory development) and practical (fieldwork, program evaluation) approaches in a balanced manner. Pedagogically, critical pedagogy, constructivist learning, and interdisciplinary approaches are used together; while in terms of contemporary themes, it was determined that topics such as global citizenship, social inequality, and critical citizenship are given different weights depending on the national context. This study provides an original contribution to the comparative analysis of postgraduate programs in the field of social studies education and offers suggestions for enriching the content and structure of social studies education programs in Türkiye.

Keywords: Social Studies Education, Postgraduate Programs, Comparative Education

Lisansüstü Eğitimin Yansımaları: Beklentilerden Gerçekliğe

Merve Nur Ballı

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anadolu Üniversitesi
mervenurballi@anadolu.edu.tr

Özet

Günümüzde mesleki gelişim süreçlerinde lisansüstü eğitim önemli bir yer tutmaktadır. Lisansüstü eğitimi alan kişilerin akademik donanımlarını artırmaları, öğretim sürecine eleştirel bir bakış açısı kazandırmaları ve disiplinler arası yaklaşımlar geliştirmeleri beklenmektedir. Ancak, lisansüstü eğitime ilişkin beklentiler ile gerçek deneyimler arasında farklar olabilmektedir. Bu araştırmanın amacı, Sosyal Bilgiler eğitiminde lisansüstü eğitim alan ve almış kişilerin lisansüstü eğitime yönelik görüşlerini belirlemektir. Araştırmanın çalışma grubunu yedi farklı üniversitede lisansüstü öğrenim görmüş ve görmekte olan 14 katılımcı oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde amaçlı örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Bu doğrultuda lisansüstü eğitim almakta olan ve daha önce almış kişilerin; lisansüstü eğitimi alma nedenleri, lisansüstü eğitimden beklentileri, lisansüstü eğitimde karşılaştıkları sorunlar, lisansüstü eğitimde karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerilerini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Araştırma deseni olarak nitel araştırma desenlerinden temel yorumlayıcı nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Araştırma verileri nitel veri analiz yöntemlerinden betimsel analiz yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda Sosyal Bilgiler Eğitimi alanında lisansüstü öğrenim gören veya görmüş kişiler lisansüstü eğitime başlama nedenleri arasında akademik kariyer yapma, alanında uzmanlaşma, araştırma yapma becerilerini geliştirmek ve bilimsel düşünme yetkinliği kazanmak, mesleki gelişim ve öğretmenlik yetkinliğini artırma, kişisel gelişim, iş olanaklarını artırma, kademe ilerlemesi ve beraberindeki avantajlar, lisans dönemindeki akademisyen yönlendirmeleri, lisans dönemindeki başarı gibi nedenleri dile getirmiştir. Katılımcıların lisansüstü eğitime başlamadan önce bu süreçten ne tür beklentiler içerisinde olduklarına yönelik elde edilen veriler; akademik gelişim sağlama, alan bilgisini derinleştirme, akademik üretim yapabilme ve tez yazma deneyimi kazanma, bilimsel düşünme becerilerini geliştirme, öğretmenlik mesleğinde daha donanımlı hale gelme, akademisyen olabilme biçimindedir. Katılımcıların lisansüstü eğitim sürecinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin ifadeleri incelendiğinde; zaman yönetimi, danışman rehberliği eksikliği, akademik işleyişe dair karmaşıklıklar gibi sorunlar başlıcalarıdır. Katılımcılar, lisansüstü eğitim sürecinde karşılaştıkları çeşitli sorunlara yönelik çözüm önerilerini dile getirirken danışman-öğrenci iletişiminin güçlendirilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Özellikle çalışan katılımcıların sıklıkla dile getirdiği zaman yönetimi konusunda esneklik tanınmasıdır. Katılımcılar, bu sürecin planlamaya dayalı bir sistemle yürütülmesinin daha sağlıklı olacağını ifade etmiş, tez süreci, ders yoğunluğu ve iş yükü arasında denge kurmalarına yardımcı olacak rehberlik hizmetlerine ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir. Katılımcılar tez konusunun belirlenmesinden yazım sürecine kadar geçen aşamalarda net bir yol haritası sunulması, belirsizliklerin azaltılması gerektiğini ifade etmiştir. Bununla birlikte, tez sürecinde yaşanan motivasyon kayıplarını önlemek önerilmiştir. Akademik içerik ve ders programlarıyla ilgili olarak, katılımcılar uygulamalı, disiplinlerarası ve güncel içeriklerle desteklenmiş programlara ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir. Son olarak, belge işlemleri, onay süreçleri ve akademik takvimlerin daha esnek ve öğrenci merkezli hâle getirilmesi gerektiğinden söz edilmiştir.

Tüm bu öneriler, lisansüstü eğitim sürecinin daha verimli, destekleyici ve sürdürülebilir hâle getirilmesi amacıyla katılımcıların deneyimlerinden yola çıkarak geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, lisansüstü eğitim, akademik kariyer

Reflections of Graduate Education: From Expectations to Reality

Merve Nur Ballı

Abstract

Nowadays, postgraduate education has an important place in professional development processes. It is expected that people who receive postgraduate education will increase their academic knowledge, gain a critical perspective in the teaching process and develop interdisciplinary approaches. However, there may be differences between expectations and actual experiences regarding postgraduate education. The aim of this research is to determine the views of people who received and have received postgraduate education in Social Studies education towards postgraduate education. The study group of the research consists of 14 participants who received and are receiving postgraduate education at seven different universities. Purposive sampling method was preferred in sample selection. In this direction, it was aimed to reveal the reasons for receiving postgraduate education, expectations from postgraduate education, problems they encountered in postgraduate education and solution suggestions for problems encountered in postgraduate education of people who are receiving and have received postgraduate education before. Basic interpretative qualitative research design from qualitative research designs was used as the research design. The data of the research were collected through semi-structured interview form. The research data were analyzed using descriptive analysis method from qualitative data analysis methods. As a result of the research, people who are or have had postgraduate education in the field of Social Studies Education have stated the reasons for starting postgraduate education as making an academic career, specializing in the field, developing research skills and gaining scientific thinking competence, increasing professional development and teaching competence, personal development, increasing job opportunities, rank advancement and the advantages that come with it, academic guidance during the undergraduate period, and success during the undergraduate period. The data obtained regarding the expectations of the participants from this process before starting postgraduate education are as follows; providing academic development, deepening field knowledge, being able to produce academically and gain thesis writing experience, developing scientific thinking skills, becoming more equipped in the teaching profession, and becoming an academician. When the participants' statements regarding the problems they encountered during the postgraduate education process are examined; the main problems are time management, lack of advisor guidance, and complexities regarding academic functioning. While expressing their solution suggestions for various problems they encountered during the postgraduate education process, the participants emphasized that advisor-student communication should be strengthened. Especially, the frequently mentioned issue of flexibility in time management by the working participants is the provision of flexibility. Participants stated that it would be healthier to carry out this process with a planning-based system, and they stated that they need guidance services that will help them balance the thesis process, course intensity and workload. Participants stated that a clear roadmap should be provided from the determination of the thesis topic to the writing process, and uncertainties should be reduced. In addition, it was suggested to prevent motivation losses experienced during the thesis process. Regarding academic content and course programs, participants stated that they need programs supported by applied, interdisciplinary and up-to-date content. Finally, it was mentioned that document procedures, approval processes and academic calendars should be made more flexible and student-centered. All these suggestions were developed based on the experiences of the participants in order to make the postgraduate education process more efficient, supportive and sustainable.

Keywords: Social studies, graduate education, academic career

Etik liderlik davranışının çalışanların iş tatmini üzerindeki etkisinde örgütsel adalet algısının aracılık rolü

Sevda Özdemir

İnsan Kaynakları Yönetimi Nişantaşı Üniversitesi

sevdaaa1717@gmail.com

Özet

Özet

Bu araştırma, etik liderlik davranışlarının çalışanların iş tatmini üzerindeki etkisini incelemekte ve bu ilişkide örgütsel adalet algısının aracılık rolünü değerlendirmektedir. Günümüzün hızlı ve rekabetçi çalışma ortamında, örgütlerin etik değerlere bağlı liderlere duyduğu ihtiyaç artmaktadır. Bu bağlamda araştırma, İstanbul'un Ataşehir ilçesinde (bölgesinde) eğitim sektöründe görev yapan 200 öğretmen ile yürütülmüştür.

Araştırmanın temel amacı, etik liderlik anlayışının çalışanların motivasyon ve bağlılık düzeylerini nasıl etkilediğini açıklamak ve örgütsel adalet algısının bu etkiyi nasıl şekillendirdiğini ortaya koymaktır. Etik liderlik; adalet, dürüstlük, şeffaflık ve ahlaki sorumluluk gibi değerlere dayalı bir liderlik biçimidir. Örgütsel adalet, çalışanların süreçlere, sonuçlara ve kişiler arası etkileşimlere ilişkin adalet algılarını kapsamaktadır. İş tatmini ise bireyin işine ve iş ortamına ilişkin genel memnuniyet düzeyini ifade etmektedir.

Veriler yapılandırılmış anket yoluyla toplanmış; analiz sürecinde SPSS programında regresyon analizi ve aracılık testleri uygulanmıştır. Bulgular, etik liderlik davranışlarının iş tatmini üzerinde doğrudan ve anlamlı bir etkisinin bulunduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca, örgütsel adalet algısının bu ilişkiyi kısmen veya tamamen aracı olarak şekillendirdiği görülmüştür.

Araştırma sonuçları, çalışan memnuniyetini artırmak isteyen liderlerin etik ilkelere bağlı kalması ve örgüt içinde adil uygulamaları benimsemesinin önemini vurgulamaktadır. Bu çalışma, etik liderlik, örgütsel adalet ve iş tatmini arasındaki ilişkiyi açıklayarak literatüre katkı sağlamayı ve yönetsel uygulamalara yol göstermeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Etik liderlik, iş tatmini, örgütsel adalet, aracılık rolü, yapısal eşitlik modellemesi

“The Mediating Effect of Organizational Justice Perception on the Relationship Between Ethical Leadership and Employee Job Satisfaction

Sevda Özdemir

Abstract

This study examines the impact of ethical leadership behaviors on employees' job satisfaction and explores the mediating role of organizational justice perception in this relationship. In today's fast-paced and competitive business environment, the need for leaders who act within ethical principles is becoming increasingly important. In this context, the research was conducted with 200 teachers working in the education sector in the Ataşehir district of Istanbul.

The main objective of the study is to explain how ethical leadership influences employees' levels of motivation and commitment, and to determine whether organizational justice strengthens or shapes this effect. Ethical leadership refers to a leadership style based on values such as fairness, honesty, transparency, and moral responsibility. Organizational justice involves employees' perceptions of fairness regarding processes, outcomes, and interpersonal interactions. Job satisfaction is defined as the overall level of contentment individuals feel toward their job and work environment.

Data were collected using a structured questionnaire and analyzed through regression analysis and mediation tests using SPSS software. The results indicate that ethical leadership behaviors have a direct and significant effect on job satisfaction. Additionally, organizational justice perception partially or fully mediates this relationship.

The findings highlight the importance of leaders adopting ethical standards and implementing fair practices within the organization to enhance employee satisfaction. This study aims to contribute to the literature by clarifying the relationship between ethical leadership, organizational justice, and job satisfaction, while also offering practical implications for managerial and HR practices.

Keywords: Ethical leadership, job satisfaction, organizational justice, mediating role, structural equation modeling

Eğitim Araştırmalarında Etnometodolojik Desen Kullanımı

Muhammed Talha Özalp ¹, Gülşah Nazlı Oğuz ^{1,*}, Emine Büşra Kaya ¹ & Eda Dinçer ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
gulsah.nazli21@gmail.com

Özet

Nitel araştırma metodolojisi, toplumsal olguları derinlemesine anlamayı amaçlayan ve katılımcıların deneyim, algı ve anlam dünyalarını merkeze alan bir yaklaşım olarak öne çıkmaktadır. Bu metodoloji içerisinde yer alan etnometodoloji, sosyal gerçekliğin bireyler tarafından gündelik yaşamda nasıl yapılandırıldığını çözümlemeye odaklanan özgün bir desendir. Harold Garfinkel tarafından 1960'lı yıllarda geliştirilen etnometodoloji, sosyal gerçekliği sabit bir yapı olarak değil, bireyler arası etkileşimler yoluyla sürekli olarak inşa edilen dinamik bir süreç olarak ele alır. Etnometodolojik desen, bilgiyi evrensel doğrulara ulaşma aracı olmaktan ziyade, bireylerin toplumsal yaşantılarını anlamlı kılmak üzere başvurdıkları gündelik yöntemlerin incelenmesi olarak konumlandırır. Bu yaklaşım; katılımcı perspektifine öncelik verme, verilerin doğal bağlamlarda toplanması, toplumsal yapıların süreçsel olarak inşa edildiği kabulü ve sosyal gerçekliğin bağlamsal, göreceli ve çok katmanlı doğasına vurgu yapma gibi karakteristik özelliklere sahiptir. Etnometodolojik desenin uygulanma süreci; araştırma konusunun ve amacının belirlenmesi, problem ve alt problemlerin yapılandırılması, katılımcı/örneklem/analiz biriminin seçimi, veri toplama ve analiz yöntemlerinin belirlenmesi, geçerlik ve güvenilirliğin sağlanması, etik ilkelere uygunluk ve araştırmacının rolünün tanımlanması aşamalarını içermektedir. Etnometodoloji, sosyoloji başta olmak üzere birçok sosyal bilim alanında olduğu gibi eğitim araştırmalarında da kullanılabilmektedir. Özellikle öğretmenlerin sınıf içi etkileşimler yoluyla “eğitsel gerçekliği” nasıl inşa ettiklerini analiz etmede güçlü bir kuramsal ve metodolojik çerçeve sunmaktadır. Bu bağlamda hazırlanan bu çalışmada, etnometodolojinin tarihsel gelişimi, kuramsal temelleri, felsefi arka planı, temel özellikleri, türleri ve uygulama aşamaları detaylı biçimde ele alınmış ve poster bildiri formatında sunulmuştur. Elde edilen bilgiler, eğitim araştırmalarında anlam üretim süreçlerini analiz etmede etnometodolojik desenin sağladığı katkılara ışık tutmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Araştırmaları, Nitel Araştırma, Etnometodoloji.

Ethnomethodological Design In Educational Research

Muhammed Talha Özalp ¹, Gülşah Nazlı Oğuz ^{1,*}, Emine Büşra Kaya ¹ & Eda Dinçer ¹

Abstract

Qualitative research methodology is an approach that aims to deeply understand social phenomena by centering participants' experiences, perceptions, and meaning-making processes. Within this methodology, ethnomethodology emerges as a unique design focused on analyzing how individuals construct social reality daily. Developed by Harold Garfinkel in the 1960s, ethnomethodology conceptualizes social reality not as a fixed structure but as a dynamic process continuously co-constructed through interpersonal interactions. The ethnomedological design positions knowledge not merely as a tool to reach universal truths but as an examination of individuals' everyday methods to render their social existence meaningful. This approach is characterized by prioritizing participant perspectives, collecting data in natural contexts, acknowledging the procedural construction of social structures, and emphasizing the contextual, relative, and multilayered nature of social reality. The application process of ethnomedological design involves defining the research topic and purpose, structuring research questions and sub-questions, selecting participants/samples/units of analysis, determining data collection and analysis methods, ensuring validity and reliability, adhering to ethical principles, and clarifying the researcher's role. Ethnomethodology is applicable in educational research, as in other social sciences, particularly sociology. It offers a robust theoretical and methodological framework for analyzing how teachers construct "educational reality" through classroom interactions. This study, prepared in poster format, elaborates on the historical development, theoretical foundations, philosophical background, core characteristics, types, and implementation stages of ethnomethodology. The findings illuminate the contributions of ethnomedological design to analyzing meaning-making processes in educational research.

Keywords: Educational Research, Qualitative Research, Ethnomethodology.

Sosyal Bilgiler Eğitimi Lisansüstü Öğrencilerinin Eğitim Deneyimleri: Fenomenolojik Bir İnceleme

Aleyna Serin ^{1,*} & Alpaslan Ay ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
aleynaa761@gmail.com

Özet

Lisansüstü eğitim süreci, bireylerin akademik, mesleki ve kişisel gelişimlerini derinleştirdikleri önemli bir dönemdir. Bu süreç aynı zamanda bireylerin bilimsel düşünme, araştırma yapma ve alana özgü bilgi üretme becerilerini geliştirdikleri akademik bir ortam sunmaktadır. Bu araştırma, Sosyal bilgiler eğitiminde lisansüstü düzeyde öğrenim gören öğrencilerin lisansüstü eğitim sürecine yönelik deneyimlerini incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma deseninde tasarlanan bu çalışmada olgu bilim (fenomenoloji) yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2024-2025 eğitim-öğretim yılında bir üniversitenin Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı, Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalına kayıtlı ve devam eden 20 katılımcı oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre katılımcıların lisansüstü eğitime başvurma nedenleri arasında uzmanlaşma isteği, mesleki yeterlik kazanma, akademik kariyer hedefi, lisans düzeyindeki bilgi birikimini derinleştirme isteği ve kişisel gelişim gibi faktörler ön plana çıkmaktadır. Ayrıca katılımcılar lisansüstü eğitim sürecinde akademik yazma, bilimsel araştırma sürecini yürütme, eleştirel düşünme, zaman yönetimi gibi becerilerinin geliştiğini ifade etmişlerdir. Danışman ilişkileri ve alan uyumsuzluğu, ders yoğunluğu ve akademik beklentilerin yarattığı stres de katılımcılar tarafından sıkça dile getirilen sorunlardır. Araştırma sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde katılımcıların bu süreçte lisansüstü eğitimi farklı bakış açıları kazanmak, akademinin bir parçası olmak ve alan gelişimi açısından anlamlı buldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Lisansüstü Eğitim, Sosyal Bilgiler, Akademik Gelişim

Educational Experiences of Graduate Studies in Social Studies Education: A Phenomenological

Investigation

Aleyna Serin ^{1,*} & Alpaslan Ay ¹

Abstract

The postgraduate education process is an important period in which individuals deepen their academic, professional and personal development. This process also provides an academic environment in which individuals develop their skills in scientific thinking, conducting research and producing field-specific knowledge. This research was conducted to examine the experiences of students studying at a postgraduate level in social studies education regarding the postgraduate education process. In this research, which was designed as a qualitative research design, the phenomenology method was used. The study group of the research consists of 20 participants who are registered and continuing in the Social Sciences Institute, Turkish and Social Sciences Education Department, Social Studies Education Department of a university in the 2024-2025 academic year. A semi-structured interview form developed by the researchers was used as the data collection tool in the research. The obtained data were analyzed with the content analysis method. According to the findings, the reasons for applying to postgraduate education of the participants include the desire to specialize, gain professional competence, academic career goal, desire to deepen undergraduate knowledge and personal development. Participants also stated that their skills such as academic writing, conducting scientific research, critical thinking, and time management improved during the postgraduate education process. Advisor relationships and field incompatibility, course intensity, and stress caused by academic expectations were also frequently mentioned by participants. When the research results were evaluated in general, it was concluded that the participants found postgraduate education meaningful in terms of gaining different perspectives, being a part of the academy, and field development.

Keywords: Postgraduate Education, Social Studies, Academic Development